

עיר וקדיש מן שמיא נחית

טל תשכח מפי זרעו

קונטרס לימודים יומיים "קהילות הקודש"

מיום רביעי ערב ל"ג בעומר
עד לאחר שבת קודש

מהדורת בערקאוויטש

מהדורה מיוחדת
ללומדי 'היכל התורה מירון'
ימי ל"ג בעומר תשע"ח

אין להוציא את הקונטרס מההיכל! בגמר הלימוד נא להחזירו למקום!
לתועלת הלומדים הוכנו צילומים עם ביאור 'שפה ברורה' על הלימודים - אפשר לקחתם מדוכן עריכת הצילומים

תוכן הענינים

הלימודים מסודרים לפי סדר הש"ס והשו"ע

<p>סנהדרין לד-לז עמוד 72</p> <p>דף היומי ירושלמי</p>		<p>סוטה מגז-מזה: עמוד 51</p>		<p>זבחים יט-כב עמוד 4</p> <p>דף היומי</p>		<p>משנה ברורה קסח ו-ט עמוד 87</p>		<p>קידושין נו עמוד 56</p>		<p>שבת לד עמוד 15</p> <p>הם חיינו</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' רמז ג-ה עמוד 91</p>		<p>בבא בתרא פב-פג. עמוד 61</p>		<p>שבת קכו-קכז. עמוד 17</p>		<p>משנה ברורה חלק ה' תסז יב-יג עמוד 93</p>		<p>שבועות מ-מא עמוד 64</p>		<p>עירובין פה-פו: עמוד 20</p>		<p>שו"ע הרב סימן שיז עמוד 96</p>		<p>עבודה זרה ט-י. עמוד 69</p>		<p>פסחים י-יב. עמוד 23</p>		<p>שו"ע הרב שיח א-י"א עמוד 98</p>		<p>דף היומי בהלכה</p> 		<p>פסחים צט. - קא ע"א עמוד 29</p> <p>והגית</p> 		<p>הלכות ציצית סימן ט עמוד 101</p>				<p>יומא כז-לא עמוד 33</p>		<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>	
<p>משנה ברורה קסח ו-ט עמוד 87</p>		<p>קידושין נו עמוד 56</p>		<p>שבת לד עמוד 15</p> <p>הם חיינו</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' רמז ג-ה עמוד 91</p>		<p>בבא בתרא פב-פג. עמוד 61</p>		<p>שבת קכו-קכז. עמוד 17</p>		<p>משנה ברורה חלק ה' תסז יב-יג עמוד 93</p>		<p>שבועות מ-מא עמוד 64</p>		<p>עירובין פה-פו: עמוד 20</p>		<p>שו"ע הרב סימן שיז עמוד 96</p>		<p>עבודה זרה ט-י. עמוד 69</p>		<p>פסחים י-יב. עמוד 23</p>		<p>שו"ע הרב שיח א-י"א עמוד 98</p>		<p>דף היומי בהלכה</p> 		<p>פסחים צט. - קא ע"א עמוד 29</p> <p>והגית</p> 		<p>הלכות ציצית סימן ט עמוד 101</p>				<p>יומא כז-לא עמוד 33</p>		<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>							
<p>משנה ברורה חלק ג' רמז ג-ה עמוד 91</p>		<p>בבא בתרא פב-פג. עמוד 61</p>		<p>שבת קכו-קכז. עמוד 17</p>		<p>משנה ברורה חלק ה' תסז יב-יג עמוד 93</p>		<p>שבועות מ-מא עמוד 64</p>		<p>עירובין פה-פו: עמוד 20</p>		<p>שו"ע הרב סימן שיז עמוד 96</p>		<p>עבודה זרה ט-י. עמוד 69</p>		<p>פסחים י-יב. עמוד 23</p>		<p>שו"ע הרב שיח א-י"א עמוד 98</p>		<p>דף היומי בהלכה</p> 		<p>פסחים צט. - קא ע"א עמוד 29</p> <p>והגית</p> 		<p>הלכות ציצית סימן ט עמוד 101</p>				<p>יומא כז-לא עמוד 33</p>		<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>													
<p>משנה ברורה חלק ה' תסז יב-יג עמוד 93</p>		<p>שבועות מ-מא עמוד 64</p>		<p>עירובין פה-פו: עמוד 20</p>		<p>שו"ע הרב סימן שיז עמוד 96</p>		<p>עבודה זרה ט-י. עמוד 69</p>		<p>פסחים י-יב. עמוד 23</p>		<p>שו"ע הרב שיח א-י"א עמוד 98</p>		<p>דף היומי בהלכה</p> 		<p>פסחים צט. - קא ע"א עמוד 29</p> <p>והגית</p> 		<p>הלכות ציצית סימן ט עמוד 101</p>				<p>יומא כז-לא עמוד 33</p>		<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>																			
<p>שו"ע הרב סימן שיז עמוד 96</p>		<p>עבודה זרה ט-י. עמוד 69</p>		<p>פסחים י-יב. עמוד 23</p>		<p>שו"ע הרב שיח א-י"א עמוד 98</p>		<p>דף היומי בהלכה</p> 		<p>פסחים צט. - קא ע"א עמוד 29</p> <p>והגית</p> 		<p>הלכות ציצית סימן ט עמוד 101</p>				<p>יומא כז-לא עמוד 33</p>		<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>																									
<p>שו"ע הרב שיח א-י"א עמוד 98</p>		<p>דף היומי בהלכה</p> 		<p>פסחים צט. - קא ע"א עמוד 29</p> <p>והגית</p> 		<p>הלכות ציצית סימן ט עמוד 101</p>				<p>יומא כז-לא עמוד 33</p>		<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>																															
<p>הלכות ציצית סימן ט עמוד 101</p>				<p>יומא כז-לא עמוד 33</p>		<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>																																					
<p>משנה מאירה</p> <p>משניות תרומות פ"ב מ"ב, פ"ג מ"ג עמוד 105</p>		<p>משנה ברורה חלק ג' שח טו-כא עמוד 80</p>		<p>יומא נג: - נד: עמוד 41</p> <p>יסודי התורה</p> 		<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>																																											
<p>לקט מאמרי הרשב"י לקט מאמרי הרשב"י עמוד 119</p>				<p>ביצה לז-לט: עמוד 44</p>		<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>																																																	
<p>קהילות לתורה עמוד 123</p>	<p>קהילות לתורה</p> 			<p>סוטה לט עמוד 48</p>																																																							

כל הרוצה יבוא ויטול!

נציגי קהילה או העוסקים בחיזוק עניין 'קביעות עתים לתורה'
מוזמנים להצטרף לקהילות הקדושות החברים ב"קהילות לתורה".

לפרטים ולבירורים: 077-313-8028 / a0773138028@gmail.com

"זיהללו בשערים מעשיה"

מהדורת בערקאזיטש

גודב ע"י הרבני הנגיד המפואר, דודף צדקה וחסד, כבוד המעש, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, שמו הטוב הולך לפניו במעשיו הכבירים והדגולים לטובת הכלל והפרט, כש"ת

מוהר"ר אברהם פנחס בערקאזיטש שליט"א

בן מוהר"ר משה יהודא שליט"א

לעילוי נשמת אמו ע"ה

האשה החשובה והצנועה המפורסמת בצדקותיה ובמדותיה וביראתה, רבת הפעלים והחסד, אשת חיל מי ימצא, שעמדה לימין בעלה בכל עת ועונה, אשה צדקנית יראת ה' היא תתהלל

מדת גינענדל בת ד' שלמה בערקאזיטש ע"ה

נלב"ע ז' אב תש"ע לפ"ק

זכות התורה הק' ולומדיה אשר יהגו בספר זה יהא זה לזכות נשמותה, ותגן בעד כל משפחתה למליצה ישרה לדורותיה הבאים אחריה, ובראשם בעלה שליט"א ובנה שליט"א להתברך בכל מילי דמיטב לסייעתא דשמיא לברכה ולהצלחה בכל הענינים הן ברוחניות והן בגשמיות בהרחבת הדעת ומנוחה, עד אשר יקיצו וידגו שוכני עפר בב"א.

התודה והברכה לממלכת התורה "עוז והדר"

בנשיאות הגה"צ רבי יהושע לייפער שליט"א אב"ד באר משה מאנסי על רשותם וסיועם להדפסת הלימודים מתוך מהדורותיהם המפוארות להגדיל תורה ולהאדירה

נקדמה פניהם בתודה

בטם רבבות אלפי בני קהילות הקודש הזוכים לבוא ולעלות להשתטח בהאי מקום קדוש ביומא דהילולא קדישא. הננו להודות ולהלל את פני מזכי הרבים החשובים העמלים ועוסקים במשך כל ימי השנה לחזק עניין קביעות עתים לתורה ולהגדיל תורה ולהאדירה, ה"ה

מערכת "קהילות לתורה"

ואיתם עמם כלל הארגונים בקהילות הקודש בארץ ישראל וברחבי תבל

על עמידתם לצדנו לעזר ולסעד בהוצאת קונטרס מיוחד זה לתועלת אלפי בני הקהילות המגיעים להשתתף בהאי יומא דהילולא רבה למען יוכלו לשמור על קביעותם בתורה כרגילותם במשך כל ימות השנה

בברכת התורה

הנהלת 'היכל התורה מירון'

יפ.

5

מסורת הש"ס
עם הוספות

קמן כא, (ב) יומא כה: לו.
תא דיומא פ"ב ה"ג,
ס ויומא לה: (ד) יומא
(א) [לקמן גה:] (ו) [לעיל
(ז) [לקמן כא:] יומא כב.
ע"ש, (ט) תמיד כה:
מא לו, (י) פ"ד כ"ז,
קמן סד, (ל) ע"י יומא כא,
דות פ"א מ"ט, (נ) תמיד
כה ע"ב.

מ' הני אמר ר' אמי (א):
שם אלל פרו ופרו:
ש"ש ד"ה או דלמא כיון
ז להו בכלי: (ד) ד"ה
ו יו"ו ח"ס דאמר הס"ס:
ד"ה חמר לפניו וכו' לפני
מדיה וכולה רבין אמר לה
ואח"כ מ"ה ביור שלל:
ד"ה וסוין וכו' דר'
[א] ולא: (ו) ד"ה ולא
ר' אמי הק: (ב) ד"ה אן
מקריבין הא דקשיא לן
מריצי לאו משום:

אמר רבי חייא בר אבא
ה' לינה. עיין בב"מ דף ק'
צ' מוספות ד"ה ילא:

וַיִּקְרָב אֶהָרָן אֶת פֶּדֶר
אֶת אֲשֶׁר לוֹ וְכַפֵּר
וַיִּכְעַד בֵּיתוֹ: (ויקרא כז, ו)
לְבַשׁ הַכֹּהֵן מִיּוֹד בֶּדֶד
כִּי בֶדֶד יִלְבֹּשׁ עַל בְּשׂוֹ
אֶת הַדִּשָּׁן אֲשֶׁר
לְהָאֵשׁ אֶת הַעֲדָה עַל
וְשִׁמּוֹ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ:
(ויקרא כז, ג)

עלא" כ"ה הבה"ז. וש"מ
ה: [ב] ומודי רבי (ש"מ):
ל" נמחק (שמכ"י):
ג שקעם בבור הגולה
י' (ש"מ). ועי' השלמות:
קדש קאמר (ש"מ):
ל" אי צריך (גליון). עי'

דמי לקידוש
ללניה על מי
ן אמר כו',
לפניו רבי
ר' (ה) אמי,
שלא שיקטו.
להקטר
קמיה דרבי
דלא צריך
דר' שמעון
או דילמא
איפסלו להו
; דאי לרבי
הא אפילו
(ר') (י) אסי
אברהם

ת"ש^ט בן קטן עשה^א
יהיו מימיו נפסלין בלי^ב
והא מדרישא רבי אבהו
דקתני רישא^ג זבא לוי
לדרום ופניו למערב וזה
בין האולם ולמזבח
מזבח צפוני ועד כותש
יוסי ברבי יהודה רבי
רבי מוסף^ד אף מקום
מן החליפות ולפנים
הוא ולא רבי [השם]
אלעזר בר' שמעון
במקום דריסת רגלי
אלעזר ברבי שמעון
אלא מאי אית לך
חולשא דכהן גדול
למחר אינו צריך לקדש
פסלה לינה אי לרבי
עשרה ימים אמר א
הגבר ועד צפרא לא
[היא וראה ר"י דבריו]
ומנחם המס"ר

אמר רבי ירמיה אמר רבי אמי אמר ר' יוחנן ר' זינח בר ביסנא
בך מחלוקת בוז אמר לפנוי ר' זינח בר ביסנא
י'אמר (6) ר' אסי אמר ר' יוחנן [משמיה דאילפא
לעבודת לילה ולמחר אינו מקדש והוא
צריך לקדוש או דלמא איפסלו בלינה ולא פשי'
ש"ש בן קטין עשה *שנים עשר דל לכיוור
היו מימיו נפסקין בלינה מאי לאו רבי אלעזר
אמר מדרישא רבי אלעזר ברבי שמעון ספא
דקתני רישא *בא לו אצל פרו (3) ופר היה
לדרום ופנוי למערב והכהן עומד במזרח ופנויו
בין האולם ולמזבח צפון רבי אלעזר ברבי ש'
מזבח צפוני ועד כותל עזרה צפוני וכנגד כל
דפסי ברבי יהודה רבי אלעזר ברבי שמעון מ'
רבי מוסף *אף מקום דריסת רגלי הכהנים
מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול ות'
הוא ולא רבי (השתא רבין) אדרבי יאסי
אלעזר ברבי שמעון וא' מוסף אן הכי
במקום דריסת רגלי הכנים ובמקום דריסת
אלעזר ברבי שמעון היא לוקמה מקור מזבח
אלא מאי אית לך למימר משום חולשא
חולשא דכהן גדול: "אמר רבי יוחנן 'קיד'
למחר אינו צריך לקדש שכבר קדש בתחילת
הפסח לינה אי לרבי אלעזר בר"ש האמר ר'
עשרה ימים אמר אבי' ע'ולם לרבי א'נה
גובר ועד צרא לא מפלה לינה לרבי אמר
הוא וראה ר"י דבריו בתחילת עבודה ולא
אחיו הכהנים שירד וזן רצו וכאו מיהו וק'

(כח) משמע לכולוהו הוה חדמי
 וצורה הייתה נעעלת^צ והס' היו
 ממקום ויש שנים שם צבית
 קד^צ [הגה"ה] ר' לומר דפסל
 יקה וזמנא דלף פסיל צביתא
 ל צביסח הדעת ומנא דפסיל
 י פסיל צבתי והני כהני הוה
 היסח הדעת שהיו שנים
 צבית המוקד. ע"כ הגי'ה:]
 יחא

גמרא הני מילי עבודה
דמעבבא כו' יתימה
דחא לא רחוק (דעג ורגלים)
גמרינן חוקה חוקה ממחוסר
בגדים (לעיל יח.) ובמחוסר
בגדים כתיב קראי לחלל בין
דמעבבא ובין ס' דמעבבא (שם).
[ולפני מה שפ' בקונטרס נחא
שפ' דבעי קידוש שחית דקא
עבודה דמעבבא כפרה כגון דקא
וקמציצה אבל עבודה דלא
דמעבבא כפרה לא ליבעי קידוש
דמעבבא. ונאמר דלא דקא

[illegible]

למחר אינו מקדש דלא צריך לקידוש. ומני ר"א [היא] דאמר אין לינה פוסלת בקידוש ידים ורגלים ובלית מי כיוור לא איירי מידי ולא ידעינן

[illegible]

ביור. כמין דוד גדולה ולה
דדים המריקים צפיהם מים
[שמות ל, יח].
[המשד בהשמטות]

עין משפט
נר מצוה

שיטה מקובצת

וקשה הדמנטל של היחס הדו-
צדדי. אצל אינצ'ורא לא לראי' אבל
לכר' דאמר לינה סופלת פסולת
מאן יצאה בקירושן כמו לינה
בלא פסולת הדיוס הדעת
מקאמרן בעצמ' לנעיל' ללא
פסולת משום לא פירש
אבל יצאה פירשט אסור' מס' אסור
ותיה' אלא לא פירש
טעמא דאסור' מס' פדתייה
אבל לא מ'ד' יצאה לא פסולת
אין כ'תמה השתא אלא פסול
יוצא משום קודשתו לא אין
הוכחה קודשתו לא אין מהמני
לא פסל' יצואה כדפרישנא.
והיל' דוראי בקירושין אין
ולגילוי' מהני הקידוש וליסל
בוצע משום חזון קידוש
והשתא משום חזון קידוש
בכלי חרף ליסל יצואה מיד
הוא אפנהא אפנהא לא
שפוטלה בוצע אלא מ' כיון
אין פסל' יצואה כדפרישנא
מ'ד'קא כדפרישנ' משום
דענין לא נעשית מצותא לא
דענין לא נעשית עדין קודש ירום.
ועד' ש' פרש' דוראי כמו מ'ד'ר
מהני קודש וליסל אין
כיוצא כמו במנחות שאין
לקצותה אלא דומעמ' כאין
מ'ד'קא אלא הכינס פנים
מ'ד'קא כשר הינו משום קודש
קדשינהו בחוץ לא פוסל'
בוצע ד' קולטנהו מחינת
כדמוכ' בסוכה (פט': ג.)
(ו"ה ע"ה ע"ה)

גופו מאי רש"י ב' שפ' מקדש בכלי שרת ב' בחוץ או בכלי חול ב' מערה ועבר עבודתו בכלי שרת בחוץ ה' עבודתו כשיירה דלמ' בחוץ היכי דמי כגון ו' (הא) קידש בפנים ו' (בשיירה) אבל יצא כ' רב זביד לרב פפא ת" חומת העזרה אם לש' לפי שעה מעון קידוש במאי עסקינן כגון שרי מים הא בהדיא קתני מעון טבילה וכל המטי' ורגלי' אמר ויהרד מפר' בר יוסף תנן מקדש ש' ורבי יוחנן אמר אפי' ואפי' במקדשה של חהר פרה הואיל וכל מעש' יציאה אי הכי למה ל'

[illegible]

מקום צעורה דלמדי¹⁸ וגמלת את הנידון
וגו' והסם כמי¹⁹ ורחשו ממנו: בבלי
חור' פבור'. דלחשו ממנו חמי', וכי
איתרבו שאר כלים לקמן דומיל דדיה
איתרבו: או ששבב' במי' מביעה'. שדיה
כשרין לטבילה. וה' למיס חייס, אלף
עבדו טבילות חמים מכוסין²⁰.
עבודתו פסול'. ולא אמר' טבילה
דבר חסדו בזה והמהני ליה במקום
קידוש: או קדוש בפנים ויצא כשרין²¹.
דאי ס' דפסולה, השתא קידש בפנים
ויצא פסולה קידש בחוץ מיעביל,
וכי יש יציאה גדולה מזו: ומשני
דליכא קידש בחוץ, דליתקרי ליה
למנא למיתמי דפסולת²²: בגון דאפיק
ידיה דבר, וגופיה בפנים וקודש, דלילוי
קידש בפנים והוליא דתני לילוי
הכי כן בקדושמן, אלף לא גופא לא
מיקום מינה: (א) דהששות מעון
טביעה. קס' דמשום היסח הדעת:
הכא במאי עסקינן, דקמיין חס' לטות
עבדו טבילה: שיצא דקדש רגילי.
לגדולין, והטומיה קיפא דקדש חס' לפי
שה טעון קידוש שיצא להטיל מים,

[illegible][illegible]

(ב) רש"י ד"ה בשלמא וכו' מפל מני רבי היא דקתני וכו' יפסל הסדר: (ג) ד"ה דלא פריש לא נבדל. נ"ב ותימה דלעיל דף יט ט"ז מוזאר דקתני בריכתא דרש"י פליג כ"ז בזאי מוקריב רק בלא יאז ממקדש איז פוסל בליה ולא פריש דכאן הייט לא פריש ממקדש וק"ל וי"ע: (א) ד"ה אס לשהות טעון: (ד) ד"ה איז כ"ו ממקד בבידוש ומוזאר:

גמרא ת"ש פרה. עין פ"ד
דפרה משנה א' בהרע"ז ותוס'
יו"ט:

(א) וַנִּתֵּן אֶת הַכִּפּוּר בֵּין אֱלֹהִים
מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וַנִּתֵּן שֵׁם
מִיּוֹם: [שמות מ, י]

(ב) וַרְחֲצוּ מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
וּבְנָיו אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת
רַגְלֵיהֶם: [שמות מ, לא]

מיהרו וקידשו וידעו
 ויזהרו מההיר. והוא
 [והוא] קדש ידעו ויזהרו
 וכן לעור עשה רשעים
 ללכת כן אולם ויזהרו
 [כא-] מי מיהרו. מי מקדו
 מקדו [שבת קמז-] המי
 רשעים הגדולים וכן
 מימי כמו איל מיהרו על הארץ
 [קדש ד-] מי מיהרו
 ויזהרו עשה רשעים על גרמי
 ומכה גופו רשעים וכן
 שאל חייב ששאל א רשע
 מנהר יבנה שאל אכר
 רשעים [ויבא כא-] גדולים שאל
 לבית הסעס [מנחות פ-ק]
 במקרה ש חרם. פסוק
 ויזהרו עשוקים [ויטה ב-] כל
 חסד

פ עבודתו כשרה (ש"ם):
פ חזן (ש"ם):
פ גיית כביש (לגלוי):
פ שית השלמות: **פ** שמעון
פ (שמע"ם): שרה חוקקת ב' (ש"ם):
פ מוסטנין וקפ"ם (ש"ם):
פ עבדו פסול, והד"א (ש"ם):
פ כשרה (ש"ם):
פ פסולה בכזר כר: הד"א (ש"ם):
פ גיית חזק מניה וסד' רמאן דרע' פסל' כנינה פסל' בחיזח חזקת אב"ם שמוס קודשיל כר: כ"ח
פ א"א אלמא (לגלוי):
פ מתבת דסידי דר תבית כבודת שר' גיית תובית תבית נמחא (ש"ם):
פ חזרני (ש"ם):
פ והא דדיק' פ' שר' הלחם אמר' לישתן (ש"ם):
פ (צ"ג):
פ לאמרינן פ"ב מדרש' דאמור' כ"ה מדרש'

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

כא: כל הזבחים שקבלו דמן

עין משפט
נר מצוה

נך א מי' פ"ה מהל' ציאת
מקדש הלכה יג:
נה ב מי' שס הלכה יא:

פרק שני זבחים

איבא בינייהו גזירת שיקוע. כלומר הא דלוקים מין מעלהו דרבי יוחנן משום פסול עבודה ויס לא דקס"ד שיהא הלילה פוסלו לעבודה היום כרבי חיילא, אלא שמה לא יחזרו וישקעו ונמא עמוד השחר פוסלו לעבודת מחר, ולעולם לאש שקעו קודם עמוד השחר שבו. והיינו דלא נהני

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והאמר רבי יוחנן כו' דלאחר **ל**א שמעלהו לקדש לתרומת הדשן לא **ל**א הכריז: (ב) ד"ה איכא צינייהו וכו' והיינו דקאמר ביור ששקעו:

תורה אור השלם

(א) וַרְחֲצוּ מַמְנוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
וּבְנֵי־אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת
רַגְלֵיהֶם: [שמות מ, לא]

הגהות וציורים

[illegible]

ליקומי רש"י

[נדפס בהשמטות]

שיטה מקובצת

[המשך מטור א]

דאורייתא והא דמייתי לעיל
(יט:) בגשתם (שמות ל כ)
אסמכתא בעלמא הוא דהא גבי
פיסול קידוש ידים מייתי לה.
ו"ל מטעם אחר דאי [לא]
פסלא בהו לינה במים מקרות
הגבר כו' לשמענין לעיל הלא
דמקרות הגבר כו' בהדיא גבי
מים וכו"ש גבי קידוש אלא
ש"מ דגבי מים לא שייך האי
סברא:

דמסק ליה וזהר משק
 ליה נדפס בהשטות:
 אי הכי למחר אינו מקדש.
 נדפס בהשטות:
 ה"ג לזימורא דלמיתין נמי
 מיהזא חוי
 היינו דרב חסדא איכא
 בנייהו מצות שיקרב. נדפס
 בהשטות:

זו צריכין להעלותו כדי לקדש
רש"י ד"ה הכי גרסינן אי
יחזא חזי היינו דרב חסדא אי
ימודה בה רבי דמקריאת הגבר
לה מלהיות ראויין לקדש מהן
שוב אין מעלהו דמפרשינן לה
: רש"י ז"ל בראשונה ושוב חזר

שיקוע ⁶ והאמר רבי
מתהדרשן למחר אין
דש מתחילת עבודה
להחיה כרבי אלעזר
אלא לאבי דמוקים
ודרבי מאי שנא התם
א הכא דלא משקע
דר משקע ליה אי
יין ⁷ מאי אין צריך
מיתוא חזי ריבוי
ומצות שיקוע מיתבי
שומעין את קולו עד
שעשה בן קטין מוכיני
ע[תש] קידוש דים
או דמוסלק ליה אלמא
קע ליה אי דמשקע
משקע ליה בגיגלא
ליה בחומרתיה כי
ולשמעו ולית ווא
תרי הכירי הוי עברי
מאיה אתי גופא
כל כיוור שאין בו
מים מנו אין מקדשין
משה ואהרן ובני וגו'
בין שיש בהן רביעית
בין

דלמך ר' יוחנן לעיל אין מעלהו כרבי אמרם דלמך ליה מועלת
בקידוש וכל שכן בני כור: אלא לאבי דאוקים לעיל ברבי קשיא
דבני אדרבי. לעיל איר יוחנן מליבא דרבי לגורס שקיע מינא, והכא
נמי נשקיעהו. והכא ליה, טעמא טעמא במדור^א רבי דמקורם הגבר
עד כפרא לא פסלה ליה, דבשלמא גבי קידוש דלמך פסול ליה דידהו
דבענ שקיעי אר הכים בעולם הוא דלפלא לממירי, אמר אלמא מי כור
דזוו קמן וקדושת כלי עליהם ולינה דידהו דאורייתא עמוד השחר
הוא דגרים ליה: מוא שניא ההב דמשקע ייה. כלומר מאי שניא גבי
אין מעלהו דחש לגזירת שקיעו^א, ומיש' כו: דבפסל ייה והדר
משקע ייה. אלא קידוש קדושת הדשן, ורבי יוחנן הוא דלא איירי
בתקנה מי כור אלמא השלכות מירומם לשמעינך דמורי רבי דמקורם
הגבר עד כפרא לא פסלה ליה: הכי גרסי' אי הכי אפחך אינו מקדש
אין צריך לקדש היינו דרב חסדא בו. אי הכי דלר' יוחנן אוקמה ליה
לא פסל, ולמחר מינו מקדש בתמיה: א' אבוי. אלא יוחנן משמיה
דלפלא מקדש ממנו לעבודת לילה ולמחר מינו מקדש דשמעי' מיניה
דמשום דלא שקיעו בערב^א קא פסל לר' קידוש מחר: ומשי' אין
צריך לקדש. קאמר, דמיון שקיעד לעבודת לילה אין צריך^א למחר,
ואשמעי' דאין ליה מועלת בקידוש ויחדני לעומר: היינו דרב חסדא.
השחר דאוקמה^א אין מעלהו דר' יוחנן משום פסול עמוד השחר דכל
לילה לא פסל ליה היינו דרב חסדא: איבא בנייהו מצות שקיעו. לר'
יוחן מנות שקיעו מצעבר כדי שחולא משוקע בקידוש תרומת הדשן
ויהא מוכר לחזור ולשקעו, והיינו דקאמר (ג) כיון ששקעו אלמא מצעבר
הוא משקע ליה, ולכך חסדא לא הממירי ט' כל כך, ואין מנות שקיעו
אלמא סמוך לזמן פסולו קודם עמוד השחר: לא היו רואין אותו בו
כלהו שוקע. בתרומת הדשן קמייירי בתמיה תמיד, כהנים כנים
לגורם לזכור דיו ורגליו לא היה מכניס בידו לא נר ולא אוקיע
אלמא מהלך לאור המערכה, ולא היו רואין אותו אחיו [הכהנים]
שהיו צבית מוקד עד ששומעין בו: והן אומרים הניע. לכיור, ומזרח^א
אין עמלן להיות נכונים להעלות אפר לתפוח לאחר שירד זה. ואי
המוחב, דכתנן לעיל גבי דלמור אחיו הכהנים שירד: מוא ייה. האי
וקשיא ליה^א לרב חסדא דאמר לא משקע ליה עד כפרא: אי דמשקע^א.
ול שקיעו משלשלו לצור והוא נופל מאליו: ומשי' דמשקע ייה בגמלא.
דמן בתמיה תמיד (פס' ג' מ"ח) מיריחו היו שומעין את קול העץ
מזרז הכהנים לעבודתכם ולוים לדוכנסם וישראל למעמדכם: ובגין.
הבאים מקדשים. מים שנתקדשו כהן לקדש את הידים ורגלים^א:
בין

ואי משקע לאי ימי [ראו] משום לאו להם משקע לאו ימי, וביאר אהרן הכהנים
 ידיון לאו ודאי הוי משקע קול, להחשיבו קול, וכן משמעתה לאו ימי, [מחרי] (פ"א;
 ה"ב, פ"ב, פ"ג) וכן בספרי שם כתוב אין לאו ימור אין קול קדוש למימור למחרי
 הכי ידליקו דבר אבות מביא וקאמר להחי אין קול קדוש משמעין באי תרתי, הוה
 נעוצה לאי פסליה לאו, ועוד אשבעין מדי שיעורן לאו אבדו כליה לאי פסלי
 לעבודת מחרי' [א] הינו דבר חסדא, ודאי יוהן [א] חסדא חסדא חסדא חסדא
 משום גזירת שקע ואי משקע לאי שריי' ימי כן כן חסדא, [א] (שם) כת
 ופוסק כהנא, כן [א] מחצית ברא', כתובת יד, פלוגה [א]

כל הלילה רק בשקיעת החמה וצעמוד השחר והיעו גזרות שיקע
דקאמר בסמוך דגורין שיא משוקע כל הלילה עד תרומת הדשן כדי
שידע העולם שלא שקעו מצוד יום כי אם להיות זכורים על ידי
שקיע דקוף כל הלילה כשנמצאוהו^ל משוקע צעת תרומת
הדשן ויחזירו וישקעו חדרם היום

יֵשׁ לָם עֲלֵהוּ לִמְנוּחֵי שָׁקֵט הַחֲמָה
 יֵשׁ לְגִזְרוֹ שָׁמָּה יֵאֻמְרוּ שְׁלֵהֲכִסְיוֹ
 לְעִבְדוֹת תַּמְחִיר לִמְנוּחֵי שָׁקֵטוֹ
 שָׁקֵט הַחֲמָה וְלֹאֹר תַּמְחִיר ִפֶּה
 עַל פֶּה שִׁיעָלוּ וְשָׁקֵט הַחֲמָה
 וּפְרָד אִי הָבִי הֵינִי דָרְבִּי חַיִּי בְרִבִּי
 יוֹסֵף שְׁפוֹסֵל לַתַּמְחִיר שָׁקֵט הַחֲמָה
 כִּי לִרְבֹּחַ חֲסֵדָה שָׁאִט פּוֹסֵל לַתַּמְחִיר
 אֲלֵא בַעֲמֹד הַשָּׁחַר לֹא חִיכַפֵּת כִּי
 בָמָה שִׁכְסִירוֹס לִמְנוּחֵי תַּמְחִיר לִן
 שָׁקֵט דְּעֻמֹּד הַשָּׁחַר מִתְכַּסֵּה אִפִּי
 לַתַּמְחִיר וּמַשְׁנֵי אִיבֵא בִּנְיֵהוּ גִזְרֵת
 שָׁקֵט דְּרַבִּי יוֹחָנָן גִּזְרֵת
 שָׁקֵט עַל מָסוֹס שָׁקֵט דְּשִׁקְעָה
 הַחֲמָה שָׁאִט מְרִיסִין אִי לִשְׁקֵט כְּדִי
 לְהִזְכִּיר שָׁקֵט דְּסוֹף הַלֵּילָה שֶׁלֹּא יֵאֻמְרוּ
 שָׁאִט לְהִזְכִּיר אֲלֵא לְהַכְסִיר לַתַּמְחִיר
 וּלְכֹן תְּרִץ לְהַשְׁתִּיחוֹ עַד תְּרוֹמַת דָּשָׁן
 כְּדִפְרִישִׁית וְרַבִּי חַיִּיל בַּר יוֹסֵף דָּרִי
 גִּזְרֵת ^א וְהָרִצִּי יוֹחָנָן קִידֵשׁ לֵוִי
 תְּרוֹמַת כֹּהֵן בְּשִׁלְמָא דְּמוֹקִי לִיה
 אֶחָיוּא בְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי שְׁמַעוֹן הָא
 בְּרַבִּי אִיבֵא לְמִמַּר דְּקִבְרָא לִיה ^ב
 לְרַבָּה לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן לֹא
 פִּסְלָה לְגִינָה בְּמִי כִּיור כְּמִתָּן דְּלֹאֹר
 לְעִיל כְּמִתְלֻקָּה בְּזוֹ כִּי כְּמִתָּן דְּלֹאֹר
 וְלֹא כִּהְוָא דְּלֹא פִּשְׁטִי לִיה לְעִיל
 וּלְמַחַר אִינוּ מִקְדָּשׁ בְּדִמְלִיתָהּ דְּלִילָפֵא
 אִינוּ תְּרִץ לְקֵדֶשׁ קֶאֱמֵר בְּרַבִּי אֶלְעָזָר
 בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן וְלֹא הָאִי חֲרִיב
 אִיבֵא בְּרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן

לפוסלם למחר כי כשרים הם לרבי אלעזר ב"ר ש' **א"א** דא"י דרמין
 א"ה ברבי קשיא דרבי אדרבי דמאי שנא בהא דכיון דשקעו שזב
 אינו מעלהו למגדלך לשקעו כדי להזכיר ששקעוהו בנסוף הלילה
 ובאי שנא בהא דקאמר דכר קידש מחטילת עבודה דשמשע
 לתרומת עבודה חתלת עבודה היום שמסס ואילך עסקים עבודת
 היום בלא הפסק וכל עשה מקדש ועוד כל שזב לעבוד משס
 ואילך משמע דלא משקע ליה אחר שהעלה לתרומת הדשן שסס
 כן ש' הפסק בדבר ומשי' האי דקרי ליה חטילת עבודה לאו משום
 דלא משקע ליה ודמאי ב"פס"ק היה והדר משקע ליה. **וקמ"ס**
מנחם צין לפי' זה צין לפירוש אחר לישא דמסקל ליה דלא מני
 היה יודע דמסקל ליה ואין קשה לו אלל משקיע (דמכרס) מאי שנא
 הכא דמשקע ליה ומאי שנא הכס דלא משקע ליה: **א"י** משקע
 ליה. שהיה למעלה וכרס חסדא ומורייקין¹⁰⁰ לצור הלל אין קולו
 משמע **ואמ"ס** לישני דנשמע קולו דקמני היינו בעהלות. וי"ל היינו
 דקמ"ס אמר דמשקע ליה ביה"א (בנו) לצור והקול שנשמע
 היינו בזוילאן מן הצור ומעלהו ואי בבית איבא דמשקע
 בחומרתיה דהי"ס¹⁰¹ בגלגלל אף השקיע כדי להשמיע קול הרבה
 כהוריו ועהלות: **הג"ה** **איבא** בנייהו גזירת שיקוע. **פירש**
רש"י משקעו עזר שאל יסכה לשקעו עצמוד השחר אלל לילה
 אינו פוסלו כלל לעבודת דס למחר סם משקעו עצמוד השחר ולרבי
 חי"א לילה פוסלו. וקשה אם כן איבא בנייהו טובא דלרבי יוחנן לילה
 אינה פוסלת ולרבי חי"א פוסלת. ועוד דליפוך מיד היינו דרז
 חסדא. ועוד דבמקו"ם¹⁰² פריך מנח למחר אינו צריך לקדש אלמא
 למתירין חזי היינו דרז חסדא משמע דצלוו השקיע דלמחר וכו' לא
 מנח מני למפך מני. **לכ' נראה** ל' גזירת שיקוע ואם לא שקע
 יהא פסול מדרבנן לעבודת דס משום לילה¹⁰³ אפילו שקעו עצמוד
 השחר ול' חי"א יהא פסול מן התורה ולכן פריך **במחר אינו צריך**
ל'קדש אלמא אפילו מדרבנן כשרה לעבודת דס ואין לילה פוסלן
 ואם כן היינו דרב חסדא וקאמר איבא בנייהו מצות שיקוע. ברו"ך:

שמעתי קול העז דקמיך דלתיך^ס ליה לכיוון מן הכוון, חלמתי משקוע הוה
השחם^ס בי משחממך קדיה. והלא אין מוכרי אלא לשקוע אלא לעשותו,
בי היכי ליתשחממך קליה הכהנים השנים צעירי^ס ויחזו ויחזקו
שעשה כו': בחומרתיה. גלגל: ודא^ס בגיני ברוז. סהים מכריז
סס האיס: בי תרי היכרי הוו עברי. שמי היכורז עושין לדבר: ס

[illegible]

גמרא איכא בנייהו גזירת
שיקוע. לכאורה

[illegible]

שקט חלוף הוא זה הסתמך
הספר אשר לשנותה פתח
מבולבול לעבודתו חסר כמו
צורה המפקדה שנתן מדי
לזה למפרץ היקף אשר הסדה
המקרה המעט לקמן אף
יחד נרד הסדה סכלה עדי
השואה לא אסיק ארעית
הדיוני נרד הסדה עדי מאי
דיוק לומר אשר בניינו גידה
שקט חלוף ואלא הרבא אר
השקט ידלי" מתירין בארס
ולר' אורי ארס בארס
ומתירן במתירין עדי עשה
כל הפדיונים מאי שנה אה
גרסין שנת שיקה ולקמן
השקט מנות שיקה והכל אר
הוא. כלל נראה כמי ראשון
אשר נקלה לעבודתו חסר
שלא יפסול למתירין לר' רב
חיותי ארס ארס
מוסיף הוא על ר' חיותי ארס
שקט יר' יכין ולמתירין
המתירן אסור להחלוט כל
למית אה ר' עדי עדי כל פ
ארסיהם ונשק לפני פניה
החבא ונשק ונשק (ומתירן) בממד
שואה ונשק ונשק ונשק
אשר לאשכרתינו נשק למתירין
לר' חיותי ארס ארס

משום ההדואים אותו משקע
בנמולת הליהל יאמרו משקע
היה כל העולם חזוי אף
למחרת [ממנו] מנייה חורבן
לכן אתה נצלת כל השהת
אשר דומכת שפיר ממילתו
מקראם שוב אתה מעלתו
אולי להמחרת כמחרת
ושמא נשכנע נפסי מידה
חורבן אכסרי אלה
(אכסרי) [למחרת] כאכסרי
איות חורבן נפסי אכל ודא
צריבעים את העולות כליל
וקשטו לאכסרי מניח הקדוש
כל השהת גזרתי ודא נקט
לשון יחזקיהו חזון דמשום שמא
יבא לידר חורבן אזהר ירימ'
הדעס [הוא] שם אה
מעלות למחור לאחי שיקט
ויקשר לאכסרי את ידיו
אף למחרת שטום לאכסרי כשם
שיקשר עמוד השתר מניח
לאכסרי צנצ' רפולת ירימ'

עמוד השחר פוסל בו ושרוב לא
תפסל בלינה אף כי העלהו לבלי
ששקיעת החמה גופיה אינו אלא
ודאי הטעות כרפי' שלא יאמרו
דקאמר אינו מעלהו לעבודת ה'
ותרומת הדשן איכא למימר דמי
א"א **א"ב** **ב'** פ"ה והכא ליכא
דחו מואווייתא לרבי ה"נ לרא

כג.

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

כג: כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

עין משפט
נר מצוה

ע א מיין פ"ד מהל' ביאת
 מקדש הל"ז ופ"א מהל'
 פה"מ הל' לד ופי"א הלכה יט:
עא ב מיין פ"ו מהל' ביאת
 מקדש הל"ח:
עב ג מיין פ"ב שם הל"ח:
עג ד מיין פ"ה שם הלכה יז:

שיטה מקובצת

גמרא אלימא טומא
שרץ. פ"ה תוקמא
בין כהן בין בבליים. ולא דק
דכבחה לא מצי לאוקמי שהרי
לוקני דרום ארץ? לעיל (כב):
טעומא שרץ לא מצי ארץ כלל
ומתני' דפסלא טמא היינו טמא
ושרץ דמחלף העבודה וא"כ
אוקמ דציון מרצה. אלא
אידך כשעלין מוקמיני ליה
הוא (ד)שומטין וזורקין על
טמא שרץ היינו על ידי רציו

דְּרִיץ:
דוּבַא אֲמַתְנָא. חֲבֵרוֹ
[ואת] אַמָּא פִּירָא אַ
בְּכֹחַ טַמָּא שׁוּרֵי חֲבֵרוֹ
לְבִיעִי לְמַעַן שׁוּרֵי
לְמַעַן שׁוּרֵי, וְחֵבוֹס, וְלִפְנֵי
שׁוּרֵי (שְׁמִי מִרְצָה כֹּחַ טַמָּא שְׁרֵן
בְּכֹחֵהוּ) אֲמַתְנָא לְפִילֵי אֲוֵרָה
לְחֵבוֹס (וְחֵבוֹס) אֲמַתְנָא לְחֵבוֹס
לְחֵבוֹס בְּ חֵמַת דְּפִילֵי אֲוֵרָה
דְּרוֹם. (וְיִילֵל) דְּפִילֵי מְנוּפֵה
כֹּחַ בְּרִיתָא דְּמִרְצָה דְּבִרְוֹתוֹ
שׁוּרֵי חֲבֵרוֹ בְּכֹחַ צִיץ מִרְצָה
בְּחִידוֹ אֲוֵרָה לֹא אֵב כְּכֹחַ שְׁטַמָּא
בְּשִׁרְן אֲוֵרָה אֲוֵרָה אֵל מִרְצָה
לְבִיעִי לְמַעַן שׁוּרֵי שְׁטַמָּא
וְחֵבוֹס לְמַעַן שׁוּרֵי (שְׁמִי) חֵבוֹס
דְּמִרְצָה מִרְצָה בְּחִידוֹ אֵל
שְׁטַמָּא חֲבֵרוֹ אֲוֵרָה וְכֹל
שְׁבִיחֵי אֲוֵרָה נִדְחָה בְּכֹחַ אֵל
בְּטוֹמָתָא הִילֵכַן פִּירָא
שְׁפִירָא הִכָּא אֲמַתְנָא הִתֵּר
מְנוּפֵה לְחֵבוֹס אֲמַתְנָא לְדִרְשֹׁן
לְחֵבוֹס מְשַׁמֵּעַ אֲוֵרָה מְנוּר
בְּכֹחֵי לְבִיעִי דְּרִיץ:

מאי תומאה, פי' איזה תומאה
יחיד נושא אילימא
תומאה שרין כו', [אלא]
תומאה [מת]. ואשכחן
דאשתאריא צבור דכתיב
(במדבר ט"ו) איש איש כי יהיה
טמא לנפש איש נדחה לפסח
שני ואין צבור נדחה לפסח שני
אלא עושין כטומאה, [ו]לאו
שנסמטא בעלים [במת]. וקתני
ונשא דריץ מרצה אומאי
נטמא בעלים במת משלחין

קרבנותיו (מח"פ):
 א' ינמל סוכתת פיה
 דעקא וקני דרשן בכור
 ע' אכלי להו' וזמנה למח
 ענה ליהו' ולעיל אמר
 דנוקמא בכחן אב'עילם. ועוד
 דבכל שעתין קאמר ר' ירמיה
 שדחוטין וורוקין ע' ירמיה
 ע' נאכן פ' בל' צ"ץ. ונראה
 דהו' דחקו לרש"י דכי
 לידוקן ע'ן קרשים ע'ן
 מ'קדישין אל קאמר דא' ינמל
 סוכמא שרץ ששפמא דא'
 מ'קומית לה בטומאת שרץ אל
 קמח' מירי וזו זמנה האדברה
 דקשה וקני דרשן דאיתו
 סכרי ורשחין וורוקין ע'
 שפמא שרץ אל הוצרך לפרש
 דהו' דרשת' ע'ן מ'קדישין אל
 אית' להו' וקני דרשן שוטחין
 וורוקין מסבא בלא שום קרא.

עון מקדישים לא: **סומא**
הגוף בין דכה בין
דבעלים אל מרצי. וא"ת
מיקרא ללשון ראשון א"ך
[לא] אסיק אדעתיה דכתיב
עון הקדשים דמשמע דוקא עון
הקדשים ולא עון המקדישים.
ונראה לפרש שמקרא היה
סבור מדקתי אלא עון סומא
הוהיה מכללה בצבור הוהיה
ביחיד ובצבור הוהיה אף לענין
בעלים וכמו כן ביחיד הילכך
היו פריך לומי בר חמא.
(סנה' פ"ג)

[illegible][illegible][illegible][illegible]

המשום (דפסליניהו) [דפסוליייהו] מטעם זרות וזורות כתיב מיתה והילכך נחא משום דכל יינו לאשמעינן בעלמא הדגן דפסלי מטעם זרות ליכא בהו חיוב מיתה כיון דלא כתיב **יה אימא**. היה **י**ן **ל**קשות **כ**מו **כ**ן **ל**דיהי **ב**מיתא **מ**בני **א**ב. וי"ל דאהי"נ המ"ל מערל וא ליה מטעם זרות א"כ אף במיתא להוי כזר אבל ערל ואונן לא שיי

אם עון פגול הרי כבר נאמר ^(א) לא יחשב אם
עון נותר הרי כבר נאמר ^(ב) לא ירצה *הא אינו
נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה
בצבור מאי טומאה אילמיא ^(ג) מטומאת
שרץ היכא אישתיי אלא טומאת מת ולא כגון
שנמנאו בעלים במת אלמא נמנאו ^(ד) בעלים
במת משלחין קרבנותיהן וכמאי אי נבזר ^(ה) וכי
ימות מת עליו אמר רחמנא אלא לעושה פסח
^(ו) (ולאו כגון שנמנאו בעלים במת) לעולם
בשרץ ושם טומאה בעולם ואיכא דייקא ומייתי
הכי ^(ז) עון הקדשים אין עון מקדשין לא מאי
טומאה אילמיא טומאת שרץ מי אישתייא
בציבור אלא לאו טומאת מת ועון קדשים אין
עון מקדשין לא לעולם טומאת שרץ ושם
טומאה בעולם: יושב *מגל *אמר רבא
אמר רב נתן אמר קרא ^(א) לעמוד לשרת
לעמדה בחרתיו ולא לישיבה ת"ר *לעמוד
לשרת *מצוה כשהוא אומר ^(ב) העומדים
^(ג) שנה עליו הכתוב לעכב. א"ל רבא לרב נתן
מכרי יושב כור דמי ומחיל עבודה אימא
מה זר במיתה אף יושב במיתה אלמא
^(ד) תניא אבל *ערל *אונן *יושב אינן במיתה
אלא באזהרה משום דהוי מחוסר בגדים ושלא
רוחין דיום ורגלים שני כתובין כאחד
ובכל

[illegible]

לית לה למימר נדושא עון טומאה אלא בבי האי רגונו
מסיתא אדעמיא השתא עון קדשים ולא עון מקדשים: **א**
ומה שרין וכן טהא מם שבציע שלי דחשיב טומאה שרין
בשטחא שלי לאשטו צבדורין כיון לדחיב אכלי לאורחא אלא
עון מרלה עון היחוד דהא אין שותטין וזרקין עליו אלא
דלמרי איש איש לתואה **וקשה** מאי פריך היא אישטמא
וקיי דרוס מכתריב מתכתריב. ועוד יי שמעי לעולם בש
אלה קרב צבדור דכריב רבינו שלמה בשמין ואל סבר דהא
ויהל דנעיקא בעי לאקומה טומואה בעלים שברן וזהו
ואה לומר ולא טומואה בעלים אלא טומואה כהן גרידא
היא דלה ר"ל למימר שם טומאה בעולם שמעמ דטומא
דוס דעיקר היסר קצור טומואה מת כתביא להי כן
במה מנינו מה עין מחלל עבודה ויחייב מיתה ק"י
ב צמיהא מניין אל. **וראה** דפרין משום דדרש' לעמיד
בין מחלל עבודה כור [ומש"ס] **ג** גם צמיהא להי כורן [ומי
בין דמחשור גזריה כתיב ביה מיתה לאל ילפי מיהא
ילפי חוקה בעדים שיה' אלא למימרה לאל ילפי מיהא

מיתב מיתה והילכך ניהא משום דכל

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) סנהדרין פד., (ב) [ע"י חוס' לעיל טז. סד"ה מיושב],
(ג) [פסחים סא. וש"נ],
(ד) סנהדרין פג., (ה) נדבה פרק ד ה"ט, (ו) ע"י לקמן כט.,
(ז) לעיל יט.:

הגהות הב"ח

(ב) גב' חילמה טרומאט כנ"ל
ואות מ"ס נמחק: **(ג)** רש"י
ד"ה לעולם וכו' קאמרין הבא
כנ"ל ואות מ"ס נמחק:

גליון הש"ס

גמ' לעמוד לעשרת מצודה.
עין לעיל דף טז ע"א חוס' ד"ה
מיושב:

תורה אור השלם

(א) וְאִם הָאָבֶל יֹאכֵל יֶאֱכַל מִבְּשֵׁר
וְזָבַח שְׁלֵמִיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
לֹא יִרְצָה הַמִּקְרִיב אוֹתוֹ לֹא
יִחָשֵׁב לוֹ פְּגוּל יִהְיֶה וְהִנֵּפֶשׁ
הָאֲכָלָת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָה תִּשָּׂא:
[וישׂא ג' יח]

(ב) וְכִי יָמוּת מִתּ עָלָיו בְּפִתְעָה פְתָאם וּמָמָא רֹאשׁ מִזְרָה וְנִלְחָ רֹאשׁוֹ בְּיוֹם מְהֵרָתוֹ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְנִלְחָנוּ: [במדבר י, ט]

ו וְהָיָה עַל מִצַּח אֹהֶל
וְנָשָׂא אֹהֶל אֶת עֵינֵי
הַקִּדְשִׁים אֲשֶׁר יִקְדִּישׁוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל לְכָל מִתְנֵה קִדְשֵׁיהֶם
וְהָיָה עַל מִצָּחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן
לָהֶם לִפְנֵי יי' (שמות כח, לח)

ד כִּי בֹ בָּחַר יי' אֱלֹהֶיךָ מִכָּל
שְׂכֵמֶיךָ מִלְּמַד לְשֵׁרֵת בָּשֵׂם
יי' הוּא וּבָנוּי כָּל הַיָּמִים:
(דברים יח, ח)

(ה) וְשֵׁרָת בָּשֶׂם יְיָ אֱלֹהָיו
כָּכָל אֲחָיו הַלְוִיִּם הַעֲמֻדִים
שָׁם לִפְנֵי יְיָ: [דברים יח, ז]
(ו) וְאִם הָאֵכָל יֵאָכֵל בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי כְּגֹל הוּא לֹא
יִרְצָה: [ויקרא יט, ז]

ליקוטי רש"י

[נדפס בהשמטות]

ש"ק מחזק זה (ג)
יבן הוא מרצה (ש)

ג חורר (ש"מ):
ד "הא" (ש"מ):
ה צילי (הר"ר) (גליון):
ו ותרומה (ש"מ):
ז "ס"א" (ש"מ):
ח סמא תת. מרש"ק (ש"מ):
ט שם (בהגות) (כ"ת):
י ללמוד לשרת. מיתר (דפו"ס):
יא מדברי התוס' (ש"מ):
יב איכא מהו זו נראה דצריך למחוק מן "כיון". ע"פ "מחל" עובדה. וס"א ה"ג ולא לשיבשה ומהכא נפק ל' אוהרה כמנהגיהן (דף פד.) וס"א
יג הנשרף ונאכזב

[illegible]

(א) [ברכות סג: מנחות
 [קג: (ב) [ברכות סא:]
 (ג) ע"ז 97 ב:;
 (ד) קידושין 77 פ:;
 [ע"י חספוטא לעיל יא.
 (ה) גמ' בגין ר"ט (ו) [על
 . ב"ה ט"ז: (ז) "עני' כ"א:;
 (ח) ע' ברכות לה: (י) רש"י
 "עני' (י"א) (ב) [עניו"ס פ"ב
 [י"א].
 (ג) [מנחות
 פ"ד ד' ה"א (לב).
 (ז) [לעיל לב: (ח) קידושין
 בט: (ט) ילקוט שמעוני
 ששעה רמז תקד',
 עיין ב"ר פ"ט,
 בראשית ט"ז ל"ט.

(מכאן) וגמרא פתח ר'
 יהודה ואמר וכו'
 תקנו גשרים. [ע' ע"ז]
 הקדנ ג' ע"ז חס' ד"ה
 [דרכה] ג' ע"ז חס' [וכו']
 שם א"ל לבריה נשים
 בעתן קלה עליהן. ע"י
 מגא"ל סס' קנ"ו: שם
 בעידן קלה עליהן. שם
 עיין לעיל דף יא ע"א
 חס' ד"ה כגון רשנ"ז
 שם במדרת אהא
 א"ייהו. מירוסלמי פ"ט
 טעניית הוא צענין אחר
 עוד שם ענינים נכללים
 מרש"י

(א) וְהַמֶּלֶךְ יִשְׁמַח
בְּאֱלֹהִים יִתְהַלֵּל כָּל
הַנִּשְׁבָּע בּוֹ כִּי יִסְבֵּר פִּי
דוֹבְרֵי שָׁקֶר:
[תהלים סג, יב]

הַיּוֹם בְּנֵשִׁים צֵא לֵךְ
בְּעֶקְבִי הַצֵּאן וְרָעִי אֶת
בְּרִיתְךָ עַל מִשְׁכְּנוֹת
הָרָעִים: (שר השדים א, ח)
(ז) זָכֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
לְקִדְשׁוֹ: (שמות כ, ח)
(ד) שְׁמֹר אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ בְּאִשֶּׁר
צִוָּךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ:
(דברים י, ז)

שֶׁכֶּם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
בָּבֹאוּ מִפְּדֵן אֲרָם וַיַּחַן
אֶת פְּנֵי הָעִיר:
[בראשית לז, יח]

[א] הָדֹקִים מְבִיט גִּירָסָא **אימא** (אָלעס ייִט)
צִפּפּא אַרְזֵן שְׂבִיאר
מִפּרֶשׁ מִפּוֹרְעֵי הַיָּיִנוּ
אֲשֵׁינִים מְחַרְקִים וְעַם;
וְנִשְׁמָר וּמִסְמְרֵי
חַלְלֵי (וְחֻקָּאֵל) שׁ כֵּךְ
תִּכְבֹּר רִשִׁי תִּחְבּוֹת ח
חֲשִׁיב אֲרֵן חֲשִׁיב אֲרֵן
(גִּלְיוֹן); **[ב]** לִקְבֹּץ דַּבָּר
סִבְכּוֹת דַּבָּר עַ"א, שְׂקִלִים
לִפְנֵי שֶׁ הָיָה
אֲתָמָּה כֵּן
יִרְשְׁלֵמָה שְׁבֵת פִּי אֲתָמָּה
שְׁמֹרֵן נִזְרָא (סֵדֶר)
הַדְּרוֹרוֹת הַגְּתוּהָ (הַשִּׁים);
הַסֵּדֶר הַדְּרוֹרוֹת
הַגְּתוּהָ דִצְלִי **מִצְוֵי**
וְעֵינֵן דַּבָּר בִּסְמִי
אֲנֹאן בְּרַח לֵח עַ"א;
[תְּגוּלָּה] לִפְרִישְׁתוּ
שִׁילְחוּ (בִּרְאשִׁית לך) (כֵּן)
עַ"כְּ רִשִׁי תִּחְבּוֹת ח
לֵבִי הָיָה אֲנִי נֹכַח
רִשִׁי טוֹטֵה ח **דִּבָּר**
לֵבִי אֲנִי לֵבִי (גִּלְיוֹן).

וְכַנֶּס זִמְעוּ: יִסְכַּר אֶסְכְּרָה: אֶבְרָם
הַמְדַּבְּרִים. זִמְעוֹת הַמֶּלֶךְ עָלָה עֲלֵיו
מִסִּיּוֹס צָפָה, שֶׁהֵלַךְ מִצִּיּוֹן לִסְפֵּר לְשׁוֹן
עֹשֶׂה מִיתָה, דְּזִשְׁלָמָא לְשׁוֹן הָרַע
עֹשֶׂה מִיתָה דְּלַחֲזִי (הֵאֵלֵם 66)
מִלְּגֵי צִסְמַר רַעְוָה אֲזוּתוֹ אֶלְמִיּוֹת:
מְתוּקִין, מְעוּשִׁים, שֶׁהִטְבֵּל זִמְיָתָה
בִּידֵי שָׁמַיִם כְּדִילֵיף צָלָלוֹ כֵּן הַגִּשְׁרִים
(סִטְרִין 77 ע"ב): בִּעֲזָן בְּחֹדֶר
תּוֹרָה. דְּעוֹשֵׁט נִמִּי מִיתָה, כְּדַלְמָרְכֵּי
מִקְרָא תִדְרַשׁ מִלֵּךְ פְּטִי לְמַעַן יִרְכּוּ
מִימֵס, הָאֵל אִם לֹא תִלְמְדוּ יִתְמַעְטוּ:
נְשִׁימ יוֹבִיחוּ. שְׁאִין מִזְוֹת עַל דְּזִכְרִי
תּוֹרָה, לְחִיבֵי וּלְמַדְמַס אֲזוֹת אֵת
זִימֵס וְלֹא זִימִימֵס¹. וּמַחֲוֹת צִסְכֶּרָה.
אֲמַר לֵאן אֵת הָן מִצְטוֹת אֵת צִבְלִיָּה:
תִּנְקוּת יוֹבִיחוּ. שְׁאִין זִמִּי לִמּוֹד.
אֲמַר לֵאן אֵת הָן עֲזוֹן מִצְטְבִּילִים
אֲזִיבֵס לְהוֹלִיכֵן לְחַמָּה וְלִזְנוֹן וּלְפִיִּסֵּן
בְּאֲזוּס: שִׁי' בֵּית רַבִּין. לֹא צִבְלִין
וְלֹא מִצְטְבִּיל: אֵם אֵל תִּדְרֵי אֵי.
לְשׁוֹר מִזְוֹת, אֵלֵי לָךְ וְצִקְסֵי רַחֲמִים
בְּזוֹת עֲקִי הֵאֵלן אֲזוֹת הָרִאשׁוֹנִים
שְׁהִי רַגְלֵי הֵאֵלָן וְתוֹסֵק, וְרַעִי זִימְזוֹן
אֵת גְּדִיזְמִיךְ תִּינְקוֹת שֶׁלֶךְ, שֶׁלֵּא יִתְפַּשּׁוּ
עַל מַשְׁכּוֹת הָרֹעִים רֹעִי הָדוֹר
וּפְרִסְמִי: שִׁי"ו אֵה עֵל אֵשׁוֹן הָרַע.
וְלֹא פְלִיג אֲמַעְשַׁר, דִּהֵא קֶאֱמַר הֵכָּא
שֶׁסֶּה אֲכוֹלִין דְּזִכְרֵס שְׁאִין מְתוּקִין:
בִּגְרִים. לֵי גֵר גּוֹיֹתָהּ הִיָּה: שֶׁלֵּא
אֲזוּה זֵו. רּוּמִיִּם: שׁוּקִין. סִדֵּר
מוֹשָׁב שׁוּקִי עֵיירוֹת וְתוֹמִימִיָּה:
וְסִיפֵר דְּבִירָה. לְתַלְמִידֵי² אֵו לְאֲזִי
אֲזוּו, וְלֹא לְתַלְמִינֵן לְמַלְכוּת, וְנִשְׁמַע
עַל יֵדוֹ לְתַלְמוֹת: יִתְעַבֵּל. לִיָּוֹת
רֶאֶס הַמַּדְּזִרִים: אֲבִירֵי אֵי
חֲרֹבָא. לְאֲכּוֹל פִּירוּמִי, וְעִינָא דִּמֵּיא
לְשִׁמוֹ: בְּהֵא. חֲזוֹל. שְׁהִי פוֹשְׁטִין
בְּגִיָּיס שֶׁלֵּא יִבְלוּ, וּמַכְסִין עֵירוֹת
חֲזוֹל: בְּרַבִּי. תּוֹרִיס: וְעוֹסְקִין
בְּהִי שְׂעָה. לְפִשְׁשַׁר עַל יֵדוֹ נְכִיס,
וְהִקְבֵּי³ הֵם מַחְלָק מִזְוֹן וְרִיזוֹ לְעוֹשִׁי
לְאוּו: מִשְׁפָּט רְשָׁעִים בְּהִיגָם י"ב
חֲדָשׁ. שְׁנֵאֲמַר (שְׁעִי 10) וְאִשֶּׁס לֹא
תִכְבֶּה וְהִי מִדִּי חֲדָשׁ תִּכְדָּשׁוּ וּמִדִּי
שָׁבַת תִּכְבָּשׁוּ יֵאֵל כֹּל זִשְׁר, אֵת הַגְּדוּנִים
צוֹ זִמְשָׁמַס, מֵי שְׁבָחוֹת לְמִי שֶׁלֵּא
צוֹ זִמְשָׁמַס, לְמִי שֶׁהֵלֵךְ⁴, וְהֵאֵל שֶׁלֵּא
זִפּוֹשְׁעֵי גִיְהֵנס מִשְׁחֵט לְחִיבֵי לַעֲלִי
מִיָּיָה וְיֵאלוֹ וְרֵאלוֹ צִפְגִּרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפּוֹשְׁעִים זִי, הִי מִנִּי לֵה כִּסְדֵּר
עוֹלָם (פ"א): דִּי אֵלְיוּס. בְּעוֹסְקִין
תּוֹרָה (פ"ב) וְאִתָּה: תִּרִי מַדְאָה.
חִבְלִיֹּת שֶׁל הָדָס לְהִרֵא זִשְׁבַּת:
מַדְאָנִי. כְּמוֹ מַעֲדוֹת כִּימָה (פ"ג)
(נ"ח): אֲרִיךְ. מַתְקֵן וּמַחְלִיק: פִּיֵּי.
בְּקַעִס סִדְקִים, מַחֲמָה הֵאלוֹ:
וְקִמְצוּחוֹ לִיָּה. לִר' שְׁמַעוֹן, שֶׁהִדְמַעוֹת
מִלּוּחִי מִכְּאִרְצֵי אֵת הַמִּכָּה בְּחַתְּלָתָהּ
אֲתַקִּין מִיָּתֵלָה. כְּדִכֵּךְ עֲשֵׂשֶׁה עֲקֵב
כְּשִׁנְיוֹל מִיד עָשׂו: שִׁי"ם בְּנוֹפֵר.
שְׁתַּרְפָּא מִלְּעָלְמוֹ: שִׁי"ם בְּתוֹרָתוֹ. שֶׁלֵּא
שָׁבַת תִּלְמַדוּ⁵ מִפִּי טוֹתֵה הִדְרִךְ:
תִּיקֵן אֵהֶם. דְּזִכְרִי מֵן וְתִיָּיָה. וְלִי נִרְאֵה
מִיָּקֵן אֵת תִּלְקַם הַשְׁדֵּה⁶ לְשׁוֹן מִיָּקֵן:
וְאִתָּה

וְאֵל זַמְיָה בְּדִיל שָׁמַיִם, וְהוּא מִיתָמוּ מֵדָה גְּמֻלָּה, דְּלָקָר כִּי
נֶכְסֵים, כֹּךְ מְפֹרֵשׂ בִּירוּסְלָמִי זִכְרוּתָם^(*): מִבֶּה זֶה. אֲסַכְרָה: רַחֲמֵינוּ
גִּזְמֹר. לְשׁוֹן הָרַע, וְהוּא זֶה עַל כֵּךְ, לְפִיק מִתְחִיל בְּמַעֲיִים
דִּ. הַכֵּל יוֹלָא מִן הַגְּלוּת: דְּבָרִים טַמְאִים סִלְקָא דַּעֲתָךְ.

עַל הַמַּעֲשֵׂה ר' אֱלֶעזֶר בְּר' יוֹסִי אוֹמֵר עַל
לְשׁוֹן הָרַע אָמַר רַבָּא וְאַתִּימָא רִיב'ל מָאי
קָרָא^(*) וְהַמֶּלֶךְ יִשְׁמַח בְּאַלְהִים יִתְהַלֵּל כָּל
הַגִּשְׁבֵּעַ בּוֹ כִּי יִסְכַּר פִּי דּוֹבְרֵי שְׁקֵר אִיבְעִיא
לָהּ רַבִּי אֱלֶעזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי עַל לְשׁוֹן הָרַע
קָאמַר אוּ דִּילְמָא אָף עַל לְשׁוֹן הָרַע נִמִּי
קָאמַר ת"ש כְּשֶׁנִּכְנסוּ רְבוּתֵינוּ לְכֶרֶם בִּיבְנָה
הָיָה שֵׁם רַבִּי יְהוּדָה וְר' אֱלֶעזֶר בְּר' יוֹסִי וְרִישׁ
נִשְׁאלָה שְׁאֵלָה זוֹ בְּפִתְחֵיהֶם מִכָּה זוֹ מִפְּנֵי מָה
מִתְחַלֵּט בְּבָנֵי מַעֲיִים וְנוֹמֶרֶת כִּפָּה נַעֲנָה רַבִּי
יְהוּדָה בְּרַבִּי אֱלֶעָא^(*) רֹאשׁ הַמְדַּבְּרִים כָּכָל
צִוּוֹת וְלֹב מִכֵּין וְלִשְׁוֹן מִתְחַךְ פֶּה גִּזְמֹר נַעֲנָה רַבִּי
אוֹכוּלֵין בַּה דְּבָרִים טַמְאִין דְּבָרִים טַמְאִים סִלְקָא
יָם שְׂאִינִי מִתּוֹקֵנִים נַעֲנָה ר' שְׁמַעוֹן וְאָמַר כְּעוֹן
יוֹכִיחוּ שְׁבַמְכֻלּוֹת אֵת בַּעֲלִיהֶן נִכְרִים וְיִכְיֹחוּ
יִכְיֹחוּ שְׁבַמְכֻלּוֹת אֵת אֲרֵבֵיהֶן תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית
אֲמֵר רַבִּי גִּירִיץ וְאַתִּימָא אֵךְ יוֹסֵף בְּרַבִּי שְׁמַעֲיָה
מְפִיסִים עַל הַדְּרוֹסִין אֵין צָדִיקִים בְּדוֹר תִּינוּקוֹת שֶׁל
יִצְחָק בְּר' עֲזִירִי וְאָמַר לֹה אִיד שְׁמַעוֹן בֶּן גִּירָא^(*)
הִיפָּה בְּנִשִּׁים צָאִי לָךְ בַּעֲקֵבִי הַצָּאֵן וְגו' וְאַמְרִינֵן
ש"מ אָף עַל לְשׁוֹן הָרַע נִמִּי קָאמַר ש"מ, וְאַמְאִי
מִקּוֹם דִּיתְבִּי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
פִּתְחָה ר' יְהוּדָה וְאָמַר כִּמְהָ נְאִים מַעֲשִׂיהֶן שֶׁל
גִּשְׂרִים תִּקְנוּ מִרְחֻצוֹת ר' יוֹסִי שְׁתַּךְ נַעֲנָה
לֹא^(*) תִּקְנוּ אֵלֶּא לְצוּרֵךְ עֲצֻמֹן תִּקְנוּ שׁוּקִין
לְעֶרֶן בְּהֵן עֲצֻמֹן גִּשְׂרִים לְשׁוֹל מִהֵן מִכֶּסֶּה הֶלֶךְ
וְנִשְׁמַעוּ לְמַלְכוּת אֲמֵרוּ יְהוּדָה שְׁעִילָה יִתְעַלָּה
שְׁמַעוֹן שְׂגִינָה יִהְיֶה אֹזֶל הוּא וְבִרְיָה מִשּׁוּ בִּי
לָהּ דִּבְתֵּיהּ רִיפְתָּא וְכוּזָא דְּמֵיא וְכִרְכִּי כִּי
נִשִּׁים דַּעֲתָן קָלָה עֲלֵיהֶן דִּילְמָא מַצְעֵרִי לָהּ
אֵתְרַחֲשׁ נִיסָא אִיבְרִי לָהּ חֲרוּבָא וְעֵינָא
זוּר יִתְבִּי עַד צוֹאֲרִייהוּ בְּחֵלָא כּוּלִי יוֹמָא גִּרְסִי
צִלְּלוּ וְהָדָר מִשְׁלַחִי מִנִּיּוּהוּ כִּי הִיכִי דֹלָא לִיבִלּוֹ
אֵתָא אֵלִיהוּ וְקַם אִפִּיתָחַא דְּמַעֲרֵתָא אָמַר מֵאֵן
וּבִטְיֵל גִּירֵתִיהָ נִפְקֵן חוּזוֹ אִינְשֵׁי דְקָא בְּרַבִּי
עוֹסְקִין בְּחַיִּי שְׁעָה^(*) כָּל מִקּוֹם שְׁנוּתֵיהֶן עֵינֵיהֶן
לֹה שֶׁתָּא הַחֲרִיב עוֹלָמִי צִאתָם חִזְרוּ לְמַעֲרַתְכֶם
חַיִּי שֶׁתָּא אָמַר^(*) מִשְׁפָּט שְׁעִים בְּגִיהֶם "ב"
יָאוּ מִמַּעֲרַתְכֶם נִפְקֵן כָּל הִיכָא דְּהוּהָ מַחִי ר'
בְּנֵי דִי לְעוֹלָם אָנִי וְאַתָּה בְּחַדִּי פְּנִיא דְּמַעֲלִי
נִקְיֵט תִּרִי מוֹדַאנִי^(*) אֲסָא וְרַחֲמֵי בִין הַשְׁמָשׁוֹת
לָהּ לְכַבּוֹד שֶׁבֶת וְתִסְגִּי לָךְ בְּחַד חַד כִּנְגֵד
לְבָרִיהָ חֲזִי כִּמְהָ חֲבִיבִין מִצּוֹת עַל יִשְׂרָאֵל
נִי יָאִיר חֲתִנְיָה^(*) וְנִפְקֵן לֵאפִיָּה עֵיילָה לְבִי בְּגִיָּה^(*)
חֲזִי דְּהוּהָ בִּיה פִּילִי בְּגוֹפִיָּה הוּהָ קָא בְּכִי וְקָא
לִיָּה אֵיל אוּי לִי שְׂרָאִיתִיךְ בְּכַךְ אֵ"ל אֲשֶׁרִיךְ
אִיתְּנִי בְּכַךְ לֹא מִצָּאָת בִּי כֹךְ דְּמַעֲקֵרָא כִּי הוּהָ
פִּרְקֵי לִיָּה ר' פִּנְחָם בֶּן יָאִיר תְּרִיסֵר פִּירוּקִי לְסוּף כִּי
יָה מִפְּרָק לִיָּה רַשְׁבִּי עֲשְׂרִין וָאַרְבַּעָה פִּירוּקִי אָמַר
וְתִקֵּין מִילָתָא דְּכֹתִיב^(*) וְיֹבָא יַעֲקֹב שְׁלָם וְאָמַר
לִם בְּתוֹרָתוֹ^(*) וְיִחַן אֵת פְּנֵי הָעִיר אָמַר רַב מִטְּבַע
וְתִקֵּין לָהֶם וְר' יוֹחָנָן אָמַר מִרְחֻצוֹת תִּיקֵּן לָהֶם
אָמַר לִיָּה אִיכָא דּוֹכְתָא דְּרִית בִּיה סִפְק טַמְאָה
יָאִיר

[illegible][illegible]

לד.

קבב א חיי פיה מנגל
 שנה אלה ארבע שנים
 ויש טעם ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ג שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ד שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ה שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ו שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ז שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ח שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ט שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב י שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב יא שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב יב שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב יג שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב יד שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב טו שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב יז שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב יח שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב יט שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כ שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כא שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כב שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כג שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כד שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כה שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כו שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כז שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כח שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב כט שנים ארבע שנים
 טעם א:
 קבב ל שנים ארבע שנים
 טעם א:

[illegible]

על רבינו חננאל
(א) נראה דחסר כאן בדברי
רבינו וז"ל ובין השמשות לא
גזירין דבבב"ש סתם קדרות
רומחות הן (ט):

(א) וידעת כי שלום
אֶהְיֶה וּפְקַדְתָּ נֶגֶד וְלֹא
תַחֲטֹא: [איוֹב ה', כד]

אמר רבא מפני מה אין
טומנין אפילו בדבר
שאינו מוסיף הבל
משחשכה. (מה שחשכה)
דבר המוסיף הוא הנזכר
בבמה טומנין (לקמן מז)
גפת וזבל ומלח וסיד

נאכל עירובי משחשבה. לא
דווקא וה"ה לא נאכל:
שניהם קנו עירוב. פירש
צוקנטרס דרבנא איירי
בעירובי תחומין וכן משמע בלשון אר"י
וערב ואע"פ דספק חשכה אין
מערבין עירובי תחומין ה"מ לכתחילה
אכל דציעיד כשר כ"י יוסי דלמר
(עירובין פ"ג דף ק"ה). ספק עירוב ליה
וקשה לרבנא דר"י יוסי ליה ליה
התם גבי נפל עליו גל או נשרף או
תרומה ונטמאה ספק עירוב [כשר]^א
אלא משום חזקה דתנאיה התם
בהדיא (דף ע"ה). כ"לד אמר רב
יוסי: ספק עירוב כשר כ"י. אכל כשר
אין הכל שתינוני צ"ל משמעות או
נאכל צ"ל השמעות לא מכשר ומפר"ת
דהכא מיירי בעירובי תחומין וכן פר"ח
וכן מוכח בסוף הד"ר (שם דף ע"ה). ולא
אשכחנ נמי דלדא חזק לעיר קאמר כ"י
לא ושכור לנו פועלים (ד"מ דף ק"ה):
רבי

הוא קמא ליקני בתרא לא ליקני בין השמשות
ורבנן לקולא: (ואמר) רבא מפני מה אמרו ¹⁰ אין
סיף הכל משחשבה גזרה שמא ירתיח אמר ליה
ת נמי ניגור א"ל סתם קדירות רותחות הן ¹¹ ואמר רבא
מפני

וְהַשְׁמָשׁוֹת: שְׁנֵיהֶם קָנוּ עִירֻב. לְדַגְּנֵי הָאֵלִי שֶׁנֶּאֱכָל בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת
הַעִירֻב, דִּהְלָכָה כִּי יוֹסִי דֹלָמַר צִעְרֻבִין (דף לה.) סָפֵק עִירֻב
בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת יִמְנָא, וְעִדְיִין לֹא קָדַשׁ הַיּוֹם כְּשֶׁהוֹנֵת, וְנִמְנָא שְׂהִיָּה שֶׁס'
קָמָא אִי קִינֵי. שְׂהִי נֶאֱכָל מִצִּעְרֻב יוֹס: ה"א פְּסִי דִּרְבִּנָּן
אֵל צִמְלֵיתָא דִּרְבִּנָּן אִתְרַע לֵן, צִעְרֻבֵי תוֹמֻמִין דִּרְבִּנָּן, וְכָל סָפֵק
וּמוֹסָרֵי הַבָּי. כִּגוֹן זִמְר וּמוֹמִין¹⁰ מִשְׁחָשְׁבָה. כִּדְתָנִן צִמְתִּיתִין וְטוֹמֻמִין
מִנְהָ דְּבִר שְׁאִינוּ מוֹסִיף הֵנֶל, לְדִלּוֹ דְּבִר הַמוֹסִיף הֵנֶל אִפִּי מִצִּעְרֻב
אֵל יִמְנָא קִדְרֵתוֹ שֶׁנִּטְעָנָה כְּשִׁירָה לְטַמְיָנָה וְרִיתִיתָה תְּחִילָה וְנִמְנָא
דֵּהָ אִיכָא גִזְרֵת אִסּוּר דְּלוֹרִייתָא, וְתַנָּא דִּמְתִּיתִין אִתֵּי לִיה דְּגִזְרוּ
ה"א הוּא מִצִּעְרֻב מִעַל הָאֵר, וְלִיכָא לִמְיָשׁ לְשִׁמָּא נִטְעָנָה וְרִיתִיתָה:
מִפְּסִי

יחול ודבר שאינו מוסיף תבן וזוגיין ומוכיין ועשביין בזמן שהן יבשים ומה שהתירה המשנה מהט

ואית' דהו צערא לאקויפ. שהיה אותו שוק הסחפך צו מקום מעבר העיר לרבים, והסוהרים לא היו יכולין ליכנס שם מבטן עומתא, וזריך להקיף דרך אחד ארוך: **איבא** יודיע דאיתחזק טהדרה. שבלי שוק מימינא, שלא היה בית הקצרות גמור ולא ניתן לפעמו: כאן קריץ בן זבאי שתלן ועשרון לאחר נדילון:

[illegible]

גמ' א"ל ההוא סבא.
 ע"ל מולין דף ו' ע"א חוס'
 ד"ה אשמה: שם
 סיהר בן ויחה.
 חוס' ימס וימל דף עה
 ע"א: פ' מנחם: ספס
 חשביה: ע"ל חוס' דף ט'
 שם אבד מעשרין. ע'
 חולין דף ע"א חוס' ד'
 וידינה. וגוין דף לא
 ע"א חוס' ד' נמשכה:
 סימן בריה:
 נמולר במשכא. וס"מ
 נמשכה עוד הריא דלקמן
 דף נ"ב:

[illegible]

א [ע"י בערוך ערך עבד
נוסחאות שונות וגרס
בן **זואי**] (גליון):
ב [בשאלות ס"י סג
דבפרשה בהעלותך עוד
סימן קכב פ"י ואי לא
מעברין כיון דלא שרי
לטלטולי מאניה ליכא

[illegible]

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) לקמן קלו: עירובין מ
 סוכה כו: **(ב)** [לקמן קלו:
 ע"ש], **(ג)** [לעיל קכ: לק
 קמב: ע"ש], **(ד)** [קידוש
 נ: וש"נ], **(ה)** [לעיל
 ולקמן קכו: **(ו)** לקמן קל
 עירובין מד: פ
(ז) [תוספתא סוכה פ'
 ה"ה], **(ח)** [לעיל ק
(ט) לקמן קנז: **(י)** ק
 ע"ב.

ט בדפו"י ובתוס' לקט
קכו ע"א ד"ה רבי יהודה

[illegible]

פקק החלון. כנ
ארוכת הגג [לקמן קלו]
שהוא קשור ותל
סס כל שעה. פוקקין ב
כיון דממוקן ועומד ל
אין זה לא צונה ו
מוסיף. ואם לאו א
פוקקין בו. דמוסיף ה
על סמימת אהל [סו]
דמי לכוה שמוס [כז:]

על סמיכות הכותב וזה
 פי שערות הוא
 יחזור ויפחמנו [עשרה]
 1. מזה פי יחזרו
 מזה חזית על דרך
 חזית לטוט מן חזי וזה
 טופח ולא שילנה בדי
 היות פי החפזות
 של חפול האכס
 החפזות ומה
 לחזית כולה ומקלה
 החפזות וזה
 דרך. האל
 שמה חפז עליה
 השמחות ולא
 [לפני כבוד]
 אשמחות. פי יל
 על דבר [קדושה]
 קדושה הערבות על
 קדושה בדי כבוד

ומורה. של גפן: שהיא קשורה במספה. פך שסואצין צו מן הצור
לאז מן המעין: במלצין בה. לשוף ללי לכה ומורה: ^א ותלוי.
נשר נשר בלחך, שהחבל שהוא קשור צו אינו מגיע ללחך: אין
פושקין בו. למיזא כמוסוף על הצמין: בין צור ובין דהר. צגמרה
מחבר: ^א (אין) קין דהר.

במפתיה ממלאין בה
א אומר בזמן שהוא
ואם לאו אין פוקקין
בין כך פוקקין בו:
ועל פי החבית מטה
ת אמר רבה א"ר
ינו אלא בשוכה אבל
בר האסור ורב יוסף
שנו אלא בשוכה אבל
להחבית. אמר רבה
אבאן שבקדויה אם
לת ממלאין בה ולא
שואר דופן אמר רב
אם לאו אין ממלאין
ב דלא הדקה בטורי
סבר בעינן מעשה
שה. ואדור למעמייהו
ר חננא ואמרי לה
דעם חתא הלך רבי
קד של אבנים ואמר
כדי שנשב עליהן
למעשה ור' יוחנן
ישה מאי אמר להו
מדום אמר להו רבי
סם אמר להו איתמר
סאר של קורות הוה
ר גוש של ספינה
ואר ומ"ר סאר אבל
מורה שהיא קשורה
קשורה לא לימא
דתניא חריות של
מלך עליהן לישיבה
ון בן גמליאל אומר
בן ששת אפי' תימא
יב במחורבת אביה
מחורבת לקרקע למטה
פ"י תימא בתלשה
ק החלון בו: אמר
יוחנן הכל מורים
בתחלה ביר"ט וא"צ
אלא להוסיף שר"א
ש וא"צ לומר בשבת
וא"צ לומר ביר"ט:
פוקקין בו: מאי בין
בא אמר רב כהנא
בין

מוצג שראוי תלמוד זה טפח ולמלאות ומשכ עליה: שגדרן ^לצעים.
 חסמחן להסין: צריך קשור. מע"ש: באביו. ^מנפסן: והא קא
 ששחמטש במחור. ואפילו קשורה מצעד יום ליחסר: ^למשה שם.
 אמונן קרקע, ובגון לשאזן מן המעמי שאינו עמוק, ומסר למחמ
 האילין למטה מנ', האלמין בפרק תהרל ציריזין (דף ק"ז) הי טרשיו
 נצוהין מן הארץ ג' לא יכז עליהם: גזירה שווא יקשום: שמה למחר
 תהיה לו ארובה ויקטמנה מחוק שהיא רכה ונמה לקטום, ונמלא עושה
 כלי וחיוב משום מכה שפטיס, אבל בחריות לשיצה ליה לא למיגור הכי
 או על ד' קודמסין להיות כל הארץ מן החמה, ודוקא ג' ואל משה
 ששמואל, ואפי' הטלן דממה' משום דצני קצוע הוה אצלמ כמסין
 ורש ו' ולמחר פושטה' דומיא דפקק דמוסין בעלמא הוה:
 בין

ששמועט עממי (יטין לה). אלויה גופיה קא מוסיב (מנחת טו). סווא ש"י קורות.
 חקטע ט על כג ו' ועומקם לבגיו וקבוע כו. מוסבטס לחס טל בני ויבא אלה.

[illegible]

זמורה שהיא קשורה בשבת⁶ פקק החלול קשור ותלוי פוקקין בו וחכ"א בין כך ובין כך⁷ תנן התם אבן על צידה והיא גופא אמי א"ר יוחנן⁸ אלא במניח נעשה בסיס ל א"ר אסי א"ר יוחנן לא במניח נעשה כיסוי מותבינן אשמעתין ממלאין בה ואינה גופא היא התם כיון דהדקק יוסף ומותבינן אשמעתין בה ולא היא התם כ כמלה במאי קמפילגי ומר סבר לא בעינן מ דכי אתא רב דימי א א"ר זורא א"ר חנינא למקום אחד ומצאנו לתלמידיו צאו וחשבו למחר ולא הצריכין אמר הצריכין רבי למי יצא ויחזיק את המעלה

למיונדד בני האמר זה מומלץ מיד

דאהל דדפנות שרי למיעד הכ"ס ורצ

היה מ"ד גשוש כ"ש
גשוש קפד עליה:
כ"ו: יקשורה אין לא
מתניתין דלא כרשב"א
דקל שגדרן לעצים
צריך לקשור רבן שמי
אין צריך לקשור אמר
רשב"ג הכא במאי עסק
אי הכי קא משתמש
מג' רב אמי אמר ר' פ
גזירה בשמי יקטום פ
רבה בר בר חנה א"ר
שאין עושין אהל ערא
לומר בשבת לא נחלל
אומר אין מוסיפין ביה
י' וחכ"א מוסיפין בשב
וחכ"א בין כך ובין כך
כך ובין כך אמר ר' :

(בַּעַד דָּף ל"ה:) וַיְהִי וְצֹהֵל שָׂגַג נָמִי פְלִיגִי כְּדֹמֹכָה לִקְמֹן כִּפְרָק
 וְתוֹלִין (דָּף ק"ה:) דְּמִימִי הֵךְ גְּבִי חֲלִיית מִשְׁמֶרֶת שֶׁהָא עֵינִן
 וְכֵן מִשְׁמַע כִּפְרָק כִּתְרָא דְּעִירֻזִין (דָּף ק"ו) דְּלֹאֲר הֵנֹה דִּיכְרִי
 לְדִקְוֹה דְּרֵב הֹוֹא גִימְמָא זְעו טוֹלָא וְצִלִּילָא זְעו אִירָא אִתָּא
 לְקִמְיָא דְּרֵב אֲמַר לִי כִּרְוֹן בְּרִידָא וְשִׁירֵי זְעו טַפֵּחַ לְתַלְמַח הֹוֹ
 מוֹסִיף עַל אֵל אֵל עֲרָא וּמוֹתָר וּמִשְׁמַע דְּהִינֵן נָמִי תוֹסַפָּת
 עֲרָא דְּפִלְגִי רִבִּי אֲלִיעֶזֶר וּרְבֵןן וְעוֹזָדָא דְּשִׁמּוּל
 דְּכֵל

ולמרות עשר יום
למדידים. של שי שאמר
עניי כן כלומר לימוד
בענין כל משהו. ו"א
למדידים כגון ה' יהודה
במכתב משקין ' ה' יהודה
אמר עשה ל' לימודם
שביכל שלא יחזיקו ה'
עצמם ויעלים
סיטו (מדידים)
[שחרצין]
ואיתן' הם
בכמה מושגין נהרבה
ר' רותא נהר' קרי' ר' חיות
של דקל שדרום לעצמם
ונצמק' עליהם לשיבה
אמר דקל לקשר שריא
אמרין א' צור' לקשר ואמרין
מאן נהר' דפליע' עליה
דרשבי' ' חנהגן ב'
עקאי' היה שדחן' לקמס
א' ומצא חרות של דקל
שדרום לעצמם
פסיקא' זמורה שריא
קשריה טעפין ר'
זמורה היה כגון אמר
א' זמורה של כרס
אורכה כמו הכל שריא
הוא כלי בדלי'. ואמרה
המשמ' אמ' זמורה זו הייתה
הקשר בזה כלי למלאין
הכל בשבט
מאתמול במקום חבל
ועשה בה משהו ואם לא
היהו לחשב על שבת
לחיות כחבל. ואמרין
לימא מתניתין דלא
כרש"ב' א' שריא
נצמק' שדרון לעצמם
ונצמק' עליה לשיבה א'
דקל לקשר. ופיקה ר'
ששת זמורה זו
מחוברת באבית. כלומר
מחוברת בקרקע ואם לא
קשה
ביטלה ואיתי' דמה
לחיות' של דקל שה'
גורדי'. ואקשינא' א' הכי
נתי' תחמשת' בתתור

ופרקין למטה משלשה.
דאסירו הא בפחות מותר ל
שאומרים כי המים הם קה
יקטום: מתני' פקק החלה
בתחלה ביו"ט ואין צ"ל ב
דיממא בעו טולא ובליילא

בין בו ואם לאו אין פוקקין בו. אמר (רבא) (רבה) בר בר חנה א"ר יוחנן הכל מודין שאין עושין אהל עראי למשכך כנגד כל החלון וחכמים ממירים (זהו) להוסיף. כיוצא בו בסוף המצוא תפילין הנזר דכ"י יהוה לרב הונא חלי עראי הוא ושפיר דמי. וחכ"א בין כך ובין כך פוקקין בו. ומיבעיא לן מאי בין כך ובין כך אמר רבה בר חננה

קטום: מוצי' פקל החלול. כגון מסך העשוי לסתום החלול בין אם היה במבד בין מוולות בזמן קשקשו ותליו פו בתחלת ביי"ט ואין צ"ל בשבת. לא נתקלו אלא להוסיף. ש' שאם היה בו פקק פוקק במקצת החלול. ר' אליעזר אור דבימא בעו טולא וכלילא בעו אורא ואמר ליה רב כורין בודיא עליהו ושויי רב טפח ולמחר פרסיה עליהו מוסיף על

דרכל גוה (עיווין ז.) דפריץ ושמואל למה ליה למיעבד הכי וקאמר^ר זי
לאו משום דזי הוה אמר אין מטטליין צו אלף ד' אמות
דמאז הוה ינחא ליה אלף אז נמי היה קשה היכי עבדי הכי כיון דמחיה
במחמתת לטלטל בחצר הוה כעשית אמר עראי בתחלה ואסור כדפרישית
לגיל ומהל עיני עשמה אפס מהפיד ריב

בין קשור בין שאינו קשור והוא שמתוקן. נראה לר"ת דלמא

בין קשור בין שאני
קשור אותו פקק פוקקין
בו. והוא שמתוקן.
כלומר שהתקינו לפקק בו
היכי דמי תיקון זה
כדאמרין בסוף המוצא
תפילין: ת"ר סיכי קמצים
וחבילי עצים שהתקין
לפיצוה שחצר בזמן
שקשורין ותלוין גזלין
שבת ואין צ"ל ביו"ט.

ס"ל להחל ממוקד וע"פ שמיני קשר
דהיינו במחשבה ומשמע דלגמרי ס"ל
כוותיה דגבי ר' יוחנן דוקא הוא דאמר

כרבי יהודה דבעי קשירה וטעמא
משום טלטול ולא משום צנין דאי

עראי שרו רצון בלא שום קשירה
כדמוכח צמי שהוליאווה (שם מד. ¹⁹):

ואינו משמע שיהא צו איסורא
 קם אלא נראה לר"ת דכולה מילתא
 לא משום מלכות ודי ההיא דהנה

למאן צוהד הוא דאפליגו ותייך ר"ת
הגגער ומדנקט פלוגמא צפקה החלון

רצ יהודה אמר שמואל הלכה כרבי

הבא לאפוקי מאיסור צנין הוא דצעי
דר ליה ר' אבא בר כהנא לר' ירמיה

בנין זהאי קנה חלל משום איסור
במספחא^ה חזילי עלים וסוכה של

דאס איז אן אנדערע זאך. און דאס איז דאס וואס מיר זענען דא.

דפירש צקונטרס ונראה לרש"א
אז לאשמעיין דאפ"ה אסור במדינה
אמרת דוהא נהט ראשו מגיע לארץ

וכ"מ
גבוהין מן הארץ שלשה לא ישב עליהן [שם לג.].

מ. ודמוצח. שאינו קשור כלל הו' צנין ממש. וד' מהקרבת תמידין ומוספין וקרבנות כצור שדוחין גזלו שבות [שם קב.].

תלוי והוא שקשור דאמר רבה בר בר חנה
א"ר יוחנן כמחלוקת כאן כך מחלוקת בנגד

ותניא איזהו נגר הנגרר * שנועלין בו במקדש
אבל לא במדינה כל שקשור ותלוי וראשו

לא קשור ולא תלוי ושוממו ומניחו בקרן זוית
ואמר רבי יהושע בר אבא משמיה דעולא
מאי פניא זיב דיוור ר"א דניא א"ל אינא

ותלוי בפתח פותח ונועל בו אין קשור ותלוי
אין פותח ונועל בו רשב"ג אומר מתוקן אע"פ

אמר רבי יוחנן הכי והתנן כלל כסויי הכלים
שיש
עלמא ואנ"פ שאינו השור: דאורייתא כיון שאינו מצנו

חַשְׁמִי'שׁ שְׂדֵי נָהָם צְחִיקוֹנֶם נְפִי שֶׁהֵם חֲשָׁמִי'שׁ צִית מִיֵּד
שְׁצוֹת נֶאֱסָר טִלְטוֹלֶם צִמְקֶדֶשׁ כְּקִנִּים וְכִמְקֻלוֹת לְעֵיל^ה
אֲלֵיעֶזֶר וְרִצָּן צִתּוֹסַפַּת אֶהֱל עֶרְאִי כִּיּוֹן דֹּאפְלִיגוֹ צִטְלִמּוֹל

וְהָיָה יוֹד אֶסְרָא מִשּׁוֹם חֹסֶפֶת אֶהֱלָ עֲרָאִי כִּיּוֹן דְּבִטְלִי' בְּ

דברי יהודה דבצי קשירה כדפירשתי וליכא לפרושי דצנגר הנגדר

התקינו לנעול בו אלא משמע שהוא כעין מפתחות שלנו ש
הם עמנו אינו במקום המנעול א"כ פשיטא דכה"ג לא

מי שפיר (דה"א) מדקאמר הש"ס צסמוך וכ"ת הכא נמ
של דקל דהא דאמר מתוקן אע"פ שאינו קשור היינו בל
אלא מתעבה אצל באיחור דיוני הוב דיוני ציטבוהו ויר

פירוש ראשו העליון תלוי וראשו התחתון מגיע לל

דש ההוא אפילו צמדינה שרי ללא חסר רבי יהודה אפילו

הדלת [עירובין קא:]. נגר הנגרר. שקשור בדלת אבל אינו חלוי שהחבל אר
וקשור לכך אלא הואיל ונגרר מיחו כבונה ואין שבות דרבנן במקדש דלא ג
ועשים ככותלים והכונה כל שהוא חייב ומלאכה לאוריינא לא הותרה במקדש

מזימם בקהילות הקודש | היכל הת

ולא בקשירה, דמדמי לה לפלוגתא
דנגר הנגרר והתם לדברי הכל קשור

מגדל לארץ: נועלץ בו במקדש. דכיון
דקסור צו מיוחד ועומד הוא לכך

הגהות וציורים
[צ"ל מותר במקדש]

לחו צונה הוא: שקשור ותלוי. ראשו העליון, אבל ראשו התחתון מגיע לארץ: מצינו כי יצא יורד אחר

כרצון, אלמא רצון קשירה צעו: כי
האי תנא. דאפי' קשירה לא צעי, כרצן
שמעון צו גמליאל דאמר מחוהו בזהמנ

צעי ר"ח קשור ותנוי יותר משאר
להזריכם בית אחיזה אע"פ דהני מ
מדרבנן וקשה לר"ת מנלן דאפליגו

ש"ך איסור אהל אלא איסור טלמול
יש עליו תורת כלי גמור כגון שיש לו

לישיבה א"ל לקשר וא"כ היכי קאמר
איסור טלטול ומשום איסור טלטול

באותו קנה עצמו דהוה ליה למיתני
ולכאן כך הקנה מושך המנעול אבל

קשור נפיק מחורת איסור צנין לא ה
של דקל כו' והיכי מוכח מההיא דחר
דאיסור מלגול הוא דלא מרריה רש

שקשור ותלוי וראשו מגיע לר
דאפילו שני הראשים נ

אלא שקשורין היכי קאמר המונח

נגר. קביל"א שמוחצין אותו בחור שבאיסקופה ל
במקדש. לשבות בעלמא הוא דאינו בונה ממשי
דכיון שאינו קשור שם בנין גמור הוא כשאר נגרי

לימודים

[illegible]

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

פה.

ו' א מ"י פ"ג מהל'
עירובין הלכה כב
ש"ע א"ח סי' שצו סעיף
:ג
ב מ"י שס הלכה יז
וטוש"ע שס סעיף ג:

[illegible][illegible]

חשק שלמה על ר"ח

(א) [גראה ד"ל וקרוצה היא
לשלוש חריקה של חורצה
בקשה היא לפיכך נחמין לזה
שנחמת].

העצ"ח

[illegible]

(א) רש"י ד"ה צור וכו'
דמופלג ארבעה הוי:
(ב) ד"ה אלא נסמוכה
וכו' אלא בהמשכה
כדחזק: **(ג)** תוס' ד"ה
שני וכו' ואינו רגיל צמזי
זה ולקך:

גמ' א"ל אבוי לר"י
הא דר"י דשמואל
היא. לעיל דף ז ע"א
יבמות דף יח ע"א כתובות
דף יב ע"ב:

זיז. כל עץ היוצא מן
הכותל קרוי זיז [שבת ד:].
קניא. קנה [ברכות נו:].

ט צ"ל "בסמך" **יז**
 (דפוס:) **ב** בארז
 ובמ"ש "כך השב" **יח**
מרגא ורבנא יבחק:
ג "פתוחין **יז**
 רש"ש, ו"ה בדפוס
 וליניקא רפ"ח בדפוס
 שאולגרייזר ובתוס'
 ובארז:) **ז** צ"ל **בחד**
 (דפוס:) **ס** האבירות
 המים מגיה **גבי:**
ח הבאה"מ מגיה **כיון:**
ז צ"ל ומשמעות
 (בארות המים, וכ"ה
 צ"ל בתוס' הרא"ש:) **ס** צ"ל
האיש
 (דפוס) פירוש
 ויניציאלא **האיש:**

בור שבין שתי הצירות מופלגת מכות' זה ד' ב' פירש בקומטס
 שיש בין שתי הצירות כעין מצוי קטן ואין דיוורין פתוחין לו
 ההצור באומר הפסק זה מוליד ז' כל שהוא עד לצור וממלא דרך חלון
 וכן זה דכיון דמופלגת ד' לא שפטי ציה לאסור זה על זה ומשום
 שפטי ציה לאסור זה על זה ומשום

ומפולגות מכותל זה
ענה זה מוציא זו כל
זו כל שהוא וממלא
אפילו קניא אמר ליה
יהודה דשמואל היא
יין אדם אוסר על
ואל מוהיבא אילימא
מר שמואל גג הסמוך
סולם קבוע להחירו
א מהא זה מוציא זו
מוציא זו כל שהוא
א לא אפיק אמרינן
דך אויר ודרב מוהיבא
ומוטראות זו למעלה
נה ולא עשו מחיצה
ת עד שיערבו ואמר
שנו אלא בסמוכה
ה עליונה מותרת
שאני הכא דכיון
ולא בשלשול
לוא בפתח דמי אלא
אמר רבה בר אבבה
שלש חורבות ביניהם
שלוש על ידי זריקה
שלוש על ידי זריקה
והאמצעי

הצבור לחצר מציאין דרך מלמעלה מ' לדיו מקום פטור כדאמרין
במשמעין^ט בשני בתים משני צידי רשות הרבים דמוטר לזרוק מזה לזה:
בדרך פסא. בזומתא וסודרה מעיקרא סלקא דעתיה
לאיידי במשאות כבדים דלואון אין רגילין להקשר
לבתלים דמשמשאין" בגג ע"י זכא אוחס שמשילין משאות
במקלות על כתפיהם וכשרואים לבתא מכתיבים על הגג ויש הפסק
ולגג ומשני בזומתא וסודרה שזאל דבר קל ורגילין
להקשר לבתול ולא הוי דרך אורי:

שני בתים ושלש חורבות ביניהם. פירש בקונטרס שאין לחורבות
בעלים אלא בני הבתים האלה משמע דסביר דאם ים להם
לדאוקרין אותן הבעלים על בני הבתים א"ע^א דאיתא דאוקרין
אחת והאחר אות המצוי בפסוקים להם דק"ל כרבי יהודה דאיתא הפסן
ואינו אומר^ב וצפירקין^ב ונמ' פסקין כר"ם דאמר דירה בלא בעלים לא
שמה דירה מכל מקום בחובה מיהא אסור לטלטל ובסוף הדר (ע"י
קד' עה.) פירש כן בהדלא גבי דילמא אחי לאפוקי מאני דבתים לחורבה
פירש והרי רשות אחרת היא שיש לה בעלים ובמצוי לא נשתתפה
באניה אוקרת דמנציא בעלי^א אניה אוקרת אלא מקום דירה בלבד
ההיינו מקום פיתא או מקום לינה או מקום רישא להשמשם בסוף
לגו א"ע^א שיש לחבירו כמו כן חלק בה אינו אומר על זה כיון שגם
יש חלק בה דשניהם שותפים בשלשתן ואינם אוקרין זה על זה
אחת הסומרים כיון דהוי לזה תשמישו בנחת ולחבירו בקשה ובשמי
וזוטרטא דסוף פרקין^ב עשו לחתונה סילקו נפשייהו מעלינה ואין
דאוקרין את הלגינה אף על פי שעשו אותה בשותפות ויש להם
חלק בה ואין נראה לר"י לעשות דירה בלא בעלים דירה להאכלא
לגלאסור לטלטל בחבור ואור"י דהא דלמנציא בסוף הדר דילמא אחי
לאפוקי מאני דבתים לחורבה מיירי בחורבה הפתוחה לבית ומיירי
בשארית בית פתוח לגד אחר ואינו רגיל במצוי (א) ולכן אין המצוי
באחי וקורה משום בית אלא משום חורבה ומיירי שפיר
האכא בחורבות שיש להם בעלים וכיון דלא דיירי בזה לא אסרי:

ורק דרך אחר שלו בפירצה עד תוך חורבה זו, אינו חסר על חצרו דרך אפילו צוריקה, האיל ויש לחצרו זה תשמיש נוח בשלשול סמוך לחינו: ואמנעי

ע"ה

הנהגות ה"ח

(ב) רש"י ד"ה צור וכו' מופלג ארבעה הוי' (ג) דלוי אלף כמנוה וכו' אלף בהמשכה דקמן: (ג) תורף ד"ה שני וכו' ואינו גינל מנני וכו' ולכן:

גליון הש"ם

גמ' א"ל אביי דר"י הא דר"י דשמואל ה"א. לשל דף ו ע"א נכמות דף יט ע"א כמכות דף יט ע"ב:

ליקוטי רש"י

זי. כל עץ היצא מן הסוף קרוי זן ושמך דל. קניא. קנה (בכרות נז):

הנהגות וצינונים

[ב] צ"ל "בסמוך לז" (דפו"י): [ג] בארזי ובכתיב: "כך השני יז: בורא ורבעא ציחא": [ג] "פתוחין לז" (רש"י), וכו' בפרס ריניצא רפ"ח בפרס שאלוניק ובתוס' (הענין): [ד] צ"ל בדין

מקור לר' בחור' עשרה' וזכר' קבל' לר' נחמן' ודשמו' מהר"ם מאמיו ממורא דשמואל סלקא דעתיה דאבי' למשמע דרז' יהודה ממשמואל גמר לה, [דקא] סלקא דעתך השתא דכי שמעה דאבי' להא דרז' יהודה מילתא דאפני נפשיה שבעה אמר דר' יהודה בור שני' שמי' תלמוד מופלגת ארבעה ממאן ומכאן זה מוציא קנה כל שהוא וממלא וכו', ולא שמעה דהדיא^א הא דשמואל, דאי עלה דהא דשמואל דזו כל שהוא שמעה אבי' להא דרז' יהודה מאי חביב' לן דשמואל מהיכא, הא הכא אשמעין שמואל דהדיא דעני מיקון: צריך שו"ם קבוע. ואי לא בני רה"ר אסרי עליה דרך אור, שאין גג זה ראוי לתשמישן אלא"ו וזרקין עליו שום דבר, דקמס רה"ר איכא חסופי סמוך לכתלים ומתרחקים על כרתן: ד"א^א בדבר פסא. שמשמש גמור הוא לכן בדומתא וסודרא: א"א^א מדיא בר' דאבי' שמעה לדרז' יהודה אמילתיה דשמואל, והכי קאמר אבי' הא דעני דר' יהודה קרימ דשמואל גמר לה דעני מיקון, ואחא לאשמעין דשמואל רביה לאו זו דוקא אמר, דכיון דלא דעני זו ד' דהא זו כל שהוא אמר יליף רז' יהודה מיניה דה"ה לקינא: ודרב מהיכא. שמעין דאין אדם אוסר על חבירו דרך אור: א"א^א בפסוקה. שאין עליונה משוכה ממכא דהתחתונה במשך הכותל ד' טפחים, ואע"ג דגבוהה ממנה מערה, רז' לטעמיה דאמר לזה דשלשול ולזה דזריקה שניה לאורין דתשמיש דשלשול וזריקה שנייה תשמיש, אבל בדומלתא ממכנדה ד', כיון דאין לתחתונה כאן אלא תשמיש מופלג במשך זהו אור ולא תשמיש הוא. לא מצינן לשון הפלגה בתלמוד בגבהה אלא (ג) במסכה. דקמן במתניתין דר"א בסמוכה כו': שאני הבא. דכיון דלזה דזריקה אור וזריקה גובה ושלשול, ולזה דשלשול לחודה שמשלשל דלי לים: בי"ח בפתח וז"ה בזריקה דמי. אבל גבי בור דשניין שוין דהפלגה לעולם אימא לך דאסרי: וזו חורבות ביניהן. מחליתיהן פרוצות זו לזו ואין בהן דיורין, ואין להן דעלים אלא בני הצמים האלו, ויש חלונות דצמים פתוחין לחורבה: זה משתמש. בחורבה הסמוכה לו דרך חלונות ע"י זריקה, האילין ואין לו זה תשמיש גמור בחול שאין לו זה פתח פתוח לה אלא חלון, אין פירטא המחיצה אוסרת ומותר להשתמש בחולה, והוא אינו יכול להשתמש דרך חלון למרחוק אלא ע"י זריקה, וחבירו אינו אוסר עליו, ואע"פ שמשמש זה בחול דזריקה אור שאין לו עליו תשמיש אלא ע"י אור, אבל בסמוכה לחבירו לא ישתמש

פרק שמיני עירובין

פו.

בג א מיי פ"ד מהל'
עירובין הלכה יד סמג
עשין א טור ש"ע א"ח ס'
שע סעיף 3:
בד ב מיי' שם הלכה י'
וסמג שם טור ש"ע
א"ח ס' שעא ס"א:
בה ג ד ה ו מיי' פ"ג
מהלכות עירובין הלכה
כא ופ"ו מהלכות שבת
הלכה יא סמג עשין א
טוש"ע א"ח ס' שט סעיף
א וס' שעו ס"א:

(ב) דש"י ד"ה אימתי
וכי שגמלתי חסד
ומזמין: **(א)** **(ד)**
לשפתו: **(א)** **(ב)** **(ג)** **(ד)**
קורה וכי יורדני וסותמני
כי אצל חלל המהציתות
ד' וכי לפתוח המהצית
חלל לא: **(ז)** **(ח)** **(ט)**
בזר שצין שני חירות
ונתנהו לזר רחמנו וחי
למה צריך קורה כל"ל
ותיבה "ש"ס וקמ"ל
(ט) **(א)** **(ב)** **(ג)** **(ד)**
כרעה לגבי אביי. ע"י
בחוס"ק פ"ק ג' נד"ה
אביי לטעמיה **(י)** **(א)** **(ב)**
גבי הא דקלמרי כגון
שקריה:

גמ' רבי מנכד
שעירים. בקנזי מזה"ל
ששטע מזה"רס קב"ל
דיל מחזק עמלו
היה שחזק מוסל
לכן
הרגיל עמלו לנכד שעירים
כדי להחלוד נכדו שכינדו
ז"כ חזק ששטע עשירי וזה
בשטע חזקו שלח וזה
השטע נכדו שלח וזה
לשון עטרה להחלוד
זה עכ"ל תוס' ד"ה
קורה וכו' דאפ"ל
קורה מזה"ר
דאורשטאט. עין לעל
דף ט' ע"ב דמ"ח מניח:

(א) יֵשֶׁב עוֹלָם לִפְנֵי
אֱלֹהִים חֶסֶד וְאַמֶּת מִן
יִצְחָקְהוּ: [תהלים סא, ח]

יִשָּׁב. תִּמְחַל לְעוֹלָם לִפְנֵי
אֱלֹהִים. הַדָּבָר וְאִמְרוּ.
שָׁמַע שׁוֹקֵק בְּכֵס יִשְׂרָאֵל
מִזְמוֹתָיו. לְנַלְלוֹ.
וְהִמְנָה בְּכּוֹן (וְיִנָּה) דָּן וְעָן
ד' קִרְוִן וְחִלְהֵי אֵם, אֶת
ד' יְהוּדָה אֲמֹרֵר אֲמִינוּ
אֲדֹרֵר. הַיִּזְוֵל עֲשִׂינֵנוּ.
בְּכֹר. אֲחִילֵי חָף עַל פִּי
שִׁאֵט צִנְיִר שִׁמְרִי יוֹסֵל
לְנֶחַם וְחִין זֶה (הִיסָם)
[שִׁסְמִים בִּימְרוֹן מֵהַלֵּל
אֶל שִׁיחָל שִׁמְחֵלֵךְ מִמֶּלֶךְ
וְלֵא בָּא שִׁמְחָה שִׁמְחֵה הִסִּים
לְבִימוֹ מִזְוֹל לֵב הַשִּׁמְחָה
שִׁמְחָה לֵב הֶלֶךְ מִמֶּלֶךְ
לֵימֵךְ לֵב הֶלֶךְ עֲשִׂינֵנוּ]

פנו מקום לָבָן מאתים מנה. כלומר מקום חסון יותר צִין גדולים, לפי כבוד עשרו: אביו שֵׁל זה. צוּמִים: בכלִּים הִלְלוּ. צַנְגִּידִים הִלְלוּ, שאִין נראה כֵּהן עשִׂיר כֵּל כֶּךְ: אִימָתִי יֵשֶׁב שֵׁלֶם. צוּמִן שֵׁם צו עשִׂירִים שְׁגוּמִלִין (6) וּמִזְמִינִן מִזְמִנֹת לַעֲנִיִּים, וְהֵם יִנְלָרוּהוּ: מִן. לָשׁוֹן מִזְמִנֹת (7): כְּטוֹן יִתֵּד שֵׁל מַחֲרִישִׁין, קְבִילִי־לִי^א,
 (8) הִיא תַּפְסִיטָה יֵד: רַבֵּי הֵינִיכָה שְׂבֵתָה. אִינוֹ תַּפְסִיטָה יֵד וְאוֹסֵר, לֹאִי צִעִי שְׁקִיל וְסָדִי לִיה לְנִצְרָא: עֲשִׂיחוֹת. שֶׁל כְּרוֹל, תַּחֲסִיכוֹת גְּדוּלוֹת: מִתְּנִי^ב הִרִי זה אוֹסֵר. לְדִירָה צִלָּה צַעֲלִים עֶשְׂרֵה: יִרֵה^ג: אִינוֹ אוֹסֵר. לְדָלוֹ שְׁמֵה דִמָּה: רַבִּי יוֹסִי. נִמִּי קִסְרָה אֵלֶּה לֹא שְׁמֵה דִירָה, מִיָּהוּ וְכִרִי אוֹסֵר שֶׁלֹּא יִצָּא הַיּוֹם: הַסִּיעַ דִּירָה צִימוֹ מִלְּזוֹ: גְּבִי^ד וְדוּקָא בְּתוֹ. לְעִדֵּי אִינִישׁ לְדִירִי אֵלֶּל חֲתָנִי, אֵלֶּל צִנוֹ אִין אֵלֶּס מַסִּיחַ דַּעְמוֹ מִצִּימוֹ לְדוֹר אֵלֶּל כִּלְתּוֹ, שְׁמֵה תַּחֲקוּטָה וְיֵלֵא: בִּלְבָּא, זִכֵּר, כְּטוֹן חֲתָנִי: מְדוּרִיתָא. נָקֵבָה, חֲתָנִי צִלְתּוֹ: מִתְּנִי^ה בּוֹר שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצִירוֹת. חֲלִיו צוֹ וְחֲלִיו צוֹ: אִין מִמְלָאִין הַיִּמְנוֹ. שְׁמֵה מִמְלָה מִרְשׁוֹת חֲצִירוֹ, אֵלֶּכ״ס כ״ו: בִּין מִלְּמַטָּה. בְּנִמִּי מִפְרָס: בִּין מִתְּרֵךְ אוּגוֹנוֹ. אַע״פ שְׁאִינֵה נִוּעַתָה צִמִּים, קֵל הָוָה שְׁקִילוֹת חֲמִים צִמִּים לְדִמְרִי צִים רַבֵּר אֲחִים מִלְּמַטָּה^ו. וְנִלְבָּד שְׁמֵהָ צִתּוֹן אוּגוֹן הַבּוֹר שְׁמֵהָ הַסִּפְסָקָה: מִן הַבּוֹתִ״ל שְׁבִינִידֵה. שְׁמִפְסָקָת צִין הַתְּחִילוֹת וּתַפְסָקָת עַל פִּי הַבּוֹר, וְאַע״פ שְׁאִינֵה נִכְנַסֵּת לְתוֹךְ אוּגוֹנוֹ: גְּבִי^ז. לְמַטָּה, דְּקִאֲמִרִי צ״ה: אֲמַטָּה מִשֵּׁי. סִמּוֹן (3) מִשְׁפָּחוֹ מִלְּמַטָּה, אֵס יִלְעָה לְיוֹ צִנֵּךְ: וְזֶה וְזֶה בְּבוֹר. אֲפִילוֹ לְצִיָּה לְרִיךְ שְׁמֵהָ כֵּל מַחֲסִית עֶשְׂרֵה מֵאוֹן הַבּוֹר וּלְפָנִים: רַבֵּי יְהוּדָה אִמֵּר לְמַטָּה. דְּצ״ה: לְמַטָּה מִן הַמִּים. שְׁמֵהָ הַמַּחֲסִית תַּחֲסוֹה צִקְקָעִית הַבּוֹר: לְמַטָּה. דְּצ״ה: לְמַטָּה מִן הַמִּים. וְזֶה מְקִילֵי שְׁאִין קִינֵס לְרִיכִין לִינֵס צִמִּים, אֵלֶּל לְמַעֲלָה מִמֶּשׁ לֹא. מַעֲלָה דְרַב יְהוּדָה הוּא מַטָּה דְרַב הוֹנֵה: דְּרִיבִיבִי מִיָּא. תַּחַם הַמַּחֲסִית: הָא עֲרִיבִי מִיָּא. עַל הַמַּחֲסִית, עַפְמִים שְׁהִים עֲמוּקִים מַעֲשֵׂה: שִׁירָדוֹ רֵאשִׁי קִנִּים. הַעֲלוּיִים: וְתוֹ. לְרַב יְהוּדָה נִמִּי אֵלִינֵה דְצ״ה לְמַטָּה לְמַעֲלָה מִן הַמִּים סִמּוֹן לְמִים, אֵלֶּל חֲתוּן מִן הַמִּים לֹא: מִיָּשׁ לְמַטָּה. דְּהוּא חֲתוּן מִן הַמִּים שֶׁלֹּא מִיָּשׁ לְמַטָּה, שְׁאִין מַחֲסִית הַפֶּסֶק מִיכַרֵּת צִמִּים וְעִרְבִי מִיָּא לְהִדְיָא, לְמַטָּה נִמִּי מֵאִי הַפֶּסֶק אֵלִינֵה הִרִי אִין נִוּעִינִן צִמִּים: שִׁישְׁקֵעַ רֵאשִׁי הַקִּנִּים. הַתַּחֲסוּמִים, וְזֶהָ פְלִיגִי, דְּבִית שְׁמַלִי צִנוֹ מַחֲסִית מִתַּפְסָקָת עַד הַתַּחֲסוֹם וְצ״ה צִנוֹ הִיכֵר מִמַּחֲסִית: קוֹרֵדָה יִתֵּד מִתְּרֵךְ בַּחֲזוּבָה. קוֹרֵדָה תַּחֲסוֹה מַחֲסוּמָה

לחומה בחורבה כדרך חורבות העופות ונשארים בהן קורות, ויש
ברחבה ארבעה והיא מוטלת על רחבה, מותר לטלטל תחמיה דלמנר'
בה חודיה וירדן וסומקין, דסבר לה כרבי ישמעאל דר"י דלמנר
[קמן ע"ז] תחמיה תליה ממרת, ולית להנחל ביומיה. ולכלי נקט
ארבעה, דכי אמרת חודיה וירדן וסומקין יאה שן הממחית
ארבעה, דמחמיה העשויה לפחות מחלל ארבעה אינה מחמיה (פ):

ממרת

מביא לו. ב"ר אבהו. סמוך לים. בין ברוך ארגוני. כלומר בין למעלה רחוק מן הים
כדל דמוחל מילתא דכעיל און הים געבט וימשיקין עמנה צעירובן תחמיה תליה ממרת
אין תמים און תחמיה חולצת אל החורבות והנחל על פי הטרל על שפעה כעביל המים איש
רחבה תמים אל העשבים כעביל להרין מליה תמים כון גוועלטא משלבת מן שן דקמן צעירובן
וירגון ו שנתון און פניו. ב"ר אבהו. ד"ס עמיה מלמעלה תחל אונטן. בין דחברת'
תליון בין התרבות ומוטלת על הטרל ודעיה שן געבט משלבת מן אונטן דקמן חמיה
לעילא אונטן (סוכה י"ז. טו.). ובסוד הרבה ב"ר חייא. שן שטמין דכרס להכרע עומד שר חורב
דל ארבעה ממרת בחבריה. בחורב המינה כדמוס הינדא ונאסרס ונעולט שן שר חורב

דעריבי מ"א. פ"י ואין היכר הפרשה צנייהס אצל אס י"ס היכר
אע"פ שהמים באים מלד זה ללד זה לא קפיד דלי הוה
קפיד לא היה מעטיל אפילו מחילה של כחול כדלמירין צמי שהולאוהו
(לעיל דף מט.) : **צריך** שיראו ראשי קנים ל'מעלה מן המים טפח.
ואין נראה כפירוש הקוטרס ד"ס
צעו מחילה מפסקת עד ההטות אלף
שמה' טפחים צון המים ואפילו
המים עמוקים הרבה ועריצי מים
מתחת המחילה סגי צהכי ל'ס' כיון
ש"ס היכר מחילה עשרה צון המים
ו"ז"ה צעו היכר מחילה עשרה למעלה
חוק מן המים וטפח צון המים
קדמאן לריך ששקע ראשי קנים
צמים טפח : **קורה** ארבעה
פותרת בחורבה. פ"י צקוטרס דלהכי
נקט רבז רצבנע דלי אמתת מודה
יורדין וסותמין (א) יהיה צין חלל המחילה
ד' דלמחילה העשויה לפחות מארבעה
חללה אל שמה מחילה משמע מתוך
פירושו דלי צין ד' נמי היה אומר
פי תקרה יורד וסותם מרות אחת אס
היו שאר הרמות מוקפות מחילה
והוא עלמנו פירס" (ב) קורה ארבעה
מתחת צמים צבור שצין שחי תליונה
(ד) ונתן על רצבנע צאלנע צבור למעלה
ולצריבו הסם לתה לריך ס' קורה
ארבעה כיון שהצליפות מוקפות
מחילה ואין לריך כי אס להפסיק ועוד
ק"ל רבז דלמר פי תקרה יורד
וסותם" וק"ל (א) נמי רצבנע לגבי צאי
דקורה משום היכר ולא משום מחילה
שהיו משום דצקורה שאינה רצבנע כי
אס טפח" לא אמר" פי תקרה יורד
וסותם עד שיהא רצבנע ארבעה והכי
נמי מוכח פ"ק דשצת (דף ט.) גבי
אסיקופה דלפי תקרה צעין רצבנע
צצמה גבי (ו) דקאמר כגון שקירה
צצמה קורות וצין צאחת ד' כי
ולצאי נמי דקא אמר קורה משום
מחילה נראה לר"י דלא הוי אלא
מדצבנן כמו למאן דלמר משום היכר
אלא דסבר צאי דמשום היכר לא
היו מתצירן כחמים אה המצוי אלא
עשרה משום כמחילה דפי תקרה ולא הוי
קורה משום מחילה פירושו כמי לחי
משום מחילה דהוי דלאורייתא כדלמר"
צפ"ק (דף יב.) הכשירו צלחי הוורק
למכו צייב והא דקאמר צפ"ק (יב.)
ס' אמילתיה דרב יהודה דלמר
מצוי שאינו ראוי לשיחוף הכשירו
צלחי הוורק למכו לחי הכשירו
צקורה הוורק למכו פטור אלמא
לחי משום מחילה וקורה משום היכר
אינו צא לומר דקורה ע"כ משום
היכר ולא משום מחילה דלפילו הוי
משום מחילה הוורק למכו פטור
משום דלא הוי מחילה אלא מדצבנן
אלא לומר לאחי ודאי משום מחילה
אל קורה מציוה למימר משום היכר
ומינה רב יעקב צר אלא שמקשה שס

על רצח מיתר על כן א"ר יהודה * דאפילו קורה משום מחילה דאורייתא
טועה היה וליחא דאפילו למי"ר משום מחילה לא הוי אלא מדרבנן וכן
משמע בסוף כל גמ' (לקמן ע"ה). דמוכח אצ"י לרבה מזבירתא דיתר על
כן דשמי מחילות דאורייתא מדמיתר צבורה מנאן וקורה מנאן אע"ג
דסבב אצ"י דקורה משום מחילה אלא ודאי לא הוי אלא מדרבנן
מיהו י"ש לזכות ולדביו דרבה קא מוסיב דסבב דהויא משום היכר:
קורה

ממלטה" וכי ועי' תהי' ר"ה בין (ג'רין). ועי' דק"ס שבי' ע"ד
 וגי'סא זו איתא לדרב יהודה לרב הונא מאי תו דקאמר בין מתוך אוגנו: [א] בדפוס ש
 בן גמליאל, וכי"ר באשונים ובבב"ל דרשב"י לאו לאפלוגי אתא אדא דמאי דפמ"ת ק"
 דמחולקת היא (דק"ס): [ב] קנה עץ או מתכות מחודד בראש: [ג] בדפוס וניצני'א דמ"ת
 הבית כלי חשוב אצל זה אלא יתד של מחרישה היא תפיסת

וְשֵׁיהֶם נִחוּמִים עַל שְׂחֵי יְחִידוֹת מוֹחֵר לְטַלְטֵל תַּחֲמִיחַ דְּאֶרְצֵה פִּיּוּסִיָּה יוֹרְדִין וְסוֹחֲמִין ב' בִּלְדָּה וּב'

[illegible]

חשק שלמה על ר"ח

סִינָן "בֵּין מַלְמַלָּה בֵּין
בְּכֵמָה רֵאשׁוֹנִים. וְעַי' ק"נ
לְיוֹנִיקִי אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן
בֶּן מִתְחֵן אֹגְגֵנוּ אָמַר אִידוּ
סָפָה אֶפְיָלוּ אֵין לוֹ לְבַבָּה
:"

לְשׂוֹנִים וְלִמְנוּ צד: 1.]

פ.

א מִי פֶּ"ג מַלְכוּת
חֶמֶךְ וּמִזֵּה הַלֵּכָה ז
סָמַךְ עֵשֶׂן לֹט מוֹשֶׁ"ע אִוִּ"ח
סִי חֹלֵד סַעִיף א:
ב מִי פֶּ"ד מַלְכִּי
טוֹמָמָה מֵת הַלֵּכָה ז:
ג שֶׁם הַלֵּכָה ח:
ד שֶׁם הַלֵּכָה ט:
ה מִי פֶּ"ה מַלְכוּת
מַעֲשֵׂר הַלֵּכָה ו סָמַךְ
עֵשֶׂן קֵלֶה מוֹשֶׁ"ע י"ד סִי
זֶלָּה סַעִיף פד:

**אין חוששין שמה
גריה חולדה**
מבית לבית, חששה הוא
ללא חיישי' הוא אי חזין
לחולדה דשקלא נהמא
קמן צריך לבדוק עד
דמשכח לה אמאי נימא
אכלתה כדנתן בטוף
אהלות בענין מדורות
העורבי כוכבים טמאים
וכו' כ"מ שחולדה חזיר
יכולין להלך אין צריך
בריקה דאמר' כל (שרץ)
שהיה שם הללו אכלתה.
ופריק ר' יצרא מנאי'
אהלות בבשר (שרץ)
דלא משיירא לפיכך לא

אין חוששין שמא גיררה חולדה. ואס תאמר והא מרישא שמעי דקמי כל מקום שאין מכניסין צו חמץ אין לריי צדיקה תריץ דהוה מוקמינן בשאין חולדה ובדרלם יכולין להלך שם: **בב** מקום שהחולדה ובדרלם וחזיר מצויין שם אין צריך בדיקה. אומר ר"י דכהנים מותרין ליכנס בצנח עובדי כוכבים אפי' אין חזיר ותולדה מצויין שם משום דלמיא בתוספתא^א לזין מדורות העובדי כוכבים בחולה לארץ:

דרכיך דהא צפרק [שני] דצ"ק
(דף ע"י: וסג) חשיב חזיר שחלל בשר
אכילה על ידי הדחק: **ואם תמצא**
לומר הוה אימור אכילה. וא"ת והא
הזנויות והעובדי כוכבים רשות היחיד
הוא ותנן במסכת טהרות (פ"י מ"ד) כל
המקום שחתה יכול להיכנס ספקות
וספקין ספקות נשרות היחיד טמא
וי"ל דלא דמי הך ספקא לשאר ספקין
למאן אים לן למימר שיהא צו פל
ודמי לספק ביה"ט א"נ אימר אכלתיה
הוא ומאן משרא ספקות דספק הרגיל
הוא וקרוצו לוואי ומעט דמימי פלוי
ולא צעי למימר שיוצא זה הספק:

כדי שתהא בהמה אוכלת ומימה דמי'מ' הו' ודאי טעל מדרבנן לענין אכילת קבד אפי' הכניסה בזמן שלה כדאמר ר' עשה צהלה אורלת משמע אבל הו' עלמא אסור ובתוספת' תניא ומימי' לה צ"פ' דביה (דף ג.) הכנים צית שצולין לעשות מהן עיסה אוכל מהן עראי ופטור וקסמי' ספק ומוזיל מדי' ודאי דרבנן ומשיב להו' בחזקת מתוקנים גבי תמן אמאי לא אחי' ספק ומוזיל מדי' ודאי דדיקה דרבנן למדאורייתא בצטיוול צעלמא קגי ואומר ר"י דמתני' איירי בשלא ציטלו דהו' ודאי דלורי' ועוד ואומר ר"י דהא דקאמר דלורי' כפי בחזקת

וּמִמִּתְקִינָן הֵייוּ בְהֵן דְּלֹא חֲזוּ אֵלָּא לְבַהֲמָה וְהָא דְּפִרְיָן בְּזַמְנֹתוֹ בְּפִרְקָא דְּבִי יִשְׁמַעֲלָא (דף סו: ו)ש) אֲמַר דְּקֹאֲמֵר מִירוֹת הַנִּכְרִי אִינוּ פּוֹטֵר מִירוֹת כְּרִיסָן כְּרִיסָן עֲשִׂירֹשׁ עֲשִׂירֹשׁ שְׁמוֹנִיָּה תְּבוּאָתָן לְנִכְרִי לְעִדִּי כְּרִבִּי וְיִסְחֹרְרִין וְקוּנִין אֲחֵרִי מִירוֹת תְּרוּמָה נִמִּי אֲפֹסֵר דְּלֹאֲרֵי כְּרִבִּי וְאֲשִׁיעִי וְכו' מִשְׁמַע דְּלִמְנָה פִּטּוֹר ה"פ עֵבֶר לְהוּ כְּרִבִּי אֲשִׁיעִי וְזִמְרִי בְּדִמְאֵל בְּזִמָּה מָה הוֹעִילוּ חֲכָמִים בְּתַקְנָתָן: **כדי** שְׂתֵּהֵא בְּהִמָּה אוֹבִידָתָא. מִשְׁמַע דְּבַעֲבֹל שְׂרָאָה פִּי הַצִּית אֲפִילוּ בְּזִמָּה נִמִּי לֹא אֵלָּה וְיִמְיָהוּ לְר"י מָה שֶׁנֶּאֱמָר דְּשִׁיר דְּלֹא מִשְׁנֵי עֲבָל שְׂרָאָה אֲסוּר לְרִשְׁתָּהּ וְהִנֵּה לְרִשְׁתָּהּ יִצְחָק מְדַלִּיקִין (בבבא סו: ו)ש) גִּבִּי אֵין תְּבֻלָּתָא לְרִשְׁתָּהּ עֲבָל מִשּׁוּם דְּכַחֲבִי בָּהּ תְּשֻׁמָּתָה תְּרוּמָתוֹ בְּזִמִּי תְּרוּמָתוֹ מִדְּרַח אֶחָת טַעוּרָה וְאֶחָת טַעֲמָה מִה טַעוּרָה אֵין לָךְ צֶה אֵלָּא מִדְּרַח אֶחָת טַעוּרָה וְאֶחָת טַעֲמָה מִה טַעוּרָה אֵין לָךְ צֶה אֵלָּא שְׂשַׁעֲשַׁעֲת הִרְמָה וְהֵילֵךְ אֵין טַעֲמָה כֵּן וְהֵייוּ הַדְּלֻקָּה וְהַדֵּר גַּמֵּר טַעוּרָה מִה טַעֲמָה מִזֶּה מִיִּתְכַּן דְּהִלְקָה קוּדֹס הִרְמָה אֵין טַעוּרָה וְכֵן אֲחֵלְהִיכָל לְבַהֲמָה וְכֵן שִׁלִּי וְהִמָּכָה נִמִּי יִדְעִין דְּלֹאֲרֵי יִשְׂרָאֵל אֲחֵלְהִיכָל לְבַהֲמָה כְּרִשְׁתִּי תְּרוּמָה וְרש"י לֹא פ"ן כֵּן בְּשַׁבָּת: ^ב

מכאן אין להוכיח דשפחה מטמאה צלידה דשמה
 של גבירתה היא מיהו בתי"ז^(*) אמרינן בהדיא דבר אל בני ישראל אין לי
 צו לאשה והא דפרקי' צ"י הערל (יבמות עד: וס) מי מציט אמרת תרומה
 תהיה הכל והאמרת דבר אל בני ישראל גירות משוחררת משוחררת מין
 ת"ל לאשה הא דנקט בני משוחררת לאו למעוטי שאין משוחררת
 קילר הצרייחא משום דלא פריך אלא ממשוחררת כדמסיק ואי
 לתרומה משוחררת צוות מיכל תרומה ניהו ושאין משוחררת
 שפירא אלא שפירא אס היא של כהן^(*) ואומר ר"י דכהן שומע היה דאפילו
 לאמר שגמר של גבירתה היא וכהן לו קרוב היה לו ליטמא
 דאסא בתורת מהי"ט^(*) דהיך כהן מטמא נפלים דלומדי דלציו ואמו
 צעינן בני קיימא ועוד דכאן לא היה לאזור המט:

מתני' אין חוששין שמה גיררה חולדה בו. אין חוששין כשדקק
וזית זו וצא לדקוק זו שמה צתוק שצא לדקוק זו גיררה
חולדה חמץ למקום הדקוק, ובריכנא לחזור ולדקוק: **שאל** בן. שצאת
לחוש לך, הרי גם מחלה לחזר יש לומר כך אני דקקתי קודם לחזירי^א

והוא אשר בדיקתי היצירה חולדה חסן
ומתאר חצירי חלחרי, ואין לדבר סוף,
ועלוא חסר ממס קאמר אלה כל חס
החלר קרוי חסר: **גב' א** הינו.
הספציאלו לכאן חיישין ממא עדיין הוא
כאן ונכרין לצדוק, ואמאי נימא אכלתיה:
ב' א חס. במסכת אלהות מדורות
העובדי כוכבים טמאין מפני שקוצרין
בפגליהם צנתייה, והעכו"ם מטמאין
שמתמן אף בזהל לרענ"ס, ולרש"ס
ויחי נמי חסר קצרי הטעודי כוכבים
אינם מטמאין צמגע ומשא מודה הוא
דלא אימטוט אלה מטומאת אהל דלא
מקרו ארס^א: ובמה ישרה. העכו"ם
המדור ארס המדור לר"ן בדיקה
לנכשילא העכו"ם וירשא ישראל לזור
ב' א חס. כדי לריר הולד^א: ורש"ס
שאיין עמו אשה. לפי שחזר הוא
על הזנות: ובא מקום שחזר וחולדה
ויבולין אהדור אין צריבין בדיקה.
שחס הושלך שס מעטוהו ואכלוהו: ודא
דאלות צנשרא חייט, הלכך ודאי
אכלוה דלא מסיפירא: דאי מאי. כלומר
מאי קושיא, אי"נ אורסא דמשירי
צצירא ליכא לן למישא חסס מידי,
ההסס חששא צנעלנא הוא אימור הוא
אימור לא הלכך היכא דשכיחא
חולדה חלין קולוא ואמר"י אס תמנא
לומר הוא אימור אכלתיה, וספק אכליה
יכול להוסיפו מידי ספק השלכה, אבל
הכא גבי חסן דקשיא לן היכא
דחזינן דגרסה נמי נימא אכלתיה ודאי
הוא: מי יימר דאכתייה. היו ספק
ציעור, ודאי חסן היה כאן, ואין ספק
היתר מוילא את היותה הוא מידי
ודאי איסור: מגורה: גורן: בני ייפו.

לדליכערן הן שהיום נתמרחו: ודא האב. לדיין דממורחין הן והיך הן צבית, דכל מגורה צבית היא: ודאי ביבלי. דהא גמורה מלאכתך וראו פני הדיים, ואל שם טבל עליהן משנה שראה פני הדיים, ספק עשירן חצר ודאיה ספק לא עשירן, ואמי ספק זה ומוציא פירות הללו מידי ודאי טבל, שאסור דרוב חצרות מעשרין על מיד קודם שיעינם מתחת ידו: התיב ודאי ודאי ודאי. כי היכי דפסיעטן לן לטעילי מעיקרא הכי נמי פסיעטא לן דעשריניה, ואין גמגום והילך אחר הכרוב בדבר אלא חזקה ודאית על כל החצרים: ואי בעית אימא ספק וספק הוא. כי היכי דמספקא לן אי עשריניה אי לא עשריניה הכי נמי איכא לספוקי אי חל עלייהו שם טבל מעולם אי לא ומועיקרא אימור לא טבול, ואי שכן ממורחין ובחור הבית אימור עבד ליה דר' אשעיא דהביתסא לצית צמון שלה ואחר כך דש וממרח^ט, וחזות הטבל חלה בצריית פני הבית צבא מצינא בשוכר (ע"פ פסא), וזה צריית פני הבית לא גמרה מלאכתן לחול עליו שם טבל ושכמה מלאכתן כפי צמון הבית הוא, ואין אלו פני הבית אלא כשנגעם דרך פתחים כדתיב^י חסדים הראשונים היו מכניסין פירותיהן דרך טרקסמון כדי לחייבן במשכר עכשו מניסין דרך גגות דרך חלירות וקרפיות כדלגביה כד לפרוץ, הלכך לא חייל עלייהו שם טבל ומותר היוצא הזה ללובלן אכילת קבע. ולא^ט תימא נהי דלא חייל עלייהו טיבלא אכילת קבע עריל קבע ומימר ליספור, דהא דמספיקא אכילת קבע אכילת קבע גורן גמור מלאכתן מדרבנן ואיזי איסור דרבנן סמכין לחזקת חצר שעשירן: בדי שתהא בהמתו אויב^ט. ואפילו קבע, דכל זמן שאין שם גורנו של טבל עליו אינו אוסר בצאכילת עריל, וכל אכילת צהמה לא גורו עלה משום אכילת קבע דמתנן במסכת פאה (פ"א מ"ו) מאכיל לבהמה ולחיה ולעופות ופטור ממנו המעשרות עד שימרח, אבל למלאכל אסור נהי דלא טביל מדרורייתא מיהו אופילו קודם מירוח אחרו ללובל קבע כבולי גמרא: בביבלי, איניש אלמא, וישראל הוה:

וצא

הסתרם אונות וספורתם אצל אחיו חסר נאחלת קצב (ברכות לא.). אצל אי ראה פני היות אפשי מאלל בתמה חייב ממשער, דאז דמקן (דמאי פ"א מ"ג) הילוקת לרע ונבטמה פטור, דמאי מנין לו (ע"ז סא: ד"ה) במוין ש"ה. כען מאלל בתמה מאלל בתמה פטור מן העשער ל"א בתוך שלל יראה פני היות (מנחות י"ד). ורובנייה. לחציו בתוך שלל ואלו ימרחם בכרי גונון ששדס ימרחום היות גמר מאלס ורבעוסם לית הווא קעמער לאסור לו חלילת ערמי לחצמיינין ששכסור א"ל ספעולס (ד"ה דפ). ויזין ורבעוסם קודם גמר מאלס לא קעמער ואלו מחדר דלו וימרחם לית הווא לא מקטפי ורבעוסם לאסור לו חלילת ואלו חציו מאללם ששדס ימרחום פטור (ד"ה דפ). ורבעוסם פטור גמר מאלס לא קעמער ואלו מחדר דלו וימרחם לית הווא לא מקטפי (ד"ה דפ).

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

הַלֵּךְ באחד מהן ועשה מהרות. הֵא דנקט טהרות ולא קאמר
אלס טהור משום דלגברי אע"ג דמוקמינן להו בחוקת
טהורים מנריצין להו טבילה והואה שלא יגעו שניהם בטהרה דאז
הטהרה ממאה ודלית והאכל במיתה^א ואס נגעו שניהם בזהו ונכנס
למקד^ב חייב^ג **בבת** אחת ד"ה
טמאים. נראה דהיינו מדרבנן
דמלוותיית^ד אפי' בבת אחת טהורים:
ספק ע"י ספק לא ע"י חיינו בקעה.
ממה ל"י מה שייך לטמוי
לנקה דהא אפי' ליכא לספק
אחד אוקמא אחוקת דזוק כדאמרין
לעיל^ה ולעיל דימה איתו לספק
טומאה ברשות הרבים והכא מדמי
לספק טומאה ברשות היחיד:

ספק בראה חזוהו. פרי"ז דנספקא פליגי וכן פרי"ת בתוספתא ע"ז פרק בתרא (ד' ע.) אצל רש"י פירש שם בע"א ונראה לר"י דעמא דרבי אליעזר דמטריה דנספקא פסיקא מדריש דלא גמירין מוטעה לעמא דנשות היחד אלא פסיקא אחת כמותה אצל תרי ספיקי ולא ורבנן סברי כיון דמן הדין אפי' דנספיקא אחת אפי' לעמא דלוקמא אחותה מטריה ואפי' טמא הוא הדין אפילו בתרי ספיקי^ז:

דלמאר לעולם היא בחזקת טומאה
ו'כו' ופסקא מניה להטורח שנעשו על
גביו הכל בני בדיקה כיון שצדק ולא
ימצא מה יעשה אם ייריכוהו לבדוק
פעם שניה נמי לא ימצא ורס"י פירש
לרס"י לר' מאיר אמר"ל חמר עבד
אכליה בדביקת חמץ אינו אלא
מדרבנן ורס"י דהא צדיקא אמר
פלוגתא דר' מאיר ורבנן וי"ל דמיי"ר
שחלוש נטלה וקאמר דלר' מאיר לא
סגי בצדיקא כיון דלא אשכח והוי
בספק לאו דלא ימצא ותרץ לבטלו
וסגי אפילו לרבי מאיר דלא איירי
אלא בספק טומאה דאורייתא אבל
הכא צדיקת חמץ דרבנן שרי:
פולין ומעשר שני מעורבים זה
בזה פ"ה שיעור סלעים
צבוע מנה ואומר כל מקום שהוא
מעוט מעשר שני יהיו מחוללים על
מעוט הללו וצחם פירש כן דמייחיהו
וגופיהו היה יכול ליקח שיעור מעוט
מעשר ואומר אלו מעוט מעשר
ואם הרי הן מחוללין על אלו ורבי"א
כן אטעם ופסקא הובא (ב"מ ד' מה)
א לא מחללין ושם פ"ה: ^(ג)

הניח עשר ומצא תשע פאותא דרבי ורבנן. דרבי לטעמיה דלמר
הוא קבר שאבד הוא קבר שנמצא וכיון שנמצא אחד אי"ל לבדוק
ולרבנן עד שנמצא^ל עשר כדפ"ה ומיירי שלל הכרחות קשורים זה בזה
דומיא דלפנותא דרבי ורבנן דכפ"ק דביצה (דף י:) אמרינן מחלוקת
בצמיס קשורים אבל כשאין קשורים דברי הכל חולין ומע"ש מעורבין
זה בזה^ל ואף על גב דהשתא אין לתלות בעצברים תלין בקטנים:
הניח

ה' ז"א עכבר ונטלה^ס. וגבי דזיקת חמץ אפילו ל"ח אחרין עכבר
 וזקק צעל הבית אחריו ואשכח פרוסה, ואינו יודע אם זו היא
 לאתחל זמן, ואין ידוע אי זהו קצר האצור בה: הנהיג מנהג
 שהן מעות מעשר שני הרי הן מחוללים על הסלעים הללו,
 אחרי כן. וגבי חמץ נמי לרבנן ה"ט' (נמי) שהניח אינן כאן
 אחר הביאן כאן: היינו **סיפא**. לרבי (מאמר) [דלמחר] זה הנמנא
 האצורה, ולרבנן כריך לתור אחר כולן שאין כאן א' מן הראשונים:
 הבית

ה' אחת הן ועמא [יחסיים ב"ב נה:]. **לעולם הווא בשומאמו.** אם לא נמצא הקבר שנאמר
א' נעשה קבר שקשה הוא. **או קרקע בתורה.** עד שימצא קרקע קשה שלא הימא עבודה
האחד מולין יודיע איהו ועטל היפה שבהן ואומר אז זו היא של מעשר הרי יפה ואם
במקום אחר והימא שז' את אלו ושכח שאין אדם מניח מעות מולין ועמות מעות ביחד [נצי'
מזה ושניהם נעלן והימא במקום אחר אז מולין היא שהימא הלוט אחריו כן ושכח [ביצה' נצי']

[illegible]

6 בַּכֹּהֵן וְאָמַר יִכֹּהֵן
נִכְּחַן יִכֹּהֵן בְּכֹהֵנִים
(דָּקִים): **3** לִכְלוֹס
הַדּוֹפֵס "וְהִנֵּחֵם לִבְעֻקֶּה
תִּיבֹת "אֲחָדִי" מִלִּפְנֵי
וְיִכֹּהֵן בְּמִנְיַת דְּרוֹתֵיהֶם
שֶׁם וּשְׁבָר וְדִרְתֵּיהֶם
וּבְכֹהֵן" הַטּוֹסֹת דַּת
בְּקֻפָּה כִּימוֹת גִּשְׁמֵיהֶם
וְכִי וְאָמַר "אֲחָדִי" וְכִי
(דָּקִים): **4** מִפְּלוֹת
מִרְשֵׁי דְלָג "מִכְּלוֹס
דְּרָא" וּבְכֹהֵן "וּבְכֹהֵן
הַרְשֵׁי" וְכִי וְכִי מִתָּה
לֵדָא לִקְשָׁן לִשְׁמִי
כְּמוֹ שֶׁקֶשֶׁת לִקְשָׁן דְּרָגָא
עַל: **7** לֵדָא לִרְאוּתִי
נִעֲשֶׂה (מִצּוּר דְּרִשְׁבִּי וְכִי
צִלָּה: **8**) אֲמַרְיָהּ
(בְּאִתּוֹרָה הַמִּים, וְכִי
בְּכֹהֵן): **9** לֵדָא לִשְׁבִּיבִי
וְכִי וְכִי בְּכֹהֵן
שְׁאִין: **10** לִדְרִיגָא דְּכִי
הֵל מִזֶּה מִזֶּה וּמִזֶּה
מוֹרֵי" (מִרְאֵה חֲזָקָה) וְכִי
מִהֲרֵשׁ א":

חצירי, אבל איני נשאל אלא על עצמי
מה תהא עלי: עליו ועל חבריו.
מה תהא על שנינו: ר' יוסי מדמי דהו
לבת אחת. ואע"פ שאין שניה לפניך
לערך אתה ורעהא אתם לשניהן או
לשניהן אתם ורעהא אתם, והרי
אין אתה יכול לומר טהורין אתם:
ר' יהודה מדמי דהו דהו אחר זה.
והואיל ואין כאן שואל אלא אחד
ממשיצין לו טהור אתה, שהרי ספק
ביצאה הוא, ומעמנו צין שאף סביר
במחור, אבל ששהינן שואלין בתוך
כדי לציור נריך אתה להשיב לשניהן
וגבי צנים נמי אם צאו לשאול
הא לעמנו זה צפני עצמו אמרין ליה
לכל חד מי אתה נריך לצדוק, דכיון
בדדיתק חמך דרשנן תליין לקולא
ואמרין ספקו מותר, ואי צנת אתם
צאו שניהן לריצין בדיקה: ספק ע"פ
רעה. ראה עכבר שנטל חמך
בצחור, והצית צדוק, ואין יודע אם
נכנס או לא נכנס: בקשה. הרעה
שדות הסמוכים יחד קרי צקעה:
בימות השמיים, הויא צקעה רשות
היחיד לטומאה, מפני שכבר נזנח
הזרע ואין רשות לכל אחד ליכנס
וק"ל" ספק טומאה צרשות היחיד
ספקו טמא: בשדה פלוגתא. כלומר
בצאת השדות, ויודעין אנו בציוו היא,
וכול שדה ושדה סמוימת בצמריה:
בשמיים. דהויא ליה ספק טומאה
ספקו טמא:

צרה"י, ור"א לא חשיד לה ספק טומאה אלא"כ נכנס לשדה אצל
אחינו יודע אם האחיל אם לא, אצל השחא הוא ליה ספק ספיקא. ובי
בתים אפילו רצון מודי¹ דמין דדיקת חמץ דרצון תליין לקולא
ע"ה. העכבר נכנס לבית פנינו, ודיקת צעל הבית אחרי ולא
ע"ה. שבו חזרה ואחזרה. במסכת דעה גל טמא שחמער
שני גלין טהורין, דקרו אחד מהן ונמצא טהור הוא טהור ושנים
טומאים, שנים ומלאן טהורין הן טהורין והשלישי טמא, שלשתן ומלאן
טהורים כולן טומאים, שהיה ר"מ אומר כל דבר שחזקת טומאה
לעולם אחר טומאה עד שיועד לק חטומא היין היא, וחכמים
אומרים דיקת צקרקת וחופר עד שיעיד לפעל או לקרקע צולה
שלא אחר ממקומה לעולם, ואם לא מצא חולין ואומרים אף ערוב זה
דדיקת חמץ דרצון: ע"ה ובדק ואשחבה. נכנס העכבר בפני
אדם לאו: אבד בה קבר, אין ידוע היכן מקומו: נפצא בה קי
מעשר שני: משריין. ומציא סלעים בשוה אומר כ"ה
ומעלה סלעים לירושלים: הד"ה חזיין. שהמנה נטל ואלו הוציא
ונתן לבדוק כל הבית שמא גררו חולותיו, והעשר הנמצאות אלו
הוא א' מן הראשונים הכא נמי א"ל לבדוק ולחזר אלא על הפרוסה

בכנס ספק ביאה הוא ודאי, ואי ליכא מדרב יצמינס ספק מגע איכא ולא ספק ביאה דלפניה
 דהאסד בעומתוהו הוא. והכמינס **אומריבין בורק**, עד שמיניס לפעל דרורי מחלוהו פלע ונעסר
 גל טורז [נדח 180]. הניח **פנה**, ממשות מעשר עני נמיסה. **חורין ומוציא** מעורבין זה בזה
 נלח עילי. **הב** **חורין**, הואיל וזא מלא מנא עניסיה חולין נלקט ונחור עטל נל. והנאסול
 ונעמר קרן טורז מענטשר. **הב** **חורין**, ספק איז טעלוהו לפרעיסל לא אספרין

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים יא.

הגהות הב"ח

(6) גַּם' אָמַר רַבָּה שֶׁאִי
מִשָּׁה: **(3)** שֶׁם דִּרְנָן
אֲדִרְבֵּנָן לֹא קִשִּׁי אֱלִיא
אָמַר רַבָּה דִּר' יְהוּדָה
אֲדִרְבִּי יְהוּדָה: **(2)** שֶׁם
וְקָלִי מִן הָהָא דִּר' אִשִּׁי
וְכוֹי' עַל יְדֵי קִטּוּף כִּדְרֵבָה
אֱלֹא: **(7)** שֶׁם הִתְחַנֵּן
בְּכוֹר שִׁחְחוּ דָס:
(8) רִשִּׁי ד"ה וּמִשְׁנִינִן
וְכוֹי' בְּחֻמָּךְ לֹא מִשּׁוֹ
דְּמַחְזֵר עֲלֵיו לְשׁוּרְפוֹ:

ליקוטי רש"י

ש"א ברצון חבמים. דאכא למגידו
מיניה: ר' יהודה אומר ב' מתוך ש'
כל השנה אלא צידים קוטפים ההילות
לפני העומר דכתיב (ויקרא ט') עומר
שואה תחלה לקציר, וזכר הוא את
איסור החדש על ידי שינוי המעשה
ולא אחי למילל: פחדיה והדקדה.
שהרי קמת תנינא דהיה צידם,
ובשטחיהו והרקידוהו איזה שינוי
היה שם דלא לימי תחלה לפומיה
היה ששעא: ומטינין משיבא. לא
היו טומנין אותו צדחים של מים אלא
צדחים של ד', דהוי שינוי לזכרון: ע"ז
נפח נפח. לזד מחסון של נפה, הופך
הנפח עפיה: א"א פניה: אדתנן.
בפגמאות קולרין בית השלחין כדרך
חול קודם לעומר: וש"י בית העמקים
תצוהה הגדילה צין העמקים, וטעמא
ומפרש התם כחוב אחד אומר וקצרתם
את קצירה והבאתם אלמא מותר
לקלור קודם לעומר, וכחוב אחד
אומר עומר ראשית קצירם משמע
שהוא קודם לכל קציר, הא כיצד,
ממקום שאתה מביא עומר אי אתה
קולר קודם לו וממקום שאי אתה
מביא עומר אתה קולר, וכן צפרין
לא הקדננות (מנחות פ"ג) אין מביאין
סולת למנחה לא מצית הוצילן ולא
מצית השלחין ולא מצית העמקים
ומפני שצבואה שלהן אינה מן
המוצא: איבא איבא ל"יביר. אן
ליכא התם שבייה דהא קולרין קמין
ובמגל, ולא גורזין דילמא אתי למילל,
ואוקמיהם להדיא כר' יהודה במסכת
מנחות צפרין ר' ישמעאל (דף ע"ג),
מדתקמי סופא אנשי יימיו קולרין
לפני העומר כו' ולא מיחו צידם
בתמיים אומרינן מלן שמעתי לא
דאמר מיחו ולא מיחו ר' יהודה:
חדש מברך בדיילי מיניה. שהרי לא
הורגלו לאכול כל השנה ואין למדין
לפשוט דן בשר כל לפיהם, אבל חמץ
למדין ידן חזק כל השנה: דרבנן
אדרבנן א"א קשיא. בתמיים, דלא משנית
אלא לר' יהודה והא דרבנן נמי קשיא,
דבתמיין לא גורזין^א, והתם קמין שלא
דברצון בתמיים משמע דגור ר' מאיר
דהוא חמץ פלוגתיה דילמא אחי
למילל: לאני עצמו מחזור ר"ל שרופה
אע"ג דבעלתא גורזין דצבר שעסק

צו שלא יזישט לפיו, האט צדדיקת חמ"ו:
 זמנה: וזיב"ק קא אבי"ב מינה. בתמיה:
 צענדערן קדושת קודש שיחישט מאל א
 נלמתימר: א"א בדותא. וטעמא דרבי יהושע
 נפתח. טיפין קדוש טעמא פאטליט מענער
 שטערן דא חייב שטען מענער וואס פאטליט
 נאכאשוי, דאס אוקימנט טעמא צאמק
 צאמטקט שבת": א"א יחא קושורו. דהוי
 פאסיקייא. פייסל"א שטורכן פאציט
 שטען. אה צאמק דכל טעה מיטלף וואס
 אבי"ב אה בחב"ד. שמה ייחוש טעם עולמא
 חמ"ד, ורבי יהודה מעיר וואס אה
 דאס ארבעקן דעציה קא: וואס ייחוש
 אסאורי, הייליך צאמק לפי העומר גור
 מיטלפא, ורבי יהודה גור צלל מיל ד
 דעצט מוש דצדילי מינייה, ודקא מוש
 מוש לא יהיה צו און לי אלס שלא י
 שאינו עושה צו מוש, דהיינו צלל מקום
 יהוי מוש, וקא גור רבי יהודה אטו מק

כ' מעסקי ציה אחי למילך
 התרתה ז'. קנינה מדנך
 הסקקקק, דהא אסור לקנור
 יאשית קנינכס אל הכנן
 שלא ברצון חכמים
 רבי יהודה אומר בר
 ולא קא גור ר' יהודה
 מיניה אמר (6) רבא
 התרת לו אלא על ידי
 אביו תינה בשעת ק
 במאי איכא למימר ו
 וברחמיא ריד הרקדה ע
 קוצרין בית השלחמינא
 גודרשין ואוקימנא כר
 למימר אלא אמר א
 חמין בריל מניה
 אדרבי יהודה קשיא ד
 (3) דר' יהודה אדר' יה
 דרבנן אדרבנן נמי לא
 ועליו לשורפו מיכל כ
 אמר דר' יהודה אדר' יה
 וקלי' תנן (4) הא דר
 התינה מקלי ואילך
 איכא למימר וכת' ו
 אלא קוצרין בית
 ואוקימנא כרבי יהודה
 וברותא היא. וכל היכ
 וגור רבי יהודה (5) ו
 שפופרת של ביצה
 בצד' הנר בשביל שזה
 חרם ור' יהודה רמבד
 דהא קושרו אלא עונב
 שלא יענבנו קשיא ד
 אדרבנן לא קשיא שמי
 אדר' יהודה לא קש
 קשיה אלא משום
 דתנן ב' קושרין דלי
 אילימא חבל דעלמא
 לבטולי אלא פשימא
 בחבל מוחלף עניבה
 רבי יהוד' (7) והתניא
 יהודה וחכ' יקי'

זאל לימגור, דראו עמלן כל
 וקאי גנן. ואין אלו ראויין
 למימר: ובי תבוא. וזכר ה
 ואמך ל
 ואפי' אלו של הרב. אולם ש
 הממוני חייב שמוס מכסה: ו
 ש דראו עמלן מחזר עליו ל
 של קיימא אלא עובד, ול
 יס: ש'א יעבדנו. גזירה מש
 קושרין דלי בפסוקיו
 חב' דעלמא. שטש
 שצח דראקיומא עטמאל ד
 בבל בבלה ודחן בר. והש
 נ פספוסות ודחן בבל, אל
 דבדילי מנייה, ובמדי
 משוס דקשר הי
 צו מוס מניין שלא יגרס
 אס אינו חותך ממנו עמל א
 שבוש צו מוס, וס'ע' דקדק

בית השלחן קולר וכו' וזכיתם כל הקרבתם (מנחת דף ספ.) תשגיגן ליה ממקום של ר"מ
 עושין עושין דברי ר"מ
 חכמים היו עושין
 דילמא אתי למיכר
 אני חדש מתוך שלא
 קמוץ הוא זכור א"ל
 נפה טחינה ותרקרה
 לא קשיא טחינה
 נפה אלא הא דתנן
 ושבעמקים אבל לא
 יהודה מאי איכא
 חדש בריל מניה
 מר דביל יהודה
 בנן ארובנן לא קשיא
 לא קשיא כדשנינן
 קשיא הוא עצמו מחזר
 כיל מניה. רב אשי
 יהודה לא קשיא קמו
 אשי כדותא^א היא
 עיקרא עד קלי מאי
 די קיטוף כדבא
 השלחן ושבעמקים
 א"ל אלא דרב אשי
 דלא בריל מניה מי
 נן *לא יקוב אדם
 מלאנה שמן ויתננה
 מאי נשפת ואפ"ה
 מותר התם משום
 יולי ורמי דרבת אשכב
 רבי יהודה אומר כורן
 ביה יהודה אדרבי יהודה
 בשמן מיחלף עניבה
 טעמא דרבי יהודה
 קסבר עניבה גופה
 נספיקא אבל לא בחבל
 רבי יהודה מתיר קש
 דדי וגזרו רבנן חבל ד
 קשירה לא מיחלף.
 ככור שאחזו דם אפי'
 ובלבד שלא יטיל בו

וְקוֹרָא זֶה בְּחֶמֶן חִיּוֹ אֵלֶּם מִלְּפָנֶיךָ
וְיִלְכָּהּ בְּקִיּוֹ וְיִזְכָּר. לְאַחֵר שֶׁ
עַ"י הַקִּיּוֹן דְּרַשִׁי דְּבֵּל לֵעָלֵי
דִּיל מִינֵיהּ שְׂרָגֵל כּוֹל בִּלְשׁוֹן
פִּתְרָה, דְּמֵאִסָּא, אִפִּי' אִסְרוּן
יְהוּדֵי מִלְּפָנֶיךָ. וְאֵלֶּם שֶׁ
יִפּוֹ: קֶשֶׁר שֶׁל קִימָה שֶׁהוּא אֶ
גִּזְרֵה עֵינֵיהּ אִטּוֹ קִשְׁיֵה: ב' שֶׁ
קִשְׁיֵה, הוּאֵל עֵסְקוֹן בְּכָךְ
לְהוֹן קֶשֶׁר שֶׁעָשׂוּ לְהַקְשִׁי
לָךְ, וְיִכְאֵל לְמִיחָשׁ שֶׁמֶל
שֶׁהוּא מְחַמֵּד דְּשֶׁת פִּרְשִׁי אִינְשֵׁי
אִתְרַלְלוּ לְהוֹלָה, דְּרַשִׁי אִינְשֵׁי
מִן לֵאמֹר, (א) דְּמִזְחָה ו' יִיחֵה
לֹא גִזְרֵה, הִילֵכְךָ בְּחֶמֶן
וְשִׁפְטָה קִשְׁיֵה הֵיא: בְּבִיּוֹ. אִלּוּ
שֶׁחֵל כֹּל מוֹס, בְּחֶמֶן דִּינָרָה
שֶׁהוּא שִׁפְטָה אִלּוּ אִנּוּ, וְכֵל
שֶׁהֵל דִּילִין מִן. מִתְחַלְקֵת

ש רש"י ממקום שאי אפשר
לשלחן וכל הנהי' אלע"ה
הנהי' שם כיון ללכת לחתונה
המצי' ואין לחתונה מי
דמלאויריאל ללכתהו אמר
שרי לדיכא מילי טובא דנעט
הכתוב עליו לעכב כגון
אבר ד' גודישין. דגנב
פסידא אש' ימי
העומר דדוקא משום פס'י
קצירה שממחרת יקצר מעו
ואי לא קצרי להו פסד'י
רבי יהודה קמח וקלי לעי
משום עולי רבליס הקילו
אמר צקמח ורבי קצירה
מוקד שגבא (דף ט.) דקמח
קולרין בגדון חממיה ורבי
פסידא וכן פ' הקוטנרני
ואם תאמר א"כ מאי פת
הכל שרי רבי יהודה מש
הכל גבי תמן קולרין ויש
מלות צמור' כ' להחיר
פסידא: **כור** עליו
לאו דוקא כורך דלפסי
יכול ללא מבטל אלא וז'
שענבו אחכב אש' קז'
כ היבא דבדיל מינה
יהודה. ד' מאיר ל'
לה להקשות לעילי גור
ובני צבור לא גור דבפני
המוקדשין (פסדות: ג.) וס'
שלאזן דם מקיזין לו צמ
עשין לו מום דבני ר'
היהודה אומר וכו' משום דא
שאי צבור לדיכא פס'
ד' דתניא חבל דלי' שגנ'
עליו פונדא או פסקאי
קשיא דרבנן אדרבנן
שירה לא מיחלף דרב
לאו משום דגזר עניני
יירה היא ורמי רבנן
ורבי יהודה מתיר חב
של קיימא הוא דוד
די אמו חבל דעלמא
ל היבא דבדיל מינה
יא מת אין מקיזין לו ו
הם התם מתוך שאחא

לנצלו לשורפו אין קץ וכדון לל
יבש צמור אין ראוי לאכול
בית השלמים לזכא קיטוף
כלכל נר צגנ' היינו הכלי,
והנצלה אחי למילל מלך,
המלח דמירין, דרובען דא
זי שלא להסדיר לעולם הי א
ר. כריכה צעלמא: פוגרא.
ישאר דרבנן, לשופרת אדר
זוא, דלזינו מפסד פסיקיא
זי עס: דלזי דגדרי, שאין
מאזאליקא חליב' ומזכרין, א
הכל דמיתקן בין צננת
לשורפ, ובענינה נמי לא
הכל צננת דילי מיניה,
לעזיז מום ואפי' לגרור
ד' מ: אין מקוין דב. אל
שאזי חזר לקדמותו היו מ
שמעון ורבי יהודה צמורת

פ א מיי פ"ה מה' שנת
ההנה י' סמנ לאוין סה
טוש"ע אור"ח ס' רסה
סעף א:
פ ב מיי פ"ה מהלכות
שבת הנהגה ב סמנ לאוין
סס טוש"ע אור"ח ס' רסח
סעף ד:
פ ג מיי פ"ב מהלכות
בסורות הל' י' סמנ
לאוין טוש"ע אור"ח ס' רסח
סעף ט:
א תה
ב פרק
י יצא
מ מדי
ד יעצד
ס ססנה
ד שים:
י יכח

רבינו חננאל

ואקשי' בית השלחקן
 דתן קוצרין בית השחקן
 מה אלה למינה דתן
 קוצרין בל' שנינו. ורמיה
 אביי הדיש בל' שנינו
 פ' מובדל דתא ממנו וארמי
 אכולי אלה דר שרדא
 שוחרת אבל החמץ שאנינו
 מובדל ממנו ולא אלא
 אכולי תיראה לו
 בהרורו עומרי ברא לאכול
 ממנו לפרש גורו עליו.
 אמרי' עלה דא דקשיא
 ר' יהודה ארי' הירדה
 שנינו אבאין דא דתנינן
 במתניתין בלשון חכמים
 הוא ר' מאיר קשיא דר'
 מאיר ארי' מאיר אבאי
 בחמץ לא גור וכחדשו גור
 צמחין (דור נמי) (הפסח)
 עצמן מחו עלה (הפסח)
 לשפרו אלא
 אלו לפרש לא גור אבל
 החדש לולא בת מחמץ בל'
 כדו לשפרו אלא ר'
 לאכול תמיהא בל' דתנינן
 ביה. ובא ר' אשי לפרש
 שאני דתקורו וקלי
 גנן כלומי לא דקדמו
 אלא על דל בריה דרחי'
 לא הכי את בריה דהוא
 כלומי חצונה אלא ר'
 נשתת בל' חכמים.
 ואקשי' אפירוקא דאביי
 וכללא דאור ככל אביי
 דאל בל' מניה גור ביה
 ר' יהודה התנן לא קיב
 אדם שפופרת על ידו
 כו' ור' יהודה מניה
 השקן לא בל' מניה
 ולא גור ר' יהודה
 שאמא תסחק מן ביצה
 ושכפופרת על ביצה
 ושני' שניא בעל חסדתי
 ליה. ארי' אלא קשיות
 דלי חכמי' תשבעת אלא
 חכמים מחזיקין ועלבו ר'
 יהודה אוסר קשיא דרבנן
 דרבנן ור' יהודה ארי'
 יהודה ושני' דרבנן אביי
 בשפופרת רכין לא
 מאיטא אתי לאמפוקין
 מניה ושקן מניה מחזיקין
 כלומר (הררואה) תנן
 אוכל שמן אלא הוא כו'

זה עפ"י גורו שלטון
שפותח על ידי
אבי הוראה אברהם
בשבת אל קישור אברהם
לימור אלו היתה קשריה
מותרת אל היתה עוב
אלו קשרו ליהודי
גורו ובו היה אהרן
משו דגור ענינה אל
קשריה אלו משום דאמר
הענינה קשריה מעבלי
היא והא דרמינן דרמינן
קשריון ליה
במקצתא אבי אל בחבל
כי כי ויהיה אומר
בדארי כל קשר אהרן
קישא מותר וכן הא
דרמינן אדרי יהודה
והנתיב משו שאחזר
כי דברים שיהיה הן.

הנהרות וציונים

א] ובמקצתו (ל) איתא אברהם (גליון ועני
פניו: כ) כמחה ארשני
וכי"ל (ענין ארשה
כהן) וחשק שלמה
אברהם: וכן אהרן

ה: [ט] צ"ל דב" (בארות המים):
זרי (בארות המים) וכ"ה בכת"י:
כלומר דעת חיצונית היא) (גליון):
בערוך ערך בר ד' כתב פ"י במקום
נ. בדותא בר' ברוס כ"מ ט ע"א עא

מ ע"ב כ"ב קמה ע"א וזכים ק ע"ב
ע"ב כריתות יד ע"א א' ברותא בר
לגנות ולומר טעו אלא אמרו בר
ת (רש"ש, וכו'ה בכ"י): [ט] צ"ל
מכסף וזהב (רש"י ערכין ו:): [ז]
[ח] "ושם" מיותר:

כשבת כז ע"א יבמות כא ע"א גיטין
ע"א ב"ב קא ע"ב מנחות סח ע"א
שטעו חכמי' ולא דברו כהלכה לא
צ"ל ע"א פי' כמש"כ במשנה ב'
יכול להיות מחוס (כ"פ ברש"י)

אָ באַהאַפּט. דמנטל ליה הסם והוי
גי דלריך לה ולא מטנל לה. חבֿי
ום קיג). בכור שאחזו דם אפי'
ן זו מוס דיכול לחזור ולהתרפאות
בו ואת יב שפתי שאין עמיד לחזור

בְּיָמָיו עָמַד הַצֹּרֶר דִּפְסָקוּהָ לֹא מִנְעָל [לֵינָה] הַסֵּם.
וְחֵלֵי סֵם חֲמִיד. אֵלֶּה פְּשִׁיטָה בַּחבֵּל דְּגִדְרֵי
בֵּין זֶה לָהּ וְלֹא שְׂרִין דְּגִדְרֵי אִמִּי לְמִשְׁרֵי דַעֲלָה
אֵין מְקִיזִין לֹא אֶת הָרֶם. וְאִפִּי נִמְקֹס שְׂאִין
שְׁלֵא יִשְׂרֵל בֶּן מֹזֶם. שְׁלֵא יִחְמֹק וְשְׁלֵא יִפְגֹּס אֶ

לא גזרו. קושרין דלי
קשר של קיימא שהרי
בחדל מיהלף. אינו
הוא מת. אם לא יקיו
המכה. וחדל"א יקיו וב

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

(א) צִיָּה כג. [עֲדוּת פֶּרֶק
(מִשְׁנֵה יצ], (ב) צִיָּה שֶׁס
נֶאֱמָר [תּוֹסֵפֶת דְּבִיָּה
פֶּרֶק ג], (ג) לְעִיל ד: לְקִמָּן
נֶאֱמָר, (ד) (לְקִמָּן) שֶׁס,
(ה) סְנֵה דְרִין מ. [סְט.],
(ו) [סְנֵה דְרִין מ:], (ז) יג:
(ח) יב. יב ע"ב

(ט) גמ' צטלשה בחדש
גזותן קיימת: **(י)** שם
אחאד אומר צחמש עדותן
טעלה ר' יהודה אומר
טע"ל ותיבות דברי ר'
גארי נמחק: **(ג)** רש"י
לרבי מאיר אין אדם
יועה ולא כלום והטועה
שקרן:

[illegible][illegible]

ע"י ממונו. כהן זה צהול על הצבור שלא ימות: ב"ש. הואיל וצהול הוא, אי לא שרית ליה במקום שאינו עושה בו מום עובר על דברין ועושה, ושז אין מזהר בין מקום מום לשלא במקום מום דקצור שהכל שזה: מקדרין. אשטרולי"ד⁷: מקבצין. כדפרשין בכלי ששיני גסות

והיה עשה ומהלך הלא, קצת מיתה
חיים אב מהלכה היא, קצת מיתה
אבל מקרפץ, אלמלא לא גזר ממור
שאלם צהול אי שרית ליה קידנף
עניד קידור, לפי שהטוט מכחיש את
הצהנה ומעברה: "א מיהאף. רובן
סברי מיחף: מתנ' יושורפין
בתחת' שש. ואע"ג דכל עשה שמים
מדלוורייתא שריא, גזור רבנן עלה
דילמא טעי וסבור על השביעי' שהיא
שמים, אבל אחמישי' לא טעי למימר על
השביעים שהיא חמישים ומותר: תולין
כ"ה חמש, ואינו אוכל, דטעי וסבור על
שביעים שהיא חמישים, ומיזה לשרוף
אינו כריך ומאכיל לבהמות, אבל שמים
אף שנראה אסור מדברנן גזירה משום
שביעים: שתי חלות. של חמץ: של
תודה פסולות. ובגמרא^א מפרש מאן
פסליניהו: היו בוגדות. בכל ערב פסח:
ע"ג גב האיציטבא. סמיו שהיה צבר
היות ששם מתקצצין ויושבים בני
אדם, והיו רואין אותן לסיום: נישא
אותן מהן. נתחלת חמץ בין שלים
בית דין ונטול האחת: התרומה בין
חמש. דאסור להפסיד קדשים צדיקים
כל זמן שיכול לאוכלן: ושורפין בתחלת
שש. דהא דלא רוצה טעו בין שש
לשבע: גמ'^ב אחד אומר בשנים
בחדש. הרג זה את הנפש ואחד מן
העדים אומר שנשלה בחדש עדותן
קיימת, ונית דין היו נודקין אותו
בשבע חקירות כלנקמן^ג, וכיון דהשוו
שניהן לומר בשלישי או ברביעי,
וכשנדקום איזה יום בחדש אמר זה
בשני וזה אמר בשלישי, שניהן על יום
אחד שהיה שחר, אלמא שזה ידע בעיצורו
של חדש שעודו מעבר מלא והוקבע
כ"ט ביום שלישי ואסור. כי אם שאמר

יורה דעה
עבר במקום שעושין
ראי לא שרית ליה
אמרינן לרבי יהודה
וחתנן ר' יהודה אומר
בי"ט מפני שהוא
מקורפץ וחכ"א אין
^א ותניא איזהו קידור
ועושין חבר' קרצוף
ה חמץ דאי שביק לי'
ל על ממונו הכא אי
הוא לא אמר' אדם
ה מאי שנא גבי חמץ
קרצוף דלא גזר לחם
בקרצוף לא מיחלף:
לים כ"ה חמש ושורפין
אומר *אוכלין
מש ושורפין בתחלת
שתי חלות של תודה
האיציטבא כל זמן
לין נישלה אחת תולין
נישלו שתיהן התחילו
אומר חולין נאכלין כל
מש ושורפין בתחלת
אומר בשנים בחדש
ערותן קיימת שזה
זה אינו יודע בעבורו
בשלושה ואחד אומר
אומר בשתי שעות
בשלוש ואחד אומר
אומר עדותן קיימת
שלה שבחמש כמה
הוא

שנים אחדים ידענו, והוא שאמר שלשה
סבור שהוקבע החדש ביום שלשים,
והואיל ויש טעמין בכך, אע"פ שמטויו
אנו למתק את עדותו כדי שתצטל
להליל את הנפש אין צדיקו כח למתקו:
עדותן בשלשה. צדקה לא למעשי,
וקצת כחשי (בדברים יז) ודרכת ומקרת
והנה אמת נכון שתהא עדותן מכוונת
ואי לא לא קטלינן, והוא וכן פטורים,
לדין עדים נהרגין אלא על ידי הומה:
אחד אומר בשתי שעות בו עדותן
קיימת. טעמה אדם נכך: אחד
אומר בחמש ואחד במקור בשבע

ויכול להבין על ידי האל כשנותן ידו כנגד המזרח הוא האל אלף
בשחקדקדק בדבריהם ותעמוד על מכוון תמצא לדברי רבי מאיר
נלוס, ולדברי רבי יהודה דמקיים אף שלם ותמש אדם טועה הוי
אוי דמקיים רבי מאיר עדות של שמים ושלם משום ששניהם העידו
אליהם כשהשלישית נכנסת, ושיהיה כך העידו, דהאי דלמא שמים בצוק
היתה, לילמא האי דקאמר שמים בתחת שמים קאמר ויש חילוק
י יהודה תולין בשמות דחיי שעה. הילכך כי אמר האי בשלם והאי
בצוק שלם וזה בתחת חמש, וכל אחד מהן טעה מן המעשה
לגמירא דהאי בתחת ג' קאמר והאי בצוק חמש קאמר ויש חילוק
ד מנייהו קא עביי משהו: אם בצוק שמים הוא האי דקאמר שלם
סוף שמים וקא עביי משהו: דדברי רבי יהודה. מעשה הוא בצוק
שלם

ניהם ביום אחד מעידין אלא שהאומר בשנים יודע שהחדש שיצא מעובר היה והאומר אחד אומר בשתי שעות ביום ואחד אומר בשלש עדותן קימת. אחד אומר בשלש ואחד יין אדם טועה ולא כלום לרברי ר' יהודה אדם טועה חצי שעה. ולוישנא בתרא דיליה

זוהר ידע בעיצורו של חדש. וה"ה דה"מ למימר זה ידע בחסרונו של חדש וזה לא ידע לחדש שעבר חסר היה והקשה ריב"א ומה אלו לדייקין? בתי סהדי דתרווייהו ידעי בעיצורו של חדש וה"ל עדות ממוכחתם ואין ניקוס וניקטול מספיקא דהכי פריך בסמוך אע"ג דפ' בן

על ממונו אמרינן אין ר' עושין בו מום אתי ר' בון מום ורבנן כל שמו כלל אתי למעבד וממו אדם בהול על ממונו אין מקדרין^א הבהמא עושה חבורה אבל מקדרין אף אין מקרצנ ואיזוהו קרצוף קידור קב גדולים ואין עושין חבור מוית אמרינן אדם בר שביק ל^ב צערא בעלמא בהול על ממונו ור' יהודה גזר^ג ומואי שנא גבי בלחם מיחלף קידור בלחם^ד ר"מ אמר אילו

בתיאור שש רבי' כל ארבע ותולין כל שש. ועוד א"ר יהודה פסולות מונחות על ג' שמונחות כל העם אוזרי' לא אוכלין ולא שורפי' כל העם שורפין. (ר"ג ארבע ותרומה כל ה שש: גמ') (תנן התם: ואחד אומר בשלשה יודע בעבורו של חדש ש' חדש: אחד אומר

ואחד אומר בשלש שעות עדותן קיימת אחד אומר
בחמש עדותן בטלה ^(ג) דברי רבי מאיר רבי יהודה
אחד אומר בחמש ואחד אומר בשבע עדותן
בשמונה ובשבע חמה במערב. אמר אביי כשתמצא
מאיר אין אדם טועה ולא כלום לדברי רבי יהודה
לדברי רבי מאיר ^ד אין אדם טועה ולא כלום מעשה כי ה
תלת והא דקאמר שנים בסוף שנים והא דקאמר
לדברי רבי יהודה אדם טועה חצי שעה מעשה כי ה
והא דקאמר שלש בסוף שלש וקמעי פלגא דשעתא
חמש בתחלת חמש וקמעי פלגא דשעתא לאחוריא ו
כשתמצא לומר לדברי רבי מאיר אדם טועה משהו
טועה שעה ומשהו לדברי ר"מ אדם טועה משהו
שנים הוה או בתחלת שלש וחד מיניהו טועה מש
אדם טועה שעה ומשהו מעשה כי הוה או בסוף ע

[illegible]

התם בסנהדרין פ"ה אחד אומר בשתים בחדש ואחד אומר בשלושה עדות קיימת פ"ה ש' שיצא מעובר היה אלא מחשב לו יום שלשים מן החדש שנכנס ולפיכך אמר שלושה ר' יהודה אומר עדות קיימת. **ואתי אבאי ואוקמינהו** ללישנא קמא ידיה לדברי ר"מ

פז א מ"י פ"א מהל' חמץ
ומנה הלכה ט סג
לחזן עו טוש"ע א"ח ס'י
חמץ סעיף א:
פז ב מ"י פ"ב מהלכות
עדות הל' ד טוש"ע
ח"מ ס'י ל סעיף ז:
פז ג שם הלכה ה:

גמ' וי"ש גבי קרדור.
ק"ל אה קידור אור ק'
קרדור דהא א"ר ממטין
אלה אה א"ר כמחזאר
לחיה דבניה לחמ' ר'
נעמייה דרש"מ אסור
א"ר אה ק"ר אסור
דרבנן א"ר אה שבת דף אה
מ"ח כהו' ד"ה מ"ח
מכחן דלר"י דבר א"ר
מכחן שבת' א"ר דרבנן
א"ר אה' בימות דף ל'
א"ר א"ר דרש"י שבת
דף קכ"ג ד"ה א"ר אה
מחזאר אס' מ"ה אה
גמור קרדור אור קידור
ק"ל קרדור א"ר דרבנן
א"ר מחזאר א"ר שם
א"ר אה לחז"ר וי"ש
אס' מחזאר צעוה'
שקלא ק' בחז' ימים
וי"ש דף א"ר:

ולבדים ידהוה מי
 אקוירן אדוהוה חיל
 זמנונו דא שרית על
 תבדוה אדוהוה לעפעד כח
 עזנונו גוים סכסכ"ו
 ידהוה אומה אין מקדון
 ביזום סכסכ מעני
 אומה אבן מקדעפן
 זומכנס אומה אין
 אדוהוה אף לא מקדעפן
 תעניא אדוהוה קדון
 וענישן תבדוה
 אדוהוה קדון גדולם
 ואין עינין תבדוה
 עינין מן תעניא
 רשע רשע מן אבנא
 שושנישן כחן אדוהוה
 ואין מקדון הקטנס
 מכשכש תבדוה אבנא
 ענישית אדוהוה מן
 אדוהוה אשן שושנישן
 אדוהוה מן חשני אבן
 קבוקישן אדוהוה תפדת
 תעניא אדוהוה קדון
 תעניא חסיר ר' ידהוה
 אדוהוה מן שדוה תבדוה

[illegible]

6 כת"י שיתחלפו מכל חבורה לכל הפסחים (ד"ס). ורש"ש מגיה שיוחלפו מכל חבורה לכל פסח: צ"ל (ב) להתחלף (רש"ש, וכ"ה בכ"י המובא בד"ס):

7 היינו לדעת רש"ש ואין קו דעת התוספות והרמב"ם ז"ל (גליון):

7 צ"ל שטא מת (גליון): ט"ז חל ז' שלו ב"ה שזרא שבת (מראה כהן):

אין שווארץ און
הפסח על היחיד. יליף
לה מלא תוכל לזכות את
הפסח באחד ציחיד
[קידושין מב.].

(ב) רש"י ד"ה ללא כרבי
יהודה וכו' רשות בעליו
הק"ד ואח"כ מ"ה
מלמד שמתמעטין.
ואם ימנע:

(א) גַּם אוֹיֵל מִחֵרֶשׁ
חֲכָם יִחְשָׁב אִמָּם
שִׁפְתָיו נָבוֹן; [משל י, כח]
(ב) וְאִם יִמְעַט הַבֵּית
מִהֵיֹת מִשֶּׁה וְלָקַח הוּא
וְשִׁכְנָה הַקָּרֵב אֶל בֵּיתוֹ
בְּמִכְסַת נִפְשָׁת אִישׁ
לְפִי אָבְלוֹ תִכְסּוּ עַל
הַשֶּׁחֶל: [שמות יב, ד]

מכאן אמרו יפה שתיקה
לחכמים ק"ו לטפשים
וכתיב גם אויל מחריש
חכם יחשב אוטם שפתיו
שבבון: שתי חבורות
שנתערבו פסחיהם
אלו מושכין להם אחד

כתוב בתורה איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה לנכס או לדורומיכם ועשה פסח לה' בחדש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אותו וגו' כל חקת הפסח יעשו אותו. ושינוי שאף כל אונס משמע שאם נאנס או שגג בראשון יעשה בשני אלא שטמא ודרך רחוקה פטורין מן הכרת אפילו בליל בשני ושאר אונסין בראשון אם היה בשני חייב כרת. אבל הוד בראשון בליל שום אונס וסוגה אפילו בליל נאנס בשני חייב כרת: אצורה ויתר רחוקה מי שהיה ציני וצין ירושלים יום י"ד עם עליית השמש ט"ו מיל או יותר היה פחות מזה ולא הגיע לירושלים מפני שעבדוהו בצמות או שהיה בירושלים והיה חולה בהרגלו ולא הגיע לעירה עד שעבר וזמן הקרבה הרי זה אונס ואינו בדרך רחוקה. היה חשוב ביד ישראל חזק לחומת ירושלים והצטווהו ללכת לעיר שחטין עליו אבל נכבש ביד נכריים אין שחטין עליו עד שילא ואם שחטו עליו וילא הרי זה אורכ. שחטו עליו ולא ילא וכן הארץ והחולה והסוף שצילין לאכול שחטו עליהן ואחר שזרק הדם נטמאו צמת ואינן יכולין לאכול פטורין מפסח שני [וכן כל מי שהיה ראוי בשעת שמיטה וזריקה ונדחה אחר כך פטור מפסח שני]. טמא שיכול להטיר בפסח ראשון ולא טבל וישב בטומאתו וכן הערל שלא מל בראשון הרי זה הודי בראשון: ואצורה טמא שנדחה פסח שני בגון זבים וזבות נדחו ויולדות וטובלי נדחו אבל שטמא צנזלה ושקר ויפילה צה ביום י"ד הרי זה טובל ושחטין עליו אחר שטמא ואורכ לערב. וכן שראה ר' רחמיא וטבל בשביעי שחטין עליו ואורכ לערב וכן שזמרת יום כנגד יום ואם ראו אחר זריקה הדם פטורין מפסח שני ואין שחטין על הדם בשביעי שלה: טמא מת שחל ו' שלו צע"פ אף עד פי שהזיה עליו וטבל ורמי לאכול קדשים לערב אין שחטין עליו ונדחה הכהן בד"א שנטמא בטומאת מת שהזיז מגלה עליהן אבל בטומאת מת שהזיז מגלה עליהן שחטין עליו ב' יום אחר ההוא וטמלה. וכן ששעה פסח בחוקת שהוא טמור ואח"כ נודע לו שהיה טמא בטומאת התהום פטור מפסח שני אבל נודע לו שנטמא בטומאת ודאי חייב בפסח שני. דמ"א בטהור אבל טמא בגון ט' טמא מת שנטמא בטומאת התהום בשבי שלו אע"פ שטוער לו אחר ששעה הפסח חייב בפסח שני שחוקת הטמא טמא עד שנטר ספק טומאת התהום טמור לפסח: בטומאת מת שני ודאי אין ספקו יחידים שהן מיעוט הצדור נדחין ולא צדור אפילו הם מתאם קהל אין נדחין שאם היה בפסח ראשון רוב הקהל או להכניס או כלי השרת טמאים בטומאת מת עושין הפסח הטמאים עם הטהורים בטומאה אפילו היה צדור הטמאים רק א' [עודף]. היו מתאם על מתאם בולן עושין בראשון והטהורים עושין לעזמן בטומאה וטמאים לעזמן בטומאה. היו הגשמים משלימין לרוב טהורים הטהורים הראשון והטמאין אחר עושין כל הראשון ולא השני. היו רוב הקהל טמאים בשר טומאות ומיעוטן טמאי מת אותו טמאי מת אינן עושין לא בראשון לפי שהן

בעזרת האל יתברך נשלם סדר פסח ראשון ושני

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

א א מ״י פ״ו מהל' מנה
הלכה ב' סמוע עשין מהל'
טו״ש ע״י א״ח ס״י חנה
סעף א״:
ב ב מ״י ש״ טור ש״ע
א״ח סימן חעב סעף א״:
ג ג מ״י פ״ו מהל' מנה
הלכה ב' סמוע עשין מהל'
טו״ש ע״י א״ח סימן חעב
סעף ג׳ כהנ״ל:
ד ד מ״י ש״ס הלכה א
טו״ש ע״י א״ח ש״ס סעף
ג׳:
ה ה מ״י ש״ו הלכה ב'
ופ״ל מהלכות טעם הל' ה'
ו ופ״ו מ״י ע״י הל' טו
סמוע עשין טט ואלוין ע״י
טו״ש ע״י א״ח ס״י רמז טעף
ג* וס״י חקטני ס״א
כהנ״ל:

ערב פסחים סמוך
למנחת לא יאכל
אדם עד שתחשך וכו'.
ואומר: מאי אריז ערב
וערב? אפי' ערב שבת
וערב? ימים טובים דהיינו
לא יאכל אדם בערבי
שבתות ובערבי ימים
טובים כן המנהג להעלות
ללילה עד שיכנס לבית כשרוא
תאב דברי רבי יהודה רבי
יוסי אומר ריהר' ר' יוסי אומר
שחשך. ועוד הניח לא
אדם מחשע שנות
להעלות בערב שבתות
ובערבי ימים טובים דברי
רבי יהודה ר' יוסי אומר
אכל ריהר' עד שחשך.
ושקלינו וטרינו ואוקמי
כר הוא למנח' כר
יוסי' וכו'.

הפסח
חיובי
מזבח
אומר
למלכ
מן
המנחה
ומודה
לילה
להעלות
ללילה
עד שחשך
הפסח

תמחיו קערה גדולה היא
וּגּוֹבֵץ צו גִּזְאִים מֵאֵל
מִצְעֵי צִחִים וּמִחֻלְקִין
לְעֵנִים שְׁמִי סְעוּדוֹת לְיוֹם
מִיּוֹם לְיוֹם. [שבת קיח
ע"א.] עַד שִׁישׁוֹב. הַקִּיבָה
עַל זֶד שְׁמַל לְקֶמֶץ קָח
ע"א.]

סמך למנחה לא יאכל. ואם
תאמר והא אמר בכל שעה
תצאקת של נכרים ממלח
(ענין ד' ת). נזקקת של נכרים
אדם כריסו מהם וצולד שילכל כוונת
מנהם בנאמרוהו והא אמר לאכול כוונת
מנצנצו יום וי"ל דנאמרה הסעודה
אדם מזה ואינו אוכל כל שזנעו כדי
שיאכל מנה לתצאקת אל מנצנצו יום
אין אדם מזה ואוכל כל שזנעו וסגר
סעד הלילה יתאווה ואדברנה יהיה שזנע
ויסגר כי יתצרך המאכל במצוי והא
הדייק רבא לקמן (ד' קז:) דחמרא
גריד דאי אמרת מיסעד סעיד צין
הכחות הללו אמאי יסתה אף על גב
דנאמרה סעודה מהר מלאכול שזנעו
(א) אל בשמיהו אף אפשר להוהר א"ל

ואין זה דרך חירות ויש מפרשים לדלעיל קאי על שחשך ואפילו
עני שבשראל פירוש אפי' עני שלא אכל כהה ימים לא יאכל עד שחשך
נגרמה מנדל קתני לא יפחות ל' יחיד וליכא למימר דיפחתו ר' כוסר
מ^ט ויתחמו לא ימנע מלנצל כדי לקיים ארבעה כוסות. וארבע
פ' יפתחו ד' מארבע כוסות. מחול הששון משמע קאת שאין נות
הוא דמאי שנה ארבע מוקדש דכל השנה שאלח מוילי
(דף קי.) גבי חזיה לההוא סבא דגמין ושיי אכל צפרק בכל מערציו
לחמר צמרל (לקמן דף קה:) השקה מהן לצניו ולבני ביתו יאל והוא
יעוד דמשמע לכתחלה אין רגילות להשקות מיהו יש לדחות בשי
לחמיו * ואין אשנו בכלל ומיהו בגמרא משמע שקריר כל אחד לא
לחמיו אמר רבי יהודה מה עולתה לחמיוקות ציין משמע לכתח
כוסות קאמר ומשום חינוך וגרלה לחמיו ולהנריך ארבע כוסות
(לקמן ד' קה:) טעמו פנמו: **מאי** איראו ערבי פסחים. ואם
(על ד' לו.) גבי פסח יש לומר משום צדספת קאי אין לו ל
לחמיו דהוא קטן ערב משום חינוך דמלה לא הוה ליה לחמיו
צדספת הפסח אסור לעשות מלחמה משום קרבן: **מן** המנחה ויב

צפ:

א רבי יהודה התם
טובים מן המנחה
מוקד למנחה שרי אבל
סמוך למנחה נמו
סמוך למנחה שרי
בערב שבת וימים
למעלה כדי שיכנס
דברי רבי יהודה
והולך עד שתחשך
לא לן דמתרצתא היא
דילמא

ל יפחתו ^ל פ' רש"ס גצ"ל דקדק וגרס (ד) לא יפחתו וכן קא' דאם כן הוה ליה למימני ארבע כוסות בלא מ"ס והא דקאמר ית פירש רש"ס כנגד ארבעה לשוני גאולה וכן יס בירושלמי ^כ :
לצני ולבני כי יטו יס לעלמא והוא מוילאי את כולם בשליו וסבירא כן כולם ומיהו גס בקדוש שאל היה לכל אחד כוס כדמשמע לקמן בירובין (דף ק) גבי וני משמע קא'ת שלא לכל אחד כוסו ועוד
תה רובא דכסא משמע דהס ילאו בשמייעה דהא צעיין רובא דכסא
לסא כוס לעלמס אי נמי בצניו ובני ביתו קטנים מיירי שלא הגיעו
נ כוסות דא' (ס) הכל חייבין בצרבר כוסות אחד נשים ואחד
נא קריך כוס יס ליתנוקאי יס לרחות דחיין לשמוע בצרבר ארבע
אחד והממזרי לריך לזרע שלא אי כוסם פגום צרבר בגמרא
מר אמאי לא מושי דתנא בפסח קאי כדמשי צפרק כל שעה
ית ערבי שבתות דחידי בכל שבע אי נמי הכא דאיכא למיטעי
ערב פסח וכן גריס מקום שנהגו (לעיל ד' :) איכא למיטעי לדוקא
ד' השתא סלקא דעתא דלאו דוקא אלא הוא הוה סמוך למנחה :
דילמא

(א) עיין תוספות לקמן
 דף קז. ד"ה סמוך,
 (ב) תוספותא ברכות פ"ה
 (ג) ע"י לקמן קדו,
 (ד) שבת דף קכ"א:;
 (ה) במתני' קיד. קטו.
 (ו) פ"ח מ"ד,
 (ז) להלן דף קכ"ה, ה"א,
 (ח) פרק ג' (י) עיין
 תוספות ע"ל לו. ד"ה
 [מנא] וע"ע תוספות לעיל
 נ. ד"ה מקום.

(6) רש"י ד"ה וספלו
וכו' וכו' מורין במטה
השלחן וכו'
העיר
החיות
(7) תוס' ד"ה ערב וכו'
ס"ק ערב ששמואל
הרב פסחים: (8) ד"ה
סמוך וכו' מנאכל
שושבו בשניה כ"ל
מנחם:
(9) תימנא אלל
ד"ה ל' יפחמי
רש"י וכו' וגרס. כ"ז
הסאה דרשע אלל
על שטח אלל
על עמון ועד שיש
הסאה קלי אבנא דקס
לא גרסין ולא יפחמי
אלל בלא יפחמי:

תוס' ד"ה לא יפחתו
יכו' ואין אשתו
בבב' עין גרסת כד.
מד"ה והמניא:

בכת"י תאב:
נ כחד מ"ד בב"ר פ' פח
 ירושלמי (ח ע"ב) ועיין
 לקמן קח ע"א ד"ה ד'

[illegible]

(6) [שבת דף קי"ז ע"א:]
(7) [הפסוק דנדרש פסוק
(8) עין חזק' סוכה לח.
ד"ה מא"י (7) ה"ג ברכות
א"י כתובות ג, (8) ק
סוף ע"א, (9) עמוד ב,
(10) קב. (עיי"ש בתוס'
ד"ה ה"ג הובאה
גורסה זו ברש"י ורשב"ם
שם ע"א, (11) לקמן ק"א,
(12) ברכות פ"ה ה"ד,
(13) שם ה"א, (14) ברש
פסקין.

הנהגות הש"ס

(6) רש"ם
מפסיקין וכו' ע"ה
שתחשך לר' יהודה
כל"ל ותינתן אפילו נמקם:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מכל"ל.
ור"י קמח"ל וכו' דבני
מפסיקין וכו' דבני
שרי ר"י אפי'
הה"ה. קשה לו לא
ר"י אמר דלפי מפסיקין
אפי' אחר שחשך
להתחיל אסור קודם
קידוש דמ"מ אין
מפסיקין וכו':

תורה אור השלם

(א) והפסק' שב מנחה
הביתן אל בית מנחה
ה"ן וה"ן נפל על
הפסוק אשר אסור
עליו ואמר הפסק'
ה"ן לכבוש את
הפסוק עמי כפי'
הדבר יצא טפי הפסק'
וכי' ה"ן הפס':
[אסור ג' ח]

ליקוטי רש"י

ד"למא
היא. ולא מוחזקין מניה
[שבת קכ"א:]

הנהגות וצינונים

(6) הוספת
ה"ה היא ע"פ
ההוספה וכן נראה
מתוס' ד"ה שהיו, ובכחה
דפרי' ליתא וכן
בירושלמי כאן הובא
המעשה ולא נזכר שם
שרבי יהודה היה
בין המסובים (3) בכת'
נוסף בכת"י שבת
בעכו: (2) בכת"י נוסף
רב הונא: (7) צ"ל
רשב"ג וכו' בהוספתא
(רש"י, מראה כהן):
(8) שם להוסיף אלא
(דבש תמרי): (9) בכת'
נוסף ויקבעו ה"ה
לדורות, אבל קודם
שמיהא לא היה
ר"א שמו יראו
התלמידים (ומתיר'
אבל נוסף גם בדפוס')

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק.

דילמא משבשתא היא. וזרייתא קמייא דקמני מן המנחה ולמעלה
היא עיקר משום דלדידה אחיזא מתני' ככולי עלמא:
ה"ג והאמר ר' ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא רבי אבהו א"ר יוסי בר' ר'
מינא ולא גרס רבי יוחנן א"ר אבהו דרבי אבהו תלמידיה דר' יוחנן הוה:
מכילי דפ"י בהפסקה בדתניא.
לא גרס דתניא דהא

בזרייתא לא פליגי בהפסקה דפסק'
אלא כדמניא גרס ומייתי כי הכי
דפליגי בהפסקה דשנת הכי קים ליה
דפליגי נמי בהפסקה דפסק' ומורי
רבינו יחיאל אמר דגרס דתניא * והייק'
מדקאמר ר' יוסי אין מפסיקין והיינו
אפילו בערב הפסח דלפי' מתחילין
דנע"ש שרי רבי יוסי אפי' להתחיל עוד
נראה דאמר לקמן (ד' קב.) בני חצורה
שהיו מסובין וקדש כו' וקמני פלוגתא
דר' יהודה ורבי יוסי והתם סתמא
קמני וקדש צ"ן שנת צ"ן פסח:

מפסיקין לשבחות. פי' בעקירת
שולחן כדמוכח בסמוך
והיינו שמצד צדק המזון כדמניא
לקמן (סג:) ראשון אומר עליו צדקת
המזון והיו רגילין לסלק השולחן לפני
צדקת המזון כדאמר בערך [כ"ל]
מצרכין] (פרסות דף קמ.) סילק אסור
מלאכול ולכן קאמר בסמוך דעני' לר'
יהודה עקיר שולחן ולפסרי דגסי
לקמן" ראשון אומר עליו קידוש היום
ושיני צדקת המזון היו עוקרין את
השולחן לפני קידוש כדי להפסיק אלא
שהקידוש עושה קודם לפי שאסור
לשמות כוס על צדקת המזון בלא
קידוש לצדקת המזון מדקאמר פורס
מפה ומקדש ופריסת המפה היא

צמקוס עקיר שולחן לרבי יהודה:
וגומר כל הסעודה ומצד צדקת המזון ואח"כ מקדש כדמוכח בזרייתא
לקמן (דף קב.) משמע דלפי' לרבי לעשות קידוש לשם שנת דלי' לרבי
מה לו להמתין יפסיק מיד ואח"כ יעשו קידוש ואלו עושה הלא
אין קידוש אלא צמקוס סעודה (2) וי"ל דחשיב קידוש צמקוס סעודה כיון
שמיד אחר הסעודה עושה קידוש ואותה סעודה עולה לו לסעודה
שנת כדמוכח בהוספתא (3) דקמני במילתיה דרבי יוסי ומזכיר של שנת
בצדקת המזון ומיהו קשה לר' יוסי אין יעשו ד' כוסות כיון שלא יקדשו
אלא אחר צדקת המזון ולא יעשו סעודה אחרת וי"ל דיעשו ד' כוסות
שלא כסדר הרגילין לעשות (4) כוס צדקת המזון חתלה ואחריו כוס של
קידוש וירקות ואחריו כוס שליש למה נשחנה ואחריו מרור ועל כוס
רביעי הלל: **אין** מפסיקין. בהתחילו צדקת אחריו איירי בהתחילו
באסור מורה ר' יוסי דמפסיקין ולרבי יהודה נמי דמפסיקין היינו
כסדר קידש היום כדמוכח בעובדא דמיימי דקמני וקידש עליהן היום
בכל הגיע שעת מנחה אין מפסיקין והלכה כרבי יוסי ובערבי שבתות
ויו"ט (5) להתחיל שרי כר' יוסי דרבי יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי
כדמוכח בעירובין (דף קמ.) ובערבי פסחים אסור להתחיל ואם התחיל
אפי' צדקת מפסיקין בצדקת המזון דהא פסקין כר' יהודה ומורי
רבינו יחיאל אומר מדפסיק כר' יוסי בהפסקה בזהו עובדא מכלל
דלכתחלה לא ק"ל כוונתה ועוד כתב בה"ג דנע"ש אין להתחיל לאכול
מן המנחה ולמעלה דאפי' ר' יוסי לא קאמר אלא דלא יפסיק אלא
להתחיל לא וע"כ ה"פ דלא ק"ל כרבי יוסי אלא להפסקה אלא לא
להתחיל: **שהיו** מסובין. והתחילו צדקת שהיו רבי יהודה היה שם.
ה"ג בהוספתא (6) אמר לו א"כ לא נפסיק ופי' א"כ כיון שמחית לא
נפסיק שמוא יראו התלמידים: **אלא** פורס מפה ומקדש. פי' רש"ם
דאית ליה לשמואל דהלכה כר' יוסי אלא שאל להתמיר על דבריו שלא
לגמור סעודה קודם קידוש דלי' לא תימא הכי שמואל דאמר כמאן
דזרייתא דקמני פורס מפה ומקדש לא מיירי בהפסקה אפילו אלא
בצא להתחיל לאכול ולכן דקאמר סדר כדמניא דהכי איתא
בירושלמי (7) רבי יהודה בשם שמואל זו דברי ר' יהודה ור' יוסי אכל
חכמים אומרים פורס מפה ומקדש וצריך לדקדק כמאן הלכה דאפי' ג'
דאמר ר' יוחנן לעיל הלכה כר' יוסי וצמי שהולאיו (8) (סג ד' מ.) משמע
דהלכה כר' יוחנן לגבי שמואל אפילו חד לישנא דלא א"ר יוחנן ורבי נמי
ק

משבשתא היא. והכי איבעי ליה למייתי מתשע שעות ומחלה ואלין:
וקא תנא קמיה. לר' מתניתא הכי מנ' שעות ולמעלה, אלא מה מתרנא
היא: אלא מחזורתא ברב הונא. ומן המנחה דקמני מתניתא קמייא
סמוך למנחה קאמר: ה"ה מכל"ל דפ"י בהפסקה. הא דא"ר ירמיה
הל' כר' יהודה בערב הפסח דמשמע
דפליגי נמי רבי יוסי בערב הפסח,
להפסקה הוא דפליגי, דאם התחיל לאכול
אף בערב הפסח אינו מפסיק, אלא
להתחיל מורה ר' יוסי דאסור, ומתניתין
בהתחלה לרבי יוסי איננו, דקמשמע
לן דמורה רבי יוסי בערב הפסח דלפי'
מתחילין: דתניא. דבהפסקה נמי
פליגי: אין ה"ה ברבי יהודה. דאמר
מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: ולא
ברבי יוסי. דאמר אין מפסיקין כלל:
אלא פורס מפה. על השולחן ומקדש
היום, וחזור ואוכל:

ק

רש"ם

ד"למא משבשתא היא. דה"ל למייתי מנ'
שעות ומחלה ולמעלה, א"כ מן המנחה
ולמעלה כדמניא בזהו קמייא: אמר
מרימר. לאו משבשתא היא: אלא
קשיא. הך זרייתא כדמניא דקמני
מנ' ולמעלה אלא סמוך למנחה נמי
קאמר רבי יהודה בערבי שבתות
ויו"ט, וליכא לאוקומי השתא מתניתין
כרבי יהודה דמאי שנה ערבי פסחים
דנקט צ"ן סמוך למנחה טפי משבתות
ויו"ט: אלא מחזורתא ברב הונא. דלרבי
יוסי איננו, ומן המנחה דקמני הך
זרייתא סמוך למנחה קאמר: מכל"ל
דפ"י רבי יוסי בתרווייהו. אפי' בערב
הפסח, והכי מוקי' למתני' כר' יוסי:
מכל"ל דפ"י בהפסקה. הא דא"ר

ירמיה הלכה כרבי יהודה בערב הפסח דמשמע דפליגי נמי רבי יוסי
בע"פ, להפסקה הוא דפליגי, דלי' התחיל לאכול אף בע"פ אינו מפסיק,
אבל להתחיל מורה ר' יוסי דאסור, ומתני' בהתחלה לר' יוסי איננו,
דקמ"ל דמורה ר' יוסי בערב הפסח דלפי' מתחילין: דתניא. דבהפסקה נמי
פליגי: מפסיקין לשבחות. אם התחיל סעודתו צדקת קודם המנחה והיה
אוכל והולך עד שחשך, (6) אפי' לר' יהודה מפסיק סעודתו מיד כשיחשך
ומקדש היום: וקדש ע"ה. שהשקין: ה"ג בהוספתא דברכות אמר
לו רבן גמליאל לר' יוסי בר' ר'נאן שנספיק וניחוש לצדקת יהודה חבירו,
אמר לו בכל יום אתה מחבב דבריו לפני יהודה ועכשיו אתה מחבב
דבריו יהודה בפני. הם לכנס את המלכה עמי צדקת, אמר לו א"כ לא
נפסיק שמוא יראו כו': ברבי. קך קראו רש"ג לר' יוסי צד חלפתא,
כלומר גדול הדור: הגם לבבוש. כלומר בפני אתה מנייני: אמר לו רש"ג:
א"כ לא נפסיק בו. שמעין מהכא דבערבי פסחים אסור לאכול מסוף
ט' שעות ולמעלה כסחם מתני', אבל בערבי שבתות ויו"ט מותר לאכול
מן המנחה ולמעלה, דהא סחם לן תנא דמתני' כרבי יוסי מדנקט ערבי
פסחים מכלל דנשא"ט שרי, וק"ל נמי (עירובין ד' מ.) הלכה כר' יוסי
מתכירו, דר' יוסי אפי' להתחיל ולאכול אחר ט' שרי דהדיא לקמן
בשמעתין, דאמר אלא הא דתניא ושוין שמתחילין אימת אי בע"ש הא פליגי
ר' יהודה. ומיהו לענין הפסקה אין הלכה כר' יוסי בערבי פסחים אלא
כר' יהודה, שאם התחיל לאכול קודם ט' ונמשך אכילתו עד שחשיכה
צריך לעקור את השולחן מיד כשיחשך ולהחזירו לשם פסח, ובשבתות
וצ"ל לא יפסיק אלא פורס מפה ומקדש ואח"כ גומר סעודתו: דא"ר בר'
יהודה. דאמר מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: ואלא בר' יוסי. דאמר א"כ
להפסיק כלל אלא יגמור סעודתו אפי' משחשיכה ויצרכו צמ"ו ואח"כ
מניא לו כוס שני לקידוש היום כדמניא לקמן בשמעתין (7), אלא פורס מפה
על המאכל כדין כל שבתות שהניחו להם על השולחן קודם קידוש
כדמניא לקמן, (8) א"כ משום סילוק פתורא, ואח"כ אומר קידוש היום על הכוס
וחזר ואוכל וגומר סעודתו. ומראה צעניי דס"ל לשמואל דהלכה כרבי יוסי
דקמני בזרייתא שקבעו וכלהו כמותו, אלא שאל להתמיר על עצמו קמ'
שלא יגמור סעודתו ויקדש אח"כ אלא יקדש חתלה ואח"כ יגמור סעודתו,
דאלת"ה שמואל דלמי' כמאן, דהא זרייתא דקמני פורס מפה ומקדש לא קאי
בהפסקת אפילו כלל אלא בצא לקדש עתה ולאכול בשנת לכתחלה מיירי:

ק

סדר לקמן (ד' קב.) כשמואל וקאמר שנת קבעה נפשה ואפי' דבשל סופרים הלך אחר המיקל היינו דוקא בשוין כדאמר בפ"ק דמסכת ע"ג (ד' י:)

א מ"י פ"ט מהלכות
שבת הלכה י' סוף עין
כט ע"כ ע"כ א"כ סוף עין
סוף ד:

רבינו חננאל

והא דאמר ר' יוחנן
הלכה כר' יהודה בערב
הפסח והלכה כר' יוסי
בערבי שבתות ובערבי
ימים טובים. אוקימנא
להפסקה דתניא מפסיקין
לשבת ועוקרין את השולחן
ומקדשין ומבזכין ברכת
המזון דברי ר' יהודה. ר'
יוסי אומר אין מפסיקין
אלא גומרין סעודתן
ומבזכין ברכת המזון
ואחר כך מקדשין,
ומעשה בראי' ור' יוסי ור'
יהודה שהיו מסובין בעכו
וכו' עד לא הוה משם עד
שקבעו הלכה כר' יוסי.
אמר רב יהודה אמר
שמואל אין הלכה לא
כר' יהודה ולא כר'
יוסי אלא פורס מפה
ומקדש. תניא נמי הכי
ושוין שאין מביאין
השולחן אא"כ קדש ואם
הביא פורס מפה ומקדש.

(6) עין חסד לקמן קב:
ד"ה ה"ג ראשון,
(7) קה"ג (2) קה"ג,
(8) ע"א ד"ה מפסיקין,
(9) נפשת יתרו סימן
(10) [עין] תוספות
ב"ה 3: ד"ה והיו,
(11) יומא עה: [ועין]
תוספות שנת דף קט:
ד"ה ומלאו, (12) [בכורות]
דף מט: (13) ברכות פ"ו
ה"ו סוכה פ"ד ה"ה,
(14) ברכות מב ע"ב.

הנהגות הב"ה

(15) רש"י ד"ה חקל
(16) קודם ד"ה אין מביאין
ו"צ עין מנרדכי:

בך מפסיקין להבדלה. אם היו מסובין בשבת עד הלילה מפסיקין
לכילתן ומבדילין: אין מביאין את השולחן. לכולל משקלם היום
אלא א"כ קידש: ואם הביא. קודם לכן. אי נמי אין מביאין את השולחן
בערב הפסח אפילו מבעוד יום א"כ קידש, כדאמרן דלפילו רבי יוסי
מורה בערב הפסח: (6) איקלע דבי
ריש גלותא. והיו מסובין על השולחן
בערב שבת וקידש עליהן היום, ופרס
מפה שבת: ידו יין לא יצא. שאם
יש להם יין לשמות ציתם חייבין
לצרך צורא פרי הגפן, שאינם פטורין
בצרכת הכוס (על שתייתו) יין בלא
צרכה מאחר שעקרו ממקומן: אין
קידוש

רשב"ם

בך מפסיקין להבדלה. אם היו מסובין
בשבת עד הלילה מפסיקין לכילתן
ומבדילין: בוא לא עקירת שולחן.
ומדקאמר כשם שמפסיקין מכלל דלא
סגי במפה: ר"ש רבה בר בר חנה
איקלע דבי ריש גלותא איתרו תבא
לקמיה פרי מפה וקידש תניא נמי
הבי. ולא גרסי' ושון אלא ה"א אין
מביאין כו"ל, והכי פירושה רבה בר בר חנה איקלע לבי ריש גלותא
ולא היו אוכלין קודם חשיכה ולאחר שילאו מצית הכנסת החשך,
איתרו תבא לקמיה, הביאו את הפת על השולחן כמו שאנו עושין קודם
קידוש, פרס מפה על הלחם ואח"כ קידש, לפי שזכרנו לא היו מביאין
את הלחם על השולחן עד לאחר קידוש כדתינא לקמיה, לפיכך פרס מפה
על הלחם, והיינו כעין סילוק שולחן וכמי שאינו דומה, וראיה לדבר
שכן עושין דקתני מנתי' (לקמן דף קיד). מוזה לו כוס ראשון ואח"כ
הביאו לפניו ירקות וזמורות מטבול בחזרת מכלל דעד השעה לא איתמי,
וטעמא כדפריש בשאלתו דרז אחאי גאון בפרשת וישמע יתרו וכתוב
בזה הכי, וקרוצי תבא מקמי דליקדיש לקדושא דשבתא לא מקריבין,
מ"ט כי היכי דתימי סעודה ליקרא דשבתא, והכי דקריבו לא מספקין
ליה אלא פורס עליו מפה ומקדש, דתיא ושון שאין מביאין את השולחן
אח"כ קידש ואם הביא פורס עליו מפה ומקדש, והיכא דאחמיל
סעודתא מלגנא דשבתא קידש עליה יומא פורס מפה ומקדש,
ומטעם זה נהגו לפרוס מפה ללחם עד לאחר קידוש בשבתות ויו"ט.
ויש מפרשין איקלע לבי ריש גלותא והיו מסובין על השולחן בע"ש
וקידש יומא ופריס מפה וקידש, ולא נהרגו לי דלא צריכין לקמיה
דמסייעין ליה מנייה לא מפרשא בהפסקה אלא בתחלת אכילת לילי
שבת: ושון. לא ידענא אהיכא קאי, ואיכא למימר ושון רבי יוסי
ור' יהודה דפליגי בהפסקה, הכא מודי ר' יוסי לכתחלה מיהא אין
מביאין קודם קידוש אע"פ שלא אכלו עד לאחר קידוש. ואית דמפרשי
ושון ב"ש וז"ל דפליגי באלו דברים (ברכות ד' א'): דלמרי ב"ש נוטלין
לידים ואח"כ מוזהבין את הכוס לקידוש וז"ל אומרים איפכא, אפי' לא
היכא דנטל דיו מוזהבין ב"ש דאין מביאין את השולחן עם האוכלין אלא
א"כ קידש, וכדפרישית טעמא לעיל. ונראה צעירי דלידי דלמרינן
לקמיה תנא חדא שון שאין מתחילין כו' שיצאו למעלה הספרים
וכתבו נמי ושון שאין מביאין כו', וטעום הוא בידם ולא גרסי' ליה:
תני חדא שון. ר' יהודה ורבי יוסי דפליגי לעיל בין בצרכית ערב שבת
מן המנחה ולמעלה בין בהפסקה: שאין מתחילין. לרבי מן המנחה
ולמעלה: משכחת לה בערב הפסח. דקדאמרת דלפי רבי יוסי מודי
בערב הפסח: באן קודם תשעה. שון שמתחילין לאכול, ומשחתחילו
צחית אוכלין עד שמתחיל אפילו לרבי יהודה: באן אדארי. הוא
דפליגי, דלרבי יהודה אין מתחילין כדתינא לעיל צחית לא יאכל ארס
בערבי שבתות ובערבי ימים טובים מנ' שעות ולמעלה כו', רבי יוסי
אומר כו': שקידשו בבחב"ב. הוא קידוש שמתחילין אפילו צחית לרבי
שבתות וימים טובים צחית: ידי קידוש יצא. אע"פ שלא שמו, דק"ל
דהמקדש ריץ שיטעום, אם לא טעם אלא א' מהם יצאו כולן ידי חובתן
כדמוכח בעירובין צחית כל מערבין (ד' מ:), ומיהו לכתחלה ריץ
שיטעמו כולן, ולא צריכין חו לאקדושי צחית דלא צעיר רב קידוש
במקום סעודה, הלכך אע"פ דלא אכלו צחית הכנסת נפקי: ידי יין לא
יצא. שאם יש להם יין צחית לשמות חייבין לצרך צחית, שאין
פטורין בצרכת הכוס של שמית יין ששמו צחית מאחר שעקרו
ממקומן דה"ל היסח הדעת וריץ לצרך, אכל המקדש צחית על
שולחן בשבת א"כ לצרך על היין שצחית הסעודה שהרי פוטרו יין
שלפני הסעודה, כדתינא בעירובין (ברכות ד' מ:). צריך על היין
שלפני המזון פטר את היין שלאחר המזון ומוקי לה בגמרא בשבתות
ובימים טובים הואיל ואדם קובע סעודתו על היין:

אף

אף

בך מפסיקין להבדלה. רב אית ליה לקמן² להבדלה אינה קובעת
ואם התחילו אין מפסיקין להבדלה צחית פליג אשמואל:
לעקירת שולחן. היינו צרכת המזון כדפרישית לעיל³ שהיו
רגילין לסלק שהיו להם שולחנות קטנים שכל אחד אוכל על
שולחן והיו מסלקין מלפני כולם ולא
מלפני המזכר ואנו שאנו אוכלים
בשולחן אחד אין נכון לסלק:
איקלע פירם מפה וקידש.
בשבתות סעודה איירי
כדפי' רש"ס: וישון. אי גרסינן
ושון קאי ארבי יהודה ורבי יוסי
כדפריש רש"ס: שאין מביאין
את השולחן א"כ קידש. והא דאמר
כלל כחצי (שבת דף קט:): מלא שולחן
ערוך מלאך טוב אומר כו' לא קשה
דערוך הוא במקום אחר אך אין
מביאין אותו למקום סעודה עד אחר
קידוש ועשוי שולחנות שלנו שהם
גדולים יותר מדאי וקשה להביאם אחר
קידוש שלא להפסיק כל כך בין קידוש
לסעודה אנו רגילין לפרוס מפה
ולקדש והטעם מפורש בשאלתו⁴ כי
הכי דתימי סעודתא צחיתא ויש מפרש וזכר למן שלא היה
יורד בשבתות וי"ט והיה טל מלמעלה ומלמטה והמן ציתים:
ידי קידוש יצא. אף על פי שלא שמו רק שיטעום המזכר או
אפילו אחד מהם כדמוכח בסוף כל מערבין (עירובין
דף מ:): ולכתחלה ריץ שיטעמו כולם ונראה דהלכה כשמואל
דאמר אין קידוש אלא במקום סעודה ואע"פ צעלמא⁵ הלכה כרז
באסורי וגם ר' יוחנן סבר לקמן כרז הכא הלכה כשמואל דרז הוה
ורבה ואבי כולהו סברי כשמואל אין קידוש אלא במקום סעודה וכן
פסק בגמרא סתריס והמקדש שדעמו לאכול במקום אחר יכול להוציא
את האוכלים שם לדריכהו הי מקום סעודה וכן משמע דמסתמא אחד
מנייה הוה מקדש צחית ומוציא האורחים והיכא דליכא אורחים
סמוך לצחית אין לקדש דהויא צרכה לצחית דק"ל כשמואל ואין לומר
במקדש כאן על דעת שרוא לאכול במקום אחר מודה שמואל דיש
קידוש והא דפליגי בסתמא מפרקי' ולשמואל למה לי לקדושי צחית
כנישתא ומיהו במקום צחית אחד כגון מאגרא לארעא נראה
דמודה שמואל אם קידש צחיתא כדי לאכול צחיתא דחשיב קידוש
במקום סעודה וכן מוכח בירושלמי⁶ דקאמר רבי יעקב בשם שמואל קידש
צחית זה ומגל לאכול צחית אחר ריץ לקדש ר' אחא בשם ר' אשעיא
אמר רב מי שסוכתו עריבה עליו מקדש ליל י"ט האחרון צחית ועולה
ואוכל בסוכתו א"כ צון ולא פליגי מאי דאמר רב בשלא היה צחיתו
לאכול צחית שקידש ומאי דאמר שמואל צחית צחיתו דעמו לאכול צחית
שקידש והא דקאמר ולא פליגי היינו במקום למקום צחית צחית ולא
דוקא נקט בירושלמי קידש צחית זה ומגל לאכול צחית אחר ויחשיב
שלא יתלוך בירושלמי עם הש"ס שלנו. כח צחית רב נטרונוי גאון
בשבתות מקדשין צחית הכנסת וזמן לחון עיינו לרפואה כדאמר
(ברכות ד' מ:). פסיקתא גמא טעל אחד מת"ק מאור עיינו ואיתא
מהירא ליה בקידושא דבי שימשי ומיהו צחית העורי כחוד דהאי
רפואה מני למיעד בקידוש צחיתו: יד יין לא יצא. וחיבין לצרך
צחית צחית. משום שני מקום אכל משמע אי קידש צחית על
שולחן שוב א"כ צחית על היין חו הסעודה אע"פ שקידש קידוש
שלא במקום סעודה ולא שייך קידוש לסעודה א"כ אם הבדיל על
שולחן פטור מלצרך על היין שצחית הסעודה אע"פ דיש הבדלה שלא
במקום סעודה לכ"ע והכא יש לדחות דאיכא למימר דלא פטר
אח"כ רואה לשמות לפני המזון אכל חו המזון לא פטר אך יש להביא
ראיה מכלל מנרדכי (ס' ד' מ:). דתנן צריך על היין שלפני המזון
פטר את היין שלאחר המזון פ' שהיו רגילין לשמות אכל הסעודה
לפני צחיתא משמע דכ"ש שפוטרי היין שצחית המזון שלא צחית אלא
לשרות אכילה צחיתא ואפילו למאן דאמר התם צחיתא יין שצחית
המזון לא פטר יין שלאחר המזון היינו משום דאין יין צחית לשרות
פוטרי את היין הצחית אכל יין שלפני המזון שצחית דעדיף
טפי כ"ע מודי דפוטרי את היין שצחית המזון ועוד אף צריך לצרך
בחון המזון מאי קאמר יין שלפני המזון פוטרי את שלאחר המזון
חיפוק ליה דפטרו יין שצחית המזון למ"ד התם דפוטרי דוחק לומר
בשלא שמו יין חו הסעודה ואע"פ דהתם מוקי לה בשבתות וי"ט
ובשעת הקודם דם שאדם קובע סעודתו על היין ה"ה בחול נמי אם
דעתו לשמות יין בחון הסעודה אלא נקט שבתות וי"ט דלא רגילות
לקבוע סעודתו על היין ותדע דכ"ס אם נמלך ואין צחיתו לשמות יין
לא פטר" משמע דהכל חלו צחיתו הלכך אם צריך על היין לפני המזון
ודעתו לשמות בחון המזון א"כ לצרך אחריו על הגפן ולא חו המזון

רבה בר רב הונא איקלע
לבי ריש גלותא פוט
קודש וכן הלכתא: תאני
חדא ושון שמתחילין
ומוקמין לה קודם תשע
שעות. אותם בני אדם
שקדשו בבית הכנסת
אמר בדי קדוש יצאו ידי
יין לא יצא. ושמואל אמר

הנהגות וצינונים

(17) ס"א ל"ג (גליון):
(18) בבתי הסדר ידי
קידוש יצאו ידי יין
לא יצא, וכ"ה
בראשונים (דק"ס):
(19) צ"ל לשמות (גליון):
וכרש"ם הגי' ש"ל
שתיית: (20) נראה שבת
לאפיקי מני' הראשונים
(רש"י ר"ח) שגרסו
"ותניא נמי הכי" קודם
"מעשה דרבה בר רב
הונא" (21) בדפ"ר איתא
תניא נמי הכי ושון
שאין מביאין וכו'
ותיבת "ולא גרסי'
אלא ה"ג ליתא,
(22) בבתי וברפ"ר ליתא
תיבת "ירקות וחזרת"
ועין שני' נוסחאות
שבמשניות ובתו"ט שם,
ועין דבש תמר שמוסרי'
אחר תיבת "בחזרת"
וכי', ומפרש שראית
הרשב"ם הוא מהמשך
המשנה "הביאו לפניו
מצה" (23) צ"ל אכ"ל
(רש"י: (24) כפי
שמואל בטהורין (צב)
ע"א) שכל שאינו משייר
פת על שולחן אינו
רואה סימן ברכה (דבר)
שמואל: (25) ר"ל ולא
אכ"ל שוב"ה ולשונם
לקמן קו ע"ב ר"ה וימני'
ע"ש (ר"מ הורו"ק):
(26) מכאן עשה"ד ליתא
בכתי' (דק"ס):

כח.

א מ"י פ"א מהלכות
תמידין הלכה ז סמג
עשין קל:
ב מ"י פ"ה מהלכות
ביאת מקדש הלכה ה:

[א] גמ' (והרי אברים
י' עד אלא קשיא)
[ב] שם (למימרא
עבודה תמה בעיא
ד' עד מעשה שהיה)
[ג] שם (וכן מחקו רש"י):

[נדפס בסוף המסכת]

ר' תחלת עבודה דיממא
א. דא"ר יוחנן קידש
יו לתרומת הדשן
מחר אין צריך לקדש
כבר קדש מתחלת
עבודה. ואמאי לא דחי
'מ' שכבר קדש מתחלה
עבודה כמו שדחה
תחלת הפרק. נאמר לפי

(ב) רש"י ד"ה והרי
איברים כו' הדען הכא
דהא אוקמינן להו לגבי
פלוגמיה דרז: **(ג) רש"י**
ד"ה מיסך רגליו כו' כורע
על צרכיו ומכסה את גופו
באת רגליו:

[illegible]

ט אלא רש"א (גליון):
ק [במנחות ק ע"א איתא
 מתתיה] (גליון): **ג** יש
 להוסיף וכי (באה"מ,
 וכ"ה בכת"י): **ד** [צ"ל
 היה] (גליון): **ט** כת"י
 אמר: **ו** רח"ל ולמה:

ז צ"ל תימור (מנחם משרובינו יהונתן חשבו: **ט** ופריך יפסו לה, והד"א חוזר (שיח יצחק). ולבא הקודם, וכאן צ"ל מאיכא

והרי איברים ופדרים. לא גרסינן
ועדמותות הדשן הכא. דהא (6) מניין
שבעצודה שאין אחריה עצודה, ואבן ש
לגישנא קמא דרבי וזרע הדד וגרסינא
עצודה שאי אחריה עצודה ופסולה
עבור אלא אי איתמר כיו: הוויא
לעבודה תמה. דשלים ליה סידור:
למימרא לעצודה תמה געי פייס
כיו עד משום מעשה שהיה לא גרסינן:
אזנא אמן גמי תנינא. סידור גזירין
עצודה תמה היא כרבי וצוקן, ודלא
כרב ולי"ז דלא מנו לה בעצודה שזר
חייב עליה משום דיש אחריה סידור
איברים: ואילו זמן שני גזירין לא
תקני. אלמא עצודת לילה היא והוא
גמור סידור מירס, וסידור האיברים
שהוא עצודת מים תחילת עצודה אחרת
היא ולא גמור סידור העצודה היא:

אמר ^{לָהֶם הַמְּמוֹנָה} הוּא הַסֵּן: ^{בָּצָא וְדָאָה} עַל הַמּוֹמָה אִלּוּ
עַל הַגִּג: ^{וְזֶמֶן הַשְּׁחִיפָה} שְׁחִיטַת
הַהַמְּדִי, כְּלוּמַר אִם הָאִיר הַמּוֹמָה,
שֶׁשֶׁשְׁחִיטָה פְּסוּלָה בְּלֵילָה דְּכַרְכִּי
(יִקְרָא עַז) יִזְכַּס ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה,
כִּי שֶׁלֹּא לֵגַ: ^{בְּרַקָּא} בְּרַקָּא לְשׁוֹן זוֹהַר,
כְּמוֹ לִמְשֵׁן הַיּוֹם ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה (יִתְחַלֵּל
עַד) הָאִירוּ בְּרַקִּים (תְּהִלַּס עו): ^{עַד}
שִׁהוּא בִּבְרִיכוֹן: ^{עַד שְׁנִרְחָה הַזֹּהֶר} עַד
שִׁנְרִי: ^{וְהוּא אִמְרִי} וְהוּא אִמְרִי: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
בְּגַמְרָא: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה וְהוּא אִמְרִי: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
לֵגַ: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה עַד שֶׁהָאִירוּ הַלְּבָנָה
לְהַרְוָה מוֹאֵר ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה לְהַרְוָה:
וְהוּא ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה: ^{וְהוּא אִמְרִי} וְהוּא אִמְרִי:
הַשְּׁחִיפָה: ^{כְּשֶׁבִיטִי שֶׁשֶׁשְׁחִיט} כְּשֶׁבִיטִי שֶׁשֶׁשְׁחִיט
בְּלֵילָה: ^{וְהוּא אִמְרִי} וְהוּא אִמְרִי: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
בְּגַמְרָא: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
מִיִּיִּי: ^{נִקְבִּי} נִקְבִּי: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
וְלִשְׁוֹן מִיִּיִּי כְּמוֹ אִיִּיִּי מִיִּיִּי עַל
הָאִירוּ (מִיִּי 97 ד:), ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
לְהַרְוָה: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
וְהוּא (3) גּוֹפּוּ אֶת רִגְלֵי, ^{וְהוּא} וְהוּא
שֶׁשֶׁשְׁחִיט (שֶׁשֶׁשְׁחִיט 37 ד) וְהוּא
מִיִּיִּי: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה
וְהוּא: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה: ^{לְהַרְוָה} לְהַרְוָה

לִּיהֵא הָךְ גִּירְסָא דְּלִיצְרִים
לְגַבֵּי פְּלוּטִיחִיו דְּרַב וְלִי^א
וְאֵל דְּרִיהֶטֶס דְּגִירְסָא דְּלַעֲלִי
יִשְׁנָא בְּתֵרָא, וְהִי^ג יֵשׁ לָךְ

הִדְשָׁן וְלֹא לִיצְעֵי פִּיִּים וּמִשְׁנֵי
בְּלִילָה לֹא שִׁיכָּה לְהוּ תְּרוּמָה
דְּנִחֵי דִּימִנָּן לֹא הִוֵּה הַוֵּלֵךְ
מוֹלִיץִין אַחֵר תְּרוּמָה הִדְשָׁן

וְהִירִי^א אֲבָרִים וּפְדִרִים סוֹף עֲבוּדָה דִּימִמָּא הִיא
וְהִירִי תְּרוּמַת הִדְשָׁן תַּחֲלִית עֲבוּדָה דִּימִמָּא
הִיא דֹּא"ר יוֹחֲנָן^ב קֹדֶשׁ דִּי תְּרוּמַת הִדְשָׁן
לְמַחֵר אִינוּ צִרְיָךְ לְקֹדֶשׁ שְׂכַבְר קֹדֶשׁ מִתַּחֲלַת
עֲבוּדָה אֵלֶּא קְשִׁיָּא אֵלֶּא אִי אַחְמֹר הֵכִי אַחְמֹר
^ג א"ר אַסִּי א"ר יוֹחֲנָן זֶר שְׂסִידֵר שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים
חִיִּיב הוּאִיל וְעֲבוּדָה תְּמָה הִיא מִתְקִיף לָהּ
רְבָא אֵלֶּא מַעְתָּה תְּבַעֵי פִּיִּים וְלֹא בַּעִיָּא פִּיִּים
וְהִתְנִיָּא^ד מִי שֹׁכֵחַ בְּתְרוּמַת הִדְשָׁן יִזְכֵּר
בְּסִידוֹר שְׁנֵי גִזְרֵי עֲצִים ה"ק יִפְיִסוּ לָהּ בְּכַף
עֲצֻמָּה^ה כְּדִאמְרִינָן לְמִימָרָא דְּעֲבוּדָה תְּמָה זֶר
חִיִּיב עֲלֶיהָ מִיתָה בַּעִיָּא פִּיִּים אִין זֶר חִיִּיב
עֲלֶיהָ מִיתָה לֹא בַּעִיָּא פִּיִּים וְהִירִי שְׁחִיטָה שְׂאֵנִי
שְׁחִיטָה דְּתַחֲלִילַת עֲבוּדָה דִּימִמָּא הִיא^ו לְמִימָרָא
דְּעֲבוּדָה תְּמָה בַּעִי פִּיִּים עֲבוּדָה שִׁישׁ אַחֲרֶיהָ
עֲבוּדָה לֹא בַּעִי פִּיִּים וְהִירִי אֲבָרִים וּפְדִרִים סוֹף
עֲבוּדָה דִּימִמָּא הִיא הִירִי תְּרוּמַת הִדְשָׁן מִשּׁוּם
מַעֲשֶׂה שְׁהִיָּה אִמֹר מִרְ זֹוֹטְרָא וְאִיתִימָא רַב
אֲשֵׁי אָף אֲנִי נִמְי תִּנְיָא אִמֹר לְהֵם הַמְמוּנָה
צִאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה וְאִילוּ זְמַן
סִידוֹר גִּזְרֵי עֲצִים לֹא קִתְּנִי הָךְ דְּלִית לָהּ
תְּקַנְתָּא קִתְּנִי הָךְ דֹּאִית לָהּ תְּקַנְתָּא לֹא קִתְּנִי:

אָמַר ^(ז) לָהֶם הַמְּמוֹנָה ^(ח) צֵאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה אִם הִגִּיעַ * הַרְוָה אֹמֵר בִּרְקָאִי מִתִּיאִם בֶּן שְׁמוּאֵל אֹמֵר הָאִיר פָּנֵי כָּל הַמּוֹרֵת עַד שִׁבְחֵרֹן וְהוּא אֹמֵר הֵן וּלְמָה הַצִּרְכּוֹ לִכְךָ שֶׁפֶּעַם אַחַת עָלָה מֵאוֹר הַלְּבָנָה וְדִימוֹ שֶׁהָאִיר מוֹרֵת וּשְׁחָמוֹ אֶת הַתְּמִיד וְהוֹצִיאוֹתוֹ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה הוֹרִידוּ כִּיג לְבֵית הַטְּבִילָה זֶה הַכֹּלל הִיָּה בְּמִקְדָּשׁ ^(י) כָּל הַמִּסֵּךְ אֶת רִגְלָיו מֵעוֹן טְבִילָה וְכָל הַמְּטִיל מִים מֵעוֹן קִידוּשׁ יָדִים וְרִגְלֵים: ג'מ'

עבודה דיממא ניווה אפילו כשנשען
דשן כדפרי' לעיל והרי תרומת הדשן
בתורה מ"מ כיון דכשהיו לרביץ היו
בתיב צתר הרמה (ויקרא ו) ופשת
נגדיו ולבש בגדים אחרים והוא
היה הדשן וגו' א"ל לאו עבודה תמה
היא דלא מקרי עבודה תמה אלא
עבודה שאין אחריה עבודה לעולם
כדפרישית ושני משום מעשה שהיה
כך נ"ל לפרש גירסת הספרים מיהו
רש"י ל"ג אה ופשת מה שפירשתי לא
ישמה ליה אחרת רש"י¹⁰

שני גזירין לא קחתי חלמא
עבודת לילה נינהו ואע"ג דכתיב

צִבְקָר צִבְקָר^א יִל כִּיּוֹן דְּלִמְדִּי צִבְקָר
צִבְקָר חֲרִי וְיִמְנִי יִנְמֵא חֵן צִבְקָר
לְצִבְקָר שֶׁל לִילָה^ב יִפְסִי^א דֵּה בִּפְנֵי
עֲצֻבָּה. כִּיּוֹן דְּלִעְזֻדָּה תִּמְנֵה הָא
דְּעֻבְדוֹת לִילָה הֵיא עֲצֻבָּה תִּחְמִיד
שֶׁחֵן עֲצֻבָּה יוֹם לֹא שִׁיכָּה לִיה הָא דְלֹא
פִּרְךְ מוֹרִיקָה דְּעֻבְדוֹה תִּמְנֵה הֵיא וְאִין
מִפִּסְיוֹן לֵה בִּפְנֵי עֲמָה יִל נְהִי דֹאִין
אֲחֵרֵיהּ עֲצוּדָה לֵה שֶׁהִקְטֹרַת אִימוּרִין
לְאֲחֵרֵיהּ וְאִין מַעֲבָבִי מִמָּ"מ קוֹטֵר דְּלִיתָא
כְּגוֹן שְׁנַטְמָא אִימוּרִין וְאִין שֶׁאֲבָד מִמָּ"מ
כִּיּוֹן דְּכִי אֲחֵרֵיהּ מַעֲבָבִי לֹא חֲשִׂידָּה
וְרִיקָה [עֲצוּדָה] תִּמְנֵה כִּי"כ לְהִפִּסִּי לֵה
בִּפְנֵי עֲמָה וְלִהְיֵי פִּרְךְ וְהֵיא תִּרְמוֹת
דְּשֵׁן דְּלִמְעָא^א דְּהוֹלָאֹת הֲרִסִּי שִׁיבָּה
אֲחֵרֵיהּ וְיִמְנִין דְּלִיתָא מִמָּ"מ כִּיּוֹן דְּיִמְנִין
דְּלִיתָא לֹא מִיחֻשָּׁב לְהִפִּסִּי לֵה בִּפְנֵי
עֲמָה כְּדִפְרִישִׁית צוּרִיקָה אִי"ג יִל
שִׁאִי וְרִיקָה שִׁטִּי אֲחֵרֵיהּ עֲצוּדָה בּו
צִיּוֹם מַה שֶׁאִין כֵּן כְּסוּדוֹר שִׁנִּי גִזְרִין
שֶׁאִין עוֹד עֲצוּדָה כֵּל הָלִילָה וְחֵטִּי
קוֹטֵר מִמָּ"מ דִּיש אֲחֵרֵיהּ עֲצוּדָה בּו
צִיּוֹם אֲמֵאִי מוֹפִיִּיסִי עֲלִיה בִּפְנֵי
עֲמָה יִל שִׁאִי קוֹטֵר מִשּׁוֹם דְּנִשְׁבִּי
כֵּל שֶׁעָתָה חֲדָשִׁיסִי עֲמָה דְּלִאֲמִירִי
עַד יִפְסִי לֵה בִּפְנֵי עֲמָה הוּי הִכֵּל
מִיבֵלֵה דְּלִאֲמִירִי וְעָתָה מִצּוּרִיל לְקוּיָמָה
לְדַעִיל מִכָּה קוּשִׁיא דְּרַבָּה דְּפִרְךְ
וְיִפְסִיוֹ לֵה בִּפְנֵי עֲמָה^א אֲלֵא אִי
אִיתִמֵּר הֵבִי אִיתִמֵּר אִי"ר אֲקִי אִי"ר
יִוִּחָנִן זֶד שְׁסִידֵר שֶׁנִּי גִזְרִין חֲזִיד מִפְּנֵי
צִיבָּה פִּיסִי וְאִין חֲזִיד נִמְנִי תִינֵבָה דְּקֵא
דְּרַבָּה לֵה בִּפְנֵי אֲלֵא אִי אִיתִמֵּר הֵבִי
דִּתִּי לֵה שֶׁאִין מִפִּסְיוֹן לֵה בִּפְנֵי עֲמָה
כְּמַה עֲצוּדוֹת בּו צִיּוֹם אִין מִפִּסְיוֹן לֵה
אֵל כּוּלִי הֵאִי לְהִפִּסִּי עֲלִיה בִּפְנֵי עֲמָה
מִפִּסְיוֹן לֵה בִּפְנֵי עֲמָה לְפִי דְּבִפִּיסִי
יוֹם שְׁמִירָה^א וְהִי שְׁחִיטָה דְּמִפִּסִּי לֵה
גַּב גִּרְרָה דְּלִידֵּי:

שנאמר וישכם אברהם בבקר. צ"ק דפססים (ק"ד. וס) פריך וינידוק מנפרא מי לא חניא כל מקדימין שנאמר וישכם אברהם וגו' ותימה היכי גמר מהכא דאין ורזין מקדימין מאורחא דלמא לא יא יחדי צלילה דלאמר צפרק גיד הנשה (חולין ק"ז. ה"ב) וי"ל דמ"ש"ה לא היה אברהם נמנע וקוין⁽²⁾ מיהו קשה דהיא גופה דלא יא יחדי צלילה מוישכם אברהם צפרק יליף התם ועוד קשיא כיון שהשכים צלילה מתוך דמ"ח אל יא יחדי וי"ל דחרי וישכם כחצי חד צפקיה וחד כשתפגל על ריך שפיר מיינה צפססים דאי ורזין מקדימין למנות מאורחא א"כ אברהם נמי לקדוש באורחא שהרי נין יוזקין ועוד דשני נערי עמו הוו וצפרק גיד הנשה (ס) מייית קרא דסדוס דהתם יחדי הוה נאשמו של לוט⁽³⁾ ולא הוה נמי שליח מנזח כי לא היה חפץ הקב"ה שישא צדעם רניה ונפלה⁽⁴⁾ :

והרי תרומת הדש
 כבוד דיממא היא כר' יוחנן דאמר קדש ידיו לתרו
 ן ול ואמאי לא דחי הכי אימא שכבר קדש מתחיל
 ופורקנא משום דבתחלת הפרק נדחתו וזו השינויא
 פייס מעיקרא כסבור כיון דאיכא אונס שניה לא
 יוחנן הכי וזו שסידר ב' גזירין חנוכ וואיל ועבת

גדולה ולר' מאיר עבד לה מערכה ב' למחנה יסודיו המעשיה ובענין תחילת שבער שבת תחלת עבודתו לקרש שכבר שבת תחלת עבודתו ויכיל לה לפסולה בור אלא העלה בקוש תחלת עבודתו כי הוא ואמאי לא תקי נמי למסנה תקנו לה פיסא. ותרניא:

פייס בפ"ע ופרקינן האי כבר שנינן לן
זכר בתרומת הדשן יזכה בסידור המערכה ובשני גזירין כלומר הוסיפו אל
הדרך עלך בראשונה כל מי שרוצה
חשק שלמה ע"ר ר"ח (א) אולי י"ל ועודם לילה הוא ופסוקו זכר.

עליהו להניח השכינה ולעמוד בהו אברי מי ימר דמיתרמי לי הדר תמינו מ

עין משפט
גר מצוה

ג א מ"י פ"א מהלכות
מילה הלכה ח:
ד ב מ"י פ"א מהלכות
תמידין הלכה ה:
ה ג מ"י פ"ה מהלכות
חמץ ומנה הלכה יב:

רבינו חננאל

עמוד חלה מחמיה משחירין חותן
הכחלים, לפי שאין חמה נוטת אלא
בראש הכותל בעציו ומיכל חודו
של שפת עזבו על צד הכותל
ומשחרת, מההיא שעתא נטיס ללני
ערב (א) וקרי ערב: און מאברהם
נרקח וגנבר. חלה ללמדנו להיות
צדיק כאברהם^א: חלה דהויה בערב
שבת. הולקר להנה תמיד של בן
הערים בכל יכולת, לפי שפסחים
נשחטו^ב אחרי וזכר לללון מצעד
יוס, ואמרין הסח^ב ערמק, ליה
אדיני מלך יטו ללני ערב, וקחני
שחט המדי בשס ומחלל, ואי מני
משחיר כותלי מיקרי בין הערים
נשחטיה מני משחיר דהיינו מתחלה
שע: דא מכווני לא הוו וקופים
כזמורס, ולפי^ב שהזומה היטה רחבה
למטה והולכת ומתקרת, ועולה,
ולפיקר אין חודו של שפת עזבו
למעלה מיכל על וקופו להשחירו עד
שחמשך חמה למערב: איצטגנינות.
להיות בקי כבליכות^א המולות ומחילות
השעות, דרכי תניא צבצא צבא
(קד קט) וי: בקר את צבצאס כל
איצטגנינות גדולה היטה צבצו, וכל
מלכי מורח ומערב משכימין לפסחו
לשאל צמלות: דריח ומישקח.
נוטריקון של דמשק: שכל מצות.
שנלטו לשאר כל בני נח, אב תורה
לא נמנה לו: אפילו ערובי תשאלו.

הגהות וציונים

ב וְעַיִן שְׂנֵאמֹר ^א וַיְהִי כִי וָקֵץ יִצְחָק
 וְעַיִינִי יִשְׂרָאֵל כִּבְדּוֹ מִזֹּקֵן אִם
 שְׂנֵאמֹר ^ה וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל
 אֱלֹעֶזֶר אִ"ר אֱלֹעֶזֶר שְׂדוּלָה הִנֵּה
 כֹּלָה שְׂנֵאמֹר ^ו עֶקֶב אֲשֶׁר שָׂם
 אִיכָב נָמִי מִלֵּיל וַאֲמֹא שִׁבְעַ
 קָיָם אַבְרָהָם אֲבִינוֹ אֲפִילוֹ עִירוֹ
 בֶּן שְׁמוּאֵל אֹמֵר וְכו' וְהוּא אִם
 חֵד דְּקֵא אֲאַרְעָא מִנָּא יֵדַע
 אִימָא חֵד דְּקֵא אֲאִיגְרָא אִם
 אִיהוּ הֵן וַאֲיִבְעִיתִי אִימָא חֵד
 הֵן: וְלִמָּה הוֹצֵרְכוּ לִכְךָ וְכו':
 חֲמָה תִּימּוֹר שֶׁל לִבְנָה מִתְּמַחֵם
 יוֹם הַמְּעוֹנֵן הִיּוֹ וּמִפְצִיעַ לִכְךָ
 מִינָּה לְשִׁמּוֹחִי עוֹרוֹת אִי נָמִי
 וְזִרְחָמָא ^ז דְּשִׁישְׁמָא קְשִׁי מוֹשֵׁ

לשכור פועלים. האי ינאו
ולא צעה"צ שהוא משכים
ברחם. תפלת הערב שלו:
רחם שהלצינו מהנץ החמה

גמ' תניא ר' ישמעאל אומר ברק ברקאי ר"ע
אומר עלה ברקאי בחומא בן אפקשיון אומר
אף ברקאי בחברון מתיא^א בן שמואל (אומר)
הממונה על הפייסות אומר האיר פני כל
המזרח עד שבתרון רבי יהודה בן בתיא
אומר האיר פני כל המזרח עד חברון ויצאו
כל העם איש איש למלאכתו אי הכי נגה
לילה טובא לשכור פועלים קאמרינן אמר רב
ספרא צלותיה דאברהם^א מבי משחרי
כותלי אמר רב יוסף אנן מאברהם ניקום
וניגמר אמר רבא תנא גמר מאברהם ואנן
לא גמרינן מיניה^ב דתניא^א וביום השמיני
ימול בשר ערלתו *מלמד שכל היום כשר
למילה אלא^ב שהורוין מקדימין למצות
שנאמר^א וישכם אברהם בבקר ויחבוש^ב
וגו' אלא אמר רבא רב יוסף הא קא קשיא
לילה^א דתנן^ב חל ערבי פסחים להיות בעישי
ונשחטו בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה
ונשחטיה מבי משחרי כותלי^א מאי קשיא
ודילמא כותלי דבית המקדש בשש ומחצה
משחרי משום דלא מכווני טובא^א א"נ שאני
אברהם^א דאיצטגנינות גדולה היתה בלבו
א"נ משום דזקן ויושב בישיבה הוה דא"ר
חמא בר' חנינא מימיהן של אבותינו לא
פרשה ישיבה מהם היו במצרים ישיבה
ועמהם שנאמר^א לך ואספת את זקני ישראל
היו במדבר ישיבה עמהם שנאמר^א אספה
לי שבעים איש מזקני ישראל אברהם אבינו
זקן ויושב בישיבה היה שנאמר^א ואברהם זקן
באימים יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה
יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה היה שנאמר^א
וזקן עבר אברהם זמן ויושב בישיבה היה

[illegible]

הגהות הב"ח

(ט) גמ' שנאמר וישכם וזרחה צחק ויחנש. נ"צ
נ"א וישכם אזרחה צחק
של המקום אשר עמד
שם את פני ה'
בראשית (יז): **(צ)** שם
כוכי משחרי כחלי
ממי קושא ודילמא:
(ג) רש"י ד"ה מרי
משחרי כו' נוטים לללי
ערב. נ"צ ירמיה ו':

ליקוטי רש"י

[illegible]

ספנות ישיבים

[illegible]

ל בתורת רבו ^ע הוא דמִשֶּׁק
אברהם אבינו כל התורה
רב ואימא שבע מצות הא
- (רב ^ס) ואוֹתִימָא רב אִשִּׁי
חת תורה שבעל פה: מתיא
הוא חלים והוא מפשר אלא
הך דקאי אאיגרא איבעית
אארעא עד שבחברון וא"ל
וא"ל עד שבחברון וא"ל
חור של לבנה לתימור של
נאן חנא דבי רבי יאשימֵעֵאל
כוליה שמשא למוא נפקא
בכמי חמה אמר רב נחמן
משמשא וסימנך דילפא

[illegible]

בכל אשר לו אר"א שמו
ל' רב שימו בר חי'א
אחת תורה שבכתב ו
דקא אימא
ואיבעית אימא
וא"ל הך דקא
האיר פני כל המזוהר
אינו דומה
מפציע לכן ו
שמע מינה יוחא דעייבב
לא תרוש לא בחמה ודליל
שברירי דשימשא ק

[illegible]

דוד וזקן ביתו המושל
 שקה מתורתו של רב
 אברהם בקול וגו'
 וזות ומילה א"כ
 תבשילין שנאמר תור
 חן: מאן אמר הן
 בעית אימא חך דקא
 איהו האיר פני כל
 קאי אארעא אמר א
 מי מילחף והתניא
 עולה כמקד תימור
 לכדוש רב רב פפא
 וסימנך דנא דר

אָפּטער רפּערס זייערע דעשימטאַ
אַמערקאַנער ס"ח ין חומת השטערט און
ממנו יורד חזק ויתר מן החומץ
שקיהם החרוד ש שלא ניתנה אלה
מיה חג כעס ירושלמי דאשן למדין
ו"כ"ח תפוסות רי"ד (ובכתיב)
ו"כ"ח שוקרן תפוסות רי"ד (ובכתיב)
ימים קטנים ונתתי עיני כנגד וכו'
תת כתיב יפארו דאשן מ"פ

תורה אור השלם (א) וְכִסֵּם הַשְּׁמַיִם וְיִמְלֵךְ בִּישׁוֹר עֲרֻלָּתוֹ; (וְיִרְאֶה בִּי) וְאֵת חֲמִלּוֹ (וְיִרְאֶה אֶת שֵׁן נַעֲרֵיו אֲחֻזָּה וְאֵת יִצְחָק הַבְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים; (בְּחִשְׁתָּהּ בִּי) (ג) לֵב אֲדָמָה וְאֵת אֲבֹתָיו וְאֵת אֲבוֹתֵינוּ נִרְאָה אֵלֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ יִצְחָק וְיַעֲקֹב מִקֵּד פִּקְרֵיתוֹ (שְׁמֹעַה בִּי) (ד) וְיִאֲמַר יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵל מִשְׁפַּח הַלֵּוִי שֶׁבְּמִנֵּי יִשְׂרָאֵל וְיִלְחָמוּ וְיִקְרָאוּ אֶתֵּם אֶת אֵל מִדֵּי וְיִתְקַבְּצוּ שָׁם עַמְּךָ; (הִכְבֵּדנוּ אֱלֹהֵינוּ) אֲבֹתֵינוּ כִּפְלִי; (בְּחִשְׁתָּהּ בִּי) (ו) יְהִי בִּי [וְ] יִצְחָק וְיַעֲקֹב עֲשִׂיו מִדְּרַת יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל וְהִנֵּנִי; (בְּחִשְׁתָּהּ בִּי) (ז) עֲשִׂיו יִשְׂרָאֵל כִּדְרֵי מִקְדָּשׁ וְאֵת יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְהִנֵּנִי; (בְּחִשְׁתָּהּ בִּי) (ח) וְיִאֲמַר אֲבֹתֵינוּ אֵלֵינוּ יְיָ חֲמִלּוֹ לִי וְאֲבוֹתֵינוּ וְאֲבוֹתֵינוּ

לֹא שִׁים נָא יָדְךָ תַּחַת
תּוֹלָתִי: [בראשית כג. ה.]

אָבֶרְהָם אַל עֲבָדָיו זָקֵן בֵּיתוֹ הַמֶּשֶׁל בְּכָל אִשְׁרֵי
אֲבֶרְהָם בְּלָדֵי וְיִשְׁמָר מִשְׁמֶרְתִּי מִצִּוְתֵי חֲפוֹתֵי

וַיִּחַבֵּק לָהֶם: [בראשית מז, י.] (ח) וַיֹּאמֶר
לְעֹזֹר: [בראשית מז, י.] עֲקֹב אֲשֶׁר שָׁב

אֹת וַיֵּגֶשׁ אֲתָם אֱלֹוֹ וַיִּשָּׂק לָהֶם

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הַגִּנִּי: (בראשית כג, א.) (ז) וַעֲשֵׂי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוֹ מִזֶּקֶן לֹא יִכְבֵּד יָבֹכֵי: (בראשית כג, ב.) (ח) וַיֹּאמֶר אֲדָבָר אֲדָבָר יִי מִה מִתּוֹ לִי וְאֲנִי הוֹלֵךְ

(ב) [עירובין נד: ב"ט טו:]
 (ג) [ע' תוס' מגילה ו. ד"ה
 מאמר], (א) [מגילה ז.
 ד] מנחות ק"י (ס)
 זכאים יג., (ז) ע' תוס'
 בזכאים סא. ד"ה קודם,
 (ז) ע"פ לשה"כ מלאכי א
 י, (ח) לקמן לה. ועיי"ש
 בת"י, (ט) מגילה יח:
 שם יז., (ק) תמיד לה,
 (ל) וכן איתא במנחות כ
 ע"ב.

(ב) רש"י ד"ה אישתא
 כו' של ימות החורף
 המחממת את החולה:

(א) לְמַנְצֵחַ עַל אֵיזֶת
הַשְּׁחָר מִזְמוֹר לְדָוִד:
[תהלים כב, א]

יִשְׂרָאֵל דְּקִיּוּמָא הוּא
 סוֹף יְמוֹת מַחְמַק חַי אֵל
 וְאֵלֵּי וְלֵי מַשְׁרֵי שְׁטוּלָה
 חַס בְּיוֹתֵר כְּמוֹ שְׁנִיטָה
 מַבְסָסִים יוֹמֵי שְׁלֵמִי קִיּוּמָא
 קִיּוּ מִימַתָּה (בְּרִיאַתָּה חֲסִידָא)
 כֵּן, אֲנִי נִתְנָה דְּקִיּוּמָא
 בְּלֹא גִלְרוּסָה עַל שְׁמִי
 וְקִיּוּמָה (מַגְלִילָה ד.) אֲנִי
 שְׂדֵי אֲמִירוֹ. תַּמִּיד
 נַשְׁתַּבֵּחַ בְּלִילֵי יוֹמֵי אֲנִי
 הַשְׁרִיפָה. אֲמִי אֲמִי
 מִיִּתְרֵי בְּרִי. לְלוֹא קִרְנָה
 שְׂבוֹר וְכוּ' דְּלִין אֲנִין
 בְּיִצְרָר אִם נִשְׁטוֹ בְּלִילֵי
 יֵאֵל לֹא מִנְחָה (מִנְחָה)

יורא דברישרא :
 ויזא שפסל נאמרוס מ
 ויזא לכוט ויזא מרסלמ
אזא : לפרד אזא ינחמ
 יציבת ברי מרסל ס
 עלאמ וזא דרסמא ליכנ
 מדרגנ וזכרמ ליכנ
 סוה"מ : וקמ ויזא
 ד פה לא עלתמ
 מדרגנ זכרמ ליכנ
 ויבטן ויזא מפרת סו
 גנדין מושלגן דלסמ
 מנסימ (ד' ט' : טז)
זבית : **הרשיפוס** :
 וקסמ ויזא סוה"מ
 טעמא מרסל סוה"מ
 סיפוס לא ענשית ס
 חסות מרד דרשין
 טעמא ערסלמ ס
 קידס דבר למרד לא
 וזאמר רבי דלמלא
 מרסל סוה"מ סקורס
 קידס הקטות מרד
 זכרמ ויזא לכוט
 ספרת התלת (ד' טז)
 חן המרדן מעבין
 מוסיפין חסין ס
 סיפוס לא ענשית
 סמס : **היכל**
 ספר קתא ורשיפוס
 סמס : ענשית ס
 סמס : ענשית ס
 וס לזמר ענשית
 סמס : ענשית ס
 ויזא לא ענשית
 סמס : ענשית ס

הקומץ והלצונה והקטורת
ש"מ דאשמועינן גבי קומץ
וסבירא היא דהוי נפסל בשק
דוכתי וכההיא צה"פ דקוט
ונסביהם צלילה כי האי גווי

חשק שלמה על ר"ח

אלא אפילו עולת העוף שנמלקה ומנחה שנקמצה תצא לבית

צפ"ק לעריווין (ק"ג) דלחמ שמ"ס
שחטן קודם פתחת דלחמ היכל
פסולין שחטן ושחטו פתח חמ
מועד ולמה לי קרא חטוף ליה דקודם
חמ"ד שחטן דכיון דלא נפתחו דלתות
היכל א"י לא נשטן החמ"ד דלע"ג
דלא חמ"ד ביה ושחטו פתח חמ"ד מועד
למשלמים גמרי" פלוג לא נשטן ביה אלא
בזמן שזה שחט דלחמ דנפתח חמ"ד
(ק"ג) לא היה השחטן שחט עד
שהיה שומע קול שער הגדול שנפתח
מ"ד יוש"ס נלחמות החמ"ד שנפתחו
הלחמות ונשטן החמ"ד וז"ל סוגר
לתלים"ס וז"ל דלע"מ קרא למפסל
משום שחטתו דאי משום קודם החמ"ד
הוא דנקטרה דווקא איירי דלמכח

השְׁרִיפָה וְאֵת יְעֵלָה וְיִלָּן אֹתוֹ בְּדָרָשׁוֹ שֶׁל מִצְוַה וְיֵשׁ לוֹמֵר דִּבְרֹךְ בְּכַמ־ד' לַיָּה מוֹעֵלַת בְּרָאשׁוֹ שֶׁל מִצְוַה דְּפִלְגֹּתָהּ לְדַמּוּרָא הִיא בְּפֶרֶק הַמִּצְוָה מִקֹּדֶשׁ (צחסי דף ע"ב) וְדִלְגָּלָהּ הִוא אֲמוּרָא לְאֹמֶר הָהֵם לֹא נַעֲשִׂי עֲקִירָה כְּכָר כּוֹתוּמִי וְהֵם הַחֲמֹר אֲכִלִי אֲמַלִּי יֵלֵךְ לְבִית הַשְּׂרִיפָה שֶׁשְּׂתֵרִי צִיָּה בְּזִירָקָה דֵּם בָּלָה הַקְטֵרֶת אֲיֻמּוֹרִים דְּכִין דְּלֹא אֲפֻשֶׁר לְהַקְטִירֵם נִשְׁמַר עֲשֹׂאוֹם כְּמִי שֶׁנִּשְׁמָטָא אֶל שֶׁאֲדָרָה וְכִי הָיָה גּוֹנֵה אֲקָמֵר כִּרְ"פ תַּמִּיד נִשְׁמַר (פסחים דף ע"ג) לִר' יִשְׁמַעֲלֵל בְּנוֹ שֶׁל ר' יוֹסֵף בֶּן בְּרוּקָא לְאֹמֶר מִחוּסֵר כְּפֻרִים לֵךְ יִמּוֹת הַשָּׁנָה טוֹבֵל וּמֵימָי כִּפְרוֹת

אֲחֵר הַתַּמִּיד וְאוֹכֵל בְּקֻדְשִׁים לַעֲרֹב וְקָאֵמֵר הָהֵם דְּמַלְיָנָה בְּרָאשׁוֹ שֶׁל מִצְוַה וּפְרִיךְ מַכִּיד לֵךְ כְּמֵה לֹא אֲתַקְטִיר אֲיֻמִּים לֹא מִתְאֲכִיל בְּשֶׁר יוֹסִי עַד שֶׁעֲשֹׂאוֹם כְּמִי שֶׁנִּשְׁמָטָא אֲיֻמּוֹרִים אִו שֶׁאֲדָרָה וְי"ל שֶׁאִי הֵכָּה דְּכִין דַּמְשְׁכוֹ הַבְּעִלִּים אֵת יֵדֶם לֵךְ חֹו מַעֲיָקָלָה אֲיֻמּוֹרִים לְהַקְרִיבָה

אֲחֵר לֹא מִשְׁתֵּרִי בְּשֶׁר זֹעִירָה דֵּם לְחֹוּדֵיהּ אֵלֵה הָהֵם כִּיֵּן דְּהֹוֹה לְהַקְרִיבוֹ קֹדֶשׁ הַמִּיד רִצִּ"ל שֶׁהַחֲמִיד עַד אֲחֵר הַחֲמִיד וְיִשְׁמַר הָהֵם נְמִי הָהֵם דִּשְׁחָטוּ וְגוֹדֵה שֶׁמִּשְׁכוֹ הַבְּעִלִּים יֵדֶם אֲסוּר לְזֹרוֹק הָהֵם ל רִצִּי יוֹסֵף בֶּן בְּרוּקָא לֵית לִיָּה הִיא גּוֹרֵה וּלְפִי תִירֹחַ זֶה דְּכֵל מֵה שֶׁמִּקְשָׁה רִצִּ"ל דִּבְפֶּרֶק הַתְּכֵלֶת (מנחות דף ע"ג) מִשְׁמַע דְּלִיטוֹ תַּמִּיד שֶׁל שֹׁחַר אִו שֶׁעֲכָב אֲחֵר תַּמִּיד שֶׁל בִּין הָעֲרֵעִים פְּסוּלִין וְהַשְּׁחָה

חסי דף ע"ב) דְּקָאֵמֵר ר"ש וְשֹׁחַר כֵּל הַצֹּחֲסִים שֶׁשְּׁחָטוּ עַל הַחֲמִיד בְּזִמָּן

פסח

[illegible]

הרהורי עבירה קשו
דבישראל שילחי דר
וסימניך תנורא שגירא
מדקייטא וסימניך
בעתיקתא קשיא מחו
מינא א"ר אבהו מ"ט
על אילת השחר מה א
לכאן ולכאן א"ר שחר
א"ר יוצא למה נמשך
לך ^ב מה אילת רחמנ
כל שעה ושעה כשע
היתה חביבה על אח
כשעה ראשונה א"ר א
לשחר לומר לך מה ע
אסתר סוף כל הנכ
^ג ניתנה ליכתב קא אמ
אסתר ניתנה ליכתב א
לא ניתנה ליכתב מא
לה כר' בנימין בר יפת
רבי בנימין בר יפת
נמשלו תפלתן של צ
מה אילה זו כל זמן ש
אף צדיקים כל זמן ע
נשמעת: שחמו את ה
בשאר ימות השנה ל
אלא ביום הכפורים
הכי קאמרו וביום ה
ברקאי הורידו כ"ג לב
דרבי אבין לא זו
מליקת העוף וקמיצה
בשלמא עורת העוף מ

ללא מצי לקרוידיא אמרינן שפיר עשאום כמי שנטמאו או שאזכרו
ומזדבנן גזירה דילמא אמו להקטיר אחר התמיד ורבי יאשימאל צנח
ההקרבן פסול מחמת שאסור לזרוק הדם לבתחילה משום גזירה יוק
למנוח ובתוספתא ^[פד] דפסחים תניא כל הקדשים שהקריבין קיו
או אמרינן דהוא פסול דרבנן ויחא ועוד תנן צברק תמיד נשחט

וְהוּא לִיתָא בְּרַאשׁוֹנִים וּבְכַתִּי [ב] בְּרַאשׁוֹנִים וּבְכַתִּי נֹסֵף וְזוֹ: [ג] בְּכַתִּי אִיתָא וְכָל וְקָא
 צִיל שְׂמֹנֶת הַיְּרֵדִי כִּי לִבְתּוֹ הַטְּבִילָה: [ד] חוּם אֵתָא לִיתָא בְּרַאשׁוֹנִים שְׁבַעִי בְּכַתִּי, וְהוֹסִים
 נִסְתָּן: [ה] שְׁבַעִי בְּכַתִּי וְזוֹ מִטָּה אֵתָא לִדְמֵד: [ו] וְזֶלֶם מִן אִתָּה קִפְסָא כִּי
 הַסִּיד בְּרַשִׁי שְׁבַעִי: [ז] הַטְּבִילָה לִיתָא בְּרַפְרִי, וְכֵן בְּכַתִּי וְשֵׁם לִשְׁלוֹחַ תְּמִיד אֲחֵרִי:
 חָף, וְכֵן בְּכַתִּי בְּרַאשׁוֹנִים וְלִשְׁנוֹ מִבְּחֻלָּה: [ח] צִיל אִימֹרִים (רַשִׁי): [ט] צִיל
 וְכִיחָה מִדָּא הַטְּבִילָה (שְׁתִּי נִצְחָה, גִּישִׁי):

ו' א מיי' פ"ה מהלכות
תמידין הלכה יג:

דבינו חננאל

[illegible]

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אלא אפי'
עולת העוף שנמלקה
וכו'. והא דפריך והא
אין מביאין קדשים
לבית הפסול. עין
משנה למלך פ"א ה"ג
מהל' קמדין ומוספין:

ליקומי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

גהות וציונים

ב [במנחות ק ע"ב
איתא רבא] (גליון):
ג ראשונים וכת"י רב
אשי: **ג** [ז"ל מתניתא
(גליון): **ד**] "ליקריב
ליתא בדפוס", ולפ"ד
תחילת הדבור "אינו
קדוש": **ס** [ככת"י נוסף
הוא: **ו**] רש"י ישן (גליו
וומהד' ירושלים סי' תשנ
רש"ש). קצת כתי' והת
ס ס"א ל"ג (גליון) מהרש
(גליון): **ס** [ז

וְכִן צִוּן שָׁלַל לְשֹׁמֵר פְּטוּר וּמִפְרָשׁ טַעֲמָא בְּגִמ' (טו טז) דְּזִמּוּן
 חַל מִיַּחֲיִיב אֲזוּבִים וְחָל אֶלְטֵרִיךְ לְהִסְוֹ טַעֲמָא חִסּוּן
 מִשּׁוּם דְּזוּבִים פְּסוּלִין הֵן כִּיּוֹן לְשַׁחֲטֵן זִמּוֹן פֶּסַח דְּהוּ
 חַל בִּין הָעֲרֵצִים כִּי הֵיךְ לְפִטְרֵר חֲסֵם פֶּסַח שְׁחָטוּ זִמּוּעַד
 וְחֲמֵן מִדְּרֹשׁ דְּזִבַּח פְּסוּל
 מִזֵּא דְּפִרְשִׁית דְּכִשְׁנַשְׁט
 הַמִּדֵּי שֶׁל שֹׁחֵר אִו
 שֶׁל בִּין הָעֲרֵצִים שְׁחָטוּ
 וְכֵן הִסֵּם מִשּׁוּם גְּזִירָה
 פְּסוּל יִצְחָא הוּא יִמְחָא
 וְיִסְוִסְפָחָא מִשְׁמַע דְּלִפְלִי
 הִסֵּם זְדִיעֵדז וְעִשָּׂה כֹל
 לוֹ הֵי פְסוּלִין דְּקִמְנִי
 אֵלָּא שְׁחָטוּ וְשִׁחֲטוּ וְאִי
 אֵין פְּסוּלִין וְנִרְחָא דְּפְסוּלִין
 יִנֵּוּ בְּזַר מִלְּאִכּוֹל אֵלָּא
 פִּטְרֵר דְּלִשְׁחָטֵן כִּי הֵאִי
 דְּזוּבִים (קז י: טו) נִתְּנוּ עַל
 לֹא כְּגַד הִסּוּד וְכו' עַל
 שְׁמוּאֵל פֶּסַח הַבֶּשֶׂר אֵדֵן
 נִרְוֹ וְהִיכֵי נִרְחָא לְדַקֵּק
 אַחֲרֵי הַתְּמִיד דְּתַתַּן צִס"פ
 מִזֵּא (פֶּסַחִים קז טז) פֶּסַח
 וְכוֹר אֵם חֲצוֹרֵת כְּהֵיט
 זֵי מַחֲסִי קֶלֶם מִדְּפִרְשִׁי
 וְהֵאֵל אֵין מִצְבִּיִין דְּקִדְשִׁים
 אֵלְמָא לֹא מִיפְסִיל אַחֲרֵי
 זֵינִינֵי לְחֻדוֹת דְּפֶסַח דְּהִסֵּם
 פֶּסַח דְּרִיר שְׁלֵמִים ט' וְשַׁחַת
 לְחַתְמִיד שֶׁל בִּין הָעֲרֵצִים
 וְהֵאֵל אֵין מִצְבִּיִין דְּקִדְשִׁים
 זֵינִינֵי שְׁמַעְמַעַן בְּזִכְרִילָא

שנאכל לזרים ואוכלו בצבורים שאין נאכלים אלא להנשים
 מר ירעה ולשון חצורה קשה דמשמע פסח ממש שנימוגין
 חצורות ועוד אמר צפרק האשם בפסחים (דף פה:) גבי
 עורות פסחיהו וגמלא יבלת בחדש מהן כו' דפטורין
 ה שני מאוס דלא אפשר ופריך ליימי פסח וליימי שבשמים
 ליימי פסח דאפילו פסח שני וזמניה בחדש חצור דכתיב
 וצרכים משו פסח ראשון ועוד לשון חשיב להא הם צפרק
 הוא (דף טז:) דצרכים שבין ראשון לשני וא"כ לא אפשר
 מיס דפסולין אחר חמיד של בין הערבים וליכא למימר
 עשה דפסח שיש בו כרת ודחי עשה דהשגלה דלית ביה
 כר"פ חמיד נשחט (עא טז:) דהא ליכא הכא כרת דבכל
 יונייהו איכא למימר שמא אור מן הרוב שכתב יאלו ומיהו
 לא נפסל אחר התמיד קשה דמ"מ לכתחילה אפסו מדאורייתא
 דפסח שני מצי למימרהו לתמיד כיון דלא כתיב עזרב
 וצרכים דהיינו טעמא דפסח ראשון קרב אחר התמיד
 מר דבר שנאמר בו עזרב ובין הערבים לדבר שלא נאמר
 הערבים" אכל פסח שני ה' מנייחו דעני קדים ועבד
 דלא חשיב צהדי צרכים שבין ראשון לשני יש לומר מנא
 גמי שיר כרת דליכא למ"ד (עא דף טז:) חייב כרת על
 על אשן ואיכא למ"ד" גמים בראשון חובה בשני רשות
 הו' ינחא אשן דפריך ליימי וליימי

ונקמציה ביממא וכו' כלי שרת מקדשין שלא בזמנו.

קשה מנהיג המדקדק של צומנו והוא לא קתי אל נקמ
 טיר קומנז לילה ולהכי תלז השירפה אלז מוס
 קומנזי ומו לא אלז קלמר שפיר ולז ו' ללזד דלכדי
 לזכ שז מיי דרמס אלזו נקמנז קומנז וקש הקומנז
 טיר קומנז איפלז מידעזל מיי דופי פשיטז לן דהקטרז
 הקריז⁶ ועיקר לשון הקרנז היינו הקטרז ומיזו חנז
 המנחז נקדשז בלי וקמנז לילה ופירז והנדר הקור
 דו השחר דדין כל קידוש מלי וק' בלז נקמנז מיי תלז
 אלז מרד שחיפלז צמוד השחר אלז השחר דנקמנז לילה
 בלזלז אעדי מיי לעיל מיי שקדשו שלז מתנחוז בלי
 וימזל ומתניחוז שעלז מלזר הלננז וכו' אלז הכז כיון

א, וכן הביא בריט"א בשם רש"י. בספר הישר (מהר" וויצן סי' תקסג-ד מרשב"ם: [א] צ"ל יקדש (רש"ש, וכו' בכת"י): [ב] נדצ"ל ותהיה ין זמנו ליקדש: [ג] נדצ"ל דלשהחית (באה"מ): [ד] כת"י שלא מדעת: [ה] כתב, כמ"ש בראשונים שר"ה ל"ג פסולה: [ו] צ"ל כיון שנתקדשו [ז] צ"ל אפי' דהו (בליור): [ח] צ"ל איפסלו דהו (בליור):

כדין הוי כאלו סדרו הקוף אלז גבי מים יכול להניסו וז ככלי שרת וכן
 כזונס מלחמין במנחתם כפר ר' יתמפל (דף 33) ולפיכך שמי הלחם
 וזו יליה האמולן יסכל גלניה ולמה ידוע שנת כעצלו וז האמולן עשה כמו
 שמי הלחם מלחמין כפרק שמי הלחם ר' יודוס כפר בחולא סבאמולן דקפא
 ונספל גלניה וי"ל לדבריסה קאמר להו לדבריסה שאסם סוכריס שדיל
 שמי צביה מקשרי מים ויורדל להו כגליי ונאכנסו מים דלי בחמילי
 להקדש וזי ורכלו אלז מטייל שמי אלו וז כפר מילוס דלי דלחמך
 דלחמך

לֹא־מִתְנַחֵם^ט, וְהוּא אָמַר לֹה הָאֵי תִירוּלָא מַדְעֻמוּ: בְּיָן שִׁיאָא בּוּצֻנוּ. וְהַקּוֹמֵן טַעֲוֵן תַּמָּן כְּלִי, וְכִיּוֹן שְׂקִידָא הַקּוֹמֵן מִמֶּנּוּ אִינוּ חוֹזֵר לְהִיּוֹת טַבֵּל כְּמִנְהַמָּה שְׁלָא נִקְמָהָ, וְעַל כִּדְרֵיהּ קְרִי קוֹמֵן אִינִי הוּא שְׂרִיד: בִּלְהִי הַקֶּרֶב בְּיוֹם. כְּגוֹן הַמִּנְחָמוֹת (מִשְׁמֵי) וְהַלְבוּנָה וְהַסֵּל וְהַקְטוּרָה: קְדוּשָׁה. כְּבָלִי שֶׁרֶת צִיּוֹם לִיקְדָשׁ קְדוּשַׁת הַקּוֹב: בִּלְהִי הַקֶּרֶב בִּלְהִי. כְּגוֹן מִנְחַת נֶסְכִּים, דְּלֹא־מֵר נֵר (מִנְחָת מֵר): וּמִנְחַתֹּם וּנְסִיכֵיהֶם אֶפְיִלוּ צִלְלֵיהֶ: קְדוּשָׁה. כְּבָלִי שֶׁרֶת קְדוּשַׁת הַקּוֹב לָא נִתְּנוּ צֵהָן צִלְלֵיהֶ: קְתַנִּי מִיֵּהֶת בִּלְהִי הַקֶּרֶב בְּיוֹם קְדוּשָׁה בְּיוֹם אַבִּי בִלְהִי. לָא. אִינוּ קְדוּשָׁה: אֶקְרֵב.^י לְהִיּוֹת שֶׁכֶּר לִיקְרֵב, אֲבָל קְדוּשָׁה^י לְהִיּוֹת מוֹכֵשׁ בְּצֹאֹתָהּ לִיקְרֵב, לִיפְסֵל כְּטַבּוּל יוֹם וּנְמַחֲסוּרֵי כְּפֹרִים אֵס נִגַּע צו וְצִיּוּלָא אֵס יֵלֵא וְצִלְיָה אֵס לָן, וְזוּ גַם הִיא נִפְסֵלָת צִלְיָה דְּקִרְיָל צִבְחִים (דף יא). עֲמוּד שְׁחֹר עוֹשֶׂה לֵינִי, וְנִפְסֵלָת צִבְחִימָא לֵילָא שְׁאֵין חֲזָרָתָה עוֹד לְנִפְסֵלָתָה: פְּסוּלָה. שְׁלָא נִסְדָּרָה צִבְחָה לְעֲמוּד שֶׁס שִׁבְעַת יְמִים כְּמַשְׁפָּטָה, וְהִרֵּי הִיא מְחֹסֶרֶת וּמֵן יֵן וְלֵי וְלֵי צִפְסוּלָה, וְהֵאָה מִקְנָא דְשִׁמְעִין לָא חֲסִיד סִידוֹר וְסִי לְרֶשֶׁן סִידוֹר אֵלָּא כְּסִידוֹר הַקּוֹב, וְכִמּוֹנָה כְּקוֹפֶסֶל דְּמִי, וְלִמָּה יִסְפֵּק הַלֵּחַם בְּהַקְטֵרֶת הַבֹּצִיין, וְהֵלָּא לָא קִדְשׁ שְׁתַּלְתָּן לְלֵחֶם כָּלֵל אֵלֵּא"כ פִּירְקוֹן צִבְחָה הִנָּה וְחֹזֵר יִשְׁדָּרָה, וְהִכִּי מוֹכֵחַ מְמִי מִדְקַתִּי כִּיֵּל עֵדֵי שֶׁרֶת אֵלָּמָה יֵשׁ תַּקְנָה לְדַבֵּר, וְהִ"ו גִּרְסִי צִפְרִישׁ

ר"ח אֵישׁ רומי מתיב רבי זירא כו'

[illegible]

במבואותיו: במסלולן זמן: נפשה כמו שפירש הקוף. טעם
ברזי וסדר הודת ליל שבת וול בשלמי צשונה שבוט מחסור

הוא וקדוש ליפסל (ועתה בשבת כשמוע זמן עריכת
ההסן יבנם שחרית ויסלן ויסדר שנית) וכשמוע
השלחן מקדשו עד שישלכנו ממנו ויחזור ויסדרנו:
מזל

מוסיפין על הצרייתא שקידש הקומץ א"כ נוסף גמי ונימא

תורה לא יור אחרין תאל לבית השריפה ו"ל חי מירי
ציוס וצחס יכל אל אפילו מליקא ולא מיצעא מליקא
אלא כמי צה צוס צדירא תאל לבית השריפה אל חי הרה
ליקא דכמי צה צוס תורה לעולה למנחא וגוי וכמי צה הרה
ירק ק דקבדוס קומן אייר דליכל למימר דלא נתקדש
הדר וקמלא צימא ומשי כיון דהמנחא נתקדשה בכלי
ה כיון דנתקדשה בכלי ו"ל חי לא קמלא לא תאל לבית
לבית השריפה ולא צעי עיבור נורה: **כמו** שפירו
שם הקוף יש לומר דהתם נאכחו לקדש שסבור היה
וידע שפירו שלא כמאורו נעשה כמו שפירו הקוף:
מלח

[illegible]

(ב) תמורה יד. [מנחות
[ק-] (ג) מנחות 5. ק-
(ג) [נחמס דף פז,]
(ד) [מגינה דף ט: וש"נ],
ז' בחבים (ז) במדרב,
ט ג, פסחים 101,
(ט) שס לא, (ט) ע"ע
רש"י ותוס' הוריות ד
רע"א, (י) ויקרא יט ג,
(כ) ויקרא ז לו-לח,
(ל) עיי' זחבים דף צט,
(מ) מנחות 10 (ג) מנחות
צה ע"ב.

הגהות הב"ח

(ה) גבי וכל הקרב בלילה
קדוש בין ימים בין בלילה
(ו) כפי כלליו וציונים "קדוש"
בלילה וכל הקרב בין ימים
ומקח:
(ז) בלילה
(ח) ד"ש ד"ה כל הקרב
ביום כגון המנחות. ד"ה
עשר קדוש שמי למזבח
דפריך מנחות למנחות
ומשי ליה: (א) ד"ה
דמחשבו מכו כח דשם
הוא מחסור זמן ועתה
בשבח כשמגדע זמנו
אין שיהיה מקדש דשם
שיסלקנו ממנו ויהיה
שיסדרנו ויהיה ויכנס
בשבח שהיה ויכנס
ויסדרנו לילה ומה לוקח
שוקח בלילה
שנסדר בלילה שזה דלא
מחסור זמן הוא וקדוש
לפסל ד"ה:

הגהות
מהר"ב רנשבורג

[illegible]

תוספות ישנים
 ניהדריה ויהדר
 נקמצה. וא"ת נהי דכלי
 שרת אין מקדשין אלא
 צומנס מכל מקום
 בנקדשה **ס** בכלי שרת
 מצעד יום למה לא

פסל בקמיצת ליל
זמן דבן צתירא צפ"

לדמנחות (דף א') דלית לה
 יסודו ירמקון י"ל דהיקא
 דלא נתקדשין מבצדו ו
 מיהא פריך שפיר דכאלו
 קמחא בצודה חולין
 הוה ועוד אפילו נתקדש
 מבצדו ויז
 חלול מיהא בתמנה כגלי
 צליל הוהיל וואנה
 דלחור להתקדש צליל:
 והקטיר את הבויבין
 בשבת פסולד. יוס
 הקטרו פסולד ולא יוס
 כלל הלחם ע"י הקטרת
 הבויבין אבל בפירות ר"ח
 ו"ל קמחא אכלין ר"ח

בִּינָה (דף מה:) חזי כמעשהו
ת אמר וצירי זלח ומורמ
חין כלי שרת מקדשין של
צירח ליה לרב אפי דהכ
היו מתקדשות כי מטא בי
זוי בלח הפנים שצריך
הקוף ואין להקשות על
התכלת (דף נה.) קאמר
באפייה א"כ מקדש להו
שבת באפיייתו ואין נפסל
ר"ר אלחנן וכן רבי: ב"י
מיאוס הוא מאד וצריך

(ב) נברכות כה: קידושין
(ג) דם מעילה דף דף יט
(ד) נברכות דף כה,
(ה) [מוספין] נברכות פ"ד
(ו) ה"ט, [ועל ע"י לקמן
 ולא זכור דף טי];
(ז) [מוספתא פ"א הל'
 יד], [ברכות דף כה,
 יז] סוכה דף כז;
(ח) לקמן לה, [ב] [נדה
 ג.], [וע"ע מוס' נדה
 ג.], ד"ה אלוה ד"ה
 ואלה], [ל' לא, ד"ה
 לא, ד"ה חוצין,
(ט) ברכות כב, [ז] לקמן
 בע"פ.

הגהות

מהר"ב רנשבורג
א[נ]ג' אמר ר"פ
צואה במקומה. נ"ב
משום דקתני מתני' כל
המיוסך רגליו טעון עזילה
דטעמא שמה נשאה
לואה על צדו להכי מייתי
הכא הן דר"פ הכא
דעיקר מקומו שייך צפרק
מי שמתו ש"י:

תוספות ישנים

וּמִצֻּחַ אֲשֶׁר־שָׂא בִידּוֹ. נִיּוֹלוֹת שֶׁל מֶלֶךְ
 וְכֵן חוֹק^י וְגַרְמָה כְּכֹרֶת שֶׁכֶּפֶה שֶׁחֵן
 וְכֹרֶת שֶׁכֶּה אִינוֹ מוֹלִיד, וְיֹאמְרוּ עַל
 יֵשׁ, הַטְעַמְתָּ, אֲמָרוּ זֶה לְקֹרֶת ק"ש^י; וְחֵי
 יִצְיֹת הַכֶּסֶף לְפָנֶיךָ מִתְחַלְּלִי, וְחֵי
 הַכֶּנֶס יִדּוֹ דֶּךְ חֹר שֶׁנִּמְחַלְלִי: וְכֵן
 אֲמָרוּ. אֲמָרוּ. מִשּׁוֹם כֹּל
 עֲמֻמֹּתַי תִּחְלַמְנִי וְגו' (תְּהִלֵּי נה)^י,
 וְעֲמֻמָּה מִשּׁוֹם לֹא עֲמֻמָּה, אֲבָל מִשּׁוֹם
 וְיִשְׁכַּח הָרִית לֹא, וְקָשָׁה לֹא, אֲבָל פֶּסַח
 מִמִּתְחַלְּלִי: בְּמִקְוָה נִפְשׁ וְהִמָּא
 שֶׁחֶמֶה הָיָה שֶׁלֹּא יִלָּה לְאִיר וְלֹא
 וְתִפְסֹר רִחָה: הִלָּבֵה בְּעֻבְדָּה. כְּלוֹמֵר
 הִלָּבֵה וְזוֹ אֲמָרוּ שֶׁחֶלְבֹת סְעוּדָה:
 אֲמָרוּ. שִׁלָּה מִתָּךְ אֶסְעֶדֶה לְשִׁפְחָתְךָ
 וְגו' (יִדּוֹ אֲחָה, אֲוֹמֶה שֶׁשִּׁפְחָתְךָ
 בְּנֵה נִיּוֹלוֹת: וְהַפְּתִי. שֶׁהִי: נִיּוֹלָה
 שְׁתִּי יִדּוֹ. דְּכִיּוֹן שֶׁהִפְלִיג שְׁעָה אֲחָה
 וְאִשָּׁה שְׁמִי הִסִּיד דַּעַת מִמְעֻדָּתוֹ וְלֹא
 מִיִּזְכָּר שֶׁמִּמּוֹר יִדּוֹ וְהֵן עֲסָקִיּוֹת: "אֵל
 יִשְׂרָאֵל" מִבְּחִינֵי. שֶׁלֹּא יִלָּמְדוּ עָלֵינוּ לֵאמֹר
 וְהַחֲזִיר הַחֲפִיץ עַל הָאֲדוֹרָתִי. ה"א
 לֵאמֹר בְּתוֹסַפְתָּא [פ"ד] דְּזִכְרוֹת, טַפְחֵי פֶךְ
 שִׁינְקִין מִמֶּנּוּ מִיֵּם עַל הַיָּדִים, מִחֲזִיר
 עַל הָאֲדוֹרִים הַסְּכֻיִן, וְהַטְעַם מִחֲזִיר
 עַל עֲלִיָּהן וְאֹמְרִי יֵשׁ בְּכֶסֶּה הַשֶּׁנִּי לְיִטּוֹל,
 וְהָיָה זֶה אֲבָל הִלָּבֵה שֶׁטָּלַל עָלֵינוּ,
 שֶׁהִכִּיִּם אֵל יִדּוֹ: אֵל. אֲמָרוּ. לֵאמֹר
 יִטּוֹל בְּחוֹךְ אֲבָל שֶׁאִינוֹ לָרִיךְ עוֹד
 לְגַלְגַּל אֲבָל לְשֹׁמֵת הוּא נִכְנֵס, שְׁהִי
 גִּרְלִינִן לְהַלְחִי לְשֹׁמֵת" שְׁמִי אֲחָה
 הַהֲמוֹן, וְהִיָּה לָרִיךְ לְיִטּוֹל שֶׁמָּה אֲחָה
 וְהַפְּתִיָּה לְחוֹךְ פִּי: מִיִּדֵּי דִיעַ דְּאֲדִינָא
 וְלֹא חֲשִׁי לֵיה: מִתְבָּי
 אֲעֻבְדָּה. לֹא דוֹקָא, ^י לֵאמֹר אֲדָם נִכְנֵס
 לְעֹמֶמָה עַד שֶׁיִּטְעוֹל, וְטַעַמָּה מִפְּרַשׁ
 בְּנִגְמָרָה: חֲמִשָּׁה בְּיָצִיֹת וְכֵן. לֵיךְ
 בְּנִגְמָרָה^י: עַל בֵּית הַפָּרוּה. עַל גִּג
 שֶׁלְכַתְּכָה בֵּית הַפָּרוּה: חֲזוֹן מִזוֹ. לְשֹׁמֶה,
 שֶׁאִינֶה בְּחָה חוֹבֵה לְיוֹם הַכַּפֻּרִים
 דִּהָא כֹּל יוֹמָה נִמִּי אִתָּחַ, אֲבָל טַבִּילוֹת
 הַבָּהוֹת חוֹבֵה לְיוֹס"כ׳ כְּתִיב בְּזֶן
 בְּנִגְמָקוֹס קִדּוּשׁ שְׁעִינָיִי דְּלֹאֲחִי מוֹת:
 גְּבוּ^י מִיָּדָה זוֹ. שֶׁל כֹּל שְׁמִרְתִּי, לִמָּה
 לְשֹׁמֶר: וְהַפְּתִיָּה מִקְדֻשָּׁה וְכֵן.
 כִּסֵּן גְּדוֹל בְּנִגְמָם עֲבֻדוֹת בְּחִי"כ׳

הנחתו על רגליו, שלא יא
רגליו מקלחין אלא שותתין,
שאינם שלו: במקומה. צנצ
בית הבא. מחילה מפסקת

מִצְוָה לִשְׁפֹּשֵׁף מִסִּיעַ
רַבִּי אָמִי אֲסוּר לֹאדֵם
גָּבִי רָגְלָיו מִפְּנֵי שְׁנֵרָא
לֵעָזֵל עַל בְּנֵי שֹׁהַן כִּי
אִם אֵלֶּיךָ יִצְאָה בְּמִקְוָמָה ^א אִם
אֵי דְנִרְאִית פְּשִׁימָא
נִיתְנָה תּוֹרָה לְמֵלֵאכֵי ר' ^ב
וְנִרְאִית עֻמְדָא וְאִינֵה נִתְּ
עַל כְּשֵׁר ^ג דִּיתְמָר
שְׁהָזִי יָדָיו בְּבֵית הַכֶּסֶם
לְקִרְוֹת ק"ש וְרַב חֲסִין
ק"ש בְּמִקְוָמָה נִפְשִׁי
לֵאמַר נִפְשִׁי וְזִמְמָה ת"ר
לְהַשְׁתֵּן מִים נוֹטֵם
עֵצִים חֲבִירוֹ וְהִפְלִיג ^ד
וּבִשְׁהוּא נוֹטֵל לֹא יִטֵּי
חֲשֵׁד ^ה אֲלֵא נִכְנֵם וְיוֹיִ
יָדָיו ^ו וּמַחְזִיר הַמִּפְּנֵי
לֹא אֲמַרן אֲלֵא לִשְׁתֵּי
מִבְּחִין וְנִכְנֵם דְּמִידַע
אֲמַר רַב נַחֲמָן בְּרִי יִצְחָר
נִגְמִי מִידַע יֵדְעִי דֵּא
יֵאָדָר אֲרֵם נִכְנֵם לְעוֹרֵר
עַד שִׁימְבּוּל ^ז חֲמֵשׁ נ
מִיבּוּל כ"ג וּמִקְדֵּשׁ בּו
בֵּית הַפְּרוּזָה חוּץ מִזֶּה
בְּחוּץ בֵּינוּ לְבֵין הָעָם
נִגְמִי ^ח שְׁאֵלֹה אֵת בֶּן
אֲמַר לֵאמֹר וְזֶה הָעָם
מִמְּקוֹם שְׁעֵנִישׁ כִּרְתֵּי
וּמִמְּקוֹם מִבִּילָה הַמְּשֻׁנָּה
שְׁאֵין עֲנִישׁ כִּרְתֵּי
אִינוּ דִּין שְׁמַעוֹן מִבִּי
יִסְרָאֵל מִבִּילָה הִיא ז'
יִשְׁנָה שְׁבִידֹו וַיִּפְרֹשֶׁף

מצוה לשפוף. תימה
 לן ⁽¹⁾ כרצון דר"ר
 והלא ניוטות ניתזין על רגלי
 ניתזין על רגליו וי"ל אעפ"כ

יליה לרבי אמי דאמר
 שניצא בניצוצות שעל
 בככרות שפכה ומוציא
 זורים אמר רב פפא
 לקרות קיש היכי דמי
 י דלא נראית ⁶ לא
 ירת לא צריכא דיושב
 ית ומאי שנא מצואה
 צואה על כשרו או
 רב הונא אמר מותר
 אמר אסור לקרות
 חמא שלא במקומו
 הלכה בסעודה אדם
 ידו אחת וכנס דיבר
 על שתי ידיו וכנס
 מבחין וכנס מפני
 במקומו ונטל שתי
 האורחין א"ר חסדא
 אבל לאכול נטל
 ידיע דאנינא דעתיה
 ואנא אפילו לשתות
 נא דעתאי: **מתני'**
 לעבודה אפילו מחור
 יצלות ועשרה קדושין
 יום יבולין בקדש על
 ולבד פרסו סדין של
 קידש ידיו ורגליו⁷:
 וזמא טבילה זו למה
 ענה מקדש לקדש
 במקום שענשו כרת
 לחול לקדש ומקום
 מקום שענשו כרת
 רבי יהודה אומר
 כדי שיזכור טומאה
 במאי קא מיפלגי
 באחולי

דאסר לאחו באמה דאמרו ויבן רבנן
 וי' אלמא דרבאסחא באמה אין יניעות
 וי' אפשר שלא חי מעט ומיון על רגליו
 דיומנין מייסבלי ולא אדעתיה לאחו
 באמה עד לבסוף אי נמי דרבנן מודו
 לבסוף לדברי ר"א מדע דב' כל היד
 (מד דף יג.) פירין אשמואל דאמרו וי'
 לרבי אבהו כי שנינו אחא באמה ויהינא
 ר"א אומר כל האוחז וי' וכן פסקר

רבינו חננאל

[illegible]

ב' יצאוֹת יתחִים עַל רַגְלֵי וּפְסִילֵי אֶס
עַל בְּנֵי וְגַם יֵשׁ לוֹ טוֹרָה לִשְׁפֹּשֵׁן הַכֹּל
לֵנוֹ לִשְׁחִיטָה דְּלֹא עֲצוּדָה הִיא מוֹכֵחַ
עֲצוּדָה רַק שִׁנְנוֹת לַעֲזוּרָה וְכֵן מוֹכֵחַ
צֶר לַעֲצוּדָה אֲלֵא אִפְּסִילֵי שֶׁלֹּא לַעֲצוּדָה
כְּמוֹ שֶׁאִשְׁרֵשׁ בְּסוּמָרָם^ז:

קדש בו. תימה לי איכא למפרך מה
היה הנכנס כדי לעבוד אלא דמדינא
היה מקודש לשון קודש טובל במקום
הבמה צמחי קא מיפלגי לימא דנח
אמר שלא הווארע עבודה יום צבאי
אלא ז"ל דבן וזמא לא מחשיב להו
יקודש אע"פ שטבל כבר טבילה חשובה
מחוך כך ומחמת שפירת היום מרובה
לא נתקדש בצדיי קודש שטיבל צבאי:
רבי

[illegible]

יִשְׁחָצוּ בָצֶמֶת כֻּלָּם אִם יִהְיֶה
מִשְׁפָּחָם יֵהָיֶה יִכְרַח וְיִזְוִיחַ
לֵעַד וּמִנֵּיהֶם: **אֵין** אָדָם נִכְסֵם
לְלוֹ דּוֹקָא לַעֲבֹדָה אֲלֵא אִם
לְקַמָּן^א דְּבַעֵי טַבִּיחָה וּפְסִילוֹ
בִּירוּשָׁלַיִם דְּקֹאמֶר לֹא סוֹף
וְכֵן מוֹכַח לֵק

וְכִמָּה הַמִּשְׁנָה בֵּין קִדּוּשׁ
 וְכִמָּה דְּחֵלֵי הַקִּי"ו לִמְנוּ אֵלֶּה
 מִלֵּוֹ הַכַּפּוּרִים כְּשֶׁהוּא
 אֵלֶּה קֶשֶׁת אֶבֶן יָם קִמָּה
 מִמֶּנּוּ מֵה לֵוִי הַכַּפּוּרִים
 יִרְדּוּ בִּפְנֵי שְׁמוֹעוֹת (ק"ט) ט
 מֵאֵל כִּי וְזֶה הַמִּשְׁנָה מִקִּדּוּשׁ
 לְעֻזָּה הַיּוֹם חֲרִי וְחֵדֵי ט
 קִדּוּשׁ כְּכֹהֵל מִיּוֹן דְּלִכְכֵּה
 הַהֲהֻחוֹת וְצִיּוּנִים [ט] יִכְרַסְנָם
 אִיטָל [ט] אִיטָל
 וְכִמָּה נֹסֵף וְכִי: [א] אִיטָל שְׁכֻנָּה
 הַסִּיחִי, "אִדָּן אֵינִי כִנְסֵנִי מִלְּהוֹת"
 יוֹהֵ: [א] אִיטָל (כֹּתָהֵם): [א] אִיטָל
 אֲדִינָעִי דִּמְתֵּיהֶם וְכִי, אִסּוּר בֵּין תַּחֲנוּן
 אֲדִינָעִי: [א] אִיטָל

המקומות קדש, וענ שניה
צין עבודה לעבודה כדליף
מסורה מחול אל הקדש וכו':
אלא לסקר ולתפוש
הא לא לטמאין, ולתא ללבו
שש עליו ושכחה, ויפרש
הטעילה ולא יעבוד היום:

באחוליו
 י הנכם שאל לעבודה מניין
 ר יעזב ווא"ס אמת ליפרן
 ר במקום קדוש מהאי דר
 יהודה לא ועד דלחאי איבא
 ממרובה כפרתו של היום כי
 ונכנים ארון חומרי בק"ו
 טפי ווא"ס ש הטולה עליו
 א כ"ס והאי דלה טביל במק

המשכנות מחוץ לפניו ומפניו לחוץ, ש
עושה כרת הנכנס בטומאה: שיעון בבי"ה
בפרקין (דף צב.) וזה"ש בצא מביטו לעזר
סוף בבי"ה היא זו. אין כאן חובה מ
בשם טבילה, כדי לעלות על לב שאין ט
אם יש טומאה עליו ויחזור טומאה יש
מלצא לעזרה היום עד שיעריב שמשו

להתעורר שכן רואה לעבוד עבודה אצל ט
גורו אפילו בזנבם שאל לעבוד גוריה
קדוש הרי"ל בדשאר שנת השנה נמי
ופליגי לזמן וזמא טעיל במקום קדוש
הדייט אלף כזהן גדול או ליפרך ש
פירות דאדערע אלימי אלים לק"ו ע"ו
מקום קדוש וזע"פ שהוא כד גדול ר
אפ"ה כרך ואלה המנהג ממלך לקדוש

[illegible]

חשק שלמה על ר"ח
(א) ר"ל דה"מ דיכול ליעול
מנחם לטענות אלה. (ב) אינו
מוכן ואולי י"ל הנכנס לעזרה
לעבודה שלא טבל מתחלה אינו
דין שצריך טבילה.

ליקוטי רש"י
[נדפס בסוף המסכת]

[ברש"י שברי"ף סופ"ח
 נא"ז ח"א שם ובכת"י:
 . (מהרש"א): [ט] כת"י
 דא"ש): [מ] דודאי נטל
 [ס] צ"ל להו: [ע] צ"ל
 : (נ)

וירא רבנן האם אלא ללא עבד עברה מי ויחייט רבנן
 ויחייט שיש אם כעין עעדה להכנסת דים לבטות
 רבנן לעשרה גמורה ואפילו! לתמן בטות וסמכיה
 לקדם לא משמע דיהוה י"ל ליתמוצ בן קדש לקדם
 לכן ומה דמפיק מן קמ"י ליתמי שני קדושין לפני
 י"ל (מה שפירש לקמן קדש ומהלל לא אטורין עטילה מה
 שזר אדם מוכן בידול וכל שצוה בני קדש וי"ל ומה
 ויפיר ב"י. דלית י"ל האי קל וחומר דבן קדש ומהלל

לשמוע צו חיצוי לרנען עד כאן לא ק
ר רבי דכל אדם דמחייב רבי יהודה ל
סוף דבר לעשרה הכי פירושו לא סוף
המרי יומי למא לי ועד לישראל (דממ)
וזה המושגה בור' תימה לרבי' (דממ)
וי הקדושו אלף בור' פשיטה וליגשו ו
ג' שנים בנדי קדש אם לא נאמר שנגל
ודלא כפירוש הקונטרס: רבי יהודה

אֲרִיבְיָא לִיה **ד** מֵהוּ שִׁיעֵשָׁה סִכָּן אֲרִירָה
וְזֶל שָׂר אֲדָם אֲפִילוּ אִין שֶׁם עֲצֻדָה וְ
יִנֵּס רִיו לִשְׁחֹט וְהָא דְלֹאמֵר צִירֻשְׁלִי
צִתֵּר הִבֵּי מִמָּקוֹם שֶׁעֵשָׂה כִּרְת לִמָּקוֹם
לְצַגְדִּי וְהָא **א**מֵר דְּהָם ק"ץ וְחֹמֶר
שֶׁ לְקַדֵּשׁ לֹא אֲצַגְדִּי קִדְשׁ קָאִי יִנְחֵא דְלֹא
לְמָקוֹם לֹא אֲשַׁחֲכִין שְׁנֵי קִדְוִשִׁין אֲפִילוּ
הַ מְצַגְדִּי לְבָן לְצַגְדִּי וְהָא וְתֵרִי מִלֵּי יִנֵּי

אומות היו לנורח עבודה אבל קשה לרבי משהמר מלך
 וסומוואה אבל שאר אדם לא מכלל דר' משהמר מלך
 חתה עבדים ופסוק ודעם לא נשמעתם לא כל אדם עמו
 היה ממקום וקשה לנאום קדוש וקשה וזה הייט עמו
 קשה לגבוי קדש הדיו מנבז וזה לגבוי לן ומנבז
 לא אלא גיבוי מילתא עגלתא מיהו לפי קאנטער גרס
 חל מרגנא נון שפי מיהו אלא קרץ שפי קדושין ארץ
 דר' אבנר פירוש גבוי חול ונבזי קדש וכן עבודה לא

עצרה י"ל דהנכנסת ידיו ל
מזרעין טובלין משום דדיש
נכנסין לסמון או לקריאה ו
אָקדש ב'ר' פ' בקוונטרס
לקדש היינו שמשנה מזבדי
גדול ביה"כ ג'י' ושם אין
קדש וכל אדם לא אינערין
ינטרן שני קדושין ב' ב'ן

40

(ב) לַעֲלֹל דף יט: א'
(ג) נִכְרַחְתּוּ וְגו' (ד) עֲנִי
(ה) לַעֲלֹל מִלֵּל מִן רֶגֶל
(ו) כְּשִׁלְתָּ (ז) עִירֻזִּין כֵּגֶן
(ח) לַעֲלֹל כֹּלֶן (ט) שֶׁם
סִפּוּק ג' ודו' (י) תַּעֲנִיבֵנּוּ
ע"א, (כ) חֲלוּלִין קִמָּא
ס"א, (כג) לֹא מִזְמָנָה,
ו' ויק"ר (כד) מֵאֵת
וְאוֹת ה' רַעִי פ"כ אוֹת ט'
(ה) עִינֵי ויק"ר פ"כ
(ו) עֵלֶיךָ הֵימָּה, ב"ב
דף פג: (ז) כֹּס רִישׁ ע"ב
(ח) דף כד: (ט) שְׁחֵשֶׁד
פִּרְשָׁה ה' (כ) ע"י ת"י
בַּחֲבֻלַת הַפֶּרֶק.

(ב) רש"י ד"ה עד דהו
כו' רואהו הס"ד ואח"כ
מה"ד עד דמיכסי מיניה
דר' יוחנן: **(ג)** תוס'
ד"ה חד כו' דתרווייהו בין
ביום הכפורים. ג"כ עיין
בזה בשו"מ ב"ח ס' ר"ל:

(א) וַנִּתֵּן אֶת הַקְּטֹרֶת עַל
הָאֵשׁ לְפָנַי יי וּכְפָה עֵנַן
הַקְּטֹרֶת אֶת הַפְּפֹרֶת
אֲשֶׁר עַל הָעֲדוּת וְלֹא
יָמוּת: [ויקרא מז, יג]

(ב) וַיֹּאמֶר יי אֵל מִשָּׁה
דָּבַר אֶל אֱהֱרֹן אַחִיד
וְאֵל יִבָּא בְּכָל עַת אֶל
הַקֹּדֶשׁ מִמִּית לַפְּלֹכֶת
אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר
עַל הָאֹרֹן וְלֹא יָמוּת בִּי
בְּעֵינִי אֲרָאָה עַל
הַכַּפֹּרֶת: [ויקרא טו, ב]

(ג) וַיִּנְעוּ אֲמוֹת הַסָּפִים
מִקּוֹל הַקּוֹרָא וְהַבִּית
יִמְלֹא עֵשָׂן: [ישעיה ג, ד]

(ד) וּכְפַר עַל חַטֹּאתֶיךָ
מִמָּוֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וּמִפְשְׁעֵיהֶם לְכָל
חַטֹּאתֶם וְכֵן יַעֲשֶׂה
לְאַהֲל מוֹעֵד הַשְּׁבִיב
אֹתָם בְּתוֹךְ מִמָּוֶתָם:
[ויקרא טו, טז]

(ה) וַיְדַבֵּר יי אֶל מֹשֶׁה
אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי
אַהֲרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי יי
וַיִּמָּת: [ויקרא מז, א]

וַיִּתְּנוּ בְּנֵי אֱהֱרֹן הַכֹּהֵן
אֵשׁ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְעָרְכוּ
עֲצִים עַל הָאֵשׁ:

[ויקרא א, ז]
 (ז) וַיָּבֹא שְׁלֹמֹה לְבִמְה
 אֲשֶׁר בְּנִבְטָן יְרוּשָׁלַיִם

מִלְפָּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד
וַיִּמְלֹךְ עַל יִשְׂרָאֵל:
[דברי הימים ב' א, יג]

ט בילקוט ובקצת כת"י
 דתניא: **נ** "כדרך
 ביאתו" ליתא בראשונים
 ובכת"י, ולישנא יתייא
 הוא (דק"ט): **ג** [ג]
 הערוך דהוה מינקפין
 (גליון: **ד** **ז**) כת"י בוערת
 מיד, ובדפוס: השתבש
 "בוער תמיד": **ס** [ס] בכת"י

נוסף ולא ידע לשיש עון
הם תמוהים וכן הניח הרה
להוסיף דמיעקרא (הגהה)
שאינ לגרוס "וואית דאמו

יתירה כמו בהנסה יתירה
בקלי קאמר א"ר ועירא ער
אהרן פי' שלא היו נעשים
שהעוש נכתב אחרי מותם.
אהל מועד שנמדבר בו דהס
הקטורת אין חובה עליו לעש
דבכל מקום מזה להביא מן
מוצח החיטין וא"ל רבי י ק
הקריבו יותר משאר קטורת

עין משפט
גר מצוה

א וְאֵל מִי פִּיָּה מַלְאָכָה
 עֲבֹדֹת יוֹסֵף אֵלֶּה: **ב**
ג וְכִי מִלְּפָנֶיךָ מַלְאָכָה
 לֵאמֹר הַמִּקְדָּשׁ אֵלֶּה בִּג
 מִתָּה עֵשֶׂן קֶסֶף:
ד וְכִי מִלְּפָנֶיךָ מַלְאָכָה
 עֲבֹדֹת יוֹסֵף
 אֵלֶּה הֵם:
ה וְאֵל מִי פִּיָּה מַלְאָכָה
 מַמְדִּין אֵלֶּה אֵל:
ו הָאֵל הַזֶּה מִי מַלְאָכָה
 בְּיָמֵי הַמִּדְבָּר אֵלֶּה: **ז**
ח וְכִי מִי פִּיָּה מַלְאָכָה
 מִיָּה אֵלֶּה וְעוֹשֶׂה
 אֶלֶּסֶף קֶרֶשׁוֹן סִיָּף כִּן כִּד
 רַבָּא, מִי קֶרֶשׁוֹן סִיָּף
 הַגִּירָאָה בְּעֵינֵי אֲחֵר הָרָאָה
 שֶׁס מִיָּהן גַּל:

כ"מ" צורה אפוקר
 וְכַמְּסִינִי וְכַמְּסִינִי
 עוֹמֵד אַחֲרָיו לְמִדּוֹת וּפְנִי
 לְעֵצֶר וְעֵצֶר אֶת־קִשְׁרוֹת
 לְפָנֵי הַמַּעֲרֵב שְׁהוּם עֵשֶׂה
 הַבִּית לְפָנֶיךָ אֵל הַחַיִּים
 אֲלֵה תַחְתּוֹל מִלְּפָנֶיךָ עֲשֵׂה
 חֶכֶם כִּי הַשְׁלַחְתָּ שְׁלֵחָה
 וּמִן הַעֲשִׂי: ח"ו וְתָן אֶת
 הַקִּשְׁרוֹת לְפָנֵי הָאֵשׁ לְפָנֵי
 הַחַיִּים. לְמִדּוֹת הַבָּא אֵשׁ לְפָנֵי
 ה' וְאֵחָד כִּי בָנֵי עֲלִיה
 הַקִּשְׁרוֹת. כִּי בָנֵי אֵשׁ
 לְפָנֵי הַמַּעֲרֵב שְׁהוּם עֵשֶׂה
 הַבִּית לְפָנֵי הָאֵשׁ לְפָנֵי
 הַקִּשְׁרוֹת סָם שְׁהוּם מַעֲלֵה
 עֵשֶׂה לְהוֹצִיא מִלְּבָן לְפָנֵי
 צְדִיקִים שְׁהוּם כִּי בָנֵי
 אֵשׁ לְפָנֵי הַמַּעֲרֵב שְׁהוּם
 שְׁהוּם מִבְּחֹר מִלְּבָן וּמִכֵּס
 כְּשֶׁהֵשֶׁן עֲלֵה כֹל
 וְיִצְרָא וְהָאֵשׁ וְתָן אֶת
 הַקִּשְׁרוֹת לְפָנֵי הָאֵשׁ לְפָנֵי ה'.

[illegible]

[נדפס בסוף המסכת]

שלא תתחיל מפניך שמה תבדוק. לא ידענא מאי קאמר מסתברא כמאן דלמר דמתינה הכא כוותיה דילמא הא ברייתה^א יאיהו נמי תני לה כמו הדיא דלעיל ואי מייתי ר'איהו מן הטעם המפורסם צ"ל שאלא תבדוק ולהכי קא מסתברא כמאן דלמר בלא ברייתה נמי הא מני' לומר לא ידענא מאי קאמר מסתברא כוותיה ושמה י"ל טעמא מסתברא כוותיה ושמה י"ל דאי לאו ברייתה לא הוה אמרינן אותה סברה למיתאשעיה קלה כל כך שמה יבוא אי נמי י"ל הני תרי ברייתות דמיתאשעיה קא מיתניא^ב זי רבי חייל ורבי אושעיה^א וימיתא משה דמיתניא זי ר' חייל ור' אושעיה: **חד** יצאנו וחד דעבב. ממה לי

חוקה כתיב בצרפה וי"ל דחוקה לא קאי אללא ליום הכפורים דאלל קטורת לכל השנה אינטיקין קרא לעבד ואין זה מעין התירון דמעיקרא^א קאמר דחד קרא ליום הכפורים וחד קרא לשאר ימות השנה והשתא קאמר דתרייביו צין ציוה"כ (ג) צין צשאר ימות השנה: **שְהָרָו** ה'לכה בפני משה רבך. צ"ל איכא פלוגתא דתנאי דבבא מ"ט פיעוט איכא מאן דלמר מסיני נטלו נואית דלמרי מפנין שאלמרו מתי ימותו שני זקנים הללו ואני ואתה נניגא את הדור וכו' וצפ' ד' ימות (מסדרין ק"ד ג.) נמי מייית לה ואיכא מאן דלמר פרועי ראש היו"ו ואיכא מ"ד שמוי יין היו"ו ואיכא מאן דלמר מחוסרי צדקים היו"ו:

ובי

וְיָזְנוּ שְׁהִנֵּיעַ לִשְׂמִי קוֹרֶה מִמִּשְׁמַשׁ וַיּוֹרֵד בְּכוֹתָאִים עַד
 אֲמַר ^א וְהִכִּיתִי יִמְלָא עֵשֶׂן אֱלָא אִמֵּר אֲבִי הִכִּי קָאֵמֵר
 הָאֵשֶׁן עֵלָּה מַעֲלָה עֵשֶׂן מִנִּיין ת"ל וְכִסְה רַב שֶׁשֶׁת
 מוֹעֵד ^ב שְׁבַמְדַּבֵּר שִׁילָה וּבֵית עוֹלָמִים מִנִּיין ת"ל וְכִסְה
 מוֹעֵד הַשּׁוֹכֵן אֲתָם נִפְקָא אֱלָא הִכִּי קָאֵמֵר אֵין לִי אֱלָא
 מוֹת הַשְּׁנָה מִנִּיין ת"ל וְכִסְה רַב אִשִּׁי אִמֵּר חַד לַמְצוּהָ
 דְּלַעֲוֵשׁ וְחַד לְאַזְהָרָה תִּנְיָא ^א ר"א אֹמֵר ^ב וְלֹא יָמוּת
 אֹזְהָרָה יִכּוֹל יְהִי שְׁנֵיהֶם אֲמוּרִין קוֹדֵם מֵיתָת בְּנֵי אַהֲרֹן
 בְּנֵי אַהֲרֹן יִכּוֹל יְהִי שְׁנֵיהֶם אֲמוּרִים אַחֵר מֵיתָת שְׁנֵי בְנֵי
 יִצְחָק עַל הַכְּפֻרֹת הָאֵל כִּיצַד אֹזְהָרָה קוֹדֵם מֵיתָתָּה וְעוֹנֵשׁ
 אֲמֵר רַבָּא אִמֵּר קְרָא כִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה וְעִדְיִין לֹא נִרְאָה
 תִּנְיָא ר"א אֹמֵר לֹא מָתוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֱלָא עַל שְׁהוּרֹו
 אִי דְרִישׁ ^א וְנִתְּנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אִשׁ עַל הַמִּבְּחָה 'אֵע"פ
 שְׁמַיִם מַצּוּהָ לְהִבְיָא מִן הַהִידּוּטִי: יֵצֵא וּבֹא לֹו דְּרַךְ
 א"ר שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי א"ר יוֹנְתָן אִמֵּר קְרָא ^א וַיִּבֹּא
 בַּעֲנֵן יְרוּשָׁלַם וְכִי מָה עֲנִין גְּבַעוֹן אֲצֵל יְרוּשָׁלַם אֱלָא
 לְיְרוּשָׁלַם לְבִיאתוֹ מִירוּשָׁלַם לִגְבַעוֹן מָה בִּיאתוֹ
 לִפְנֵי כֵּמָה כִּדְרַךְ בִּיאתוֹ ^א אִף יֵצִיאתוֹ מִגְּבַעוֹן לְיְרוּשָׁלַם
 בִּיאתוֹ ^ב וְכֵהֲנִים בַּעֲבוּרָתָם ^ב וְלוֹיִם בְּדוֹכְנֵן יִישְׂרָאֵל
 אֵל הֵי מַחֲזִירִין פְּנִיָּה וְהוֹלִכִין אֱלָא מַצְדִּין פְּנִיָּה וְהוֹלִכִין
 וְלֹא יִחִיר פְּנִי וַיִּלֶּךְ אֱלָא מַצְדֵּן פְּנִי וְהוֹלֶךְ כִּי הָא דר' ^א
 מֵינִיָּה דר' יוֹחָנָן ^ב כִּד הוּא בַּעֲר' וְיֹחָנָן לִסְגּוּיָּי הוּא נָחִין
 עַד דְּהוּא מִיכְסֵי ר' יוֹחָנָן מֵינִיָּה וְכִד הוּא בַּעֲר' אֱלַעֲזֹר
 אַחֲרֵיהּ עַד דְּכַמְסֵי מֵינִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן וְכִא כִד הוּא
 בַּפְּנֵי כְרַעֲיָה וּמִתּוּסָן אֶסְמִינְתָּא דְּבִי רַב יוֹסֵף דְּמָא

[illegible][illegible]

מה וְלִי כִּי בִעֲנֵן אֶת־עֵשׂוֹן שְׂנוֹתָן בַּהּ מַעֲלָה עֵשׂוֹן עֵשׂוֹן שְׂנֵאמֹר ^(א) וְכִסְפָּה עֵשׂוֹן יֵהֱאָנֶתָן בַּהּ מַעֲלָה מִיּוֹי מִכָּל סְמִנְיָה חַיִּיב מִיּוֹי מַעֲיִיל בִּיבִיחָה רִיקִינִת בִּמְאִי עַסְקִינָן ^(ב) כִּבְנוֹן בַּהֲקַטְרָה רַב אֲשִׁי אֲמֹר וְבוֹ ^(ג) כִּבְנוֹן דְּעִיִּיל שְׁתִּי וְאַחַת חֲסִירָה אֲבִיבִיחָה לִיחָה שְׁלִימָה אַהֲקַטְרָר קַטְרֹת חֲסִירָה אֲמֹר מַעֲלָה עֵשׂוֹן תִּל ^(ד) וְכִסְפָּה יוֹסֵף הִכִּי קֶאֱמֹר אִין עֵשׂוֹן עֵיקֶר מַעֲלָה עֵשִׂיִּי אֲבִי וְהָא אִיפְכָא תִנְיָא מַעֲלָה עֵשׂוֹן הִיחָה מִתְּמַנְעֵי לְשִׁמִּי קוֹרָה ^(ה) שְׂנֵתְמַלְא הִבִּית עֵשׂוֹן אִין לִי אֵלָא עֵיקֶר מַעֲלָה אֲמֹר אִין לִי אֵלָא אֲהֵלָה הִי ^(ו) מוֹכֵר לֵאחֲרָה בְּיוֹם הַכְּפֹרִים בִּשְׂאֹר וְחֵד לַעֲכֹב רַבָּא אֲמֹר עֹנֵשׁ ^(ז) כִּי בִעֲנֵן אֶרְאֵהָ תִל ^(ח) אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי אַהֲרֹן תִּל ^(ט) כִּי בִעֲנֵן אַחֲרֵי מִיתָה מֵאִי תִלְמוּתוֹ שְׁנֵי וְאֵלָא מִ"ט אִיעֹנֵשׁ ^(י) הִלְכָה בְּפִנֵּי מֹשֶׁה רַבִּין ^(יא) שְׁהָאֵשׁ יוֹרֵדֶת מִן הַכְּנִיסָתוֹ: מִנָּה הֵנִי מִיּוֹי שְׁלִמָה לְבָמָה אֲשֶׁר בִּי מִקִּישׁ צִיִּאִתּוֹ מוֹגְבִעוֹ מִירוּשָׁלַיִם לִנְבִיעוֹן פְּנִיּוֹ בְּפִנֵּי כִלְפֵי בָמָה כִּדְרָךְ בְּמַעֲמָדֵךְ כִּשְׁחָן נִפְתָּרוֹן ^(יב) כִּזְכֹּן תִלְמִיד הַנִּפְתָּר מִזִּמְרֵי אֲלִעֶזֶר כִּד הוּהָ מִיפְטָרֵר מִזִּמְרֵי קִאִי ר' אֲלִעֶזֶר אֲדוֹכְתִיתּוֹ לְסִגְוִי הוּהָ קִא אֲוִיל אֲוִיל לֵאחֲוֹרִית עַד דְּמִי

יחיה בביאה ריקנית: [א] כתיב בלי: [ג] ירושלים: (גנוי יוסף): [ד] דבריו חס' שני בפיו מ'ג חמדיר בדבריהם בפליאה: (גליון): ועי' קרבן תנאל על הש"ס: [ה] דבריו חס' סדר משנה: [ו] לא הוגיה דקאמר (בארות המים): [ז] שמיני פ' מלאויה לל' כא (עיי'ש מפנ'') וגם לא נמצא שם פלוגאט: [ח] צ"ל א'חגן (גליון): [ט] צ"ל ב"ת"ם (גליון) שמיני פ' מלאויה הל' לה:

[illegible]

דבינו חננאל

[illegible]

ממתפלל צריך לפסוע ג' ש' שלום ואם לא עשה כן ראוי ימין הקב"ה שהוא שמאלך אחוריו התם איבעי ליה ל' צצה כו'. מאי היא יר"מ מובקשים שיפסקו גשמים: לא יהו עמך ישראל צריכין עולם הכל בנחת וחנינא בצ'ן שלא להבעית את ישראל ויב'.

חשק של
בכת"י: ו] ראשונים וכת
זיה מאריך בתפלתו:
ותא רבי יהודה בן לקיש
יהודה בר אילעאי (גלי)

רבי תימא אורחא דמילתא מיתבא לימין. גיל לפרס כלומר אלדרנא כי היכי דהסם איב קודשא ברין הוה מימניו הסא נמי המתפלל תמן שלום לימין שלו ברישא ח"ל יפול מזדך אלף אלמא דים לבקס ועל כנגד השמאלי ברישא וסדר ארבעה ועשרה הוה דהוי לימין הקב"ה כרישא: **תנן** כמאן דאמר ארון מזה בצפון. א"ע. דרבי יהודה אומר ממקומו נגמו ופליג בספיקא גבי כן ולא פליג ברישא אלארין ח"ל פליג כצבייתא ברישא אלארין: **ופליגין** דע"א. ^ט דלמר לר"ש גלה לבצל פליגא דעולא דלמר לר"ש דלארין נגמו: דלרין נגמו:

הנפטר מרבו אם חוזר לאלתר דומה לכלב ששכח
המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו ואח-
לא עשה כן ראוי לו שלא התפלל ומשום (6) שמעתי
לימין ואחר כך לשמאל שנאמר (7) מימינו אש דת לכי
אלף ורבעה מימין מאי ואומר וכי תימא אורחא דמיין
יש פול מצדך אלף ורבעה מימין רבא (8) חזיה לאביי
בברישא א"ל מי סברת לימין דידך לשמאל דידך קא א-
תקב"ה אמר רב חייא בריה דרב הונא חזינא דהו לא
שלש פסיעות בכריעה אחת: ומתפלל תפלה קצרה
ממצלי רבא בר רב אדא ורבין בר רב אדא תרוייהו מ-
ציון מלפניך ה' אלהינו שתהא שנה זו גשומה ושח-
היא אלא אימא (9) אם שחוה תהא גשומה ר' אבהו
משמיה דרב יהודה לא יעדי עביד שולמן מדבית
ישראל צריכינ לפרנס (10) זה מזה ולא תכנס לפניך תפ-
חנינא בן דוסא הוה קא אויל באורחא שדא מטרא
העולם כולו בנחת וחנינא בצער פסק מיטרא כי אתא
ב"ר העולם כולו בצער וחנינא בנחת אתא מיטרא א"ר
העולם גדול לגבי ר' חנינא בן דוסא. (11) תנו רבנן
אחד שהאריך בתפלתו וגמנו אחיו הכהנים ליכנס אח-
הוא יצא (12) אמרו לו מפני מה הארכת בתפלתך
שהתפלתי עליכם ועל בית המקדש שלא יחרב א-
לעשות כן שהרי שנינו לא היה מאריך בתפלתו כי
ישראל: (13) מתני' (14) משיטל ארון (15) אבן היתה שם מ-
ישייתיה היתה נקראת גבוה מן הארץ שלש אנכבות
את הדם ממי שהיה ממרס בו נכנס למקום שנכנסו
(16) והוה ממנו (17) אחת למעלה ושבע למטה (18) ולא היה מחת-
לא למטה אלא כמצלף (19) וכך היה מונה אחת אחת
ושלש אחת ארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושש-
החוב שבחיהל (20) הביאו לו את השעיר שחטו וקבל
למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והוה ממנו אחת למטה
וכך היה מונה אחת אחת ואחת אחת ושתיים וכי (21) י-
השני שבחיהל רבי יהודה אומר לא היה שם אלא כ

[illegible]

הַעֲלָה עַל הָאֵשׁ (ח) כְּיוֹמָם לִפְנֵי אֵשׁ מִדֶּבֶר בְּרָגוֹ וְגַ' דַּעַת עֲזָרוֹת וְהוּא הַמִּטָּן.

אמרו ליה לרב יוסף. שהוא היה מאור עינים^א ואינו מכיר בדבר: תרומה ורישך. תהיה ראש ישיבת^ב הכרך: הנהם מיבני ליה למיקב. במקום שהפסיעות כלות, ולא לחזור לאלתר: ואם לא עשה כן. נמלה כמו שלא נטל רשות להפטר: וראוי לו שהתפטר^ג. ראוהו על שנה התפלל גרסין. כלומר נטל היה לו אם לא התפלל, כמו ראוהו על שנה בא לעולם^ד: מימינו אש דת. אלמא ימין עדיפא: ורבבה מימינך. הימין סובלת רבבה מוקין: ובי תיבא אורחא הוא. שהימין מוכנת להשתמש בה. לכן קאמינא הלכות צימין. ולאו תשיבותא דצימין היא: לשמא רידך. דהיא צימין של הקצ"ה, שהתפלל רואה עצמו כאילו שכינה למו פניו שגמר שיעי' ה' לנגדי תמיד^ה (תלמי): שחנה^ו. תמה: עבד שושן. נושא מטה: וברבי דרבבא.

מִתְפַּלְלִים שָׁלָה יִרְדּוּ גַּשְׁמִים: וְהַיְיָ
בִּנְחָה. שֶׁאֵין לִי זְרִיעָה בְּשָׂדוֹת:
בְּרַחֲמֵי נְבוֹרִים הָרִאשׁוֹנִים. דּוּד
וְסוּמָל. מִפְּרֵשׁ בְּמִסֵּ' סוּמָל (דף מח:):
וְהַיְיָ הִיא נִקְרָאת. מִפְּרֵשׁ בְּגִמ':
לְמִקּוֹם שֶׁנִּבְנָה. לְבֵית דָּקָשִׁי וְקִדְשִׁי:
בְּמִקּוֹם שֶׁנִּבְנָה. בֵּין הַדָּשִׁים: אֵלֶּיָּהּ
מִתְבָּרֵן לָהּ הָיוּת. לֹא לְמַעַלָּה וְכוּ'.
שֶׁהָאֵל חָתָם לְמַעַלָּה בְּחוּדָהּ שֶׁל כְּפוּרָה
הָעֵלְיוֹן וְהַסֵּבֵעַ לְמַעַס מִתְחַלֶּטֶת (א):
שֶׁהִיא לֹא הִיא כְּפוּרָה וְנֹעִים אֵלֶּל
לְאֵלֶּיךָ נִפְלֹטָה: אֵלֶּל כְּבֻצָּה. בְּשׂוּרָה
זוֹ חֲמַת זוֹ כֹּל שֶׁמִּנְהָ אֲזִיזִים. כְּתֻלִּיף
לֹא יִדְעָמִי לִשְׁנוֹן: וְכֵן הִיא מוֹנֶה.
בְּגִמְרָה^א מִפְּרֵשׁ טַעְמָה: גִּמְ' דָּם הַפֶּה
תְּחִילָה וְהַיְיָ דִּיחָה דִּיחָה. הַשְּׂמִיטָה
לְמַעַלָּה. דָּם הַפֶּה הִיא אֲזִיזִים לֹא אֲזִיזִים לֹא

והיה שם אלף כן (אח), ועריך ליהודים
הפך כמחלה (חזק): על השולד
כדמכזיב וכן יעשה לאהל מועד
(ויקרא טו): עירה דם הפך וכו'.
כדמכזיב במתנות המזבח ולקח מדם
הפך ומדם השעיר מדם שניין יחדיו:
וגתן המזבח וכו'. במספח^א מפרט חוזר
ומעברה מזרח מאלל למזרח הריקן כדי
לעקב יפה: גמ' ויביאחו בבדלה.
ליהושיין: עם בלי חמדת (א). הוא
ארון^ב: ויארבו הבדים וגו'. ספיפה
קדקל ויהיו שם עד היום הזה:
ופסיגא דעזא. הלא דמית ר' שמעון
אומר ארון הזה צלצל: ראשונה
ושניה. כלומר משני מקראות:
כל

מונה וכו' נמל דם השעיר והניח דם הפר והזהר
ה' ושבע למטה וכו' ^א עזרה דם הפר לתוך דם
י אלא משנימל תנן כמאן דאמר ארון גלה לבבל
^א ולתשובת השנה שלה המלך נבוכדנאצר ויביא
מר ארון גלה לבבל שנאמר ^ב לא יותר דבר אמר ה'
מר ארון במקומו נגזו שנאמר ^ג ויראו ראשי הכדים
עד היום הזה ופליגא דעולא דאמר עולא שאל רבי
חר שרבי אלעזר מלמדנו פעם ראשונה ושניה ארון
ומדת בית ה' ^ד שניה מאי היא דכתיב ^ה ויצא מבית ציון
כל

[illegible][illegible]

מסורת הש"ס
עם הוספות

[illegible]

הגהות הב"ח

[illegible]

הגהות הגר"א

א] במשנה הז' וכו'
שצ' למטה. נ"צ וכו'
כנ"ל ו"א היה
מתכוון ב'. וכו'
צמטיות):

תוספות ישנים

ממציא מצ"ל. (ירושלמי)
 וקיים זה ולא יגביהו
 וזרה זה על זה וזה
 יסד הפייט בסדר
 "זה" (כ"ע) לזל דות עם
 קדש רב בלעיר: מינשה
 בבבבן אחד שהארץ
 בתפלתו. (ירושלמי)
 אמר שמעון הדקדק היה:

ליקומי רעז"י

[נדפס בסוף המסכת]

גזרת אור השלם

(א) וַיֹּאמֶר יְיָ מִסִּינַי בָּא
זֶרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ
חֹפִיעַ מִהָר פֶּאֶרֶן
אֶתָּה מִרְבֶּבֶת קִדְשׁ
מִמִּינֵי אֵשׁ דָּת לָמוֹ:
[דברים ל"ב, ב]

(ג) וּפֶל מִצָּדֵךְ אֶלֶף
רַבָּה מִימִינֶךָ אֲלֵךְ
[א יגשׁ : תהלים צא ז]

וַיֵּלֶךְ אֶת צִדְקִיָּהוּ אָחִיו
וְאֲשֶׁר אָצְרוּ אִבְתָּיִךְ
יְשֵׁי הַבָּדִים מִן הַקֶּדֶשׁ
מִבֵּת צִיּוֹן כָּל הַדָּרָה
א, ו]

המובאים באות הבא):
 וְרָחָ וְכֵן בְּרִי"ף וּרְא"ש
 וְדָרְב מִרְדְּכִי זֶה אֵינוֹ
 גִּי' רַבְּהָ וּבִמְעִיז'ט שֶׁם
 אֲמִינוֹא לִיתָא בְּרֵאשׁוֹנִים
 י"י יֵשׁ כֵּאֵן פִּיִּסְקָא וְלֵא
מ רְשִׁי"א מ"ז [בְּתוֹסֵפ']
 לֵקִים רִישׁ פ"ו אֵיתָא ר'
 דְּשִׁי שֶׁבַע"י נִסְוֵף ב"ז:

נד.

יאשונה **הא** **אמנן**
שנאמר ולא ייתר דבר
אמר ה' אלו עשרת
הדברות שכתובין [שהם]
מאי יתבאר? וצא משה
אל הרדה ופלטא
דעלא דארן דרבי שמאי
שאל לרשב"י וא"ל ארן
במקומו נגנו שנאמר
ויאריכו הדברים ואל
יאשי הדברים מן הקדש
אל שני אבדיו ולא יאשי
החצוצה ויהיו שם דע היום
זהו **הא והדמית** ואל
היבסיו ויש **ורשעם**
ולא **הורישו** וגו' ועלה
בתרבות דקמקסו ולא
היכא דכרבי דע יתו הוה
לעלות אמר **והתנאי** ר'
יהודה חורר **כי** שנה **א**
עבר איש אבדו שנאמר
דע הורישו שאש בכי ונמי
וגו' כיחמה במתבטאיה
והנאי **ר'** שנים
נעתימה גפרית ומלח
אש **א** שאל דע אשר עבר
את ביתה **ה'** וגו' וכתיב
והיבדו ביתו לתרים שבו
[חזק] מן ביתו וזו שבו
אף ביתו וזו שבו. אמר
רב נחמן **אמר** **אבדיו**
כלשון דתנן **העצם**
גנוש דתנן שקלסל
משה בכחן חזר שהיה
מתעסק וראה זו הרצפה
משונה במתבטאיה כן
צאנו **ב'** כהנים מתעללין
בעצמם וזו נפל דקדוש
אחד מן יצאנה ואכלתו.
גמאי **קצוד** ואל **הדברים**
גמאי **בארין** **ה'**
דחזקין ובלבטסו יוצאנים
מפריכות תנאית **ב'** זוה
אשה שנאמר בין שני
לילן וסדשו יצאנה
עולין לרגל היו מגללין
הפריכות ומראין להן
הכריכות מעוררין זה בזה
שנאמר כמעט
ולויתו ואלן מראין להן
הכריכות והתבטח ולא
יבדאו לראות ככלל **ה'**
הקדוש ומתו ואמרין
שעת הסכנת כן לא הקדוש
כך נתנו **ר'**

יִשְׂרָאֵל הַיְּבוּשִׁי יוֹשֵׁה
יְרוּשָׁלַם. מחמץ
 יְרוּשָׁלַם שְׂמֵן יִצְחָק
 וּמִנִּי אִימָרוֹן הָיוּ וְלֹא
 אֲרִיסֵי מִן הַשֶּׁמֶשׁ
 עָדָה עָדָה דָּלִי שְׁעִדִּין
 הֵם נִכְדוּ יוֹשֵׁה וְלִנְדָדוּ
 שִׁמְעֵן לֹא וְלִנְדָדוּ
 (שְׁמוֹנִים א, וְאֵת)
וְיִשְׂרָאֵל הַיְּבוּשִׁי
שִׁבְדוּ. שְׂמֵנוּ
 זָקָקוּ מִחֲבֹרֹת יְרוּשָׁלַם
 עָדָה עָדָה יִשְׂרָאֵל שִׁרְטָה
 וְלֹא מִן מִסֵּי אֵלֶּה
 הֵיטָה שְׂמוֹנֶה עָשָׂר
 קֶרֶם מִן הַנֶּחֱסִי שִׁרְטָה
 לִמָּוֶת שְׂמֵן שְׂמֵן
 חֲמִישִׁי לִדְרוֹת חֲמִישִׁי
 מִנְיָנָה (דָּק ח:)
 עַד הַיְּרוּשָׁה. (מִדְּבָר)
מִדְּבָר. הַיְּרוּשָׁה.
נָתַתָּה. מִדְּבָר.
 רוֹשִׁים מִמִּנְדְּבוֹת
 הֵם וְהֵם נָתַתָּה
 (הַתִּלְפָּן) עַד שֶׁן
 אֵלֶּה קֶרֶם שִׁרְטָה

ג'נימטריא חמשין ותרין: והגביר
 ארבים. בספר דניאל חמי, והמי
 מפרש ליה ר' יוחנן, אחוה ברית האמור
 גפסרית ומלחט שנאמר צו לו אשר
 עזבו את בריתם, האבדו הארוב על
 ישראל שבעה חדשי ארבים. לשמים,
 כמו כל רבי מלך צבל (ידימה נט):
 מתעסק, צטיל ושחוק: רצפה
 משונה. אחת מן הטובלות של שיש
 שצרכנה ראה גבוהה מתצורותיו, והבין
 שצלקיהו מאחר שסעדרה שם:
 ביהוד. צברור: מתאצוין בעצבים

(ב) גמ' דכתיב ואת כל קירות הבית מסך קלע פתוחי מקלעות כרוכים וממורו' ומטורוי צליס וכתיב ולפס זה מ'שר:

גליון חש"ס

גמ' ועתודותיהם שושתי תיובתא. עין סוטה דף מו ע"ב ברכ"י ד"ה ויקרא שמה ולע':

לשון דיבור, כמו (שקלן פ"ג משה ה)
אלין שנפשו ומעורה בקליפה, ובמה'
ציה (ד' א) אם היו מעורות בגידין
אסורות: ולא יבאו אראות. הלוים
שנמדדו, אם על פי שהיו נושאין
כלי הקודש בבקף, לא היו ראשי
ליכם בשעת סילוק מסעות שהיו
מפקדן את הארון והמוצא להסיעו
ממקומו עד שהיו אהרן ובניו מבסין
אותו בגרמיקיהן, כמו שכתוב בפסכה^ה
ובסו ואולי ממסכה עור תחת ולקחו
בגד חלול ומסו וגו' ככלל לשון
כיסוי: בבית אביה. צלירוסיה, אף
ישראל נמדבר עניין לא היו גסין
שעליה: נתגדשה קאמרת. האי
משה צבית שני הוה לאחר שנמדדו
ותו: צלירבתה ראשונה. תלמית
חיבתן שאין גסין זה: צוה: במאי
עסקינן. האי מגללין להן הפסוק
ומראין להן הכרוכים: מי הו
ברבים. דקט"ד כרוכים שעשה
להם אלא אלא חוץ ויהי האבר:

נשמה פרוכות דין במקדש שני
שבעה לשבעה שערי העזרה, שמים
נדביר במקום אמה טרסקין,
הסמים כנגדן לחוף בין עליית
והיכל לעליית בית הקדש הקדשים,
ובי היכל נצמקש שני היו פרוכות
כנגד הפתחים הכי נמי במקדש
ראשון: כרובים דצורתא.
מזיירין כחול צמיוי סממנים,

כל הדרה מאי כל הדרה חדרה אתה מה
אתה אומר אומר לו שאני אומר ארון במקומו
נגנו שנאמר^א ויאריכו הכדים^ב וגו' אומר ליה
רבה^ג לעולא מאי משמע^ד דכתיב^ה ויהיו שם
עד היום הזה וכל היכא דכתיב עד היום הזה
לעולם הוא ותכתיב^ו ואת היבוכי יושב
ירושלם לא הורישו בני בנימין וישב היבוכי
את בני בנימין בירושלם עד היום הזה^ז הכי
נמי דלא גלו והתנאי^ח ר' יהודה אומר חמשים
שתיים שנה לא עבר איש ביהודה שנאמר
ול כל הכדים איש את רבו ויהיו ואל יאזמ מדבר

קִינָה כִּי נִצְתָּו מִבְּלִי אִישׁ עֹבֵד וְלֹא שִׁמְעוּ קוֹל
נִדְּדוּ הִלְכוּ בְּהִמָּה בְּגִמְטָרִיא חֲמִשִּׁין וּשְׁתֵּים
שָׁנִים נִתְקִימָה^א גִּפְרִית וּמִלַּח בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְ
סִי אֲתִיא בְּרִית בְּרִית כְּתִיב הֵכָא^ב וְהִגְבִּיר
הֵתָם^ג וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר עֲזָבוּ אֶת בְּרִית ה' אֲלֵ
שֵׁם הֵתָם לֹא כְּתִיב שֵׁם וְכָל הֵיכָא דְכְּתִיב
מִן בְּנֵי שִׁמְעוֹן הִלְכוּ לְהָרָה שְׁעִיר אֲנָשִׁים חֲמִי
וְעוֹזִיאל בְּנֵי יִשְׁעִי בְּרֹאשָׁם וַיָּכּוּ אֶת שְׂאֵרֵית
הַיּוֹם הַזֶּה^ד וְכָבַד עֲלָה סִנְחָרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר
וְאָסִיד גְּבוּלוֹת עַמִּים^ה וְעַתְדוּתֵיהֶם שׁוֹשֶׁת
וְחֲכָמִים אֹמְרִים אַרְוֹן בְּלִשְׁכַּת דִּיר הַעֲצִים הֵ
אָף אֲנִי נִמִּי תִנְיָא^ו מַעֲשֶׂה בִּכְהֵן אֶחָד שֶׁהָ
מִחְבְּרוּתִיהָ וְכֹא וְהוֹדִיעַ אֶת חֲבִירוֹ וְלֹא הִסְפִּי
נִשְׁמָתוֹ וַיִּדְעוּ כִּיחֹד שֵׁשׁ אַרְוֹן גִּנָּה מֵאֵי הַיָּם
בְּקִרְדּוֹמוֹ הִיָּה תִנָּא דְּכִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שֵׁנִי כִּ
בְּעֲצִים וְנִשְׁמָתָה קִרְדּוֹמוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם וְנִפְסִ
יְהוּדָה רַמִּי כְּתִיב^ז וַיִּרְאוּ רָאשֵׁי הַבָּדִים וְכְתִיב
נִרְאִין וְאִין נִרְאִין תִּנְיָא נִמִּי הִכִּי^ח וַיִּרְאוּ הֵ

יִרְאוּ הַחֹצֵצָה הָאֵת כִּי־צִדְדֵי דוּחֶקֶן וּבֹלֶטֶין וְיִרְאוּ
 אִשָּׁה שֵׁנָא' ^(א) צִדְדֵי הַמּוֹר דּוּדֵי לֵי בֵין שְׂדֵי יֵל
 יִשְׂרָאֵל עוֹלִין לִגְדֵל מְגֻלְלִין לָהֶם אֵת הַפֶּרֶז
 שְׁהֵיוּ מַעֲוִירִים זֶה בָּזֶה וְאוֹמְרִים לָהֶן רָאוּ רָאוּ
 וְנִקְבָּה מִתִּיב רַב חֲסֵדָא ^(ב) וְלֹא יְבוֹאוּ לְרִאשׁוֹ
 יְהוּדָה אָמַר רַבִּי בִשְׁעַת הַכֶּנֶסֶת כְּלוֹם לְגִנּוּר
 לְכָלֵה כָּל זֶמֶן שְׁהָיָא אֲבִיָּה צְנוּעָה מִמֶּנּוּ
 אֵינִיָּה צְנוּעָה מִבְּעֵלָה מִתִּיב רַב חֲנַנְיָ בְר
 שְׁהִיָּה מִתְּעַסֵּק וְכו' אָמַר לֵיהּ נִתְגַּרְשָׁה קָא
 הִרְאִישׁוּנָה בְּמֵאֵי עֶסְקִינָן אֵי נִימָא ^(ג) בְּמִקְדֵּשׁ
 בְּמִקְדֵּשׁ שְׁנֵי מִי הוּוּ כְּרוּבִים לְעוֹלָם בְּמִקְדֵּשׁ
 דְּבָבִי דֹאמַר רַבִּי זִירָא אָמַר רַב ^(ד) שְׁלֵשָׁה
 שְׂבָעָה כְּנָגַד שְׂבָעָה שְׁעִירִים שְׁתֵּים אֶחָת לִפְתֵּי
 אוֹרֶם שְׁתֵּים כְּדִבְרֵי וְשְׁתֵּים כְּנִגְדָן בְּעִלְיָה רַ
 בְּמִקְדֵּשׁ שְׁנֵי וְכְרוּבִים דְּצוֹרֵתָא הוּוּ קִימֵי דֵי
 מִסַּב קִלְעִי ^(ה) ^(ו) כְּרוּבִים וְתַמְרוֹת וּפְמוֹרֵי צִיצִית
 וְכַתִּיב ^(ז) כְּמַעַר אִישׁ וְלִוִּית מֵאֵי כְּמַעַר אִישׁ

חקוקין בקירות העץ שלפנים מכותלי האזנים:

[illegible]

ק"ה א מיי פ"ה מהל'
 יו"ט הל' כ:
 ק"ו ב מיי שס הל' טו
 טוש"ע אר"ח ס"י שזו
 סעי' ו:
 ק"ז ג מיי שס טוש"ע שס
 סעיף ז:
 ק"ח ד ה' ז מיי שס הל' ח
 טוש"ע שס סעי' יא:

[illegible]

א בכתי" נוסף **לחתם**
 (וכ"ה לעיל כו ע"ב):
ב גירסת רש"ל אשכנזיה
 לר' **אבין** (גליות)
ג נדצ"ל **סיפא** צמי
 (באה"מ וכ"ה בכתי"י):
ד כבהד"פ ובכתי"י נוסף
החתם: **ה** צ"ל **דכ"י**
 קאמר (ב"ש): **ו** **ז**
ז דפריך (רש"י):
ח נוסף ע"פ המהרש"ל:
ט נדצ"ל **ותירין** **ר"י**
י (ב"ש): **י** צ"ל **ומשום**
כ"י (ב"ש):

ואם כן לרי' יוחנן דלית ליה דך חילוק על כרחך אית ליה דליתא משום דבעי לתרץ לעולם לא חסיון הקשה קושיא קלה אע"א דשמא לראי' דרי' יהודה לא אמרה מ"מ חד חנא מעלמא אמרה ולכן

ורבנמר מים ומדא גבוי עיבה. פרש"י הואיל ועיבה נפישא ותימיה אכל מין בשאניו מיוני כי הכא בטל שפיר והכי מפרש צדקיי'

איסור תחומין תלוי בשלש בעלים על המסד וצבאן ס' צעל היסעא עמי' ולא בטל בשאר איסורים ורבי אבא מחדל להו דאין ס' צעלת המים

[illegible]

ואמר רבי יוחנן וכבר בא חכם
 וירדה. וא"ל לישי ליה דיש חלוק בין
 גזת אחריס לבאן ולבאן לא משום דחולה
 מערבא דחולה דעתה החכם אית ליה
 אפי' חלוק בין חולה דעתה עממו לחיה
 דיש היינו ר' יוחנן דקאמר הכי כדי לבא
 זי גוגא אשכחנא (בבבא בתרא^ד) דקאמר
 ינו מילתיה דר' יצחק וא"ל מאי פריך
 ג"כ ז"ל דלרבי יוחנן אית ליה ברירה

ר' יהודה אומר אם היה אחד
היו שניהם רצונו למקום שירצה ילך
בגמרא ליתא לנחמני מדתני איז ופריך
נחמני דמתנה אדם על ערובו ומשני ההם
הכותים פ"י מסייע ליה לדתנא איז סמי
ר' ר"י ההם אדרבה ליתא לדאוי וההוא
משום דתנן בפרק מי שאלחו (גיטין דף

[illegible][illegible]

על רבינו חננאל

(א) גי' רבינו שור של רשי הרי
הוא כרגלי אותה העיר (וכ"ה
הגי' בר' המאירי ז"ל כנף)
והוא מלשון המקרא במלכים
א' ה' ועשרים בפרק רעי.
(ב) חולי ז"ל וכלי ברשות
דשאל קני שביח קמ"ל דהרי
הן כרגלי המשאל וכ"י.

למִי פָּטוּ מִה' מִי
 מִי הִלְכָה יֵב סָמָג
 לֹאזִין קָמָה טוֹשׁ"ע ד' ס'
 נֶחָ סַעֲיָף א' ס' קָט סַעֲיָף
 ח:
ב מִי פִי"ח מִה'
 מַכִּירָה הֵל' יֵב סָמָג לֹאזִין
 קָט טוֹשׁ"ע ח"מ ס' רַכְט
 סַעֲיָף ב':
ג מִי פִי"ו מִה'
 מִאֲסִי הֵל' ב' סָמָג
 לֹאזִין מַחֲסִ:

רבינו חננאל

[illegible]

ורב ספרא מיימי הכי אלמא מרד דשי"ך ציה ציטול יש לו תובעין
 אדאן מועיל כלל לומר הואיל ויש שם צעלין עליו אינו בטל אלא
 מנעטל ספיר אלמא לא תליא מילתא כלל בתובעין אס כן מתמיתין
 אדאן אע"ג דאין קו תובעין כיון דלא שייך ציה בטול דממונא הוא
 ואומר תחומין בעל על ידי הצעלים וחס נפליי עליו קנו שציה אכלו
 ונלא שייך בן צטול: **וכי** תראה ביה צמי דלא שייך והתני רבי
 יוחנן בן נורי אומר חפצי הפקר בו. אלמא אע"ג דאין קו תובעין
 קטנו שציה במקומן וז"ל מאי פריך מר? יוחנן בן נורי הא פליגי
 רבנן עליה דרבי יוחנן^א ואין ס"ל רבנן דלמרי לא קנו שציה אלא
 דכרגי המולאן הואיל וידע להו תובעין הכי נמי צמתי? יומא
 והכי ו"ל דהכי מיימי ועת כאן לא פליגי רבנן עליו דרבי יוחנן בן
 נורי אלא היכא דאין שייכות הצעלים כלל בקנו חפצי הפקר דקנו
 שציה במקומן אכל היכא דיש להם שייכות הצעלים^ב כגון צמתי?
 ואפי' רבנן מרדו דלחליין חבר צעלים אפי' היכא דליכא תובעין השתא
 ומדרבי יוחנן נשמע לרבנן דכי היכי לרבנן יוחנן חפצי הפקר קנו
 שציה במקומן אע"ג דאין להן תובעין לרבנן נמי היכא דזיו להם
 תובעין חפצי הפקר^א והשתא לית להן קנו שציה במקומן:
רבא אמר^ב עבדי בו. פ"ה דלמי יביז טעמא לעיסה ורבא שני
 קדרה ולא פליגי ודוחק לכן נראה דלמי שני עיסה וה"ה
 קדרה שמה טעמה צושתפות ורבא שני קדרה והוא הדין עיסה דמלא
 יביז טעמא צעיה ומיס חשיבי דעיקר העיסה נעשית ממנה:
 משום

וְעִירֹצִין דָּף הוּא:) א"י. אַבִּי לִרְבִּי סַפְרָא, אֲכֵחִי מִתְנִי לֹא מִתְרַא, לְדִ
מְרוּרוֹת מִן קֹא מְדַמִּית אִיסוּרָא לִאֲסַפְדִּי מִמוּנָא, אִיסוּרָא אֲמוּרָא רִבִּי
הַמּוֹעֵט לְבַעֲלֵי שֶׁל מְרוּבָא, וּמִתְנִי נִמִּי לֹא קֵאמְרִי לְדַפְקֵי רִבִּי מִמוּנָא
לְדַבְּבָל: וְעַמְמָא מִיֵּי. הַש"ס צִעִי לֵה, לְדִמִּין לְדֹא מִירוּלָא יִנְיָהוּ הַקִּי
אֲמַר בִּי. וְלֹא פִלְגִי אֲלֵה מִר שֶׁנִּי עֵיסָה וּמִר קִדְרָה: אַבִּי אֲמַר גִּזְרִי
אֲחֵי לְמִימֵר נִמִּי צִעִסָת שׁוּתָפוֹת דִּינִיכּוּהָ כָּל אֲחָת וְאֲחָת לְמִקּוּמָה:
רַבָּא אֲמַר תְּבִלִין וּמִלָּה לְטַעְמָא עֲבִידִי וְטַעְמָא לֹא בְטִיל. כִּי הֵנָּה הוּא בְּעַצְמוֹ לֹא נִתְעַרַב

(א) צ"ל נהי דלר' יהודה אין דם מבטל דם ולא בטיל וכו'. (ב) נראה דצ"ל ואפי' טוגע בכל אחת מהן.

מאז זו היא השמטה. **שנאפשר לנבילה שתעשה שחוטא.** כלומר שהיא עליה מורה שחטא
 טעמה דבר חסדא דלילי בחר מבטל והואיל וא"ל לרוב להיות כמעט הוא כמין בשאט
 כה לכן מתקום חלד אע"ג שלא נחשין לכן אדם להקנות שניה. קונין שביניה. במקום
 שחטא מתחיל הכל

ויהי. וישמח בדבר שלא עמל בו, כך זו אין שמה צטל מכאן הוואל וקונו המים שציתה אלה, דהא לא קשיא לן משום שהשאלתן לה או נמנעו מלשאלה ידא מותר, דהא אמר רב ז"ל הרי הוא כרגל המשאל דצטרך בין השמשות אוליין, וכי קשיא להו משום מעוטא ורובא קא

קטיל להו: גזלתיכו שקל'י. מלבושכם
לקחתי שאתם משתקים עלי: גזלתא.
מכריך נאה שמעטק צו תחת טליתו,
וכשיוצא מעציר טליתו וזה נראה:
מאי שזא חטין בששורים דקא קאמר
דהו. למיט' שמעטק לו קצ חטין צ"י
קצין שעורין של חצירו יאכל הלה
ומדי, מכלל דסבירא ליה צה דודאי
יאכל ומדי, דכין דשאניו מינו הוא
צטל מועט מרצוזה: חטין בחטין
גמי ב'. פלוגמא דרני יודא ורצני
במנחות דהקומץ רצה (יד קכ).
אמר רב ספרא. לרצ אושע'י: משה.
ציקלא דמשה קא משתעט'י: שפיר
קא אמרת, בתמיה, כלומר אמאי קא
מודית לכו בחדא ולקשאי' למתני?
ולא שמיע' דהו. להקצ רצני דמשקו
אמתי' הא דלמר וכו': משלם ל'
דמי חטין. שאין דרך לצורכן וכן
נמכרין צמור הסטין: איצא ביצא
הסריה. מפני שחסר מדתו מתחיים
לו ואשע'י דלא מדיד' שו, וכש' מסיס
ומלה דלא צטלי מעטויי'סו. דמדיד'
דטעמיה הוא משום חיובא דממונא
לכ צטיל במיעוט: אמר י"ה אביי.
לרצ ספרא, והיכי מתרצא מתניתין
בכסי: ודא שני י"ה ב'. ומתני' ממון
שאיין צטיל הים הוא, דאושלתינהו
יניהלם עד לאתר יו"ט, ואין דבעיסה
זו אלא איסור צביתה משום ממונא
המערבב בה, וכיון דמיעוטא צרובא
הא מעטא זכא ליה דמיעוטא צרובא

חשיב ממונה ולבטל: אמר' ליה. רב ספרא לאחי, ומשום דלין לו
תובעין פקע שם ממונה מיניה וות לביטל, ולי טענה דבטול ברוב
בבעלים ולא בעלים קאי: ואשמיעך דהא דאמר רב חסדא גב'ה
בבב'ה בשוה'ה. אליבא דר"י אמר' זמנחות דאמר מין זמניו
לא בטול מין בשאניו מינו בטיל, וזני דרי חייא נבלה ושחוטה
בטולות וזו וזו לר"י, ואשמעיה רבי חיאי דרי אמר' ר"י היכא דלפסא
לו להיות כמות, אבל אי אפשר לו להיות כמות מין בשאניו מינו
הוא ובטל, ופרש' רב חסדא דהאי אפשר ולא אפשר דרבי חיאי
בזמ' המבטל דהוא רוצה אוליין, דאם אפשר לו להיות כמות
הבלבוחי' הו' מין זמניו ואי לא הו' מין בשאניו מינו, הלכך כיוס
נבלה שנחתעין דבריה זימין שם שחוטה בטלה כמי שאינה שם
הנוגע בהן אין טמא, דמין בשאניו מינו הו', דאי אפשר לשחוטה שהו'
הנוגע להיות טמאה כמגע ומתשא כנגלה, אבל שחוטה שנחתעה
בנגלה דרובה נבלה אין השחוטה בטלה להיות הנוגע בהן טמא
ודאי לשרוף תרומה על מגעו, לפי שאפשר לנגלה שהו' המבטל
שנחתעה טעורה כשחוטה, דלמי מכה נבלה ואינה ראויה לגר שוב אר'
שקריה נבלה': ה'בי גמי. דאי הו' לו בעלים ואינה ראויה לגר שוב אר'
והתיב'. למשול ללא בעלים אל פקע חשיבותא לדמנא: דאמר
רבי יוחנן חפצי הפקר. הנמלאים קונין שכינה, והמאולץ מוליך
ממקום מניחתן אלפים לכל רוח ואינו מוליך למקום שערב שם, דיש
להם שכינה לעמקן. אלמא חשיבי בלא בעלים, ושפיר תמן במתמי'
דלע"ג דלין לו תובעין לא לבטול: ר' יוחנן בן גורי אומר בה'
ולא בדידי' תנן לה הכי אלמא מדבריו שמעטות בפי' שם שהזויהוה
וי' י' ש' לו תובעין איכא ללקשויי לביטל, שמעמית' על זו הבורר
לביטול ברובה, אבל ממונה לא בטיל מועט ברוב להיות קניי ממון
אלא תכרה להמסיד, אלמא איסור תחומין שיש לה בה הוא דקשאי לן
ונזי' טעמא דבטול. ולא מאי הו'. ה"ג אביי אמר בה' ורבא
שם תעשה ישיבה בלתי פסולת מים ומלח ולא אסרי עלה
ישיבה אר'ה, ולא פליגי אלקשויי אלמא מר שני תלמי ומר שני מדא':

שִׁים
 וְאֵל זֶה הָיָה דְרָגְמִי בְּדִים אֶל מוֹנֵי אֵלֶּה שְׁלֹן הִרְבּוּ יִכְרָן [ב"ב עד.]. וּבְכֵל בְּשֵׁם
 שְׁמוֹת וְהָיָה בְּכֵל וְאֵין יְדוּעַ אֲחֵרֵי בְּכֵל בְּרֹב שֵׁם נֶגַע בְּחַתֵּם מִתְחַבְּרִים אֵינִי שְׁמוֹת בְּשֵׁם
 אֲחֵרֵי בְּכֵל בְּכֵל. אֵם שֶׁ שְׁמֵי מִתְחַבְּרִים וְהָיָה אֲחֵת שְׁמוֹת אֲחֵת שְׁמוֹת אֲחֵת שְׁמוֹת אֵלֶּה שֶׁ
 אֵת תְּחַבְּרִים וְהִיא כֵּן, מִתְחַבְּרִים וְכֵן, אֲשֶׁר נִכְלָה אֵת כְּתוּבֵת בְּשֵׁם שְׁמוֹת אֵלֶּה שֶׁ מִן
 אֵת אֲחֵרֵי בְּכֵל שֶׁ אֲחֵרֵי אֲשֶׁר נִכְלָה אֵת כְּתוּבֵת בְּשֵׁם שְׁמוֹת אֲחֵרֵי מִתְחַבְּרִים וְהִיא כֵּן
 וְהִיא אֲחֵרֵי בְּכֵל שֶׁ אֲחֵרֵי אֲשֶׁר נִכְלָה אֵת כְּתוּבֵת בְּשֵׁם שְׁמוֹת אֲחֵרֵי מִתְחַבְּרִים וְהִיא כֵּן
 וְהִיא אֲחֵרֵי בְּכֵל שֶׁ אֲחֵרֵי אֲשֶׁר נִכְלָה אֵת כְּתוּבֵת בְּשֵׁם שְׁמוֹת אֲחֵרֵי מִתְחַבְּרִים וְהִיא כֵּן
 וְהִיא אֲחֵרֵי בְּכֵל שֶׁ אֲחֵרֵי אֲשֶׁר נִכְלָה אֵת כְּתוּבֵת בְּשֵׁם שְׁמוֹת אֲחֵרֵי מִתְחַבְּרִים וְהִיא כֵּן

עיקר [חולצ'י ג.].

[illegible]

הגהות וציורים

[illegible]

ליקומי רש"י

[illegible]

(א) לעיל ג: [יבמות פב.
 ז"מ נ"ג.] עירובין פ"א;
(ג) [בבבסו ג.] עירובין פ"א;
 שבת פ"ג (ד) שבת פ"ט;
(ה) שם שם פב. ז"ב כ;
 עירובין מה' (ו) שם
 מו. מת. ש"ד ע"ה;
 [תוספתא פ"ד] (ז) עיר
 תוס' עירובין מו. ד"ה
 נהרות, (ח) גמ' ה. מו;
 מכות כב, עיר
 תוס' ד"ה הקדש,
(ט) שבת דף פ: (י) דף
 מו, (כ) לח. ד"ה ולבטל,
 ר"ע ד"ה גורם, כב
 (ט) כרב אשי שבת סב.

**הגהות מהר"ב
רנשבורג**

הגהות וציונים

ליקומי רש"י

שִׁישׁ יָזַד מִתִּירִין. לַמָּחַר וְיִלְכִּיחַ, אִלּוּ הַיּוֹם יֵאָכְלוּ כֵּלָן: מְדוּמִית. דָּקָה הִיא מְאֹד וְנִטְלָה, וְעַדָּה שֶׁהַמְדוּמִית דָּקָה הִיא, לְדַמְיִין (וַחֲלִין דָּק קָפָה): מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ מִים אַחֲרֹנִים חֻצָּה מִפְּנֵי שֶׁמֶלֶח קְדוּמִית יֵשׁ שֶׁמֶסְמָחָה אֶת הָעֵינִי, אֲלֵכֶם דָּקָה הִיא מְאֹד וְנִטְלָה צִיד וְאִינֵי נִיכְרָת: וְאִין בְּטָלִין הַמִּים בְּקִרְדָּה בְּפִנִּי רוֹבֵבָה. הַיִּמְכַר לְעֵינִים, וּמִתְנִיתִין פּוֹטוּר צְמִים תֵּן לֹא שֶׁנֶּחַ עֵיסָה וְלֹא שֶׁנֶּחַ קִדְרָה, לְמַתְנִיתִין תִּכְרִי אִירִי מִדִּקְמִי עֲבֹלִין דְּהֵיטֵו לְקִדְרָה. עֲבָה. תִּכְשָׁל עֲבָה שְׂאֵן וְרִטְטוּ נִיכְרָ, וְהוּ כְּעֵיסָה: מִרְבֵּי^א וְשִׁדְחָתָה. כִּגוֹן הַדְּלִיק נִרְבֵּי שֶׁלֹּאֲנֶחַת חֲכָרו אִינוּ מַעֲבֵד צִאֲסוֹר

לכתחלה מדרבנן, ואם והנין לא מועילין אין חייבין קרנן מעילה, לית ביה ממסא: המוציא שְׁלֵחֶת פסוד. מפרש בגמרא: **גמ'** גזלה ש"ע ע"י. שנאמר: ולא יצאק בידך מזמנה מן הכרס (דברים יג), אסור בגזלתו ומותר בשלכתו: מאי שנא ש"ע ע"י דשרי. לגמרי דלפילו מדרבנן לא זור בה דקמני מותרת, ובשל הקדש תמי לא נהני: הקדש לא מאיס ולא בדילי אינשי מיניה. כולי האי כע"ז, דדלילתא דהקדש לאו משום מאיסותא אלא משום אסורא, והי דנעלמה אמרינן^א לגבי תולין דלילי אינשי מהקדש, אכל לגבי ע"ז לאו דלילתא היא: ב"ה שהוא. צלל שיעור: הא דתני חייב בשחטוציא קיסם: דכיון דיש לו דבר להדבק בו חטובה היא צלל שהוא, ומתמינן דקמני פסוד כדלוקינא^ב לקנן בדלילתא אדריי, שתייה דולקת בשרות תמיד סמוך לרשות הרבים ונפח^ג יצידו ונתק שלחנת וספרית^ד לרשות הרבים: ותיפוק^ה א"ר משום קיסם. אמאי תמי המוציא שלחנת כל שהוא חייב, צללו שלחנת נמי חייב משום קיסם: בדלית בה שיעורא. להוצאת שבת: ביצה קשה. שהיא קלה בשל מכל הצינים, ושיעורא חמשים זו צלל כשרעולת^ו: אביי אמר הא דתני חייב כגון דרשייה^ז אָמַר משהא ב'. ומשום דיש לה דבר להאחז בו היא חטובה, אכל בקיסם לא סבירא ליה לאביי. משום דמועט הוא וממחר לכבות, אי נמי דכוחא אשמעינן אביי דלפילו צחספא שבת: כדי ליתין בין פטור להיבדוק. וסודרין אותם לעולם ולמעלה ומשמי רוחות, ופעמים שכן יאה זה נמוך מזה ולא יהו עוקומים, וכשהאחד נטעה נתן לתחתו נטעה נמי מעט ונתן חרסים דקים צנייהס: א"ל הא דתנן. מתני' (פאה א): **מתני'** ברגלי היחיד. אין מוליכין המים אלא כרגליו, ושיעורא בב'. העשויה לעוברי דרכים צלמנע הדק, ושיעורא ונקה בגזלתה, ואם כן אחד ושאל לו מימינו אינו מוליכין לעמלן בתקומן, ויכ"ח הוא ליה לתימר הרי קן כרגלי כל אדם דמאחמול נמי הוצר דלהאי גבא חזו וצרכותיה קיימי, ובעיריותו הושריבין. היינו סתם נהרות שיש להם משך להלאה ממקום מקור הרי הן ברגלי ב"ה אדם. אין להם שום שביחה לא בתקומן ולא כרגלי הית ליה שביחה, והכי מפרשי^א בעירובין צדקמ מי שחולציהו^ב: מיאא כרגלי הממלל: ברגלי^ג מי שנתמלא^ד לו. דנעשה זה שלחו וקנה לו: חברו כדלמלאן צבא מניעם צננים אוחזין (דף ק) זהו תופס לו בירא דשותפי הוא, לא הפקיעוהו בני הגולה אלא נטעוהו לכל ישראל נעשה שלחו, ואין זה מגביה מליאה: המורדר אסור. מי שהוטל על

משום דהוי דבר שיש לו מותרין וכלל
 וכו'. * וטו"ס תאמר והא [פס]
 שם לו מותרין אלא במין במינו ו"ל דל
 אלא במין במינו והא גבי תחומין ש
 צמנו וכו' [פס]
 ועי"ל ד
 אלא ע'
 נצי"ל
 צוה
הקד
 פסחים

שִׂיאָהָּ הָאֵל בְּעֵבֶה הָאֵל
נִחַלְתָּ כְּרֹגְלֵי הַבְּעֻלִּים
בְּנִחַלְתָּ שֶׁל הַקֶּדֶשׁ
לֹא נִתְּנָן וְלֹא מוֹעֵלִין
חַיִּיב וּשְׁלֹחֶבֶת פְּטוּרִים
כִּבְרִים נֹאמְרוּ בְּנִחַלְתָּ
זֶה וּשְׁלֹחֶבֶת בְּכָל מָקוֹם
עֲלִין בָּהּ וּשְׁלֹחֶבֶת לֹא
נִחַלְתָּ שֶׁל עִזֵּי אִסּוּרָה
מוֹצִיא נִחַלְתָּ לַרְשׁוֹת
פְּטוּר הַמְּחֻדָּר הֵנֵאֱמָר
שְׁלֹחֶבֶת עִזֵּי דִשְׂרִיא וּמֵאִי שֶׁנֶּאֱמָר
מִיֵּנֶה לֹא גִזְרָה בְּרֶבֶן הַקֶּדֶשׁ
רַבְּנָן׃ הַמּוֹצִיא נִחַלְתָּ לַרְשׁוֹת
צִיא שְׁלֹחֶבֶת כָּל שְׁהוּא חַיִּיב אִמּוֹר
זֶה קִיסָם בְּרִלִית לִיה שְׁעוּרָא דִּתְּ
יֵי אִמּוֹר כְּנֻן דְּשִׁיפִיָּה מִנָּא מִשְׁ
נֵאֱמָר בְּחִסְפָּא וְתִיפּוֹק לִיה מִשְׁוֹנוֹ
דְּבִי לִיתָן בִּין פְּצִים לַחֲבִירוֹ דְּבִי
תִּפְטוֹר הֵיכִי מִשְׁכַּחַת לֹה כְּנֻן
כְּרֹגְלֵי הַיְּחִיד וְשֶׁל אֲנָשִׁי אוֹתָהּ
כְּרֹגְלֵי הַמְּמַלָּא׃ גַּמְ' רַמִּי
לִי הַיְּחִיד וְרַמִּינִי׃ הַנְּהוֹרֹת הַמּוֹצִיא
אִמּוֹר (רַבָּאִי) הַבָּא בְּמֵאִי עֶסֶס
אִמּוֹר שְׁמוּאֵל בְּמַכּוּסְנִין׃ וְשֶׁל עוֹרֵי
כִּירוֹ רַב נַחְמָן אִמּוֹר כְּרֹגְלֵי מִי שֶׁ
בְּמַמְאִי קָא מִיפְלְגִי מִרְ סַבֵּר בִּירָא וְ
תִּיבִיָּה רַבָּא לִרְבִּי נַחְמָן׃ הַרְיֵי עִי

מב א מיי מ'ס משה
 וכן דבר שיש לו מחרת
 שבת לעיל דלא שייך דבר
 הכי נמי דלא ארמין ליה
 וזי דחמרי כלילי הוּי מו
 ועלמא כיון דתמונה לא
 מיון דהעיסא אינה גלושה
 המיס והקדשה נתקנה
 צלגין אם כן כשעבר זה
 הוי כלילי מין אחד':
ט רבא ברדיאי אינשי ודרי
 דבאן וקשה דנפ"ק
 (דף 17.) קאמר א של נדקס

ל דאין הכי נמי דלגבי חולין
 ונו אכל לגבי ע"ז לא בדילי
יתיפוק ל"ה מושום מנא.
 בצטיל מנא אגב שלהבת

[illegible][illegible]

(6) [מנחם דף מד,]
(7) [מנחם דף לד,
(8) הביאור הביא אר"ח
(9) סוף סימן קמ"ב ורמ"א
שם סעי' (7) [רמ"א]
מ"ה (8) [רמ"א]
(9) פסחים פ"ה (1) [רמ"א]
פרק י"ב מ"ב (2) [מ"א]
יא, (3) [שם פסוק יג,
(4) איוב טו, טז (5) [לעיל]
עמוד א, (6) [היא (לג)
ס"ב, (7) [עירובין צב
ע"א].

תורה אור השלם
(א) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ב) ואברהם מברך
אברהם: [בבב"ר, טו]
בב"ר: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ג) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ד) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ה) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ו) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ז) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ח) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(ט) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(י) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(יא) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(יב) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(יג) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(יד) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(טו) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(טז) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(יז) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(יח) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(יט) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

(כ) ונשמו את שמי על
בני ישראל
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]
אברהם: [בבב"ר, טו]

משלם תהא. אזהרה זו הכהנים זיהו: ושמו את שמי. תלה הכתוב
הדבר^א בזה דבר זה וזו שמת שמו על עמו ולא עשה נזקך ישראל
אלא לנזק מקום: ואברהם מברך. דלילו ואני אברכס אישראל
קאי כרע' דלמר בללו טריפות (חולין דף מט.) למדנו ברכה לאישראל

מפי הכהנים מפי הגבורה לא למדנו
כשהוא אומר ואני אברכס הוא אומר
הכהנים מברכס את ישראל והקב"ה
מברכס על ידם: פריקים. בתגים
ובנומדים: שאינו עולה בעבודה.

קודם שסיים שלט צדור ראה כדך
לעלות על הדוכן: וירד מעשות.
אלמא צדור עזרה צדור בך וחס"כ
וירד מעשות אלמא השמא הוא דגמר:

משקרא דו עקרי ברעיהו. ממקומן
עצודה אל רחוק היה מקומן מן
הדוכן ולא מנו עד דגמרה ברכת
העבודה: ותנן נמי. בברכות א"ס
העבודה כי רישא הכי אימא העובר

לפני המיזה לא יענה אמן אחר
הכהנים מפני הטירוף וא"ס אין שם
כהן אלא הוא לא ישא את כפיו שלא
מטירוף דעמו צדור לתפלתו ולא ידע

להתחיל למד בסיס שלום וא"ס העבודה
שהוא מלוכד צדור ולא מתקד דעמו
נושא את כפיו וחסור לתפלתו: רשאי.
לשא את כפיו: והא לא ע"ה

בעבודה. אלא דעקר פורתא וס"מ סגי
צהכי שעוקק מעט רגליו לילך ללד
הדוכן עצודה: פ"ר. צהמ"ז: פ"ב
עין. שווא נלע וגומלי חסד משמו:

מכירין בצרי עין. אולי אולכס משלם:
כי חנם מורה הרשת. לעיל מנייה
משמע צרי עין נארכה לרס וגו'^א
כל הון יקר ממא וגו'^ב כי חנם מורה

הרשת לשון חורה על נוה גפרית' כן
דרכם של צדיקים לזכות חסידים ושעורים
ברשותם כד שיעור העופות לאכול
ואלו צרי העין חנם מאכדין מזונות

שורין ברשותם צדיקי כל צל כק
שאף הן מירין צדן ואין נהנין
ממזונותיהן: כי כמו שער בנפשו.
שער זה על כרתו שכן פעל הוא

ונקודתו מוכתם עליו שאינו קמן ומני
פחם וטעמו למטה כלילי ואל האוכל
מירר והשעיר^א צנפשו של צר עין וכן
הוא לשון תחלים השוערים (ירמיה טז)

ומנחם בן סרוק פירש לשון שיעור
תמיד הוא משער כמה יאכל זה ועד
מתי: ופטרורו בלא מזונות. כלומר
למזונות האוכל ולא היה לו ורעה

אחד נושא מזונות ואל לחוטפס ממנו
לאוס רעצון ועמד זה עליו והרגו:
ב"א צדיקה. חזרה שילך עמם:
ששודות. דאנסי צמלאתא ואין יכולין

לצל: ד"א אנוסי. העומדין צהכ"כ
אחורי הכהנים לא אנוסי אלא שאין
הצרכה חסודה עליהם לעקור רגליהם
ולצל לפני הכהנים להיות מתברכס

פנים כנגד פנים כד הלך אינס בכלל
צרכה כדאמר^א כה מצרכו פנים כנגד
פנים: מבידתא דשחורי. לשון צרה.
שחורי מקום: ואשתירי בי עשרה.

מקלקן עין לזכות ועשרה עינין
אמן לא אישחיר צי עשרה לא חשיב^א
והוא
כלל צרכה נ"ה לה. אינה מפסקת. שאין הפסק לפני המקום שהכל גלי ודוע לפניו ואין

ב"ר בהן שאינו עולה לדוכן עובר בשלשה עשר. ירושלמי במסכת
נזיר פרק כהן גדול^א מהו שיעמא אדם^ב (לשואת כפס אחי דר'
אצל צד כהן אומר קמיה ר' יוסי צס ר' אחא עממא כהן לשואת
כפס שער ר' אחא ואמר אלא לא אמרי ליה כלום חזר ואמר או

דילמא לא שמע מיניה אלא כיון^א
דאמר ר' יהודה צד פזי צס ר"א
כל כהן שעמד צהכ"כ ואינו נושא
את כפיו עובר צעשה וסדר למימר

שמות עשה דוחה למלות ל"ת אומר
אלא לא אמרתי ליה אייתוניה ואנא
מלקי ליה נ"י אזהר הוי יתיב וממני
צב נישמא דקסרין הוי חמן מיתמא

ואתא עונתא דנשיאת כפס ולא
שאלן ליה^א אחא עונתא דמילא^ב
ושאלן ליה אומר להון על נשיאת
כפס לא שאלתון לי ועל מילא^א אמן
שאלן כד שמעון בן הוי כל חד וחד

מנהון משמט גרמיה וערק:
הא דפיק פריקים. ה"ה אי לא
סליק אלא דמחזק נפשיה ע"י
מתנות כהונה כמו שאמר בפרק הורוע

(חולין דף קג.) אומר אבי מרש הוי
חטיפסא מתנתא וכו' ועל משקל נמי
לא שקילנא לצד ממעלי יומא דליפורי
לאחזיקי נפשי צהכי ולפרוס ידיה

אנסי ליה עידיה: ד"א דאנסי הא
ד"א דאנסי. צסוק מסכת ר"ה (דף נה.)
גנות^א ציבור בקטנה
והיה בדולה אין
מפטרין וא"כ פליג עליה

ד"ר הושע בן לוי ואי
לעין לצאת בדי חובותו
בין הושע בן לוי דאפי'
מחיצה ברול וכו' אבל

לעולם אינו מצטרף וא"כ
הכי קאמר רב התם וכן
תפלה פרק אין צולין^א
גבי פסח הונאכל בחבורה

מן האגף ולפנים כלפנים
מן האגף ולחור כלחור
אגף היינו משקוף ואמר
רב עלה וכן תפלה והכי

אמר רב שלא יצא ידי
חובותו והתנן היה עובר
אחורי בית הכנסת ושמו
קל שופר או קול מגילה

אם כהן לבד יצא ופרי'^א
דהתם עובר אחורי בית
הכנסת ושמו
(6) מורה ורש"י ידי חובותו

אכל לענין דבר שבקדושה
צריך כהן קדוש וברכו
וקדושה לדין זה אמר רב
דמפסקת:

חשק שלמה
על תוספות שאנן
(6) ז"ל ללא עני עשרה עשר
אל ידע אצל לעני דלד
שקדושה לדין עשרה ענין
וכ'.

הנהו וציונים
(6) ברשי' שבע"י הגי'
תלה הכתוב הדבור
בבב"ר: להיות ברכה
זו וכו' (נ"י) בפי היר"ף
על דבריו: (7) בברורי'^א
אמר ר' יוסי: "מירר והשחיר"
והנה המהרש"ל
(דפ"ר) מדר והשחיר:
(8) נדביל לא חשיבי

(בא"מ: (7) צ"ל שיטמא
בהן (רש"ש) וכו'
הירושלמי שם (נ"י)
ובפי' פ"מ וקדושה'^א
ובברכות פ"ג ה"א (נ"י)
כרס נטע: (8) צ"ל
אלה כ"י (רש"ש)
וכ"ה בירושלמי ופירושו
"הא"מ: (9) רש"ל (נ"י)
כ"ה בירושלמי: (10) צ"ל
עונתא דמ"ב"א (מהרש"ל) וכו' בירושלמי: (11) ועל מ"ב"א (כ"ה בירושלמי): (12) צ"ל ביצד צולין, פסחים פה ע"ב:

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לט.

עין משפט
נר מצוה

בט א מיי פ"י מהל' פרה
למטה ה' ו'
ג ב מיי פ"י מהל' פלה
ה' ט סנה עין כה
טו ע"ע א"ח סימן קמו
ספ"ק ו'
גא ג מיי פ"י מהל' ג"כ
ה' ט סנה עין כ
טו ע"ע א"ח סימן קמ
ספ"ק ו'
גב ד מיי פ"י מהל' הלכה
יב סנה עין טו ע"ע
ספ"ק ו'
גד ה מיי פ"י מהל' ע"ע
יב סנה עין טו ע"ע
ספ"ק ו'
גה ו מיי פ"י מהל' ע"ע
יב סנה עין טו ע"ע
ספ"ק ו'

תוספות שאנן

כיון דנפתח ספר תורה
אמר לדברי אפי' דברי
תורה. פי' רשבי"ם אבל
אי מהדר אפי' לית לן בה
דאמר פ"י דברכות ר' רב
ששת מהדר אפי' וגריס.
ואינו נראה לר"ת דא"כ
היה ליה לתלמודא
לאיתויי הא דרב ששת
ולומר שמונה בזה הענין.
על כן נראה לר' דרב
ששת א"ל לא פליג דרבדר
הלכה שרי:

חשק שלמה

על תוספות שאנן
(א) צ"ל דרב ששת פליג ועל
דלמד הלכה שרי.

הנהגות וצינונים

א צ"ל שבפניו (ב"ה)
במשנה ש"ס, דבש
(תמור): צ"ל ובפתחו
(יב"ב): פי' רש"י, וביה
בקרא ועין תוס' ברכות
ח ע"א ד"ה רב ששת:
ג צ"ל גדולה לר"ת דא"כ
(דבש תמור): ג' נדצ"ל
דב"ה דוקא אפריגין
אפילו מחיצה (באה"מ):
ט נדצ"ל שדן דברים
(באה"מ): ו צ"ל אם
נטל בהן ע"י דיו שחיות
וגטרה אינו צריך
(מנחת סוטה): ו צ"ל
חוב"ב נפילת ידים
ברכה (מנחת סוטה):
ט צ"ל עד שתבדיל
אמן וכו' הצבור ויין
קורא כהנים אם שנים
הם ואם הוא אחד אינו
קורא וכו' הן מחזיקין
פניהם וכו' וכו' וכו'
(מנחת סוטה): ט כהן
שנשתפס (דפרי'):
י נדצ"ל וקוראין
(באה"מ):

דקיימא לן כוותיה וכמדותיה דהכי פסק רבינו חננאל דככל דוכתא
ק"ל כר' יהושע בן לוי ומקשה מפ' כל גגות (עירובין דף ק"ג.) דיתבי ר'
זירא ורבה ורבה בר רב חנן וישיב אבי' גבייהו וישיב וקאמרי שמע מינה
ממתי' דיורי גדולה בקטנה ואין דיורי קטנה גדולה וכו' עד צבור

גדולה ושליט צבור בקטנה יושלץ
ידי חובתן צבור בקטנה וש"צ גדולה
אין יושלץ ידי חובתן תשעה בקטנה
וא' בקטנה מנטרפין תשעה בקטנה
וא' גדולה אין מנטרפין וה"ה גדולה
גדולה² לזכא למימר דיורי גדולה
גדולה אלמא לענין פלה לא אמר'
אפילו מחיצה של צרול אין מפסקת
ונראה דלא דמי דהיכא דאכא עסקה
גדולה ושליט צבור עמיהן ואחד
גדולה כיוצא בה מחוץ שמואל צי
הגדולה יואל גס זה שצאמרת כה"ג
אמרין דוקא⁷ אפילו מחיצה וכו' שרי
מוציא אפילו אחי שצדקות כדליתא
צמסכת ראש השנה (דף נ"ה.) אלס
היכא דלריך לזרופיהו ודלא לא
מנטרפי והיא דפ' אין עומדין (מבטות
דף נ"ג.) דא"ר אלעזר מיוס שחרב בית
המקדש נפסקה חומת צרול צין
ישראל לאציהן שצמסם לא שייכא
להכא דהיא אמר לגבי הא שאין
פתלתן מקובלת כמו בזמן שפתח
קיים מיהו לענין זה אין מפסקת אס
יתצרכו הצבור ע"י צרכת כהנים
שעמיהן צדק הכנסת או יוצא ש"צ
ידי חובתן גס זה יתבדק ויואל ידי
חובתו עמיהן דכלפי אציו שצמסם
לא תלי בהפסק מחיצה:

והנה ע"ה הצדדין שבפניו הוואתו
בפניהם ש"ס, דבש
(תמור): צ"ל ובפתחו
(יב"ב): פי' רש"י, וביה
בקרא ועין תוס' ברכות
ח ע"א ד"ה רב ששת:
ג צ"ל גדולה לר"ת דא"כ
(דבש תמור): ג' נדצ"ל
דב"ה דוקא אפריגין
אפילו מחיצה (באה"מ):
ט נדצ"ל שדן דברים
(באה"מ): ו צ"ל אם
נטל בהן ע"י דיו שחיות
וגטרה אינו צריך
(מנחת סוטה): ו צ"ל
חוב"ב נפילת ידים
ברכה (מנחת סוטה):
ט צ"ל עד שתבדיל
אמן וכו' הצבור ויין
קורא כהנים אם שנים
הם ואם הוא אחד אינו
קורא וכו' הן מחזיקין
פניהם וכו' וכו' וכו'
(מנחת סוטה): ט כהן
שנשתפס (דפרי'):
י נדצ"ל וקוראין
(באה"מ):

צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸
צירא צדוד שכן עסקין שצמסם תמורה:⁸

וכי מהדר מציבורא מאי אמר. סדר נשיאת כפים מפי' רבינו שלמה⁹ עוקר רגליו בעצירה ממקומו וכל לפני החיצה ומתפלל יהי רצון
שתהא ברכה זו וכו' ומאריך זה עד שיאמרו¹⁰ אמן של הודאה מפי' הצבור וקורא כהנים אם שנים הם ואם אחד אינו קורא ש"צ והוא
מחזיר פניו מאליו כדאמר לעיל¹ לאחד אינו קורא וכשכלה דבור מהקורא מצדדין אשר קדשו כו' ואחר כך מתחילין בצרכה וכשכלה
אמן אחרון מפי' צבור הן מחזירין ופופין קשרי אצבעותיהן אם רוצין ושליט צבור מתחיל שים שלום והכהנים יתפללו רצונו של עולם עשיו
מה שגזרת וכו' ומאריך זה עד שכלה ברכה מפי' שליט צבור עוקרין רגליהן והולכין לכן: בשאלות פרשת ויקח קרח כהן שעזר עזרבת
כוכבים¹¹ לא ישא את כפיו דגרג מהורג את הנפש דלמריין צפ' אין עומדין (מבטות נ"ג.) כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו ורבינו גרשום
מאור הגולה השיב שצמסותיו גושא כפיו וקורא ראשון צמורה דכיון דחזר שצמסו חזר לקדושתו דתנן צבור מנסת מנחות (דף ק"ט.) אך
לא יעלו כהני הצמות אל מוצה ה' צירושלים כי אם אכלו מזאת צחוק אחיהם והרי הן כעצלי מומין שחולקין ואוכלין וכשם שצעלי מומין
נושאין את כפיהם וקורא¹² ראשון צמורה אף זה שאם לא תמאיר כן נמצאת מרפה ידיהן של צעלי תשובה שילמחו וכו' לאותה צמרה או
לאותה כלמיה וימנעו מעשות תשובה ואמר ר' יוחנן¹³ כל האומר מנשה אין לו חלק לעולם הבא מרפה ידיהן של צעלי תשובה¹⁴ ותנא דבי
רבי ישמעאל הואיל והלך זה ונעשה כהן לאילנים אדמה אכן אחר הנופל וכו': [וע"ע תוס' מנחות קט. ד"ה לא יישמו ותוס' עמיט כו. ד"ה א"ה מה]:
עד

והנה אחריו. ואף שם היו כלים הנריכין הנה: הוואתו פסולת.
דענין כוונה לטורה כדכתיב (מגדג יט) והנה הטור על הטמא
שהא מתכוין לו: ע"ה הצדדין שבפניו. לדדין שים ממנו ולהלן ולא לדדין
שישנו ממנו ולאמור והכי ממי העומדין צלדין של כהן הימנו ולהלן

כלל ברכה הן דכלפניו דמי אכל של
אחר הימנו אע"פ שאין אחריהן
ממש כלאחריו דמי: ובפתחו.
וכשתחיל וצבורא כתיב: עמוד.
שמו: ש"א נפ"ל ידיו. לפני עלותו
לזוכן: במה הארכת ימים. איה
זכות צדק שהארכת ימים: קפנדריא.
לוקר דרכו דרך צדק¹⁵ ליכנס צפתח
וללללל כנגדו ולשון קפנדריא
מפרש צרכות (דף ק"ג.) אלמקיפנא
אורי איעול צהא עד שאני מקיף
סביב השורות הללו אכנס צה
ואקצר דרכי. ודרי שורות צמים: ו"א
פספתי ע"ה ראשי עם קודש. שיו
יוצאים התלמידין צבית המרש על
גבי קרקע והמהלך צימיה כשהן
יושצין ונכנס לישצ צמקומו מרחיב
פסיעותיו צעל כרחו והוא לשון
מפסע (ה) ונראה כמפסע על ראשיה
לפיק צריך להקדים או ישצ לו
מבחן: ו"א נשאתי כפי צבדך. שכהן
היה: בלא ברכה. צרכה מפרש ואולי
מאי מנכר: ובי עקר בריעה. עצבדה
למיסק והוא מחזיר פניו כלפי
חיה מאי אמר: וכו' מהדר אפי'ה
מציבורא. כשגומר צרכותיו מחזיר
פניו לצד החיצה עד שיגמור שליט
צבור המצדך את עמו ישראל בשלום¹⁶:
מה

בשרה. צירושלמי צפרק אין עומדין¹⁷ אמר' הדא אמרה העומדין מן הצדדין כלל ברכה: כיון
דברר הלבב. מקשיין מפרק קמא דצרכות (דף ט.) דלמר' רב ששת הוה מהדר אפי'ה וגריס אמר אינהו צדיהו ואין צדין ומצינו למימר
דמהדר אפי'ה שאני אי נמי רב ששת שאני משום דהוה מאור עינים¹⁸ והוה פטור מקריאה משום דהוה צדיהו שצכתב אי אתה רשאי לאומרון
על פה וכוין דפטור מקריאה אפילו צעשת שמעיה היה יכול לעסוק בצדד הלכה והיינו דקאמר אן צדין כגון דברי הלכה (כגון¹⁹) דברים
דעל פה ואינהו צדיהו דברים שצכתב מיהו מסתבא כפירוש ר"מ דפ' התם דוקא רב ששת וכו' א"ל דלא הוה אורחא דמילתא לאיעסוקי בצדד הלכה צנאפי
כצנא צדיהו לן דלמר צנא כיון שנפתח ס"ת וכו' והיא דהוה מהדר אפי'ה י"ל דלא הוה אורחא דמילתא לאיעסוקי בצדד הלכה צנאפי

כל בהן ש"א נפ"ל ידיו. פירש שר"י אמר כי רבי אס נטל ידיו שחיות וטעה כהן²⁰ אינו צריך לטול ידיו כשעולה לדוכן וכמדותיה שהועתק
מהגהת תלמיד שהרי אין לשונו משמע כך דפירש שלא נטל ידיו לפני עלותו לדוכן משמע ממש סמוך ועוד דמיייתי גמרא קרא שאו
ידיכם קדש וצרכו משמע חיפק לנטילת ידים צרכת כהנים דמשמע ליה השמא דצרכת כהנים משמע קרא דהיא צנשיאות ידים ומשמע
צירושלמי פ"ח²¹ דצרכות דצרכתה דמשמע קרא צעין נטילת ידים סמוך לה דמיייתי לה התם²² אצרכת המזון והכי איחא שלשה תכיפות
הן חיפק לסמיכה שמיטה שאלמר וסמך ושחט חיפק לנטילת ידים צרכתה שאל' שאו ידיכם וצרכו חיפק לגאולה תפלה שאל' יהיו לרצון אמרי
פי וגו' וכתיב צתריה יעקב ה' ביום צרה וצפ' כילד מצדדין (מבטות מ"ג.) משמע דהיא צרכתה איירי בצרכת המזון מיהו שמעין מיהו דענין
חיפק נטילת ידים צצרכה²³ דמשמע ציה קרא והכא מיייתי לה אצרכת כהנים ועוד אי מייירי הכא צשלל נטל ידיו צצחרית אמאי נקט
כהן לנשיאות כפים תיפוק ליה משום דברי חורה שצריך לטול ידיו כדלמר²⁴ צפ"ק דצרכות (דף י"א:) וצפ"ק צ"ס (י"ד:) אמר רב חייא בר רב
אשר יזמין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב לתניין לן פירקא צצפירל דבי רב ומוקדים וקאי ומשי ידיה ומצדך ומנח תפילין והדר אמר לן
ואמר נמי התם²⁵ דצעי ללהדורי צתר מיל לנטי' לק"ש מיל ומה לי ק"ש ומה לי צצרכת כהנים אי משום דלריך צצרכת לפניה הכא נמי
לריך צצרכת לפניה כדלמר לקמן להכי מסתבר דהכא צנטילת ידים חיפק לצצרכת מייירי ושיעור תכיפה איכא למשמע מתכיפת סמיכה לשמיטה
דלמר²⁶ צפ' כל הפסולין (ומהר"ם נ"ג.) כל הסמיכות שהיו שם קורא אי צצכת חיפק לסמיכה שמיטה חוץ מוזה שהיתה צצער נקור שאין
מזרע יכול ליכנס שם אלמא כדי מהלך משער נקור עד צית המצבחים לא חשיבה תכיפה וצמסכת מדות (פ"ה מ"ה) משמע דלא הו

וכי מהדר אפי'ה מציבורא מאי אמר. סדר נשיאת כפים מפי' רבינו שלמה⁹ עוקר רגליו בעצירה ממקומו וכל לפני החיצה ומתפלל יהי רצון
שתהא ברכה זו וכו' ומאריך זה עד שיאמרו¹⁰ אמן של הודאה מפי' הצבור וקורא כהנים אם שנים הם ואם אחד אינו קורא ש"צ והוא
מחזיר פניו מאליו כדאמר לעיל¹ לאחד אינו קורא וכשכלה דבור מהקורא מצדדין אשר קדשו כו' ואחר כך מתחילין בצרכה וכשכלה
אמן אחרון מפי' צבור הן מחזירין ופופין קשרי אצבעותיהן אם רוצין ושליט צבור מתחיל שים שלום והכהנים יתפללו רצונו של עולם עשיו
מה שגזרת וכו' ומאריך זה עד שכלה ברכה מפי' שליט צבור עוקרין רגליהן והולכין לכן: בשאלות פרשת ויקח קרח כהן שעזר עזרבת
כוכבים¹¹ לא ישא את כפיו דגרג מהורג את הנפש דלמריין צפ' אין עומדין (מבטות נ"ג.) כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו ורבינו גרשום
מאור הגולה השיב שצמסותיו גושא כפיו וקורא ראשון צמורה דכיון דחזר שצמסו חזר לקדושתו דתנן צבור מנסת מנחות (דף ק"ט.) אך
לא יעלו כהני הצמות אל מוצה ה' צירושלים כי אם אכלו מזאת צחוק אחיהם והרי הן כעצלי מומין שחולקין ואוכלין וכשם שצעלי מומין
נושאין את כפיהם וקורא¹² ראשון צמורה אף זה שאם לא תמאיר כן נמצאת מרפה ידיהן של צעלי תשובה שילמחו וכו' לאותה צמרה או
לאותה כלמיה וימנעו מעשות תשובה ואמר ר' יוחנן¹³ כל האומר מנשה אין לו חלק לעולם הבא מרפה ידיהן של צעלי תשובה¹⁴ ותנא דבי
רבי ישמעאל הואיל והלך זה ונעשה כהן לאילנים אדמה אכן אחר הנופל וכו': [וע"ע תוס' מנחות קט. ד"ה לא יישמו ותוס' עמיט כו. ד"ה א"ה מה]:
עד

ליקוטי רש"י

ובפתחו עמוד כל
העם. וכלאשר פתחו
לקותו שמוך כל העם.
עמוד. לשון שמוך
(שמוך) כמו עמוד ולא
עו עוד (איו"ל נ"ג.) [נחמיה
ח. ה]. במה הארכת
ימים. נאמה זכות.
קפנדריא. מקל הילוט
דרכ צית הכנסת [מגילה
ד:] לקל הילוט שלל
להקוף ויכנס צפתח זה
ויאל שצמגדו וכו' אלל
לעשות צרכי (ובמכות ו:).
טרי"א צנטי' (ברכות סב.).
ו"א פספתי ע"ה ראשי
עם קודש. כשהיו
התלמידין צצית המרש
על גבי קרקע הולך על
גבי מציבתן לישצ למקומן
נראה כפסע על ראשי
העם. ו"א נשאתי
כפי. לדוכן לצרכת כהנים
לפי שצמסיהם צצריין לנכר
צרוך להם ה' אלהינו מן
העולם אשר קדשנו
(מנחות ויטו) צצקושתו
של אצין צמסכת סוטה
(לגו.) [מגילה שם].

גליון הש"ס

תוספות שאנ

ליקוטי רש"י

כו:.

לח:

מה שהבטחתנו ⁽⁸⁾ היש

במנחתא דתעניתא מאי אמרי. גבורי כח וגו' ברכו

הַשְׁלֵכָה פִּרְבִּיּוֹת (פִּינְיֹת 7: כו:) רַב' יוֹסִי

דיומא צעי רחמי דהיינו ממנחה ואילך כדכתיב (עזרא ט) ואני יושב משור ואכרע על צרי ואפרוש כפי אל ה' אלקים הלך החירו למצעי רחמי צפ' הרואה (ברכות נה:) האי מאן דחזי חלמא ולא ידע מאי חזי ליקו קא

ודלֵּה : דיבור. כהנים : לַעֲקֹר

ואת"כ מתחילין בצרכה וכשכלה אמן
אחרון מפי צבור הן מתחילין פניהם
וכופפין קשריהם אם רוצים ושלח
צבור מתחיל שים שלום והכהנים

יְהוֹשֻעַ בֶּן לׁוֹי הַמִּפְטִיר וְהַמְּסַמֵּר
וְהַמְּסַמֵּר אֶת הַתִּיבָה בְּצִבּוֹר.
כָּל זְמַן שֶׁנֶּצֶטֶר צִבְעוֹנִי שְׂהִי דְרַכְס
לְהִצִּי אֶת מִצֵּית אַחֵר שֶׁמִּשְׁמַמֵּר צוֹ

עד שיצא ולא פליגי
אחרינא הא דליכא
איהא פיתחא אחרינא משגול ס"ס

לִלְאֵת דֶּרֶךְ פִּתְחוֹ הַיּוֹדֵה לִלְאֵת צִפְתָּה
אֲחֵר יוֹלֵא וּפִי' לֹא יֵלֵא ס"ת לִיכָא
פִּיתְחָא אֲחֵרִינָא נִכּוֹן שִׁילָא ס"ת
תַּחֲמִילָה וְלֹא יֵלֵא הָאֲדָם צִפְתָּה לִפְנֵי
ס"ת: בַּר אֲהוּיָא אֲפֻבְרָה ז"ל. חֲסֵם
שִׁמְעוֹן בֶּר אֲהֵינָא אֲסַבְרָה לִי הַצִּינִי
עֲשֵׂהנִי

עפ"י פס' (ל) ו' חסד מלך ויהי אברהם
שירא מלך פנים ומודים לפני
על צדקותיו להראות שהן נחלת לכן:
ברכו ה' מלאכיו ברכו ה' כל צבאיו
ברכו ה' כל מעשיו. שלש מקראות
הן כנגד ג' צדקות: במוספי דשבתא.

התחיל בברכותיו של
של הקב"ה במנחתא
אמר רב אחא בר
בנו ה' עשה למוען
מושיעו בעת צרה
י"ן וגו' למה תהיה

א יוכל להושיע וגו' צהזכרת

עד מנחת הערב ובמנחת הערב קמתי מתעניתי ובקרעי בגדי ומעילי
צעדינא דפרסי ידיהו דעת רזון הוא וענו ליצורא אמן כדמשמע
כהני צעדינא דפרסי ידיהו ולימא רבין העולמים חלוס חלמתי וכו':
צנעילה

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה לעקור
וכו' וכשיכלה הדיבור
מפי הקורא מברכים
אשר:

תורה אור השלם

(א) הַשְׂקִיפָה מִמַּעֲוֵן
קִדְשֶׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ
אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל
וְאֶת הָאָדָמָה אֲשֶׁר
נָתַתָּה לָּנוּ כְּאִשֶּׁר
נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם אֲרָץ
זֹבֶת חֶלֶב וְדִבְשׁ:
(דברים כו, טו)

(ב) אַחֲרֵי יי אֱלֹהֵיכֶם
תֵּלְכוּ וְאֹתוֹ תִּירָאוּ וְאֵת
מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ
תִּשְׁמְעוּ וְאֹתוֹ תַעֲבֹדוּ
וְבוֹ תִדְבָּקוּ: (דברים י, ה)

(ג) בָּרְכוּ יי מְלָאכֵינוּ נְפִישֵׁי
כֹּחַ עֲשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעֵי
בְּקוֹץ דְּבָרוֹ: בָּרְכוּ יי כִּי
צָבָאֵינוּ מִשְׁרָתֵינוּ עֲשֵׂי
רְצוֹנוֹ: בָּרְכוּ יי כִּי
מַעֲשֵׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת
מְבוֹשְׁלָתוֹ בְּרֵכֵי נְפִישֵׁי
אֵת יי: [תהלים קג, כ-כב]

(ד) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה
בָּרְכוּ אֶת יי פֶּל עֲבָדֵי יי
הַעֲמֻדִים בְּבֵית יי
בַּלִּילוֹת: שָׂאוּ יְדֵכֶם
קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יי:

(ה) פָּרוּךְ יי מִצִּיּוֹן שֶׁבֶן
יְרוּשָׁלַיִם הִלְלִיָּהּ:
[תהלים קלד, טא]

(ו) יִבְרַכְךָ יי מְצִיּוֹן עִשָּׂה
שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
[תהלים קלד, ג]

(ז) אִם עֲוִינוּ עָנוּ בָנוּ יי
עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֹךְ פִּי
רַבּוֹ מְשׁוֹבְתֵינוּ לְךָ

חָמָאנִי: [ירמיה יד, ז]
(ח) מִקֹּה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ
פֶּעַת צָרָה לָמָּה תִּהְיֶה

פָּנֵי פֶּאֶרֶץ וּכְאֶרֶחַ נֶמֶשׁ
לָלוּן: לָמָּה תִּהְיֶה פֶּאֶיִשׁ
נִדְחֵם פְּגֻבּוֹר לֹא יוֹכֵל
לְהוֹשִׁיעַ וְאֶתָּה בְּקִרְבֵּנוּ
יְיָ וְשִׁמּוֹךְ עָלֵינוּ נִקְרָא

[ירמיה יד, ח-ט]

הגהות וציונים

פ [בְּרִי"ף] ובראש
בפרק הקודם את המילה
עומד כן בטור א"ח ס"ה
קמט ליתא לא"ח שתי
תורות "ויחיד במקומה"
וכן נראה מפרש"י דהכא
ד"ה איכא פיתחא וכו'
שלא היה גרסאם הכי
ועיין בב"י והתמצא
פרש"י מבואר על דרך
זה [גליון] 3 במדרש
רבה פ' נשא א"ח ל"ג
תיבת "נמי" וכו' וכו'
(מראה כהן, וכו'
בכת"י, וכן משמע
מרש"י בדי"ה ברוך ה')

ג צ"ל דאפי' **בנביא**
שנים אין קורין (תפארת
 ציון: **7**) יש להוסיף **הני**
 אמן (מנחת סוטה):
ס והני **ברכה** (דפו"ר):
ו נדצ"ל **דחביבי**
 (באה"מ):

עין משפט
נר מצוה

א ג מיי פ"ו מהל' מלכס
הל' סמו עשין קב:
ד ב מיי שס הלכס ו:
ה ג מיי שס הלכס ז:
ו ד מיי שס הלכס ה:
ז ה מיי שס הלכס ו:
ח ו מיי שס הלכס ח:
ט ז מיי שס הלכס י:
י ח מיי שס הלכס יא:
יא ט ו מיי שס הל'ג:
יב ב מיי שס הל' ה ו:

6 צִל׳ מחמשת מינין
(רש״שׁ, מלאכת שלמה,
וזה במנשה בשמיניות
וברש״י) **7** סמית
הדפוס וכן במנשה [ליתא]
(ברש״י); **8** ברש״י
שבעי נוסף כאן דבור
וענין הוא אומר. **9** **י**
נישא עממה במלחמה:
11 סמית ולא חש כה
(ברש״י); **12** כמדה (כ״ה
ברע״ב); **13** ברע״ב
הלשון שנה רביעת
שלימה עליו (ברפודר
ליתא ברש״י תיבת
״עליו״); **14** [י] וכן להוסיף
גבי כנה וישי טעם
(באבא);

[illegible]

נתיין לא היה חוזר רבי יהודה
לבינים בשרון לא היה חוזר
ותו הכונס את 'במיתו שנא'
אשתו^ט אשר לקח להביא את
רובנו ודברו השומרים יכול
מה אני מקיים ודברו השומרים
דא כהן מדבר ושומר משמע
דא אב"י הא כיצד 'מונגש ועד
נפול ואילך שומר מדבר ושומר
אשר בנה לקח וירש וניתן לו
תבן ובית הבקר ובית העצים
ער אכסדרה ומרפסת תלמוד
ר בית כמשמעו לא חנך ולא
מר^י ורך הלבב זה המתיירא
מעבירות

מונחין בארון וכן הוא אומר ^(א) וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פינחס אותם אלו סנהדרין פינחס זה משועה מלחמה וכלי הקודש זה ארון ולוחות שבו והציצרות התרועה אלו השופרות תנא לא לחנם הלך פינחס למלחמה אלא ליפרע דין אבי אמו שנאמר ^(ב) והמונים מכרו אותו אל מצרים וגו' למימרא דפינחס מיוסף אתי והא כתיב ^(ג) ואעלזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטאל לו לאשה ^(ד) מאי לאו דאתי מיתרו שפיטם עגלים לעבודת כוכבים לא מיוסף שפיטפט ביצרו והלא שבטים מבין אותו ראיתם בן פוטי זה בן שפיטם אבי אמו עגלים לעבודת כוכבים יחרוג נשיא מישראל אלא אי אבוב דאימיה מיוסף אימיה דאימיה מיתרו ואי אימיה דאימיה מיוסף אבוב דאימיה מיתרו דיקא נמי דכתיב מכות פוטאל תרי משמע שמע ייחוד: **מחנה** ^(ה) וידברו השומעים אל היום

לֵאמֹר מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חָדָשׁ וְלֹא חָנְכוּ יָדָיו וְיָשׁוּב לְבִיתוֹ וְגו' ^א אֲחָד הַבֹּנֶה בֵּית הַתֵּבַן בֵּית הַבָּקָר בֵּית הַעֲצִים בֵּית הָאוֹצְרוֹת אֶחָד הַבֹּנֶה וְאֶחָד הַלּוֹקֵה וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ וְאֶחָד שֶׁנֶּתַן לוֹ מִתְּנָה ^ב וְיָמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם וְלֹא חָלְלוּ וְגו' ^ג אֲחָד הַנוֹטֵעַ כֶּרֶם וְאֶחָד הַנוֹטֵעַ הַמְּשֵׁה אֵילָנִי מֵאֵכָל וְאֶפְּלִיו מִחֻמְשַׁת הַמִּינִין ^ד אֶחָד הַנוֹטֵעַ וְאֶחָד הַמְּבָרֵךְ וְאֶחָד הַמְּרַכֵּב וְאֶחָד הַלּוֹקֵה וְאֶחָד הַיּוֹרֵשׁ וְאֶחָד שֶׁנֶּתַן לוֹ מִתְּנָה ^ה וְיָמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרַשׁ אִשָּׁה וְגו' ^ו אֲחָד הַמְּאַרְסֵם אֶת הַבְּתוּלָה וְאֶחָד הַמְּאַרְסֵם אֶת הָאֵלְמָנָה אִפִּי שׁוֹמֵרֵת יָבֵם וְאִפִּי שֶׁמַּע שְׂמַת אֶחָד בְּמִלְחָמָה חֹזֵר וְבָא לוֹ כָּל אֶלּוֹ ^ז וְאֶלּוֹ

מזה וחוזרין ומספקין מים ומזון ומתקנין את
הבונה בית שער אכסדרה ומרפסת ^ההנוטע
לני סרק ^ההמחזיר את גרושתו אלמנה לכהן
ממזרת ונתניה לישראל בת ישראל לממזר
לא היה חוזר ר' אליעזר אומר אף הבונה ב
בית וחנכו נטע כרם וחללו הנושא את אר
תו זה ביתו יהיה זה כרמו ^הושמח את אשתו
מים ומזון ואין מתקנין את הדרכים: **גמ'** ר
ויספו השומרים הרי דברים של עצמן אמור הא
דבר הא כיצד ^הכהן מדבר ושומר משמיע תני
ומיע ותניא אידך שומר מדבר ושומר משמיע
מודברו עד ויספ כהן מדבר ושומר משמיע מו
ית חדש כו' תנו רבנן אשר בנה אין לי אלא
בנה בית אין לי אלא בית מנין לרבות בית
מכל מקום יכול שאני מרבה אף הבונה בית
ה אף כל הראוי לדירה ר' אליעזר בן יעקב א
רבי יוסי הגלילי דאי ^הרבי יוסי הגלילי הא

[illegible]

^[2] שְׂפִירָטָם. וְיָלֹל וְכַסֵּה אוֹתוֹ וְלֹא חָשַׁב
כְּדֹאמְרֵינוּ בְּאֵלּוּ הֵן הַנְּשֹׁרְפִין (פְּסָלֵי דִין)
פָּנֵחָם בְּן אֲלֵעָזָר בֶּן אֶחָד הַהֵבֵן: תַּר
מִתְנִי' בֵּית הָאוֹצִיּוֹת. לְאֹזֶר יֵין
בֵּית צְנוּי שֶׁהֵרִי אֲלָלוּ הוּא מִדֵּשׁ
וְצִמְמָה מִרְבִּין לֵיהּ מִקְרָא: הַמִּשְׁחָה
אֵילָנִי מֵאֲבָי. דְּבִהֵי הוּי כְּרֵם שְׁמִים
כְּגַד שְׁמִים וְאִתָּה יוֹלָהָה וְצִי':
קוֹחַ

(ב) במשנה כל אלו שומעין כל"ל ומינית ואלו נמחק: **(ג)** רש"י ד"ה ואפי"ו וכו' מטערפין הס"ד ואח"כ מ"ה ולא חילנו וכו' שמחלל את הפירות: **(א)** ד"ה ולא וכו' כתיב ולא חנך:

*

וּאִפְּיִלּוּ מִדֶּה מִיָּמִין. מִאֲטֶרְפִּין: (ב)
 חֲדָלָהּ. בְּשָׁנֹת הַרְבִּיעִית לְנִטְעֵמָה
 שֶׁחָלַל אֶת הַפִּירוֹת בַּמַּעֲוֹת כִּדְרָךְ
 מַעֲשֵׂה שְׁנֵי וּמַעֲלָה אֶת הַמַּעֲוֹת
 לִירוּשָׁלַם וְאוֹכֵלִן כִּדְכִיתִי (יִקְרָא ט)
 קִדְשׁ הַנֹּלִים וְגַמְר קִדְשׁ מַעֲשֵׂה ט)
 הֵיג בֶּה אִלּוּ שׁוֹמְעִין דְּבָרֵי בְּהֵן
 מַעֲרָבִי מִלְחָמָה וְחוּזוֹרִין. כִּמּוֹ שׁוֹמְעִין
 דְּבָרֵי מַעֲרָבִי מִלְחָמָה שֶׁל בְּהֵן כְּלוֹמֵר
 שֶׁהִכָּהֵן אֹמֵר לֵהֶן: בִּרְקִי. כְּגוֹן
 אֲדָרִיס וְשִׁמְמִים שֶׁאֵינֶן עֵץ פְּרִי:
 וְהוֹמָחִיר גְּרוּשָׁתוֹ. וְאִירְסָה אֵינּוּ חוֹזֵר
 שֶׁאֵינָה חֲדָשָׁה לוֹ וְקִרְאָה אֲשֶׁשֶׁה חֲדָשָׁה
 סָקִיד כִּדְכִיתִי כִי יִקָּח אִשׁ אֲשֶׁה
 חֲדָשָׁה (דְּנִים כז): אֲלֻמְנָה. וְאִירְסָה
 כֵּהֵן גְּדוֹל אֵינּוּ חוֹזֵר בְּשִׁבְלָה
 דִּיאֲמַעֲטוּ מוֹלָא לִקְחָה מִדְּלָא כְּחִיב
 וְלֹא לִקָּח ט) עַד מִבּוּנֹה. סָתְרוּ וּבְנָאוּ
 בַּמִּנְהָ ט) רִאשׁוֹנָה אֵינּוּ חוֹזֵר דְּלֹא
 חֲדָשׁ הוּא הוֹאִיל וְלֹא חֲדָשׁ לְהוֹסִיף
 עָלָיו וְאִפְּיִלּוּ אֲלָלוּ אֵינּוּ חֲדָשׁ וְגִרְעַ
 מִלְּלוֹקָם וְהִיוּרָם: אִף הַבְּנֵה בֵּית
 לְמִיָּס

שומעין דברי כהן מערבי מל
הדרכים. ואלו שאינן חוזרין
ארבע אילני מאכל וחמשה א
גדול גרושה וחלוצה לכהן הדר
אומר אף הכונה בית על מכ
אלו שאין זוין ממקומן בנה
נקי יהיה לביתו שנה אחת ל
יבמתו אין מספיקין (להם)
דברים של עצמן כשהוא אומר
דברי משוח מלחמה הכתוב
ותנאי אידך כהן מדבר וכהן
דבריו כהן מדבר ובהו משמיעין

תורה אור השלם
(א) וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה
אֶלֶף לַמִּטָּה לִצְבָּא
אֹתָם וְאֵת פִּינְחָס בֶּן
אֱלֶעָזָר הַכֹּהֵן לִצְבָּא
וְגַלְיָה הַקַּדְשׁ וְחִצְצֵרוֹת
הַתְּרוּעָה בְּיָדָם:

(ב) וְהַמְדָּנִים מָכְרוּ אֹתוֹ
אֶל מִצְרַיִם לַפֹּטִיפָר
סָרִיס פְּרָעָה שֶׁר
הַמִּבְחָחִים:

[בראשית לו, לו]
 (ג) וְאֶלְעֶזֶר בֶּן אֶחָדָן
 לָקַח לוֹ מִבְּנוֹת פּוּמְיָאֵל
 לוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לוֹ
 אֶת פִּינְחָס אֱלֹהִים
 רָאִיוּ אָבוֹת הַלְלוּם
 לְמוֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
 [שמות ו, כה]

(ד) ודברו השמרים אל
העם לאמר מי האיש
אשר בנה בית חדש
ולא תבנו יחד וישב
לבויתו פן ימות
במלחמה ואיש אחר
יחנכנו: [דברים כ, ה]

(ה) וְמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר גָּמַע
פָּרִם וְלֹא חָלְלוּ יָדָיו
וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ בֶּן יָמוֹת
בְּמִלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר
יִחַלְלֵנוּ: [דברים כ, ו]

(ו) וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר אָרִשׁ
אִשָּׁה וְלֹא לָקַחָהּ יָלֵד
וַיָּשֶׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת
בְּמִלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר
יִקְחָנָה: [דברים כ, ז]

(ו) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה
חֲדָשָׁה לֹא יֵצֵא בַּצֵּבָא
וְלֹא יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל
דְּבַר נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ
שְׁנֵה אַחַת וְשִׁמְתָה אֶת
אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָקַח:

(ח) וַיִּסְפוּ הַשְּׂמֵרִים
לְדַבֵּר אֶל הָעָם וַאֲמָרוּ
מִי הָאִישׁ הַזֶּה וַיָּרֶד
הַלֵּכֶב וַיֵּלֶךְ וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ
וְלֹא יָמַס אֶת לֵכֶב אָחִיו
כָּלכְבוֹ: (דברים כ, ח)

[illegible]

מסורת הש"ס
עם הוספות

עין משפט
נר מצוה

מַעֲבִירוֹת שְׂבִירוֹ אִם
הַגָּלִיל כִּנּוֹן דַּעֲבָד
הָכִי הוּא לִי לֹקֶה
בְּתוֹרַת גְּזִילָה אֲתָא
אֲשֶׁר נָטַע כֶּרֶם כּו':
לִי אֵלָא נָטַע לִקֵּחַ וַיִּירֶה
תַּלְמוּד לֹאמַר וְמִי הָ
אֵין לִי אֵלָא כֶּרֶם מִנִּי
מֵאֲכַל וַאֲפִילוּ מִשְׁאֵר
נָטַע יִכּוֹל שְׁאֵנִי מִכֶּרֶם
מֵאֲכַל וְהַמִּשְׁשָׁה אֵילָנִי
רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב
(*) לֹא חִיפָּה אֲחֵרָה חִיפָּה
וְהָא אֲנִן תַּנָּן וְאֵלָּא הַגָּמֹשׁ
הַמִּכְרִיב אָמַר רַבִּי זִינָה
קִשְׁיָא * כָּאן (ב) בְּתַרְכַּב
הַיִּתָּר הָאִי הִרְכַּבְתָּ
לְדָה בִּילְדָה תִּפְסֹם

מאכל וחמשה אילני
רבי אליעזר בן יעקב
(⁵) לא חייל ולא חייל
והא אנן תנן אחד הנזיר
המרכיב אמר רבי זיר
קשיא * כאן (⁶) בהרכבו
היתר האי הרכבת ה
ילדה בילדה תיפוק ה
ילדה המנוחה

קשיא א' כאן (ב) בהרכבת
היתר האי הרכבת ה
ילדה בילדה תיפוק
ילדה הילדה הילדה

יִלְדָּה בִּזְקִינָה וְאִין בִּי
יִרְמְיָה לְעוֹלָם יִלְדָּה בִּי
קַמְיִיתָא לְסִיגִי וּלְקוֹרוֹר
וּלְקוֹרוֹת פֶּטוֹר מִן הָעַ
בִּזְקִינָה דְּבִטְלָה וּמֵאִי
בְּטָלָה הָתָם אִי מִימֻלְךָ
הִיא הַכָּא אִי מִימֻלְךָ
[דְּהָא מַעֲיָקְרָא לְפִירִי
אִזְלוּ מֵאִידֵינוּ] © דְּהוֹרֵי

אעלז מא' איהן "התן
בערלה ולוקמה בכרם
הדר ארדייה והאי ה
פפא זאת אומרת ה
אין חוזרין עליו מערכ
מחמשה אחין ומת
יכולין חוזרין התם כ

[illegible]

אתא רב דימי אמר רבי
ת לק"ש דכתיב לועג
גדיליה בין האחין אסורה
יצחק אמר ר' יוחנן כ
לא לא אמרן אלא ב
בן יעקב ילדה הפתחו
ל כולי כרם מקדיש וא

הרבה צימד ועשה מן
הרקבעו למעשר מד
דמון דהוי סבר
נצדו. וה"מ בש
שכינס בשדה ולא
הכל שנחבדה מעט
וסורין שגדל שס
צער כל שכניו ראו ש
על יד על יד ויו
שהם לקט ש
ופאה ופטור מן המ
כלמרי כספירי וצא
כי אין לו חלק ונחלה
מי שזין לו חלק ונחלה

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

(א) צ"צ קא. אהלות פט"ו
(ב) מ"ה. [לעיל מג:];
(ג) [קדושין עה. ע"ט];
(ד) [מוספתא פרק ו];
(ה) [סנהדרין נא: עה.
 וזמנים מה-]; **(ו)** [לעיל
 מג.]; **(ז)** עירובין טז: כה.
 עו. סוכה כג. יד,
(ח) דברים יג.
(ט) דברים ז ג. **(י)** עי'
 יבמות עט ע"א.

תורה אור השלם
(א) וּמִי הָאִישׁ אֲשֶׁר
אָרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא
יָלַד וַיֵּשֶׁב לְבֵיתוֹ
בְּמִלְקוֹתָיו וַאֲשִׁי
אֲחֵר יִקְחָהּ: (דברים כ, 1)

(ב) וְכִסּוּ
לְבָב אֶל הָעֵץ
וְאָמְרוּ
מִי הָאִישׁ הַזֶּה
הִלָּבֵב יָלַד וַיֵּשֶׁב
לְבֵיתוֹ
וְלֹא יָכַס אֶת
לְבָב אִמּוֹ
בְּלִבָּב: (דברים כ, 1)

(ג) אֲלֵכֶּמָה
וּתְלָלָה זֶה אֶת
אֵלֶּה
לֹא יִסָּח בָּם
תְּלָלָה
מִצְעִימָה יִסָּח
אִשָּׁה: (דברים כ, 1)

(ד) וְלֹא יִחַלֵּל וְרָעוּ
בְּעֵמּוּי כִּי אֲנִי יי
בְּמַדְרֻשׁ: [ויקרא, מא, טו]
(ה) וַתִּרְדּוּ הַשְּׁמֵרִים אֶל
הַגֵּס לֵאמֹר מִי הָאִישׁ
אֲשֶׁר בָּנָה בֵּית חָרֹשׁ
וְלֹא הִנְכוּ יָלֶד וְיִשֵּׁב
לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת
בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר
יִתְּנֶנּוּ: [דברים, ג, ה]
(ו) וְכִי הָאִישׁ אֲשֶׁר נָמַע
בָּרִם וְלֹא יִחַלֵּל יָלֶד
וְיִשֵּׁב לְבֵיתוֹ פֶּן יָמוּת
בְּמַלְחָמָה וְאִישׁ אֲחֵר
יִתְּנֶנּוּ: [דברים, ג, ו]

(ו) הָבֵן בְּחוּץ מִלִּאֲמֹתָהָ
וְעִתְדָה בְּשִׁטָּה לֵד אַחֵר
וּבְנִית בִּיתְדִי (משׁכׁ בׁר, כו)
(ח) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה
תִּשְׁמְרָה לָהּ כַּמִּצְוָה
וְלֹא יֵעָבֵר עָלֶיהָ לְכָל
דָּבָר גָּזִי יְהִיָּה לְבִיתוֹ
שָׁנָה אַחַת וְשֹׁמֵמָה אֵת
אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר לָהּ:
(ח) (דברים כ, ח)
(ט) וְהָיָה כְּבָלֹת הַשְּׂמֹרִים
לְדֹבֵר אֶל הָעָם
וּלְפָקֵד שְׂרֵי חֲבָלֹת
בְּרֹאשׁ הָעָם:
(ט) (דברים כ, ט)

הנהרות וציונים

פ מרש"י סוף ד"ה כלפי
נראה גדרס מידד,
מלשון גדר,
ע"ש עזר.
וכ"ה (בתנ"י) **פ** **פ**
דמסימן (יבטיק), וכ"ה
ברש"י אהלות (שם);
פ כתי"י
בדפוס"ד נוסף כלומר
מבשנה: **פ** צ"ל ד'
(גליון); **פ** ש' להוסיף:
ודואו בכחל (באה"מ);
צ"ל לצד החצצר
(רש"ש); **פ** צ"ל
ויאהלו נחשיו (באה"מ),
בדבר (חבר) מרש"י מגיה
ואהל כנשיו (וכ"ה)
בדפוס"ד; **פ** צ"ל
בהד:

מאהיל על חלל הפתח: והני מריד
סייעתיה מהכא מדאלינטריך למיתני
מילי חזר הקצר דמסיימא מחילתא ד
יש היכר דדבר אכל מת צלמא המוט

*מת תופס ארבע אמות לטומאה ^(א) ותנא
 תנא חצר הקבר העומד בתוכה טהור והוא
 שיהו בה ארבע אמות דברי בית שמאי ב"ה
 אומרים ^ב ארבעה טפחים במה דברים אמורים
 שפתחה מלמעלה אבל פתחה מן הצד
 דברי הכל ארבע אמות כלפי לייא אדרבה
 מן הצד מידרדי ^ג ונפיק מלמעלה אי אפשר
 ודא מאהיל אלא במה דברים אמורים
 שפתחה מן הצד אבל פתחה מלמעלה
 ארבע אמות והני מילי חצר הקבר דמסימא ^ד
 מחיצתא אבל מת בעלמא תפיס: ^ה מי האיש
 אשר ארש אשה כו': ת"ר אשר ארס ^ו
 אחד המארס את הבתולה ואחד המארס
 את האלמנה ואחד שומרת יבם ואפילו
^ז חמישה אחין ומת אחד מהם במלחמה כולן
 חוזרין לא קקח ^ח ולא לקחה פרט לאלמנה
 לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט
 ממוזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר
 ולנתין לימא דלא כרבי יוסי הגלילי דאי
 רבי יוסי הגלילי הא אמר ^ט הירא ורך הלבב
 זה המתירא מעבירות שבידו אפילו תימא
 ר' יוסי הגלילי כדרכה ^י דאמר רבה ^{יא} לעולם
 אינו חייב עד שיבעול מה טעם ^{יב} לא יקח
 משום ^{יג} לא יחלל משום הכי אינו לוקה עד
 שיבעול תנו רבנן ^{יד} אשר בנה ^{טו} אשר נטע ^{טז} אשר
 ארש ^{יז} לימדה תורה דרך ארץ שיבנה אדם
 בית ויטע כרם ואח"כ ישא אשה ואף שלמה
 אמר בחכמתו ^{יח} הכן בחוץ מלאכתך ועתדה
 בשדה לך אחר ובנית ביתך הכן בחוץ
 מלאכתך זה בית ועתדה בשדה לך זה כרם
 אחר ובנית ביתך זו אשה ד"א הכן בחוץ
 מלאכתך זה מקרא ועתדה בשדה לך זה
 משנה אחר ובנית ביתך זה גבו' ד"א הכן בחוץ
 מלאכתך זה מקרא ומשנה ועתדה בשדה
 לך זה גמרא אחר ובנית ביתך אלו מעשים
 טובים ר' אליעזר בנו של ר"י הגלילי אומר
 הכן בחוץ מלאכתך זה מקרא וטובה וגמרא
 ועתדה בשדה לך אלו מעשים טובים אחר
 ובנית ביתך ^{יט} דרוש וקבל שכר: ואלו
 שאינן חוזרין הבונה בית שער כו': תנא אם
 הוסיף בו דימוס אחר חוזר: ר' אליעזר אומר
 פה הבונה בית לבנים בשרו לא היה חוזר:

בשבע; ואלו שאין זוין ממקומן בנה בית חדש והתנו
אלמנה וגרושה מנין תלמוד לומר אשה מכל מקום
זויר גרושתו שאין חדשה לו ת"ר לא יצא בצבא
עקב הדרכים תלמוד לומר ולא יעבור עליו לכל
כרם ולא חללו ארם אשה ולא לקחה ת"ל עליו
מאחר דכתב לא יעבור לא יצא בצבא למה לי ה"ל
אל העם וגו' ר' עקיבא אומר הירא ורך הלבב
ת חרב שלופה רבי יוסי הגלילי אומר הירא ורך
לו התורה את כל אלו שייחזור בגלגלן רבי יוסי א
זורת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין הרי
אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם ובעקיבו
שילין של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות

בהן כגון צנה צית ולא חנכו או ארש אשה ולא לקחה מספיקין מים ומזון ומתקנין את הדבר וכרס ואשה לכסות על החורים בשליל עצירות שצידם שלא יצינו שהם צעלי עצירה והרואה צו אל המלתמה ולא מתוסו שחמלת נפילה ניסה [שם, ט]. **לְקַבֵּחַ אֶת שׁוֹקֵיוֹ.** קפחניהו.

ב"ר. השתא מהדר לפרושי
עומד לתוכו טהור ש"מ הני
מערה לחודיה ודחצר לחודיה
צאיר מודו צית הלל דתפיס

לְתוֹכָם מִטְּוָר לְדִי צִעְלָתָם לֹא
לְנֶאֱשָׁמוּעִין הֵכָּה דְטוֹרוֹר:
שְׁלֹא שׁוֹמֵרֶת יִבְיָם. שְׁלֹא
חָלָה מִכָּה חֲמוּי צָהֵל לוֹ:
לְקִימַת אִיסוּר: בְּרִדְבָּה. דְּלֹא
מִצְוַת קִדּוּשִׁין עַד שִׁיבְעוֹל
יִצְרָח הָאֵשׁ לְיָדֵי חִיּוֹל
וְעִימוֹתָ אִין עֲבִירָה קִדּוּשִׁין
וְעִיב צִיבָה^א לֹא יִקַּח חָלָה לְדִי
אֵל תִּתְחַסֵּן^ב אֲבָל אֲלֹמְנָה חֲמוּי

יָקָם וּקְרָאָה הָיִינוּ קִידוּשֵׁי
דָּרָבָה לָלֶא חִמָּה מִקִּדּוּשֵׁי
בְּיָמֵי אֶסְרוֹ: וְנִתְּיָהּ. מִן
סִדְכָּה צָרוּ וְיִתְּנֵם יְהוֹשֻׁעַ
עֲמִיסִים^(יְהוֹשֻׁעַ ט) וְהֵן מִשְׁצַה
וְעֹתָדָה בְּשֹׁדָה לָךְ. וְנִצָּה
מֵלֶאכְתְּךָ לָךְ: וְנִגְדָּה. לֵת
וְהִצֵּן: מִנְעָמֵי הַמֶּשֶׁה וְהִלְכֵה
וְהָיָה אִם הוֹסִיף בּוֹ דְּיִמּוּם
וְזֹרֵה שֶׁל אֲנִים אִם בְּצֹהֶה אִם
זֶה לֹא הוּא עַל מִכּוּמוֹ וְקִרְיָנָה
שֶׁשׁ: שְׁמַחְדָּשִׁין אוֹתוֹ. שְׁלִינוּ
בִּשְׁבֻעָה: בְּשִׁמְעִינָה: אִין לִי
יִשְׂרָאֵל. בְּתוֹלָה: אִלְמָנָה וְגִרְשָׁה.
שְׁמַחְגָּשָׁה זֶה: יְבוּאֹ אֶף בְּנֵה בֵּית.
אִם חֲנוּכָּה יֵהָ אִם כֹּהֶה שִׁיחָה נָקִי
בְּמִתְּנָה^(אִין) וְיִסְפּוּ הַשְׁמֹשֶׁתִּים
לִי כֹחַ: בְּקִשְׁרֵי: שְׁמַחְתָּשִׁים
לְפָנֵיכֶם שְׁלֹא יִפְרִידוּם אִיֻּבִּים:
שְׁהִירָה וְזֶה הִירָה מַעֲבִירֹת
חֲזוּרָה בְּנֵה וְנִטַּע וְאִירָם לְחֹזֶר
לְדִי שִׁתְּלָה בְּצֶךְ הַחֲזוּרָה וְלֹא
וְזֹמֶר מַעֲבִירֹת שְׁבִדוֹ הוּא יִרָה
רִי יוֹסִי אֹמֶר בּוֹ. בְּגִמְרָה
וְנִמְאִי פְלִיג אֲדַרְבֵּי יוֹסִי הַגְּלִילִי:
שִׁי עַם. בְּכַפּוֹ שֶׁל עַם
שֶׁלָּא יִחְזוּר אֲשֶׁרֵינוּ
לְנוֹס: מַעֲבִידִין וְקִיפִין
בְּרָאשָׁה שֶׁל זֶה הַמַּלְחָמָה
בְּנֵי אֶדְם גְּצוּרִים מִמוּנִים לָכֵן
וְלֹא אֶחָד מִן הַנְּלָחָמִים יַעֲמִידוּבָם
וְיִגְבְּרוּ אֶת אֲנָשֵׁי הַצָּבָה
וְאֶנְשֵׁי: [וְאֶחָדֵיהֶם]. וְאֶנְשֵׁי
מֵאֲחֵרֵיהֶם: וּבְשִׁילָין שֶׁ
יִידִידֵיהֶם: שְׁמֹר שְׁלֹא יִנְסוּ.
כְּעִין שְׁלֹשׁ שְׁחֹרֵי וְרִי"ש: שֶׁ

ו וכו': תנו רבנן אשה
אם כן מה ת"ל אשה
יכול בצבא הוא דלא
יבר יכול שאני מרבה
עליו אי אתה מעביר
עבור עליו בשני לאוין:
לכשמועו שאינו יכול
ללכת והו המתיירא מן
מר אלמנה לכהן גדול
הוא הירא ודך הללך
ול עם מעמידך וקפין
בידו לקפה את שוקיו
שתחלה

ה' (דברים כד, ה). זה המתיירא מן הע

בה א מיי פ"ג מהל' חבל
הלי"ג סמג לאוין רלה
טוש"ע יו"ד סי' שעא סעי'
ה:
בו ב מיי פ"ו מהל' חבל
סמג סעי' ח' מהל' חבל

מה' מלכ' דין ז:
 ב' ג' מ' פט' מה'
 חסורי דב' הל' ב'
 ופ' הל' ב':
 ב' ד' מ' פ' מה'
 דעות הל' א':
 ב' ה' מ' פ' מה'
 מלכ' הל' י':
 פ' ו' מ' שם הל' ו':
 פ' ז' מ' שם הל' ז':

[illegible][illegible]

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

(6) מנחות לו, (3) [סוכה כה.], (2) סנהדרין יד., (7) סנהדרין דף יד., (8) [עמ"ש חוס' סנהדרין יד. ד"ה ורבי שמעון], (9) יג.; (1) ברכות ס ע"ב.

תורה אור חשמן
(א) וישן המבשר ויאמר
גם ישראל לפני
פלישתים ויהם מנפה
דוליה היתה בעם וגם
שני בנדי מרו הפגי
ופניהם וארצו האדומים
גלקלה: (שמואל א' ד' י"ז)
(ב) וישראל פלישתים
ויפלו ויננסו ואנשי
ישראל מפני פלישתים
ויפלו חללים בבר
תלבע: (שמואל א' א' א' א)
(ג) ויהם השחורים דברי
אל ויאמר וידבר
האיש הנרי וידבר חלב
לדוד וישל לביתו ויא
יפס: (לכב א' א'
פבלב: (דברים כ' ח')

(ד) כִּי יִמָּצֵא חֵלֶל
בְּאֶרֶצְהָ אִשֵּׁר יִי אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לְךָ לְשִׁטְתָּהּ נָפֶל
בְּשִׁטָּתָהּ לֹא נֹדַע מִי
הַבְּהוּ: וְצִוּוּ וְקִנְיָ
וְשִׁפְמוֹד וּמִדְּרוֹ אֶל
הַעֲצִים אֲשֶׁר סָבִיבָה
הַחֵלֶל: (דברים כא, א-ב)
(ה) וְעָנֹה וְאָמְרוּ דִּינוּ לֹא
שִׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה
וְעִנִּינוּ לָהֶם לֵרָאוּ:
(דברים כא, ב)

וַיֵּצֵאוּ אֶת הָעָם מִן הַיָּם
וַיֵּצֵאוּ אֶת הָעָם מִן הַיָּם
וַיֵּצֵאוּ אֶת הָעָם מִן הַיָּם
וַיֵּצֵאוּ אֶת הָעָם מִן הַיָּם

ליקוטי רש"י

שח בין תפילה
תפילה. ולא יצרך על
של ראש אלא סמך על
ברכה ראשונה [מנחה
לה.]. הופת תרביסין
מגיפין וסוגרין ומדבקין
המריסין זה סמך לזה כדי
שישקפו על המן והקול
ששמע בקול עזול ללאים
על סנגדס [לעיל מב.].
וקניס. סמס וקניס בית
דינא ממש. ואין ברת
דינא שקול. אין עושן
צ"ד וגו' דלכר לקיס ט'
אחרי רבים להטות וכן
שיתקלו להטות אין ואל
רבים [סנהדרין א. 2].

לְמִיּוּחָדִין שְׁשׁוּפְטִין.
 סִיּוּ מוֹקֵין כְּסִדְרִי
 גְּלוּלָה. [סַהֲרִין י.ד.].
 מִיּוּחָדִין שְׁשׁוּפְטִין.
 כְּסִדְרִי גְּלוּלָה [שֵׁם י.ד.].
 לְמַמְרָה לְכוּלָּה מִיִּלְתָּא.
 וּפְסִילוֹ מִיִּינָה דְחֻמְשָׁה
 מִנָּה [סַס] חֲסוּק דָּהּ מִנָּה
 גְּלוּלָה. [שֵׁם] וּסְמֵן
 וּקְנִי שֵׁינִים. אֵלֶּם
 לֹא גִמַּר גִּזְרָה שׁוֹה
 וּשְׁפוּטִין לְמִיּוּחָדִין
 לְחֻמְשָׁה וּמִיִּנָּה מְרִצִּי
 יִמְיָ [וּמִיּוּחָדִין י.ד.].

[3] J. H. Conway, *On numbers and games*, Academic Press, New York, 1970.

השם נפקא לן ממייה לענין עוסק במצוה דלמך חוצה¹⁷ ולמך רשות ופריש לן נמי רצא צדי מינייהו איפליגו: מלחמות יהושע דלכבש. וצאה ליכא למלך דקרי רשות ולפילו חוצה נמי אימא והעוסק צה פטור מן המצוה ורצנן הוא דלא איכפת להו לקרותה חוצה דדיים לקרותה מצוה אלל הכרותה שהרי אין אנו צריכין אלל למצוה צה מעלה אחת ומצוה לבד שרשות מלכא היא: ומלחמות בית דוד. שכללם בצרכי מצוה להוסיפה על ארץ ישראל וצאשר סביבומיה להעלות לו מנחה ומס עובד: דברי הב"ר שרות. ואפילו רצי יהודה להא לאו מצוה קרי לה והעוסק צה אינו פטור מן המצוה: בי פליגי ר' יהודה ורצנן במצוה ורשות דלמך פטור מן המצוה ולמך חייב במלחמה שהיא למעוטי עובדי כוכבים דלא ליטו עליהו:

הדרך עלך משוח מלחמה

עגלה ערובה בששון הקדוש.
נאמרת מה שהוקנים
לחומרים ידיו לא שפכו והכהנים
לחומרים כפר לענקי ישראל גלשון
הקדוש החוקין מן התורה לנאמרה:
שנאמר כי ימצא חלף. ויגמלא פריך
הכי יתקן מהכא: היו יוצאין. וצאן
שם ומודקין מן החלל ללד העיירות
ססביצותיו לידע חזו קרובה. בגל
גל של חגנים: נמצא סמוך לספר
בר. מפרש טעמה צנמ: גב' מאי
קאמר. הכי יליף לשון הקדוש מהכא:
יוצאין ב"ד שוקל. אין עושין אלף
שיא יכול ליתלם שזה צבוא אלא
שיא יכול ללד חלל לקיים אחי
דבס להטות (שמות גג) ל'מיוחדין.
הקן ללשכת הגזית: מוקני וקניך.
מזממני למיכתב זקי וכחז וקניך
מיוחדין שוקנין: זקי השוק.
שוקנין שאלין סנהדרין: שופטיך.
וקנים שהם שופטים את ישראל: דהא
שוקנין הוה דקדוש. דסמיכת פר העלם דבר
לחומר ליה שופטיך להביא עוד שנים:
לגמרה לבוזה מיטתא מהתם. דהא
דבי יהודה התם נמי חמשה קאמר
ייליף לה מקראי צפיק דסנהדרין:
א"א [וי"ו] ושופטיך למנינא.
בלומר לא גמר גז' ואלא טרי
שופטיך לטנהיד גדולה כר"ס

ל ולא תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים לעיר שאין בה ב"ד לא היו (6) עורפין * אין מוודין אבהו ה"ק שנאמר (7) וענו ואמרו ולחלץ הוא אומר לשון הקודש אף כאן בלשון הקודש וסדר עגלה יוד שלשה מב"ד הגדול שבירושלים היו יוצאין: רבי דן זקנדן שנים ושופטין שנים בית דין שקול הודה ר' שמעון אומר זקנדן שנים ואין ב"ד שקול נמי הא כתיב ושופטין ההוא מיבעי ליה למויחדין כתב רחמנא זקני הוה אמינא אפי' זקני השוק כתב פ' סנהדרין קמנה כתב רחמנא ושופטין * למויחדין הלן מיוחדין שבעדה אף כאן מיוחדין שבעדה אי גמר לי אלא (8) וי"ו ושופטין למנינא (9) ורבי שמעון וי"ו

י"י

שתחילת ג'ס"ה נפילה

שתחילת ניסה נפילה
לפני פלשתים וגם מגו
ולחלן הוא אומר ^ע ויגו
פלשתים ויפלו חללים
הרשות אבל במלחמ
אפילו חתן מחדרו וכי
יהודה כמה דברים אמ
אבל במלחמות חובה
מחדרו וכלה מחופתה
רבי יוסי לר"י הגלילי
דרבנן כמאן אזלא
תפיסה לתפילה ^ע עוב
עליה מעורכי המלחמ
מאן תנא להא דתנו
והרתיע הגפת תרי
חרבות ומים שותתין
לימא רבי עקיבא היא
בהא אפי' ר' יוסי הגלילי
^ע ולא ימס את לבב
ככלות השוטרים כו'
ניסה נפילה מפני שתת
ליה אימא מפני ש
בד"א במלחמות הר
רשות דרבנן זו היא מ
דרבנן זו היא חובה
מלחמות יהושע לב
מלחמות בית דוד לר
כי פליגי למעומי עוב
עליהוהו מר קרי לה
נפקא מינה ^ע לעוסק במ

הדרן עלך מ

עגלה ערופה יבשה
ימצא חלל
ושופטך שלשה מבית
היו יוצאין רבי יהודה
(א) וקנין שנים ושופטין
שקול מוסיפין עליהן
בגז או תלוי באיזו

מה ולא שמון בלג
 ובה¹⁶ עובדי כוכבים א
 מאי קאמר אמר ר
 ענייה האמורה להלן
 רמה ויצאו זקניד ושופ
 ר ויצאו זקניד ושופ
 כאן חמשה דברי ר'
 אן שלשה ור' שמעון
 נד נפקא ור' שמעון
 זקניד הוה אמינא
 קני¹⁷ מזקני העדה מה
 זקניד ושופמיד למד

על דברי סופרים סוזר

עד שיעזבו על דבר
ואל דאמננה לכהן גדול
הוא לא יוכל אסור: זה
ה' אלהינו. בין הנחת
יד לתפילין של ראש:
עבירה היא בידו. אם
כך דהיי אומר? במנחות
ה' מנצח שמים לא סמ
ומים שותתין על ברכיו.
ממנות יראה: מפני
פילה ניסח מבני אשה
מע הגרמת הדבר והיי

לממיר כשסן נסין זו
הגרמת הנפילה וביניה
יממיר תחילה דהא מצוה
ישות דרבנן זו היא ממש
ובצחות מלמטה שאלמ
אלא רשות ואין חסן יואל
מ' ר' יהודה דאין חסן
אלא שרבי יהודה קורא
ונפקא מינה לפוטרו
ות צדוד עסוק
צא ואולי: מצוה דרבנן.
הכל יואלן אמר נמי ר'
יואלן אלל דקרי לה
מידי אשמעיין צא אלל
מנחה ורשות נקטו
אלל¹ משום דקרו רבנן להא
למס אס קלאו את זו
והיא חוזה שפרי אן
להעלות² מעלה אחת
בו הכל יואלן וגבי
לקיות את למעלה
ה ורבי יהודה דקרי
לואו "אשמעיין" דהעוסק
הנאום והוכרך העלות
החמה לומר אלל בו
הילכך קרייה חוזה
מר רבא ב'. מלמיה דרבי
ואולי וקאמר דהא דאמר
דאפליגו רבנן ורבי
חסת המלחמות בקריאת
השם

עורפין שנאמר (ד) באד

[illegible]

הגהות הב"ח

(ב) במשנה לא היו
(עורפין). תו"מ ונ"ב
ס"א מודדין: **(ג)** גמ'
למה לי אלא ושופטין
בר' שמעון ר' למניינא
כז"ל וכן צרש"י:

גליון הש"ס

מתני' אין מודדין.
עין מכות י"ע"ג ח"ה
ח"ה ח"ה:

תוספות שאני

סח בין הפלה לתפלה
 עבירה היא ביודי. פ"ה
 ש"ה כן נהנה מפלין ש"ה
 לנאמן מפלין ש"ה ולא
 עמימה ש"ה על סף ולא
 ש"ה דכ"י צמ"ח נגמחו'
 אם מנכן שמים פ"ה
 מנכן אלא פ"ה בנאמות
 בפי' הקומץ דמברכין
 להניח תפלין של יד
 [נעל על ראשן] על אבר
 כלל אם לא סח בנתיים
 אבל אם סח מברך על
 ש ראש על מצות
 התפלה' ולפי' ראש' חשב'
 הראה' דקא עבד
 מהא ברכות דהייא ארס
 מברך בכל יום יקא חשב'
 להניח מפלין על מצות
 תפלין לו ס' יד לא תקנן
 אלא היכא עבד בנתיים
 וימזיל לו דמירי בשני
 ש"ה אדם אחד ש"ה
 מפלין ש"ה ואחד ש"ה
 תפלין ש"ה ראש. ור"ה
 אומר דמברכין להניח
 תפלין של יד על מצות
 תפלין ש"ה ראש היכא
 דלא סח ואם סח בנתיים
 מברך של יד על מצות
 תפלין על מצות תפלין
 ולפי' זה היכא דאין לו
 תפלין של יד מברך על
 ש ראש תפלין דהוי
 כאלו סח בנתיים:

סליה

הנהגות וציונים
וּבְמִשְׁנָה
שִׁירֵי שְׁלֹמֹה לְעֵינֵי שֵׁשׁ
כֹּה גִּיּוֹם (וְכֹ"כ) בְּמֵאֵינִי
וְעֵינֵי הַבְּהֵרָה, בְּעֵרְלִין
בִּלְקוֹט מַפְרָשִׁים, וּבְמִנְחָה
חִינֵךְ מִצּוֹה (תקל);
צִיּוֹן חִיבֵת "לֵאלֹהִים" מִיּוֹתֵר
וְצִלֵּי דַמְשִׁיִּים (תַּפְאֶרֶת
צִיּוֹן); **[ג]** לְהַעֲלוֹתָהּ
(דַּפּוּרִי); צִלֵּי לְדֹמֶר
מִצּוֹה לְדֹמֶר רִשּׁוֹת
(רַשִׁישׁ); וְעַיִן בְּאֵה"ח;
[ס] נוֹסֵף בְּרַשִׁי וּבְגַמ'
וְעַיִן הַמַּהְרָשָׁה; עֵינֵי
וְעַיִן בֶּאֱרֵשׁ בְּגִיּוֹם;

מה.

ז א ב מ"י פ"ט מה'ל
 רוצה הלה א סמג עשן
 עמ:
 ג מ"י פ"ג מהלסת
 מנרים הלה ו וכל' א
 מלך לארץ קמב:
 ד מ"י פ"ג מהלסת
 סמדרין הלה ב:
 ה מ"י פ"ה מה'ל בית
 הנחרים הלה א:
 ו מ"י פ"ה מהלסת
 מחנות עניים ה' א:
 ז מ"י שס פ"א ה' א:
 ח מ"י שס פ"ה ה'
 הלה ה:
 י מ"י שס הלה ד
 וע"ש:
 יא מ"י פ"ה מהלסת
 רוצה הלה י

(ב) גמ' מענייניה דקרא
הכא מענייניה דקרא
דכתיב כי ימנא חלל כל
היכל וכו' עומר בשדה
שכחה דומיא דקציר:
(ג) שם קציר שצדק
ושכחת ור' יהודה:
(ג) רש"י ד"ה לפו וכו'
שדה שמוטלין כלל
ותיבת שהיו נמחק:

גמ' ויצאו הן ולא
שליחיהן. עיין יבמות
דף קא ע"ב מד"ה וקראו
לו ובערכין דף ז ע"א
מד"ה קרבתו: שם הבא
מועניינו דקרא. מכוח
דף ח ע"ב ערכין דף ל
ע"ב:

(א) וַיֵּצְאוּ וַתִּקְרָא וְשִׁפְטֶיהָ
וַתִּמְדְּדוּ אֶל הָעָרִים אֲשֶׁר
סְבִיבֹת הַחֵלָל:

(ב) מִלֶּךְ בְּמוֹשָׁפֶט יַעֲמִיד
אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוֹמוֹת
יִהְיֶהנָה: [משל כח, ד']
(ג) וּבָאתָ אֶל הַכְּתָנִים
הָלוֹיִם וְאֶל הַשֹּׁפֶט
אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הָהֵם
וְדַרְשָׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת
דְּבַר הַמוֹשָׁפֶט:

(ד) כי יפלא ממך דבר
למשפט בין דם לדב
בין דין לדון ובין גנע
לגנע דברי ריב
בשעיריז וקמת ועלית
אל המקום אשר יבחר
י' אלהיך ב' (דברים יא, ח)
(ה) שרוד אנן הסהר
אל יחסר המזג במנהג
ערמת חטים סוגה
בשולשים:

וְכִי תִקְרָא וְשָׁכַחְתָּ עֲמֹר
בְּשׂוּדָה לֹא תָשׁוּב
לִקְרֹתוֹ לִגֵּר לִיתֹם
וְלֹאֲלֻמָּנָה יִהְיֶה לְמַעַן
יִרְבֶּךָ יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל
מַעֲשֶׂה יָדֶיךָ:

(ז) כִּי יִמְצֵא חֵלֶל
בְּאֶרְצָהּ אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ נָפֶל
בַּשָּׂדֶה לֹא נוֹדַע מִי
הַכְתָּו: [דברים בא. א]

(מאי קאמר רחמנא
אלא מעתה) ויצאו
יהודה הרי כאן תשעה
שבועה ההוא מיבעי
הזון ולא שלוחיהן^ב
ליל לעיר היו מורדין
מתניתין דלא כר"א
ליעזר בן יעקב אוכר
שיך זה מדך וכהן גדול
שפט עמיד ארץ כהן
הכהנים הלויים ואף
איביעי להו רבי
וך כהן גדול הוא
אי כרבי יהודה אי
הוא דלמא בסנהדרי
לה סנהדרין אמר רב
הוא גילו בני דתורה

השמה לחורחה לדימחא נקט ומה
דוקא: ובה ביה. ומו לא הוה סכחה
דזעין סכוח מעיקרו כדלמר צ"מ
צפרק קמא (פ"ד. ה'). מפני שדוא
בצ"ה שהוא פערק על שדחיק
כאלו היה עודנו קף מעל הקרקע
ומונח דלו: הריני כבן עוזאי בשוקי
מבריא. יום אחד היה דעמו ללוה
אמר הריני כלן צנומבדיחא מוכן
להשיב דבר לשאל צנומק וצחריפות
כבן עוזאי שהיה חריף ודורש בשוקי
טבריא: משני ה"ל"ם זה על גב זה.
והאחד משני לקבן מחצירו ומט
והאחר ממדוד מזה יקרב לעיר אחת
ממדוד מחצירו יקרב לעיר אחרת:
ולא מזה מודד בו. וה"ה למיבטיח
ליה נמי לו ללמא מין צמינו לא הוה
טמון מין צמינו לא הוה קף ומשיהס
מודד אלמא שהוא בכלל אלו:
מחצירו

לית מלמד שהמקום גורם: נמצא ממון בגל או תלוי
ושכחת עומר בשדה פרט לממון* דברי רבי יהודה
חומא רבנן* הכא מענייניה דקרא התם מענייניה
ימה פרט לממון והתם מענייניה דקרא דכתיב* כי
ציר מה קציר בגלוי אף שכחה בגלוי כתב רחמנא
משכחה דומיא דקציר אין הכי נמי ואלא בשדה
חת קמה מנא להו נפקא להו מכי תקצור קצירך
אלעזר דאמר רבי אבהו אמר ר"א "פרט לשצפו
הורה בשדה בשדך לא משמע ליה בעי ר' ירמיה
או לאו בשדה דמי א"ל רב כהנא לרב פפי ואמרי
א"ר אלעזר דאמר פרט לשצפו עומרין לתוך שדה
ותוך שדה חבירו צפו אין מונחין "לא והא בעינן
והאי דקאמר צפו דלא משכחת לה אלא בצפו
על גבי חבירו ושכחו התחתון שכחה והעליון אינו
עון שניהם אינן שכחה התחתון מפני שהוא ממון
ותון אבל בעליון דברי הכל לא הואי שכחה שאני
א על גבי חבירו אפילו בשדה נמי אין הכי נמי

להשיב לשואלי דבר תורה כגן עזאי שהיה דר בטבריא שהיה חריף ודרשן ואמר (בכורות א) משתבח בשוקי טבריא כדמניא בכורות פ' תשיעי (נח). בן עזאי אומר כל חכמי ישראל לפני

וַיֵּן לֹא מוֹשְׁמֵעַ לִיהִי
הַמִּיּוֹחָדִין שְׁבִישׁוּפְמִיךְ
שֵׁנִים^ט וּמִדְּרוּ שֵׁנִים לֹא
לְרִבִּי שְׁמֵעוֹן הָרִי כֹא
לִיהִי לְכַדְתָּנִיא^י וַיֵּצֵא
וּמִדְּרוּ^ז שְׁאִפִּי נִמְצָא
שְׁמִצוּהָ לַעֲסוֹק בְּמִדְּרֵי
בֵּן ״עֶקֶב דִּתְנִיא^ב ר״^א
״ וְקִנְיָן זֶה סִנְהֶדְרִין^ש ״
מִלֶּךְ דְּכֹתִיב^ג מִלֶּךְ בֵּן
גְּדוֹלָה דְּכֹתִיב^ג וּבֹאֵת
הַשׁוֹפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה
אֲלֵיעִזָּר בֵּן ״עֶקֶב בֵּן
דְּפִלְגִּי אֲבֵל בְּסִנְהֶדְרִין
כְּרִבִּי שְׁמֵעוֹן סְבִירָא
נִמְי פִּלְגִּי עַד דְּאִיכָא
יֹסֵף ת״שׁ^א מִצָּאֵן זָקֵן

עליהן יכול תהא
 דומר וקמת ועליר
 שהמקום גורם דנפוס
 מקצתן דלמא הנך דא
 דהו אלא פשיטא דא
 לדבר הרשות מי מצא
 אגן הסדר אל יחסר
 מהם לצאת אם יש
 סנהדרי קמנה ויצא
 פשיטא לדבר מצוה
 עגלה ורבי אליעזר
 דא דלמא להוסיף
 בדתנן אין מוסיפין
 אלא בבית דין
 כוותיה דרב יוסף
 עליהן כגון שיצאו
 על העיר ועל העזרות

באילן: לימא מתניתין ר' יהודה היא ולא רבנן דתניא
והכ"א בשדה^א לרבות את הטמון אמר רב אפי'
דקרא (6) דכתיב^ב כי ימצא חלל היכא דמשחבב
תקצור קצירך בשדה ושכחת עומר שכחת דומיא
בשדה לרבות את הטמון לרבי יהודה נמי תיפוק
למה לי מיבעי ליה לרבות שכחת קמה ורבנן ש
בשדה (7) ור' יהודה מיבעי ליה לכדרבי אבהו
עומרין לתוך שדה חבירו ורבנן מבשדה בשדה ור'
צפ⁸ עומרין לתוך שדהו מהו אויר שדה בשדה דמי
לה רב כהנא לרב זבד תפשוט ליה מדרבי אבהו
חבירו דחבירו אין לתוך שדהו לא ולישעמיק
בשדה וליכא אלא לתוך שדה חבירו ואפילו מונה
תא שמע⁹ עומר שהחזיק בו להולוכו לעיר והניח
שכחה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי ש
והעליון מפני שהוא צף עד כאן לא פליגי אלא בו
התם כיון דאחזיק ביה זכה ביה אי הכי מאי אי

א ציל לא דריש (באר
שבע עיי"ש) וזהו
הגירסא בסנהדרין יד
ע"א, ועיי"ש בתוס' ד"ה
ורבי שמעון ובמהרש"א
שם: **ב** ס"א ל"ג (גליון)
עיי' מהרש"א: **ג** [ג']
ערוך עפו, וכ"ה בכ"מ
הל' מ"ע הל"ה (גליון):
ד יש להוסיף מונחים
בקרקע (באה"מ):
ה נדציל מע"ל הארץ
(באה"מ):

[illegible][illegible]

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

6 (פירושו ע"י צפר"ש
 עירובין כ"ג, א) וְהָיָה
 חמלה פ"ק ה"ח מנחות
 ט"ז, ב שם, ד (א) [נ"י חות'
 וחמה עה: ד"ה אורח כ'
 מנהל] **7** (ח) חתפתה ודמשה
 ש"י ופירא ה"י טו [ע"ש]
 וצדק, כו, ה
8 (ב) בבורות לא, (י) ובחיה
 נו, (א) ובחיה נו, (ב)
 ובחיה עה: (א) ובחיה
 ר"ה, (ב) מנחות דף כ'
 כשוארוב ובחיה צא:
 [וע"י היטוי חות' מנחות
 א"ל: ד"ה דמיתור וכו'] חתמה
 מולין כג: ד"ה דלמך
 ומלוא לערין (א) הבורה
 כ, (ב) ב"מ ק"ז, ושמע"ה
 י"א שרבות יא ע"ה.

(b) גמ' למאי הילכתא.
נ"ב עיין בוצחיס דף ט
ע"א וז"ע:

רנשבורג

א] גמ' ושלל בזמנו
שלמים הוא. נ"ב
עי' חדוסי הרשב"א
והריטב"א:

תהי בה. לשון מריח
כמו צח תיהא דמס' ע"ז
(דף סו:) כלומר מעיין
ומחשב לדעת עמו של
דבר (עירובין יו.). על
מריח בקנקן כמו תהי לה
אקנקיה (י"ג כג:)
כלומר דייק ופריך [בבא
קמא עו:]. מחשב ומקשה
זה [ורשב"ם ב"ב לט:].

היינו כל זמן שהם תמימים משום
דמשמע ליה לרבי אושעיא הא דקתני
זכרים עולות ונקבות זכאי שלמים הוי
מיד שמאל הבהמה מזי למיעבד הכי
בלא המתנה עד שיתמום:

דמייתי נמי תודוה. וז"ת ואמלי
נריך להביא צהמה
אחרת לתורה בצורה עכשה
צחי שלמים יתרה ויארמל אם אינה
שלמים תהא תורה וזי משום הממות
הזי שזין וזי משום דלף שזו בצלית
שלמים נאכלים לשני ימים וזילה
אחד ותורה ליום וזילה^א וזין מציאין
קדשים לבית הפסוק^ב ע"כ הוי תהא
קסבר דמציאין מדקמי צסמן פסח
שכל צמונו שלמים ואע"י דפסח איז
נאכל אלא ליום וזילה וזלמים נאכלים
לצ"י ימים וזילה אלא לא חייש מן
האכילה וי"ל משום דתורה ציי לחם
וזה"ת ליימי לחם ויתנה אם היא
תורה הרי לתורה ואם לאו שלמים
תהא הלחם נאכל דהא איז תהא צה
נאכל וחולין צעורה הוא דלאמרין
צפרק תתורה (מנחות דף טז ע'):

וירילמא איז שם דוא. ואס תאמר
ויתנה צאותן של שלמים
דהא שו צמתנות ואי משום קמיכה
דשלמים טעוין קמיכה ואס אין

[illegible]

שמה כהנה בעצות הדרך ולא
האכל במאן להלוי' בהמה^ה ולאכלה
שחי' יואל' צירוש' וצ' צמה
ה' דאכ' למי' דית' וצ' קנות
ה' צירוש' אכל ליש' דכפ' נור' קשה
ועד' וה' נמי אמרין צפרק לוצ'
מזר וחכמים אומר' צפרק לוצ'
על חין שמה יגל' מהם עד'
גזר' אטו נקבל' וז'
אמר דאכ' דאכ' דבר
ה' אלא מה דרבי' חין
דקאמר האס' דרבי' חין
למקום דקאמר האס' מהם

(6) תהי בה ר' יוחנן ^ו וכי אומרים לו לאדם
 עמוד וחמא בשביל שתזכה ^ה אלא א"ר יוחנן
 "ממתין לה עד שתומם ומייתי שתי בהמות
 ומתנתה. אמר מר זכרים עולות דילמא תודה
 היא ^ב דמייתי נמי תודה והא בעיא לחם
 דמייתי נמי לחם ודילמא אשם הוא אשם
 בן שתי שנים ^ד ואישתכח בן שנה ודילמא
 אשם מצורע הוא אשם נזיר הוא לא שכחי
 ודילמא פסח הוא פסח בזמנו מזוהר זהירי
 ביה ^א ושלל בזמנו שלמים הוא ודילמא בכור
 ומועשר נינהו (6) למאי הילכתא למיכלינהו
 בזמון ^ה הכי ^ב נמי בזמון מתאכלי. אמר מר
 נקבות זבחי שלמים דילמא תודה היא
 דמייתי תודה והא בעינן לחם דמייתי נמי
 לחם ודילמא חטאת היא חטאת בת שנתה
 ואישתכח ^א בת שתי שנים ודילמא חטאת
 שעברה שנתה לא שכיח אשתכח בת
 שנתה מאי תניא חנניא בן חכניאי אומר
 עזו בת שנתה לחטאת לחטאת סלקא
 דעתך אלא אמר אביי כחטאת ^ב כונסה
 לכיפה והיא מתה מאליה. ^ו תנו רבנן
 אין לוקחים בהמה במעות מעשר שני

שאלו נשמתין באטלע וואן נשקלין
היא, דעמיץ (ויקרא ה) נקבה מן
שמי שנים עסקינין; וזו בת שרתה
לסימנא בעלמא נקט, כלומר אט
את פיקא דעתך. דילמא לאו טמא
י ליכא דלעטאט לאן קרבה נדבה
מטה מאליה. כן טמאט אהינה
דלואי למינה (תמורה ד, טז): דברייה
ממוקנת לך; ודיא מטה. שאלו נשמתין
במעות מעשר שני. מון לירושלים,
ך, ועוד שמא תכחיש צטורה הדריך:
צבונא

ש לאה אם יבא עולה אחרת שהי
של זמנו וי"ל דלפעמים הפסח
שעשאו לא נקרב אלא אחד מהן
שנים מאז לפי שנוכל לומר שהיה
צ"ע אבל בחטאת אין צה תקנה כלל
ואפי' חדשים שהם טמאות צבור והם
הם עליהם שאם נאזריהו ידיו חולין':
ד' והחומר הקפידה בנפץ צורה ועוד
ד' שאינו אוכל שאז צריך לחזור ולמכור
(ב"מ דף י"ז:) מי שיש לו מעות צבול
וישאלהו דשנה תכחיש לא קשה כולי
ההיא המעוה שא צבול שאינם יואמ
בזמנו כו' גזירה שמה יגדל עדרים
על צממה חיה ועוד דין חיים צין
בזכרים אבל בנקבות דברי הכל צין
יד לא גזר ורצנן גזרי והכא דקאמר
ז' מתחללין דמשמע אפילו ידעבד לא
ז' אמרינן בפרק הוהב (ב"מ דף מה:)
הגזול יש תקנה לעשות לומר יחזור
צבד כמו שהיה עושה אותו בתחלה:
ואם

(6) לעיל נ: [בסדרה ט:];
(7) [בסדרה ט:];
(8) מעשה שני פ"א מ"ו;
(9) דברים כו, (10) דברים יד כו, (11) עמוד ב;
(12) [ספרה ט:]; (13) פ"א ה"ט;
(14) [וע"ע הטעם];
(15) חסד שם מ: ד"ה שם יגלגל; (16) דברים מט;
(17) ע"י חסד גיטין יא;
(18) ד"ה התופס, (19) לעיל כג ע"ב.

הנהגות הב"ח

(20) תוס' ד"ה מקחוק (וכי' רוצה לומר הלוך מקחוק וכו'); (21) באר"י ט"ז ע"ב; מעשה הללו ומשני כל המתקבל אלמא דמשהו חלול להקדש ופי' ריב"א כ"ל:

הנהגות הגר"א

[א] גבי ואמאי יחזרו דמיו ל'מקומם. י"ב פ"י דהא צהמה טמאה בין שוגג כי מ"ש חסד ד"ה ממוך נכנס בהמספח:

הנהגות וציונים

(1) וי"ל ל"ג "אפי' בירושלים";
(2) בשנינו לוח: [3] עין ילקוט מפרשים: [4] צ"ל בשקנא;
(5) (כח"י);
(6) צריך להוסיף במכתבין; (7) ח"ו; מעשה ח"ו;
(8) נדב"ל; (9) נדב"ל (בארות המים); (10) נדב"ל; שיהא (באר"י); (11) יש להוסיף להנהגות ש"א (בארות המים):

ליקוטי רש"י

דקח תחילה ש"ס ש"ס. דבין ממשות מעשה דמחזי מעשה שני ומתחיל בנסף עד ואלתה ש"ס (דברים יד) וכתיב בעלמם ואלתה ש"ס (ש"ס) מה ש"ס דהא מעשה ש"ס דגבי שלמים מעשה דיוכל להביא שלמים ממעשה [מנחת] (ש"ס);
(2) במוזר. שמתין לחלוץ. קידש. א"ס קדש ט. א"ס האשה מקדשת אלמא מותר בהנאה לר' דמעשה מותר הדין הוא (לעיל נ:).

האיש מקדש פרק שני קידושין

נו.

קפ"ב א ב מ"י פ"ז הל' מעשה שני הלכ' ח:

תוס' ר"י חוקן

יבאל כנגדן. הלוך קח מעות משלו ויבאלם בירושלים ויאמר כל מקום שהמעות ביד המוכר הרי הם מחוללים על אלו: אשה יודעת. פי' קיבד הויאל ואשה שייכא נמי במעשה שני יודעת כל הדין: וארוביה ודרי בהמה טמאה דאדם יודע וכו'. כלומר כלומר שייכא במעשה ולדודן כל בני אדם יודעים כל הדין: ושאי הכא באשה חברה. כלומר סתמא דאנשיא ונשי אצי' דשייכא בעינינא לא קיאי בכלהו דינין דההוא עלמא ומתני' איירי באשה שלמה מ"ש כל דיניו. ומיהו לאו בדם טומאתה וטהרתה שהיא סופרת לצמה ובעלה נשען עליה. כל אשה היא חברה לבני הא מילתא ואם טמאה את עצמה מרס שראתה שוב אינה יכולה לומר שאותו דם הוא ממכה שיש לה במקור כמו שבאנו פ' תנוקת. ומהא חזיתן בהדיא דבמאי דשייכא חזא דינא אית להו ע"ש שאר אינשי דלא גמרי דהא דשאינה חברה דינה שוה עם חסד מוכר שמכר לו בהמה טמאה והכי משמע הך שטה וכו' איצטרך לאוקומי באשה חברה דה"נ אמרי גבי מיד. בהמה טמאה מיד. ברייתא. שבריה. המוכר שהדמים בידו:

ואם לקח בשוגג יחזרו דמים ל'מקומם. פי' צקונט' דכופין המוכר להחזיר הדמים דמקח טעות הוא דלס' היה יודע שמעות מעשה הן לא היה לוקחה דטריחא ליה מילתא להוליכה לירושלים והמעות הוה ניחא ליה לאמטויניהו וא"ת מה קנס הוא למוכר צדק אדרבה ריחם הוא לו שיפטר לעלות לירושלים כי המעות של מעשה שני אינן צדו כיון דלמרינן יחזרו למקומם וי"ל דודא קנס הוא לו מה שאלו אומרים יחזרו דמים למקומם דכלאו חזרת המקח יכולים לפטור מלהעלות המעות לירושלים שהיו מנריכים הלוך לחלל קדושת מעות המעשה צד המוכר מאחר שהמוכר לפנינו והיה הלוך מעלן לירושלים והיו דפריך ליקנסיה ללוך שאלכ כנגדן צירושלים ויחלל עליהם קדושת מעות המעשה צד המוכר:

במוזר תעלה ותאכל במקום.

וקשה כמאן אחיא הך צרייתא אי כרנן הא אמרי' אין מתחללין אפי' דיעבד ואי כר' מאיר אפי' לכתחילה מחללין דהכי איתא בתוספתא דמסכת שביעית (פ"י) דקמי אחר שביעית ואחר מעשה שני מחללין על מיה ועוף ועל הצהמה בעלת מוס והא דנקט לעיל מתחללין צמליה דר"מ דמשמע דיעבד משום רשותא דרנן נקטת לאשמעינן דאפי' דיעבד אין מתחללין ואומר ר"י דאחיא כרנן ולכן מתחלל הכא על צהמה דמיירי צממיה דחזא לשלמים ויצא אותה לירושלים ויחללה בתורת שלמים והאם מיירי צמלם מוס דלא חזא לשלמים ולכן אין מתחלל דיעבד גזירה שמה יגדל עדרים עדרים והכי נמי איתא בתוספתא דמעשה שני' צד צרייתא דקמי צמליה דרבי יהודה א"ס היתה בעלת מוס או שהיו פירוטיו טמאין בין שוגג בין צמזר יחזרו דמים למקומם ומהא"ל דהגול קמא (ד"ק יד טז) אצל צד צהמה וממתי לה האם שמה אחיא כר' מאיר דאמר מותר לחלל לכתחילה אי נמי כרנן ואפילו לכתחילה ומשום תקנת מעות צלל בעישר שני' ח"ו. פי' צקונט' שלקחה לאכולה חוץ לירושלים בין שוגג לאו אמתחין להוציא לחולין קאי דלס' כן לאו שוגג הוא והא' מתחין דקמי אמזר קאי וה"ק אצל לקחה לשם חולין דמזר ידיה מוכין להוציא מעשה לחולין הוא בין שוגג בין מזיד יחזרו דמים למקומם שוגג משום דמקח טעות הוא ומזיד דקנסין ליה למוכר כדאמרין לקמן לאו עכברא גנז אלא חורא גנז ופריך והאן אמר ר' יהודה אומר ממוך קדש פירוש כיון דטעות ליכא משום קנסא לא אמרו רנן דליבעל כי הכא דלמרינן יחזרו דמים למקומם אמר ר' אלעזר מתני' ליכא למיקנסיה כלל דאשה יודעת כו' ולא נחטונה להוציא לחולין הן צדו ועובר על לפי עור לא תתן מכשול שהי' יודע הוא שהלוקח מתחין לאכולה ועוד קשה מאי לפי עור לא תתן מכשול איכא הכא הלא א"ס לא יקח ממנו יקח מאדם אחר ולא שייך לפי עור אלא דוקא דקאי צדרי עברי דנהרא כגון מושיט כוס יין לנזיר ואבר מן החי לבני נח כדאמרין פ"ק דמסכת ע"ו (דף י:). ועוד קשה דמשמע מתוך פירושו שהצהמה נחפסת בקדושה והמעות נחטלו וכי משום קנס נאמר יחזרו דמים למקומם והמוכר יאכל הצהמה חוץ לירושלים וליכא למימר שחזרו יחלל לוקח קדושה הצהמה על מעותיה דהא קדש' יהודה קיימא דערב לקוח בנסף מעשה אינו נפדה אלא אלס למתנס פדיונו' ועוד קשה מאי פריך ויהאן אמר רבי יהודה אומר קדש' הוא לא דמלא כלל דהכא לוקח אמר צפירוש שלא יוליכנה לירושלים אצל הכא האשה אומרת שחוליקנו לירושלים לכן פרי' אצל צממחין להוציא מעות מעשה שני לחולין כלומר שהתנה עם המוכר שלא תחול קדושת המעות על הצהמה אלא המעות יהו בקדושה ועל המוכר להעלותן לירושלים והיו מתחין להוציא מעות מעשה שני לחולין שהקדושה לא תחול על צהמתו יחזרו דמים למקומם דחיישין שמה יאכלס המוכר חוץ לירושלים שהוא' סבור המוכר דפקע מינייהו קדושת מעשה שני ואע"ג שפירס לו הלוך קסבר שאין ללוך להפקיע קדושת המעות כיון שמכר לו דבר הראוי להתחלל והשתא פריך שפיר והא תנן צמזר קדש ומעות לא נתחללו ושצקנין להו צד האשה וסמכין עליה שעתה לירושלים הכא נמי למה המוכר בטל יעלס המוכר לירושלים ויאלס בקדושת מעשה שני ומשני אשה יודעת כו' אצל הכא המוכר אינו יודע לפי שמוכר לו דבר הראוי להתחלל עליו וקסבר שלא הועיל תנאי של לוקח ויאלו לחולין ואם נאמר לו שיוליכס לא יאמין לנו:

מתקין ר' ר' ירמיה וד"א בהמה טמאה. שאינה ראוי להתחלל עליה מעות ואפילו הכי קאמר יאכל כנגדן ולא אמרינן אדס יודע ואם כן גבי אשה נמי הוה ליה למימר דבעל יאכל כנגדן צקונט' דיאלכ כנגדן רוצה לומר (6) והלוך יקח מעות משלו ויאמר כ"מ שהמעות צד המוכר יהו מחוללים על מעות אלו ויעלס ויאלסס צירושלים והקשה רבי יתחק כן אצרהס הא מוקמא לה בסמוך כשצד המוכר וא"כ היאך הוא יכול לחללס והרי אין אדס מחלל דבר שאין צדוהו דאמר צדק מרובה לפי שאינו צדוהו ופריך מהאי דלנועין שהיו אומרים כל הנלקט מזה יהו מחוללין על מעות הללו (3) אלמא דמשהו חלול להקדש ומשני כל המתלקט ופירס ריב"א דאין זה אלא קנסא דקנסוהו ללוך אצל לעולס המעות קדושים צד המוכר והר"ר מאיר מפרס שאני הכא שהלוקח יכול לחלל המעשה צד המוכר משום דכות הוא לו למוכר וזכין לו לאדס שלא צפניו דהא זכייא מטעם שליוס' והיו כמו שלס והכי נמי אמרינן צדריס (דף י:). דעני' התס התורס משלו על צדו צריך דעת צעלס או לא מי אמרינן וכות הוא לו וזכין לאדס שלא צפניו או דילמא ניחא ליה לאינסי למיעבד מזהו צממוניה ועד כאן לא מצינא ליה התס אלא משום דלמרי' ניחא ליה לאינסי למיעבד מזהו צממוניה אצל היכא דלא שייך כי א"ס וכות כי הכא עבדינן וכוהיה אצל צהמה דלנועין ליכא למימר כו' שהרי הגולגס עצמס אינסי יכולים לתקן כלום מה שצדס שהרי אינו שלסס והי' גול ולא מצינא וכוין דאינאו לא מצי עבדי שליוס' ונמי לא מצי עבדי' והשתא ניחא ששמהמעות צד המוכר יא' לחולין א"ס יאכל הלוך כנגדו אע"פ שאין צדו דכיון שהוא וכות למוכר יעשה לוקח שלוחו ויחללנו:

כשצד

קסב א מ״ה פ״ה מהל' אישות ה"ל"א סמג
 עשין מה טו"ע אר"י ס'י
 כח טע' ט"ז כ"ד:
קסג ד מ״י פ״י מהל' מאלכות אסורות ה"ל
 א סמג אר"י קמו טו"ע:
 יו"ד ס' י"ד ספ"ג א:
קסד ז מ״י שס ה"ל"א סמג
 לארין קמה טו"ע:
 יו"ד ס' י"ד ספ"ג א:
קסו ד מ״י שס פ"ד ה"ל
 ככ סמג לארין קמה:
קסז ה מ״י שס פ"ח ה"ל
 הלט"ו סמג לארין
 קנל:
קסח ו מ״י פ"ח מהל' שחיטת ה"ל"ד סמג

תוס' ר"י הזקן
הא לא ברת. בתמיה:
חורא. חור שהעכבר

האשה דבעין התם אי
חלופין כגדולים דמי או
לא ובעי לאודוהי ממתני'
רתנא מוכן וקדש בדמיהן
מקודשת אלמא לאו
כגדולין דמי ודחי ה"ז

השוכר שלא כדברי רש"י
שכתב בפ' ר' ישמעאל:
לא יהנה. כגון שלא
צבע מהפירות שעושים
מהם צבע: ולא ידליק.

כ"ה בדפוס: [ב] [צ"ל]
 [דהאי] (גליון) כ"ה
 בדפוס: [ג] [צ"ל] איסור
 הנאה במשמע עד כו'
 יכ"א בשאר המקומות
 (גליון). [ד] כת"י ושל

בְּקִדּוּשָׁת (ברכות
שמים): ט] נדצ"ל בהא
באה"מ): ט] צ"ל ר"י
(רש"ל): י] צ"ל נקנסיה
ב"ש): ט] צ"ל קידושי

תורה אור השלם
(א) וְכִי תֵבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ
וְנִמְצְעֶתֶם כָּל עֵץ מֵאֵכֶל
עֲרֵלְתֶם עֲרֵלְתוֹ אֶת
פְּרִי עֲלֵשׁ שְׁנֵי יָמֵי

אֶת אֶת אִשָּׁה וְכַת מְקוֹל
מִשְׁקַל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָבֵד
אֶת בְּשׂוֹרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר
נָקִי: [שמות כא, כה]

(א) [פסחים כב: וש"נ],
(ב) צבורות ו: צ"ק מא:

[illegible]

(ב) גמ' משעת לקיחה קיחה קיחה מעבלה ערופה. נ"צ כ"ה צס"א:
(ג) תוס' ד"ה שחטה וכו' קרוס של מזה או נחתכו וכו' שחטה ולא מקודם:

(א) אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ תִירָא
וְאֶתוֹ תַעֲבֹד וּבְשֻׁמוֹ
תִשְׁבַּע: [דברים ו, יג]

(ב) כֹּל צֶפֶר מִתְּהִרָה
תֹאכְלוּ: [דברים יד, יא]

(ג) וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ
מֵהֶם הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶם
וְהָעוֹנֵיָה: [דברים יד, יב]

א דפ"ס כפנים:
ב דפ"ס כחוק:
נסך כדפוס:
ג ותובתא דרבי:
ד שמעון בן לקיש:
ה (רש"י): עין בחמת שלמה
רש"א (גליון) **ו** כת"י
ז הכשר: תלמידי
מעתיק **ח** מתמסר:
ט צ"ל אליבא דר"א
דאח (בית ישראל
סמאניץ ע"פ התוס'
בכריתות, ועין תוס'
הרא"ש) **י** צ"ל ולא
רשל (גליון)

עין משפט
נר מצוה

סמ א מיי פ"א מהל' טומאת צרעת הל' א:
ע ב מיי פ"א מהל' רוצח הל' א:
שא ג מיי פ"א מהל' טומאת צרעת הל' ט:
עב ד הו מיי שם הלכה א:
 !

פורה. כפר לעמק ישראל
קדרים אסירי בהנה:
פורי מצורע **מכשיר**
תנין. שהרי חרץ לעיר
צעות מצותה להכשיר
מצורע לבא אל
מחנה: **מכשיר כפנים**.
שם מצורע: **מכפר**
פנים כחן הקרבנות:
עלה
מכפר בכל המושלות.
ורפה: המצפורים שהיה משלח
ומתרת דכל יריבוא
השחטה.
ואסורה: **מוקצה**. בהמה
השוקצה לתקורב ע"ו:

זאת לא דריש. לרצוא
סבר לה כשמעון

ועממוי שפירס כל אחי
בתורה לרבות
גניע לזה ה' אלכי
יורא, אמר מה ארצה
יורא עמו פירס מכול
וחרז בו מכל ריבוי שרש
וממלא לא לרשוי אחר
וילוח נמי לאו לרשוי אחר
שפסחים כב:]. שמואל
בסוגי היה דורש.
אחין וגמין ריבוי.
ה' דת
ההגוי
הדיק. לא ידע מה
לרבות מכל קמא מא:.
ירוש. בבא לרבות
דרש דכל אחי בא לרבות
אין מה לרבות ט
לרבות

מורא שמים [פסחים שם].

פירוש כתיב ביה
מקראים כפר למנח
 מלל (בדברים כח)
 דעס אסורין זעגאה אף
 זאל אסורה זעגאה (חולין
 נאמר ע"ז כט:)
בכשר בפנים אס
 זענעט ממוסרי
 פרה דזין ויולדע אגין
 אלא להבשר
 קדשים. **מכפר בפנים**
 זענעט ממוסרי
בכשר בחוץ אפי
 זענעט און
מכפר בחוץ אפי
 זענעט

מִתְחַלֵּץ (חֲדָרִים) [קפ].
עֵלָה עֲרוּפָה. עֵשֶׂה בֹּ
וּכְשִׁיר כִּמְכַפֵּר. אֶסֶס
נִזְרָה שְׁכָר מִתּוֹת
אֶסֶס (כִּירוּתָהּ) [קפ].
נִזְרָה שְׁכָר וּמִרְסָה שְׁכָר
אֶסֶס הַמִּשְׁתָּרִים [קפ]
אֶסֶס שְׁלֵק (חֲדָרִים)
[קפ]. אֶפֶס מִכְשִׁיר
מִכְשִׁיר הָאִמּוֹר כִּבְחִין.
מִכְשִׁיר לִזְרָה לְאִסְרוֹן
מִכְשִׁיר מִכְשִׁיר
שְׁכָר הַמִּשְׁתָּרִים וּמִרְסָה
וּמִרְסָה (כִּירוּתָהּ) [קפ].
מִכְשִׁיר
יִשְׁרָאֵל
אֶסֶס
אֶסֶס

מִשְׁבֵּת הַנֶּחֱלָה.
 וְהִקְרִיתָ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ
 וְחֹמֶה אֶלֶל הַנְּהוֹלָתָה
 וְיִזְכְּרוּ דְכָמִיד (וְיִקְרָא ד')
 שְׁמָה אֵת הַפֶּסֶד הַהוּא
 וְלֹא אֶמְרֵה תוֹרֵה
 אֶלֶל תִּקְלָה. **מִשְׁבֵּת**
 יִקְרִיבָהּ. וְשִׁמְיָן תִּפְסְדוּ
 שְׁתֵּי שְׁמֹלֹת. (חֻלְקִין ע.כ.)
 וְהָיָה עֲנִיָּה עֲרֻפָּה.
 וְנִמְאָר זֶה קִיּוֹה (דְּבָרִים
 וְלִקְחוּ זֶקֶן הַיָּד
 הַזֶּה) עֲגֹלָה בְּקֶרֶת אֶסְרוּהָ
 וְיִשִּׁים קָף וְלֹקֵחַ תִּמְסֹר
 יָמִי אֶפְרַיִם חַיִּים (וְיִקְרָא

גלה ערופה יש לה גבול
יאסר צירידתה לנחל איתן
כל אלו אין בהן מעשה
- תאכלו מהם. יתירא
ודאי מותר (חולין קמ.)

כפרה כתיב בה בקדשים. דכתיב (דברים כה) כפר לעמך ישראל וקדשים אסורין בהגהה שהרי מועלין בהן חיימה ודכתיבות (דף א.) מפיק ליה מוערפו ^ס שם תהא קצורתה וי"ל דמורויהו לריבי דאי משום כפרה ה"א דוקא מחיים אסורה בהגהה כמו קדשים אכל לאחר מותה להכי אסורין כיון עשית מותה ורפא אסורין וערפו שם ואי מוערפו שם לחוד ה"א דוקא לאחר עריפה אסורה בהגהה אכל מחיים לא להכי אסורין כפרה אי נמי יא לאמר דהא דקאמרי הכא כפרה כתיב ג' עיקר דרשא היא דהא איסורין לדרשה אחרימי כדאמרינן צ"י קמא דחולין (דף סו.) דילמא טריפה היא ופי חיינא מאי נפקא לן מינה כפרה כתיב בה כקדשים אלא עיקר דרשה דהכא הו מוערפו שם ^פ:

נמי תיחקר" משחיטת
חזירתה עד השילוח ואין לפרש משעת

שחיטה בשחטה וצמחולת ליכא
איסור כלל דהא חנא נפורי מזרע

וְדַמְשֶׁמֶת תַּרְוִיחוֹ: מִי אֵיךְ לֵיָּה גָּבֹל
לְדָק לֹמֶר הַבָּחַת יִפְּוֹרִים
כִּמְנו הַוֹּרֶדֶת עֵלְמָה הַוֹּרֶדֶת
עֵלְמָה הַוֹּרֶדֶת כְּחִיב צִרְסָה (דְּמִרָה)
וְהוֹרִידוּ זָקִי הַעִיר לֵךְ הַעֵלְמָה
הַבָּחַת יִפְּוֹרִים לֹא כְּחִיב אֲבָל
לְקוֹרִימָה כְּחִיבָה לְכִיב (וּקְרָה ד')
וְזֶה אִשֶּׁר עָלָה תַּאֲבִיחוֹ
וְלֹא לֵךְ תִּקְרָה

צקונטערס דקס"ז כשצדק
צסימנין נמלאת שנטרפה צשחיטה

כגון שנקצ' הוושט דא' נטרפה
מנוהר' ר'וי ויה' הרוח (ג) או

[illegible]

וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע ה' אֶת הַקּוֹלָהּ שֶׁפִּיר מְנַחֵם שֶׁהִיא חִינּוּ נִחָא וְקוֹשֶׁה לִּי יְמִי מְנַחֵם טְרִיפָה שֶׁנֶּקֶד הָדֵקִין⁽²⁾ שֶׁמָּה הַמְרִיפּוֹת זֶה אֲחֵר הַהֶלְקִיחָהּ וְז"ל אֲמַאי מוֹתֵרֶת מֵאִסֵּר שׁוֹטֵט מִמֶּסֶסֶק לְכַ"ל דְּמַעֲקִירָא ס"ד שֶׁחֵט טְרִיפָה בְּגוֹן שֶׁנֶּקֶד הָדֵקִין שֶׁפִּירָן אֲמַאי מוֹתֵרֶת שֶׁמָּה אֲחֵר לְקַחְסָהּ הִיא וּמִשְׁנֵי שֶׁנִּמְנָחֵם טְרִיפָה צִנְיָנִי מַעֲיִס בְּגוֹן שֶׁיִּטֵּל לְכַבֵּד⁽³⁾ אוֹ טְרִיפּוֹת אֲחֵרֶת שׁוֹדֵרֵי הַמַּשְׁטֵל: **תְּנַאי** הוּא נֶאֱמָר מִבְּשִׁיר ב' אָף

מכשיר האמור בחוק עשה
בו מכשיר במכפר. פי' בקונטרס
המכשיר היינו ציפורי מאורע ומכפר
עגלה ערופה תימנה להכח משמע
ילדיהן ציפורים לאדונים בהנהגה
דמעיקרא תריך למילף ציפורים
לחת אסורה לכל הפסות אסור
אם כן שפיר יליף ההם עגלה
ויינו משעת לקחה מעגלה ערופה:
הרי

שלו זה אקרייני שיהו נדין ואובליו אוקסה בני אדם ל

[illegible]

מלך ייחנה דבי רבי שמעון נאמר מכשיר
ומכפר במכפנים^ט ונאמר מכשיר ומכפר מבחוץ^י
מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו
מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור
בחוץ עשה בו מכשיר כמכפר. איתמר
ציפורי מצורע מאימתי אסורים רבי יוחנן
אמר *משעת שחיטה ור"ל אמר משעת
לקיחה ר' יוחנן אמר משעת שחיטה שחיטה
הוא דאסרה דה ר"ל אמר משעת לקיחה
(^ה) מעגלה נפקא מה עגלה ערופה
מחיים ציפורי מצורע מחיים ועגלה ערופה
גופה מאימתי א"ר ינאי גבול שמעתי בה
ושכחתי וגסבין חבירא לומר יירידתה לנחל

איתן היא אוסרתה אי מה עגלה ערופה
משעת לקחה לא מיתסרא אף ציפורי מצורע
נמי משעת לקחה לא מיתסרי הכי השתא
התם אית ליה גבול אחרינא הכא מי אית
ליה גבול אחרינא איתיביה ר' יוחנן לריש
לקיש ^ב כל צפור מהורה תאכלו ^א לרבות את
המשולחת ^ב וזה אשר לא תאכלו מהם לרבות
את השחומה ואי ס"ד מוחיים אסורה לאחר
שחומה מיבעיא מהו דתימא מידי דהוה
שחומה

אקושים ודמויים אסירי ואתאי שחטו
ומכשרה להו קמ"ל איתביה ¹⁰ שחטה
ונמצאת טריפה יקח זוג לשניה והראשונה
מותרת בהנאה ואי ס"ד מחיים אסורה
הראשונה אמאי מותרת בהנאה א"ל הכא
במאי עסקינן כגון שנמצאת טריפה בבני
מעיה דלא חל עליה קדושה כלל איתביה
¹¹ שחטה שלא באזוב ושלח בעין ארו ושלח
בשני תולעת ר' יעקב ואמר ¹² תואיל והוקצלה
למצותה אסורה רבי ששמוני תואיל תואלה

ונשחטה שלא כמצותה מותרת עד כאן לא
 פלוגי אלא מר סבר ^השחיטה ^ושאינה ראויה
 שמה שחיטה ומר סבר שחיטה שאינה ראויה
 לא שמה שחיטה דכולי עלמא מוהא מחיים
 לא מיתסרא ^זתנאי היא דתנא ^חדבי ר'
 ישמעאל נאמר מכשיר ומכפר מכפנים ^טונאמר
 מכשיר ומכפר בחוץ מה מכשיר ומכפר
 האמור בפנים עשה בו מכשיר כמכפר
 בחוץ עשה בו מכשיר כמכפר גופא כל

וְלִרְבוֹת אֶת הַמְשׁוֹלָחֹת וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תִאָּכַל
וְיִטָּה וְאִיפֹךְ אֲנִי אֹמֵר רַבִּי יוֹחֲנָן מִשּׁוּם ר"ש בֶּן יוֹחִי
שֶׁאֲסוּרִים מִתְקִיף לֵה רַב שְׂמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק וְלֹא הָרִי
מוֹקֶצֶה

(דף.ה. 97) מִשְׁמַע דִּילְפִּינָן עֵגְלָה עֲרוּפָה מְצִירוּרִים וְשׁ לֵ
הָ עֲרוּפָה אֲסוּרָה לְכָל הַפְּסוּת מִשְׁמַע עֲרִיפָה אִף צִינּוֹר
רַב מַחֲיִים קֹדֶשׁ שְׁמִעְתָּלָה וְכִיּוֹן לְאֶשְׁכֶּחַן אֲסוּר מַחֲיִים בְּמִשְׁ
וְזוֹר הַמְשׁוֹלָחֹת וְאַחַר כֵּן יִלְפִּינָן צִינּוֹר הַשְׁמוּטָה לְנִאֲסָרָה אִף מַחֲיִים

עַל כִּדְמוּת מִשְׁמַע לְקִטְוָה גְּבוּרָ שְׁמִעְתָּרִי מִמֵּימִי נִאֲסָרָה וְנִסְבִּין הַבְּרִיאָה כִּי הִיטִיב (חזון)

עיל מיניה חאי. לרבנות את השחופה. אבל המשולסת מוסרת ללא אמרה תורה שלמה כז

את לא דריש. לרבוש:
בדורש כל אתין שבתות
גדבר להשמוע למורא המ
דבריהם (כל): בקדשים. ו
הולא פרכין אי מה קד
ומשיצין על היקס^(ט) צפ
זמכשירי צחוק הן, ששרי
חנעשית מנזות ולהכשיר
טללא צמחנה: מבשרי ב
ימזרע: מכפר בפניהם. כל
יאמכפר בחיין. עגלה ע
יבבפניה עשה מבשרי
יגחלק בין אשם מזרע לש
ידמשעת שחיטה. נאקשר
טווהמשולח מותרת דלק
טזאקייחה. נאקשרת שמה
יזהמשולח ויגמרם בשילוי
יח

ערוּפָה. מֵהָ הַסֵּם	פָּב. ד"ה "כ"ר יִנְחֵן
קִדְשִׁים אָף כֵּאן מִמֵּי:	ו) סִפְסִים דף כ"א:
ערוּפָה מֵאִמִּיתִי אִמֵּר רַב	ז) וַיֵּעַר מִסֵּם כִּיבִיחֹת
מִאִמִּיתִי נִאֲסֶרֶת, הוֹלֵל	כה. קד"ה מִנְחֵי יִחֵן
קִדּוּשִׁין לֹא קִדּוּשֵׁת מִזֵּמָה	ט) וַיֵּשֶׁב.
דָּקָה הֵיטָה אֵלֶּה הָיָה עֲלֵמָה	
גְּבוּלָה שְׂמֵעֵתִי בְּהָ וַיִּשְׁכַּח	
נִאֲסֶרֶת: יִרְדֹּתָהּ לִנְחֵל	
הַגּוּרְמָה לֵה שֵׁם עֵרִיפָה	
הָבָא מִי אֵית דֵּה גְבוּלֵה אִזֵּר	
לִיפְסִין לֵה אִסְכּוֹר מִמֵּי	
הָיָה דִּגְרַמָּה: כֵּל. רַ	
אִשְׁר. רַצִּיָּה הוּא: דֵּה	
מִיבִיעִי. וְלִמָּה לִי קִלְ	

תורה אור השלם
(א) את יי' אלהיך תירא
ואלו תעבד ובשמנו
תשבעי: (דברים י, יב)
(ב) קל צפור מנורה
תאכלי: (דברים יד, יא)
(ג) וזה אשר לא תאכלו
מקום הנפש והחפרם
(הקניגות): (דברים יד, יב)

אין צריך להביא שמי	הנהגות וצינונים	אן דפריס
והראשונה מותרת בהנא		אן דפריס
שמיטה היא לאקרה לה		אן דפריס
שמיטה היא: אמאי מותר		אן דפריס
דלמא בשעת קיסא דר		אן דפריס
והיכן הותר לאסורה:		אן דפריס
מריבא בבני מעיני דב		אן דפריס
לא היא חזא ולא חל		אן דפריס
ר' יעקב סבר שחיטה שא		אן דפריס
למנוחה שמה שמיטה		אן דפריס

מחיים לא מיתסרא. ר' זא.
בביתות, ועין חס' (צ'ל ו'א.
הראש'': רשיל (גליון):
רשיל (גליון):

צפור מזהורה תא
מזהם לרבות את ה
לא מצינו ⁽²⁾ בעלי חי
מעגלה ערופה וזכרית
מעגלה ערופה דמה
דשיין זה והיינו על
ערופה דנאסרת מחיים
מלקוחה ועד שחיטה ומיון דנאסרות

הוא מהם מן הטבורין להא אטור

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

וְאֵת דָּמּוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ
תִּנְשָׁא: [דברים יב, כא].

(6) ה"ה, (3) פאה פ"א
מ"א וע"ז תוס' גיטין מז:
ד"ה בצרון, (4) הג"ל בחות'
ד"ה בצרון.

הנהגות הב"ח

(6) רש"ב"ם ד"ה ומהלך
וכי' במנחם שכלן:
(3) תוספות ד"ה
מקור וז"ל ומהלך ל"ח
דל"ח וז"ל: (4) בא"ד
שנקטו שהם מוזנין:

הנהגות וצינונים

(6) צ"ל באחד (גליין)
כ"ה הגירסא גיטין מז
ע"ב וברש"ב לעיל פ"א
ע"ב ד"ה ולקחת,
וברמב"ם (מהר"ל פרק)
ה"ל בבורים פ"ד ה"ח
הגירסא "כאחד" וז"ל
בתוס' דפ"ר, וברמב"ם
הגירסא
(3) בכתי"י גרסא
ובחיזוי בתפ"ת (וכ"ה)
ברא"ש וביד רמ"ה)
(2) ע"י רש"י (7) ב"פ
ג"ס בתוך חמ"ס
(8) צ"ל משום (ר"ש)
דמס' ע"י (ש"ס) ובה"מ
מוס' משמע דוקא:
(9) ונ"א שנותן בעין
יפהו (גליין) ע"י
מהרש"א שכתב ש"ה
בתוס' גיטין מז ע"ב
ד"ה בצרון:

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פב.

בדרך מביא ואינו קורא. מימה הא נראו לקריאה ונדרו והוא לן
למימר יקצו כדל"ר וזל כפר כתרל דמוס' (דף י: וש) הפריש
בידורים לפני החג ועבר עליהם החג יקצו משום דקודם החג
חזו לקריאה ואחר החג חזו לא חזו וחשיב להו מטעם זה החס אין
ראוי לצילה דצילה מעכבת צהן.

ועד שתהא לקיחה והבאה כאחד⁶ והא ליבא
א"ל רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי מבדי
פסוקי ניהו ליקרי א"ל משום דמחזי כשיקרא
רב משרשיא בריה דרב חיאי אמר דלמא
אתי לאפקועינהו מתורומה ומעשר: הגדילו
לא ישפה בו: היכי דמי מן הגזע והיכי דמי
מן השרשין א"ר יוחנן כ"כ שרואה פני חמה
זהו מן הגזע ושאינו רואה פני חמה זהו מן
השרשין וליחוש דלמא מסקא ארעא
שירטוטין וא"ל תלתא זבינת לי ואית לי ארעא
אלא אמר רב נחמן דיקין וכן אמר רבי יוחנן
יקין. אמר רב נחמן נקישין דקל אין לו גזע
סבר רב זביד למימר אין לו גזע לבעל דקל
דכיון דלמחפר ולשרש קאי אסוחי במסח
דעתיה מתקין לה רב פפא והא קונה שני
אילנות דלמחפר ולמשרש קיימי וקתני ריש
לו גזע אלא אמר רב פפא א"ן לו גזע לבעל
דקל לפי שאין מוציא גזע ודבר זביד קשיא
מתניתין דובין לחמש שנים: קנה שלשה קנה
קרקע: וכמה א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן
ד"הרי זה קנה תחתיה וביניהן וחוצה להן
במלא

שליח והולכין הוא. **אלא נראה** לר"ם
הוא לקחה וצ"ל אורחא דמילתא נקט שהוא רגיל ללקט
מה (שנראה בעיניו) ולא שליח משום דבידורים אין להם שיעור:
עד שתהא לקיחה והבאה באחד. **פ"ה** דצ"ל שליח והצ"ח
לירושלם קורין צעלים דשלוש של אדם כמותו ויכול לקרות הנה
הצ"ח וגו'. **ואין נראה** שיקראו צעלים דמשמע צירושלמי:⁷
מתקין ד"ה רב פפא והא קונה שני אילנות דלמחפר ולשרש
קיימי בו. **פ"ה** הקונטרס דפרק משום דמתניתין לא
מפלגא ומיירי אפילו דקל. ותימה דאם כן מצי משני רב פפא לדידיה
נמי תקשי ומה שמירין בקונטרס זהו דוקא. ועוד דמפרש דמזבין
ליה לחמש שנים שאם ימות תוך כך יטע אחר במקומו הא קתני
ואם מתו אין לו קרקע היינו שלא יטע אחר במקומו דלי לרוע
תחמיו קאמר דאין לו קרקע כשמתו פשיטא דהא אפי' בעדון
האילנות חיות קתני דלא קנה קרקע. **ונראה לרבינו מס** (3) דרב זביד
נקט דקל וכל דדמי ליה כגון ארזים ושאר אילנות שצבר נקצו
פעם אחת דמו אי יבשי אין גזען מחליף והשתא פריך ליה רב פפא
ספיר דמסתמא מתני' איירי ברוב אילנות דקלם וארזים ושאר
אילנות שנקצו (4) מרובין משאר אילנות שלא נקצו ומשני דמתני'
איירי דצוין ליה לחמש שנים ומסתמא לפי שהן נעושות ואין דרכן
למות צה' שנים איירי ולא אסח דעתיה ומייהו אס מתו תוך ה'
שנים לא יטע אחרים במקומן וצ"ל אילנות דקנה קרקע יטע אחרים
במקומן. **עוד מפרש ר"ם** לפי שיטת ר"ם דלא גרס דמילתיה דרב
זביד אין לו גזע לבעל דקל אלא סבר רב זביד למימר אין לו גזע
כלומר אין לו דין גזע דימיה העולה מערשיו לבעל הקרקע אלא
הכל לבעל הדקל ואפי' העולה מן השרשים כיון דלמחפר ולשרש
קיימי דכשיבש האילן יקח צעל האילן את השרשין ויחפור וישרש
את הכל אסוחי אסח דעתיה צעל הקרקע ולא דוקא נקט דקל דהוא
הדין שאר אילנות והיינו טעמא דא"כ אחאי קאמר רב נחמן דקל
הוא

ומתני' לא קשיא דהא משני ליה דצוין ליה לה' שנים וצבר חמש שנים הדרי למוכר דלא קיימי השתא לחפור ולשרש. ואין להקשות לכל
הפירושים דכיון דלוקח מתחלה מן האילנות לאחר ה' שנים היכי את ליה העולה מן הגזע שהיא שלו לקוח כדאמר רב נחמן לקוח הא
אפי' ענפים שצאין אין יכול לקוח כדאמרין בהמקבל (ב"מ קט. וש) המקבל שדה מחצירו לשנים מועטות אין לו קורות שקמה ואמר אביי
שקמה אין לו שנה שקמה יש לו וירבא אמר אפי' שנה שקמה אין לו פ"י ענפים שגדלו אחר שקבל שדהו והלכה כרבא. דשאני הכא דאם
לא היה קוצץ היה לוקח פירות הגדלים ציואל מן הגזע ולכן כשאומר לו לקוח משום דחיש דלא לימא חלה וצנת לי הרי הוא של לוקח חמת
הפירות. **ולר"י נראה** דסלקא דעתיה דרב פפא דרב זביד ה"ק דוקא דקל אין לו גזע לבעל הדקל דאסוחי אסח דעתיה לפי שכשמתבייש כראשו
וקוצץ אותו שוב אין מחליף גזעו דסבור הוא שלא יעלה כלום מן הגזע קודם שיתביישו אבל שאר אילנות שיכול לקצו כשיתיישבו כראשו
ויחליפו גזע לו גזע דעתיה ומשום הכי פריך ליה רב פפא דמתניתין דקנה צ' אילנות יש לו גזע והא קיימי לחפור ולשרש אפי' שאר
אילנות כשמתביישין כראשו ואע"ג דגזען מחליף אין מועיל לו כלום דאין יכול לקצו כדי להחליף גזע דממוכה לקמן (דף 38). דמניא גבי שני
אילנות לפיכך יבש או נקץ אין לו קרקע משמע נקץ אע"פ שלא יבש עדיין ורואי להחליף גזע וא"כ מה לי דקל מה לי שאר אילנות כך זה עומד
לשרש ולחפור כשיבש כראשו כמו זה ולצקו מסיק רב זביד מתניתין דצנת לה' שנים שאם יבש בתוך ה' יקצו להחליף גזעו ומכר לו האילן
בחייו לפיכך לא מסח דעתיה והשתא רב זביד נקט דקל לא דוקא דהוא הדין שאר אילנות אלא משום דשאר אילנות לא פסיקא ליה
דפעמים יש להם גזע כשמוכר לה' שנים לקצו כדי להחליף גזע אבל דקל לא שייך למכרו לה' שנים כדי לקצו כדי להחליף גזע דאין
גזע מחליף. ותימה קשה לפי' זה דצנתה ג' אחאי קתני דאם מתו יש לו קרקע ויטע אחר במקומו כיון דמתני' איירי דצוין לה' שנים
השתנה

זה א"ל מ"י פ"ד מ"ג
מכירה ה' א סמך עין
פס טו"ע ח"מ פ"י רנו
פ"ד י:
ג' ב מ"י שס טו"ע שס
ס"ט:
ז' ב מ"י שס טו"ע שס
פ"ד י:
זה ד מ"י שס ה' א ב
טו"ע שס טפ"ו ו:

משנת ראשונים

כ"ה שרואה פני חמה
זהו מן הגזע. פ"י
שמגולה עיקרו בארץ זהו
מן הגזע ואפילו יוצא זהו
השרשין. (הריטב"א)
ושראיו רואה פני חמה.
פ"י שמכוסה בארמה זהו
יוצא מהשרשים, ואפילו
עיקרו מן הגזע.
(הריטב"א)

ולחוש דלמא מסקא
ארעא שירטוטין ואפי'
ד"ה תלתא זבינת לי.
שמעינן מהא דאפי' זבין
חלתא דנפקין מתוך קנה
קרקע. דאי לא אפי' כ"ה
מסקא ארעא סרטון מאי
הוה אי אמרי ליה תלתא
זבינת לי לימא ליה
לברוק מלמטה ונסלק
עבר ונראה, והיינו נמי
דאסיקנא לקמן דאין סבר
לו שלשה ברי אילן שני
לו קרקע. (הריטב"א)

א"א אמר רב נחמן
יקין. יש מי שחומר
דמא שפעין דאילו לא
קצין נאמן לוקח לומר
חלת זבנת לי משום
דיוכל למימר דאין נאמן
ובאן היה ואף על פי
כשיצאין מאילן אחד
קנה קרקע כדמסיק
לקמן בבבא דברי ירמיה
דמס' לו שלשה ברי
אילן. ואחרים אומרים
דכיון שיוצא מאילן אחד
על הלוקח להביא אהא
ואפילו הכי יקין כדי
שלא יתא מעטר
להעמידו בדין ולומר כך
נמצא וכך היה. (ת"ר)
א"א אמר רב פפא אין
לו גזע לבעל הקרקע וכו'.
והשתא לפום מאי
דאסיקנא דבריו רב זביד,
דבכל קונה אילן אחד
לכל ימי העץ, אמרין
שהעולה מן השרשים
לבעל האילן. הא דנקט
רב נחמן דקל אמתותין
קאי דאוקימנא ליה
בדבוייה נהיליה לחמש
שנים משום הכי העולה
מן השרשים לבעל הבית,
ועל זה קאמר רב נחמן
נקטין דבדקל הבט
ללוקח ואפילו העולה מן
השרשים וכו', לפיכך
מוחל הוא לגבי הלוקח
כל היוצא שם עד תום
שני ממכרו.

[עליות דר"י]

א מ"י פכ"ד מהל'
זכירה הל' א ב סמג
פכ טוש"ע ח"מ סי'
רטז סעיף ו:

הגהות וצינונים

[א] בכת"י כמלא אורה
 וכן הגיהו המהרש"ל
 והב"ח וזה ברשבי"ם:
 [ב] בדפ"י פרה:
 [ג] בדפ"י נוסף אורה
 למו: [ד] בדפ"י נוסף
 ורש"י כתב פ"ט: [ה] צ"ל
 שפשיט פ"ן (רש"י):
 [ו] צ"ל אורה ובתי
 ארבעה כתי ודיקל
 חתי (כ"ה בגמ' שם ועי'
 רש"י): [ז] עיין רש"י:
 [ח] יש להוסיף רב
 חסדא הוא תלמי רב
 נחמי א"ל האר"י
 בקרייתו (כ"ה בגמ'
 שם): [ט] נדפ"ל ותחת
 (באח"מ):

משנת ראשונים

אימור דאמר רבי
עקיבא גבי בור ודות
יכו'. דלית ליה פסידא,
שהרי המוכר עצמו כבר
היה לו דרך בשדהו
לאותו בור ודות ואין
למוכר בנתינת הדרך
פסידא בכך אחר המכר,
אבל בהגדלת הענפים אי
אמרת לא ישפה אית ליה

שם אחר המכר.
[עליות דר"י]
מי לא מודה רבי
עקיבא בא"ל הנוטה
בד. דחשבינן ליה
לפסידא דבעל השדה
מפני שמעכב את
המחרשה. [עליות דר"י]

אימור דאמר רבי
קניבא וזמן. והראש
שלי פירש שד"ק דאמר
רבי קניבא רב היאכ
לית לי פסידא. כגון
דדן שאין לו כבן הפסד
שהיה הוא וזרע את
השחר. היאכ דאכא
פסידא שאם תגדלו נה
לחוקם כגון הקרקע נה
שהגדילו, ומנצא
פספוס חכמך מן
הקרקע עבר הנפס
שהגדילו, מי אמר רב
כדי הכי הוא אמר
ענין יפה מוכר ואין לו
קצנצא, מי לא מודה רב
לכרוב באילן הנוטה
לשון חבר כ"ה, היאכ
מני יתיר דבר, שהיה
לחם קרקע, נמצא כשה
אחרת ומגדולין בתוך
השנה מוכר ידיו עין
אילן נוטה לתוך שדה
אחר. (יבמות)

[illegible]

פב:

והסתנה עמו לקנן כדי שיחליף א"כ ודאי לא מנכ לו את הקרקע
לעולם אחר במקומו. ובדוקוק יז לומר דרש"א חייב בזמן לחמש שנים
ואם לא יפלו ס"פא. ואין לקטועו דהכא משמע דשאר חילנות מתקיימי
בזמנין אחרים וכן"ל בתי חילני ודיקלי
דיקלי דהתם לאו משום דדיקלי
זמנין מתקיימי טפי אלא משום דחשיבי
טפי מחילני אע"ג דלחן מתקיימי
ב"כ ואע"ג דקאמרי דהתם דיקלי
גופיני דיקלי"ג ואע"ג דגופיני חשיבי
דמדיקלי דמדיקלי"ג דהכא (ב"ק פ"ג טז
שם ד"ה למחר) דשמואל חיימי ליה
למחר אלא דהתם ואלל טעם דהו עטמא
דמחר אלא קא מחשבי גופיני כולי
הוא למחר חיימי לו מקוריהו
דיקלי לא קטו גופיני וגופיני קט דיקלי
ממלל מקום טוב הוא לקטוע דיקלי
מגופיני גופיני חיימי דהו טרמא וארץ
הואילא עליו והואילא הדינא אלא דקלי
אין דהו טרמא ואלל לו הדינא מאליו:
מדרבי רבינו גאון שפ"ה יש
דחן דרך רחא שתיים איש
פ"ה דרך. פ"ה משמע מתוך דברי
ר' אלעזר דיומר^א יז לן דרך מאורה
וסלו ומתקן שנים הגדילו לא
שפ"ה אלא יז לו אורה וסלו כיון
דאפילו מלפני חיימי ומדיוס לו אורה
וסלו שנים כל שני דרך:

[illegible]

נחמן דתנן מתניתין כוותיה דתנן "הנוטע את כרמו שיש עשרה אמה מותר להביא זרע לשם אמר רבי יהודה שנוטע את כרמו שיש עשרה על שיש עשרה אמה והיה לצד אחד וזורע את הגיר לשעה אחרת היה הופך את האת הבור ובא מעשה לפני חכמים והתירוהו א"ל אנא לא

לציתת השלחן⁹ , וגם לא יוכל לחרוש צבקר בשביל גובה המרדע. דנהי
 לו קרקע לרבי עקיבא על מנת ליטע (י) תחתיהן כדאמרינן בחזקת
 השלחן לית ליה עין יפה: דמי דא מודי ד' עקיבא. צדק סתמא דמין
 דהשחרה האילנות הללו אינן נטועין בקרקעו של מוכר, דהא שי להן
 ומיהו שיעורא דלורה וסלו אית לי לרבי, דלרבי, דלרבי, דלרבי
 לית ליה דשמואל צריב. ומיהו ירשא ודאי דקמי גבי שמי
 מכר אילנות ושירי קרקע לפניו פלוגמא דר' עקי
 האילן שלו הן, או צעל השדה, דהא לא נשתעבדו לצעל האילנות
 הקטנים ידורס הלוקח אפילו צורעים. אצל תחתיהן וציתת
 לו גינה לפעם אחת של חצירו כו' והאיכא וזרע הדק, וזרע
 פספסא דלוקח. וצריב הגינה הפנימית, שירורס שי כשיתפרק על וזרע
 לצעל האילן: קמישני. כשילעל על צורעים: דהא לא דמיא. הא דלור
 מדעת שניה כו' זה היה אין רשאי לזרעה, הואיל וגמלו
 פספסא טופח טיטוף פירוס: ובמה ידא ביניהן. לדימא קנה כל מה
 וחס חרוקים נמי יותר מדאי לא מנאטרפי: מארבע אמות.
 וצד האילנות ציתת ליה עובי האילנות כדמוכח לקמיה: הנהי ד' אמות.
 וזו חרקות זו מזו ט"ו אמה שלמות לא מינאטרפי למיהוי כרס, דשור
 כלאים: מותר דהביא ודע דשם. צין שורה לשורה, דלא היה
 כרבי יאשיה כלאים עד שיעור מטה ושעורה ושרי
 קיסא ממוס: שנעמ את כרמו ט"ו אמה על ט"ו אמה, והפך
 שמי השורות מן המורה למעבר, ומסורות זו כנגד זו מל
 שורות הללו מלא ושמואל להן ריקן,
 אס לא היה מהפך נמלא של שורה תופסין ומסורותיה מאחורי
 את הדור. שהיה צור אשקדק מתריס חרעים: והתירוהו. ממ
 כרד נממן: אנה דא ידענא. כלומר לא סבירא לי כי

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא

במלוא אורה. המלגט וסלו צדו ללקט פירות הטפות המלכות. ^א ואורה כל עובדי דרך (הסלס) ארית מורי (עזר). ולקמן מפרש כמה יאה ציטתן ויטטרפו: במלוא אורה וסלו. אחוזה להן קלי. אורה שייך למימר בחלטים, וצורר צנצנים, וקולר בתבואה, וגודר בתמרים, ומוסק ביצים, ומעלגת בשר. אילנות: מתקוף לה ר' אלעזר לר' יוחנן דיידי ליה דרך מוזה להן כמלוא אורה וסלו כדי להלך כציצות אילנות ללקט פירותיו, השמח להן אין לו לנכס דרך שדורו של בעל שדה לילך לאילנותיו, אלא יפרח באור או יקח לו דרך מצעל הקרקע, כרצון המוכר את הבית (שלי דף סד). דלמי גבי מוכר צור דמות צעיר רעה מוכר וזכיר (ז) ליקח לו דרך צעיר ולדמות והוא הדין הכא גבי שגשג אילנות דמי לצור דמות משום דלרעא אחריתי היל, שאין אילנות נטועין בקרקע של בעל השדה, שהרי יש כפי קרקע, וחסידה שדה האילן צפני עמנו דומע צעיר דמות שהוא קרקע צפני עמנו, ולא אישטעבד שדור לאילנותיו של לוקח דמימא גם לכל כריתין אישטעבד אפי' לתם לו דרך כדלקמן גבי שני אילנות: במלוא אורה וסלו. שאין צריך לו כל כך כמו דרך יש לו, דמימא, הרי אפשר לעלות באילן וללקוט, אי נמי מתחמי ליקט: מדברי רבינו. ר' אלעזר שפירש טעמו משום דלרעא אחריתי היל: דהא שני יש לו, דרך, דהא אין לו קרקע: דא"ל. לוקח בארעא דידך קיימי, ושיעבדת לי קרקע שך לזורך אילנות, כלסם שמשאיל מקום להציר ציטתו להניח כפאין כן גם (ז) משאיל לו: דאמר שמואל. בהמוכר את הבית: א"ל. לעולם כרסי עקיבא סבירא ליה, ומיזה ממתי' דפריש עליו רבי יוחנן כמלוא אורה וסלו רצון היל. והלך קביר ליה: דל' מבחשי בארעא. לא הצור ולא הדרך שאנו נותנין לו, הלכך צור יפה וצין ויחסי ליה דרך: גבי אילן מי אמר. במימא, מי אית ליה עין יפה גבי אילן כל כך נטעבד לו קרקע שלו לכל מה שיגדלו נופתיו ויחבד קרקע שלו, שהלך שם נמי דלית ליה עין יפה גבי אילן במכר אילנות ושייר קרקע לפניו שם ביצים (שלי דף סד):. מיהו היזק גדול כל כך בנזן שמאכלד לגמרי קרקע צלא יחפור אילן הטטה לתוך שדה חצירו כו', והא נמי להזהר דמי, קרקע צפני עמנו, ואיסקלק ליה מיימיה לגמרי, ולעולם הא סופא דרך יש לו דומיא צעיר דמות, דלא דמי להזקק גדול של אילן הטטה, אילנות אס ממו אין לו קרקע לא מתוקמא כרסי עקיבא, צלמא צלא ארעא כו': מלא מדרש. צנצנים: אותן אורה וסלו מי זורען. גמל אלף שעתה לקיטת פירותיו לדרוס עליהן, וא"כ צעל השדה זורען, ששטעא לר' דצעל האילן זורען: בתורה. בפרק המוכר פירות לקמן כלא נמי צעל השדה זורע את הדרך כלומר אורה וסלו: התם לית ליה עין של לו, הכא גבי אורו וסלו אס צעל השדה זורע אית ליה פסידא ריה וסלו לא דמיא אלף לסיפא דהיהא. דקדמי ממו לו ב"ד דרך נן שנייה ונחמו להן דרך זה על ידי צ"ד, ואע"ג דהפסד מועט הוא עת שנייה, דמסתמא הקונה אילנות יש לו שיעור אורה וסלו, והיו צביניהן, דאי קרובין יותר ממלי הרי הן כשר העומד לימלא ולא לכלל הפסד צין כל אילן מל"ז מל"ז, השלשה, שסתא רחיה המחרשה אלף עד כפולת ז' וידי מ"ו. ולא מ"ו מל"ז כלא: דא תפלוץ עידיה דרב חמון עד מ"ו אמה מותר כו'. שאס כל הכרס נטוע שורות שורות ו צלא ב"פ עידיה כרס אל"כ יש שמים כנגד שמים ואחת ויאלה וצו כדמין כרס, אלף כפולת מ"ו היו כרס ואסור להביא זרע לשם. ומיזה אס לן כפולת יד, בשחטתן חולין (דף קט):. א"ר יהודה. הפסל לאת' לת"ק: שתי שורות לצד אחד. שער הינו הנפסים הנטיים, הפסל לאת' אחד, שתי שורות, והפך זמורה של שורה דרומית לכל קפון לא כפולת יד וזון כל הכרס: זורע את הגיר. המחרשה ריקנית, דהיו מ"ו ריקנות. ה"ט, ואסור להביא זרע לשם: דמקום הדור. שזרע צו אשחקד: שסוס דהיפך. אלף אס לא היפך, דצביר ליה אורי מ"ו אמות, אסור איהו משנה, אלף עובדא הוא כו', וכו' שמעון סבירא ליה כדלקמן: צבירא

את הניר. לגמרי ואינו מרחיק את הזרעים אלא כדי עבודת הגפן, ומה שהפך את השער לא
 יר לזרוע תחת הזמורות מדרבנן. [תוספות הרא"ש, הובא בשיטמ"ק]

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) [לעיל סה.], **(ב)** [שם]
 לו. וש"נ], **(ג)** [שם ודף
 עא.], **(ד)** שם כז.;
(ה) לקמן כט.; **(ו)** ג"ו
 שם, **(ז)** כלאים פ"ד מ"ט,
(ח) לעיל כז.; **(ט)** לעיל
 לו.; **(י)** נדרים מא.,
(כ) פ"ד מ"ו, **(ל)** כר"ע
 כלאים פ"ו מ"א ועיין
 רש"ש.

הגהות הב"ח

(ב) גבי ממקח לה ר' אלעזר התנא דרבי און ר' דא רעאע אהריוו ויטא כמלא אורה וטל ויטל ר' כלל ודקא אורה ויטל ר' ויטל ר' ויטל ר' נמחק: (ג) שם אית ליה פקדון לבשל הארין פקדון קמטוני: (ד) שם אומה יסא כיווין אמר רב יוסף: (ה) רשב"ג: (ו) שם אית ליה דקא דוקא יקח לו דקא וכו' קקע צעמון וחסדין שיה: (ז) שם וחסדין יקח לו: (ח) ד"ה גבי אית לו: (ט) אהרי ממקחין יקח: (י) כגון זה שמשלד: (יא) ד"ה ויטל ר' כמלא אמה על יד אמה:

הגהות מהר"ב

רַנְשִׁבּוּרָן
אן גמ' מתקין לה ר'
 אצילות אצילות דרך
 אין לו אורה וכלי יש
 לו. מן מיכל דרך עד יש
 נתקן. ונ"ל עיין
 ממרסל' על הרסו ו'
 וגרסונו יונט דברי
 ר' אלעזר כלל לגרסתם
 אצילות הרסו א'
 אמר מרסל' וכן רש"י
 שכתב מוס' הרא"ש
 סוג דברים מקוולת כלן
 השול על רש"י' דלמט
 מוכח' ממרסל' ר' אבא
 ודבריו י"ל מרסל' ר' אבא
 סוג דבריו וסוג דורק'
 כל תוס' ר' מדבריו
 רבינו גלמוד ב' י'
 דין דרך. ונ"ל עיין
 ממרסל'.

ליקומי רש"י

[נדפס בסוף המסכת]

(ב) גליל כו. (דף קמ"א).
(ג) כללם פ"ד מ"ט.
(ד) נשנת כל. (שם קמ"א).
(ה) גליל לו: לקמן קב:
עירובין ג: כללם פ"ה
מ"ב. (שם קמ"א פ"ז מ"א).
(ו) ש"מ מ"ב. (ו) ש"מ
רש"ם לעיל דף ק: ד"ה
בדורא, ע"ש
ברש"ם ד"ה מנעם,
(ט) ע"ן תוס' לעיל לו:
ד"ה מנעם (ב), (י) גליל
פ"ה. (ק) כללם פ"ד מ"ו,
שם, (ו) ו"ע. (ק) מ"ס
גליל כו. ד"ה גליל כננל,
(פ) עירובין ג' ע"ב.

הנהגות הב"ח

(ה) גמ' בקר וכלו מהם
היו כיון: (ב) שם מי לא
מן והתקן ר"מ ור"ש
אומרים אף הנוטע וכו'
על שמונה אמות מותר:
(ג) רש"ם ד"ה ועד
ט"ו וכו' דסבירא ליה
נמלי: (ד) ד"ה ג' כ"ד
(ט) וכו' בדי כל אילן:
(ז) רש"ם ד"ה וכו' וכו'
משה סברו יש חילוק
בין כנל וכו' אין חילוק
בניהגות מדע:

ליקוטי רש"י

לא יטע אדם אילין
סמוך לשרה חבירו.
בין שזה הלך בין שזה
האילן (לעיל כו.). אמר
הרחיק ממנו ארבע
אמות. כמפורש שם
כדי שיהיה חסר שתי
מטרות הכנסה וכו'
וכן נשעת הנזיר וכו'
אולם נעלמות וכו' לכן
מקום פני ארבע אמות
שלא יחשב כענף
שממנו יצא ענף חבירו
(שם דף קמ"א). מנעם עירוב.
למלך מניח נשבת קבו:
הואיל ומעיד וכו' הלכה
היא (שם כא.).
(המשך בסוף המסכת)

הנהגות וצינונים

(א) בבכ"י מעשה רב
(וכ"ה ברש"ם ובתוס'):
(ב) בתוס' ערכין ד' ע"א
ד"ה פחות, משמע דגורס
הכא ד' אמות, ע"י
רש"ם שם: (ג) בבכ"י
נוסף כשהוא מודד
אין מודד
ברש"ם: (ד) "ואם לאו
אין מצטרפין" ליתא
בבכ"י (וע"י רש"ם):
(ה) ג"י הרשב"ם וזאת"
דקנה שנים: (ו) ג"י
הפחות (גליון) כן הגיה
המהרש"א וע"י רש"ם:
(ז) ג"י היתר (גליון):
(ח) כ"ה במהרש"ל דפריד
שהיה כן
במקום
ד"ה שמואל" ונודע ל"ד
היה
(קמ"ד):
(י) נדביל
(בא"ה) (פ' צ"ל עשה
(רש"ם):

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פג.

הב"ה במ"א בקר וכליו. פ"ה אי אכא כמלא בקר וכליו בין
אילן לאילן וזל הב"ה ארעה. ולפירושו לא מיימי רב יוסף רמיה
אמאי דאקשי ליה אב"י. ויש ליישב דמיימי סיעתא לרש מילתיה דרב
יוסף דמד' אמות לא הוו רזופין ואם כן ריש מילתיה דרב נחמן
משבשחא היא ומדרישא ליתא סיפא

נמי ליתא. ועוד דעובדא דרבי יהודה
כרבי שמעון אחיז' ור"ש אית ליה מד'
ועד ח' דלא משמכר ליה לאוקמנה
דאחיה כרצון ורצון סברי מד' ועד
ט"ו כדאמר בשמקום דסבר ליה מדלרבי
שמעון פלגא לרצון נמי פלגא. ויש
מפרשים אי אכא לכל אילן כמלא בקר
וכליו דהיינו ח' אמות מן לו קרקע
אלז כמלא ח' מפותרסין ורבי יוסף
שמעון ליה כהדיא מרבי יהודה דלמעוטי
יורח מח' אמות אחא שהן מפותרסין
ולא למעוטי פחות מח' ולומר שהן
רזופין. ולכל הסירוטין כמלא בקר
וכליו לא נקטי אלא לשיעור ענלמא
ולא משום דלרבי שיעור שיעור לנכר
וכליו דהא דנוראס' דרעומא צבצב
הוא וצבצב שיעור בקר וכליו לא הוי
אלא שמי אמות כדאמר בלא יחפור
(לעיל דף טו.). ואע"ג דלענין הרחקה
משדה חבירו (ה) חלקו בין צבצב לנכר
ישראל לענין רופא דשמעון אין בקר
חילוק מדע דלמר דרב נחמן אמר
שמואל דפחות מח' הוו רזופין ואילו
לענין הרחקה לא צעין אלא ד' אמות
כדאמר בלא יחפור. וקאז' יש גמגום
אמאי נקט האי לישנא:

אפי' הוי מעשה רב. ואם תאמר
ממעשה אין להוכיח כלום
דשמיא ביומח' מח' נמי הוי ממחיים
ומעשה שהיה כן היה. וי"ל דסבירא
הוא דלע פ' חמשים עשר וכו' מה
שהיו יכולין להסיר לו המירו:
כמה יהו מרוחקים ט"ו אמה הרי
זה קנה קרקע בו. וממה
דגבי מכר צנ"י לא חשיבי מפותרסין
וקנה קרקע וגבי כללם חשיבי
מפותרסין דקמי לעיל כרס הנוטע
על ט"ו אמה מותר להציא זרע לשם.
ויש לומר דגבי מכר מודדין אמות
מלוממנות דאין אמות כללם הן
אמות שומות. ואי אפשר שלא יא
יותר מ"ט"ו לכן חשיבי מפותרסין. והשתא
הא דקאמר לעיל מד' ועד ח' וכן
מח' ועד ט"ו הוי עד ועד ככלל:
הרכובה שבגפן בו. לפיה

דמפרש לשון הרצנה קשה מדל דנשמתה כללם גרס הארעובי.
ועוד דלא יאירי היא משנה בהרצנה כלל. ועוד דמאי נפקא מינה
בהך הרצנה לענין כללם. ונראה דלרצונה היינו הרצנה כללם
הכורה על צרכיו כן כורעין הגפן בלחץ כשהוא זקן הרצנה ומכסין
אותו בקרקע צלמלם כדי שמתשרס וקאמר דאין מודדין לענין כללם
אלא מעיקר השני. ומדנקט לשון עיקר מוכח שמודדין ממקום רוחב:
רש"י

ואם לאו מן הדין, וזהו שיש לו שלש דמים מרוחצין זה מזה ד' אמות, והעלה
הקרקע שירטון ונראה צעת מכירה כשלה אילנות, מי אוליין צמר גוף האילן דמיניה קא רבו ואין לו קרקע, או דלמא כיון דנשרשו כל אחד
בקרקע קנה קרקע ואע"ג דמיתכרי מתחת לקרקע. ואית דמוקמי לה בג' אילנות ומכר לו כל אחד, ולא נהירא, דכיון דשייר לענמו רוב
(ד) כל דלי אילן ואילן שיר גס הקרקע לענמו: המבדק. כופף אלמנעית הגפן בקרקע ומכסהו בקרקע צלמלעיתו, וכשנשרש צלמלעיתו חותכין
עיקר הראשון וענשו שמי גפנים: ג' גפנים. כשהוצרכו בקרקע נעשו ו' והיו כרס, דכלל ו' איכא שמים כנגד שמים ואחת יולאה וצ"ו. והלכך נקט
ג', דאזני יכול למלאה לא גפנים מוכרות לא הוו אלל ד': ועיקריו נראין. כלומר שהשרישו: מד' אמות ועד ח'. כרבי
מאיר ור"ש לעיל: מצטרפין. ואע"ג דכל שמי גפנים ינקי משורש אחד, והוא הדין לשלש כדי אילן דקנה קרקע: ואחד ע"ה המצר. מי היא
הפלגה ולא מצטרף, דלא דמי לשדה האילן, ולא קנה קרקע, או דלמא קנה: ואח"כ דקנה, שתיים בתוך ש"ו ואחד בתוך ש"ה חבירו מהו.
כגון שיש לו שני אילנות בקנה שדהו, ויש לו עדיין אילן אחד שקנה בשדה חבירו הסמוך לאילנות הללו, ויש לו גם הקרקע עם האילן:
צ"ע

הא ארכובה. ברם נראה דרבי יהושע הספיר ז"ל שפי' שהגפן שעולה מעט מן הקרקע ואח"כ נעקם ונמשך בארץ ואח"כ חזור ועולה, הוא הנקרא ארכובה מפני שהוא דומה לה, ודומה לענין הברכה והוא
ואינו הברכה ממש, וכשהוא מורד להרחיק ממנה ששה טפחים לצפן וזרית או ד' אמות לזרס, אינו מורד אלא מן העיקר השני שהוא עיקר הארכובה, ופשוט וצבאי מוקמי מיעיקר מורדין שהוא
רחב. (והפ"ה) המבדק שיש גפנים. כך פי' הרב הנוכח ז"ל שהבדק הגפנים ולא כסן כולן מן העיקר כדרך הברכה, אלא הניח עקריהן מולין וכסה אמצעיתן בארץ, הרי אלו מצטרפין לגפנים שסביבותיהן
להיות כרס, להרחיק מהם ד' אמות כאילו לא הבריקן אבל שתיים אינן מצטרפות, והטעם לפי שהוא מקפיד על השלש וחשובות לו לצרפן לזרס ולא על השנים, וזה אפשר דכרבי היר' שמואל ז"ל. (והפ"ה)
מכר לו שלשה בדי אילן מהו. פירוש, נטיעה אחת ושני בדין עולין ממנה, ולנטיעה עצמה קורא בדי. אי נמי, כגון ששייר האילן ומכר לו שלשה בדין היוצאין משם, ואפילו הכי קא בעי אש לו קרקע, וכגון
שעיקרן טמון בארץ בשעת המכר, וכדאמרין לעיל ליחור דלמא מסקא ארעא שירטון ויש בניהגן ארבע אמות, וקא מיבעיא ליה אי חשיבין להו בשלשה אילנות ויש להם קרקע. (עליות דר"י)

ס' א"מ פ"ו מהל' ג' ד סמג לאין רפ
טוש"ע י"ד י"ט על ספק
לז:
ס' א"מ ג' ד מ"י פ"ד
מהל' מ"ה מ"ה ג' ד
סמג ע"ן פ"ד טוש"ע ח"מ
ס' רעו ע"פ:
ס' א"מ מ"י פ"ו מהל'
כללם פ"ה י"ד סמג
לאין רפ טוש"ע י"ד י"ט
ע"ן ספק:
ס' א"מ מ"י פ"ד מהל'
מ"ה ג' א סמג ע"ן
פ"ד טוש"ע ח"מ ס' רעו
ע"פ:
ס' א"מ מ"י פ"ו מהל'
כללם פ"ה ט' וע"ן
השנים ונכסף משה סמג
לאין רפ טוש"ע י"ד י"ט
ע"ן ספק:
ס' א"מ מ"י פ"ד מהל'
מ"ה ג' ד סמג
ע"ן פ"ד טוש"ע ח"מ ס'
רעו ע"פ: ו א"ל ט:

משנת ראשונים

ואמר ר' זיל' הב"ה
במ"א בקר וכליו וכו'.
ב"ה מפרשים כ"ד וכו'
וכליו לכל אחד ואחד
הדינו שמונה אמות.
כלומר, וזל הב"ה א"ל
אין בניהגן אלא בדי בקר
וכליו לכל אחד מהן,
ולסימנא בעלמא נקט
ליה, ולא לומר א"ל וכל
בקר וכליו לעבור בניהגן.
(הרשב"א)

אמר רבא
מארבע אמות יד' שש
עשרה אמה.
דוקא בשלשה אילנות,
אבל בשני אילנות א"ל
נחנין להם אלא כמלא
אורה וסלי, אף על גב
דאמר עולא אילן הסמוך
למצר חבירו בחור שש
עשרה אמה גזלן הוא
ואין מכיבין סבורי.
(עליות דר"י)

ומכאן האי
נחנין ללוקח שש
עשרה אמה
האילן לדעת עולא, כיון
דקיימא לן כרבי דמי
דאמר אילן הסמוך למצר
חבירו מכיבין וקורא
דיחבין ליה שש עשרה
אמה לכל רוח, אלא
כדעת המקשה נקטינן
דהוה סבירא ליה דאין
נחנין להם קרקע חוצה
להם אלא כמלא אורה
וסלי.
(עליות דר"י)

הרכובה שבגפן וכו'.
כבר ידעת שאין נקרא
כרס אלא שתיים כנגד
שתיים ואחת ויציאת זנב,
לכן גפן נקרא
מארבע עד שמונה, וזו
שתי שורות זו בצד זו
נקראות כרס, אם היו
שלשה גפנים בכל שורה
ושורה וביניהם מארבע
עד שמונה הרי שהיתה
אחת כנגד אחת ואחת
ויציאת זנב, והריכב אחת
עם כל אחת מן השנים
וראשה האחת בגפן
וראשה אחת בארץ, אם
יש בין שרשרת הגפן
לשרשרת המורכב היתה
בארץ ארבע אמות, הרי
היה נחשבים ששים וחרי
זה כרס. (מאירי)

הרכובה שבגפן אינו
מודד אלא מעיקר
השני. ושמעתי שהוא
הברכה מלשון ברכים
כמו ויברך הגליל, ואינו
עולה לי דמכרי כלי
מחני המבדק והברכה
קתיי למה לי למיחנא
לענין הברכה וכו'.

ח"ה ע"ה שורון. שטיין נעשין זה, של דקדק נאסור ממוט זיך
נאמן (5) וצאל לידי חלול השם: בפירת מענה שתי כסף. טענה דמן
במתני' לאו אחתות הטענה קאי אלל אכפירה שהוא כופר בטענת
חזירו לזד הודאת הפרוטה, דבעינן שהיא חתלת הטענה שמי כסף

לא קמני: בי יתן איש. מחלת נגינה
ז' כסף, ועלה קאי כי הוא זה: דבר

צדיקים רמשהפתו לצדיקים דעלמא הוא
כישאר עבירות בדיניה ורשעים רמשהפתו בדין
חמור ורשעים דעלמא בדין הקל צדיקי דהכא
והכא פטירי גבי שבועה הוא ורשעים
דמשהפתו בדיניה ורשעים דעלמא בדין חמור
צדיקי דהכא והכא בדין הקל: אם אמר איני
גשבע פוטרין אותו מיד ואם אמר הריני גשבע
העומדים שם אומרים זה לזה ^(א) סורו נא מעל
האלה האנשים הרשעים האלה: בשלמא
ההוא דקא משתבע קאי ^(ב) באיסורא אלא
ההוא דקא משבע ליה אמאי ^(ג) הווא מיבעי
ליה ^(ד) כדתניא ^(ה) ר"ש בן מרפון אומר ^(ו) שבועת
ה' תהיה בין שניהם מלמד שחלה שבועה
על שניהם: וכשמשיבין אותו אומרים לו
הווי יודע שלא על דעתך וכו': למה לי
למימרא ליה הכי ^(ז) משום קניא דרבא: המענה
שתי כסף: אמר רב *כפירת טענה שתי כסף
ושמואל אמר טענה עצמה שתי כסף אפי'
כפר אלא בפרוטה ולא הוודה אלא
בפרוטה חייב אמר רבא דיקא מתינתין
בכוותיה דרב וקראי כותיה דשמואל דיקא
ממתני' כותיה דרב דקתני המענה שתי כסף
וההודאה שוה פרוטה ואילו כפירת טענה
פרוטה^א לא קתני ותנן גמי^ב ההודאה^ג בפרוטה
ואילו כפירה בפרוטה^ד לא קתני וקראי כותיה
דשמואל דכתיב^ה כי יתן איש אל רעהו כסף
או כלים לשמור ^ו מה כלים שנים אף כסף
שנים מה כסף דבר חשוב אף כל דבר חשוב
וקאמר רחמנא ^ז כי הוא זה ורב ההוא מיבעי
ליה להודאה במקצת המענה ושמואל כתיב
הוא וכתוב זה דאי כפר במקצת ואודי
במקצת חייב ורב חד להודאה במקצת
המענה וחד להודאה ממין המענה ושמואל
לאו ממילא שמעת מינה דחסרה לה טענה
אלא אמר לך רב כסף כי אתא מעיקרא
לכפירה הוא דאתא דאיכא לכתוב רחמנא כי
יתן איש אל רעהו כלים לשמור ואנא אמינא
הוא דאמר וכתוב זה כי יתן איש אל רעהו

מה כלים שנים אין כל שנים בסף דכתיב
 רחמנא למח לא ואינו ענין שונה תתו
 רחב רחמנא כלים ולא כתב כסף העה אמנא
 ל דבר חשוב כל בעיני קמ"ל. תנן שתי כסף
 פרוטה פטור מאי מעמא לאו משום דחסרה
 מה לך שמואל מי סברת שוה קתני דוקא
 מה שהורה לו לא טענו אי הכי אימא סיפא
 אין לך בידי אלא פרוטה חייב אי אמרת
 אלא אי אמרת דוקא אמאי חייב מה שמענו
 ששענו מיד הוא מעמא אלא לשמואל * האמר
 ר' יוחנן והורה לו באחד מהן חייב ה"נ מסתברא
 בידך אין לך בידי אלא אמר כסף פטור
 משום הכי פטור אלא אי אמרת שוה אמאי
 מדרספי דוקא רישא נמי דוקא לימא
 רב כולה מתני שוה * וליטרא זהב שאני

ליקומי רש"י

י"ט שבעה ברחמים ביום
השמיני יצאנו ויבטלנו ועוד
הוא יבטלנו שמי מעות כסף
לדבר זה יודה לו מהם שזה
הוא הודו בפרטות חייב
[שם]. ההודאה שמחייבת
אותו שבעה אלף אש כן
ממין הטענה [שם מב.].

64

ב ב"מ יב גיטין נט;
ג [גיטין] סף. ב"מ יא;
ד [לקמן] מו. ב"מ ה;
ה [גיטין] קא. ועי' מ"א;
 נספלה. נספערין ערך
 כנסן. **ו** עיין חס' ב"ב
 מה: ד"ה חמקפיד;
ז [עי' מוס' ב"ב ל' ד"ה
 ללן]. **ח** עיין בית יוסף
 סימן פו סעיף טו-ה,
ט עיין חס' ד"ה
 בשל. **י** נספדורין ט;
יא [לקמן] מה. **יב** עיין
 חס' ב"ב ה: סוד"ה

(ב) תוס' ד"ה מאי איכא וכו' גבי הא דאמר רב פפא אי פסקא הוא מייתי לוי כצ"ל ותיבת נחמן ותיבת שמעון נמחק:

(ג) ד"ה ולמר וכו' דלית ליה עליה אלא שצוה:

[illegible]

ט [עי' מהרש"א]
(גליון): **ק** בתוס'
הרא"ש איתא ורב האי
גאון **כתב: ג** וכן הוא
וכי' וכן **כתב** רב וכי'
(באה"מ): **ז** יש להוסיף
וכן **כתבו** (באה"מ):
ס יש להוסיף וחזרי
הוא (באה"מ): **ו** שייך
למתני' בריש פרקין
(גליון):

דדרא דמבוא. חסון
מזון (בימי א') ויבאר
בדאורייתא דאמר
נמי
מפסיגין. וכמד נר
קיייל בכל דוכמי נר
מחמי. מכחז אורחא
(מסנדיק) ויפסן
שטעט (שטעטע מאה)
[וחילק עז: ונר חסין
מפני רבי
שדום. שנה
מחלקת
ויבאר חסין לר
וסר ללו גול וטעמא
הוא [וישן א.ס.] וטעמא
דפני יוס דקדשי שו
מערפ פרי שלום שו
אמרו חסין קעמט
גאון כוסה ויפסן
נפקא מינה. מדל יוס
לס נפק מיפסן ויבאר
דאורייתא

לִּךְ הָא דַּתְּנִינָן בַּתּוֹסַפְתָּא הִיּוּ בִידּוּ כְלוּם אָו נַתְנוּ לִךְ אָו שׁ

עין משפט
גר מצודה

ב' מ"י שם הלכה ד
מוש"ע שם סעיף טו:
ג' מ"י פ"ו מהל'
אצידה הלי"צ קמג
עד מוש"ע ח"מ סי'
רע סעיף א:

ד מיי פ"ב מהלכות
טוען הליד סמג עשן
טושע חור"מ פ"ב
סעף ו' וס"א:
ה מיי שס פ"א הלכ' ה
סמג שס טור ש"ע
מ' פז סעף ט'
ו מיי פ"ד מל' ה
מלוה הלכה ז סמג
ז טור ש"ע ח"מ ק'
פז סעף ז:
ה מיי שס הלכה א
סמג שס טוש"ע
ז סימן פד סעף א:
ז מ' שס הלכה ז
ג מ' שס טוש"ע ח"מ
ק' פז סעף ו:

יצא לה אסיפא אמר לך
 אמר רותו נחמן
 יעקב ארתו שביעות
 ת משום דאיכא דרורא
 ונא. פירוש עיקר דהא
 ה' לו מקורם בנאן אה
 שישן פפרק חומר
 שישן (תגיהא כא:) א"ר
 אנא א"ר תנינא עשר
 וות שן כאן כי ער
 טעמא דהאשנות
 תלו דרורא דטומאה
 דרוריתא ביהו רבן
 מה איכא
 דאורייתא
 נכרה דרבנן ואמר
 בנאן אי אמר לה
 וטול הדין עמו

[illegible]

חַיִּים בְּרִבְרֹבן מִחַיִּים
 יִהְיֶה, מֵאֵי בְּיָהִיָּה.
 יִדְּנָן בְּדִאֲרִייתָ אִם
 הַתְּחֵבָה [חֲשׁוֹד לִי
 בְּזֵוָה] אֶפְסָנָן
 וְנִשְׁבַּע הַתְּחֵבָה
 וּבְרִבְרֹבן לֹא מֵאֵי
 אִלָּא דְעִיקָר הַשְּׁבוּעָה
 בְּכֹן חֲקֻנָּתָא הִיא
 אֲתָא לְחֻקָּתָא לִישְׁבַּע
 בְּכֵן וְלִישׁוֹר לֵאמֹר
 אֲנִי בְּכֵן דְּפִלְגִי עַד
 דְּאֲמִיר לֵא נַחֲמִין
 זִי גְדוֹל מִצִּיאַת קֻטָּן
 עֲבִידִין לִיה.
 וְתֵבָא מִשְׁמַחֲמִין לִיה
 עַד אֲתִי וְתֵבָא
 שְׂרִירָה עַד תִּלְחִין וְיֹמֶם
 יִי יֹמֶם הוּא עִידָן
 לִי מְגַנְדִּין לִי כִרְב.
 מְגַנֵּי אֲמָן דְּחִיל
 שְׂמָתָא וְרִבְבִין לִי
 וְיֹמֶם וְלֵא קָא תְּבַע
 יִהְיֶה, וְהָא עַד

דשית ביבמות פרק רבן
ממירין ליה זיל פרעיה
שתבע לי אבל אנן לא
זדקקין ליה ללוה כד
ה לי ביד אביך אין לך
כר' חייא: (ב) וקשיא
לי נתתיו לך פטור:
אמר

וּבְמִן דְּתַנִּי אֵפִיפִי בִּרְ. אִוְרִית הַשְּׁמֶלֶל לָלֵא אִתְּמַר הַלְּחֵתָּ
כַּד מִמֶּנּוּ לִישִׁי הֵיכָל לִדְלֵכָא דְרֵדְרָא דִּמְמוּנָה לֵאמֹר מִשְׁעִינִ
לִיָּה מִסְכָּה דְּהַמְעָה וְהַפְּסִיכָה לֵאמֹר לֵיָּה מְוֹתָה בְּדִינִים הַמְשַׁעֲנִין וְקִלְתָּ
בְּרַחֲמֵי לְהַשְׁבִּיעַ דְּלֵיכָא דְלִמְרִי טַב לְגֻזֵּי רַחֲמֵי מִי שְׁמוּרִי רִצְאָה
מִיָּה אִוְרִית לְזֹלִוּנִי בְּתַר הַמִּינִין וְכֵן
מִשְׁמַע צִפְ"ק דְּצִ"מ (דף ה.) גִּבִּי הָאֵל
רַעִיָּה דְּמִינִיָּה הָסֵם מִלִּילָה דְרִצְ"ה חִרְשָׁא
דְּמִנְתִּי וְרִ"ד הָאֵל דְּלֵיכָא לְמִימֵר הַלְּחֵתָּ
רַעִיָּה וְכֵן מִלִּילָה נִקֵּט וְתִפְסִיכָה פִּרְךָ
דִּמְשַׁעֲנִין לִיָּה הֵיכָל דְּלֵיכָא דְרֵדְרָא
דִּמְמוּנָה הָסֵם יְמִי אֵיכָא דְרֵדְרָא דִּמְמוּנָה
מֵאחֲרֵ שְׁחִי רִגְלִין לְמַסּוֹר לוֹ בְּכָל יוֹם
וְעוֹד הָאֵל אֵיכָא דְלֵיכָא לְחֵלֵת כָּל מִינִיָּה
וְכֵן הָאֵל צִפְ"ק פִּרְשָׁה לָלֵא מִשְׁעִינִ
לִיָּה לָלֵא מִשְׁמַתִּין לִיָּה עַל תַּנְאִי שִׁיָּהָ
בְּשַׁמְעָה * עַל הָאֵל מִיָּיִד וְהִוֵּי מִשְׁלֵ:
מִאִי אֵיכָא בִּין שְׁבֻעָה דְּאִוְרִיָּתָא
שְׁבֻעָה דְּרַבְנִי. מִשְׁמַע צִפְ"ק הָאֵל
(כְּשֻׁעִים דף פ. ט.) וְכֵן גִּבִּי הָאֵל מִסְכָּה

ר"ב (ב) נחמן א"י פסק שמעון מייטל ליה
לדי שטעה לזוריינע פירש בקוביא
דנפקא מינה דזארויטא צו נעמקט
חפלא צדיק ודברנען לא ציי א"י
נראה דהאי נפקותא לא אמרינן הכא
ועוד דפסקי השולח (וינין דף לה. וסא)
גבי אלמנה דקאלמן אזרע צדיק
דין ואשכנח חזן ג"ד פ"י בקוביא
גופיה דצ"ד לא ציי אשכנחי משום
דציי אקוביא חפלא צדיק א"י על גב
דשטעה אלמנה שטעה דרנען הא
וברש"י משתתא דהכוס (במסות דף
פז: וסא) פירש נמי בקוביא גבי
הא דסבר רמי דז חמא לנימור שטעה
לזוריי דנפקא מינה דאפוי שטעה:
רמב"ר ר"ב א"י דאמר בארזי

לאו כלל בממך זיה
בעל אמונין ליה
אחא בריה דרבא
פוגם את שמור א"ל
איהו טענינ ליה אנן
שלים ליה ואי טעין
נין ליה זיל אשתבע
זן הוא לא משבעין
אשי צורבא מרבנן
אלא ב' מודקקין
בידכו: אמר רב
בעדים* כי אמריית
פלוגי ופלוגי והלכו
זל תנהו לי נתתיו לך
דים דמי וקתני פטור
תיובתא

וְרַגְנָן מִשּׁוּם דְּשִׁמְיָהּ דְּמִדְרָמִי זְמִינָן טוֹבָה דְּבִדְחָה דְּפִרְעִיָּה אֲשֶׁרֶה
אֲמַר לִי נִמְלָחִי הִיבְעִנָּה לָךְ הִשְׁתָּה לִי יִתְיָהּ גְּבָאִי אִי נָמִי אֲפֻשְׁטִי דְּכִדְפָּרָה
הִיָּה לְקִדְמָה אֲמַרִי אֲפִי כְּמֹד דְּפִלְגִי אֲמַר דְּרַב רֵשִׁי וְרֵבִיעִי יִתְחַן
מְנַאִים וְאִמְרוּרֵיהֶם הִדְלַחְתָּ כְּמֹד דְּרַב רֵשִׁי בְּכוּלֵיהֶם הִסֵּם דְּרַב מִמְּכָר
וְרֵן שְׂדֵה הַחֲמוּדִים שְׂעֻשָׁה מִשְׁדָּה וְקֻלְחָר מִר דְּרַב אֲשִׁי מְפֻקִּין אֲמַנְדוּ
וְרַב אֱלָה כְּפִירֹס וְקוֹטְרֵסִם דְּאִמְרַר נִתְּבַע לְתוֹבַע הַשְׁבַּע וְטוֹל וְרִ"ח נָמִי
לְבָן וְיוֹרִידִי צָפִי בְּהִמְתָּקָהּ (מַלְקִי דִּן טו: דסא) גְּבִי טוֹמֵת גְּבִידִין
עַל הַגְּלוּיָן מִשְׁדָּרִין דָּף כט: בְּחֻסְפוֹסֵיהֶן יִזְרֵה מִר בְּרָדָא
אֱלָה אִיירִי אֱלָה צְהִיִּיל לֵאלֹהִי הִיו גִּזְיָהּ אֱלָה שְׁמֵרִי דְרִירִי שְׁלוֹם אֲבָל
אִיכָא שְׂעֻשָׁה דְּלִמְנָא וְרַבִּי אִי מִדְּהִי בִּיה אֲפֻשָׁה שְׁמֵרִי. וְאִ"ח תִּקְשָׁה
חֵלָה מִשּׁוּם דְּרַגְנָן אִי הִוֵּה אֲשִׁרְיָהּ בִּין שְׁטִין וְאִמְרַר אֲשִׁבְעִי לִי
אֲפִי לֹא מִנִּי אֲשִׁרְיָהּ שְׁטִין טַעֲמִין יִלְחָמִי דְּפִרְקָה הַכּוֹבֵד (כְּחוּסֵה)
מִן הַיִּשְׁמִיעִי אֱלָה בְּשְׂעֻשָׁה אֱלֹהֵה עֲבֹד רַגְנָן מְקַתְּחָה לִימִי
וְכֹחַ לִהְיֵשְׁבִי: 10

[illegible]

הרבה ששבוועה דאורייתא. הבאה במקלת הטענה, **שעושה דרבנן** הא דרב
 מחמת: מיפך שבוועה. אם אמר הנמצא למצוה השבע וטול: מידחת
 ולנכסיה. אם אמר איני נשבע ואיני משלם יורדין לנכסיו ונתמין לזה:
 ששכנגדו חסוד. הנמצא חסוד **על השבוועה**, ומתן לקמן (דף מד:) שחקנו

וּמֵאֵן דְּמִתְנֵי לֹה אִסְרִי
דְּרִירָא דְּמִמוֹנָא אֲבָל
דְּמִמוֹנָא לֹא. מֵאֵן אִיכָא
לְשׁוּבָעָה דְּרִבְנָן אִיכָא
דְּרִאדְרִייתָא לֹא מִפְּכִינִן
וְלִמַּר בְּרַב אֲשֵׁי דְּאִמְרֵי
שְׁבוּעָה מֵאֵן אִיכָא בִּין
בִּינִייוּ^א מִיחִתָּא לִנְכֵסִי
לִנְכֵסִיהָ דְּבִרְבֵּנָן לֹא נָח
דְּאִמְרֵי דְּבִרְבֵּנָן נִבְיִי נִתְּנָה
חֲשׁוּ^ב יֵשׁ בְּהֵם גּוֹל מִ
אוֹמֵר גּוֹל גְּמוּר^ג וְיֵאמֵר
מִדְּבָרֵיהֶם לְמֵאֵן נִפְקָא
מֵאֵן אִיכָא בִּין דְּרִאדְרֵי
וְיִיבִידֵי שְׁבִיבִידֵי עַל

תלמיך וימנך בִּסְאֵסָה נָקִים (דקוּשׁוֹן)
מִתְחַנֵּן לְמַשְׁחָה לְדִמְעָה עֲשֵׂה
אֶת־כָּל־מַעֲשֵׂי־יְהוָה וְלֹא־תִפְסֵם
פְּרַעֲמִיךָ יֵהּ דָלָה פְּרַעֲמִיךָ
וְיִשְׂרָאֵל בֵּין יְהוָה שָׁלָה פֶגֶם שְׁטֵרוֹ
וְלֹאֵם שְׁטֵרוֹ (בְּתוּמַת דף פו.)
הַיְּמוּמָת כְּתוּמָתָה אֵל שְׁטֵרַע אֵלָּה
שְׁטֵרַעֵהָ כִּי־לֹא הִיָּתָה כְּתוּמָתָה אֵלָּה
וְזוֹ וְהוּא אָמַר הַתְּקַנְתָּה כְּתוּמִיךָ
הִיָּתָה אֲמוּרָת לֹא הַתְּקַנְתָּה אֵלָּה מִנֶּה.
וְהוּלֵל וּמוֹדֵיעַ בְּנֵיָם שׂוּמָת אֵל שְׁטֵר
לְכָתוּמָתָה וְלֹא שְׁטֵרַע הַשָּׂאֵר אֵלָּה
שְׁטֵרַעֵהָ לְכִי־לֹא לְחִסְמִיךָ וְזוֹ אֶשְׁטֵרָה
לְכִי־לֹא לְחִיּוּר טַיִף קִיבֵלָהּ וְהַשְׁתָּה
לְחִמָּתָה מִשְׁעִיָּן לוֹ מִה יִפֶּה כְּחוֹ
מִשְׁתָּס פֶּגֶם אֵל שְׁטֵרוֹ: **הַתֵּם** גִּבִּי
פֶּגֶם אֵל שְׁטֵרוֹ **אֵעִי דָלָה שְׁטֵרָה**
שְׁטֵרַעֵהָ לִי אֵלָּה אֲמוּרָה פְּרַעֲמִיךָ **סַעֲנִין**
לִיָּה אֵלָּה אֵלָּה וְאֲמַרְתִּין לְכָל־הַשְּׁטֵר הַשְּׁטֵעַ:
שְׁטֵרָהּ. פְּרַעֲמִיךָ: **אֵלָּה** מוֹדִיקִין יֵהּ.
הַשְּׁטֵעַ מִמִּשְׁחָה לְחִיּוּר לִיָּהּ, וְלֹא
לְכִי־לֹא לְחִיּוּר אֵל שְׁטֵרָה לִי אֵלָּה שְׁטֵרַעֵהָ
לִי אֵלָּה שְׁטֵרָה: נִתְחַנֵּן פְּטוּר. אֵלָּה
וּמוֹיָסִי שְׁטֵרַעֵהָ הִיָּתָה אֵלָּה:
וְהוּא הָבָה בֵּין תְּרַבְּעִיָּה עֲבִירָם. וְהוּלֵל
לִי עֲבִירָם **כְּמֹלֵךְ לֹא־חִסְמִי עֲבִירָם יֵהּ**
נִתְחַנֵּן

היהודה אמר רב אסי המלוה את חבירו בעדים צריך לפורק
קמיה דשמואל אמר לי יכול לומר לו פרעתך בפר
לדמים למדה" תנן מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר
בפמור והא הכא ^ו כיון דתבעיה בעדים כמאן דאחזייה

יכול אין ראהו לרד האי משס ועוד ללא דמי דצההיו לקהיה ודאי
 שטרה צמיה כדלמריא בצ"ק צד"מ (דף 110:) אשתמיט דקא משתמיט
 ויזיל ליה אזל לגבי שטרה ואורייתא למה להס לקחן שיכול להפסדא וכו'
 ומנא כחשובות קמנויות דלא מפרינא שטרה ואורייתא וכו' וכן
 בשטרה ואורייתא¹² אף מה שכתב בצדק תנאים ואמוראים דמיין שטרה
 אין נראה דתשדח לא איירי אללא כדמין דלאמר אינא ציטור שטנדיז
 פסיק דהלכתא כותיה כלל האי דרש מיין שטרה וחזיר וסימנא וכו'
 השלם ויגיא אף עב גב ללא מיור: [ומת"י 110:]

וְלִרְבִּי יוֹסֵף דַּאֲדֹר בְּדִרְבָּנָן נִמְי נְחֻתִינָן. קִלְתָּ חִימָה דְּרִבְנָן
הִיכָל דִּהּוּ גֹל גְּמֹר מִדּוֹר דְּנִחְתִּין לְנִכְסֵיהּ וְהִ' הִיכָל
יְהִי אֲמַתִּי' דְּהָא לִיפְרֵעַ מִנְכֶּם יְחֻמוּם לֹא יִפְרֵעַ אֱלָא בְּשַׁעֲרֵיהּ וְ
אֲמַלְמָא מִנִּי מִשְׁבַּע יִהְיֶה וְיִמְיֹה נִרְאָה לְטַעֲמָא לֹא מִשּׁוּם הִ' הוּא
יִפְרֵעַ עַל עַמּוּתָא (ע"פ) אֲמַרְיָן כְּכַז לֵאשְׁמוּן נָקִי דִּרְ נָקִי שְׁעָרֵיהּ אֵל מִשְׁבַּע
אֲפִי בְּמִקּוּם שְׁאִין

[illegible]

ה. אלה האמונות וההשקפות המרכזיות של היהדות, אשר הן הן המעלה את היהדות למעלה מעל כל דת אחרת. הן הן המעלה את היהדות למעלה מעל כל דת אחרת. הן הן המעלה את היהדות למעלה מעל כל דת אחרת.

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

ממסורת הש"ס
עם הוספות

68

רבינו חננאל

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

משנת ראשונים

ונשקף במאה תרי
ונשדרי אפריו, שאינם
נחנים לויבל אחר חרב
שם זכר קדושה, אלא
כשאר זכר שבוע שהם
חול.
(תשנת הראב"ד, שמיטה
ויובל פק' י הלכה ו)
אם יאמר דף אדם קח
שדה שוה אף דיגרים
בדינר אחד לא תקח.
כשאר זכר שבוע שהם
קץ הגאולה, ולפי פירושו
יש לנו לומר ובעונותינו
שרה שצאו מהם מה
שצאו ולא נתקיימו דברי
התנא.
לא ידענו טעמיהו.
(הראב"ד)

ובתשובות הגאונים
ראיתי מפני שהיה באותו
הזמן שמד גדול על
ישראל. (תוספות ו"ד)
נראה לפי שם שהם היו
רודני כי לאותו הזמן
ראויין ליגאל אלא אם כן
גרמו עונות מרובים, ואם
רבו אותם עונות לעכב
המשפט ראוי הדור ההוא
ליענש שיכירו הגזירות
עליהן ויציאו הקרקעות
מתחת ידן. (הרשב"א)

ט:

לפני איריהן פרק ראשון עבודה זרה

האי מאן דלא ידע בכמה שני בשבוע קאי נטפי חדא שתא כו'.
מתוך פירוש רש"י משמע שרואה לפרש דמואל שציעות היה
כשחבר הצית בשניה כלומר שנה שמתחלת שמיטה לחזור והצית חרב
בשנת ת"ך לצנינו ולפי שכבר יאל רוצ השנה אין התנא המונה שני
החורבן מונה אותה אלא מתחיל משנה
של אחריה שהיא שניה של שמיטה
לפיכך יש להוסיף שנה אחת על מנין
שנות התנא ועוד פירש דערכין
(דף י:): פריך לר' יהודה ציחא כמה
קס ת"ך פש להו תמני שני לארבע
מאה משום יוצלי שדינהו אעשרים הוו
להו כ"ח אשתכח דבשנת שמיטה חרב
ומסיק הך שית שנין עד דסליק
עורא ומקדים ללא מני שמיטות לא
קח חשיב אשתכח דעשרים שנין
ותרמין לויבל חריב והיא מואלי
שציעות ונראה לאגב חורפיה לא דק
הוא (6) שני שפירש דבשנת ת"ך חרב
הצית אין זה כי אם תכ"ח כדמוכח
הסוגיא בהדיא דערכין (ע' ועוד
קאי מה שפירש דערכין פריך לר'
יהודה ליתא דלא פריך אלא לרצנן
ואילו לר' יהודה יתא והכי איתא
הסם צפ' שני דערכין מואלי שציעות
בשניה מי משכחת לה מכדי ציחא
החורבן ארבע מאה תמני יוצלי פירוש
כדנצנ"ל ועשרים שנין אשתכח בשנת
שמיטה חריב פ' צ' בשנת עשרים ואחת ואית ספרים² דגרסי בשית
בשנת חריב וקאי אשנת ת"ך דלירי ציה ומשני הא מני רבי
יהודה היא דאמר שנת חמשים עולה לכאן ולכאן פש תמניא מתמניא
יוצלי וכו' שנין הרי עשרים ושמינה ובשנת תכ"ח חרב הצית אשתכח
דמואל שציעות חרב (3) ולאחר מירון דעורא דשית שנין שפ"ה שניא
אחריה הוא דמסיק רב אשי לישב אף לרצנן דשית שנין עד דסליק
עורא לא קח חשיב אס כן הוו להו תמני יוצלי וארבע עשרה שנה
ושנת ארבע מאות ועשרים ואחת שאתריה חרב הצית אשתכח
דמואל שציעות חרב אלמא מוכח בהדיא דבשנת ארבע מאות
ועשרים ואחת חרב הצית לכן נראה שחזר צו רש"י ממה שפירש
כאן בפירושו מלשם דערכין³ כמו שפירשתי וגם רש"י אומר דודאי
בשנת תכ"ח חרב הצית והאי דקאמר נטפי חדא שתא היינו לפי
שאין התנא מונה שנת כ"ח עם שנות חורבן אלא צהדי דקס ציחא
ולפי זה מתפשטת הסוגיא דערכין כמו שפירש⁴ אכן קשיא שמונה
שנת תכ"ח ששנות בנין ובעל דוכתא לא מניין אלא ת"כ והכי
נמי אמר לעיל מלכות פרס ל"ד מלכות יון ק"פ מלכות צית
חשמונאי ק"ג מלכות צית הורדוס ק"ג והם שלמו לשנת ת"כ אבל שנת תכ"ח היא משני החורבן ועוד קשיא כי לפי זה יהיה שקר מה
שהגוי צפ' הנוסע לומר קע"צ אחר החורבן נשלמו ארבעת אלפים ולא היה להם לומר אלא קע"א למנין התנא שמונה תכ"ח צנין
ועוד דכל סוגי ההלכה לעיל ארבעין ותמני⁵ הכל לפי אותו דרך שבתחלת המנין לא נמנה כי אם ת"ך וכן בסמוך דקאמר מתני'
טפיה שלם שנים ואם קס תכ"ח לא טפיה אלא שתי שנים ועוד הקשה ר"מ צין לפירוש זה צין לפירוש ראשון⁶ דקאמר וסימנין כי זה
שנתיים דקאי אנשקול מכל מאה תמני ונתון סימן לעשות חריב יהודה ולא כרצנן ואין זו כשאר סימני ההלכה דקיימי אנטפי ואניצצר
ולא היה לו להניח סימן כי אם אנטפי חדא שתא וכו' לאחרי נקי יהיה לצינו שנה אחת (דנציס מ) לכן נראה לר"מ כג' ר"ח האי
מאן דלא ידע בכמה שני בשבוע ניצצר תרתי שנין או נטפי חמש שנין ונחשבו כללי ציוצלי ופרטי בשבועי⁷ וסימנין כי זה שנתיים
הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר ולא קאי כלל אשנים דאחר חורבן אלא למנין מלכות יוניס שהתחלת
מלכותם לפשוט בעולם בשנת מ"א לצנין הצית שהרי מלכות פרס ל"ד צפני הצית ויוניס מלכו שש שנים שלא פשטו מלכותם
דלא חשיב הרי ארבעים ובשנת מ"א התחילו למנות מלכותם ולאס כן שנה שלישית למלכותם היא שנת ארבעים ושש לצנין הצית
והיא שנה ראשונה של שמיטה לרבי יהודה דמתחלת הצנין התחילו למנות השמיטין ולה"ק דהבא לידע שנת השמיטה לפחות ממניינם
שתי שנים ומתחיל שמיטה למנות או חוסף חמש שנים על מניינם ויהיה הדבר מכיון השתא יתא שכל הפסוק הוא סימן לתוספת
ולפחת. ופסק רבינו ברוך בספר התרומה⁸ דהלכה כרבי יהודה דאמר שנת חמשים עולה לכאן ולכאן ואע"ג דערכין (דף י:) וצ"ק
וצ"ק דראש השנה (דף ט. וס) קאמר לאפוקי מדריג יהודה מ"מ כך הלכה דה"ג אשתכח פ"ק דמכות (דף י:) דקאמר
לאפוקי מדריג צ"ג דאמר כתובה דאורייתא אע"ג דהלכה דכתובה דאורייתא וצ"ק דמכות⁹ הארכותי ובתוספות רבינו יהודה נמי
משמע דהלכה כרבי יהודה שמתחב צהם שנת שמיטה שצומן הזה מ"ט שנה לכל יוצל וכך פירש לפרש"י בשמעתין בשנת ת"ך
התחילה שמיטה לחזור וקע"צ אחר חורבן נשלמו ד' אלפים והוסף עליהם שנת ת"ך והרי קע"ג אלא חמשי כולו וט"ו שש הרי אלף
וקפ"ח הוא האלף וק"י ציוצלי ונשקול מכל מאה תמני הרי כ"ג שנים שעלה יתרון היוצלות שיהא¹⁰ על ל"ח שנה שנשארו מן האלף וק"י
ועולה ס"ה הני"ו הם ו' נשארו ה' שנים הרי לפי זה שנת י"א לאלף ששי התחלת שמיטה לחזור ולפי רש"י שפירש דבשנת תכ"ח חרב
הצית והיא הייתה תחלת שמיטה לא התחילה שמיטה לחזור עד שנת י"ג לפרט וכן לפר"מ ולא¹¹ ותשוב ג' מאות ופ' שנה צפני הצית התחילה מלכות
יוניס וקע"צ לאחר חורבן נשלמו ארבעת אלפים הרי תקי"ג פחות מהם צ' שנים כדקאמר צניר מרי שני והיו תקי"ג וכל אלף חמשי וט"ו
שנים מן השני הרי ט"ו מאות וששים וחמש שנים הי"ד מאות הולכים צו ו' נשארו א"ה הק"מ הולכים צו ו' נשארו כ"ה והם ד' שנים אחר
שציעות חרב בשנת שמיטה שמהר לאלף ששי התחילה שמיטה: **לאחר** ארבעה א"פים ור"א. היינו דאמר בתלן (סנהדרין דף ט:): אמר ליה
אליהו לרב יהודה ה' פחות עלמא מפ"ה יוצלות וציוצלי אחרון צו דוד גא א"ל בתחילתו ואי אמי בשופו אמר ליה אמי ידע ארבעת אלפים
ומאחיהם הם פ"ד יוצלות וקאמר הכא כשיעצור רוצ יוצל אחרון יצא והסם מסיק רב אשי עד הכא לא חסכי ליה מכאן ואילך כפי ליה:

ארבעים ושמונה עיר. צערי הלויס כתיב: האי מאן דלא ידע בכמה
שני בשבוע. קאי למנין קדר שמיטות שהיו ישראל מונין והולכין צפני
הצית, דקי"ל שציעות צומן הזה נהגא, ואפי' (לר"מ) דאמר צומן
שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים מודה הוא דמדדנן נהגא,
צפ' השולט גט (גיטין דף ט:). ונמשקין
צית השולטן (מ"ק דף ט:): נטפי
חדא שתא. על שני דמחורבן ועד שנה
שהוא עומד צה, מהאי טעמא דתניא
(תענית דף ט. כע.) מנגלין זכות ליוס
זכאי ומוצה ליוס חייב, כשחבר הצית
בדאשונה מואלי שנת צה ומואל
שציעות הייתה ומשעה צה היה וכן
בשניה, אלמא שתא דחורבן אשתכח
דשמיטה למדור הוות, ומאן דמני לשני
חורבן לא מני להיא שנת צהדי שני
דחורבן אלא צהדי שני דקס ציחא
הואיל ונפק ליה רוצא צני' צה,
הלכך מאן דצעי לממני שמיטה לוספה
לשנת חורבן על מנין שני דצחר
חורבן: ונחשב כצ"י המאות ציוצלי
שני יוצלות למאה, לקרר מניינו:
ונשקף מ"ב מאה תרתי ונישדרי
אפריו. כר' יהודה דאמר (כ"ה דף ט.)
שנת חמשים עולה לכאן ולכאן, היא
שנת יוצל והיא שנת תחלת השמיטה
הבאה ונמנית לראש יוצל הבא, דאי
כרצנן הא אמרי שנת חמשים היא
שנת יוצל היא שנת חמשים¹² ונחמשים

ואחת מתחיל מנין יוצל הבא נמצאת שנה מתוספת על קדר השמיטה
לכל יוצל, ולרבי יהודה משהתחילו למנות השמיטין לא זו ספק משמע
שנים ל' שנים: וסימין¹³. דלא תעביד כרצנן אלא כר' יהודה למשקל תרתי
שני מכל מאה כי זה שנתיים. ובמסכת ערכין (דף י:): פרכין לר' יהודה
חורבן צית שני ציוצלי שציעות מי משכחת ליה, מכדי צית שני
כמה קס ארבע מאות ועשרים, פש ליה תמני שני לארבע מאה דיוצלי
שדינהו אעשרים הרי עשרים ושמונה, אשתכח דבשנת השמיטה חרב,
ומשקין¹⁴ הך שית שנין עד דסליק עורא ומקדים לא מני שמיטות, הלכך
ל' מנייהו שית שני קיימיתא אשתכח דעשרין ותמני יוצל
והיא מואלי שציעות: א"ל תקח. שהיא קץ הגאולה ותקצן להר
הקודש לנחלת אבותיך, ולמה תפסיד היינך: דמתניתא טפיה תלת
שנין. למשקל הצנייתא מושך הגלות שלם שנים יומר, דאמרין לעיל
אחר קע"צ שנים לאחר חורבן נשלמו ארבעת אלפים, הוסף עליהם
ל"א קדמי צנתייתא הרי הך לאחר ת"ג לחורבן, ורבי חנינא
ת' קאמר, כשאר רבי חנינא למילתיה עדיין לא עברו ת' לחורבן:

שית
חשמונאי ק"ג מלכות צית הורדוס ק"ג והם שלמו לשנת ת"כ אבל שנת תכ"ח היא משני החורבן ועוד קשיא כי לפי זה יהיה שקר מה
שהגוי צפ' הנוסע לומר קע"צ אחר החורבן נשלמו ארבעת אלפים ולא היה להם לומר אלא קע"א למנין התנא שמונה תכ"ח צנין
ועוד דכל סוגי ההלכה לעיל ארבעין ותמני⁵ הכל לפי אותו דרך שבתחלת המנין לא נמנה כי אם ת"ך וכן בסמוך דקאמר מתני'
טפיה שלם שנים ואם קס תכ"ח לא טפיה אלא שתי שנים ועוד הקשה ר"מ צין לפירוש זה צין לפירוש ראשון⁶ דקאמר וסימנין כי זה
שנתיים דקאי אנשקול מכל מאה תמני ונתון סימן לעשות חריב יהודה ולא כרצנן ואין זו כשאר סימני ההלכה דקיימי אנטפי ואניצצר
ולא היה לו להניח סימן כי אם אנטפי חדא שתא וכו' לאחרי נקי יהיה לצינו שנה אחת (דנציס מ) לכן נראה לר"מ כג' ר"ח האי
מאן דלא ידע בכמה שני בשבוע ניצצר תרתי שנין או נטפי חמש שנין ונחשבו כללי ציוצלי ופרטי בשבועי⁷ וסימנין כי זה שנתיים
הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר ולא קאי כלל אשנים דאחר חורבן אלא למנין מלכות יוניס שהתחלת
מלכותם לפשוט בעולם בשנת מ"א לצנין הצית שהרי מלכות פרס ל"ד צפני הצית ויוניס מלכו שש שנים שלא פשטו מלכותם
דלא חשיב הרי ארבעים ובשנת מ"א התחילו למנות מלכותם ולאס כן שנה שלישית למלכותם היא שנת ארבעים ושש לצנין הצית
והיא שנה ראשונה של שמיטה לרבי יהודה דמתחלת הצנין התחילו למנות השמיטין ולה"ק דהבא לידע שנת השמיטה לפחות ממניינם
שתי שנים ומתחיל שמיטה למנות או חוסף חמש שנים על מניינם ויהיה הדבר מכיון השתא יתא שכל הפסוק הוא סימן לתוספת
ולפחת. ופסק רבינו ברוך בספר התרומה⁸ דהלכה כרבי יהודה דאמר שנת חמשים עולה לכאן ולכאן ואע"ג דערכין (דף י:) וצ"ק
וצ"ק דראש השנה (דף ט. וס) קאמר לאפוקי מדריג יהודה מ"מ כך הלכה דה"ג אשתכח פ"ק דמכות (דף י:) דקאמר
לאפוקי מדריג צ"ג דאמר כתובה דאורייתא אע"ג דהלכה דכתובה דאורייתא וצ"ק דמכות⁹ הארכותי ובתוספות רבינו יהודה נמי
משמע דהלכה כרבי יהודה שמתחב צהם שנת שמיטה שצומן הזה מ"ט שנה לכל יוצל וכך פירש לפרש"י בשמעתין בשנת ת"ך
התחילה שמיטה לחזור וקע"צ אחר חורבן נשלמו ד' אלפים והוסף עליהם שנת ת"ך והרי קע"ג אלא חמשי כולו וט"ו שש הרי אלף
וקפ"ח הוא האלף וק"י ציוצלי ונשקול מכל מאה תמני הרי כ"ג שנים שעלה יתרון היוצלות שיהא¹⁰ על ל"ח שנה שנשארו מן האלף וק"י
ועולה ס"ה הני"ו הם ו' נשארו ה' שנים הרי לפי זה שנת י"א לאלף ששי התחלת שמיטה לחזור ולפי רש"י שפירש דבשנת תכ"ח חרב
הצית והיא הייתה תחלת שמיטה לא התחילה שמיטה לחזור עד שנת י"ג לפרט וכן לפר"מ ולא¹¹ ותשוב ג' מאות ופ' שנה צפני הצית התחילה מלכות
יוניס וקע"צ לאחר חורבן נשלמו ארבעת אלפים הרי תקי"ג פחות מהם צ' שנים כדקאמר צניר מרי שני והיו תקי"ג וכל אלף חמשי וט"ו
שנים מן השני הרי ט"ו מאות וששים וחמש שנים הי"ד מאות הולכים צו ו' נשארו א"ה הק"מ הולכים צו ו' נשארו כ"ה והם ד' שנים אחר
שציעות חרב בשנת שמיטה שמהר לאלף ששי התחילה שמיטה: **לאחר** ארבעה א"פים ור"א. היינו דאמר בתלן (סנהדרין דף ט:): אמר ליה
אליהו לרב יהודה ה' פחות עלמא מפ"ה יוצלות וציוצלי אחרון צו דוד גא א"ל בתחילתו ואי אמי בשופו אמר ליה אמי ידע ארבעת אלפים
ומאחיהם הם פ"ד יוצלות וקאמר הכא כשיעצור רוצ יוצל אחרון יצא והסם מסיק רב אשי עד הכא לא חסכי ליה מכאן ואילך כפי ליה:

ספר

(6) וערכין יא: (3) סס
יג: (2) כ"ה לפנינו שם,
(7) ספר הישר סי' תרצ,
ע"ש: (8) סי' קלה,
(9) ולא נמצא סס ועי'
נערכין לג. והוא על זה
כוונת מוס' וכן הלאה
בסוגיא דפסוק סימן ו',
(10) י' ד"ה אמר.

הנהגות הב"ה

(6) תוס' ד"ה ה"ה וכו'
לא דק הוא דמה:
(7) בא"ד דמנא:
שפיעות חרב ואותו
מירון:

תורה אור השלם

(א) פל' הערים אשר
תתנו ללויים אנשיכם
ושלמתי עיר איתן ואת
בְּיָרְשֵׁן: (מנחות טז.)
(ב) כי זה שנתם הרעב
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ יָעוֹד
בְּשָׁנִים אֲשֶׁר אֵין
חֲרִישׁ וקציר:
(בא"ב טז.)

הנהגות וציונים

(א) הרבה גירסאות יש
בראשונים, ומלבד
הראשונים על העמוד צי'
הגירסאות בספר הישר
תשובות סי' מד
והירושונים סי' תרצ, תוס'
רבנו אלחנן, תוס' שאנץ,
ה"ח סי' קלה, בעל
המאור, רמב"ן, אר"י,
ראש"י, כ"פ סי' נא,
ריטב"א, ח"י הר"ן,
מהר"ל סי' קמד:
באן צ"ל צ"ל הפסק
הנקודה: (2) צ"ל צ"ל
(גליון). כתיב צ"ל
דאמר: (7) דפריי ובתי'
וראשונים המעתיקים את
רש"י "וניטפ", והרש"י
מקח היי"ו לפנינו:
היא שנת חמשים¹²
ליתא במהר"ל סי'
קמד: (10) מהר"ל
אב"ל דרבי יהודה:
(11) מהר"ל סי' תכ"י
ובסימין: (13) כרצנן
(תוס' רבנו אלחנן):
(14) צ"ל צ"ל בערכין
שפ"י כמו שפירשתי
(בארות המים), ודע
שמהר"ל סי' קמד
העתיק פי' רש"י על
הסוגיא דערכין בנוסח
אחר מאשר לפנינו,
ע"ש:
שפירשתי
(המים): (15) מהרי"ם
דכל סוגיית ההלכה לעיל
ונבטי ע"ייהו עשרין
שנין. ועי' מהרש"א:
(16) בין לפירוש רש"י
(תוס' רבנו אלחנן),
(17) יש להוסיף וכו',
בה"י (הירושנים) נוסף
ונישקף מ"ב מאה
תרתי ונישדרי אפריו
ונחשוב פ"ט
בשבועי וידע בכמה
שני בשבועי, ועי'
בס"ה (תשובות) דלייט
במק דמק ונישקול
אמל מאה תרתי:
(18) צ"ל ב' בתרא
דכתובות (דף ק"י):
(גליון). ובספר התרומה
ידיהי אשקול ש"ה
כתובות: (19) צ"ל
שייבם (דפריי): (20) צ"ל
צ"ל (בארות המים):

١٠

(א) ר"ה ב, (ב) שם ח.,
(ג) דף ב, (ד) פל"ח,
(ה) [מקום עיון בחוס'
פסחים לו. ד"ה אלא ללא].

ספרא דוקא בתבירה. מנאן יש להכשיר שטר שלג ט' הסופר
לצריאת עולם ואפילו לגל האלפים והמאות רק שכתב
לפרט שהי צימיהם היו כותבין למלכות יונס והסופר לגלו
דאי הוה כתיב בשטר כדיאל למלכות יונס מאי הוה קאמר דלמא
ליניאס צימיה וכו' ואפ"ה וכו' אחרוני

למניינא אחרניא כתיבא ועד דמיני
וזמיני לא טריף כיון שבגולה אין מוין
אלא למלות יין אף כאן אס דלב
לבריתא עולם כיון שאין אנו מוין
עמא כי אס לבריתא עולם אין לחוס
וגם אס דלב נמי האלפים אין לחוס
מקדמא דסמוך שבקיא אלפא קמא
ונקטיא אלפא בנתרא ויס ספרס
שגורסין שבקיא לכללא ונקטיא לפרטא
ור"ת עשה מעשה שכתב שטר צדק
וכן לפרט ודלב האלפים וגם בריאת
עולם: **ש"א** י"ה א כתב ד"א
ש"ן. פירש הקונטרס שנלקט
לשונם מלשונות ותימא דאזי
ישמעאל וצי קטורה ועמון ומוצי
שמדו אחר דור הפלגה מאין בא
להם לשונם אס לא מאומה אחרת
לכן פירש ר"י כתב לשון חשוב

הגהות הב"ח
(ט) רש"י ד"ה ואנן וכו'
קודם חורבן אלא מלכו
יון:

גמרא ומי מוקמי
מלכא בר מלכא. עין
סמג לאוין אות קטז:

(א) הִנֵּה קָטָן גִּתְתִּיךָ
בְּגוֹיִם בָּזוּי אֶתָּה מְאֹד:
[עובדיה א, ב]

ט ראשונים וכת"י דרב
נחמן: **צ** ראשונים
וכת"י "אמר להו רב

ההנהגות משתמשות בן ענין חכמה
יונים והיינו לחמירין צבילה (דף ז'
והדברי צביל שם ושאר שם ז'
לשון) ומאי קאמר דהא גלשון ארמי
הם מקפדים ועודם משתמשין צו
אלא שדאי לשון מלכות קאמר ועי"ל
דקאמר צבילאשית רב^ט דדבור הפלגה
עלה היא והי"ף הרבה משפחות מע'
חומות וכו'ן עמוד מישמעאל וצי
קטורה ואיכא למימר דכל הכי ירשו
לשון אומה ואומה אצורה אלז רומים
למוד לשונם מאומה אחרת:

והתנאי יום גנוסיא ויום ה'ידרה
משתמח בזה לאתני
ברייחא דמייחא בסמוך כוניה אלף
השתא מייחא מינה קבולר ואומרו שהיה
מתוך הא ידיה הא דבריה לא ¹⁰ היה
יודע הברייחא כמו שהיה בסמוך אלף
מתוך על מה שהיה המשתא עוד
לומר דודאי בריתא אחתה היה
והמשתמח לא היה יכול להקשות
דמתניתין משתמע דמייחא בשני בני
אדם שמארכת כ"ב לשונות יום גנוסיא
של מלכים ויום ה'ידרה אלף בריתא
דקמינה יום גנוסיא ויום ה'לידה
משתמע דלא מייחא אלף בחדא אחד:
סדר

כגון אסירות בר אנומונינו
סירות ברי תחותי ותתעבד
א עבדי אייתי גברא ארכבר
תתא אימר לעילא דלמפר
ת בעי מונייהו דאסירות ברי
גברא קלינא א"ל מצערין לי
ד ליה פוגלא ממשרא קמיה
יהו ולא תתגרה בהו בכולו
ולומא

במלוכה שמח האב ועושה אותו יום
ספקה זו רומי מלכות ותיגל רומי עשתה
לגין רשות מן השרים ומבקש האב מהן
מן מס לעולם, משום דלית זה רבנן,
ידיה וכו'. כלומר הרכב את צנן עליהן

דיא קלניא להוציאה מתחת עולו:
וּלִימָא

ואמרינן למלכים למאי הלכתא אמר רב
חסדא לשמרות ותנן באחד בתשרי ר"ה
לשנים ולשמיטין^א ואמרינן לשנים למאי
הלכתא ואמר רב חסדא^ב לשמרות קשיא
שמרות אהדדי ומשיננן כאן למלכי ישראל
כאן למלכי עובדי כוכבים למלכי עובדי
כוכבים מתשרי מנינן למלכי ישראל מניסן
מנינן ואנן השתא מתשרי מנינן ואי ס"ד
לציצית מצרים מנינן מניסן בעינן למימני
אלא לאו ש"מ למלכי יונים מנינן ש"מ: ויום
גינוסאי של מלכיהם^ג וכו': מאי ויום גינוסאי
של מלכיהם^ד אמר רב יהודה^ה א"ש שמעמידן
בו עובדי כוכבים^ו את מלכם^ז והתניא ויום
גינוסאי ויום שמעמידן בו את מלכם^ח לא
קשיא הא דידהא דבריה^ט ומי מוקם מלכא
בבר מלכא והתני רב יוסף^י הנה קמן נתתך
בגוים שאין מושיבין^{יא} מלך בן מלך^{יב} בזוי אתה
ממאד שאין להן לא כתב ולא לשון אלא מאי
יום גינוסאי ויום הלידה והתניא יום גינוסאי
ויום הלידה לא קשיא הא דידהא דבריה
והתניא יום גינוסאי שלו יום גינוסאי של בנו
ויום הלידה שלו ויום הלידה של בנו אלא
מאי יום גינוסאי יום שמעמידן בו מלכם^{יג} ולא
קשיא הא דידהא דבריה ואי קשיא לך

דלא מוקמי מלכא בר מלכא ע"י שאלה מוק
דמלך א"ל אנטונינוס לרבי בעינא דימלוך
טבריא קלניא ואי אימא להו חדא עבדי תרי
אחבריה ויהב ליה יונה לעילאי [בידיה] וא"ל
מן ידה יונה אמר שמע מינה הכי קאמר לי
ימלוך תחותי ואימא ליה לאסוירוס דתעביד
חשובי [רומאי] מעייל ליה לגינא כל יומא ו
אמר ש"מ הכי קאמר לי את קטול חד חד מ

הא דידיה הא בדריה. כשמעמידן זן מלך בתי אבי לה
 להני יום ארדיקן דמתני דרומיים ניהו, כדמלא לעיל יום
 יום בזה להן, אחרים תקנו להן כל ספריהם: **עיי' שאלה.**
 ושונינו. דמלך על ידי שאלת אביו: קאניא. בם חורבן שלם
 לאקמן ומוסדו היה אלה לרענן: אייתי רבי גורא
 אימאם: בצרך הליפריחה ליומן מן ימיה. כלומר ליעזב

הוא נשקף על שנתו ונשקף על שנתו
תנינא למיכח בשטרי: ואנן השתא
בחדשי מנינן. כל חדשי מחדשים שחא,
אלמא דהא מנינא דין למלכי האומות
הוא, ואין לך מלכות באומות מתחלת
שלש מאות ושמונים שנה קודם (ב)
אלא מלכות יון, דאי סלקא דעתך דהא
דמנין לשלש מאות ושמונים שנה
קודם חורבן דעתין איציתא מזרס
מנינן צו לממני ולהדושי שחא,
הא דהא דהא דהא דהא דהא דהא

רשם השנה^ט לליילת מזגרים מייקס מני
 אד: ובי מוקמי. רומים מלכא דר מלכא
 קלנדא: כחז ולשון של רומים מאומה א
 להעמיד זנו מחסיו: בגון אפירוס בן
 ואנטוניוס עמנו היה משמש כפי רבי
 ועלך^ס ותסא כטריא מסורה כדו:

חזינן דאית להן וכו'. ויש מפרשים דכתב ולשון דהכא היינו כתב ולשון של מלכות שמשתמשים בו המלכים, כעין חכמת יונית דסו

חזינן דאית להן וכו'. ויש מפרשים דכתב ולשון דהכא היינו כתב ולשון של

[illegible]

קדש. אמר הוא הגורל: חטאתי
וכזאת עשיתי: אמר ייח. אני לא
אומר שני פעמים עשיתי: אמר ייח.
בחרם זה מעלתי שני פעמים, אלא בש
משעבד בחרם מהם ואחד בחרם
דשכיו: בארבע חרמים בעל.
לכתיב אכתי חטאתי הרי חטאת,
וכזאת הרי שנים, וכזאת כראשונים
הסן שנים הרי ארבע: ובמין
שביפר ייח וידיו. על כל עונותיו,
למקרא דמיימי מתני לא שמעינ
אלא שעל אותו עון שנהרג עליו
ידי מכפר, לכך פריך הכא תו
מני: שגמור ובני זרע זמרי
ואיתו וגו. וצדי ואיתן הו"ל למיכתב
לכתב עבן בן כמני בן וצדי בן זרע,
אלא כדל' יהושע בן נוי לרביצ"ל
זמרי זה עבן, שעשה מעשה זמרי
שדיבר עזות לרבו צפני כל ישראל,
וקחשבי זמרי להיטו עבן צבדי הני
איתן וצדי שהיו חקדים, ללמד גסם
הוא כחוסם ויש לו חלק לעולם
הבא: הימין זה עבן. כחצי וצמי
זרע זמרי איתן והימן וכלכל ודרדע
כולס חמשה, וקאמר הימן זה עבן
שאמר אמנה והוא לשון הימן:
בז"א חמשה. סיפא דקרא קדישא,
מנינא למח לא, אלא ללמד שאף
מנין יש לו חלק לעולם הבא הכך
אמרינא: וצמי עיניהם. למעות:
שאין דבר בזה. לעולם יאמר בן
וגהיה מוכרחים להחזירו לעולם:
אראה בנחמה. שבעה גלשון קר,
כלומר לא אראה בנחמה אם לא
הרגתי שני: אם לא הרגתי עד
והבם. שנים שהעידו והחם אחד
מהן והרגתיו להוציא מלבן של
לדוקין שהיו אומרים אין עדים
וזמנין נהרגין עד שיהרג הגדון
שגמור נפש חתם נפש, אבל חכמים
אמרו הלא כבר נאמר (דברים יט ט)
כאשר זמם לעשות לאחיו ועדיין
אחיו קיים, ולמה נאמר נפש שאין
נהרגין עד שיגמור הדין של נידון
קודם שחזמו: כאלו ששבת דם
גבי. שהרי אמרו חכמים אין עדים
וזמנין נהרגין עד שיחזמו שניהם
שגמור (דברים טז יח) והנה עד
שקר העד, כל מקום שנאמר עד
הרי כאן שנים, איך שמע מפי
המכות אחד: אלא. איך שמע מפי
שמעון בן שטח שמודה לדבריו:
החובות. ממחרים לעשות נקמה
בעושה רעה, והוא מלשון חממה:
אחא. באו חבורת רשעים להנאס
ב ומיעשו יחידו להעיד על בנו של
שמעון עלות שקר ויהרג: אהיהדי
העידו עדים ונגמור דינו למיתה: פרי
נפח. שיהא ליהדי, אמרו ליה לננו
של שמעון אדונינו, שיהא שיקרא

אכן, ורלה שמעון אצוי להחזירו שני
 שיוזמו העדים כיון שעדות שקר ה
 שאפילו על זנו אינו חס, עשה אחת
 דלכבדה. ויחזיקו מיתה דקין רועה
 ויחזיקו לו כשני עדים ויהרגנו דקין
 לגבי דוד, העידו עליו וגמרו דיו
 העון חלוי בו, מ"מ לא טוב עשה
 אמרו ליה רבי ד דתתן. שלא עלה
 מפשיטתו ביום הדין.

ה' א"ה ישרא"ל. זאת
למך אלא על אמת ואמת
עין לא כמו שאתה סובר
חרמות מעלת, אחד בימי

מִהוּ אִמְנָה. קוּשְׁמָא. ^(א) אֲנִכִּי חֲמַתִּי לָהּ
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל ^(ב) [וְכֹזֶזֶת וְכֹזֶזֶת עֲשִׂיתִי]. אִמֶּר
לִיה ^(ג) מָה אֲנִי בְּעֵי מִינֵךְ חֲדָא וְאַתָּה אִמְרַת
לִי תִרְתִּי. ^(ד) אִמֶּר לִיה אֲנִי הוּא שְׁמַעְלִיתִי
^(ה) בְּחֶרֶם מִדִּין וּבְחֶרֶם יִרְיָחוֹ. אִמֶּר ר' תַּנְחוּמָא
בְּאַרְבַּעַת חֲרָמִים מִעַל בְּחֶרֶם כְּנַעֲנִי מֶלֶךְ
עַד בְּחֶרֶם סִיחֹן וְעֹגוֹ בְּחֶרֶם מִדִּין בְּחֶרֶם
יִרְיָחוֹ. וּמִנִּיין שְׂכִיפָר לֹא וִידִיּוֹ שְׁנֵאמַר ^(ו) וּבְנֵי
זֶה זְמִיר וְאִיתֵּן וְגו'. ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוי
אִמֶּר ^(ז) זְמִירִי זֶה עָכָן שְׁעָשָׂה מַעֲשֶׂה זְמִיר.
ר' שְׁמוּאֵל בֶּר נַחֲמָן אִמֶּר הֵימָן זֶה עָכָן
^(ח) אִמְנָה אֲנִכִּי חֲמַתִּי. ^(ט) כֹּלָם חֲמֻשָּׁה וְכִי
אִינִי יוֹדֵעַ שְׁהֵן חֲמֻשָּׁה אֵלֶּא מִלְכּוּד שְׁאָף
עָכָן יֵשׁ לֹא חֶלֶק ^(י) לְעֶתִיד לְבֹא: וְאִם אִינוּ
יּוֹדֵעַ לְהַתּוֹדוֹת וְכו': ^(יא) מַעֲשֶׂה בְּאַחַד שְׁהִיה
יּוֹצֵא לִיהֲרָג אִמְרוּ לֹא אִמֶּר תְּהָא מִיתָתִי
כִּפְרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי. אִמֶּר תְּהָא מִיתָתִי
כִּפְרָה עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי חוּץ מִן עוֹן זֶה אִם
עֲשִׂיתִיו אֵל יִמְחֹל לִי וְכִיתִּי דִין ^(יב) יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה
נָקִי. וְכִשְׁבָּא דְבַר אֶצֶל חֲכָמִים זִלְגוּ ^(יג) עֲנִינֵיהֶם
אִמְרוּ לְהַחֲזִירוֹ אִי אִיפְשָׁר שְׁאֵין לְדַבֵּר סוּף
אֵלֶּא הֲרִי דְמוּ תִלּוּי בְּצוּאָר עֲרִים. ^(יד) אִמֶּר
ר' יְהוּדָה בֶּן טַבְּאִי אֲרָאָה בְּנַחֲמָה אִם לֹא
הֲרַגְתִּי עַד ^(טו) זְוֹמָם שְׁהִיוּ אוֹמְרִים עַד שִׁיְהִירָג
שְׁנֵאמַר ^(טז) נִפְשׁ תַּחַת נִפְשׁ. אִמֶּר לֹא שְׁמַעוֹן בֶּן
שִׁטָּה אֲרָאָה בְּנַחֲמָה אִם לֹא מַעֲלִים עֲלֶיךָ
^(יז) כִּאֵילֹו שִׁפְכְּתָ דָם נָקִי. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה קִיבַל
עֲלָיו שְׁלֹא יוֹרֶה אֵלֶּא ^(יח) מִפִּי שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּה.
^(יט) שְׁמַעוֹן בֶּן שִׁטָּה הָיוּ יִדְיוֹ חֲמוּמוֹת. אֲתָא
סִיעֵת לִיצְנֵין אִמְרִי הֲבֹ עֵיצָה נִיסְחָדוּר עַל
בְּרִיה וְנִיקְטְלִינִיה. אֲסַחֲדוּר עֲלָיו וְנִגְמַר דִּינוּ
לִיהֲרָג. מִי נִפֵּק לְמִיתָקְטָלָא אִמְרִי לִיה מְרִי
שִׁיקְרִין אֲנִי. כְּעָא אֲבֹי מַחֲזֵרְתִּיה. אִמֶּר לִיה
אֲבָא אִם בִּיקְשַׁתָּה לְבֹא ^(כ) תִּשְׁוַעָה עַל יֶדְךָ
עֲשֶׂה אוֹתִי כְּאַסְקוּפָה. מַעֲשֶׂה בְּחַסִּיד אַחַד
שְׁהִיה מַחֲלֵךְ בִּדְרֵךְ וְרָאָה שְׁנֵי בְנֵי אָדָם
נֹזְקִין לְכָלֵּבָה. אֲמַרְיִן נָן יִדְעִין דּוּ גִבְרָא
חֲסִידָה אֲזִיל וּמַסְחִיד עֲלֵן וּמִרְן דּוּר קְטִיל
לָן אֵלֶּא נִיקְדְּמִיה וְנִיסְחָדוּר עֲלָיו. אֲסַחֲדוּר
עֲלִיהּ וְנִגְמַר דִּינוּ לִיהֲרָג. הוּא שְׁדוּר אִמֶּר
^(כא) הִצִּילָה מַחֲרָב נִפְשִׁי מִיַּד כָּלֵב יִיחִידִיתִי מַחֲרָב
מַחֲרָב אֲוִירָה מַכְלָב מַכְלָב שֶׁל חֲסִיד. ר' יוֹדָה בֶּן פּוּז
סָלַק לְעִילִיתָא דְבִי מִדְּרִשָּׁא וְרָאָה שְׁנֵי בְנֵי אָדָם
נֹזְקִין זֶה לָזֶה. אִמֶּר לִיה רְבִי הֵב דַּעְתְּךָ דָּאֵת חַד וְאַנֵּן תִּרִי:
הִלְכָה דְּמִתְנִי' [מ"ג] ^(כב) רַחֲוֹק מִבֵּית
הַסִּקְלָה אַרְבַּע אַמּוֹת הִיוּ מִפְּשִׁטִּין ^(כג) אֵת

בגדיו. ¹ה'איש מבסין אותו מלפניו והאשה
יהודה. וחכמים אומרים ²ה'איש נסקל ערום
טעם ואמתלא לדבריהם למה אמרו ממתלה קר, אע
ידי: אמר ר'י. אכל, אם רנוק שצוה יטעה לשראל
כאסקופה זו הנהרס מכל אדם ואל תמזור אחר וכו'
ההנחה: אמרין. זה לזה אנו יודעין שזה איש חסיד
ולכוח: א"א. נקדימו להעיד עליו שעבר עברה שחיי
הרג: הצי"ח מרחב נפשי וגו'. יתחול לו על ארון עו
ומגלגל חוב על ידו: ר' יודה בן פזי. עלה האשת בית
שחמה עז אחד לוי יאמיני לך, ואמתו שנים עשר
קציע (והא"ל די) ורבעא ארמוני, ולא את כסותו: מבסין

הודאה על חרם של עכשיו שאמת
חטאתי וגו' מכבד כדמסיק: מזה. זה
חת ואחה מוסיף צעמך אחרת. וכדי
מן תודה ותיפטר, מפני שלא אמרתי

כן בן חנה עבד הולדה זו, והיה
 אחיה צעממן הולדת כזאת וכזאת:
 בארבעה הרמיים. כזאת חרמא,
 וכזאת ארבע: ומינין שביפר וגו'.
 וידויו שנאמר ובני דודא וכו'.
 וכדמסיק כולם חמשה כחב, ומפרש
 מקודם לדאמר וגרמנו שם עכן:
 שעשה מעשה זמרי. בן סלוא ועצר
 גם על עריות: הימין. דכתיב שם:
 זה עבד. על שם שהאמין על עצמו
 ואמר אמנה וגו': בולאם חמשה.
 מנינא למה לי, אלא שכולם חמשה
 שוין הם לעולם שנים: להחזירוי איה
 אפשר. אע"פ שגם העדים חזרו
 בהן וגמנו טעם לדבריהן. כעובלא
 דבן שמעון בן טטא לקמן: אם לא
 הרגתי עד זומם. להוציא מלכך של
 לדוקים שהיו אומרים אין עד זומם
 נהרג עד שיהרג הנידון שנאמר
 (שמות לא עב) נפש תחת נפש, ותככים
 דחו לדרשה שלהן כדאמר פ"ק
 למכות (ה): כתיב שפכת דם
 נקי. שהרי אמרו חכמים אין העדים
 זוממין להרגין עד שזומנו שניסין:
 שמתוין בן שמחא היו ידיו חמומות.
 על שם שהיה מתחמם ומוסר עצמו

לדון לאלו שמונים נשים האמספות
כדלקמן בצרפין, ונתקנאו קרוביהן
של הנשים, ובאו כח לנשים ושקרים
ותמו ענה להעיד על בנו שהרג
את הנפש: מי נצק. כשיא ליהרג
אמרו העדים לשמעון בן שטח
מרי שקרים אצמו, וזה להחזיר
לבו והוא לא רצה: אמרין ואם
ידיעין דהוא גברא חסידא. ואם
יך ויעיד עלינו יאמינו לו, ואדמינו
דוד יאזה להמיתנו, אלא נקדים
עממינו ונעיד עליו שהוא עשה כן:
הוא שדוד אמר. אחר שנדע לו
בשקר היה: מחרב אוריה. מעונש
אוריה שהכיתו בחרצ צני עמון:
מב'בו ש"ה חסיד. שלא יהיה לו
עונש ע"ז שגרה בתום צדוות
שקר דלכזה: הב דעתך. שמשחק
בדבר, ואם לאו אצמו שנים וגאמים
עליך ואין אתה נאמן עלינו להעיד
ב"ד: מתני' מפשיטין את
בגדיו. דכתיב (ויקרא כד יז) ורגמו
אותו, ולא כסותו: מכסין אותו
מ'פניו. פרק אלה ואין האשה
נפקדת ערומה. אלא בחלות אחד.
והלכה כרמבם:

ה' מלפניה ומאחריה דברי ר'
ס ואין האשה נסקלת עדומה:

א"ג שאין חוזרין ומגידין מ"מ אפשר
על ידך בזכות שהשם שמים ממקדש
להלל: מנשה. צימי דוד: נוקקין
וילך ויעיד עלינו לפני אדונינו דוד,
ב עליה מיתה, ותו לא יאמנו דבריו
ונות: מבלבד ש"ה חסיד. אע"ג שאין
המדרש וראה לאחד שגא על הזכר:
ליך ויסתקן, לכן שמק: באתי' היו
ערומו צמחים נגד:

א [מ"י פ"כ מהלכות עדות
הלכה א טור חו"מ סימן
לח]:

ב ג מ"י פט"ו מהלכות
סנהדרין הלכה א סמ"ג
עשין קב:

שינויי נוסחאות

[א] וּבֹאֵת וּבֹאֵת בְּשִׁיתִי
 כִּי־בִשְׁנִי:
 [ב] בְּחַבְרֹתָי וּבְחִמְרֵי. בְּשִׁיג
 בְּהִרְמֵהָ שֶׁלֹּא נָתַן וְאֵת
 שְׁפִילְתָּי בְּמִדְרֵשׁ יְרֵחוֹ:
 [ג] לַעֲתִיד לָבוֹא. בְּשִׁיג
 עֲלֵימָה לְחַבֵּר וְלִמְצֹא:
 [ד] וְיִשְׂרָאֵל אָמַר: בְּשִׁיג
 שֶׁכָּל־הָיוֹ נִתְּנָה
 וְנִסְכָּיִי שֶׁבָּרַח (מִדֶּה) וְנוֹסֵף
 וְהַדְרִים לֹא תִּהְיֶה לָהֶם
 מִחֲלֵה עֲשִׂלִּים:
 [ה] עֲשִׂימָה. בְּשִׁיג
 דְּמִשְׁתַּחֲוִי:
 [ו] זִמְמָה. בְּמִשְׁתַּחֲוִי (פִּי הַיָּד)
 נִסְתַּף בְּשִׁיג עֲשִׂימָה
 שֶׁלֹּא בְּשִׁיגֵי הַבְּנוּיָה
 [ז] וְנִסְתַּף בְּמִשְׁתַּחֲוִי
 [ח] תִּשְׁמָעָה. בְּשִׁיג נִסְתַּף
 עַל־
 שְׂרָאָה עַל־
 [ט] בְּשִׁיגֵי הַמִּשְׁנָה
 וּבְכָל־
 הָיוֹ הַזֶּה בְּשִׁיגֵי
 מִשְׁמַשְׁה בְּחִפְזָהּ: רִבְכִּים
 יִכְמוּ שְׁלֵמִי. כִּי כִּמְלֵאֵת
 שְׁלֵמָה שְׁרָרִי הַיּוֹסֵף וְזֶל
 גִּיּוֹ הָיוֹ רִחוּק:
 [י] אֶת־. בְּנוֹסֵת הַמִּשְׁנָה
 בְּשִׁיגֵימִּי חֲסִידֵי אֶת־
 מִבְּשִׁינֹת וּבְכָל־הַשֵּׁם אֶת־
 אֶת־:

תורה אור השלם

(א) וְנָתַן עֵקֶן אֶת הַיִּשְׁעֵי
וַיֹּאמֶר אֲמִנָּה אֲנִי כִּמְאֵית
יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְכֹאֵת
כִּבְּכֹאֵת עֲשִׂיתִי: (יהושע ב)
(ב) וּבְנֵי רֹחַ וּמְרִי וְאִיתָן
וַהֲמִין וְכִלְכֵּל וְדָרַע כָּלֵם
חֲמִשָּׁה: (דברי הימים א ב)
(ג) וּמִמָּה נֶפֶשׁ בְּהֵמָה
שֶׁלֹּמֹנָה נֶפֶשׁ תַּחַת נֶפֶשׁ:
(ויקרא כד י)
(ד) הַצִּילָה מִקֶּרֶב נֶפֶשׁ
מִי קֶלֶב יִדְדֵיהִי:
(תהלים כד כא)

[א] פסוקא וטעמא דבריה
כא כג [ב] חגיגה פ"ג
ה"כ - יב [כל הענין, חגיגה
טז; עיי"ש מורה"א ח"ד]
[ג] פסוקא דה"ה: מנ: רש"י
ד"ה דכע"ה]

פלוגמיהו דר"א ורצון: אית תניי תני. מני חלף יהודה בן טבאי
נשיא, ותניא אידך שמעון בן שטח נשיא: עובדא וכו'. מעשה
שמספרים אנשי אלכסנדריא סייעת
מסייעא ליה, יהודה בן טבאי הוון
לאכסנדריא והוון בני ירושלים
ביתבין וכו': בע"ה. כלומר אדם
שעושה לנו כל זכרנו כעל לשמו,
ש"מ שהוא היה נשיא: תרין וכו'.
שני תלמידי חכמים היו נאשקלון
אחולם יחד ושומים יחד ועוסקים
במורה יחד, מת אחד מהם ולא
גמלו חסד עמו לקביו כראוי לפי
כבודו, ובאחר זמן מת בנו של
מעין המוכס ונטלו כל בני העיר
ממלאכתו לגמול לו חסד: שרי
וכו'. החסד אחר חסד נאשקל
והנעטר ואמר אזי שאין לשונאי
ישראל שכן כלום צעוה, ונראה
לו חזירו בתלום ואמר אל תבזה
בני אדוניך כלומר החסידים, זה בן
המוכס עשה זכות אחד וקיבל שכרו
בחסד הזה, וזה, על עמנו אמר כן,
הוא עשה חסד אחד ומחפז לו
בזיון הזה שלא נגמל חסד כראוי:
ומה וכו'. ואחרי חטא עשה אותו
חסד, חלילה לאו חטא גמור עשה
כל ימיו, אלא פעם אחד הקדים
תפילין של ראש לתפילין של יד:
ומה. זכות עשה בן מעין המוכס:
חס ח"ה. חלילה לו לא עשה מנוה
הגורא ורואיה מיימיו, אלא פעם
אחד עשה סעודה לשנים ולא בוא,
אמר יצואו עניים ויאלכו הסעודה
שלא תחזק: ואית. ויש אומרים,
היה הולך דרך דרך והיה לו חסד
האין ככר לחם ונפל לדרך, ונטלו
עני אחד ולא אמר לו דבר כדי שלא
לביישו ולהאדים פניו: וחמא. וראה
חזירו המת מטייל בגנים ופרדסים
ועל מצועי מים, וראה לכן מעין
המוכס עומד על שפת הנהר לשאוף
ממנו מים לשותות ולא יכול להגיע
אל המים, והעונש הלוה מדה כנגד
מדה שנותן לו כל חפצו ולא נתן
ממנו כלום לעניים, לכן לא ישיג מה
שכח להשיג: וחמא דמרים בו.
וראה למרים בת עלי צללים חלילה
בחיטי דדיה בן פ"ה היפה מראה.
ול"נ בשורות השערות, חיטי הוא
כמו בניי חיטי (כחוטות סע). שפירושו
בין השורות, מוזיא הן שערות, וכן
עיקר: ואית. ויש אומרים ראה
זיר פתח הגיהנם תקועה בלונה*:
אמר דהו. עד מתי תהיה זו צעונת
הזה, א"ל עד שיבוא שמעון בן
שטח כלומר כשימות, מנאקלן אותה
מלונה ותוקעין בלונה, אמר להו
מה חטא שמעון בן שטח שיענש
כן, אמרו ליה שקיבל על עצמו
גדול המכשפים, לנשיא יתרוג
לכל המכשפים, וכעת הוא נשיא
ולא הרגום, והרי נמצאים שמונים
נשים מכשפות במערה נאשקלון
ומנאקלן העולם: ה"ג ודא קב"ה
והא אית וכו'. וכו"ה בחגיגה (פ"ג
ה"כ - יב): לך (ואומר) [ואומר]

אף אני ארבה שאר כל
לרבות אלא עובד ע"ז שהוא כמגדף: אית תניי יהודה בן טבאי
נשיא. סוגיא זו כמורה בפ"ג דמגיגה (ה"כ - יב) ושם יותר נאמר
על הממני דקמי החס הראשונים היו נשיאים ושניים להם אבות
בני דיינין. מממני שמעון דיהודה
בן טבאי היה נשיא שהוא הראשון
שמוג, ואית תניי דמחליף ותני
שמעון בן שטח היה נשיא: והוון
בני ירושלים. הש"ס מקלר כאלן.
והסם גרים, יהודה בן טבאי הוון
בני ירושלים צעון ממנויה נשיא
צירושם ערק ואול לאכסנדריא
והוון בני ירושלים כותבין וכו' וקאמר
הסם דחור ונתמנה לנשיא: עובדא
דאשקלון. לקמן מסייע ליה: ודא
אתגמל חסד. לא נהגו צו כבוד
כראוי. ואחר פסע מית צר מעין
מוכס והיה רשע, ונטלו כל העם
ממלאכתו לילך ולגמול חסד עס
זה, והיה זה התלמיד חזירו צוכה
ומנעטר אס ח"ו אין לשונאי ישראל
כלום בשכני: דא תבזה בני מרד.
ולא תהרהר אחריו חלילה שהכל
צדק ונמשפט, שזו הרשע עשה
אחרי מנוה וקבל זה שכרו, זה
הדניק עשה ענייה אחת וקיבל
צוה עונשו: חס. ליה שיעבור
ענייה גמורה: עבד אריסטון.
עשה סעודה לשר החל עס עבדיו
ולא בוא, ואמר יצאו עניים ויאלכו
דנלאו הכי יתקלקל. ואיכא דלמיה
שהיה מהלך דרך דרך והיה חסד
שחיו ככר לחם אחד ונפל ולקח
עני אחד ושתק ולא רצה לביישו:
והבא. והרעו עוד לזה בתלום
שאותו תלמיד מתענע צדק נפשו,
זה הרשע צר מעין מוכס חסר
כל ונפשו צרעה מתמוגג, ונראה
שעומד על שפת הנהר ורואה להגיע
למים להשיג נפשו ואינו מגיע, וכל
זה לדמיון אשר אין לנפשו מנוחה
והשקט לא יוכל: וחמא. ועוד הרעו
לו למרים בת עלי צללים שהיא
תלית בחיטי דדיה. עטימו מלאו
חלב (א"כ כ"ה) תרגומו ביהוי
אחמלאו חלב: ואית דאמרין וכו'.
ומסר כאלן. והסם גרים, אמר לון
למא דא בן אמרו ליה דהות
ציימא ומפרסמא, ואית דאמרין
דהות ציימא חד יומא ומקוה דה
תרין. כלומר על יוס אחד שהיה
מתענה היתה מתענגת ומרצת
באלה ושמייה נגד שני ימים:
עד אימת בדיון. יהא עונשה: ומה
הוא סורחניה. כל כך. ואמרו
לו על שקיבל על עצמו אס
יתמו אותו לנשיא יתרוג לכל
המכשפות המנויות, והן עכשיו
נתמנה לנשיא ואינו משגיח על
אלו שנמערות אשקלון שמחזקין
את העולם בכשפים, לך ואמרו לו
זה שער"פ יתקן זה: ואית הוא
מהימנתי. לא יאמין אותי:

אף אני אביא שאר כל הנסקלין שיהו
נתלין. מה טעמון דרבנן. מה המגדף
על ידי שפשט ידו בעיקר נתלה אף אני
ארבה שאר כל הפושטין ידיו בעיקר
להיות נתלין: אית תניי תני יהודה בן
טבאי נשיא. אית תניי תני שמעון בן
שטח נשיא. מאן דמר יהודה בן טבאי
נשיא עובדא דאלכסנדריא מסייע ליה
[ומן דמר שמעון בן שטח נשיא עובדא
דאשקלון מסייע ליה. יהודה בן טבאי הוון
בני ירושלים בעיין ממתניתיה נשיא ולא
קבל עליו. ערק ואול ליה לאכסנדריא]
והוון בני ירושלים כותבין מירושלים הגדולה
לאכסנדריא הקטנה עד מתי [בעלי שרי
בתוך ואני יושבת עגומה [בבית. [פירש
מיתי גו אילפא אמר דבורה מרתה דביתא
דקבלתון מה הוות חסירה. אמר ליה חד
מתלמידיו רבי [עיינה הוות שברה. אמר
ליה הא תרתיי גבך. חדא [דחשדתי וחדא
דאיסתכלית בה. מה אמרית יאייא בריוא.
לא אמרית אלא [בעובדא וכעס עליו ואול].
ומאן דמר שמעון בן שטח נשיא עובדא
דאשקלון מסייע ליה [תרין תלמידיו הוון
באשקלון אבלין כחדא ושתיין כחדא ולעין
באורייתא כחדא. מית חד מינון ולא אתגמל
[ליה] חסד. מית [בר מעיין מוכס ובמילת
כל מדינתא מיגמליניה חסד. שרי ההוא
תלמידא בכי ואמר ווי דילמא לית לשונאי
ישראל כלום. איתחמי ליה בחילמיה ואמר
לא תיבוי בני מרד דין עבד חד זכו ואול בה
דין עבד חד חובה ואול בה. ומה חובה עבד
חס [ליה] דלא עבד חובה מן יומיו אלא
זימנא חדא הקדים תפילין של ראש לתפילין
של יד. ומה זכו עבד בר מעיין מוכס חס
ליה דלא עבד זכו מן יומיו. אלא זימנא חדא
עבד אריסטון לבולבומייה ולא אתון. אמר
יתון מסכיני ויכלונייה דלא [ליקלקל. ואית
דמרין הוה סגי באורחא והוה תחות שיחיה
חד עגול ונפל ונסתיה חד מסכן ולא מר
ליה מידי בגין דלא מסמקא אפוי. [וחמא
ההוא תלמידא גו גנין גו פרדיסין גו מבועין
דמאי. וחמא לבר מעיין מוכס [קיים על
גוף נהרא בעי מוכסי מיא ולא מטי. וחמא
למרים בת עלי בצלים [תלייה בחיטי ביוייה.
ואית דמרין תירעת גיהנם קביעה גו אודנה.
[אמר לון [למה. אמרין ליה בגין דהות
ציימא ומפרסמא למגירתה. ואית דאמרין
דהות ציימא חד יום ומקוה לה תריין. אמר
לון [עד אימת [היא] כדיון. אמר ליה עד
דייית שמעון בן שטח [נסבין לה מן גו
אודנה ויהבין לה גו אודניה. אמר לון ומה
הוא סורחניה. אמר ליה דגרר על נפשייה
ואמר אי איתעביד נשייא קטלי לכל חרשייא
והיידן עביד ליה נשיא ולא קטלון. [אלא
מחבלין עלמא. זיל ומר ליה. אמר לון [גברא רבא
הוא ולית הוא במערת אשקלון

ואני ממירא שמא לא יאמין לי ויערני, אמרו ליה אל תירא עניו גדול הוא ויאמין לך, ואם לא יאמין לך תן לו סימן לאמת

[א] טעמון, כ"ה בש"ס. בבבלי
שם, כ"ו ובספרים נוספים:
[ב] זמן וכו' לאכסנדריא:
כ"ה בש"ס, וכענין בירושלמי
חגיגה (פ"ג ה"ב - יב):
[ג] בעלי שריי בתוך, בש"ס
אריס יושב אצלם.
בירושלמי חגיגה (שם) אריס
יושב אצלם:
[ד] בבית. בירושלמי חגיגה
(שם) נוסף עליו:
[ה] פירש מיתי וכו' ואול.
כ"ה בירושלמי חגיגה (שם)
וכענין בש"ס:
[ו] דקבלתון מה הוות
חסירה. בש"ס דאית קבלתון
וחדה הוות:
[ז] עיינה. בש"ס חדא עיינה:
[ח] דחשדתי וחדא
דאיסתכלית בה. בש"ס חדא
דאיסתכלית בה וחדא
דחשדתי דאיסתכלית בה:
[ט] עובדא וכעס עליו ואול.
בש"ס יאה בעובדא, ואקפד
עליו ופית:
[י] תרין תלמידיו. בירושלמי
חגיגה (שם) תרין תלמידיו.
בש"ס שבריה הוות בתרין
תלמידיו:
[כ] ליה. כ"ה בש"ס
בירושלמי חגיגה (שם):
[ל] בר מעיין. בש"ס
בירושלמי חגיגה (שם) בריה
דמייין, וכן בסמוך:
[מ] דחשדתי וכו'. בירושלמי
חגיגה (שם) חפדא מצטער:
[נ] ליה. כ"ה בש"ס בירושלמי
חגיגה (שם):
[ס] ליקלקל. בש"ס יפלק, [פי]
שלא יושלך לאכדור. "או
השליך עליו" (מכרד לה כ)
תרגום יונתן "או טלק עליו".
בירושלמי חגיגה (שם) יפלקון
[ואולי צ"ל יפלקון]:
[ז] וחמא וכו'. בש"ס דבית
יומין שמה דהוה חסירה
הבירה מטייה גו וכענין
בירושלמי חגיגה (שם):
[ח] קיים על גוף נהרא. בש"ס
בירושלמי חגיגה (שם) לשונו
שמות על פי הנהר:
[ט] תלייה וכו' ואית דמרין.
בש"ס בירושלמי חגיגה (שם)
ר' יצחק בר' יוסף אמר
תלייה וכו' ר' יוסף בר'
חגיגה אמר וכו':
[א] אמר לון וכו' תרין. כ"ה
בש"ס וכענין בירושלמי
חגיגה (שם):
[ב] חמא. בירושלמי חגיגה
(שם) נוסף דא בן:
[ג] חמא. כ"ה בש"ס
בירושלמי חגיגה (שם):
[ד] נסבין וכו' ויהבין לה.
בירושלמי חגיגה (שם) ואין
מריסין לה מן גו אודנה
וקביין ליה. וכענין בש"ס:
[ה] אלא תומנין וכו' במערת
אשקלון. בירושלמי חגיגה
(שם) ודא אית תמן נשין
חרשיין ויהבין גו מערתא
דאשקלון:
[ו] גברא רבא. בירושלמי
חגיגה (שם) אמא דחיל דהוא
גבר נשיא:

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

[כט. - ה"א]

(א) תענית פ"ג ה"ג - טו'; פקדו ד"ה ת, ילקו"ש בלק חשנה בשנים (ג) [מסדרין ק"ה, ילקו"ש מלכ"א ח] (ג) [מסדר קדושת פרק ז ה"ה, ילקו"ש קדושת מלכ"א] (ד) [תענית ה', מדרש משלי כה ה', ילקו"ש משלי חקקא] (ה) [מדרש מלכ"א ח' ג' פסוקא וסתרמא בלחשית ג' ב', שיעור, ילקו"ש ורמב"ם, רמב"ם ח' ג' [דברים רמב"ם ג' ד' ילקו"ש ירמיה רמב"ם]

תורה אור השלם

(א) ויקרא אלהים לנביאיו ויאמר אליהם והגבועים לא מבני ישראל הקה כי אם מיתר האמרי ובני ישראל נשבעו להם ויבקש שואל להבתם בקצתו לבני ישראל ויהודה:

(שמואל ב כא ב)

(ב) ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחרי שנה ויבקש דוד את פני יואב ויאמר יואב אל שאל ואל בית החרש על הים המית את הנבענים:

(שמואל ב כא א)

(ג) השקרו לכם פן יפתח לבכם וסורם ועברתם אלהים אחרים והשתחיתו להם:

(דברים יא טו)

(ד) ויהיה אף יי בכם ועצור את השמים ולא יהיה מטר ויבדלם לא תמן את ויבדלם ויבדלם מיתר מעל הארץ והפכה אשר יי תמן לכם:

(דברים יא ו)

(ה) ויפגעו רבבים ומלקים לא היה ויצא אשה ונתה תה לך מאת הפלם:

(דברים יא ז)

(ו) ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה כי תדם הוא יחניף את הארץ ולא יקבר לךם אשר שפך בה כי אם בדם שפכו:

(במדבר לה לו)

(ז) נשיאים ורוע נשם אין אש מתהלל במת שקר:

(משלי כד יד)

(ח) בקשו את יי כל עני הארץ אשר משפטו פעלו בקשו צדק בקשו צדקה אולי תפתרו ביום אף יי:

(צפניה ב ב)

(ט) ונתן לנו שבעה אנשים מבני והקענום ליי בנבעת שואל בחר יי ויאמר הוקדש אני אתי:

(שמואל ב כא ז)

(י) ויאמרו לו הנבענים אין לנו כסף ונתנו עם שואל ועם ביהו ואין לנו אש להמית בישראל ויאמר מה אתם אמרים אעשה לכם:

(שמואל ב כא ד)

(כ) ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נפוח אתם אתם אלהים ובעבור התייר ויראו על פניהם לבחלי תחבאו:

(שמות כ י)

(כ) ויהי עקב השמיען את המשפטים האלה ושמרתם ונעשיתם אתם ושמר יי אלהיך ואת החרש אשר נשבע לאבותיך: (דברים יב ז) (ג) ויקרא הולך לנבענים ויאמר אליהם והנבענים לא מבני ישראל הקה כי אם מיתר האמרי ובני ישראל נשבעו להם ויבקש שואל להבתם בקצתו לבני ישראל ויהודה:

(שמואל ב כא ב) (ד) והנתינים שבים בעפל וציהא וגשפא על הנתינים: (נחמיה יא כא)

לעדה ולמזבח ה' ופריך, הניחא שנעשו להיות עבדים לעדה, אלא שנחננו לעבודת ה' אין זה עונש אלא שזכו להיות משרתי המקום: תליין יהושע. הרחקתם נרפיון, שלא הרחקתם לעולם אלא מלה הדבר צדק, כימי לקרב או לרחק, וכולא קרא הכי דייק דכתיב ויתנס יהושע לחוטני עיני לעדה ולמזבח עד היום הזה אל המקום אשר יבחר, מאי קאמר אלא ה"ק ויתנס לעדה עד היום שיצא זה שיצא מוצא במקום אשר יבחר לבית ה', וזה דוד שזנה מוצא בגורן לרנון (שמואל ב כד כד) כי הוא המקום אשר נחר למקדש ה' עם שמואל הנביא, כליפין (נחמיה ד: מקרא (שמואל ב יט יט) וישנו צניות ברהם, ונקדושו (פ"ד ה"א מו), הגירסא מליין דדוקא, וספירסתי: מי שהוא עתיד לבנות בית הבחירה, לאו דוקא, אלא מי שיצא מוצא במקום הנבחר ממנו בית הבחירה כמסמך: ה"ג בא דוד וריחקו שנאמר והגבוענים וכו': עבדים, מדה כנגד מדה, הס מכשיתם זה' אף הוא מסמך פניו מנס: ויגילו עריות, הוא ממטיר נמקום שאינו ראוי לו, אף הקצ"ה ממטיר במקומות שאין לריקן להם כדכתיב וצבלי ר"ה דף י"ו (ע"ג), וכתיב (משלי יו כ) כי צעד אשך וזנה עד כזר להם שהאשה קרויה להם כדכתיב (נחמיה יט ו) כי אם להם, אשר הוא אסור: וישפכי דמים, מועים ויפח הארץ, לפיכך הגשמים נעצרים והארץ שממה. אי נמי הוא שופך דם נמקום שאין ראוי, אף הנמקום צ"ה שופך הגשם במקומות שאין לריקן: כי הדרם הוא יחניף את הארץ, לריש נוטריקון כי הדם יתן אף על הארץ, שלא ירדו גשמים: אף פוסקין צדקה ברבים וכו'. אומרים הרבה ואפילו מעט אינם עושים, עונשם שנתנו וזר רב צדק ואפילו מעט לא יתנו. אי נמי שאומרים לעשות ואין עושים, כך נשלים ונראו צדק כאלו ירד המטר ורוח צא ומנשז בהן וגשם אין, כמעשה איש המתהלל צמתת שקר: ה"ג בדרק דוד בב' דורו ולא מוצא. שעברו צדק מהן ולא נעשו עליו: את

ניחא לעדה ולמזבח ה'. אלא שתליין יהושע ברפין אמר אני [לא] מרחיקין ולא מקרבין אלא מי שעתיד לבנות בית הבחירה דארת דעתו לקרב יקרב ואת דעתו לרחק ירחק ובא דוד וריחקו [שנאמר] והגבוענים לא מבני ישראל המה. ולמה ריחקו. על שם ויהי רעב בימי דוד שלש שנים וגו'. אמר דוד בעון [שלשה דברים גשמים נעצרו עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים. עבודה זרה דכתיב] פן יפתח לבכם וסמך ליה [ועצור את השמים. גילוי עריות דכתיב] וימנעו רביבים ומלקושים לא היה ומצא אשה זונה היה לך. שפיכות דמים שנאמר כי הדרם הוא יחניף את הארץ. ויש אומרים [אף פוסקין צדקה ברבים ואינן נותנים דכתיב] נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר. בדרק דוד בכל [דרכיו ולא מצא אחד מהן. התחיל שואל באורים ותומים הדא הוא דכתיב] ויבקש דוד את פני ה'. אמר ר' לעזר כתיב [בקשו] [את] ה' כל עניו ארץ אשר משפטו פעלו וגו' [מהו אשר משפטו פעלו. שהוא עושה משפט ופעלו באחת] ויאמר ה' אל שואל

ניחא לעדה ולמזבח ה'. ויאמר ה' אל שואל עמו חסד ואל בית הדמים ש"א עבודה זרה דכתיב [פן יפתח לבכם] וסמך ליה [ועצור את השמים. גילוי עריות דכתיב] וימנעו רביבים ומלקושים לא היה ומצא אשה זונה היה לך. שפיכות דמים שנאמר כי הדרם הוא יחניף את הארץ. ויש אומרים [אף פוסקין צדקה ברבים ואינן נותנים דכתיב] נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר. בדרק דוד בכל [דרכיו ולא מצא אחד מהן. התחיל שואל באורים ותומים הדא הוא דכתיב] ויבקש דוד את פני ה'. אמר ר' לעזר כתיב [בקשו] [את] ה' כל עניו ארץ אשר משפטו פעלו וגו' [מהו אשר משפטו פעלו. שהוא עושה משפט ופעלו באחת] ויאמר ה' אל שואל

ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים אל שואל שלא עשיתם עמו חסד ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים. שלח דוד וקראו אמר להם מה לכם ולבית שואל. אמרו לו על ידי שהמית ממנו שבעה אנשים שני חומבי עצים ושני שואבי מים וסופר וחזן ושמש. אמר לון ומה תון בעון. אמרו ליה [ותון לנו שבעה אנשים] [מבניו] והוקענום לה' [בנבעת שואל]. אמר לון ומה הנייה יש לבון אין אינן מתקמלין סבו לבון כסף ודב. אמרו ליה [אין לנו כסף וזהב עם שואל ועם ביתו. אמר דילמא בהתין אילין מן אילין. הוה נסיב כל חד וחד מינן ומפיים ליה קומו] נפשיה והוא לא מקבל עליו הדא הוא דכתיב אין לנו כסף וזהב אין לי כתיב. באותה שעה אמר דוד [שלשה מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל בוישנין ורחמנין וגומלי חסדים. בוישנין דכתיב] [ובעבור תהיה יראתו על פניהם וגו'] [זה סימן לבוישנין שאינו חוטא. וכל שאין לו בושת פנים דבר בריא שלא עמדו אבותיו על הר סיני]. רחמנין דכתיב [ונתן לך רחמים ורחמך והרבך. גומלי חסדים דכתיב] [ושמר ה' אלהיך לך את חברית ואת החסד. ואלו אין בהן אחת מהן] [מיד עמד] [ורחקן] [שנאמר] [הגבוענים לא מבני ישראל המה. יואף עזרא בא וריחקן] [שנאמר] [הנתינים] [יושבים בעופל וציהא וגשפא על הנתינים.

ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים אל שואל שלא עשיתם עמו חסד ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים. שלח דוד וקראו אמר להם מה לכם ולבית שואל. אמרו לו על ידי שהמית ממנו שבעה אנשים שני חומבי עצים ושני שואבי מים וסופר וחזן ושמש. אמר לון ומה תון בעון. אמרו ליה [ותון לנו שבעה אנשים] [מבניו] והוקענום לה' [בנבעת שואל]. אמר לון ומה הנייה יש לבון אין אינן מתקמלין סבו לבון כסף ודב. אמרו ליה [אין לנו כסף וזהב עם שואל ועם ביתו. אמר דילמא בהתין אילין מן אילין. הוה נסיב כל חד וחד מינן ומפיים ליה קומו] נפשיה והוא לא מקבל עליו הדא הוא דכתיב אין לנו כסף וזהב אין לי כתיב. באותה שעה אמר דוד [שלשה מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל בוישנין ורחמנין וגומלי חסדים. בוישנין דכתיב] [ובעבור תהיה יראתו על פניהם וגו'] [זה סימן לבוישנין שאינו חוטא. וכל שאין לו בושת פנים דבר בריא שלא עמדו אבותיו על הר סיני]. רחמנין דכתיב [ונתן לך רחמים ורחמך והרבך. גומלי חסדים דכתיב] [ושמר ה' אלהיך לך את חברית ואת החסד. ואלו אין בהן אחת מהן] [מיד עמד] [ורחקן] [שנאמר] [הגבוענים לא מבני ישראל המה. יואף עזרא בא וריחקן] [שנאמר] [הנתינים] [יושבים בעופל וציהא וגשפא על הנתינים.

ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים אל שואל שלא עשיתם עמו חסד ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים. שלח דוד וקראו אמר להם מה לכם ולבית שואל. אמרו לו על ידי שהמית ממנו שבעה אנשים שני חומבי עצים ושני שואבי מים וסופר וחזן ושמש. אמר לון ומה תון בעון. אמרו ליה [ותון לנו שבעה אנשים] [מבניו] והוקענום לה' [בנבעת שואל]. אמר לון ומה הנייה יש לבון אין אינן מתקמלין סבו לבון כסף ודב. אמרו ליה [אין לנו כסף וזהב עם שואל ועם ביתו. אמר דילמא בהתין אילין מן אילין. הוה נסיב כל חד וחד מינן ומפיים ליה קומו] נפשיה והוא לא מקבל עליו הדא הוא דכתיב אין לנו כסף וזהב אין לי כתיב. באותה שעה אמר דוד [שלשה מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל בוישנין ורחמנין וגומלי חסדים. בוישנין דכתיב] [ובעבור תהיה יראתו על פניהם וגו'] [זה סימן לבוישנין שאינו חוטא. וכל שאין לו בושת פנים דבר בריא שלא עמדו אבותיו על הר סיני]. רחמנין דכתיב [ונתן לך רחמים ורחמך והרבך. גומלי חסדים דכתיב] [ושמר ה' אלהיך לך את חברית ואת החסד. ואלו אין בהן אחת מהן] [מיד עמד] [ורחקן] [שנאמר] [הגבוענים לא מבני ישראל המה. יואף עזרא בא וריחקן] [שנאמר] [הנתינים] [יושבים בעופל וציהא וגשפא על הנתינים.

ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים אל שואל שלא עשיתם עמו חסד ואל בית הדמים על אשר המית את הנבענים. שלח דוד וקראו אמר להם מה לכם ולבית שואל. אמרו לו על ידי שהמית ממנו שבעה אנשים שני חומבי עצים ושני שואבי מים וסופר וחזן ושמש. אמר לון ומה תון בעון. אמרו ליה [ותון לנו שבעה אנשים] [מבניו] והוקענום לה' [בנבעת שואל]. אמר לון ומה הנייה יש לבון אין אינן מתקמלין סבו לבון כסף ודב. אמרו ליה [אין לנו כסף וזהב עם שואל ועם ביתו. אמר דילמא בהתין אילין מן אילין. הוה נסיב כל חד וחד מינן ומפיים ליה קומו] נפשיה והוא לא מקבל עליו הדא הוא דכתיב אין לנו כסף וזהב אין לי כתיב. באותה שעה אמר דוד [שלשה מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל בוישנין ורחמנין וגומלי חסדים. בוישנין דכתיב] [ובעבור תהיה יראתו על פניהם וגו'] [זה סימן לבוישנין שאינו חוטא. וכל שאין לו בושת פנים דבר בריא שלא עמדו אבותיו על הר סיני]. רחמנין דכתיב [ונתן לך רחמים ורחמך והרבך. גומלי חסדים דכתיב] [ושמר ה' אלהיך לך את חברית ואת החסד. ואלו אין בהן אחת מהן] [מיד עמד] [ורחקן] [שנאמר] [הגבוענים לא מבני ישראל המה. יואף עזרא בא וריחקן] [שנאמר] [הנתינים] [יושבים בעופל וציהא וגשפא על הנתינים.

א מיי פ"ט מהלכות אסורי זנות הלכה כ':
ב מיי ט"ז מהלכות נדר:
ג מיי ט"ז הלכה כ':

שינויי נוסחאות

- (א) בריש, בירושלמי קידושין (פ"ד ה"א - מו), בדרום, בבבלי (נשא ח ד) בדרום, בריש בריש:
(ב) פ"א, כ"ה בירושלמי קידושין (שם) ובבבלי (שם) [ג] דארת דעתו, בירושלמי קידושין (שם) ואת שיעורו, בבבלי (שם) [אם ראתה דעתו:
(ד) שנאמר, כ"ה בירושלמי קידושין (שם):
(ה) שלשה זכר ויש אומרים אף פוסק, בירושלמי קידושין (שם) ותענית (פ"ג ה"ג טו - טז) ארבעה דברים וכו' ופוסקין:
(ו) ופגעו, בירושלמי קידושין (שם) מיתר קרא דלעיל מיתר (שם) ונחמיה ארץ מיתר, ונחמיה:
(ז) דרבי, בירושלמי קידושין (שם) דורו, וכן במבאר בבבלי (שם) וכן תניה בקה"ע:
(ח) את, כ"ה בבבלי בירושלמי קידושין (שם):
(ט) מהו וכו' מאת, כ"ה בירושלמי קידושין (שם):
(י) אל וכו' ואל, כ"ה בבבלי בבבלי ובדפוסים ובירושלמי קידושין (שם) ובבבלי (שם) [על וכו' ועל, וכן בסמך]:
(כ) בבבלי, כ"ה בבבלי בירושלמי קידושין (שם) בבבלי שואל, כ"ה בבבלי ובדפוסים ובירושלמי קידושין (שם):
(ל) נפשיה וזהו אל וכו' אין לו, בירושלמי קידושין (שם) נפשיה וזהו אמר ליה מה הנייה אית לך דאוינון מתקמלין, סב לך זהב וסב. וזהו אמר אין לנו:
(מ) ובעבור, כ"ה בבבלי ובירושלמי קידושין (שם):
(נ) ונשתרוב לבאן מראש תפסוק כי לבעבור נסות וגו':
(ס) זה סימן וכו' סיני, כ"ה בירושלמי קידושין (שם):
(ע) מיד עמד וכו' שנאמר וכו' שנאמר, כ"ה בירושלמי קידושין (שם):
(פ) וישפא בעופל וציהא וישפא על, כ"ה בבבלי בבבלי ובדפוסים וזו וישפא בעופל וציהא וישפא על:

הנהגות וצינונים

- א. רבינו נתן פירשו בדר"ה וכו' וכו' שהיו, ע"פ הגירסא בקידושין (פ"ד ה"א - מו):
ב. נוסף ע"פ פירוש רבינו בקידושין שם:

[illegible]

לֹא הָיוּ קוֹבְרִין אוֹתָם בְּקִבְרוֹת אֲבוֹת
אֵלֶּל לְדִיק: שְׁתֵּי קִבְרוֹת הָיוּ מִתּוֹ
קוֹבְרִין מִי שֶׁנִּתְחַיֵּב מִיתָה מִתּוֹמָה אִל
וְהַלְתָּה גַּמְרִי לֶהֱן שָׁמַי וְלֹא אֲרֻצָּה
מִחֲלָה לִמְקוֹם אַחֵר: אֵינן בּו מוֹשֶׁם
לִיקוּט עֲצָמוֹת. לִהְתַּחֲבֹל עֲלֵיוּ צָרוֹן
בְּיוֹם, כִּדּוֹן שֶׁהוּא מוֹנֵה עֵדִין בָּאָרוֹן
שֶׁהִיא כִּדּוֹן הו"ל כְּקִבּוֹר וְלֹא
אֵינן צו לִיקוּט עֲצָמוֹת: הִדָּא דִּאֵת
אֲמַר. לֹא אֲמַרְן אֲלֵה שֶׁהוּא מוֹנֵה
בָּאָרוֹן שֶׁל אֲבֹן שֶׁהוּא כִּקְרַעַת וְהו"ל
כִּאֵילוֹ לֹא מִיטְלָטְלוּ מִקְדִּישֵׁמוֹן: אֲבָל
בָּאָרוֹן שֶׁל עֵץ. כִּיֹּן שֶׁהֶעֱצָמוֹת
מִיטְלָטְלוּ מִמְּקוֹם שֶׁנִּקְבְּרוּ לִמְקוֹם
אַחֵר, יֵשׁ בָּהֶן מִשּׁוֹם לִיקוּט הָעֲצָמוֹת
וְחַיִּיב לִהְתַּחֲבֹל: אֲפִילוֹ בָּאָרוֹן שֶׁל
עֵץ. נִמְי הו"ל כְּקִבּוֹר וְאֵין צו
מִשּׁוֹם לִיקוּט הָעֲצָמוֹת, וְאִיזְהוּ
שֵׁם צו מִשּׁוֹם לִיקוּט הָעֲצָמוֹת
הַעֲבִירִין בְּצִדָּה שֶׁמִּלְבִּישִׁים סִמּוֹךְ
לְבָשֶׁר דּוֹדֵאֵי אֵין דְּרָךְ לִהְיוֹתָם
כָּך: ה"ג אִיזְהוּ לִיקוּט מַעֲבִירִין
בְּאִפְקִרְסִין מִמְּקוֹם לִמְקוֹם. וְתִנִּי
כֵּן לִיקוּט עֲצָמוֹת מִלֶּמַּקְט עֲצֵם
עֲצֵם מִשִּׁיתֵּי אֲבָל הַבִּשְׂר. חֲגִי
בִּשֶׁם ר' זְעִירָא לִיקוּטֵי עֲצָמוֹת
בְּשָׁמוּעִין. תִּנִּי אֵין שְׁמוּעָה לִיקוּטֵי
עֲצָמוֹת. אִיזְר' חֲגִי וְכו'. וְכִי
בְּמוֹעֵד קֶטָן (פ"א ה"ה - ג), וְה"פ
וְתִנִּי נִמְי הִכִּי מִלֶּמַּקְט עֲצֵם אֵל
עֲצֵם שִׁמ' אֵין לִיקוּט עֲצָמוֹת אֲלֵה
כְּשֶׁמִּלְקָט עֵסֶל אֵל עֵסֶל אֲלֵה אֵל
מַעֲבִירִין בָּאָרוֹן לֹא כְּלוֹם הוּא. חֲגִי
בִּשֶׁם ר' זְעִירָא אֲמַר לִיקוּט עֲצָמוֹת
בְּשָׁמוּעִין, שִׁינֵן שׁוֹין אָף אֵם שִׁמֵּעַ
שֶׁנִּלְקָטוּ עֲצָמוֹת אֲבִיו וְאִמּוֹ מִתַּחֲבֹל
עֲלֵיהֶן, וּבִצְרִיחָא תִנִּי אֵין שְׁמוּעָה
לִיקוּטֵי עֲצָמוֹת, דּוֹקֵל אֵל הוּא
שֶׁלֹּא שֶׁעַת לִקְטוֹה לִמְקוֹם אֲבִיו בְּלֹא
הִכִּי לֹא: וְהוּא. ר' חֲגִי צָר לִמְךָ
לֵלֵךְ פְּלִיג אֲבִירִיחָא, דֵּהֵךְ דִּחִי
אֵין שְׁמוּעָה וְכו', הִיִּינוּ אֵם שִׁמֵּעַ
שֶׁנִּלְקָטוּ עֲצָמוֹת אֲבִיו בְּיוֹם אֲחִמּוֹל
הוּא דִּחִי מִתַּחֲבֹל, וְהֵךְ לִמְךָ
הוּא לִיקוּטֵי עֲצָמוֹת כְּשִׁמוּעָה, הִיִּינוּ
שִׁמֵּעַ צו בְּיוֹם שֶׁנִּלְקָטוּ: מִתַּחֲבֹל
אֲע"פ שֶׁלֵּה הִיא שֶׁס': נִיקוּבִי.
שֶׁם מִסֵּם: אֵין שִׁימְרֵךְ לִיקוּטֵי
עֲצָמוֹת. וְאִפִּילוֹ כֹּל שֶׁהוּא חַיִּיב

תירו. לפי שאין קוברין רשע
קנים לבית דין. לפי שאין
לל מי שנחמץ מיתתו קלה,
: גמ' ממקום. שהיה מונח
(6) הלינו לכבודו להביא
אינו עובר עליו בלא
קוברין (8) אותן בקברות
קברות היו מתוקנין (12)
ולנשרפין ואחד לנהר
זו בלבד וכו': תני (7)
למקום אין בו משום
אחא הדא דתימר בא
עץ יש משום ליקוט
אפילו בארון עץ אין בו
אי זהו ליקוט עצמות
ממקום למקום. ותני
מלקט עצם עצם משום
בשם ר' זעורה ליק
תני אין שמועה לליקוט
חגי' והוא ששמע
יש שמועה לליקוט
לליקוט עצמות. תני
אין שיעור לליקוט
לר' לא דכפרא לקריו
ולא ליטמות כר' ויסי
כשמועין. אי זהו ל
עצם עצם (16) משיאאכ
עצמות דאין אומר עץ
ברכת אבלים ולא תני
ברכת אבילים (17) מה
(17) הכנסת. אלו הן ת
שהן אומרים בשורה.
דברים. מה הן דברים
יקלוסין: הלכה י
הבשר (19) היו מלקטין
אותן במקום. (20) והקרו
שלוש העדים ואת
דעו שאין בלבינו על
(19) ולא היו מתאבלין
איניה לא בלב: גמ'
תני בראשונה דהיו
וקוברין אותן במהמ
היו מלקטין אותן וק

וְלֹא הָיוּ קוֹבְרִין אוֹתָן בְּקִבְרוֹ
 56לֵדִיק: אֵלֶּה שְׁתֵּי קִבְרוֹ
 קוֹבְרִין מִי שְׁנֵהֶיִם מִיתָה חֲדָה
 וְהַלְבָּתָּה גִּמְרָלָה לֹה שְׁנֵים וְלֹא

א לֹא אַרְוֹן וְתַכְרִיכִין
 ז תַּעֲשֶׂה. א^א וְלֹא הָיוּ
 אֲבוֹתֵיהֶן אֵלֶּה ¹³⁰שְׁנֵי
 בֵּית דִּין אֶחָד לְנִסְמָקִין
 גִּין וְלִנְחֻנְקִין: גִּמ' וְלֹא
 הַמַּעֲבִיר אַרְוֹן מִמָּקוֹם
 ו לִיקוּט עֲצֻמוֹת. אִמֵּר ר'
 דָּוִן ¹³¹שִׁישׁ אֲבֵל בֶּאֱרוֹן
 ע עֲצֻמוֹת. ¹³²אִמֵּר ר' יוֹסִי
 ו מִשּׁוֹם לִיקוּט עֲצֻמוֹת.
 ז [מַעֲבִירִין ¹³³בִּאִפְקָרְסִין
 ח כֵּן לִיקוּט עֲצֻמוֹת
 ט וְתֹאכֵל הַבֶּשֶׂר. ר' חֲגִי
 י וְיָטִי עֲצֻמוֹת כְּשִׁמְעוֹן.
 יא וְיָטִי עֲצֻמוֹת. אִמֵּר ר'
 יב לְמַחֵר אֲבֵל בּוֹ בְּיוֹם
 יג עֲצֻמוֹת. ¹³⁴וְיֵשׁ שִׁיעוּר
 יד נִיקוּמְכִי קוֹמִי ר' זְעִירָא
 טו עֲצֻמוֹת. ¹³⁵ר' מְנִי הוֹרִי ל
 טז ע' וְלִהֲתֹאכֵל כִּר' אַחָא
 טז (תְּנִי לִיקוּטֵי עֲצֻמוֹת
 יז קוּט עֲצֻמוֹת הַמִּלְקֻט
 יח לְהַבְשֵׁר). תְּנִי ¹³⁶לִיקוּט
 יט לִיהֵן קִינִים וְנִהִי ¹³⁷וְלֹא
 כ חוֹמִי אֲבֵלִים. 'אֵלוֹ הֵן
 כא שֶׁהֵן אוֹמְרִים בְּבֵית
 כב חוֹמִי אֲבֵלִים ¹³⁸[מָה]
 כג תְּנִי אֲבֵל אוֹמֵר עֲלִיהֶן
 כד רַבֵּן דְּקִיסְרִין אִמְרִין
 כה תְּנִי ¹³⁹[מ' ¹⁴⁰וְ] תֹּאכֵל
 כו אֵת הָעֲצֻמוֹת וְקוֹבְרִין
 כז בֵּין בֶּאֱין וְשׁוֹאֲלִין ¹⁴¹אֵת
 כח שְׁלוֹם הַדִּינִין כְּלוֹמֵר
 כט יִכְסֶּם שְׁדִין אִמַּת דְּנָתָם.
 ל אֵלֶּה אוֹנָנִים שְׁאִין
 לא ' נֹתֹאכֵל הַבֶּשֶׂר וְכו':
 לב מִלְקֻטִּין אֵת הָעֲצֻמוֹת
 לג וְרוֹת. נֹתֹאכֵל הַבֶּשֶׂר
 לד קוֹבְרִין אוֹתָן ¹⁴²בֶּאֱרוֹרִים.

ת אבותיהו. לפי שאין קורבנין רשע
ת היו מתקנין ב"י. לפי שאין
מורה אלל מי שנתייב מיהם קלה,
אזרע: ג' אין בו משום ליקוט
עצמות. לענין שיהא צריך המהאלל
עליהן, דק"ל (מ"ק טו.) המלקט
עצמות אציו ואמו ה"ו מתחלל
עליהן כל היום כולו, אבל הכא כיון
למעצרו צארוו הוה לקצרו במקום
אחר אין בו משום ליקוט עצמות
ממש. וגרסינן להא בפ"ח דפסחים
(ה"ב עז:) ובפ"ק דמ"ק (ה"ב א:)
ההא דתימר בארון שיש. דבהא
לא הוי כליקוט עצמות ממש, משום
דצארוו של שום מתקין ציוהו,
אלל צארוו של עץ כיון דעשוי לירקב
הוי כמלקט עצמות לקצרו במקום
אחר ומתחלל עליהן: ר' יוסי. פליג,
לפ"י המעציר צארוו של עץ כיון
דלא ליקט ממש אין בו משום
דין ליקוט עצמות: א"א איהו
ליקוט עצמות. חסר כהן. וה"ג
שם, איהו ליקוט עצמות מעבירין
באפקרסין במקום פקוקים ותני
בן ליקוט עצמות מלקט עצם
עצם משיחאב"ל הבשר: א"א
הגיי. הכס גרסינן מקודס תני
אין שמויה לליקוט עצמות. אם
לא היה שם שמוע שליקטו
עצמות אציו, אין לו דין יום שמועה
להתחלל עליהן: א"ר הגיי והוא
ששמועה צארוו. דהא איהו דליקו
דין יום שמועה קרובה, אלל אם
שמע בו ציוס שליקטו יש שמועה
לליקוט עצמות, והוי כמו שהוא
שם ומתחלל עליהן: גיקומבי. שם
חכס: אין שיעור לליקוט עצמות.
וואפ"י שם שהוא מתחלל עליהן.
ליקוט וזההאב"ל א"א. אהא. לענין
הורי כ"ר אחא לומרלו, דצארוו
של עץ הוי כליקוט עצמות לקצרו
ולהתחלל עליהן: ו"א ליטמות כ"ר
יוסי. לומר דלענין שלא ליטמות
להלן אם כהן הוא, דק"ל לאציו
צומן שהוא שלם ולא צומן שהוא
חסר, והמלקט עצמות אציו ואמו
אין מטמא לכן: כ"ר יוסי. לומר
לאפ"י ל"ר יוסי, דאף ר' יוסי לא
אמר דצארוו של עץ לא הוי כליקוט

תאכל ולקרוע, אבל לחומרנו מודה
בצמות בשמועתו. כדן שמועה
וכן נמי בליקוט עצמות כל דיני
י' כשמוען ממנו, כלומר כדן ליקוט
עיל דז' ביום י' שמועה לליקוט
ש' שמועה ממנו ומימה, ויזאב דז'
ב' ה' ה' ב' כד נחפז לו במימות
במימות: וז' היו מתאבדין. שאין
עילות חלה משיסום הגולל, ובאותו
שאל נעמרה כפרתו עד שיתעבל
ז' אדמו: שאין אנינה אלא בבב.
ברייטא זו הוציא בזמ"ק א"ס (פ"א)
ש' עצמות אביו ולמו וכו'. ומפרש
במהמורות. בשמות עמוקות בלא
: בארזים. בלרון של ארזים:

וה"פ אחר מיתה היו

[illegible]

במקום. כ"ה גם בנוסח המשנה שבפיה"מ
זוהא במלאכ"ש. במשניות ובבבלי (שם) **ב**
ו"ק (שם) **היו קובצין** אותו במהמורות. וכן

ואותן בארזים. וכו' צמ"ק (פ"א ה"א - א, ו) וה"פ אחר מימה היו

לימודים יומיים בקהילות הקודש | היכל התורה מירון | ל"ג בעומר תשע"ח

הלכות שבת סימן שח

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק מח]

דאז דרך לזרק אותה בין שברי מתכות⁽⁷⁰⁾. ואם יחדה מבעוד יום⁽⁷¹⁾ לאיזה תשמיש, הרי כלי ומתיר לטלטלה⁽⁷²⁾.

70) ואף על פי שלענין שברי כלים כתב השו"ע לעיל (ס"ו), שכל שראויים לשום מלאכה אין דינם כמוקצה, ביאר הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פנ"א ס"ק א) שמחט שניטל חורה אי אפשר להשתמש בה שימוש מצוי, מה שאין כן שברי כלים, שראויים לכסות בהם כלי, וכיסוי כלי שימוש מצוי הוא.

71) ויחוד הנעשה בשבת עצמה, כתב הקצות השלחן (סי' קט בדה"ש ס"ק יב) שאינו מועיל, שאם נשברה המחט בערב שבת, כבר נעשתה מוקצה בבין השמשות, ומיגו דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא, ואם נשברה בשבת, יתכן שאין היתר ליחודה ולעשותה כלי בשבת. מאידך, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"כ הע' קמט*) שאין איסור לעשות בשבת כלי על ידי מחשבתו.

72) ובשיעור הזמן שעבורו צריך לייחד את הכלי, כתב החזו"א (או"ח סי' מג ס"ק יג) שכיון שאין הדרך לייחד מחט לנטילת קוץ, אם ייחודה לזמן קצר בלבד, ובליבו יודע שעתיד הוא לזרוקה בין הגרוטאות, אין מועיל ייחודה להתירה בטלטול, ורק אם ייחודה לעולם נחשבת היא ככלי ומותר לטלטלה, וכעין המבואר בשו"ע להלן (סכ"ב).

[ביה"ל ד"ה הקוץ]

ומכל מקום אפלו כזה חלק עליז בעל תמר-משה וסבירא לה דמתיר⁽⁷³⁾. ובמשנ"ב לקמן (סי' שכח ס"ק פח) נקט כדעת המג"א. ובביאור שיטתו כתב (שם, ובשעה"צ שם ס"ק סג), שאף על פי שחז"ל התיירו איסורים דרבנן משום צער, מ"מ כיון שאפשר להוציא את הקוץ בלא הוצאת דם, אין לעבור איסור שלא לצורך. וראה מה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק נא]

ואם זרקן לאשפה⁽⁷⁴⁾ וכו', ובמחצלת שלמה, אפלו זרקן לאשפה מתיר, דבטלה דעתו אצל כל אדם⁽⁷⁵⁾.

74) וכלי שנעשה בשבת מוקצה מחמת חסרון כיס, כגון שחשב עליו בשבת שיהיה עומד לסחורה, כתב התהלה לדוד (ס"ק ט, ולקמן סי' שלא ס"ק ז) שאם חזר בו ורוצה להשתמש בו, שוב אין דינו כמוקצה, אך אם אינו רוצה להשתמש בו, אלא רק לטלטלו לצורך גופו של הכלי, צידד (שם) שדינו כמוקצה. והגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"כ הע' עח) הסתפק אם דינו כשיירי מחצלת שנזרקה בשבת, שכיון שלא נשתנתה במציאות לא חל עליה דין מוקצה בשבת, או שמא שונה דינו של חפץ שנעשה בשבת מוקצה מחמת חסרון כיס, לפי שנשתנתה למעלותא.

75) ודבר מאכל שנזרק לאשפה, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ שם הע' צא) שיתכן שדינו כמוקצה, לפי שלא יוציאווה משם, מה שאין כן כלי, שיכולים העניים להוציאו. [על כלים חד פעמיים ובקבוקים שנזרקו לאשפה, ראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל (ס"ו ד"ה ואם)].

[משנ"ב ס"ק נב]

דחזין לעניים⁽⁷⁶⁾ וכו', דלעשירים אסור לטלטל⁽⁷⁷⁾.

76) ובזמנינו, שאף העניים אינם מחשיבים מטליות שיש בהן שלש על שלש אצבעות, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' מ אות ב) שנראה שדינן כמוקצה גמור, וכן דעת הגר"ש אלישיב (הלכות שבת בשבת ח"ב פ"כ הע' 8).

77) וביאר להלן (ס"ק קע), שדברי השו"ע כאן שמותר לטלטל שיירי מטלניות אינם אמורים אלא במטלניות השייכות לעני, שהואיל ולבעליהן אינן נחשבות כמוקצה, אין דינן כמוקצה אף לעשירים. והוסיף, שלדעת הט"ז אין היתר זה נוהג אלא בעשיר הדר בבית העני. אכן, החזו"א כתב (או"ח סי' מג ס"ק כ), שאף אם אין העשיר דר בבית העני, מותר לו לטלטל.

[שעה"צ ס"ק נה]

דבהניח בקפסא אפלו לעשירים מתיר⁽⁷⁸⁾.

78) והחזו"א כתב (או"ח סי' מג ס"ק יט) שאין ההנחה בקופסה מועילה, אלא אם כן ייחד אותן לתשמיש.

[משנ"ב ס"ק נד]

והרי פשירי מחצלאות⁽⁷⁹⁾.

79) ושיירי מטלניות שלא היו בתחילה אלא חתיכת בד בעלמא, או שבאו מבגד גדול העומד לתפירת בגדים, כתב החזו"א (או"ח סי' מג ס"ק יט) שלכל הדעות שיעור חשיבותן הוא שלש על שלש אצבעות לעניים ושלשה על שלשה טפחים לעשירים, הואיל ועד עכשיו לא היו כלי שימושי.

[משנ"ב ס"ק נו]

אפלו הכי פריי⁽⁸⁰⁾ וכו', שפ"דו מתקנים המנעלים⁽⁸¹⁾.

80) ומבואר, שאף איסור ברירה אין בזה. וכן בהסרת עטיפה של סוכריה, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ג הע' קיד) שאם אין הסוכריה דבוקה בה, אין בכך משום איסור ברירה, כשם שאין איסור ברירה בהסרת הנעל מהדפוס. אכן אם הסוכריה דבוקה לעטיפה, אין להסירה אלא סמוך לאכילה. וראה מה שכתבנו לקמן (סי' שכח ס"ק פג).

81) ולא רק לתקן את המנעלים אסור, אלא אף להניח את הדפוס בתוך הנעל על מנת לפשט את קמטיה, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' נח) שאסור, משום איסור מתקן מנא. אכן, לשמור על צורת הנעל הקיימת שלא תשתנה, דעת הגרש"ז אויערבך והגר"ש אלישיב (שלמי יהודה פ"ד ס"ק יח) שמותר, וכן מבואר בתורת שבת (סי' שב ס"ק יג).

[משנ"ב ס"ק נז]

לשמש הדפוס מתוך המנעל⁽⁸²⁾ וכו', טוב יותר שישמיט המנעל מעליו⁽⁸³⁾.

82) אמנם לעיל (ס"ק יב) כתב שאם יכול לטלטל כלי שמלאכתו להיתר במקום לטלטל את הכלי שמלאכתו לאיסור, אסור לטלטל את הכלי שמלאכתו לאיסור. [וראה שם מה שכתבנו בזה].

83) וכן כביסה התלויה באטבים, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פנ"ה ס"ק ד) שהואיל ונחשבים האטבים ככלים שמלאכתם לאיסור [כמבואר בפמ"ג א"א ס"ק לא], יש לשמוט את הבגד מהאטבים, ולא להסיר את האטבים, כשאפשר לעשות כן בלא שישרו האטבים.

[שעה"צ ס"ק נט]

ואם נפל שולי המנעל מתחתיו, פשוט דגם בשלנו בטל שם פלי⁽⁸⁴⁾.

84) ונעל שנשמש ממנה העקב, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פנ"ה ס"ק ה) שאם נשארה כולה בגובה שווה ואפשר ללכת בה, אין דינה כמוקצה, אף על פי שההליכה בה אינה נוחה.

[משנ"ב ס"ק ס]

התירו לו לכוף כדי שלא יאבד⁽⁸⁵⁾.

85) אמנם, לקמן (סי' שלד ס"ק ז) כתב שאין היתר לטלטל מוקצה במקום הפסד.

[משנ"ב ס"ק סא]

והרי קפסא⁽⁸⁶⁾.

86) ובטעם הדבר שבגמי לח אין איסור קושר, כתב הרמב"ם (פ"י מהל' שבת ה"ד, והובא לקמן סי' שיו ס"ק לד) שראוי הוא למאכל בהמה, ואין איסור קושר במאכל בהמה. אמנם בביה"ל שם (ס"ה ד"ה עניבה) כתב, שלדעת רש"י (שבת קנז, ב) והרמ"א לקמן (סי' שכד ס"ד) יש איסור קושר אף במאכלי בהמה.

[ביה"ל ד"ה שירי מטליות]

ברמב"ם איתא סתם שפרי בגדים⁽⁸⁷⁾.

87) וסמרטוט שנשחק ובלה, כתב החזו"א (או"ח סי' מג ס"ק יט) שאין דינו כשיירי בגדים, ולפי הדעה הראשונה אסור לעניים לטלטלו אם אין בו שלשה טפחים, אלא אם כן יחדווה לשימוש מערב שבת.

הלכות שבת סימן שח

באר הגולה קז

(מז) *הקוץ. בנטל חדה או (כ) חור שלה, אסור, (מח) *וחדשה שלא נקבה עדין, מתר: יב (מט) *ישירי מחצלות (נ) מתר לטלטלם, דחזי לכסות בהו טנופא. (נא) *ואם זרקן לאשפה מבעוד יום, אסור לטלטלם: יג *ישירי מטלניות שפלו, אם יש בהם (נב) ג' אצבעות על ג' אצבעות (נג) מתר לטלטלן, *ואם לאו אסור. (נד) *ויש מתירין אפלו אין להם ג' על ג', ובלבד שלא יהיו (נה) טליתות של (נא) מצוה: יד (נו) *מנעל חדש מתר לשמטו מעל הדפוס אף-על-פי שמלאכתו לאסור, (נז) *פיון דשם (נז) כלי עליו סמך לטלטלו לצורך מקומו: טו *סנדל שנפסקה (נח) רצועה הפנימית, עדין תורת כלי עליו ומתר לטלטלו. (נט) נפסקה החיצונה, בטל מתורת כלי (נא) ואסור לטלטלו. *ואם הוא (ס) בכרמלית, מתר לכוף עליו (סא) גמי (נד) לח שהוא מאכל בהמה לתקנו שלא יפל מרגלו,

באר היטב

(כ) חור. ואם יחדה מבע"י לאיזה תשמיש הוי כלי ושרי, ט"ז. וכלים מקצים שנשברו בשבת, אע"ג דעכשו אין מקצים, אסורים לטלטל, מ"א בס"ק יח: (כא) מצוה. שאדם בודל מהם מלהשתמש

משנה ברורה

שכתבנו שם: (מז) הקוץ. והוא הדין שמתר לטלטלה לצורך מקומה, וכל-שכן שמתר לטלטלה אם מצאה מנחת (מט) במקום שיכולין לזקק בה אנשי-ביתו, דבזה אפלו בנשל חורה, שאין עליה שם כלי כלל, גם-כן מתר לטלטלה: (מח) וחדשה וכו'. דומיין (י) דנמלק עלה ואינו נוקבה ומשוי לה מנא פמות שהיא לנטילת הקוץ, אבל בנשל חורה או עקצה, בטל מנה שם כלי, דאז דרך לזקק אותה בין שברי מתכות⁷⁰. ואם יחדה מבעוד יום⁷¹ לאיזה תשמיש, הוי כלי ומתר לטלטלה⁷² כדין כל כלי שמלאכתו להתר [פמ"ג]: יב (מט) ישירי מחצלות. שנפדרו (נא) מן מחצלת ישנה, ובין שנפדרו מערב-שבת (נב) ובין שנפדרו בשבת: (ג) מתר לטלטלן. אפלו (נג) אין בהם ג' על ג', ואפלו מחמה לצל מתר: (נא) ואם זרקן לאשפה⁷⁴. דבטלה מהיות עוד כלי. ובמחצלת שלמה, (נד) אפלו זרקן לאשפה מתר, דבטלה ועתו אצל כל אדם⁷⁵: יג (נב) ג' אצבעות וכו'. דיש בזה קצת חשיבות, דחזון לעניים⁷⁶. ועין באחרונים שכתבו דלעשרים (נה) אסור לטלטל⁷⁷, דלהם לא חשיבי שירי מטלניות (נו) אלא-אם-כן יש בהם ג' טפחים על ג' טפחים לדעה זו: (נג) מתר לטלטלן. הינו כל זמן שלא זרקן לאשפה: (נד) ויש מתירין. דחזי לקנח בו מיד ויהי כשירי מחצלות⁷⁸: (נה) טליתות של מצוה. לפי שאדם בודל מהם מלהשתמש בתשמיש מגנה, ועל-כן בעינן בדידהו שיהיו ג' אצבעות על ג' אצבעות, והינו לעניים וכנ"ל:

יד (נו) מנעל חדש. נקט חדש לרבותא, אף שהוא מהדק על הדפוס שפיר ואינו יכול לשמטו מעליו (נז) אלא-אם-כן מטלטל גם הדפוס בידים, אפלו הכי שרי⁸⁰, דאף שהוא כלי שמלאכתו לאסור, שעל-ידו מתקנים המנעלים⁸¹, מכל מקום הלא צריך למקומו, דהינו המנעל שהדפוס מנח בו, וכל-שכן כשהמנעל ישר, (נח) שהוא רפוי ויכול לשמט המנעל מעליו בלי טלטול הדפוס בידים, דשרי: (נז) פיון דשם כלי וכו'. לפי טעם זה, הוא הדין דמתר לשמט הדפוס מתוך המנעל⁸², בין שהוא תקוע בו בחזק (נט) ובין ברפוי. והאלהיה רבה מפסק ברפוי, דלמה יטלטל הדפוס, טוב יותר שישמט המנעל מעליו⁸³ אחרי שהוא רפוי ולא יטלטלו בידים, ובמקום שקשה להשמיט המנעל בודאי אין להחמיר: טו (נח) רצועה הפנימית. שהסנדל (ס) יש לו שני תרסיות [הוא מקום קביעת הרצועות], אחד מבחוץ, ואחד מבפנים בין שתי רגלים; כשנפסק הפנימי ראוי לתקנו, ואף-על-פי שתקונו נפר וגנאי הוא, מיהו לצד פנים לא מתחזי, על-כן עדין שם כלי עליו, אבל כשנפסק החיצונה אינו הגון שוב לתקנו (סא) ודרך לזקקו לאשפה, על-כן בטל מנה שם כלי. ואין חלוק בין נפסקה בשבת בין נפסקה מבעוד יום: (נט) נפסקה החיצונה וכו'. וכל זה בסנדלים שלהם, (סב) אבל במנעלים שלנו, אף-על-פי שנפסקה עדין חזי ללבישה ותורת כלי עליה, דדוקא במנעלים שלהם שהיו פתוחים לגמרי מלמעלה וצדדיו של עץ או של עור קשה, והרצועה נקשרת על-גב הרגל, ואם נפסקה לא היה יכול לנעלו, (סג) מה שאין כן בשלנו: (ס) בכרמלית. רוצה לומר, דשם אין נשמר, על-כן התירו לו לכוף כדי שלא יאבד⁸⁵: (סא) גמי לח. ובחוט או משיחה, דעת המגן-אברהם דאסור, דלמא מבטל לה התם והוי קשר⁸⁶

שער הצייון

(מט) כן מוכח בביצה כ"ח בענינא דשפוד, ונפסק לקמן בסימן תקיח, עין שם, וכן משמע לעיל ברמ"א בסעיף ו: (ז) גמרא: (נא) רש"י: (נב) ואפלו לפי מה שכתב המגן-אברהם בסעיף-קטן טו דלמאן דאמר נולד אסור, אסור כשנשבר בשבת, הכא שרי, דזה מקרי מעין מלאכה ראשונה, כדאיתא בגמרא: (נג) מוכח מרמב"ם והביאווה האחרונים: (נד) כן משמע בתוספות דבור המתחיל 'אם זרקן': (נה) לפי ענייני דמית, דהנהיגו בקפסא אפלו לעשרים מתר⁷⁸, ועין שבת כ"ט עמוד א בגמרא: (נו) ואפשר דבזה אפלו זרקן לאשפה מתר, לפי מה שכתבו התוספות בשבת כ"ז עמוד ב דג' טפחים על ג' טפחים חשוב כלי כד' וה' אמות, ורודע מה שכתבו התוספות דבליקא אפלו זרקן לאשפה מתר לטלטל. ואפשר לדחות, דרק לענין טמא חשבו ג' טפחים על ג' טפחים כד' וה' אמות ולא לענין טלטול: (נז) מוכח ברש"י שם, וכן כתב הא"ז: (נח) שם: (נט) ט"ז: (ס) רש"י: (סא) תוספת-שבת וילבושי-שרד: (סב) מגן-אברהם ורש"א: (סג) ואם נפל שולי המנעל מתחתיו, פשוט דגם בשלנו בטל שם כלי⁸⁴, עין בגמרא:

הלכות שבת סימן שח

לובחצור שהוא נשמר שם (כה) (סב) אסור: טז מחלוק שפכסו אותו (סג) ותחבו בו קנה ליבשו, (סד) יכול לשמטו מעל הקנה, (סה) אבל לקח (כו) הקנה מתוכו אסור לפי שאינו כלי. ואם תחבו בו (סו) כלי, מתר לשלו מתוכו אפלו הוא מלאכתו (סז) לאסור. יכירה שנשמטה אפלו (סח) אחת מירכותיה, אסור לטלטלה: הגה (סט) וכן ספסל ארץ שנשמט אחד מרגליה, כל שפן שמים, *דאסור (ע) לטלטלה ולהניחה על ספסל אחרת ולישב עליה, אפלו נשברה (כו) מבעוד יום (תרומת הדשן סימן עא), (עא) אלא אם כן ישב עליה כן פעם אחת קדם השבת (ב"י ס"ס שי"ג). (עב) גם אסור להכניס הרגל לשם משום (כח) בנזן (ב"י שם): יז סלכנים שנשארו מהבנזן מתר לטלטלם, דמעתה לא קימי לבנזן אלא (עג) למזגא (פרוש, לסמך ולשבת עליהן) עליהן. ואם סדרן זה על זה, גלי אדעתה שהקצץ לבנזן (עד) ואסור לטלטלם: יח (כט) *קוץ המנח ברשות הרבים, מתר לטלטלו (עו) פחות פחות מדר' אמות, ובכרמלית

באר היטב

כל אלא הספסל עומד כן בלא רגל, אין אסור לסמך אותו על ספסל אחר, דכאן אין שיעור שמה יתקע, כנלע"ד בזה שהוא חמרא דרבנן, בפרט במקום שהוא צורך שבת, ט"ז: (כח) בנזן. ואם הוא לעולם רפוי שרי, כמ"ש סימן שיג ס"ו: (כט) קוץ. דוקא קוץ שאינו נראה, וכן גחלת של מתכת אין חמה נכר, שאף בתר דאזיל סומקא יש בה כח לשורף, ריב"ש סימן תא, ועין סימן

משנה ברורה

של קימא, (סד) אף לענב אותו בעניבה לכלי עלמא מתר: (סב) אסור וכו'. משום מקצצה⁸⁸, וכנ"ל, אלא יניחו שם. ואם רבים שם (סה) וגנאי לו לילך בלא מנעל, שרי משום כבוד הבריות [מ"א]: טז (סג) ותחבו בו קנה. הינו מערב-שבת, וגם מירי שנתביש קצת מבעוד יום, דאם היה טופח על-מנת להטפוח בבין השמשות אסור לטלטל החלוק כל השבת, דמגו דאתקצאי לבין השמשות⁸⁹, ובדלעיל בסימן שא סעיף מו בהג"ה⁹⁰, אתקצאי לכלי יומא: (סד) יכול לשמטו וכו'. לכאורה הלא מטלטל על-ידיהו גם הקנה, ובסעיף יד מוכח דהיה אסור לשמט המנעל מפני דמטלטל על-ידיהו הדפוס, אי לאו דדפוס היה כלי, וקנה לאו כלי הוא? יש לומר, דהקא מירי שיכול לשמט הכתנת בלי טלטול הקנה עמו⁹¹ [א"ר]: (סה) אבל לקח וכו'. ואף שפכר נשתמש בו מבעוד יום, צדין לא נעשה כלי כן, דלא היה דרכם ליחודי קנים להכי [ר"ן]. ולפי זה לדין דררף ליחד קנים לתלות עליהן, שרי בהכי [אחרונים]: (סו) כלי. כגון (סו) קנה המיוחד לאיזה תשימיש: (סז) לאסור. דהלא הוא צריך למקומו של הכלי, דהינו החלוק:

(סח) אחת מירכותיה⁹². והוא (סז) כעין רגלים, והטעם, דגורנין שמה יתקע הרגל לשם בחזק לחברה⁹³, וחייב משום מכה בפטיש, או משום בנזן לאיזה פוסקים, וכל שפן אם נשמטו שמים מירכותיה דאין לה צמידה כלל, (סח) בודאי חישנין שמה יתקע לה הרגלים: (סט) וכן ספסל וכו'. הכל מטעם הנ"ל. ודוקא בנשמט דאפשר לחברו, ועל-כן אסור אפלו בטלטול משום שמה אחי יתקע, אבל אם נשבר רגל אחד דלא שפן בו שמה יתקע, אלא צריך לעשות רגל אחר, ולזה לא חישנין, על-כן מתר בטלטול; (סט) ורמ"א דנקט לקמה 'אפלו נשברה' לאו דוקא הוא, אלא נשמט קאמר. גם אם נשמט אותו הרגל מכבר ואין פאן אותו הרגל כלל⁹⁴ אלא הספסל הוא בלא רגל, אין אסור לסמך אותו על ספסל אחר, דכאן לא שפן שמה יתקע [ט"ז וש"א]: (ע) לטלטלה ולהניחה. ובישיבה לחוד אם אינו מטלטל, פשיטא דמתר [א"ר]: (עא) אלא אם כן ישב וכו'. דבין שישב עליה כן פעם אחת בלי רגל, שוב לא יתקע: (עב) גם אסור להכניס. הינו (ע) אפלו אם לא יתקענה בחזק, משום חששא שמה אחי יתקע, דסתם רגלי הספסלין דרפן להיות מהדקין וחישנין לזה, וכל זה אפלו בישב על הספסל כבר פעם אחת קדם השבת, דבלא זה אסור הספסל אפלו בטלטול. כתב המגן-אברהם, דאם דרף הרגל להיות לעולם רפוי אצלו, מתר להכניסו ברפיון, ועין בבאור הלכה. וכל זה ברפוי ממש, אבל רפוי אסור [ב"י בסימן שיג]: יז (עג) למזגא עליהו. והוי תורת כלי עליה⁹⁵, (עא) דכל דראוי למידי ועומד לך, תורת כלי עלה, וכמו נסרים ועורות לקמן בסעיף כה כו, (עג) ומתר לטלטל אפלו מחמה לצל כדין כלי שמלאכתו להתר. ומשמע דאין צריך מחשבה מערב-שבת למזגא עליהו [א"ר], (עג) ויש מחמירין בזה. כתב הפריי-מגדים: אם נשברו הלכנים, כל שראוי למידי הוי כדין שברייכלים בסעיף ו, וז, עין שם: (עד) ואסור לטלטלם. אפלו לצורך (עד) גופו ומקומו, דליכא תורת כלי עליהן, ודיניהו כדין אבנים, המבאר לקמן בסעיף כב דלא מהני מחשבה מערב-שבת לזה: יח (עה) קוץ המנח וכו'. דעת הריב"ש המוכח במגן-אברהם, דאם היה הקוץ גדול אסור לטלטלו, דבנקל יכול להזהר ממנו שלא יצק פיון דנראה לכל. ועין במגן-אברהם שהקשה עליו, ובתוספת-שבת מישבו ומצוד להורות כמותו, ועין בספר שלחן-עצמי ששים דבטלטול מן הצד מתר גם בזה: (עו) פחות פחות וכו'. עד שישלקנו לצדי רשות הרבים, מקום שאין דורסין בו רבים. ומשמע במגן-אברהם דדוקא אם לא היה

שער הציון

(סד) פריי-מגדים: (סה) ונפקא-מנה מזה גם במנעלים שלנו לענין אם נפל שוליו מתחתיו, וכנ"ל: (סו) גמרא: (סז) רש"י: (סח) רש"י לדעת התנא קמא, עין שם. ובפרוץ ובמאירי פרשו דבשמים תו אין שם כלי עליה לכלי עלמא: (סט) לכאורה לפי מה שכתב הערוך דבנשמטו שתי ירכות, לכלי עלמא תו ליכא שם כלי עליה ואסור, אפשר דנקט הרמ"א נשברה לענין שתי רגלים, ואפשר דלענין ספסל כיון דראוי לסמך אותה על ספסל אחר צדין היא ראוייה לשום מלאכה, וכנ"ל בסעיף ו: (ע) ט"ז: (עא) פריי-מגדים: (עג) פריי-מגדים: (עד) תוספת-שבת: (עד) פרישה וש"א:

ל שם וקרב יוסף, הרי"ף והרא"ש מ שבת ק"מ נ שם קל"ח וקרב ס שם קכ"ד וביצה ל"ד ע שבת מ"ב

הלכות שבת סימן שח

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק סג]
משום מקצתה⁸⁸.

88) ואף על פי שהותר לטלטל מוקצה ברגלו, כמבואר במשנ"ב לעיל (ס"ק יג), ביאר הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' יד ענף ב) שכשם שלענין הוצאה מרשות לרשות נחשבת הוצאת נעל על גבי הרגל כדרך הוצאה, כן לענין מוקצה, אסור לטלטלה בדרך זו, וראה מה שכתבנו לקמן (סי' שיא ס"ק ל).

[משנ"ב ס"ק סג]

דמגו דאקצאי לבין השמשות⁸⁹ וכו', סעיף מו בהג"ה⁹⁰.

89) אמנם, לקמן (סי' שי ס"ק יט) כתב שחפץ שעתידי להיעשות ראוי לשימוש בשבת מאליה [גמרו בידי אדם], לא נעשה מוקצה בבין השמשות. ובשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' פא) כתב ליישב, שיתכן שלא אסר המשנ"ב כאן אלא באופן שאין וודאות שיתביש הבגד בשבת, ועל כן מקצה אותו בעליו מדעתו בזמן בין השמשות, וכן כתב הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' י עמ' פא). וכעין זה כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"א סי' סב אות ג), שבימים חמים, שבודאי יתיבש הבגד, אין דינו כמוקצה. וכן כתב הגר"מ פיינשטיין (טלטולי שבת אות לו), אלא שהוסיף (שם, ובשו"ת אגרות משה או"ח ח"ה סי' כב אות כו) שאם לא תלה את הבגד להתיבש מבעוד יום מפני ששכח שרצונו ליבשו, הרי הוא מוקצה אף אם ודאי יתיבש בשבת.

מאידך, דעת הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק מוקצה פ"ח אות א) שלא נאמר דין 'גמרו בידי אדם' אלא בחפץ שאינו ראוי לשימוש, אולם חפץ שנאסר בשימוש מחמת איסור, כגון מחמת סחיטה וכדו', והוקצה בבין השמשות, לא נאמר בו דין זה, ולכן דינו כמוקצה אף אם תיפסק לאחר מכן סיבת האיסור, וכן מבואר בקובץ שעורים (ביצה אות ו).

אכן, דעת החזו"א (ארחות שבת ח"ב פי"ט הע' תקסג, מס' גנוי שערי ציון ומהגר"ח קניבסקי) שבגד רטוב אינו מוקצה, ומותר להסירו מהחבל בשבת לכשיתביש, אם יש צורך בכך, ואף אם הצורך הוא שלא יתקלקל הבגד או ירטב אם ישאר תלוי. וכן צידד בשו"ת שבט הלוי (שם, ובח"ג סי' לג) למעשה, שבגד רטוב אינו מוקצה, אלא שאסור לטלטלו בעודו רטוב מחשש סחיטה, ולכן אין נוהג בו דין 'מיגו דאיתקצאי', ומותר לטלטלו בשבת לכשיתביש, וכן צידדו בשו"ת מנחת יצחק (שם) והגרש"ז אויערבך (שש"כ פט"ו הע' ס ובח"ג שם, ובשו"ת מנחת שלמה סי' י הע' 4).

ובגדים שהכניסם למכונת יבוש בערב שבת כדי שיתבישו בשבת, כתב בשו"ת אגרות משה (שם אות לח) שדינם כמוקצה, משום שאסור לגרום למכונה לפעול בשבת, מפני שמשמיעה קול, כמבואר ברמ"א לעיל (סי' רנב ס"ה). מאידך, הגרש"ז אויערבך (שו"ת מנחת שלמה שם) צידד להקל בזה.

90) שם כתב, שהאיסור לטלטל את הבגד בבין השמשות הוא מחשש שמא יבוא לידי סחיטה. ובאופן שלא היה הבגד טופח על מנת להטפוח, אך לא היה ראוי לשימוש מחמת לחותו, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' פא) שלא נאסר בטלטול בבין השמשות, מאחר ולא היה בו חשש סחיטה.

וכשמסופק אם היה הבגד טופח על מנת להטפוח בבין השמשות, דעת הגרי"ש אלישיב (שלמי יהודה פ"ט ס"ק נא) שמותר לטלטלו.

ומי שאין לו בגדים אחרים, כתב המשנ"ב שם (ס"ק קסב, ובשעה"צ שם ס"ק רג) שיכול הוא ללבוש בגדים רטובים.

[משנ"ב ס"ק סד]

שִׁכּוּל לְשִׁמְט הַפְּתִיחַ בְּלִי טִלְטוּל הַקֶּנֶה עֲמׁוּ׃⁹¹

91) ובאופן שמטלטל את המוקצה מן הצד, דהיינו באופן עקיף על ידי טלטול דבר אחר, מבואר בשו"ע לקמן (סי' שיא ס"ח) שלא הותר לטלטלו אלא לצורך דבר המותר.

[משנ"ב ס"ק סח]

אחת מִיִּכְרוֹתֶיהָ⁹² וכו', יתקע הַרְגֵל לְשֵׁם בְּחִזָּק לְחִבְרָה⁹³.

92) אכן, כיון שראויה הכירה לשימוש בלא רגל, דעת הגרש"ז אויערבך (שלמי יהודה פ"ד ס"ק כו) שדינה ככלי שמלאכתו לאיסור, ולא כמוקצה מחמת גופו, וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פנ"ו ס"ק א) לגבי ספסל.

93) אמנם, לענין דלתות הכלים שהתפרקו בשבת, כתב השו"ע לעיל (ס"ח) שמותר לטלטלן. ובטעם הדבר כתב הגרש"ז אויערבך (שולחן שלמה ס"ק לב אות ב-ג, כת"י), שהכלים ראויים לשימוש בקלות אף בלא דלתותיהם, מה שאין כן בכירה שנשמטה ממנה הרגל, שאינה ראויה לשימוש בקלות באופן זה.

מטעם זה, משקפיים שנפלה מהם ידית אחת, דעת הגרש"ז אויערבך (שלמי יהודה פ"ד ס"ק כו) שמוקצה הם, כיון שיש לחוש שיתקנס בשבת, שהרי אינם ראויים לשימוש אלא בדוחק, ודינם ככירה שנשמטה ממנה הרגל. [והביא ראייה לדבר, ממה שביאר רבינו חננאל (שבת קלח, ב) שמדובר בכירה בעלת ארבע רגלים, שאף לאחר שנשמטה רגלה נשארו לה שלש רגלים וראויה היא לשימוש, ומכל מקום אסור לטלטלה, מפני שאינה ראויה אלא לשימוש דחוק].

ומטאטא שהתפרק, ויצא המקל מהמברשת בשבת, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שם סוף ס"ק א) שמותר לטלטל את המברשת, כיון שראויה היא לשימוש, ואין חשש שמא יתקע בה את המקל, אך את המקל, שאין מצוי שמשתמשים בו בנפרד, אסור לטלטל.

ועגלת ילדים שהתפרק ממנה גלגל, דעת הגרש"ז אויערבך והגרי"ש אלישיב (שלמי יהודה פ"ג ס"ק לג) שאסור לטלטלה. ואף אם התרופף הגלגל, ועדיין אפשר להסיע את העגלה על ידו, דעת הגרי"ש אלישיב (שם ס"ק לד) שאסור לטלטלה, שמא יתקננה בשבת.

[משנ"ב ס"ק טט]

וְאֵין כָּאֵין אוֹתוֹ הַרְגֵל כָּלְלָהּ⁹⁴.

94) וכן משקפיים שנפלה מהם הידית, ואבד הבורג, דעת הגרי"ש אלישיב (שלמי יהודה פ"ד ס"ק ג) שאם ראויים המשקפיים לשימוש [אף על ידי הדחוק], אין דינם כמוקצה, שאף על גב שיכול לתקנם על ידי חוט ברזל או סיכה, הואיל ואין תיקון זה אסור אלא מדרבנן, לא גזרו איסור טלטול באופן זה.

[משנ"ב ס"ק עג]

וְהָיָה תוֹרֵת כָּלִי עֲלֵיהָ⁹⁵.

95) ולבנים בזמנינו, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' מ אות ג) שלכאורה דינן כמוקצה, כיון שסתם לבנים הנשארות לאחר הבניה אינן עומדות לסמוך עליהן או להשתמש בהן שאר שימושי היתר, וכן מבואר בערוך השלחן (סל"ח). וכן דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פנ"ו ס"ק ב), שדין הלבנים תלוי בשימוש שעושים בהן בכל מקום ובכל זמן.

[ביה"ל ד"ה דאסור]

וּמִמִּילָא דְמִתְרֵי אֶז לְסִמְכוֹ עַל סִפְסַל אֲחֵרָה⁹⁶.

96) וכן עגלת ילדים שהתפרק ממנה גלגל ברחוב, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ג פנ"ו ס"ק א) שלפי דברי הביה"ל, אם לא הפסיק מהלילו, מותר לו להמשיך ולהוליכה לביתו, מפני שדינה ככלי שמלאכתו לאיסור, והרי מבואר בשו"ע לעיל (ס"ג) שאם לקח כלי שמלאכתו לאיסור ועודו בידו, מותר לו להמשיך לטלטלו לכל מקום שירצה. [ובאופן שאין היתר להוליכה, דעתו (שם), שמותר לומר לגוי להכניסה למקום המשתמר, מפני שהוא 'שבות דשבות' במקום הפסד]. מאידך, הגרש"ז אויערבך צידד (שולחן שלמה ס"ק מד) שאסור להמשיך לטלטל את העגלה לאחר שהתפרק הגלגל, מפני שיש לחוש שמא יתקננה.

הלכות שַׁבַּת סִימָן שח

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק עז]

הַקָּאָה דְּרַבִּינִי (וכו', אֵין מְצִי בִּי רַבִּים כְּלָפֶהָ) (וכו', תַּמּוּר מִנְהָ) 99.

97) ואף לטלטל מן הצד, כתב לקמן (סי' תקיח ס"ק כא ובשעה"צ שם ס"ק כח) שאין צורך במקום הדיוק הרבים [אלא וטלטלנו כדרכו]. ורק שיפוד שאין דיוקו מצוי כל כך, אין לטלטל אלא מן הצד. והוסיף, שיפוד הנמצא ברשות הרבים, אסור לטלטל אפילו פחות פחות מדר' אמות.

98) ואפילו בית שמעונים בו רבים, כגון ישיבה ובית הכנסת, דעת הגרי"ן קרליץ (חוט שני ח"ג פני"ב ס"ק א) שנחשב כמקום של יחיד לענין זה, הואיל ובית הוא. מאידך, דעת הגרי"ן אויערבך (שש"כ פכ"ה הע' מב) שמקום שנמצאים בו שלשה בני אדם נחשב כמקום של רבים לענין זה. והוסיף (שם, ובשולחן שלמה ס"ק ג), שכל זה במקום שאי אפשר להזהירם, כגון בבית שיש בו אנשים רבים, או שהינוקות משחקים בו, אך בית שנמצאים בו אנשים בודדים בלבד ואפשר להזהירם, וניתן להשגיח על הקטנים לבל יכשלו, נחשב כמקום שאין מצויים בו רבים.

אכן, לענין מקום שיש בו נחשים שאינם רגילים להמית אלא לנשוך, כתב לקמן (סי' שטו ס"ק כו) שמותר לאדם לצודם כדי שלא ינוק, אף כשאין מצוי שם איש מלבדו. וביאר הגרי"ן אויערבך (שש"כ פכ"ה הע' מג), שבאופן זה נחשב הנחש כרודף להזיק, ונדון הדבר כנוק ודא.

99) אכן, בביה"ל לקמן (סי' שיא ס"א ד"ה לא) כתב שיש אומרים שאסור טלטול מוקצה חמור מאיסור הוצאה לכרמלית.

ואף חפץ שאינו מוקצה, דעת הגרי"ן קרליץ (חוט שני ח"ג פני"ב ס"ק א) שאסור לסלקו [בכרמלית] במקום שאין הרבים מצויים, שאף באופן זה חמור איסור טלטול בכרמלית ורשות הרבים מאיסור מוקצה.

וכן שמשוה שנופצה ושברים ממנה עדיין נמצאים בחלון, דעת הגרי"ן אויערבך (שש"כ פכ"ה הע' ק"י) שאם קיים חשש דיוק, ואין שם נכרי היכול להסירם, מותר לישראל להוציאם כלאחר יד, כגון ברגלו, אף על פי שבהוצאת זכוכית מוחלול יש משום איסור 'סותר'.

ולענין חפץ שיש בו דיוק שאינו טבעי אלא רחני, כגון צפרניים המונחות ברחוב, כתב הגרי"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"א סי' לה) שאף הנהגה היותר לטלטל, לא יטלטל אלא פחות פחות מדר' אמות עד שיגיע למקום המונע ויניחן שם, שאף אם מונחות ברשות הרבים שלנו, שאין הטלטול בה אסור מדאורייתא לדעת רוב הפוסקים, אין להתיר לטלטל כדרכו. ולדעת הגרי"ן קרליץ (שם) אין לטלטל בידיו כלל, משום שלא הותר איסור מוקצה אלא במקום דיוק טבעי ולא במקום דיוק רחני.

ובור הפתוח ברשות הרבים, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' מ אות א) שאין לכסותו לא בדבר מוקצה ואף לא בדבר היתר, כיון שיש בוזה משום איסור 'בונה', אך להעמיד חפץ מוקצה באופן שיחיה היכר לאנשים שיש שם בור, צידד (שם) שמותר, אם יש חשש גדול שלא יראו את הבור, ואי אפשר לעשות היכר על ידי דבר היתר. ולדעת הגרי"ן קרליץ (חוט שני שם) מותר לכסות בור בדבר מוקצה, ואף לטלטל את הכיסוי בכרמלית לצורך זה, כשאין בוזה משום איסור בונה.

[משנ"ב ס"ק פ]

דְּלִפִּי דַּעַת הַרְמֵכָּם אֶפְלוּ לְצַרְף גּוֹפֹ וּמִקוֹמוֹ אָסוּר 100.

100) ובטעם הדבר כתב שם (פכ"ז מהל' שבת ה"ז), שאין עליו תורת כלי, וביאר המג"א (ס"ק לה) שנחשב הוא כאחת מדלתות הבית, ואף על פי שאינו מחובר לקרקע, כתב התהלה לדוד (סי' שיג ס"ק יב) שמימי כיון שלא הוכן לטלטול, שהרי כל תשמישו הוא בלא טלטול, אין עליו תורת כלי, וכן ביאר המחצה"ש (ס"ק לה).

ולעלות על סולם זה בלא לטלטל, כתב לקמן (סי' תקיח ס"ק כט) שמותר [וראה שעה"צ שם (ס"ק מז) שצ"ן לדבריו להלן (ס"ק פב)].

[משנ"ב ס"ק פא]

לא מִקְהִי מִחֻשְׁבָּה לְהוֹצִיָּאָה מִתּוֹרַת מִקְצָה 101.

101) אמנם לגבי קינוח בעשבים, כתב לקמן (סי' שיב ס"ק יט) ובשעה"צ

שם (ס"ק כב) שאין איסור להזיז משום מוקצה, וצריך רק להיזהר שלא לשמוט אותם ממקום חיבורם משום איסור תלישה. ותיירצו הגרי"ן אויערבך (שבת לישראל עמ' שג) והגרי"ן קרליץ (חוט שני ח"ג פמ"א סוף ס"ק ב), שמה שדבר הוא מחובר לקרקע אינו סיבה שיחשב מוקצה, ורק זמורה, שכשהיא תלושה דינה כמוקצה מפני שאינה כלי, ולכן אף כשמחברת דינה כן, מה שאין כן עשבים, שכשהם תלושים אין דינם כמוקצה מפני שעומדים למאכל בהמה, לכן אף כשהם מחוברים לא חל שם מוקצה עליהם.

ובענין זה כתב בשו"ת מנחת שלמה (ח"א סי' י הע' 2) לאידך גיסא, שמה שדבר מחובר לקרקע אינו סיבה שלא יחשב כמוקצה [כדין עשבים הנ"ל], אם יש סיבה לכך שיחשב מוקצה, וכן דעת הגרי"ש אלישיב (שבות יצחק מוקצה פ"ז סוף אות א).

ולפיכך, ללחוץ על מתג החשמל המחובר לקיר, בשעה שזרם החשמל אינו פועל, כתב הגרי"ן אויערבך (שבת לישראל שם) שאסור משום מוקצה [אלא אם כן לוחץ עליו כלאחר יד], שכן שהאיסור לטלטל את המתג בבין השמשות לא היה מחמת חיבורו לקרקע, אלא מחמת מלאכת האיסור שנעשית ע"י הלחיצה, אין חיבור גורם שלא יחשב מוקצה, וכן כתב בשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' נח, ח"ב סי' קי אות ה, ח"ג סי' קלח אות א). וראה ספר פסקי תשובה סי' שג.

וחבלי כביסה המחוברים לקרקע, דעת הגרי"ן קרליץ (חוט שני שם) שאם מחוברים באופן שאי אפשר לטלטלם, דינם כמוקצה, ואם נקרעו אסור לטלטלם, אך אם אפשר להזיזם ולטלטלם, הרי הם עומדים לשימוש גם באופן זה, ואינם מוקצה [וראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק נז)].

[משנ"ב ס"ק פג]

כְּשֶׁאֵין מִזִּין מִמִּקוֹמוֹ וְדֹאֵי שְׁרִי 102) (וכו', מְצַדֵּד הַמַּג"א לְהַקְלִי 103).
102) וכן שאר שימוש במוקצה, כגון להניח חפץ על גבי מכונית כביסה או בתוכה, דעת הגרי"ן אויערבך (ביצחק יקרא) שמותר, שאף על פי שמשתמש במוקצה, מ"מ אינו מזיז.

103) אמנם, לגבי ישיבה על ספסל מוקצה, כתב בביה"ל לעיל (סט"ז ד"ה דאסור) שיש להיזהר שלא לטלטל בשעת הישיבה עליו. [ולענין טלטול מוקצה בגופו, ראה מה שכתבנו לעיל (ס"ק יג) ולקמן (סי' שיא ס"ק ל)]. והחזירא כתב (אריח סי' מב ס"ק יב, וסי' מז ס"ק יב), שמשמעות לשון הראשונים היא שאסור לשבת על גבי דבר מוקצה המתנועע בישיבתו [וראה מה שכתבנו לקמן (סי' שיא ס"ק ל)], ונשאר בצי"ע. ואם אינו מכין לשבת עליו בודקא, כגון במיטה שיש קש על גבה והיה שוכב עליה אף בלא קש, כתב שם שמותר הדבר, משום שנחשב הדבר כטלטול בגופו. וראה מה שכתבנו לקמן (סי' שכה ס"ק סח).

[משנ"ב ס"ק פד]

דְּלִישִׁיכָה קִנְיָא, וְהוֹסֵר מְצָלִיקָם שֵׁם מִקְצָה 104.

104) וכלי חשמלי שהתקלקל ורגילים הילדים לשחק בו, כגון טלפון מקולקל וכדו', דעת הגרי"ש אלישיב (ספר זכרון דוד יקרא עמ' שמא) שמותר לטלטלו ולשחק בו, שכיון שרגילים בכך, אין הוא מוקצה אפילו אם לא יחדדו לכך.

[משנ"ב ס"ק פה]

כְּנִדְאֵי בְּשַׁל מְצָלִיקָם שֵׁם מִקְצָה 105.

105) וכן לשטוח עשבים [שאינם ראיים למאכל בהמה] בחג השבועות, כתב לקמן (סי' תצד ס"ק ט) שאם חשב עליהם מבעוד יום לשטחם, מותר לטלטלם.

ומחשבת קטן, כתבו התוספת שבת (הקדמה לסימן זה) ובפמ"ג (א"א ס"ק עב, ובפתיחה להל' יו"ט פ"ג ח"ב סוף ס"ק ו) שאינה נחשבת כיהוד, ואינה מועילה לבטל מהחפץ שם מוקצה. אכן, מעשה של קטן, כתב התוספת שבת (שם) שמועיל ונחשב כיהוד.

המשך במילואים עמוד 34

הלכות שבת סימן שח

באר הגולה קח

מִתַּר לְטַלְטֵלוֹ לְהִדְיָא מִשּׁוּם דְּחִלְשִׁין שְׁמָא יִזְקוּ בּוֹ רַבִּים, (עו) וּבִמְקוֹם הַזֶּקָא דְּרַבִּים לֹא גִזּוּר בִּרְכָּן שְׁבוּתָא*: יט *סֵלֶם שֶׁל עֲלִיָּה (עח) שֶׁהוּא גְדוֹל וְעֲשׂוֹי לְהִטִּיחַ בּוֹ (עט) גּוֹ, אֲסוּר (ס) לְטַלְטֵלוֹ, אָבֵל שֶׁל שׁוֹכֵף *מִתַּר לְנִטּוּתוֹ מִמְּקוֹם לְמִקּוֹם, אָבֵל לֹא יוֹלִיכֵנּוּ מִשׁוֹכֵף לְשׁוֹכֵף, כְּדֵי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה כְדָרָךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כַּחַל וְיָבֹוא לְצוּר: כ *חֲרִיטוֹת (פּוֹרֵשׁ, עֲנָפִים) שֶׁל דָּקָל (פא) שְׁקֶצֶץ (ל) לְשִׁרְפָה, מְקַצִּים הֵם (פב) וְאֲסוּר לְטַלְטֵלֵם, יָשֵׁב עֲלֵיהֶם מַעֲט מִקְעוּד יוֹם, (פג) מִתַּר (פד) לִישֵׁב עֲלֵיהֶם בְּשֶׁבֶת, וְכָל-שֶׁבֶן (פה) אִם קָשְׁרָן לִישֵׁב עֲלֵיהֶם, אוֹ יֵאָם חֲשֵׁב עֲלֵיהֶם מִקְעוּד יוֹם לִישֵׁב עֲלֵיהֶם (פו) אֶפְלוּ בַּחַל: כא (פז) *אָבֵל נִדְּבָךְ שֶׁל אֲבָנִים, אֶף-עַל-פִּי שֶׁחֲשֵׁב עָלָיו מִקְעוּד יוֹם אֲסוּר (פח) לִישֵׁב (עֲלֵיהֶם) (פט) אֶל-אִם-בֶּן
[הַרְמְבֵּים בְּסֵפֶר כה ר' שֶׁם וְכַסֵּמֶל, ר"ג שֶׁם וְכַסֵּם רב האי וְכַסֵּם יִתָּה וְכַסֵּם הַרְמֵי וְהַרְמְבֵּים בְּסֵפֶר כה ש' הַרְמְבֵּים שֶׁם מְבַרְרָא זָכָב וְכַסֵּם אִמִּי שֶׁבֶת כִּיָּה]

באר היטב

חקיח ס"ג, ועמ"א [במה שמסתפק על תשובת הריב"ש ומה שהעלה להלכה, אבל בספר אליהו רבה דחה דבריו, ע"ש. גם מה שהעלה במ"א ולא התירו אלא בדבר שלא היה מנח מע"ש לא נהירא, דקון משמע דמנח בע"ש]: (ל) לשרפה. משמע דסתמא לא אסירא. זמורה שיש בראשה

משנה ברורה

הקוץ מנח שם מערב-שבת, דאם לא-כן היה לו לסלקו מערב-שבת, אבל העליה רבה חולק עליו וסבירא לה דאפילו מנח שם מערב-שבת מותר לטלה בשבת: (עז) ובמקום הזקא דרבבים: וכו'. והא דאיתא לעיל בסעיף ו בהג"ה דאם יש שכרי וכו' כבית מדרש מותר לסלקו ולפנותו, אף שסתם בית אין מצוי בו רבים כל-כך? שם הוא רק אסור מקצה, ואסור טלטול ד' אמות בכרמלית, או ברשות הרבים פחות מזה, חמור מזה: [בן מצודת הפריימגרים]: יט (עח) שהוא גדול וכו'. אבל סלמות שבבית שעשוין לטלטל מזוית לזוית לצורך איזה תשמיש, לא אתי למימר להטיח גגו הוא צריך, ומתיר לטלטלו כדי להוציא על-ידו איזה דבר מן העליה או להעלותו. וענין לקמן בסיון חקיקה ב"ז שכתב, דאפילו אם הסלם הוא גדול גם-כן מותר: (עט) גגו. שגגותיהן אינן משפיעין, וצריכין להטיחן בטיט כדי שיזובו מימיהן למטה: (פ) לטלטלו. ענין בפריימגרים, דלפי דעת הרמב"ם אפילו לצורך גופו ומקומו אסור: (פא) ששקצץ לשרפה. משמע (פה) דסתמא לא אסירי. וענין לקמן מה שכתבנו, דעצים שלנו סתמא עומדים להסקה. (ש) איתא בש"ס, דזמורה שיש בראשה עקמימות בעין מזלג, שראוי לתלות עליו דלי ולמלא בו, אף-על-פי שחשב עליו מערב-שבת למלא בו אסור למלא בו בשבת, אלא-אם-כן היא קשורה בדלי מערב-שבת, דחשיגין שמה תהא ארקה ונקטמנה מתוך שהיא רכה ונוחה לקטם, ונמצא עושה כלי ותיב משום מכה בפטיש. (עו) ואם הוא קשה משמע דשרי, אפילו

אם רק יחד הזמורה לכך מערב-שבת. ואם הוא מחבר לקרע, אפילו הוא קשה דליקא חשש שמה יקטם, אפילו הכי אסור להשתמש בה אלא-אם-כן היא קשורה בדלי. משום מקצה, דבמחבר לקרע לא מהגי מחשבה להוציאה מתורת מקצה: (פא) אך דבמחבר לא שריגן אפילו בקשורה אלא כשהזמורה הוא פחות משלשה טפחים סמוך לארץ, דאי לא הכי אסור משום משתמש באילן, כמו שכתוב בסיון שלו: (פב) ואסור לטלטלם. הינו טלטול ממש, (עח) אבל לישב עליהם בשאין מיוזן ממקומן ודאי שרי: (פג) ואפילו כשמוזן על-ידי ישיבתו (עט) מצודת הפריימגרים להקל: (פד) דטלטול מן הצד הוא פל זמן שאין מיוזן ביניהם; ומצאתי במאירי שגם הוא הסכים לזה, רק שכתב דבמקום שאין צורך ראוי לפרש מזה: (פג) מותר וכו'. ואף-על-פי שלא חשב עליהם מקעוד יום, דבנה שישב (פ) גלה דעתו דלישיבה נקמא, והוסר מעליהם שם מקצה: (פד) לישב עליהם. הינו, אפילו לטלטלם כדי לישב עליהם: (פה) אם קשרן וכו' או אם חשב. רוצה לומר, דבנה שעשה מעשה מקעוד יום או שחשב בדעתו להדיא לשיבה, כנודאי בטל מעליהם שם מקצה: (פו) אפילו בחל. והעליה רבה הביא בשם כמה ראשונים שסבירא להו דמחשבה לא מהגי, אלא-אם-כן חשב לישב עליהם בשבת: כא (פז) אבל נדבך וכו'. והטעם, (פא) דחירות, איפא דקנמי לשיבה ואיפא דקנמי לעצים, וכאן לא נאסרו אלא מפני מחשבתו ששקצץ לשרפה, ומפני-כך מחשבת לשיבה מוציאה ממחשבת שרפה, אבל נדבך של אבנים ליכא דקאי לשיבה, לפיכך אין מחשבה מועילה לעשותה כלי וצריך מעשה להוכיח שהן לשיבה, ובענין זה, המעשה הוא הסדור. (פג) ואם-כן בעצים שלנו, שאין עומד בשום פעם לשיבה אלא להסקה, נמי בענין שיעשה בהם מעשה מקעוד יום, וכמו שכתב בסעיף כב לענין בקעת דלא מהגי בהו שיתנה לשיבה זו: (פח) לישב עליהם. פרש הפריימגרים דהינו לטלטלם בשבת כדי לישב עליהם, אבל לשיבה לחודא שרי בכל ענין, וכו': (פט) אלא-אם-כן למדום וכו'. מלשון המחבר משמע דבנה שסדרם מקעוד יום כדי לישב עליהם הוא בכלל מעשה גמורה: (פז)

שער העיון

(עח) מן אבנים: (עו) הרמב"ם, והעתיקו הפריימגרים: (עז) תוספת שבת: (עח) בן קטב המאירי גם על חירות, ענין שם: (עט) בסוף סעיף קטן מא, עין שם: (פ) רש"י: (פא) מן אבנים בשם המאירי משנה ונקצת חקון לשון: (פג) מן אבנים:

הלכות שבת סימן שח

למדות (פרוש, סדרים): הגה ונ"ש אומרים דין אכנים דין (ל"א) חרות, (צ) וכן עקר (מרדכי פ' כמה טומנין והמגיד פ' כ"ה בשם הר"ף וכן יש לפרש הרא"ש): **כב** האסור לבסות פי החבית באבן (צא) או בבקעת או לקגר בהן את הדלת או להכות בהן בכרנא (פרוש, הגנה שמשימים בחבית להוציא הנין ממנו), אף-על-פי שחשב עליה (צב) מבעוד יום אסור, אלא-אם-כן יחדה לקף (צג) לעולם, (צד) אבל אם יחדה לשבת זה בלבד לא. והני מלי בדבר שאין דרכה ליחדה לקף בגון הגי דאמרו, אבל בכל מידי דאדחה בהכי, בגון לפצע בה אגוזים, *ביחוד לשבת אחת (צה) סגי. *ניש מי שאומר (צו) דלא שגא. *ניש אומרים שצריך שיעשה בה שום מעשה של תקון מבעוד יום (וצ"ל לעיל סימן רנט (צז) דביחוד סגי): **כג** ימטר לחתף ענף מן הדקל מבעוד יום, ומטר להניף בו על השלחן בשבת (צח) להכריח (ל"ג) (צט) הזבובים, פ"ן (ק) דלצרך חתכו עשאו כלי גמור: **כד** יפישמן סרוק וצמר מנפץ שותנים על המכה, (קא) האם חשב עליהם מבעוד יום לתתם על המכה, ואו שישב בהם שעה אחת מבעוד יום, (קב) או שצבען בשמן. *דגלי דעתה דלמכה קימי, או שפרכן במשיחה לתתם על המכה (קג) בשבת, תו לית בהו משום מקצה, ומשום רפואה גמי ליכא, שאינו אלא כמו מלבוש שלא יסרטו בגדיו * (במכה). (קד) *ניש אומרים דלא סגי במחשבה לחוד: **כה** (קה) עורות יבשים, (קו) בין של אמן בין של בעל-הבית, מטר לטלטלן: הגה (קז) ונ"ש אומרים, דנאק עורות בהמה גסה דחוי לישב עליהם, אבל מבהמה דקה אסור (ל"ג) (קח) אלא-אם-כן חשב לישב עליהם מבעוד יום (רש"י פ' ביט): **כו** יסורים של בעל-הבית מטר לטלטלן, (קט) ושל אמן אסור, אלא-אם-כן חשב עליהם מבעוד יום לתן עליהם פת לאורחים או תשמיש אחר: **כז** (קי) לעצמות שראויים לכלבים, וקלפים שראויים למאכל בהמה, (קיא) ופרורים שאין בהם (קיב) כזית, מטר להעבירם מעל השלחן: אבל אם

באר היטב

(ל"א) חרות. ע"ן מגדאברקס: (ל"ג) הזבובים. וה"ה לאים על התינוקות שנים בהם, אבל אסור לומר לאינו-יהודי שיתלש לו ענף מן המכבדות שמכבדין הבית, ע"ן ט"ז: (ל"ג) אלא א"כ. ואם נתנן לאוצר לסחורה צריכים יחדו, ע"ס רנ"ט:

משנה ברוכה

באור הלכה

מחשבה כלל, וע"ן שם שפ"ס שצריך ע"ן בכל זה: * ביחוד לשבת אחת סגי. זו היא דעת הר"ן שלמה מדין חרות, ע"ן שם, ולפי זה אפילו אם לא יחדה כלל רק שפעם בה אגוזים מבעוד יום סגי, כמו בחרות אם ישב עליהן מבעוד יום, חמור מחרות, כמו שכתב בסעיף כב דבע"ן דנאק יחדו לעולם, וכן משמע דעת שארי אחרונים: **כב** (צא) או בבקעת וכו'. והוא הדין אם רוצה לסמך בקורה את הדלת, צריכה יחדו כמו בבקעת, ואז איכא תורת כלי עליה [אחרונים]: (צב) מבעוד יום. לעשות הפעולות האלו בשבת, וכל-שכן אם לא חשב, רק שעשה הפעולות האלו מבעוד יום. (פג) ולא דמי לחרות הג"ל בסעיף כ, דשם איכא חרות דקמא לשיבה, אבל הכא אין דרך כלל להזמין אבן או קצעת להשתמש בה⁽¹⁰⁸⁾, ועל-כן בע"ן שיחד לעולם מערב-שבת להשתמש בהן איזה תשמיש⁽¹⁰⁹⁾, ואז הוסר מעליהם שם מקצה: (צג) לעולם. ואם (פד) הנה רגיל בימות החול להשתמש בהן איזה תשמיש, סגי אפילו לא יחדן בפרשו⁽¹¹⁰⁾, והאי יחדו שכתוב בשלחן-ערוך (פה) נראה דאפילו במחשבה בעלמא, ולא בע"ן שיפרש בהם: (צד) אבל יחדה וכו'. אלא-אם-כן עשה בהן מעשה המוכיח שעומדין להשתמש: (צה) סגי. ולא דמי לסעיף כא, דשאני התם שאין האבן עשויה לישב עליה, מה שאין כן הכא דאדחה בהכי, להכי מהני ביחוד לשבת אחת, וע"ן מה שכתבנו לעיל סימן שג סעיף כב: (צו) דלא שגא. רוצה לומר, דבשניהם בע"ן יחדו לעולם: (צז) דביחוד סגי. ה"נ, מה שכתבנו שם סעיף ב דאפילו באכנים סגי ביחוד לעולם, ולע"ן מידי דאדחה בהכי, נראה דבמקום הענף יש לסמך להקל דסגי ביחוד לשבת אחת⁽¹¹¹⁾: **כג** (צח) להכריח וכו'. נראה (פו) דהוא הדין לאים על התינוקות, אבל אסור לומר לאינו-יהודי בשבת שיתלש לו ענף מן המכבדות שמכבדין הבית, אלא-אם-כן הוציאו מן המכבדות מבעוד יום ויחדו לקף: (צט) הזבובים. וכלבד (פז) שזוהר שלא יתרגם בעת ההכרחה: (ק) דלצרך חתכו. לא דנאק בשחטכו לצרך, דהוא הדין בשחטכו לשנפה וכו' מקצה, ואסור-לך יחדו לקף מבעוד יום, פ"ן דאדחה הוא מהני יחדו לשבת זו, וכנ"ל בסעיף כב [תו"ש ופמ"ג]: **כד** (קא) אם חשב וכו'. השגם, הכל מנוכר לעיל בחרות סעיף כ, דכ"ן שחשב או ישב, הוסר מעליהם שם מקצה⁽¹¹²⁾: (קב) או שצבען. פרוש, טבילן בשמן: מרגום "טביל", צבע: (קג) בשבת. לפי מה שכתוב לעיל בסעיף כ, הוא הדין אם חשב לתתם על המכה בחל: (קד) ונ"ש אומרים וכו'. ע"ן מגדאברקס שהקשה על המחבר, ודעתו דלכלי עלמא סגי במחשבה, ובאלוה רבה ישב קשתו, ע"ן שם: **כה** (קה) עורות יבשים. בהו מטר לדעה זו אפילו בדקה, ולחים דלא חזי לשיבה אסור בשניהם, (פח) אלא-אם-כן חשב עליהן לשיבה מבעוד יום. ודעה שגגה סביבא לה דאין חלוק, דבין ביבשים (פט) ובין בלחים שרי בגשה, אבל בדקה בע"ן חשב, בין בלחים ובין ביבשים: (קו) בין של אמן. אף דסתמיהו עומדות אצלו למכירה, אפילו הכי לא אמרינן בהו דקפיד עליהו מלהשתמש בהן: (קז) ונ"ש אומרים דנאק וכו'. והע"ן (ז) בדעה הראשונה דתלה רק ביבשים, ואז מטר (ל"א) בין בעבדים ובין שאנים עבדים: (קח) אלא-אם-כן חשב. ואם (ל"ג) נתנן לאוצר לסחורה, צריכין יחדו דנאק, וכמו שכתב רש"י סימן רנט⁽¹¹⁴⁾: **כו** (קט) ושל אמן אסור. דבהו קפיד האמן שלא יתקלקלו⁽¹¹⁵⁾, ונקרים של סחורים שנתנום לאוצר, אפשר דאסור גס-לן לטלטלם, דקפיד עליהו גס-לן שלא יתקלקלו ויתעקמו כמו אמן. אף-על-גב דלא תתקלקלן ברהיטני [פמ"ג]: **כז** (קי) עצמות וכו'. אפילו אם נתפרקו מן הבשר בשבת, דמבעוד יום לא היה מוכן לכלבים, (ל"ג) אפילו הכי שרי, וכל-שכן אם נתפרקו מבעוד יום: (קיא) ופרורים וכו'. ה"נ, שמופני קטנות סתמא עומדין רק למאכל בהמה ועופות⁽¹¹⁶⁾: (קיב) כזית. ע"ן לעיל סימן קפ סעיף ד ובמה שכתבנו שם⁽¹¹⁷⁾:

שער העיון

(פג) מגדאברקס: (פד) בן משמע מהפוסקים לעיל בסימן רנט⁽¹¹¹⁾: (פה) אף דבפר"מ קרינן הצריך לע"ן לעיל בסימן רנט ושם כתב להחמיר בזה, מכל מקום נראה לי בזהו כמו שכתבתי, והרי הנשכ"א מצי רצוה לזכרו מוכיחים מלא קשתו עקר, המבאר בסעיף לה, ולא ראיתי לאחר מן הפוסקים שיאמר שם דבע"ן שיחד בהם: (פו) ט"ז: (פז) דרכי-משה: (פח) נחלת-צבי, וכן הסכים האלהי רבה: (פט) מגדאברקס: (ז) אלהי רבה: (ל"א) גמרא: (ל"ג) מגדאברקס: (ל"ג) בן מוכח מבית-יוסף ומגדאברקס

י תוספות בשם רבינו
שמעון. כ תרומת
הדשן. ל מרדכי בפרק
ב דעבונה וזה בשם
ראב"ה מהירושלמי.
מ ברכות מב.
נ ה"ר"ש ותרשב"א.

י"ע על איזה מהם ^השירצה, ואם הוא נזהר מפת עובד כוכבים, ^ימסלק פת נקי של עובד כוכבים מעל השלחן עד לאחר ברפת המוציא. ואם בעל הבית אינו נזהר מפת עובד כוכבים, ואין דעתו לאכל כל הסעודה רק פת עובד כוכבים כי היא נקיה, אבל בני ביתו אוכלים מפת שאינו נקי של ישראל, ושתי הלחם מנחים על השלחן, צריך לבצע על פת נקיה של עובד כוכבים, הואיל והוא הבוצע ואין דעתו לאכל אלא מאותו פת. ואם בעל הבית נזהר מפת עובד כוכבים וישראל שאינו נזהר בכך מסב עמו על השלחן, כיון דמצוה משלת ^{כא}* על בעל הבית, יבצע מן היפה של עובד כוכבים, וכיון שהתר לבצע התר לכל הסעודה. הגה ודוקא שחביב עליו אותו פת, ^{כב}אבל אם אינו חביב עליו בלא אסור פת של עובד כוכבים אינו צריך להקדימו (תרומת הדשן סימן לב):

ו. מפת הבאה ^{כג}בכיסנין מברך עליו בורא מיני מזונות ולאחריו ברכה אחת ימעיין שלש. ואם אכל ממנו שעור ^{כד}שאחרים רגילים לקבץ ^{כז}עליו, אף על פי שהוא לא שבע ממנו מברך עליו

שערי תשובה

^השירצה. ועין באר היטב. ועין בהשובת גאונים בתראי סימן (ו) [יח] על מה שכתב הגאון בעל תוספות יום טוב, ובתשובת ב"ח התדשות השיב לו, ב"ח עין שם: ^הע"ז. עין באר היטב וגם בברכי יוסף פקפק בדיון זה שכתב שאם אכל כשר עמו כו', דלמעשה צריך עיון שלכוד לא היה שבע ממנו, עין שם:

מפת של גויים יברך ודוקא על של ישראל אפלו הוא קבר, ויש אומרים שהוא מסלק וכו', עין שם: ^זהשלחן. דאז אינו יכול לסלקו מפני האורח: ^חע"ז. נראה לי, דאם הוא קבע סעודתו עליו, אף על פי שאכל עמו כשר ודברים אחרים ואלו אכלו לבדו לא היה שבע ממנו, אפלו הכי מברך המוציא ושלש ברכות. ואם אכלו לבדו, בעי

באר היטב

^השירצה. עין ש"ז ומגן אברהם. אם של עובד כוכבים פרוסה ונקי ושל ישראל שלמה וקבר, מברכין על של ישראל דשתי מעלות יש לו, וכן אם של ישראל פרוסה נקי ושל עובד כוכבים שלם וקבר, מברך גם כן על של ישראל דיש לו גם כן שתי מעלות, עין עטרת זקנים: ^אעובד כוכבים. ש"ז הגיה דצריך לומר ואם הוא נזהר

באר היטב

יח. על איזה מהם שירצה. דכל אחד יש לו מעלה, זה שהוא פת ישראל נדפת עכו"ם לא התירו אלא מדחק, וזה שהוא נקי: **יט. מסלק וכו'.** דין זה נובע מדברי השר מקוצי, שחשש שאם יהיה מנח על השלחן יהיה בעת הברכה חביבה עליו מפני שהיא נקיה, ואפשר שיצטרך לברך עליו מפני זה. והרבה מאחרונים מפקפקין מאד בזה, דכיון שהוא נזהר ומחזיק זה לאסור, מאי אהני לה חביבותה, ומכל מקום לכתחלה טוב לחוש לדבריו ולסלק: **כ. ואין דעתו וכו'.** פרוש, דאף דבריש הסעיף כתב דמברך על איזו שירצה, הינו היכא שבדעתו לאכל הסעודה משתיים, אבל זה שאין דעתו לאכל כלל רק פת עובדי גלולים זה, אין צריך לברך על פת אחר אף שהוא חשיב טפי, וכנ"ל בסעיף א בהג"ה. ואף דמוציא את בני ביתו בברכת המוציא והם אינם אוכלים מזה אלא מפת כשר, מכל מקום כיון דהוא אינו חפץ לאכל אלא זה והוא הבעל הבית הוא העקר ואוליין בתרה ויברך על פת שהוא אוכל: **כא. על בעל הבית.** פרוש, לבצע ולהוציא את אחרים בברכתו, כמו שאמר, בעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה, וכיון שהאורח יאכל מפת עובדי גלולים שהוא יפה ונקי, התירו לו גם כן לבעל הבית לבצע על הפת של עובדי גלולים מפני כבוד האורח, אבל בלא אורח אינו מתר כלל למי שנוהר מפת עובדי גלולים לברך על הפת זה, אלא יסלקם מעל השלחן וכדלעיל [פן הוא מסקנת הש"ך ושו"י ביורה דעה קיב, עין שם], ועין בבאור הלכה. ודע, דכהיום שהמנהג שכל אחד מברך לעצמו ברפת המוציא, לכאורה לא שייך כלל דין זה, אלא כל אחד יברך על פתו שאוכל ומחצית השקל. ועין בפרי מגדים מה שהעיר על עקר דין השלחן ערוך: **כב. אבל אם אינו חביב וכו'.** רוצה לומר, דכל זה אם הפת זה בעצם חביבה עליו, ורק שהוא מונע עצמו מפני שהוא פת עובדי גלולים, התירו לו בכאן מפני האורחים, אבל אם אינו חביב עליו בעצם פת זה ואינו חפץ בו, יברך על פתו הנכשרה:

ו כג. בכיסנין וכו'. בסעיף שאחר זה מתבאר מה הוא. ואף דבסתם פת מברכין עליו המוציא בכל שהוא ועל פת מברכין ברפת המזון, ^טשאני אלו דאין דרך בני אדם לקבץ סעודתן עליהם, ורק אוכלין אותן מעט דרך צרא, ^{טז}לפיכך ברכתן רק בורא מיני מזונות ולאחריו ברכה מעין שלש, אלא אם כן אכל כשעור קביעת סעודה, דאז מברך המוציא וברפת המזון דעל כל פנים פת הוא: **כד. שאחרים רגילין לקבץ.** כתבו האחרונים, דאם אכלו לבדו, צריך שיאכל שעור שאחרים רגילין לשבע ממנו כשאוכלין גם כן עם דברים אחרים, אף אם אכלו לבדו ושבע ממנו, אף שאחרים לא היו שבעין ממנו לבדו, אבל כיון שאם אכלו אותו עם דברים אחרים היו שבעין ממנו, גם כן לא אמרינן בטלה דעתו, וצריך לברך עליו המוציא וברפת המזון. והנה לענין ערוכי תחומין, בסימן (שסה) [שסח] איתא

שער הציון

ה יג. עין בב"ח ושו"י ומגן אברהם וחד משה ובית מאיר ומאמר מרדכי וכו' וישע: **ז** יז. תרומת הדשן: **ו** טו. בית יוסף ולבוש ושאר אחרונים: **טז**. דלא גרע משארי מיני

לוח עמוד היומי: יום ג יב סיון תשעג * יום ד יז אייר תשעח * יום ה כב ניסן תשפג * יום ו כו אדר תשפח * שב"ק ד אדר ב תשעג * יום א ט אדר א תשעח

ס' הרא"ש לדעת הרמב"ם. ע' שם ורבונו יונה. פ' פרוש רבנו חננאל והערוך והטור והרשב"א. צ' רמב"ם פ'ק ג' מהלכות ברכות. ק' פ' דקדק בית יוסף מדקדקיו.

כ"ה המוציא וברכת המזון. וואם מתחלה היה בדעתו לאכל ממנו מעט וברך בורא מיני מזונות, ואחר כך אכל שעור שאחרים קובעים עליו, כ"ה ברכה עליו ברכת המזון אף על פי שלא ברך המוציא תחלה. וואם אכל שעור שאחרים אין קובעים עליו, *אף על פי שהוא קובע עליו אינו מברך אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש, דבטלה דעתו אצל כל אדם: ז. פת הבאה בכיסנין, פ"ש מפרשים פת שעשוי כמין כיסים כ"ה שממלאים אותם *דבש או סקר כ"ה ואגוזים ושקדים ותבלין, והם הנקראים רישקולא"ש וריאלחש"ו, ויש אומרים שהיא עסה כ"ה שערכ בה דבש או שמן או חלב או מיני תבלין ואפאה, והוא שהיה טעם תערובת המי פרות או התבלין נכר בעסה. (ויש אומרים שזה נקרא פת גמור, אלא אם כן יש בהם *הרבה תבלין או דבש כמיני מתיקה שקורין "לעקי"ך",

באר היטב

שיאכל כל כך שאחרים רגילים לשבע ממנו לבדו, ואם הוא שבע ממנו וגם אחרים רגילים לשבע ממנו כשנמלכתינו עמו דבר, אפלו אכלו לבדו מברך המוציא כיון ששבע ממנו, מגן אברהם, ועין בספר פרח שושן חלק ארץ חיים כלל א סימן ג מה שכתב עליו ועין ביד אהרן: ט. תחלה משמע אף על גב דנמלך באמצע לאכל יותר אין צריך לברך המוציא, דהא לית בה שעורא בנותר, וכן כתב מהרש"ך חלק א קסג. ופשוט דאם לאחר שאכל מעט נמלך לאכל עוד כשעור קביעות, צריך לטל ולברך המוציא, מגן אברהם: י. דבש. פרוש שיש"י מפרש פת הבאה בכיסנין הינו מצד המלוי, והעסה עצמה נלושה במים אלא שמלאוהו בצוקר או דבש או אגוזים, ובכלל זה מה שעושין בפורים עסה רחבה וקפולה וממלאין אותה בשמשמין. והיש אומרים הוא הרמב"ם דסבירא לה דכיסנין הוא מצד העסה עצמה שנלושה בדבש או תבלין. ונסתפק בבית יוסף אי נימא דוקא שנלושה בהרבה דבש והמעוט מים, אבל אי הוי מעוט דבש, בטל לגבי רב מים והוי פת גמור, או דלמא אפלו על ידי תערובות מעט דבש כל שנבר הטעם בעסה מקרי כיסנין, וכתב דלענין הלכה כיון דמדי דרבנן הוא יש להקל בדברי כלם. ועין מה שהקשה המגן אברהם על הרמב"ם, ועין בתשובת פנים מאירות סימן סח: יא. פת גמור. פרוש, אם אין בו אלא מעט דבש, ועל כן יפה עושין שאופין בשבת שמאל"ץ קוכ"ץ¹ ללחם משנה כי אין שם רק מעט שמן. וכתב הש"ז, נראה דלא פליג הרמ"א אלא אהך מלתא לחוד, אבל מה שכתב השלחן ערוך תחלה מצד המלוי וכן מה שכתב אחר כך ויש מפרשים וכו' לא פליג. ונראה לי דלענין כיסנין שהם מחמת המלוי, אפלו אם נקח המלוי ממנו ונשאר הצק לבד הוי עדין דין כיסנין עליו, והטעם, דאנו הולכין בתר שעת אפיה, ט"ז. קרעפלי"ך של פורים הוי כיסנין: יב. לעקי"ך. ב"ח בשם

שערי תשובה

תחלה. עין באר היטב. ועין ברבי יוסף שכתב שחורו וקינו הרב כתב בשם ספר כתב יד קדמון שדעתו לענין פת כיסנין דאם קבע מברך עליו המוציא וישלש ברכות. סעודות שבת קובע כמו שקובעת למעשה, ומר"י חאגיז בספר עץ חיים על משניות פ'ק ד דמערות ונסתפק, אך כגנת ורדים כלל (ב) [ג] סימן יא כתב בפשיטות שאין חלוק בין שבת לחל ונסתפק עמו בכרבי יוסף וכתב שכן עמא דבר: *דבש. עין באר היטב. ועין באר

הוא מצד העסה עצמה שנלושה בדבש או תבלין. ונסתפק בבית יוסף אי נימא דוקא שנלושה בהרבה דבש והמעוט מים, אבל אי הוי מעוט דבש, בטל לגבי רב מים והוי פת גמור, או דלמא אפלו על ידי תערובות מעט דבש כל שנבר הטעם בעסה מקרי כיסנין, וכתב דלענין הלכה כיון דמדי דרבנן הוא יש להקל בדברי כלם. ועין מה שהקשה המגן אברהם על הרמב"ם, ועין בתשובת פנים מאירות סימן סח: יא. פת גמור. פרוש, אם אין בו אלא מעט דבש, ועל כן יפה עושין שאופין בשבת שמאל"ץ קוכ"ץ¹ ללחם משנה כי אין שם רק מעט שמן. וכתב הש"ז, נראה דלא פליג הרמ"א אלא אהך מלתא לחוד, אבל מה שכתב השלחן ערוך תחלה מצד המלוי וכן מה שכתב אחר כך ויש מפרשים וכו' לא פליג. ונראה לי דלענין כיסנין שהם מחמת המלוי, אפלו אם נקח המלוי ממנו ונשאר הצק לבד הוי עדין דין כיסנין עליו, והטעם, דאנו הולכין בתר שעת אפיה, ט"ז. קרעפלי"ך של פורים הוי כיסנין: יב. לעקי"ך. ב"ח בשם

באר הגולה

ו *אף על פי שהוא קובע וכו'. הוא דעת הרא"ש שחולק על הראב"ד שילדיה אפלו במועט סגי, כיון דהוא קובע על זה בטר ידיה אולין, עין שם ברא"ש. ומכל מקום נראה ברור דאם הוא זקן או נער שאפילו מועט בטבע, חייבין בהמוציא וברכת המזון אם אכלו שעור שדרבן תמיד לקבוע על זה, כיון דכל בני מים מסתפקין בשעור אכילה כזו, וכעין שכתבתי לקמן בסימן קפד בבאר הגולה הלכה בשם הרדב"ז, עין שם:

ז *הרבה תבלין או דבש וכו'. עין במשנה ברורה דבענין שהיה טעם הדבש

משנה ברורה

דשעור סעודה הוא שלש או ארבע ביצים, וכתבו כמה אחרונים דהוא הדין כאן חשיב בזה שעור קביעת סעודה, *אבל כמה אחרונים והג"א מכללם חולקים וסבירא להו דאין לברך המוציא וברכת המזון אלא כשעור סעודה קובע, שהוא של ערב ובקר, וכמו שכתב בבית יוסף בשם שבלי לקט, וכן מצאתי באשכול דמוכח שהוא סובר כן, *וכן נוטה יותר לשון השלחן ערוך. ומכל מקום לכתחלה טוב לחוש לדעת המחמירים שלא לאכל ארבע ביצים, וכל שכן אם הוא דבר שיש להסתפק בו מדינא אם הוא פת הבאה בכיסנין, אף דמבאר בסעיף ז דהולכין בזה להקל, על המזון. וגם נטילת ידים, וכמו פת גמור, וכמבאר לעיל בסימן קנח סעיף א, עין שם: כו. וברך עליו ברכת המזון. כיון שהשלים לשעור קביעת סעודה, *אבל המוציא אין צריך לברך על מה שנמלך לאכל, כיון דאין במה שמנח לפניו אחר שנמלך שעור קביעת סעודה, אלא ביחד עם מה שאכל כבר. *וואם באמת יש שעור קביעת סעודה במה שלא אכל עדין, צריך לטל ידיו ולברך המוציא ועל נטילת ידים וברכת המזון: ז כו. שממלאין אותן וכו'. רוצה לומר, אף אם נלושה מתחלה במים כשאר פת, כיון שכל העסה ממלא ממנים אלו, ואף דהמלוי כ"ה עקר אצלו, מכל מקום מין דגן חשוב ואינו בטל, ולכך מברך בורא מיני מזונות ופוסטר הפל, כמו שכתוב בסימן רח סעיף ב ג. ואף אם אינו אוכל העסה ורק הפרות שבפנים לבד, מברך הברכה השייכה להפרות. וכתב הש"ז, דאם נלקח הפרות ואוכל רק העסה, אפלו הכי מברך בורא מיני מזונות ולא המוציא, דיש עליה דין כיסנין כיון שנאפה עם מלוי הפרות, שאין צורך לקבוע סעודה על פת כזו: כח. ואגוזים ושקדים וכו'. כ"ה או או קאמר, ומסתברא דמרי גם כן שטעם המלוי נכר בעסה, וכמו שפסקים לבסוף: כט. שערכ בה. בעת הלישה, כ"ה והינו, אפלו היה הרב ממנים, כיון שערכ בה גם כן ממנים אלו ועל ידי זה נשתנה הטעם, מקרי פת כיסנין: לו. נכר בעסה. דאי לאו הכי הוי לחם גמור. ולחם שנשתנין בו זאפר"ץ¹ להטעימו ולנאותו, או שנשתנין בו מעט צמוקין, לכלי עלמא לחם גמור הוא [פרי מגדים]: לא. שזה נקרא. הינו, היכא דערכ בה בהלישה רק מעט דבש וחלב אינו בטל שם פת מחמת שנגרש הטעם: לב. פת גמור. ומברך המוציא לכל שהוא וכן ברכת המזון לכזית כדין פת: לג. הרבה תבלין או דבש וכו'. רוצה לומר, כ"ה שכל כך תבלין מערב בהן עד שעל ידי זה יהיה מוכר התבלין בטעם יותר מהקמח, וכן בדבש

שער הציון

אחרונים, ולכאורה בענינו הלא בורא אף דלא חשב בההיא מחלה שלא לאכל יותר, כחשב דמי, דהלא ידוע דאם אוכל כשעור קביעת סעודה מברך המוציא וגם נוטל ידיו, והוא כיון שברך רק בורא מיני מזונות על כרחך דדעתו היה שלא לאכל כשעור זה: כב. מגן אברהם ושאר אחרונים: כג. גם זה כמגן אברהם, ואף שכתב משה מפקפק לענין ברכת המוציא בזה, מכל מקום היכא דנמלך גם הוא מודה דצריך לברך המוציא, עין שם, וכבר כתבנו דענינו הוי כנמלך, וכל שכן בזה דבוראי לא היה דעתו לאכל כל כך מתחלה: ז כד. מגן אברהם ושאר אחרונים: כה. ב"ח: כו. בית יוסף: כז. אחרונים:

יט. כן מוכח ממגן אברהם ושאר אחרונים דחלקו בין אם אכלו לבדו או עם דברים אחרים ובנ"ל, והינו על כרחך לא כפי שעור ערוב, דהתם משערין לעולם באכילה עם לפתן ולא לבדו, וכן כתב הגר"י, וכן כתב בחיי אדם ששמע מפי הגר"א ז"ל: כ. עין שם בגמרא, אמר רב נחמן עדי כפנא וכו', כל שאחרים קובעים וכו', משמע דחלק ארב הונא רק במה דסבר דתלוי השביעה בדידה אלא דתלוי באחריו, אבל גם הוא מודה דצריך שביעה: כא. אבל לענין ברכת בורא מיני מזונות מלוי בזה, אם היה נמלך גמור והינו שהיה בדעתו מתחלה שלא לאכל יותר ואחר כך נמלך לאכל עוד, צריך לברך בורא מיני מזונות כן כתבו המחצית השקל ושאר

תרגום: 1. תבלין ברכוס. 2. עוגת דבש. 3. לחם הנילוש עם שמן.

לוח עמוד היומי: יום ד יג סיון תשעג * יום ה יח אייר תשעג * יום ו כג ניסן תשפג * שב"ק כז אדר תשפח * יום א ה אדר ב תשצג * יום ב י אדר א תשצח

*שכמעט הדבש והתבלין הם עקר, ¹⁷ וכן נוהגים (רש"י וערוך, וכן יש לפרש דעת רמב"ם). וי"ש מפרשים שהוא פת, בין מתבטלת בין שאינה מתבטלת, שעושים אותם ¹⁸ כעבים יבשים וכוססין ¹⁹ אותם, והם הנקראים בישקוני"ש. *והלכה בדברי פלם, שלכל אלו הדברים נותנים להם דינים שאמרנו בפת הבאה ²⁰ בכיסנין: ח. "לחמניות אותן שבלילתן עבה שקורין ²¹ אובליא"ש ²² לחם גמור הוא ומכרף עליו המוציא וברכת המזון, ויאותן שבלילתן רפה ודקים מאד ²³ שקורין ²⁴ גיבלא"ש, מכרף עליהם בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש. ²⁵ ואם קבע ²⁶ סעודתו עליהם, מכרף המוציא

ר ערוך בשם רב האי. ש ברכות מב לפרוש התוספות והרא"ש. ת שם תוספות והרא"ש. א שם בגמרא.

באר היטב

דבריו, עין שם, ועין בתשובת גנת ורדים כלל א סימן (פד) [כד] דף יג: טו. אובליא"ש. נראה שהוא נאפה מבלי גלגול, רק שמערב עסה עם מים לישא עבה, ט"ז: טו. גיבלא"ש. שקורין נאלסניק"י דהינו שמערבין קמח עם מים בקדרה כמו דיסא ושופכין העסה על עלי ירקות ופנים ונאפים בתנור עם העלים: י. סעודתו. ושעור קבע הוא שלש או ארבע ביצים, עין בספר פרח שושן כלל א סימן ד, ועין די אחרון, ועין לעיל סעיף קטן ח מה שכתבנו שם בשם מגן אברהם. וט"ז העלה דאין לקבע סעודה ולכרף המוציא בכל מינים שבלילתן רפה והם דקים, אבל המין שקורין נאלסניק"י מהני קביעות לכרף המוציא דהא אינם דקים, עין שם:

משנה ברורה

ושמן וחלב בעינן שיהיה הרב מהן ומעוט מים, שעל ידי זה נרגש מהן הטעם הרבה מאד עד שעל ידי זה הם העקר וטעם העסה טפל. וכן בצירור הראשון שכתב השלחן ערוך, שממלאין מהם, ²⁷ בעינן גם כן שיהיה המלוי הרבה כל כך עד שעל ידי זה יהיה נרגש הטעם הרבה מאד: ²⁸ וכן נוהגין. שאופין לחם משנה פת עם מעט שמן ותבלין [דרכי משה], וכן הסכימו האחרונים להלכה כפסק הרמ"א: ²⁹ כעבים יבשים. כך שמה בערבי, ובגלשון ספרד נקרא בושקוני"ש, כ"י נעשית מחמשת מיני דגן וזמנים לבר, אף באפיתן נעשים יבשים כל כך עד שנפרכים, ואין זה נקרא אוכל אלא כוסס, ואין דרכם לאכל מזה הרבה, לכן אין לו דין פת:

ח. לחם גמור הוא. דנעשים רק מקמח ומים כשאר פת, ואף ³⁰ שהם דקים, מפל מקום לא הוי כמו כעבים יבשים דסעיף ז, דהם יבשים מאד ואינם עשויים לאכילה ורק כוססין אותם ³¹ לקנוח, אבל אלו עשויים לאכילה: ³² שקורין גיבלא"ש. וכתבו ³³ האחרונים, דהינו מה שקורין בלשון רוסיא נאלסילק"ע, ³⁴ שמערבין קמח עם הרבה מים בקדרה כמו דיסא ושופכין על עלי ירקות, ונאפים בתנור עם העלים [והוא הדין] ³⁵ כשנאפים על מחבת בלי שמן. ונדוקא באלו שהם דקים ורפים ביותר, אבל אם אינם רכים ודקים כל כך, מבאר בסעיף יד דדין לחם עליו ומכרף המוציא [מגן אברהם]: ³⁶ ואם קבע וכו'. וכתבו ³⁷ הפוסקים, ³⁸ דאותן שקורין בפראג וואלאפלאטקע"ס ³⁹ שנעשין גם כן בלילתן רפה, אף מפני שמתפשטין באפיתן נעשים דקין וקלוישים הרבה יותר מאותן נאלסילקע"ס שנזכר לעיל, אין לכרף עליהם המוציא אפלו בדקבע, דאין על זה תורת לחם כלל ודמיה לטרייתא בסעיף טו: ⁴⁰ סעודתו עליהם וכו'. ומה נקרא קבע, מבאר לעיל בסעיף ו לענין פת כיסנין, והוא הדין הקא:

שער הציון

וכו': לב. מגן אברהם: לג. ב"ח ושל"ה ומגן אברהם ושאר אחרונים, ודלא כט"ז: לד. אחרונים, ובההיא דלקמן בסעיף יד בהג"ח: לה. עמק ברכה ומגן אברהם בסעיף קטן מ, וחקד משה ובגרי יושע והלכה ברורה, ודלא כט"ז: לו. ובמעק ברכה מבאר אפן עשייתו, וזה לשונו, שלוקחים סלת ובלילתה גם כן רפה מאד, ונוטל בכף מאותה כלי שהעסה בתוכו ושופך אותה בדפוס של ברזל שקורין פורבין, ויש למעלה עוד ברזל אחר כמוהו, והעסה נשפך בין שני הברזלים, וכשמחזק ברזל בברזל יחד ונעין צבת ויאותו תרקים הוא בתוך, או נאפה מיד על הברזל שהוא חם מאד, ואלו אין להם תורת לחם כלל, הואיל ונתפשטו כל כך דק דק:

רש"ל כתב דגם על לעקר"ך אין לכרף בורא מיני מזונות אלא אם כן הדבש עקר וקמח מעט, וכתב הט"ז עליו, דבכרי יחיד הם, והעקר תלוי בלישה אם נלוש ברכ דבש ומעט מים הוי כיסנין, עין שם: יג. אותם. הינו, הקיכל"ך שעושים בסעודה לתאבון ולא כדי להשביע: יד. בכיסנין. הטעם, דברכת בורא מיני מזונות פוטר הכל אפלו עסה, דהא וזן, אלא שמפני חשיבות הפת קבעו עליה המוציא ושלש ברכות, משום הכי כל כמה שלא ברור לנו שיש שם חשיבות ואינו בכלל כיסנין יש להקל שלא להצריך המוציא ושלש ברכות, ט"ז. והב"ח מחמיר אפלו אית בהו תבלין או דבש דלא יאכלם אלא בתוך הסעודה, אלא אם כן הדבש והתבלין הן מרבים מהקמח, עין שם, וט"ז דחה

באר הגולה

נכר יותר מן העסה [הוא מהט"ז בבאר דברי הרמ"א], ובהאי גזנא בנלוש בכיסנין צריך שיהא הרב מביצים ומעוט מים כדי שיהא טעם הביצים נרגש הרבה, ויש הרבה שאין נוהגין בזה שקונים מיני עוגות קטנות שנלוש במעט דבש או ביצים והרב ממים, ומכרכין עליהם בורא מיני מזונות ואוכלין בלי נטילת ידים, וביחוד מזה, שפמה פעמים אוכלין מהם כדי קביעות סעודה, שאף בכיסנין גמור צריך נטילה והמוציא וברכת המזון. ויש עוד מיני עוגות דקות שלשין אותן בלא דבש וביצים כלל, רק שמבשלין מקדם מים עם מעט שבטל שועל ולשין אותם במים אלו, ואיני יודע התר לזה, ואטו משום דנלוש במים אלו אבד טעם העסה ממנו וגם אף אם היה נרגש טעם השבטל שועל הרבה, גם כן מסתבר דלאו כלום הוא להוציא מתורת לחם, דאטו אם מתערב לכתחלה כמה מיני דגן ביחד לאו לחם הוא, ושמן ודבש שאני, דמינים אחרים הם, וגם בדשמן ודבש וביצים נחשב מיני מתיקה שאוכלין רק לקניח ששעמם חשיב, מה שאין כן בזה. אף אם עושים העוגות דקין ויבשין מאד עד שנפרכין, יש להתיר, משום דזה הוי בכלל כעבים יבשין הנזכר בשלחן ערוך, דגם אלו מן הסתם אין דרך לאכלן להשביע, רק לקנוח כמו כעבים הנ"ל: * שכמעט הדבש והתבלין הם עקר, עין במשנה ברורה מה שכתבנו, וכן בצירור הראשון וכו'. ולפי זה העסה שעושים בפורים וממלאין אותה בשמשמין, לא נבטל ממנה שם פת עד שיהיו השמשמין הרבה עד שיהיה מנפר טעם השמשמין יותר מטעם העסה, ועל פי רב העסה של פורים שעושים בזמננו אין בה שמשמין כל כך, ובפטר שלחם ההוא אין עשוי בזמננו לקנוח ולתענוג כמו שזכרו הראשונים בפת הבאה בכיסנין, רק לשבע, ולחם גמור הוא, וכן כתב הגר"ז בסודרו (ומה שזכר הט"ז בסעיף קטן ו, ובכלל זה וכו', אפשר דבזמנו היה עשוי באפן אחר לקנוח בעלמא):

* והלכה בדברי פלם וכו'. עין בחדושי ר' עקיבא איגר שהקשה אמאי לא כתב המחבר דירא שמים יצא ידי כלם כמו שכתב בסעיף יג, עין שם. ובמאמר מרדכי משובו, דכיון דלא נזכר בהדיא שחולקים הפוסקים בזה, ואפשר דמודו להדרי, עין שם. והנה המגן אברהם העתיק על השלחן ערוך דברי הב"ח, עין שם, ואנכי לא העתקתי דכבר ישב הט"ז קשייתו, והרבה אחרונים תפסו לדינא כפסק הרמ"א דסגי כשנלוש ברכ דבש ומעוט מים:

תרגום: 1. ביינלאך. 2. בלינע"ס. 3. כעין ופלים.

לוח עמוד היומי: יום ה יד סיון תשעג * יום ו יט אייר תשעג * שב"ק כד ניסן תשפג * יום א כח אדר תשפח * יום ב ו אדר ב תשעג * יום ג יא אדר א תשעג

ב בית יוסף (והרוקח)
והכל בו. ג הרשב"א
לדעת הר"ף והרמב"ם
בפרק ג מהלכות ברכות
וטור ובית יוסף לדעת
הרא"ש. ד ברכות לו.

וברכת המזון. ^מ ואי אכיל להו בתוך הסעודה ^{מא} שלא מחמת ^{מב} הסעודה, ^{מב} * טעונים ברכה
^{מג} לפניהם ולא לאחריהם. ^{מד} יאכל אותם רקיקים דקים שנותנים מרקחת עליהם, ^{מה} הם
טפלים לגבי המרקחת וברכת המרקחת ^{מו} פוטרתן: ^{טז} ו. פת גמור אפלו ^{מז} פחות מפזית
מברך עליו המוציא, אבל לאחריו אינו מברך ^{מח} כלום כל שלא אכל ^{מט} פזית: ^י י. ^{מט} דחיצי"א, ^י דהינו

באר היטב

ואין הפת פוטרם אלא אם כן שבאין להמשיך תאות המאכל, מגן אברהם.
וואלפלסטיק"ס והו"ז"ן בלאו"ן שקורין פריטלי"ף ^ז צריך לברך בורא מיני מזונות
בתוך הסעודה, ט"ז: ^ח המרקחת. הינו, כגון מה שמטגנין בפורים נויא"ט
על עסה, שאין לברך על אותה עסה כל זמן שאוכל אותה עם הנויא"ט, אבל
אם אוכל העסה בפני עצמה מברך עליה בורא מיני מזונות, דבשעת אפייה לא
נאפה בתורת לחם, עין לעיל סעיף קטן יא, ט"ז: ^ט כל. פזית. מי שאכל חצי
זית וחזר ואכל חצי זית אחר תוך כדי אכילת פרס ולא היה בדעתו כשברך
על הראשון, נסתפק בהלכות קטנות חלק ב סימן קמו אם מחייב לברך לאחריו,
ועין עוד שם סימן רכו:

באר הגולה

ח * טעונים ברכה לפניהם. עין במשנה ברוך שכתבתי בשם המגן אברהם
דהוא הדין לכל פת הבא בכיסנין המבאר בסעיף ז. והנה באמת
בדבריו מבאר בכמה ראשונים. והנה כל זה לעקר הדין, אבל לדין דמסקינן
בפת הבא בכיסנין מאי הוא, אף והמחבר פסק להקל בכלם, הינו משום דספק
דברין ואין מצריכין לו לברך המוציא וברכת המזון כשאר פת, מה שאין
כן בענינו, להצריכו ברכה תוך הסעודה משום דנחזיקו לפת כיסנין אין סקרא,
דאדרבה, ספק דברין להקל, ושםא מין זה פת גמור הוא ונפטר בברכת המוציא,
על כן אין לברך על פת כיסנין בתוך הסעודה אלא אם כן הוא פת כיסנין לכלי
עלמא ונהינו, שממלא וגם נלוש בדבש וכהאי גוונא, והוא דק ויבש, כן כתב דגול
מרכבה והגר"ז, וכעין זה כתב גם כן בחדושי ר' עקיבא איגר וחי' אדם. ולפי
מה שכתבנו לעיל בשם המאמר מרדכי דאפשר דמודו זה לזה אין קשיא כל
כך. ודאינא נראה, דבאוכל דבר הנלוש בדבש ומי ביצים וכהאי גוונא בתוך
הסעודה, כגון לעק"ף וקילי"ף ^א, או שאוכל כעבי"ף ^ב יבשים, לא יברך בתוך
הסעודה אפלו אם אוכלן לקניח, ואם אוכל מדברים הממלאים בפרות ונכמה
שציר המחבר באפן הראשון, המברך עליהו בתוך הסעודה לא הפסיד, דמשמע
דרב הפוסקים סוברין כן דהוה פת כיסנין. ובחי' אדם משמע דאף על לעק"ף
וקילי"ף לכתחלה ראוי שיכון בשעת ברכת המוציא לפטר אותן:

דאין מתכווין לאכל הרקיקין, ורק שעושין אותם כדי שלא יטנפו הידים
מהמרקחת, ולכן הוי העסה בכלל טפל, דללקמן בסימן ריב. וכתבו האחרונים שם, דבמדינתנו שנותנין מרקחת על הדבשנין ושקורין לעק"ף
פלאדי"ף ^א, שטובים הדבשנין למאכל בעצמן, אם כן פונתם גם בשביל אכילת הדבשנין, ^{בא} וממילא הם העקר ומברך עליהם בורא מיני מזונות
ופוטר המרקחת. ופשוט, דדוקא שבעת אפייה נאפין ביחד, אבל אם אפה הדבשנין לבד ואחר כך מניח עליהם מלמעלה המרקחת, אין נעשין
המרקחת טפלה להם, שפונתו לאכל שניהם, ואין המרקחת באין ללפת הדבשנין, וצריך לברך גם על המרקחת: ^{בא} מו. פוטרתן. ואם אכל המרקחת
מלמעלה ^{בב} והשאיר הרקיקין ואכלן בפני עצמן, צריך לברך בורא מיני מזונות עליהם, אף אם אכלן ביחד ^{בב} ונשאר עוד קצת רקיק בלא מרקחת,
אין צריך לברך עליו, כינו דעקר אכילתו היה ביחד ונחשב לטפל להמרקחת, אין חוששין על גמר האכילה:

מז. פחות מפזית. והוא הדין ^{מז} אפלו על כל דהו, דאסור להנות מן העולם הזה בלי ברכה: ^{מח} מוח. כלום. הינו, לא ברכת המזון ולא שום
ברכה אחרונה:

י מט. דחיצי"א וכו'. אקדים לזה הסעיף הקדמה קצרה והוא, דיש בזה שלשה אפנים. א פת שפרר לפרורין ובשלו, תלוי בזה, אם הפרורין גדולים
שיש בהם פזית, לא נתבשל מהם שם פת אפלו אם על ידי הבשול אול מהם תאר לחם, ואם אין בהם פזית, אפלו אם נראה שיש
עליהם תאר לחם, מברך בורא מיני מזונות, דשם תבשיל עליהם. ב אם לא בשלו, רק שפרר בקערה ונתחברו הפרורין יחד על ידי דבש או מרק,
אם יש עדין עליהם תאר לחם, מברך עליהם המוציא אפלו אם אין בהפרורין פזית, ואם אין בהם תאר לחם, מברך עליהם בורא מיני מזונות, אלא
אם כן היה בהפרורין פזית, וכנזכר לעיל לענין בשול. ג כשלא בשל וגם לא נתחברו הפרורין יחד על ידי משקה, אפלו אם הפרורין דקין כסלת
מברך עליהם המוציא, דשם פת עליהם. ועתה נבאר את הסעיף בעזרת ה' יתברך: ^ג דהינו פרורי לחם שדבקים. בנתבשל אין נפקא מנה בין
נדבקין או לא, ונקט זה משום אפן השני דמירי בלי בשול:

שער הציון

לו. דאלו אוכליא"ש שהוא לחם גמור וכן פת הנלוש במעט דבש ורבו מים, לפי דעת
הרמ"א לעיל בסעיף ז, אפלו בדלא קבע גם כן בודאי אין צריך ברכה, ונפטר בברכת
המוציא כשאר פת: ^{לח} לח. מגן אברהם: ^{לט} לט. עמק ברכה והדרישה, וכן משמע ממגן

תרנ"ב: 1. עונת תפוחים. 2. דובשניות ועוגיות ביצים. 3. בייגלאך. 4. עוגה ממולאת במיני מתיקה. 5. עוגה קטן בצק עליה.

לוח עמוד היומי: יום ו טו סיון תשע"ח * שב"ק כ אייר תשע"ח * יום א כה ניסן תשפ"ג * יום ב כט אדר תשפ"ג * יום ג אדר ב תשצ"ג * יום ד יב אדר א תשצ"ח

הלכות שבת סימן רמו

י. באר הגדה

ד' כישראל שהשפיר שוורים לאינו יהודי לחרש בהם, וחורש בהם, יש מתירים בהם, אם קבל עליו האינו יהודי אחריות מיתה וגזלה וגנבה ויוקרא וזולא, ויש אומרים דכיון שאינו יהודי יכול למכרה אם ירצה, נקראת (ט) וט בהמת ישראל. (כא) (ועין למטה בסימן זה): ה' לאם ישראל ואינו יהודי שתפין בבהמה, מתיר לעשות בה אינו יהודי מלאכה בשבת על ידי שיתנה (י) עם האינו יהודי (כב) בתחלה כשקנו אותה שישל האינו יהודי בשבת וישראל ביום חל, (כג) ואם לא התנו מתחלה אסור, (כד) אף על פי שהתנו אחר כך. י' ואם ילנה אותה לאינו יהודי בהלואה גמורה, שיהא רשות בידו להוציאה אם ירצה שלא ברשות ישראל, (כה) ויזקק הדמים על האינו יהודי ואחריות השוורים על האינו יהודי, מתיר. י"ג יש מתירים אפילו לא יהא רשות ביד האינו יהודי (כו) להוציאם, על ידי שזקק הדמים על האינו יהודי במלנה ויחזיר האינו יהודי ויעשה אפותיקי (פרוש, אפו תהא קאי, כלומר לא יהא לך פרעון אלא מזה) לישראל, או (כו) יהרהנם (פרוש, משכון בלשון ישמעאל רתן) אצלו, (כח) ובלבד שלא יאמר לו מעבשן. י"ד יש מתירים (כט) על ידי שיזהיר את האינו יהודי שלא יעשה בה מלאכה

באר היטב

פדרינו. מגן אברהם (ס"ח ע"א): ד' (ט) בהמת ישראל. ישראל שיש לו סוס ובא המושל המפירו להשאילו או להשפירו, והוא אינו יכול למאן נגדו מפני איבה, ימכרו לו בדרך מועט ואז יוכל המושל לעשות בו כרצונו, ואם אחר כך יחזיר ויתן לו הסוס וגם השכירות מתנה בעלמא יהיב. תשובת יעקב חלק ב' סימן ל"ט ע"פ שם. והמחבר יד אהרן (הג"ח) חולק עליו וכתב ולי נראה שאם האינו יהודי יכול למכרו אף שפירו לו בדרך מועט מתיר, ואם אינו יכול למכרו אסור, שנקראת בהמת ה' (י) עם האינו יהודי וכו'. ואז מתיר אחר כך לחלק בשנה

שערי תשובה
ד' [ט] בהמת ישראל. עין באר היטב, ומה שכתב בשם שבות יעקב עין שם שהביא דברי המצמ צדק וכתב דאין כאן הערמה אלא מכירה גמורה. וגם כתב דהצמח צדק מיייר במקנה הסוסים לעבדו על יום או יומים להפקיע אסור שבת, אבל כהאי גוונא לא. עין שם, ולעניות דעתי נראה עקר בהשבות יעקב דהני טעמי דהצמח צדק שם לא שייכי בזה, עין שם:
ישראל בכל מקום, וכן כתב בתשובת צמח צדק (ס"ח ע"א) שם, ויותר טוב שפיקנה: כמו שכתבנו סימן רמ"ה סעיף קטן א', ועין מגן אברהם (ס"ח ע"א):

משנה ברורה

ומצדד שם לאסור, (כז) ועל פנ יש להתמיר, ובבאור הגר"א גם פנ האריך בזה ומסיק דהעקר כדעת מהרש"ל הנ"ל, וגם לקמן בסימן תצ"ה סעיף ג' מפרש (ג) הגר"א מה שכתוב שם בשלחן ערוך דאין מוציאין משא על הבהמה ביום טוב, הטעם הוא משום שביתת בהמתו: ד' (כ) אם קבל עליו וכו', דעל ידי זה הני הבהמה כמו של אינו יהודי ומתיר לחרש בה בשבת, ואף על פי שמחזירה בעין אם לא יקרה לה כלום, מכל מקום השתא ברשות האינו יהודי קאי לגמרי, (מ) כיון דגם ליוקרא וזולא ברשותו היא: (כא) ועין למטה וכו'. היינו דשני יש מתירין הכתוב שם וגם הגה שפסוק הסימן מוכח דסבירא ליה כדעת המתיירין, ועין במה שנכתב שם (ס"ח ע"א): ה' (כב) בתחלה כשקנו וכו'. דנמצא דלא קנויה הבהמה לישראל כלל ביום השבת, (כג) ואז אחר כך מתיר אפילו לחלק בשנה ואין בזה משום שכר שבת כמו שכתב סימן רמ"ה סעיף ב', (ט) וגם דאז אפילו אם אחריות שניהם בשנה כל זמון השבוע בין בחל ובין בשבת מתיר: (כג) ואם לא התנו מתחלה. אלא לאחר שנשתתפו אמר לו טל אתה בשבת ואני כנגדך בחל, (כו) אף אם נאמר שאין אסור בזה מחמת שביתת בהמתו כיון שיש לאינו יהודי חלק בה ועל פרחו של ישראל עושה מלאכה, מכל מקום אסור, דהא בכל זה הוא נוטל יום אחד כנגד יום השבת והני שכר שבת שלא בהכלעה: (כד) אף על פי שהתנו אחר כך. מלשון זה משמע דכל שכן דאם לא התנה כלל דאסור, ובכתיב יוסף (סוף ס"ח רמח) מצדד לומר דאם אף לאחר שנשתתפו לא התנה לומר טל אתה וכו' אלא חולקין סתם השכר כל השבוע בשנה דשרי, דהא נוטל שכר שבת בהכלעה, ואיסור דשביתת בהמתו

שער הציון

(כז) גם בספר תוספת שבת לקמן בסימן ש"ד בסעיף קטן ה' הביא דלמאן דאמר אין מצנה על שביתת בהמתו ביום טוב משום דלא איתקש יום טוב לשבת אלא לענין ל"ט מלאכות וחולדותיהן ולא לענין שביתת ומחבר דרץ לאו יש בזה, הוא הדין דאין מצנה על שביתת עבדו [וכן כתב הפרי מגדים שם (א"א סק"א)], ואם כן לדעת המחבר שם (ס"א) דפסק דמת ביום טוב ראשון לא יתפסק בו עבד ערל, והוא כדעת פנה"ג (ה"ל אב"ל) המוכח בבית יוסף בסימן תכ"ו (ד"ה וכתב עוד שם) עין שם, על קרח דסבירא ליה דגם על שביתת בהמתו מצנה ביום טוב, וכן כתב בספר אבן העזר, ועל פנ אין להקל: (כג) עין שם שכתבנו מסייר קשית התוספות יום טוב (בכ"ח פ"ב מ"ח), וגם דוחה מה שרצה הפנן אברהם (שם סק"ה) לומר דכמשה ביום טוב לא שפך שביתת בהמתו: ד' (כד) אבל בלא יוקרא וזולא לא עדיף משאול דגם הוא חייב באנסין ואפילו הכי אסור להשאיל לו משעם דשאלה לא קניא, ופ"ל בסעיף ג': ה' (כט) מגן אברהם (ס"ח ע"א) בשם הל"ב"ח (ס"ח ע"א): (ט) גם זה שם: (כו) דבמקו דבמקו אברהם (שם) בשם הריב"ש (ס"ח ע"א) והרלב"ח (שם) משמע דסבירא ליה פנ בפשיטות, מכל מקום המעין בבית יוסף

כ הגהות מיימני
(דפוס קושטא) פרק י'
(ד"ה) בשם סמ"ק
(מנחם) רמב"א
(לארין) (ס"ח) ונתחבר
(בסימנים) בסימן
קמ"ח. ל הריב"ש
בתשובה (ס"ח ע"א).
מ תשובת (רש"ב)
[ריצ"ב] (א) (הובא בכ"י
ס"ח רמח ד"ה ואם
נ שם.
ס בית יוסף (שם)
בשם רבו כבוד הרב
רבי יעקב פי רב.

הַלְבוֹת שֶׁבַת סִימָן רְמוֹ

בשבת ואם יעברו ינעשה תהיה אחריות עליו ואפלו מהאנשים, (ל) ויכתב בן (יב) בערפאותיהם, דהשתא אם בא לעשות בו מלאכה בשבת אינה בהמת ישראל, שהרי קנאה האינו יהודי להתחייב באנסיה. הגה: וכל צדדי התרים אלו (לא) הלכתא ניהו ויכול לעשות (לב) איזה מהן שירצה, ואפילו אם בהמה כלה של (יג) ויבן ישראל (לג) דינו כאלו היתה בשבתות האינו יהודי, (לד) * רק שייפרסם שעשה דרך התר:

באר היטב

(יב) בערפאותיהם. לפסוקי מלתא: (יג) ישראל. אם הסוסים של ישראל וגם האינו יהודי הוא עבדו ומוליד סחורתו, אין התר במקרה, דהרי אסור להניח לו לעשות מלאכה, אלא אם כן הוא משקר לו רק לסע עם הסוסים או שרי להרמב"ם (פ"ו ה"ב) כמו שנתבאר סימן רמ"ד סעיף ה'. ועל כל פנים אסור לומר לו לה בשבת כמו שנתבאר סימן רנ"ב (ס"ב). כתב הפ"ח, ואלו שיש להם סוסים ועגלות ומוליכין משאות בשבת בשקר ומוכרין בכונה לאינו יהודי כדי להפקיע אסור שבת, עוברים על דברי חכמים וראוי לקנסם, עין צמח צדק סימן ל"ה, אבל לומר מצוה להוליד אחרונים תר:

משנה ברורה

לו לאינו יהודי רשות למכרה אפלו הכי שרי, (א) וסתם בזה פדעת המיתרין לעיל בסעיף ד', דהכא נמי מירי שקבלה עליו ברשותו (א) לענין יוקרא וזולא: (ל) ויכתב בן. לפסוקי מלתא שלא יבא לידי חשדא: (לא) הלכתא ניהו. והיותר טוב שכל ההתרים, שיקנה אותם (א) לו בחל במקרה גמורה ויתן לו אויפגא"ב על זה, ויתר הדמים יזקף עליו במלואו, ויעשם אפותיקי לישראל שיהיה בטוח במעוהו, והנכון שיעשה ענין המכירה בפני דיני העיר, כדי שיעשה פדון תורה וגם שייפרסם הדבר שלא יהיה חשש מראית העין: (לב) איזה מהן שירצה ואפילו וכו'. היינו דאף קבלת אחריות בלחוד שקכת המחבר לכסוף דכריו מהני גם בזה אף דאין לו רשות לאינו יהודי למכרה, פיון דעומדת ברשות לענין יוקרא וזולא, וסתם בזה פדעת הלש מתירין בסעיף ד'. (א) ויותר טוב שיעשה מכירה גמורה ויכנ"ל בסעיף קטן ל"א כדי לצאת גם דעת המחמירין שם, כי לרברקי יש בזה חשש דאורייתא. ואם קשה לו לעשות כל אפני ההתר האלו והוא שעת הדחק, כגון מי שיש לו שדות ואי אפשר לו להשפיר באריסות לאינו יהודי אם לא יתן לו גם שוורים לחרש בהם, ולא יוכל למנעו שלא לחרש בו בשבת, יש לסמוך על דעת הפ"ח (ס"ה) הנ"ל (ס"ק יד) שמתיר על ידי שייפרסם בפני שלשה קדם השבת וייפרסם הדבר ולא יבא לידי חשד, וההפקר צריך להיות בלב שלם, אבל בלא שעת הדחק אין לסמוך על ההפקר ויכמו שכתבנו לעיל במשנה ברורה סעיף קטן י"ד, וכן הסכים בדרך משה (אות א) ביה"א: (לג) דינו כאלו היתה וכו'. והנה כל זה הוא כשמשפיה או משאילה לו לעשות מלאכה עצמו, אבל לעשות מלאכת ישראל בשבת אין התר כלל אפלו אם מכרה לו בהמה במקרה גמורה, שהרי מכל מקום עושה האינו יהודי מלאכת ישראל בשבת בשבילו. ולפי זה אם הסוסים הוא של ישראל וגם האינו יהודי הוא שכירו לכל המלאכות שייצטרך לישראל, אין התר במכירת הסוסים לו, דהרי אסור לו להניח לעשות מלאכתו, אלא אם כן הוא משקר דהרי אסור לו להניח לעשות מלאכתו, אלא אם כן הוא משקר רמ"ד סעיף ה'. ואפלו אסור לומר לו שישע בשבת, אלא דאם הוא נוסע מעצמו אין צריך למנעו מזה [אחרונים]: (לד) רק שייפרסם וכו'. עין בבאור הלכה (ד"ה רק) שהבאנו דאין כדאי להתיר על ידי כל ההתרים אלא בשעת הדחק, ולאפוקי מאלו האנשים שמוכרים

שערי תשובה

ה [יב] ישראל. עין באר היטב, ומה שכתב אבל לומר מצוה להוליד אחרונים מהר הוא מדברי העמח צדק שם שכתב להקל בזה על ידי התר מכירה. ועין בגנת ורדים כלל ג' סימן ט"ו, אנשים שיש להם סוסים ובני נכר מכיאים בסוסים אלו להם מים מן הניאור, אם אפשר למחות צריך למחות רק להשמיע להם האסור משום מצות תוכחה, כתב צדדים בזה, ועין סימן תר"ח (ס"ב):

באור הלכה

גם כן מצוה על שביחתם:

ה * רק שייפרסם שעשה דרך התר. הנה בנפסח הגדולה (הגב"י) הביא בשם מהר"ם אלשיך (ס" מב) בשם רבנו יוסף גאון דאסור לבר ישראל שיעשה הערמה עם האינו יהודי וכו' שיימכר לו בהמה, וסם על זה וכל הדברים יגעים ואין אני רואה דרך ישרה שיעבר לו האדם בזה, ומכל מקום אותן מקומות שנהגו להתיר וסמכו על אותן המיתרין הנה להם לישראל וכל בעל נפש יחוש עצמו עד כאן לשונו. וכן כתב הרמב"ח (ס" ק) והביא באליה רבה (ס"ק יו), וגם העמח צדק בסימן ל"ה צוה על זה שישאט נפש מוכרין סוסיהן בכונה כדי להפקיע מהם אסור שבת, וכתב שם וזה לשונו, דעגלוניס ישראלים שיש להם עגלות וסוסים ומוליכין משאות בשקר, אין התר למכר לאינו יהודי הסוסים או להפקיר אותם כדי להוליד המשאות בשבת, ובפרט אם הישראל ממיד עם הסוסים וגם בימות החול הם נוסעים בעצמם ומוזנוניהם עליהם, והאנו יהודי אינו אלא שכירו לשנה, והכל נקרא על שם ישראל ואיכא מראית עין, אף לומר מצוה דרבים כגון להוליד אחרונים ולזכות רבים שיקימו מצוה בשעתה וצריכין למחר הליכתם מחר על ידי הפקר, דבמקום מצוה אין להתמיר עד כאן לשונו. ובאליה רבה (ס"ט) כתב גם כן להתמיר בזה ומתמה על הפגון אברהם (ס"ק טו) שלא הביא דברי העמח צדק, אף באשל אברהם סעיף קטן ט' מצדד להתיר וכתב פיון דאין משפירי לחרישה וכדומה רק להוליד משאות וכו' יש לסמוך אהפקר או מכירה לשבת או בהמתו קנויה לו, וכל שכן מכירה גמורה דמתר בהכא גונא, אף יש לומר דלא מהני התר מכירה רק ברביעי וחמישי לא בערב שבת, עין שם שהאר"י, וכן כתב בתוספת שבת (ס"ק טו) כוונתה. והנה בענינו לענין שוורים שמיחדין לחרישה שהיא מלאכה דאורייתא לכלי עלא, והעסק נקרא על שם ישראל והאנים יהודים הם שכירים אצלו לכו, נראה שגם הוא מודה להעמח צדק דהיכא דהעסק נקרא על שם ישראל קשה להקל בזה. ובשאר אחרונים שראיתי יש שמצדדין להקל וסוכרין דכל שעושה שטר עמהו ומפרסם הדבר ליכא משום מראית העין נשויט שאל ומשיב מהדורא קמא חלק ב' סימן ס"ו, ויש שמחמירין בזה ויהא בספר טוב טעם ודעת (תני"א) בסימן קס"ג, וזה לשונו בגדון מכירת בהמה למלאכה בשבת דהני אסור תורה ובשל תורה לא מהני המכירה דהני הערמה עין שם, ועל כן אין להקל בענין זה כל כך כי אם בשעת הדחק, וגם אז יראה שיהיה השטר עשוי פדון תורה על פי הוראת חכם ובפרסום כמו שכתב רמ"א. והבועט בה' ומקנים רצון התורה ד' למען יגזר שורך וחמור' וגו' כפשוטה ואינו עושה שום תחבולות לענין שבת אשרי, ובדואי הקדוש ברוך הוא יתן לו עזר זה הצלחה בנכסיו בששת ימי המעשה:

שער הציזון

דבעל פרחו של ישראל הוא עושה לית בזה משום שביחת בהמתו, ומישיב בזה קשיא תלבושי שרד והאליה רבה (ס"ט) עליו מהא דכתב הבית יוסף לעיל בסוף סימן רמ"ה עין שם שכתב דדעה זו סביא לה פדעת הלש מתירין שבסעיף ד', דאמנם דאף דהריצב"א בעצמו בודאי סוכר כן דהוא הלא לא סביא ליה כסברת הריצ"ש, אבל המחבר לא סמוך לפסק למעשה דהריצב"א אלא בגדון דשטפות ומשום הריצ"ש ויכמו שכתבנו, ולכן סתם ולא הכריע בסעיף ד' להיתרין, ורמ"א הכריע להקל, ועל כן כדי לצאת גם דעת הבית יוסף טוב לעשות כמו שכתבנו. אמנם מהגר"א בסעיף זה משמע כהיש מתירין הנ"ל סביא ליה להשליטן ערוך בשתי עצות האחרונות, ובכער הדיון נתן הגר"א טעם לשתי הדעות שבסעיף ד' עין שם:

(א) הגר"א, ואף דאליה רבה (ס"ט) כתב דהקא לכלי עלא שרי דמטעם שהחירו מרתת עין שם, מדברי השליטן ערוך לא משמע כן: (ב) כן כתב בחדושי רבי עקיבא איגר וכן כתב בספר השליטן עצי ששים (ס"א א סכ"ד) וכן משמע מהגר"א [ומכתב דדעה זו סביא ליה בהמתירין לעיל בסעיף ד'] והתם הטעם משום דגם יוקרא וזולא ברשותיה דאינו יהודי הוא, וזולא דאליה רבה (ס"ט) שצדד לומר דגם מאנסין לחוד מהני, עין שם בחדושי רבי עקיבא איגר: (ג) והוא הדין אם מקנה אותם לאינו יהודי אחר: (ד) עין במגן אברהם (ס"ק טו) שכתב דדעת המחבר שלא להקל באחריות כי אם על ידי שטפות ונפגות דשלא בשטפות יש לחש לדעת המחמירין בסעיף ד', ומה דהקל בשטפות אפשר משום דצריך לזה גם דעת הריצ"ש (ס"ק קא) דסביא ליה דבשטפות פיון

(נא) רק כְּדִי (כז) נְטִילָה, וְהָכִי נְהוּג: **יב** (נב) * סֵאם (כג) מְלָגוּ (פרוש שֶׁהִתְיַחְוּהוּ בְּמִים לְהַעֲבִיר הַנוּצָה) תִּרְנַגְלַת וְאַחֵר כֶּף מְצָאוּ בְּמִים גִּרְעִין חֲשָׁה (כד) בְּקוּעָה, (נג) אֲסוּרָה (כה) הַתִּרְנַגְלָתָּה. * עֲוָם נִמְצָאת חֲשָׁה בְּקוּעָה אוֹ לֶחֶם חֲמִץ בְּכָלִי שֶׁל מִים (נד) וְאֵין בּוֹ כְּדִי לֶחֶם טַעַם, פְּשָׁהֲמִים צוֹנְגִּים, וּבִשְׁלוּ בְּאוֹתָם מִים תִּבְשִׁיל אוֹ לִשּׁוֹ עֶסֶה, (נה) מֵתָר, זִינֵשׁ מִי (נו) [כז] שְׁאוּסָר (נז) אִם הוּא בְּתוֹךְ הַפֶּסַח. צוֹנְגִּים. צ כֶּן פֶּרֶשׁ הַבֵּית יוֹסֵף (ד"ה מַעֲשֵׂה וַתִּמְצָא) דְּבָרֵי הַטּוֹר דְּמַתִּיר לְדַעַת הָרָא"שׁ (פ"ב ס"י כח).

שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה

דְּאוֹרֵינָא יֵשׁ לְהַחֲמִיר. וְעֵין שֶׁם בְּסִימָן מ"א שְׁמָה שְׁתַּבְּת הַב"ח (ס"ח חסא ס"ח) שְׁחִמָּץ שְׁנָע בַּמָּוֶר בְּמַעַז אוֹסֵר הַכֹּל, הַב"ח לְשִׁטְתוֹ (שְׂרִית ס"י נד) דְּאִפְלוּ בְּכַחוּשׁ אֲסוּר, אֵף לְפִי מָה שֶׁתִּבְנֶה אִם נֶאֱפָה כְּרָאוֹי כְּשֶׁנֶּעַד הַחֲמִץ, אֵינוֹ אוֹסֵר רַק כְּדִי נְטִילָה, וְהוּא הֵדִין בְּמַעַז שֶׁתִּבְנֶה לְדִנָּה הַכִּי. וּמִהַשְׁלָחוֹ עֲרוּךְ (ס"ח חסא ס"ח) מְשַׁמֵּעַ דָּאף כְּשֶׁלֹּא נֶאֱפָה כְּרָאוֹי אֵינוֹ אוֹסֵר אֶלָּא כְּדִי נְטִילָה, וְלַעֲנִיית דְּעַמִּי יֵשׁ לְחַלֵּק כִּמּוֹ שֶׁתִּבְנֶה, עֵין שֶׁם. וְעֵין בְּתוֹרַת יְקוֹחֵיאל סִימָן צ"א (ס"ג) בְּאֵרֶךְ, וְעֵין לְעִיל סִימָן חס"א (ס"ג יא) מָה שֶׁתִּבְנֶה בְּשֶׁם יוֹשֵׁב הַכֶּהֱן טוֹף סִימָן מ"א. וְעֵין בְּשִׁוּיַת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן מ"ב בְּדִבְרֵי הַט"ז (ס"ג יב) וְחִלְבוּשׁ וְהֶאֱלִיָּה רַבָּה (ס"ג כח) בְּעֵינֵינוּ זֶה, וְעֵין מָה שֶׁתִּבְנֶה בְּאֵר הַיֵּטֵב בְּשֶׁם תְּשׁוּבַת מִהֲרָם, וְקִהְיֵי אֲנִיָּה כְּתִב בְּשׁוּרֵת פְּנֵי יְהוֹשֻׁעַ כְּתִב יְד (ח"ב ס"י יא) בְּאֵחָד שְׁהוּצִיא מִשְׁקִין מִן הַחֲבִית בְּפֶסַח לְתוֹךְ הַכִּלִּי וְהַכִּלִּי לֹא נִבְדָּק וְאַחֵר כֶּף מְצָאוּ בְּגֵרָה חֲשָׁה בְּכָלִי, אִם מָה שֶׁתִּבְנֶה לֹא נֶאֱסָר, עֵין שֶׁם: **יב** [כז] שְׁאוּסָר.

עוֹד סְפִיקָא שְׁמָה אַחֵר כֶּף נִפְלָה לֹא מִחֲמַרְיָן בְּלִי הָאִי. אֲכָן הַט"ז (ס"ג טו) כְּתִב דְּהָרֵב אֵוִיל לְשִׁטְתוֹ לְאֲסֹר אִפְלוּ אֵינָה בְּקוּעָה כֹּל שֶׁתִּרְכַּכָּה, אֵף כָּאן מֵתָר לְמַכֵּר לְאֵינוֹ יְהוּדִי בְּאֵינָה בְּקוּעָה דְּהָרֵי סֶפֶק סְפִיקָא שְׁמָה לֹא נִתְחַפֵּץ וְשָׁמָּה אַחֵר כֶּף נִפְלָה, דְּלֹא מִחֲמַרְיָן אֶלָּא בְּחֵד סְפִיקָא בְּהֵאֵר דְּסִיעִי ט', לְמַכֵּר לְאֵינוֹ יְהוּדִי, עֵין סִיעִי קָטָן י"ח: (כז) הַתִּרְנַגְלָתָּה. דְּאִמְרִינָן שְׁמָה הִתָּה הַחֲשָׁה בְּמִים בְּשַׁעַת מְלִיגָה, דְּלֹא אִמְרִינָן כָּאן נִמְצָא וְכָאן הִיא אֶלָּא מִמְקוֹם לְמִקְוֶה אוֹ מִחֲתִיכָה לְחֲתִיכָה כִּמּוֹ שֶׁתִּבְנֶה סִיעִי קָטָן כ"א, אֶבֶל בְּמִקְוֶה אַחֵר כָּאן בְּמִלְיָה דִּישׁ לְסֶפֶק בְּזֵמַן וְלִמְרָא שְׁמָה הִתָּה הַחֲשָׁה בְּמִים קֶדֶם לָכֵן, לֹא אִמְרִינָן הַשְׁתָּא נִפְלָה, וְעֵין חֹק יַעֲקֹב (ס"ג יח). וְהוֹרֵעַ דְּעִנְיַת הַתִּרְנַגְלַת שְׁבוּדָאֵי הִתָּה בְּמִים מִחֲמַרְיָן, וּמִשְׁעָם זֶה אוֹסֵר הַרוֹחֶק (ס"י רפס) מַעַז שְׁנִמְצָא בֵּה חֲשָׁה וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אִי נִתְחַמֵּץ בְּאֵינוֹ עֶסֶה אִי לֹא. וְהִמִּיר שְׁאָרֵי מִצּוֹת. (ח"י) [ט"ז] (ס"ג יד) עֵין שֶׁם: (כז) שְׁאוּסָר. עֵין מָה שֶׁתִּבְנֶה בְּסִיעִי קָטָן כ"י:

בְּאוֹר הַלָּכָה

שְׁהִיָּתָה בְּעֶסֶה הַשְּׁלֵמָה וְאִם כֶּן נֶאֱסָרָה בְּלֹא שִׁיךְ בְּזֶה לִמְרָא כָּאן נִמְצָא וְכֹי: **יב** * **אם מְלָגוּ וְכו'.** עֵין בְּש"ז (ס"ג יג) שְׁתַּבְּת דְּסֶתָם מְלִיגָה בְּכָלִי שֶׁנִּי. וְהִנֵּה לְפִי מָה שֶׁתִּבְנֶה הַמַּחֲבֵר בִּיּוֹרָה דְּעָה סִימָן ס"ח (ס"ח) דְּבִרְיָעֵב בְּכָלִי שֶׁנִּי אֵינוֹ מְבַלֵּעַ, לְכַאוֹרָה עַל כֶּרֶךְ צָרִיךְ לִמְרָא דְּמִיָּרִי בְּכָלִי רֶאשׁוֹן, וְאִי מִשּׁוּם אֲסוּר דָּם מִיָּרִי שְׁמִלְחוּ עִם הַנוּצָה קֶדֶם הַמְלִיגָה כִּמּוֹ שֶׁתִּבְנֶה בְּשִׁנָּה בְּרִוְרָה (ס"ג נב) בְּשֶׁם הַפְּרִי מְגִדִּים. אֵף אֶפְשָׁר דְּדַעַת הַמַּחֲבֵר כִּהְיֵשׁ מִחֲמַרְיָן שֶׁהִבִּיא הַרְמָ"א לְעִיל בְּסִימָן חמ"ז סִיעִי ג', בְּהִגָּה דְּאִפְלוּ בְּכָלִי שֶׁנִּי אֲסוּר, וְכֵן מְצָאֵנִי בְּפִרִי חֲדָשׁ שֶׁמִּסְתַּפֵּק בְּדַעַת הַמַּחֲבֵר. וְיַעֲקֹב דִּינָא דְּכָלִי שֶׁנִּי דַּעַת הַפְּרִי חֲדָשׁ לְהַחֲמִיר בְּפֶסַח, עֵין שֶׁם, וְעֵין לְעִיל בְּסִימָן חמ"א בְּשִׁנָּה בְּרִוְרָה סִיעִי קָטָן י"א: * **וְאִם נִמְצָאת חֲשָׁה בְּקוּעָה וְכו'.** וְשַׁעֲרָה בְּמִים עֵין לְעִיל בְּסִימָן חמ"ז

לֹא אִמְרִינָן הַשְׁתָּא נִפְלָה. וְהִנֵּה הַמַּחֲבֵר כְּתִב כָּאן חֲשָׁה בְּקוּעָה וְהַרְמָ"א לֹא הִגִּיהָ עַל זֶה כְּלוּם כִּמּוֹ שֶׁהִגִּיהָ לְעִיל בְּסִיעִי ט'. (ס"ה) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּכָאן מוֹדָה לְהַמַּחֲבֵר דְּדוֹקָא בְּקוּעָה וְלֹא בְּנִתְרַכָּה מִשּׁוּם דִּישׁ עוֹד סֶפֶק שְׁמָה עֲכָשׁוּ נִפְל, (ס"ו) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּהַרְמָ"א סִמָּךְ אַהֲגָתוֹ לְעִיל בְּסִיעִי ט', וְכֵן מְשַׁמֵּעַ בְּש"ז (ס"ג טו) דְּלֹא הִתִּיר בְּעֵינֵינוּ בְּנִתְרַכָּה וְלֹא בְּהִנָּה וְלֹא בְּאֲכִילָה. אֲכָן מְצָאֵנִי בְּבֵית מֵאִיר דְּרִין זֶה שְׁתָּם הַמַּחֲבֵר (ס"ו) בְּמַחֲלָקַת שְׁנוּיָה (לְבַד הַדְּעָה שְׁמִיךְ בְּהַרְמָ"א), וְעַל כֵּן נֶרְאָה לַעֲנִיית דְּעַמִּי דְּהַסְמִיךְ לְהִתִּיר בְּזֶה בְּנִתְרַכָּה (ס"ה) בְּכָלִי שֶׁנִּי אֵף לְאֲכִילָה לֹא הִפְסִיד. וְאִם לֹא נִתְרַכָּה אִפְלוּ אִם הִתָּה הַמְלִיגָה בְּכָלִי רֶאשׁוֹן גַּם כֵּן מֵתָר: (נד) וְאֵין בּוֹ וְכו' שְׁהִיָּתָה צוֹנְגִּים. רְצוֹנוֹ לִמְרָא (ס"ו) וְהִמִּיר צוֹנְגִּים, דְּתַרְתִּי בְּעִי שֶׁהִחֲמִץ מוּעֵץ שָׂאִין בּוֹ שְׁעוֹר לֶחֶם טַעַם בְּמִים שִׁישׁ שְׁשִׁים בְּמִים כְּנָגְדוֹ וְגַם שְׁהִיָּתָה צוֹנְגִּים, וְלָכֵן מְקַלְטִין אִפְלוּ תוֹךְ הַפֶּסַח דְּכִינּוֹ דְּמַשְׁהוּ מְדַרְבְּנָן לֹא מִחֲמַרְיָן בְּצוֹנְג: (נה) מֵתָר. וְאִם יוֹדֵעַ (ק) שֶׁנִּשְׁרָה הַחֲשָׁה מַעַת לַעַת בְּמִים אֲסוּר דְּכַבוּשׁ כְּמַבְשִׁיל. וְאִפְלוּ אִם יֵשׁ לְסֶפֶק שְׁמָה נִשְׁרָה מַעַת לַעַת בְּמִים גַּם כֵּן דַּעַת (ק) אֵינָה אֲחֻרוֹנִים לְהַחֲמִיר. וּמַכֵּל מְקוֹם בְּחֲשָׁה שְׁאֵינָה בְּקוּעָה רַק נִתְרַכָּה (ק) אֵין לְהַחֲמִיר בְּסֶפֶקָא. וְאִפְלוּ בְּחֲשָׁה בְּקוּעָה וְדוֹקָא כְּשֶׁנִּמְצָאָה הַחֲשָׁה וְאַחֵר כֶּף בִּשְׁלוּ בְּאוֹתָן מִים, אֶבֶל אִם נִמְצָאת הַחֲשָׁה בְּמִים אַחֵר שְׁבִשְׁלוּ (ק) יֵשׁ לְהַקֵּל בְּאֲסוּר מַשְׁהוּ, דְּסֶפֶק סֶפֶקָא הוּא שְׁמָה נִפְלָה הַחֲשָׁה אַחֵר כֶּף וְאִם תִּמְצִי לִמְרָא מְקוֹם, שְׁמָה לֹא נִשְׁרָה מַעַת לַעַת בְּמִים וְלֹא הִי כְּבוּשׁ דְּמֵתָר לְדַעַה זֶה בְּצוֹנְג. וְאִפְלוּ לְדַעַת הַיֵּשׁ מִי שְׁאוּמֵר דְּאוֹסֵר בְּצוֹנְג תוֹךְ הַפֶּסַח עַל כָּל פְּנִים בְּמִקְוֶה הַדְּחָק אוֹ הַפֶּסֶד מְרַבָּה אֵין לְהַחֲמִיר וּבְדִלְקָמְיָה: (נו) **אם הוּא בְּתוֹךְ הַפֶּסַח.** דְּסִבְרָא לִיָּה דָּאף דְּבִצּוֹנָא אֵינוֹ נוֹתֵן טַעַם, מַכֵּל מְקוֹם מַשְׁהוּ מִיָּהוּ אֵיכָא, וְלָכֵן תוֹךְ הַפֶּסַח דְּאֲסוּרוֹ בְּמַשְׁהוּ אֲסוּר. (קד) וְדוֹקָא כְּשֶׁנִּמְצָא הַחֲשָׁה וְאַחֵר כֶּף בִּשְׁלוּ בְּאוֹתָן הַמִּים, אֶבֶל

שְׁעָרֵי הַצִּיּוֹן

(נד) אֲחֻרוֹנִים: **יב** (ס"ה) חֹק יַעֲקֹב (ס"ג לז): (ס"ו) שְׁאָרֵי אֲחֻרוֹנִים: (ס"ו) וְכֵן בְּחִי אֵדָם (כָּלִי כָּבֵד ס"ה) הִבִּיא דְּדַעַת הַרְשָׁב"א (נדה ג' ד"ה אַמִּיר) שְׂאִין מְחֻזְקִים מִזְמַן לְזְמַן: (ס"ה) וְגַם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ג כח) מְצָדֵד לְהַקֵּל בְּכָלִי שֶׁנִּי וְלִסְמָךְ עַל הַפּוֹסְקִים דְּאֵין מְחֻזְקִין מִזְמַן לְזְמַן, וּבִפְרָט בְּנִתְרַכָּה בְּדוּאִי יֵשׁ לְסִמָּךְ עַל זֶה: (ס"ה) בְּאֵר הַגּוֹלָה (אח"כ פ) וּמִגֵּן אֲבָרָה (ס"ג יט), וְהַמְקוֹר לְזֶה נֶרְאָה דְּהוּא מֵאוֹר וְרִיעַ (ח"ד ס"י רפס) הַמְרַבָּא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה מַעֲשֵׂה וַתִּמְצָא), וּבְכַאוֹר הַגֵּר"א מְכַאֵר דְּלְדַעַה רֶאשׁוֹנָה מִשְׁעָם מִים

הגה: ויש מי שמתיר אפלו במליגת תרנגולים, משום (נו) דאמרינן שמה אחר כך (מ) נפלה לשם (תלודות אדם וחיה נתיב ה' חלק ה' ומהר"י ברונא). ויש מי שאוסר (נח) בשאר בשר ומתיר בתרנגולת, (נט) מבח ספק (מס) ספקא (מדרכי פרק כל שעה (ס"ה) וילענין מנהג, נראה לאסור בשאר בשר או בחטה (ס) שלמה אפלו בתרנגולת. ודוקא אם נמלגו תרנגולים דהינו שהיו המים חמין, אבל אם היו צוננין (סא) ושרו שם (נט) התרנגולים, (סב) אין לאסור מספקא. ובמקום דאיכא למימר שמה נתעפל החטה בתרנגולת, כגון שהיא שבורה (מהר"י ברונא), אפלו במליגה יש להתיר מבח ספק ספקא. מיהו * אם נתערבו התערובות ויש הפסד מרבה ומניעת שמחת יום טוב, יש להקל בכל זה בספקות אסור (ל) ולן דרבנן שהוא משהו, (סג) ויש להתיר שאר תבשילין שיש בהן תערובות

באר היטב

(כו) נפלה. וזה לשון בית יוסף (רי"ה ומ"ש רבינו וילה), ורבנו ירוחם (נתיב ה' ח"ה) כתב בשם הרשב"א אם נמצא חטה בכלי שהדיוח התרנגולת אמרינן כאן נמצא וכאן היה. עד כאן לשונו. והקשה המגן אברהם (ס"ק כא) מדברי רשב"א (בתשובה ח"א סי' קטו) עצמו שפסק דאם נמצא חטה במצה אוסרין כל העסה ולא אמרינן השתא נפלה, ומסיק לכן נראה לי דמירי שפולחו התרנגולת נאחר כך הדיווחו בכלי צונן נאחר כך נמצא בכלי חטה ויש לחש שהיתה בתרנגולת ונמלחה עמה, לזה כתב דלא חיישינן לקו דכיון שנמצא החטה בכלי לא אמרינן שהיתה בתרנגולת דלא מחזיקין אסור במקום למקום אבל במצה הוי מומן לומן כמו שנתבאר לעיל, ואם כן אין כאן מחלוקת קלל דלא נדעת רמ"א. עד כאן לשונו. ונראה לי דמה שכתב דבמצה הוי מומן לומן כמו שכתב לעיל, דמירי ששאר כידו עסה כמו שכתבנו לעיל סעיף קטן כ"א, דאם לא כן הוי מפקוק למקום, ודו"ק: (מס) פסיקא. שמה עתה נפלה ואם תמצי לומר היתה קדם בתרנגולת שמה נתעפלה. ועין מגן אברהם (ס"ק כב): (כט) התרנגולים. וכתב המגן אברהם (ס"ק כג) לאו דוקא תרנגולים אלא הוא הדין בשר, דהא מירי כאן בחטה שלמים דליקא פסול. ובעולת שבת (ס"ק יג) כתב דלרבותא נקט תרנגולים אף דמצויין בו חטים, אפלו הכי מירי ספיקא לא נפקא ואמרינן שמה אחר כך נפלה גם איכא עוד לספק שמה סבירא ליה כמאן דאמר דאינו נותן טעם קלל בצונן דהוי (ס"ק כד). והעקר נדעת הרב וכן הסקמת האליה וזאת (ס"ק טו) והש"י (ס"ק יז) בפרט אם החטה אינה מבקעת פשיטא דאין להחמיר כמו שנתבאר לעיל. ובלא התרפקה החטה יש להקל בכל ענין, וכן הסקמת הב"ח (ס"א) והאחרונים: (ל) דרבנן. כתב

שערי תשובה

עין באר היטב. וכתב פנים מאירות חלק א' סימן ט"ו בעקבא ששרי בשר בפסח נאחר שלקחו הבשר לקחו מי השריה לחוץ לשפך לאשפה מצאו שם גרעין אחר של תבואה, ונסתפקו אם היה בעוד (הפנים) [הבשר] שם, והעלה דכל שנשלו המי השריה למקום אחר לשפך ושם מצאו הגרעין יש להכשיר בפשיטות, וכן אם נדקו המים קדם שנתנו הבשר ולא ראו שום חמץ או חטה נאחר כך כשהוציאו הבשר לאחר שעה מצאו בו החטה, מותר הבשר. ותיבא שנושאים מים בדליים מקבים ושפכו מן הדלי למקום אחר נאחר כך מצאו חמץ בדלי הזה, אף שיש אוסרים מקל מקום יש לסמוך על דעת התוספות (נדה ב. ד"ה מנח), בפרט שאסור משהו דרבנן ויש כמה רבונותא דסבירא להו דצונן אינו אוסר. ועין בשבות יעקב חלק ב' סימן (ט"ו) [ט"ז] שהשיג על הפנים מאירות בזה, עין שם: [ל] דרבנן. עין באר היטב. וכתב בשער אפרים סימן ה' עורב שהביא כן מלקלף בשמן ונפל הכף לקנורה, ומחמת ספק חלב היה ששים, אף מחמת ספק במשהו דשמה לקחו מבית אינו יהודי, ולכאורה יש לחלק בין עיר שרבה ישראל כו'. ואין שם סיום התשובה ולעניית דעתי להתיר בזה דמשהו דרבנן, וכבר מבאר אצלי במקום אחר שיש מקום לומר דחמץ של אינו יהודי או של הפקר אינו אוסר במשהו, ואפלו אם תמצי לומר שחמץ בעין של אינו יהודי אוסר במשהו מקל מקום כהאי גוונא שאפלו תאמר שהשמן יש בו בלוע חמץ, מקל מקום קרוב לומר שלא היה בו טעם חמץ ולא נאסר במשהו כדי האינו יהודי או בפי עורב דלא שף אז גזרת חז"ל על

כמו ספק ספיקא, והב"ח (ס"ט) מחמיר בדינים אלו והשיג על הרב, עין מגן אברהם (ס"ק כה). והעקר נדעת הרב וכן הסקמת האליה וזאת (ס"ק טו) והש"י (ס"ק יז) בפרט אם החטה אינה מבקעת פשיטא דאין להחמיר כמו שנתבאר לעיל. ובלא התרפקה החטה יש להקל בכל ענין, וכן הסקמת הב"ח (ס"א) והאחרונים: (ל) דרבנן. כתב

באר היטב

במגן אברהם סעיף קטן ו' דהוא נותן טעם לפנים, והאחרונים לא פליגי עליה שם אלא בחטים, עין שם:

* אם נתערבו התערובות ויש הפסד מרבה וכו'. משמע מזה דתבשיל ראשון אין להתיר אפלו על ידי הפסד מרבה, וכן משמע באחרונים, אכן בבאור הגר"א משמע דמשמע הפסד מרבה לחוד מתיר, ואפלו בחמין, דנקטינן או דנעצה ראשונה שברמ"א המתרת במליגה. וצריך לומר לדידיה דמה שמוכיר הרמ"א תערובות, היינו דעל ידי תערובות מצוי הפסד מרבה, ואם כן הרמ"א שכתב תבשיל של הבשר שנשרה במים, והינו בצונן, ויש מתיר אפלו מצא החטה בתוכו בעוד שהבשר היה שרוי בתוכו, גם כן העקר משום הפסד מרבה. ועל כן אי אתרמי שהיה הפסד מרבה על ידי תבשיל ראשון גם כן מותר בצונן, דסמכין על הדעה ראשונה שבמחבר המתרת בצונן, ובהה"ה היתה מתיר קשית המגן אברהם לעיל בסימן תמ"ז סעיף קטן ט' דשם בהג"ה משמע דבצונן מותר והקא אוסר בצונן, דשם מירי במקום הפסד מרבה, וצריך עיון:

נתעפל: (סא) ושרו שם התרנגולים. ולאחר שנלקחו משם התרנגולים מצאו שם חטה בקועה אפלו שלמה. ולא דוקא נקט תרנגולים, (קו) דהוא הדין שאר בשר גם כן אין לאסור מספקא ותלינן שאחר לקחת הבשר משם נפל החטה כיון שהמים היו צוננין. ויש מתירין לגמרי בצונן: (סב) אין לאסור מספקא. אבל אם בודאי היתה החטה בשעה שנשרה הבשר במים, דעתו דיש לנהג כדעת ה"ש מי שאוסר בצונן בתוך הפסח. ועין בלבוש (ס"א) וט"ז (ס"ק טו) ועוד (קס) אחרונים שדעתם כדעה ראשונה המזכר במחבר דאין לאסור בצונן בכל גווי, (קט) ועל כן בשעת הדחק או בהפסד מרבה יש לסמוך להקל בדעתם, ובפרט אם החטה אינה בקועה רק בתרפקה בודאי אין להחמיר. וכל זה בחטה אבל (קי) פרוסת לחם או עסה שנמצאת בתוך המים, (קל) כתבו האחרונים לאסור אף בצונן כי טבע פרוסת הלחם והעסה להתפרר ולהיות נמס בתוך המים: (סג) ויש להתיר שאר תבשילין וכו'. משמע הא אותו תבשיל, אף בהפסד

שער הציון

לקאורה דדוקא אם בשלו במים לאחר שנמצא הלחם, אבל אם נמצא הפוסה לאחר שבשלו במים דיש ספק שמה עתה נפל אין להחמיר במקום הפסד מרבה, ונאף דבאשלו אברהם (כפמ"א) באות כ"ד משמע דאף אם נמצא מתחלה הלחם נאחר כך בשלו גם כן מותר במקום הפסד מרבה, שם הוא דוקא לענין להתיר שאר תבשילין שיש בהן תערובות מאותו תבשיל, ואנן איירינן לענין תבשיל ראשון ובמקום הפסד מרבה, וכן משמע קצת באליה רבה סעיף קטן כ"ט עין שם, ומקל מקום צריך עיון דאפשר דלחם גרע טפי:

מאותו תבשיל של הבשר (ל) שנסקה במים או נמלג, כך נראה לי: **י' פאם הגעילו יורה מחמצת (סד) בת**
(כ) יומא (סו) וירדו המים (המחמצים) * לבור שבתוך (לג) הפסח, אסור לשותות מימיו בפסח (סז) בשביל

ק טור וְהַמְרָדְכִי
בְּפֶרֶק ב' דִּפְסָחִים
(ס"ה תַּקְסָח). ר בֵּית
ש בֵּית יוֹסֵף (שם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שנאמר שהמשהו נפל לתוך תבשיל של ישראל אין זה אומר דכבר פקע לתמן שנחבר כמו פסח בשמים דאינו חזור ונעור בפסח. ואף חזמן בהנאה לישראל כמו פסח הריב"ש סי' ת, מפל מקום כיון שאין בו של שף אל בדיל בעודו ביד האיני יהודי, אל גזור על מתרבוה לאמר על אצל האיני יהודי שוב הוי ליה כחזן שנחשיל קדם הפסח דאינו י"ת בית יהודה סימן ט"ו אם באמצע העשרה צאזא חשין אחת באמצע ששחלן ואין דוחק אשכנז אכילה נפלה מהתבשילין אל היתה שם העמור התבשיל על ידו אשכנז התבשיל אל היתה מנוח על המפה כו'.

אָפּשׂר דעבייאַ ליה קרשׁב״א (בתוכחה ח״א סי׳ קעו) דעבייאַ ליה גס;
אָם צווייגס מעת לעת דאסור לקלי עֲלָמָא דעבשׁ הוי קעבשׁל, עד
זאָל נאָכל שנייהם יחד והרגיש בפיו שיש חשה ונטל המאכל מפיו
קאָמ עתק נפל לנאָרָא בצוון אַם תַּצִּי לומר שיהי קדם שְׂמָא
וְ, ומכל מקום קנהא לי דהמפצה ומתרת אָם בן פִּינן דאסור משהו
יִיכָה, ועוד נאָרָה לי דאַפּלוּ הִיָּה חתיכת בשר גס בן שרי, דלא
ל אָם הבשר הִיָּה מִנָּח בקערה ואכל מתוכה, אוסר הבשר כמו
שני אוסר בפסטה, ואָם נאמר דהוי ספק ספיקא ספק הוּנָה במפצה
זוה לא אפלו באסור דרַבנן ואפלו בספק ספיקא, ואָם בן
הוי לקערה מתקין לקום צעצענן, תִּלְוִין להקל לא מִתְקַנָּן
ג (זב) יוֹמָא. אָבֵל אָם אינו בן יוֹמָא, אָף הִפִּי הַגְּעֵלָה עֲצֻמָּן מִתְקַרֵּן
ג (ג) הַפֶּסֶח. וְהִפִּיח׳ (סי״ב) קִתְּב דִּפָּךְ אָם נִתְעַרְבוּ קֹדֶם פֶּסַח
ש באותו מִיָּם לכתחלה פִּינן דאפּשׂר לַמְצָא קִדְּמֵי מִיָּם אַחֲרֵיהֶם, וְכֵן
אפלו קֹדֶם לַפֶּסַח. דְּהַמִּיָּם הַמְּחַפְצִים נִשְׁאָרִי מִבְּקָלָהּ וְכֵן נִתְעַרְבוּ
בֵּין שֵׁם. וְיִמְדוּמָה לֵאמֹר נָעַר וְכִסָּה בִּיּוֹרָה דַּעַי סִימֵן צִיב׳ (אחרי)

באור הלכה

יג * לְבוֹר בְּתוֹךְ הַפֶּסֶח. עֵץ מִשְׁנֶה בְּרוּרָה (ס"ק טו), וְלֹא הֶעֱמַקְתִּי מֵה שֶׁכָּתַב הַט"ז (ס"ק יח) דִּלְפַּעְמִים אֶף בְּדִיעֵבֶד אֲסוּר הֵיכָא דְקוּוּ וְקִיִּימִי וְכוּ, דְּבִסְפָּר נִהַר שְׁלוֹם (ס"ק טז) מִפְּקַעַק עַל דְּבָרָיו. וְגַם בִּסְפָּר בְּגִדֵי יֵשׁע (על מִנְא" ס"ק כ) הִשְׁגִּיעַ עַל זֶה

ישר בשהיה שיתקלקל על ידי זה, מחר אף באכילה, ובפרט היכא
 מ"ה. לאו בחדא גונא (ק"י) הוא, דנשנה הכשר בצונן אף אם מצאו
 מן מפליט ומבליע קלל, ונמלג שהוא בחמין, מייירי שמצאו אחר כך
 נמלג בכלי ראשון, ומשעם ד"ש ספק שמא עתה נפלה והוא אסור
 (קט"ו) ומייירי שהגעילו קדם זמן אסורו דאי לאו הכי אין להגעיל כלי
 דאם היונה לא היתה בת יומא (קט"ו) אף המי הגעילה עצמן מתירין
 ו' תנא" (כס"א ומשנ"ב ס"ק קכב) וסימן תמ"ז סעיף ה' בהג"ה (משנ"ב ס"ק
 ה' אינה בת יומא (ק"י) אסור המים שבבור לרצת רמ"א לעיל בסימן
 ו' בתוך הפסח אבל ההגעילה היה קדם פסח. (ק"י) ואם הנידדה היה גם
 דאפילו אם יש ששים נגדם אין להשתמש באותן מים לכתחלה פיון
 של מהם תבשיל, כתב הפרי מגדים (מש"ז ס"ק יח) ד"ש להתיר (ק"י) אם
 יתעורבו. פרוש אף להמתירין צונן לעיל משום דאינו נותן טעם קלל,
 נמצא גרעיני תבואה בבאר מים בפסח, (קכט) פתבו האחרונים שראוי
 יריון בצונן, דשמא נכבש בתוכו מצת לעת והוי כבוש, ומפל מקום

שער הציור

מחמצת בת יומא, אויל לשיטתיה דנותן טעם לפגם מתר בתוך הפסח. וכן
הוא גם כן דעת הלבוש וכתב שם דאם ההגעלה היתה קדם פסח בזמן התר
אף אם הירידה היה בתוך הפסח, מתר לשמות מימיו משום דהוי שלשה נותן
טעם בר נותן טעם, עין שם, ולפי זה בתבשיל בודאי אין להחמיר:
(קבל) רצונו לומר והוי נותן טעם בר נותן טעם דהתירא, ומשמע בברי מגדים
דאפילו אין ששים נגדם גם כן מתר בדיעבד: (קבל) חזי אדם (כלל קכב ט"ו)
ושאר אחרונים:

פֶּאָר הַיִּטָּב

הַרְוֹחַ (יִי וְרֵא) נִמְצָא בְּדָלִי מִים תְּחִיתָה חֲמֵץ וְלֹא נֹודַע קְשָׁלְקֹהוּ הַמִּים מִהֲדָלִי אִם
הָיָה בִּשְׁמֵץ אוֹ לֹא וּבִשְׁלֹו בּוֹ, וְהִתְרַנְּנוּ הַתְּפִסִּיכִים עַד הַמִּים בְּשִׁדְלָן נֶאֱסָרוּ, יִי אֵינוֹ
יְהִידִי שֶׁבְּהִימָה הַמִּים שְׂמָן נָתַן בּוֹ אוֹתָהּ שֶׁעַתָּה חֲמֵץ, עַד כִּפָּאן לְשׁוֹנוֹ וְנִתְּבַה הַשִּׁי"ו (י"ט)
וְהַדְרִים אֵלּוּ אֵין לָקֶם פְּתוּלָה שֶׁלֹּא מִטַּעַם סוֹפֵר וְצִירָר לִימֵר, מִשְׁקָלָהוּ מִי"א
מִהֲבִיבָא, וְהִפְתָּנָה הִיא שֶׁשָּׂאבּוּ מִמֶּנּוּ מִתְּחִלָּה מִהֲבִיבָא לְבִשְׁל וְאַחֲרָיִךְ כִּךְ שָׂאבּוּ מִמֶּנּוּ בְּדָלִי
וְנִמְצָא חֲמֵץ בְּדָלִי, וְלֹא נֹודַע אִם הָיָה חֲמֵץ בְּבֹאָר שֶׁעַתָּה שֶׁשָּׂאבְּ לְבִשְׁל מִפִּילָא בִּשְׁל
הַמִּים הַחֲמִיצִים, כִּינֵה פֶסַח שֶׁהִתְפַּשְׁטִיל מִתֵּר אֵלֶּם שֶׁהַמִּים בְּשִׁדְלָן לְחֹדֶר נֶאֱסָרוּ, אָבֵל
הַתְּפִסִּיכִים מִתֵּר יִי הֲאִינוּ יְהִידִי הַשְּׂוֹאֵב לְדָלִי מִן הַחֲמֵץ בִּשְׁעָה הַהִיא אָבֵל אוֹתוֹ חֲמֵץ
וְלֹא הָיָה בְּבֹאָר כִּלְלִי וְתַכְתֵּךְ עַד הַבֵּית יוֹסֵף (י"ד) מִשְׁעָה שֶׁהִתְחַלְלָה

בזה, ואף שהיה קשה דמשמע אם היה החמץ קדם שנתבשל היה אסור וזה חסם בעונן אוסר. אבל אגן סבירא לן קהרא"ש (יב"ב ס"ו כה) והטור דאין אוסר בעונן. ונראה שנתבשל חסם בעונן. וכן כתב ב"ח (ס"ו) ורש"ל (על הטור). מעשה באחד שנטל לחוף פיו חתימה ונראה חסה, ואינו נזכר אם היה בתוך המפהא או בתוך התרגול. והתרגול היה להחיתו דרבנן תלין לקלא שהיה בתרגול. ומכל מקום כד' נטילה אסור מדינא מאותה מ' מחזקין אסורא מקום למקום ואמרין השאם נפל על הקשר בעודו עונן ואם כן שותתוב לציל (מג"א ס"ח יח) דמזמן לזמן מחזקין אסורא ששם היה בקשרה בפשה ואם תמצ' לומר בבשר ששאם עתה נפל, לא הוי ספק דאם תאמר שהיה בפשה צ' והקשר והמפהא אסורים. מיהו על פי הרב נזכר אם נתבשלה חסן ואנפה עמה אסוראסורא מקום למקום. מגן אברהם (ס"ח כה): (ב) שששירה. חסן מגן אברהם (ס"ח כה) ופסח פ"ן שהעגילי קדם פסח והם אינן בני יומן כמבאר בס' תנ"א (כ"א וכו' א"ס) ונתבשלו שששים ואף על פי דהיה יזן כן נותר טעם דר נותר טעם דהתרא. כתוב ב"רורה דמי צ"ה (ס"ח יח) וט"ז (ס"ח יח) כתב לצניתי דמי נראה דכאן לקצמ' חסם קור' וזה וכלאו חסם (ע"פ) וז"ל, אלא אם כן ששאב מעט מדרם כמה עצמ' ונתבשלו שששים ואף על פי דהיה יזן כן נותר טעם דר נותר טעם דהתרא. כתוב ב"רורה דמי צ"ה (ס"ח יח) וט"ז (ס"ח יח) כתב לצניתי דמי נראה דכאן לקצמ' חסם קור' וזה וכלאו חסם (ע"פ) וז"ל, אלא אם כן ששאב מעט מדרם כמה עצמ' ונתבשלו שששים ואף על פי דהיה יזן כן נותר טעם דר נותר טעם דהתרא.

משנה ברורה

מַרְבֵּה וּמִיִּנְיַת שְׁמַחַת יוֹם טוֹב אֲסוּר בְּסֶפֶק אֶחָד דְּרָבֵנּוּ וְנִזְנֵן בְּאִוֵּר
הַלֵּכָה (ר"ה אס), אֲכָן בְּסֶפֶק סֶפֶקא הַנּוֹכֵר לְעִיל מִתֵּר אִף בְּלֹא הֶפְסֵד
מִרְבֵּה. (קט) וְכָל זֶה בְּסֶפֶק סֶפֶקא דְּאֲסוּר מִשְׁהוּ שְׁהוּא דְּרָבֵנּוּ, הָא
בְּסֶפֶק סֶפֶקא דְּאֲסוּר תּוֹרָה יֵשׁ לְהַתִּיר רַק בְּשִׁהִיָּה וּמִפֶּל שָׁפֵן לְמַקְרָה
לְנִכְרִי אֲבָל לֹא בְּאִכִּילָה, וְדוֹקא הֵיכָא דְּאֶפְשֵׁר בְּשִׁהִיָּה אֲבָל אִם אֵי
דְּאִיבָא הֶפְסֵד מִרְבֵּה בּוֹדֵאי אֵין לְהַחֲמִיר: (סד) שְׁנִשְׁרָה בְּמִים אוֹ
הַנְּרַעֲיִן בְּעוֹד הַבֶּשֶׂר שֶׁם גַּם כֵּן מִתֵּר, דִּישׁ סֶפֶק דְּרָבֵנּוּ דְּשִׁמְא צוֹנֵן
חֻטָּה בְּמִים אַחֲרֵי שֶׁהִסִּירוּ הַבֶּשֶׂר אוֹ הַתְּרַנְגְּלֵת מִשָּׁם וּמִתֵּר (קיד) אֶפְי
מִשְׁהוּ שְׁהוּא דְּרָבֵנּוּ, לִכְךָ מִתִּירִין בְּהֶפְסֵד מִרְבֵּה: י"ג (סה) בַּת יוֹמָא
שְׁהוּא כֵּן יוֹמוֹ כִּמְבֹאֵר לְעִיל בְּסִימֵן תַּנּ"כ' (ס"א), וְנִקֵּט הַמַּחֲבֵר כֵּן יוֹ
בְּפֶסֶט, כִּינֵן שֶׁהִגְדִּילוּ קֹדֶם פֶּסַח וְהֵם אֵינֵם בְּנֵי יוֹמֵן כִּמְבֹאֵר לְעִיל בְּסִי
(נח) עֵינִן שָׁם. וְדַע דָּאם הַהִגְדֵּלָה הִיָּה בְּתוֹךְ הֶפְסֵת, אִזְ אֶפְלוֹ אִם הִי
תַמְיִז עֵינִי " בְּהַגִּיָּה: (סו) וְנִרְדּוּ וְכו' בְּתוֹךְ הֶפְסֵת. הִינּוּ הַיְרִידָה
כֵּן קֹדֶם הֶפְסֵת נִתְבַּשְׁלוּ הַמִּים בְּשִׁשִּׁים בְּמִים שְׁבַבּוּר, (קט) וְיֵשׁ מִחֲמִיר
דְּאֶפְשֵׁר בְּקָל לְמַצֵּא מִים אַחֲרִים: אֲסוּר לְשִׁתּוֹת מִימִיו. וְאִם עֵבֶר
הוּא הֶפְסֵד מִרְבֵּה כִּינֵן (קא) דְּהַהֲגֵזְלָה הִיָּה קֹדֶם פֶּסַח: (סז) בְּשִׁבְיָ
מִפֶּל מְקוֹם הָכָא אֲסוּר דָּעַל דִּי שְׁנַתְּעַרְבוּ הָרִי גוֹף הַחֲמִץ מְעַרְבֵּי בו.
לְהִירָה כָּל מָה דְּאֶפְשֵׁר שְׁלֵא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתָן מִים בְּפֶסַח אֶפְלוֹ לְהַ

(קצי) מִפְרֵי מִגְדִּים (א"א) אוֹת כ"ה: **(קצי)** מִאֲלֵהָ רָבָה (ס"ק טט) וּפְרֵי מִגְדִּים (שם) ס"ק כ"ד: **(קצי)** פְּרֵי מִגְדִּים (שם): **י"ג (קטו)** מִגֵּן אֲבָרְהָם (ס"ק כ"ד): **(קטו)** חֵק יַעֲקֹב לַעֲלִיל בְּסִימָן תַּמָּ"ו עֶצֶר י' בְּהַגָּה דְּבִמְקוֹם שְׁוֵהֲגִין לְהַקְמִיר הוּא אֶפְסוֹ בְּנוֹתָן טַעַם לִפְנֵם וּמַשְׁהוּ, שְׁמִיחָן יַחֲדוּ גַם כֵּן אֶסּוּר: **(קטו)** מִגֵּן אֲבָרְהָם (ס"ק כ"ד) בִּבְטוּר דְּבָרֵי הַחֲבָרָה מִשְׁמַע דְּהִי כִּבְרִיא לֵיה: **(קטו)** בִּיח" (א"ב): **(קטו)** יָדַע וְשִׁטְתָּ דְּבָרֵי הַחֲבָרָה, וּמִיחְבָּר דְּהִי הַגָּה הַהֲעֵלָה הִיא חוֹף הַפֶּסֶס, וְהִיא שִׁכְחָה בְּרִיא

לכלובן בערב נוח לתופסן שם מפני שאז אינן עשויין להשמט ולברוח ולפיכך אף כשהן * עיצ"צ משניות
 דף נ"ג ע"ד חוץ לכלובן אינן נקראים מחוסרים צידה כיון שלערב יבואו לכלובן מאליהן ומכל מקום
 מדברי סופרים אסור לצודן דהיינו לרדוף אחריהן עד שיכנסו למקום שנוח לתופסן שם אבל לטלטלן
 ביד אסור בלא איסור צידה משום מוקצה במה דברים אמורים כשהן בחצר או בית גדול כל כך שאם
 לא גדלו בין בני אדם היו צריכים מצודה דהיינו לבקש תחבולות לתפסם שם והיו נקראים מחוסרים
 צידה כגון שהוא בית גדול כל כך שאינו יכול לתפסו שם במרוצה אחת ורודף שם אחריהם עד שיכנסו
 לחדר שאינו גדול כל כך ונועל הדלת בפניהם אבל אם הם בבית שאינו גדול כל כך ניצודין ועומדין הן
 או אפילו הן בבית גדול כל כך * ואפילו הן ברשות הרבים ודוחה אותם עד שיכנסו לבית אחר גדול כל
 כך אין כאן צידה כלל ומותר:

כה וכל זה בחיה ועוף אבל בהמות הגדילים ברשותו של אדם מותר לצודן אפילו מרשות הרבים וחתול
 דינו כשאר חיה ואסור לצודו אלא ע"ד שנתבאר. וכל זה בשלא מרדו אבל אם מרדו אפילו פרה
 שמרדה ואין צריך לומר חיה ועוף שמרדו הצדן בשבת חייב כמו הצד חיות ועופות הבר שהרי הללו
 ג"כ לא יבואו לכלובן לערב:

שיו דין קשירה ועניבה בשבת וכו' י"א סעיפים:

א הקושר והמתיר הן מאבות מלאכות שכן במשכן היו צידי חלזון קושרין ומתירין ברשתותיהן שכל
 רשתות עשויות קשרים קשרים והן קשרי קיימא ופעמים שצריך ליטול חוטין מרשת זו ולהוסיף על
 זו ומתיר מכאן וקושר מכאן ומן התורה אינו חייב אלא על קשר של קיימא העומד להתקיים לעולם
 דהיינו שקושרו על דעת שישאר כן כל זמן שאפשר לו להיות קיים וכל זמן שלא יצטרך לו להתירו
 ואע"פ שאפשר שיצטרך לו להתירו בזמן קרוב ויתירנו אע"פ הואיל וכשקושרו אינו קוצב זמן בדעתו
 מתי יתירנו ואפשר שישאר כן לעולם הרי זה נקרא קשר של קיימא וחייבים על קשירתו ועל התרתו
 אבל אם קוצב בדעתו איזה זמן שאז יתירנו בודאי אפילו הוא זמן ארוך מאד אין זה של קיימא מן
 התורה ופטור בין על קשירתו בין על התרתו אבל מדברי סופרים נקרא זה ג"כ של קיימא הואיל ועומד
 להתקיים איזה זמן ואסור בין לקשרו בין להתירו אבל אם אינו עומד להתקיים כלל אלא להתירו ביומו
 כגון קשרים שבמלבושים ומנעלים שכשלו בשן שחרית קושרן וכשפושטן ערבית מתירן מותר לקשרן
 ולהתירן בשבת אבל אם הוא בדעתו שלא להתירן ביומן כגון תלמידי חכמים שלומדים בלילות ואינם
 חולצין מנעליהן ולא פושטים מלבושיהן בלילה אסורים לקשרם בשבת שחרית אם בדעתם שלא
 להתירן ערבית וכן אסורים להתירן בשבת אם כשקשרו אותן באחד מימות החול היה בדעתם שלא
 להתירם מיד בלילה שלאחריו אבל אם אין בדעתם כלום כשקושרין אלא קושרים סתם מותרים לקשרם
 בשבת ואף שאח"כ אינן מתירין אותן בלילה עד לאחר איזה זמן אינן נקראים בשביל כך קשר של
 קיימא הואיל ובשעת הקשירה לא היה הדבר ודאי שלא יתירו אותן בליל מוצאי שבת שהרי לפעמים גם
 התלמידי חכמים חולצין מנעליהם בלילה טרם ישכבו וכן מותרין להתירן בשבת אם קשרו סתם אפילו
 קשרו לפני השבת זמן מרובה ולא התירו בינתיים אבל קשרים שלעולם דרכו לקיימן איזה זמן בודאי
 ואין דרכו לעולם להתירו ביומן אסור לקשרן בשבת אפילו בסתם או להתירם ויש אומרים שכל קשר
 שאינו עומד להתקיים ז' ימים אינו נקרא קשר של קיימא אפילו מדברי סופרים ומותר לקשרו ולהתירו
 בשבת ואפילו אם רוב הפעמים דרכו לקיימן ז' ימים אלא שלפעמים ג"כ מתיר אותו בתוך ז' כגון
 תלמיד חכם שרוב הפעמים אינו חולץ מנעליו ולא פושט מלבושיו כי אם משבת לשבת שנמצא מקיים
 קשריהם ז' ימים ולפעמים ג"כ מתירן תוך ז' אינן נקראים קשר של קיימא אלא אם כן יש בדעתו
 בשעת קשירתן שלא להתירן עד לאחר ז' אבל אם קושרן סתם אינן נקראים של קיימא אלא אם כן דרכו
 לעולם לקיימם שבעה ימים כגון המשיחות שקושרין בהן בית הצואר של הכתונת מי שאין דרכו לעולם
 להתירן

להתירן אלא כשמחלף הכתונת משבת לשבת אסור לקשרן ולהתירן בשבת ולענין הלכה יש להחמיר כסברא הראשונה אלא אם כן צריך הרבה לכך אזי יש להקל לעשות ע"י נכרי:

ב יש אומרים שאין חייבים מן התורה אפילו על קשר העומד להתקיים לעולם אלא אם כן הוא מעשה אומן דהיינו שהוא קשר חזק ואמיץ כקשרים שהאומנים עושים בשעת מלאכתן כגון קשרי רצועות מנעל וסנדל שקושרין הרצענין בשעת עשייתן וכן בכל כיוצא בזה אבל הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן פטור כיצד נפסקה לו רצועה וקשרה נפסק החבל וקשרו או שקשר חבל בדלי או שקשר רסן הבהמה וכן כל כיוצא באלו הקשרים שהם מעשה הדיוט וכל אדם קושר אותם לקיימא פטור אבל אסור מדברי סופרים אפילו אינו עומד להתקיים לעולם אלא כשיעור שנתבאר אבל קשר שהוא מעשה אומן אפילו אינו עשוי להתקיים כלל אלא להתירו ביומו אסור מדברי סופרים לקשרו ולהתירו בשבת גזרה משום קשר מעשה אומן העשוי להתקיים לעולם שחייבים עליו מן התורה ויש אומרים שאין חילוק כלל בין מעשה אומן למעשה הדיוט שאפילו קשר שהוא מעשה הדיוט חייבים עליו מן התורה אם הוא של קיימא ואם אינו עומד להתקיים כלל בענין שמותר במעשה הדיוט מותר ג"כ במעשה אומן ויש להחמיר כסברא הראשונה ולכן נהגו ליזהר שלא לקשור או להתיר שום קשר שהוא ב' קשרים זה על זה אפילו הוא עומד להתירו ביומו מפני שאין אנו בקיאים איזה קשר נקרא מעשה אומן שאסור לקשרו ולהתירו אפילו אינו עומד להתקיים כלל וכל קשר אמיץ שהוא קשור הדק היטב יש להסתפק בו שמא זהו מעשה אומן וב' קשרים זה על גבי זה הוא גם כן קשר אמיץ ומכל מקום צער אין להחמיר בדברי סופרים ומותר להתירו אם אינו עומד להתקיים כלל בענין שמותר בודאי מעשה הדיוט כיון שלפי סברא האחרונה מותר אפילו בודאי מעשה אומן:

ג במה דברים אמורים בב' קשרים זה על זה אבל קשר אחד ועניבה על גביו אין להסתפק בו כלל בקשר מעשה אומן ומותר לקשרו ולהתירו בכל ענין אם אינו עומד להתקיים כלל ואם אינו אלא קשר אחד בלבד בלא עניבה על גביו אינו נקרא קשר כלל ומותר לקשרו ולהתירו אפילו אם עומד להתקיים לעולם וכל זה בקושר ב' דברים ביחד אבל אם עשה קשר בראש אחד של חבל או חוט או משיחה דינו כב' קשרים זה על זה לכל דבר:

ד קשר שאינו נקרא של קיימא מן התורה אלא מדברי סופרים מותר לקשרו לצורך מצוה כגון שקושר למדוד אחד משיעורי תורה ואפילו קשר מעשה אומן מותר לקשור אם אי אפשר למדוד בענין אחר: ה נשמטו לו רצועות מנעל וסנדל מותר להחזירן למקומן ובלבד שלא יעשה קשר בראש הרצועה כדי שלא תשמט מן הנקב מפני שהוא קשר של קיימא במה דברים אמורים במקומות שאין רגילין שם לקשור קשר זה אבל במקומות שרגילין לקשרו אסור אפילו להחזיר גזרה שמא יקשור ואפילו במקומות שאין רגילין לא התירו אלא להחזיר אבל במנעל חדש אסור ליתן הרצועה בשבת מפני שהוא מתקן כלי ואפילו להחזיר לא התירו אלא כשהנקב הוא רחב ויכול להחזיר בלי טורח אבל אם הנקב הוא צר שצריך טורח להכניס הרצועה בתוכו אין זה כמחזיר אלא כנותן בתחלה ואסור משום תיקון כלי וכן הדין ברצועות של מכנסיים אבל אבנט מותר להכניס במכנסיים בתחלה בשבת מפני שאינו מבטלו שם ועשוי להכניס ולהוציא תדיר לפיכך אין בו משום תיקון כלי אבל אסור להכניס משיחה לשם מפני שמבטלה שם:

ו מתירין בית הצואר מקשר שקשרו כובס שאינו קשר של קיימא שרוב הפעמים מתירין אותו ביומו מיד אחר הכביסה אבל אין פותחין אותו מחדש מפני שהוא מתקן כלי וחייב משום מכה בפטיש אבל משום קורע אינו חייב אלא א"כ עושה על מנת לתפור כמו שנתבאר בס"י ש"ב (סעיף ה') אפילו אם כבר נפתח בית הצואר רק שחזר האומן ותפרו ביחד כדרך שהאומנים עושים או שקשרו אומן ואינו יכול להתירו אסור לחתוך

הלכות שבת שיז שיח רסט

לחתוך החוטין במה דברים אמורים בקשר זה שקשרו האומן קודם גמר מלאכת הבגד
 שחתיכת חוטי קשר זה יש בה משום מכה בפטיש לפי שהיא גמר מלאכת הבגד שעל ידי
 כך מתוקן הבגד ללבשו וקודם לכן לא היה מתוקן מעולם ללבשו וכל דבר שהוא גמר
 מלאכה יש בו משום מכה בפטיש כמו שנתבאר בס"י ש"ב אבל שאר קשירות שנקשרו
 אחר גמר מלאכת הבגד כגון קשרי הכיבוס או המשיחות שבכתונת שנקשרו ואינו יכול
 להתירן מותר לחתכן ומכל מקום אין להקל בפני עם הארץ אלא יעשה בצנעא ואם אינו
 רגיל להתיר המשיחות אלא כשמחליף הכתונת משבת לשבת אסור לחתכן כמו שאסור להתיר:

ז במה דברים אמורים בקשירה אבל אם תפר הכובס את בית הצואר וכן זוג של מנעלים התפורים יחד
 כדרך שהאומנים עושים אסור לחתכן או לנתקן זה מזה שאין חילוק בתפירה בין של קיימא לאינה
 של קיימא ולעולם יש בסתירתה משום קורע ואף שהקורע אינו חייב אלא אם כן עושה על מנת לתפור
 מכל מקום מדברי סופרים אסור בכל ענין ויש מתירין בתפירה שאינה של קיימא לנתק או לחתוך וכן
 עיקר ומכל מקום אין להקל בפני עם הארץ:

ח קושרין דלי על פי הבור במשיחה או באבנט וכיוצא בו מדבר שאינו מבטלו שם אבל לא בחבל מפני
 שמבטלו שם והרי זה קשר של קיימא שהרי הדלי תלוי וקשור שם תמיד ואפילו בחבל של גרדי
 שהוא חשוב ואינו מבטלו שם אסור גזרה משום שאר חבלים במה דברים אמורים בדליים הקבועים
 בבור אבל דליים שלנו שאינן קבועין בבור אינו קשר של קיימא ומותר אפילו בשאר חבלים ובלבד
 שלא יהא הקשר מעשה אומן שאסור אפילו באינה של קיימא כמו שנתבאר למעלה:

ט קושרים חבל בפני הפרה ברוחב הפתח בשביל שלא תצא מפני שאינו של קיימא שעשוי להתירו
 תדיר להוציא הבהמה להשקותה ואפילו לקשור בשבת שני ראשי החבל בשני צדי הפתח שלא היה
 תלוי כלל בפתח מאתמול מותר ואין חוששין שמא יבטל ראש אחד שיהא קשור לעולם ויוציא הבהמה
 בהתרת ראש השני בלבד אלא לפעמים יתיר ראש זה ולפעמים יתיר זה אבל אם באמת מבטל ראש אחד
 אסור:

י כל קשר שלפעמים נמלך ומבטלו לעולם אף על פי שבתחלת עשייתו אינה על מנת לבטלו אסור שמא
 ימלך ויבטלו לפיכך אסור ליטול חבל ולקשרו באבוס ובפרה שמא כשירצה להוליך הבהמה לא יתיר
 לעולם אלא ראש אחד ויניח השני קיים לעולם ויהיה קשר של קיימא במה דברים אמורים בשאר
 חבלים אבל בחבל של גרדי מותר שאינו מבטלו שם ואין לגזור כאן על של גרדי משום שאר חבלים
 מפני שגם בשאר חבלים אינו מצוי שיבטל ראש אחד לעולם אלא לפעמים מתיר ראש זה ולפעמים
 מתיר זה וכל זה לקשור החבל בשבת באבוס ובפרה אבל אם היה קשור כבר באבוס ורוצה לקשרו עתה
 בפרה או שהיה קשור בפרה ורוצה עתה לקשרו באבוס מותר בכל חבל לפי שאם בא לבטל קשר אחד
 מהם שיהא קשור לעולם מן הסתם אותו קשר שהיה קשור כבר מניחו לעולם קשור:

יא הפותל חבלים מכל מין שיהיה חייב משום קושר ושיעורו להתחייב מן התורה כדי שיעמוד החבל
 בפתילתו בלא קשירה בסופו שנמצאת מלאכתו מתקיימת אבל מדברי סופרים אסור בכל שהוא וכן
 המפריד הפתיל חייב משום מתיר ושיעורו כשיעור הפותל והוא שלא יתכוין לקלקל שכל המקלקלים
 פטורין מן התורה אבל אסור מדברי סופרים:

שיח דין המבשל בשבת וכו' ל"א סעיפים:

א⁶ המבשל בשבת או³ שעשה אחת משאר מלאכות² במזיד אסור לו לעולם ליהנות
 מאותה מלאכה משום קנס וגם⁷ הקדרה שבישל בה אסורה לו לעולם מפני שהיא
 בלועה מדבר האסור לו אבל לאחרים מותר אף התבשיל במוצאי שבת מיד ואין
 צריך⁸ להמתין בכדי שיעשו אף אם¹ בישל בשבילם שלא הוצרכו
 להמתין

להמתין כן אלא בנכרי העושה בשביל ישראל שאם נתיר לו ליהנות במוצאי שבת מיד יש לחוש שמא יאמר לו לעשות בשבת כדי שיהיה הדבר מוכן לו במוצאי שבת מיד שאיסור האמירה לנכרי קל בעיני הבריות וכן אפילו בישראל העושה אלא שהתחיל מבעוד יום עשייתו בדבר שאסור להתחיל כמו שנתבאר בסי' רנ"ג (סעיף י"ב) שאיסור זה ג"כ קל בעיני הבריות ויש לחוש שיעבור עליו בשביל שיהא מוכן לו במוצאי שבת מיד ולכן הצריכו להמתין בכדי שיעשו גם לאחרים גזרה שמא יאמרו לאחר שיתחיל להם מבעוד יום אבל אין לחוש כלל שמא יאמר לישראל לעשות לו מלאכה בשבת בשביל ליהנות ממנה במוצאי שבת מיד ויעוד שהישראל לא ישמע לו שאין אדם חוטא ולא לו וכן אם היה שוגג אסור בו ביום גם לאחרים שכיון ששעשה איסור של תורה החמירו לקנוס בו ביום כמו במזיד שאסור גם לאחרים גזרה ששם יבשל במזיד ויאמר שוגג הייתי אבל לערב מותר גם לו מיד ואין צריך להמתין בכדי שיעשו מטעם שנתבאר:

ב' אם עשה על פי הוראת חכם שטעה נקרא שוגג והוא הדין השוכח שהוא שבת או שהיא מלאכה:

ג' אם י"א חל יו"ט במוצאי שבת אסור עד מוצאי יו"ט מפני שאין שבת מכינה ליו"ט ויש אומרים שאין הכנה שייך בזה מטעם שיתבאר בסי' תק"א (סעיף י"ח) ויש לחוש לסברא הראשונה:

ד' אם בישל במזיד ונתערב התבשיל במוצאי שבת בתבשילין אחרים בטל ברוב ואינו נקרא דבר שיש לו מתירין דהיינו שאפשר לאחרים לאכול התערובות הזה בהיתר גמור שלא מחמת ביטול ברוב מפני שאינו נקרא דבר שיש לו מתירין אלא כשיש צד היתר למי שנאסר לו אבל כאן אין היתר בלא ביטול ברוב אלא לאחרים שלא נאסר להם כלל במוצאי שבת ואילך אבל י"א אם נתערב בשבת כיון שבו ביום חל עליו שם דבר שיש לו מתירין לגבי אחרים שאין בטל להם ברוב חל עליו שם דבר שיש לו מתירין גם לגבי המבשל ונאסר לו התערובות הזה לעולם:

ה' השוחט בשבת לחולה שיש בו סכנה מותר הבריא לאכול ממנו חי ובלא טו מליחה אלא בהדחה בלבד כמ"ש בי"ד סי' ס"ו לפי שאסור למלוח בשבת כמו שיתבאר בסי' שכ"א (סעיף ב') ואפילו חלה החולה היום ואתמול לא היה בדעתו כלל שישחט היום אעפ"כ אין בה משום מוקצה מטעם שנתבאר בסי' ש"י (סעיף ו') אבל המבשל או עשה שאר מלאכה בשביל החולה שיש בו סכנה אסור בשבת לבריא או "לחולה שאין בו סכנה גזרה שמא ירבה במלאכתו בשבילו משא"כ בשחיטה שאין בה להרבות בשביל הבריא שהרי אי אפשר לכזית בשר שצריך להחולה בלא שחיטת כל הבהמה י"א ואפילו עשה ע"י נכרי בין לצורך חולה שיש בו סכנה בין לצורך חולה שאין בו סכנה אסור לבריא בשבת גזרה שמא ירבה בשבילו אבל למוצאי שבת מותר לבריא מיד ואין צריך "להמתין בכדי שיעשה כיון שהנכרי עשה בהיתר לצורך חולה במה דברים אמורים בשאר מלאכות חוץ "מאפייה ובישול שאם אפה נכרי או בישל בשבת לצורך חולה אסור לבריא אף במוצאי שבת משום בשולי נכרים כמ"ש ביו"ד סימן קי"ג:

ו' ה' הקוצץ פרי שלא נגמר בישולו לחולה בשבת אסור לבריא משום מוקצה אפילו חלה מבעוד יום והיה כבר בדעתו מבעוד יום לקצוץ הפרי בשבת מפני שאין הכנה מועלת כלל במחובר בכיוצא בזה שהוא גדל והולך בשבת י"א אבל פרי שנגמר בישולו ושוב אינו גדל והולך מועלת בו הכנה אע"פ שהוא מחובר:

ז' המבשל הוא מאבות מלאכות שכן י"ב במשכן היו מבשלים סממנים לצבוע בה ולא בישול במים בלבד אלא אף הטיגון י"ד והאפייה והצלייה הן בכלל בישול וכן כל מי כ"ה שריפה גוף קשה באור כגון המתקן אחד ממיני מתכות או המחמם את המתכת עד שנעשה גחלת וכן הממסס השעוה או החלב או הזפת והגפרית באור או שהקשה גוף רך באור כגון המניח כלי אדמה באור עד שנעשו כלי חרס חייב משום מבשל וכשם שאסור לבשל באור כך אסור לבשל בתולדת האור כגון כ"ו ליתן ביצה

ז מ"א
ח גיטין נ"ד
י"ה
ט רשנ"א פ"ק
דמולין
י רד"ך מ"א
יא מהרי"ו מ"א
יב רבינו ירוסם
יג מ"א
יד ר' דמי
חולין סס
טו מוס' רא"ש
טז רא"ש הר"י
מ"מ
יז רשנ"א
יח ר"ן
יט ש"ך מ"א
כ רשנ"א
כא ארמות חיים
כס הר"א
כב מ"א
כג גמ' ע"ד
כד גמ' ע"ג
כה רמב"ם
כו משנה ל"א

הלכות שבת שיח

רעא

ביצה בצד קדרה שהוחמה באור או לשברה על הסודר שהוחם באור כדי שתצלה מעט
ואם נצלית שם כמאכל בן דרוסאי חייב משום מבשל כמו בצולה על האור ואפילו
כט רש"י
ל רב תסדל מ"א
לא ר"ן
לב סמ"ג הר"י
רא"ש
לג ב"י
לד רש"א ר"ן
מ"מ
לה רמ"א סט"ו
לו רמ"א סס"י
רנ"ג
לז מ"א
לח רמב"ם טור
לט גמ' י"ח
מ סמ"ק רא"ש

כז גמ' י"ט
כח מ"א
כט רש"י
ל רב תסדל מ"א
לא ר"ן
לב סמ"ג הר"י
רא"ש
לג ב"י
לד רש"א ר"ן
מ"מ
לה רמ"א סט"ו
לו רמ"א סס"י
רנ"ג
לז מ"א
לח רמב"ם טור
לט גמ' י"ח
מ סמ"ק רא"ש

ביצה בצד קדרה שהוחמה באור או לשברה על הסודר שהוחם באור כדי שתצלה מעט
ואם נצלית שם כמאכל בן דרוסאי חייב משום מבשל כמו בצולה על האור ואפילו
כט רש"י
ל רב תסדל מ"א
לא ר"ן
לב סמ"ג הר"י
רא"ש
לג ב"י
לד רש"א ר"ן
מ"מ
לה רמ"א סט"ו
לו רמ"א סס"י
רנ"ג
לז מ"א
לח רמב"ם טור
לט גמ' י"ח
מ סמ"ק רא"ש

כז גמ' י"ט
כח מ"א
כט רש"י
ל רב תסדל מ"א
לא ר"ן
לב סמ"ג הר"י
רא"ש
לג ב"י
לד רש"א ר"ן
מ"מ
לה רמ"א סט"ו
לו רמ"א סס"י
רנ"ג
לז מ"א
לח רמב"ם טור
לט גמ' י"ח
מ סמ"ק רא"ש

ח' המבשל בחמי טבריא פטור מפני שהן כתולדת חמה אבל אסור מדברי סופרים
ל' אפילו אם התבשיל עומד על גביו ומתבשל מלמעלה אבל מותר להעמידם שם מבעוד
יום אבל להטמינו כולו בתוכם אסור אפילו מבעוד יום משום איסור הטמנה כמו שיתבאר
בסי' שכ"ו (סעיף ג'):

ט כל ל' דבר לח יש בו בישול אחר בישול דהיינו תבשיל לח שנתבשל כבר כל צרכו
ונצטנן ואפילו לא נצטנן לגמרי ל' אלא שאין היד סולדת בו וחממו בשבת עד שהיד סולדת בו חייב
משום מבשל אבל אם הוא חם כל כך עד שהיד סולדת בו ומרתחו יותר אין בזה משום בישול ומותר
אפילו לכתחלה להרתחו סמוך לאש במקום שאין לחוש לחיתוי כמו שיתבאר (ואם מותר ליתנו על גבי
כירה או תנור נתבאר בסימן רנ"ג) ויש אומרים ל' שאפילו נצטנן לגמרי אין בישול אחר בישול ומותר
להרתחו בשבת סמוך לאש במקום שאין לחוש לחיתוי ל' ונהגו להקל אם לא נצטנן לגמרי אלא ל' ראוי
עדיין לאכול מחמת חמימותו אבל אם נצטנן לגמרי נוהגין כסברא הראשונה אפילו לענין דיעבד כמו
שנתבאר בסימן רנ"ג (סעיף י"ח) ואפילו ליתנו על תנור בית החורף קודם שמסיקו הנכרי כדי שיתחמם
כשיסיקנו אסור כמו שנתבאר שם (סעיף כ"ז) ל' וכן בכל דבר שיתבאר שיש בו משום בישול:
י וכל זה בתבשיל שנתבשל כל צרכו אבל ל' כל שלא נתבשל כל צרכו אפילו נתבשל כבר
כמאכל בן דרוסאי יש בו משום בישול אפילו בעודו רותח ואפילו יתבשל מאליו אלא שעושה
דבר שמקרב בישולו כגון ל' שמגיסו בכף:

יא מ' תבשיל יבש שאין בו רוטב כלל אין בו בישול אחר בישול אם נתבשל כבר כל צרכו
ואפילו נצטנן לגמרי ומותר אפילו לשרותו בכלי ראשון רותח כדי שיהא נימוח שם ויהיה
דבר לח ואם הוא דבר יבש שלא נתבשל מלפני השבת אין שורין אותו בשבת בחמין שהיד
סולדת בו אפילו אינו נמוח שם כלל ואם שרה בכלי ראשון חייב ובכלי שני אסור לשרותו
מדברי סופרים מפני שנראה כמבשל ואינו דומה לתבלין שמותר ליתנם בכלי שני כמו שיתבאר
מפני שהתבלין עשויין למתק הקדרה ואינו נראה כמבשל וכן כל דבר העשוי ליתן טעם בקדרה
כגון שום ובצל הרי הם כתבלין ומותר ליתנם בכלי שני אע"פ שהיד סולדת בו ויש מי
שמסתפק בבצל שמא הוא מתבשל גם בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו ונהגו להקל ויש
מתירין בכל דבר יבש שלא נתבשל לשרותו בכלי שני שהיד סולדת בו ויש להחמיר בזה
כסברא הראשונה אבל מותר לערות מכלי שני שהיד סולדת בו על כל דבר יבש שלא נתבשל
חוץ ממין דג שנקרא קוליים האספנין ומליח הישן דהיינו בשר או דג מלוח של שנה שעברה
שאלו אינם צריכים בישול אלא מעט ועירוני זה היא גמר מלאכת בישולן וחייב עליו משום
מבשל אבל מותר לשרותן ולהדיחן במים צוננים וכן כל דבר קשה שלא נתבשל שאינו ראוי
לאכילה כי אם על ידי שרייה או הדחה בחמין אם שרה אותו אפילו בכלי שני או הדיחו אפילו
בעירוני מכלי שני ונעשה ראוי חייב משום מבשל וכן כל דבר שאינו מבושל שהוא מלוח הרבה
ואינו ראוי לאכילה כי אם על ידי שרייה או הדחה בחמין אם שרה או הדיח בחמין חייב אבל
ותר לשרותו ולהדיחו בצוננין ואפילו נעשה ראוי על ידי כך שכל דבר שאינו אוכל מותר
לעשותו אוכל בשבת כמו שיתבאר בסי' שכ"ד (סעיף ד'):

יב יש מי שאומר שאע"פ שאין בישול אחר בישול בדבר יבש מכל מקום יש בישול
אחר

ו. אם לא פסק את החוטין זה מזה, אלא שלקח חוט אחד ארך מאוד וכפלו לארבעה וכך הכניסם בתוך הנקב וקשרם, ואחר כך פסקן פסול, משום דכתיב: גְּדָלִים תַּעֲשֶׂה-לָךְ (פ' תצא כב, יא) ודרשינן, תַּעֲשֶׂה ולא מן העשוי, פרוש דבעינן שתהיינה הציציות בשעת עשייתן על הפגד בהלכה, ולא שיהיו געשים בפסול ואחר כך תכשרנה על ידי מעשה, שנמצאו עשויים בראוי דזהו פסול.

וכן אם היתה הציצה עשויה בתקונה על פגד אחר ונקרע הפגד ורוצה לתת את הציצה כך בפגד אחר או אפלו בפגד הנה, כגון שנפסקה הטלית מן הנקב עד סופו ונפלה הציצה ורוצה להחזירה למקומה ולתפור את הטלית עד הנקב, והו גם כן פסול משום תַּעֲשֶׂה ולא מן העשוי.

וכן אם קשר את הציציות בשעה שהיתה טלית זו פטורה מציציות, כגון שהיה רבה תפור (עין לעיל סעיף א'), ואחר כך התיר מן התפירות עד שרבה פתוח וחבב בציצית, אם תשארגנה הציציות כמו שהן גם כן פסולות משום תַּעֲשֶׂה ולא מן העשוי, אלא צריך להתיר את הציציות ולחזור ולקשרן בהלכה. וכן כל פיוצא בזה.

ז. קדם שיתעטף בטלית יבדק את הציציות אם הן כשרות, וצריך לבדק גם את החוטין שהן בתוך הנקב ואת הכריכות (י).

הלכה למעשה

נוהגין כן ומאריכין בענף יותר משני שליש, ויש מישיבין המנהג שאין חיוב לעשות הענף רק שני שליש ולא יותר, רק הפונה שלא להפחית הענף משני שליש ענף, אבל מתר גם לעשות יותר משני שליש ענף (ט). יש נוהגין שלאחר שגמרו לעשות הציצית חותכין אותו למטה כדי שיגמרו החוטים בשנה משום נוי המצנה, אף יש

ז. אף חוטי ציצית דידן החזקים ואין מצוי

ציננים והוספות

ס. סי' י"א משנ"ב (סקס"א).

נט. כ"כ החזו"א (סי' ג' סק"י).

הלכה למעשה

להחמיר^(סא), אך יש שנוהגין להקל שאין בודקין הטלית קטן, ויש להמליץ בעד מנהגם פיון שפאמור יש פוטרם לבדוק טלית שאין מברכין עליה^(סב), ובצרוף שחוטט ציצית דידן אין מצוי בהם הפסול כל פה, ועם כל זה יש לחוש על כל פנים לבדקן לפרקים מזמן לזמן, אך יש לציין שאף כפי עיקר הדין שיש לבדוק גם הטלית קטן יש סוכרים שאם אינו פושט הטלית קטן בלילה וישן עמו אין לו חיוב לבדקן, והטעם שלא חיבו לבדוק הציצית רק בעת הברכה או בעת הלבישה, ונמצא שאין צריך לבדקן רק בעת שמחליף לטלית קטן אחר^(סג).

מי שלבש הטלית ולא בדקה קודם הברכה, בין ששכח לבדוק בין במזיד לא נפקע ממנו חיוב הבדיקה, ולכן צריך לבדקה אחר כך בשהם עודן עליו^(סד).

צינונים והוספות

להקל מחמת טעם זה לבד דהיינו שתוחבין הציצית בחגורה, ע"ש.

סג. סי' ח' משנ"ב (סקכ"ב).

סד. סי' ח' משנ"ב (סקכ"ב).

סה. סי' ח' ביה"ל (ד"ה יעין).

סו. וכן פסק בארצות החיים (סי' ח' ס"ט).

סז. כ"פ בתהלה לדוד (סי' ח' סק"ד).

סח. ואף שעיקר חיוב הבדיקה הוא כדי שלא יברך לבטלה, ובזה שכבר לבש הטלית נמצא שאף אם הציצית פסולין לא יתקן הברכה, מ"מ הרי גם בטלית קטן שאין מברכין עליו צריך לבדוק.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ב יו"ד סי' נ"ח) נוטה להקל שאם לבש הציצית ללא בדיקה, שאין צורך שוב לבדקן מחמת

כל כך שימצאו פסולין, אף על פי כן יש לבדוק אותן לפני הברכה^(סא).

ומכל מקום המקל עצמו במקום צורך שלא לבדוק אין למחות בידו, ובצרוף שפהיום אין מצוי שיגרד חוטי הציצית על הרצפה שתוחבין הכנפות בחגורה או שמקפלין הכנפות על הכתף^(סב).

אם בדק הציצית של הטלית גדול מאתמול קודם שהחזירה אל הכיס אין צריך לבדקן שנית לפני הברכה^(סג).

טלית קטן שאין מברכין עליה לפי שנפטר בטלית גדול, יש מקילין שאין חיוב לבדקה פיון שאף אם נפסלה אינו נכשל באסור ברכה לבטלה, אך למעשה יש להחמיר גם בזה^(סד), וזולת בנקב כנף הטלית שיש להקל בזה שלא חששו כל כך

סא. הנה המציאות בציצית שלנו שכמעט שאינם נפסקין [עכ"פ באופן שנפסל], והטעם שחוטט הציצית שמלפנים לא היו חזקין כ"כ כבזמנינו, שלא היה להם האמצעים שיש כהיום לטוות חוטין חזקים אך כהיום תהלה לקל נשתכלל הדבר הרבה, ועוד שבזמניהם היה להם ע"פ רוב חוטי ציצית רק כפול שנים ולא כמו שנוהגים היום בחוטין כפול שמונה וכיון שנכפל החוט שמנה פעמים אינו נקרע כ"כ בנקל כבזמניהם, ומכל מקום לענין חובת הבדיקה קשה לשנות הלכה הפסוקה בשו"ע בסברות לבד, אבל עכ"פ ניתן לצרף זאת להקל במקום דוחק או עם שאר צירוף היתר, וכן בתשובות והנהגות (ח"ב סי' י"א) טרח נמי בטעם חיוב בדיקה כהיום, אבל למעשה מסיק שם שאין אנו יכולין לשנות ההלכה.

סב. שבאמת מצינו באשל אברהם (מהר"ת) שהמליץ

וְגַם יִפְרִיד אֶת הַחוּטִין שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְהֻדָּקִין זֶה בָּזֶה י'. וְאִם נִשְׁתַּמָּה לָבֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת, שֶׁבַע עוֹד שִׁיפְרִיד אֶת הַצִּיצִיּוֹת וַיִּבְדֹּקוּן יִתְבַּטֵּל מִלְּהַתְפַּלֵּל עִם הַצִּבּוֹר, אִינוּ צָרִיךְ לְבַדֵּקוֹן וּלְהַפְרִידוֹ (ח).

♦ פסקי אחרונים ♦

אין שם ציצית עליהם כ"כ בשו"ע הרב סי' ח' סעיף י"ב, וכן העלה הגר"א בהגהותיו בסי' ח' סעיף ז', ויש לציין שהביה"ל שם (ד"ה צריך להפריד) מסתפק שלפי טעם זה אולי יש עיכוב דיעבד בזה, כיון שאין נקרא עליהם שם ציצית, ע"ש.

כו. והבי"ב בסי' ח' הביא טעם נוסף להפרדה זכר למה שנהגו להפריד חוטי התכלת מהלבן בזמן שהיה תכלת, ע"ש.

ויש אומרים הטעם שאין חל שם ציצית רק כשהן מפורדים אחד מחבירו אבל כשהם מסובכין אחד בחבירו

הלכה למעשה

ח. אם נזכר לאחר שפָּכַר לְבַשׁ הַטְּלִית שֶׁשָּׁכַח לְהַפְרִידוֹ יִפְרִידוֹ בְּעוֹדוֹן עָלָיו, גַּם הַטְּלִית קָטָן יֵשׁ לְהַזְהִיר לְהַפְרִיד הַחוּטִין כָּל יוֹם אֶף שֶׁאִינוּ מְבַרְכִּין עָלֵיהֶן (ט), וְיֵשׁ מִי שֶׁפָּתַח שֶׁאִם אֶחָד יֵשׁ לוֹ חוּטֵי צִיצִית עֲבִים וְרוּאָה עָלֵיהֶם יוֹם יוֹם שֶׁאֵין טֹבָעַן לְהַסְתֵּמָן זֶה בָּזֶה אֵין צָרִיךְ לְהַפְרִידוֹ (טא).

י. אחרונים שפָּתְבוּ שֶׁאֵין לְהַפְרִיד הַצִּיצִית בְּשֶׁבֶת מְשׁוּם חֲשֵׁשׁ תִּיקוּן מָנָא, וְאֶף שֶׁיֵּשׁ מְקִילִין בָּזֶה טוֹב לְהַזְהִיר בָּזֶה (טב), אֶף הַנּוֹהֵג לְהַפְרִיד הַחוּטִין בְּשֶׁבֶת יִזְהַר

גַּם בְּשֶׁבֶת צָרִיךְ לְבַדֵּק הַצִּיצִית, וְעַדִּיף יוֹתֵר לְבַדֵּקוֹן בְּעֶרֶב שֶׁבֶת כְּשֶׁמְקַפֵּל טְלִיתוֹ [אוּ כְּשֶׁלּוּבֵשׁ טְלִית מִיּוֹחֶדֶת לְשֶׁבֶת, לְבַדֵּקָהּ בְּמוֹצָאי שֶׁבֶת כְּשֶׁמְקַפֵּל טְלִיתוֹ], שֶׁהִרִי בְּשֶׁבֶת אִם יִמָּצָא שֶׁהֵם פְּסוּלִין אִינוּ יָכוֹל לְתַקְּנָן אֲבָל קוֹדֵם הַשֶּׁבֶת יוּכַל לְתַקְּנָן, וּמִכָּל מְקוֹם אִם לֹא בִּדְקָן קוֹדֵם הַשֶּׁבֶת יִבְדֹּק בְּשֶׁבֶת כְּדֵי לְדַעַת עַל כָּל פְּנִים שֶׁלֹּא לְלַבֵּשָׁה (טז).

י. שֶׁנִּהְיָ לְבַדֵּקוֹן בְּלִי לְאַחֲזוֹן בִּידֵּים בְּשֶׁעַת הַבְּדִיקָה, וְאוּלֵי מְשׁוּם גָּדֵר שֶׁמָּא יָבוֹא לְהִדָּק הַקָּשֶׁר בְּשֶׁבֶת.

♦ ציונים והוספות ♦

עב. במשנ"ב לא הזכיר כלל דין זה, אכן מצינו לכמה האחרונים שציינו שכן מבואר בספר גן המלך (סי' ס"ה) שאסור להפרידן בשבת, ובאמת דכשמעניין שם בגן המלך משמע שאין דבריו אמורים רק כשגמר לקשור הציצית בערב שבת שאז ההפרדה חשיב כגמר מלאכה וכמכה בפטיש אבל בעלמא אין איסור בדבר, וכ"כ להדיא במאמר מרדכי (סק"ט) בכוונת הגן המלך, מ"מ מצינו לכמה אחרונים שסתמו לאסרו בכל אופן, וכתב בכף החיים (סי' ח' סק"ל) שאף שיש מתירין, שב ואל תעשה עדיף.

דברי התהל"ד הנזכר לעיל שלא חייבו בדיקה רק בשעת לבישה, ע"ש, אמנם לולי דבריו היה שייך לומר דשאני זה שצריך להשלים החוב שהיה מוטל עליו קודם הלבישה.

טז. כן משמע בסי' י"ג סעיף ב' ביה"ל (ד"ה קודם שיצא), ויש לציין שמצינו גם בשו"ע הרב סי' ח' (קו"א סק"ב) שנוהגין לבדוק הציצית בשבת.

ע. כן משמע מלשון השו"ע דאין להפרדה זו קשר דוקא להברכה.

עא. כ"כ בערוה"ש (סי' ח' סי"ג).

ח. כל המצוות מברך עליהן עובר לעשייתן, פרוש קדם העשייה ולאחר הפרכה תקף ומיד צריך לעשות את המצוה בלא הפסק.

לכן אוחו את הטלית בשתי ידיו^י, ויבון שצונו הקדוש ברוך הוא להתעטף בציצית כדי שזכור את כל מצוותיו לעשותם, שנאמר וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' (פ' שלח טו, לט) יי.

ויברך מעמד להתעטף בציצית יי (הפ"ת בפתח) ל.

ויעטף מיד את ראשו עד למטה מפיו, ואחר כך יעלה הפנפות על צוארו ויתעטף בעטיפת הישמעלים, ויעמוד כך כדי הלוי ארבע אמות ויאמר הפסוקים: מה יקר וגו', ואחר כך יכול להסירה מעל ראשו (ט).

♦ פסקי אחרונים ♦

ולכאורה הוא הדין בציצית שאין בזה עיכוב דיעבד.
כט. הגר"י פאלאג'י בספרו יפה ללב (סק"ד) כתב בזה"ל, כשאומר להתעטף בציצית, יכוין ברת"ל, נגד ל"ב חוטין, ונגד זה סגולה שלא יכאיב השינים [כלומר שגם הם מספרם ל"ב], ספר זכירה, עכ"ל.
ל. בסי' ח' משנ"ב (סק"י) שיש לומר בניקוד שו"א, אמנם בשו"ע הרב סעיף ב' שיש לומר בפת"ח, ובסידורו כתב לומר בניקוד שו"א.

כז. היינו שפושט הקיפול ואוחזו בשתי ידיו כדי שיוכל להתחיל העטיפה מיד אחר הברכה.

כח. ודעת הב"ח (סי' ח' סק"ז) שכיון שהתורה כתבה טעם המצוה אם לא כיון טעם המצוה לא יצא ידי חובתו, והסכים לדבריו הביכורי יעקב (סי' תרכ"ה סק"ג), וכן הבני יששכר בספרו דרך פיקודין (הקדמה אות ה') האריך נמי לבאר כן, אמנם במשנ"ב סי' תרכ"ה (סק"א) לגבי סוכה שמפורש נמי טעם התורה הכריע בשם הפמ"ג שם שאין בזה עיכוב,

הלכה למעשה

כדי לחוש לדעת הסוברים שפגד שאין בו עטיפה אין עליו חיוב ציצית, ולכן נוהגין להתעטף בטלית בעת התפלה, והנה נוהגין לעטוף גם הפנים לחוש לדעת הסוברים שאין נקרא עטיפה רק בעטיפת ישמעאלים שמעטפין גם הפנים, וכן יש לעשות על פי האר"י^ל (ע"ד), ואופן עטיפת ישמעאלים היינו

שאם רואה שהקשר רופף שלא יהדק הקשר משום איסור קושר קשר של קימא^ט.

מ. מעיקר הדין מקיימין מצות ציצית גם בלי עטיפה, שגם הלובש ד' פנפות חייב להטיל ציצית, וכמו שנוהגין בטלית קטן שאין עושין בה שום עטיפה, אף לכתחלה חששו להתעטף בטלית של מצוה

♦ ציונים והוספות ♦

עד. הטור בסי' ח' הביא דעת הגאונים שלא חשיב כעטיפה רק כשעושין כעטיפת ישמעאלים, וכמו שאמרו

עג. וכבר עורר בזה בספר תולדות שמואל (מלאכת קושר אות ט') כי יש בזה חשש חיוב חטאת, ע"ש.

ה' רבי אליעזר אומר, תורמין מן הטהור על הטמא:

ה' רבי אליעזר חולק ואומר: תורמים מן הטהור על הטמא, לפי שהוא חולק על עצם קביעת תנא קמא שאין תורמים מן הטהור על הטמא, כי לדעתו אין לחשש שיבוא לתרם שלא מן המקף, ובדאי יקרב את הפרות מתוך זדירות שלא יגעו הטהורים בטמאים.

• פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

אין תורמין מטהור על הטמא. גזירה שמא יתרום שלא מן המוקף, משום דמסתפי שמא יגע הטמא בטהור ויטמאנו ואנן צעין שהתורם יתרום מן המוקף: באמת אמרו. כל היכא דתנינן באמת אמרו כאלו היא הלכה למשה מסיני, אצל לאו דוקא הלכה למשה מסיני שהרי צפרק קמא דשנת שנינו באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקות קורין ומדבצין היא: העגול של דבילה. אף על פי שהדצלות מדוצקות זו בזו בתוך העגול אינן חשודות חזור לענין טומאה, ואם נגעה טומאה באחת מן הדצלות לא נטמאת האחרת: וכן אגודה של ירק וכן ערימה. כריכי, דאי אשמועינן עיגול הוה אמינא עגול שכולו גוף אחד תורם, אגודה שאינה גוף אחד אינו תורם. ואי אשמועינן אגודה הוה אמינא אגודה שהכל תפוסה אחת תורם, ערימה שאינה תפוסה אחת אינו תורם, כריכי: רבי אליעזר אומר תורמים. לכתחילה מן הטהור על הטמא, דלא גזר רבי אליעזר שמא יבוא לתרום שלא מן המוקף. ואין הלכה כרבי אליעזר:

יום ד' י"ז אייר

משנה ב'

משנה זו עוסקת בהפרשת תרומה מפרות טמאים על פרות טהורים.

אין מפרישים תרומה מטבל טמא על טבל טהור.⁴

טעם הדבר: הפרשת תרומה טמאה גורמת הפסד לכהן, לפי שתרומה טמאה אסורה באכילה ומתרת בהנאת-כלוי

בלבד, הסקה וכדומה (זאת, ועוד: קים חשש שמא יבוא לתרם שלא מן המקף, כפי שנתבאר במשנה הקודמת לגבי הפרשת תרומה מן הטהור על הטמא).

אין	תורמין	מן
הטמא	על	הטהור.

מקורות והערות

4. כמו כן אין לתרום מעיגול שמקצתו טמא מן הטמא על הטהור שבו.

וְאִם תָּרַם, שׁוֹיֵג, תְּרוֹמָתוֹ
תְּרוֹמָה. וּמִזִּיד, לֹא עָשָׂה
כָּלוּם.² וְכֵן בֶּן לֹוי שֶׁהָיָה לוֹ
מַעֲשֵׂר טָבֵל, הָיָה מִפְּרִישׁ
עָלָיו וְהוֹלֵךְ, שׁוֹיֵג, מֵהַ
שְׂעָשָׂה, עָשׂוּי. מִזִּיד, לֹא
עָשָׂה כָּלוּם. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר, אִם הָיָה יוֹדֵעַ בּוֹ
בִּתְחִלָּה, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא
שׁוֹיֵג, לֹא עָשָׂה כָּלוּם:

אם תָּרַם, כָּךְ הוּא הַדִּין:
בְּשׁוֹיֵג - תְּרוֹמָתוֹ חֲלָה, וַיִּתְּנָהּ לַכֹּהֵן.
בְּמִזִּיד - קִנְסוּהוּ חֲז"ל שֶׁאֵין תְּרוֹמָתוֹ
חֲלָה כָּלֵל מִפְּנֵי הַפֶּסֶד הַכֹּהֵן, כְּדֵי שֶׁלֹּא
יִהְיֶה מִן הָאֲסוּר (לֹא הָיוּ קוֹנְסִים אוֹתוֹ רַק מִפְּנֵי
שֶׁתָּרַם בְּאִפְסָן שֶׁמַּעֲזוּר חָשׂשׁ שֶׁיִּבּוֹא לְתָרַם שֶׁלֹּא מִן
הַמֶּקֶף⁵).

לְפִי דֵעָה אַחַת בְּגִמְרָא⁶, כּוֹנֵת הַדְּבָרִים
שֶׁתְּרוֹמָתוֹ חֲלָה וְעָלָיו לִתְּנָהּ לַכֹּהֵן, אִךְ
לֹא הוֹעִיל בְּמַעֲשָׂיו לְהַתִּיר אֶת הַטָּבֵל
וְעָלָיו לְהַפְרִישׁ שׁוֹב, מִן הַטְּהוֹר.

אֵין מְדַבֵּר אֶלָּא בְּפָרוֹת שֶׁנִּטְמְאוּ לְאַחַר שֶׁהִתְחַיְּבוּ
בְּתְרוֹמוֹת וּבְמַעֲשָׂרוֹת. אִם נִטְמְאוּ לִפְנֵי כֵן⁷ - גַּם
בְּדִיעָבֵד אֵין חֲלָה הַפְּרִישָׁתָם, כִּי מִדְּאוּרֵיתָא אֵין חֲלָה
חוֹבֵת הַפְּרִישָׁתָם תְּרוֹמָה בְּפָרוֹת שֶׁהֵם כְּבֵר טְמֵאִים, וְאִם
עַל פִּי שֶׁהֵם חַיִּבִּים בְּהַפְּרִישָׁה מְדַרְבְּנָן אֵין אֲפָשָׁר
לְהַפְרִישָׁם עַל טָבֵל הַחֵיב בְּתְרוֹמָה מִן הַתּוֹרָה⁸.

² וְכֵן לֹוי שֶׁבְּרִשּׁוֹתָיו מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁדִּינוּ טָבֵל - שֶׁלֹּא הַפְּרִישׁ מִמֶּנּוּ תְּרוֹמַת מַעֲשֵׂר
לַכֹּהֵן - וְהִנִּיחוֹ בְּבֵיתוֹ בְּמָקוֹם מְסֻסִּים וּבְכָל פַּעַם שֶׁקִּבֵּל מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן נֹסֵף הָיָה
מִפְּרִישׁ עָלָיו תְּרוֹמַת מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר הָרִאשׁוֹן שֶׁהִנִּיחַ⁹; אִם אוֹתוֹ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן
שֶׁהִנִּיחַ הָיָה טְמֵא, אֲסוּר לְהַפְרִישׁוֹ לְתְרוֹמַת מַעֲשֵׂר, אִךְ אִם הַפְּרִישׁ - כָּךְ הוּא הַדִּין:
בְּשׁוֹיֵג - תְּרוֹמָתוֹ חֲלָה, וַיִּתְּנָהּ לַכֹּהֵן.
בְּמִזִּיד - לֹא עָשָׂה כָּלוּם.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם בִּתְחִלָּה יָדַע שֶׁהַמַּעֲשֵׂר טְמֵא¹⁰, לֹא עָשָׂה כָּלוּם אִךְ עַל פִּי
שֶׁבִשְׂעָה שֶׁהַפְּרִישׁ כְּבֵר שָׂכַח שֶׁהוּא טְמֵא, לְפִי שֶׁהוּא קָרוֹב לְמִזִּיד; וְרַק אִם לֹא יָדַע
שֶׁנִּטְמָא, יֵשׁ לְהַחֲשִׁיבוֹ כְּשׁוֹיֵג¹¹.

מקורות והערות

תחילה שהוא טבל או שהוא טמא (ראה על כך בתוספות
יום טוב, ד"ה היה; במשנה ראשונה, ד"ה ר"י). ¹¹ הרמב"ם
(בפירוש המשנה, וראה תוספות יום טוב, שם) נוקט כי רבי
יהודה ותנא קמא נחלקו בדבר, אולם הרדב"ז (הלכות
תרומות, פרק ה'; הלכה ח') כותב כי ביד החזקה חזר בו
הרמב"ם והוא נוקט שרבי יהודה לא בא לחלוק על תנא
קמא אלא בא לפרש את דבריו.

⁵ משנה ראשונה (ד"ה אין). לפי שיש בדבר הפסד גדול
לכהן החמירו עליו יותר מן המפריש מן הרעה על היפה,
שאין לכהן הפסד גדול כל כך (ר"ש). ⁶ יבמות פט"א.
⁷ כגון שהוכשרו בעודם מחוברים ונטמאו תוך כדי
תלישתם (ר"ש). הובא בתוספות רעק"א, אות י"ז.
⁸ גמרא - הובאה במפרשי המשנה. ⁹ תרומת מעשר
אין צורך להפריש מן המוקף. ¹⁰ רע"ב כותב: אם ידע

• פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

אין תורמין מן הטמא על הטהור. משום פסידא דכהן. ואם תרם שוגג תרומתו תרומה. ודוקא שהיתה לה שעת הכושר והגיעה לעונת מעשרות קודם שנטמאה דמדאורייתא תרומה מעלייתא היא, אבל אם נטמאת קודם שהגיע לעונת מעשרות לא הויה תרומה מדאורייתא, ואם תרם אפילו שוגג אין תרומתו תרומה: מעשר טבל. מעשר ראשון שלא נטלה ממנו תרומת מעשר: היה מפריש עליו והולך. היה מפריש מזה על שאר מעשרותיו: אם היה יודע בו בתחלה. שהוא טבל או שהוא טמא, אף על פי שזשעה שתרם היה שוגג ששכח שהוא טבל או שהוא טמא הוי שוגג קרוצ למזיד: לא עשה ולא בלום. ואין הלכה כרבי יהודה:

משנה ג'

במשנה הקודמת נתבאר דינו של המפריש תרומה במזיד מן הטמא על הטהור, שחז"ל קנסוהו כדי שלא יתנה מן האסור. אגב כך עוסקת משנה זו בעובר על אסורי שבת ועל אסורי שביעית, שקנסוהו כדי שלא יתנה מן האסור. במשנה תזכרנה פעולות שנקטרו בשבת על ידי חז"ל: הטבלת כלים והפרשת תרומות, מפני שפעולות אלו הן תקון הכלים והפרות, והן מעין מלאכה.

א המטביל כלים בשבת כדי לטהרם, כך הוא הדין:

בשוגג - רשאי להשתמש בהם לטהרות.
במזיד - קנסוהו שלא ישתמש בהם.
המפריש בשבת תרומות ומעשרות, או המבשל בשבת¹², כך הוא הדין:
בשוגג - רשאי לאכל את הפרות שעשר ואת התבשיל שבשל.
במזיד - קנסוהו שלא יאכל.

המשנה סותמת ואינה מצינת לגבי הטבלה, מעשר ובשול, אם "ישתמש בהם" ו"יאכל" הינו אפלו מיד, ואם "לא ישתמש בהם" ו"לא יאכל" הינו אפלו לעולם. לגבי בשול, נפסק להלכה¹³ כי המבשל בשבת בשוגג, נאסר המאכל עד מוצאי שבת, ולפיכך

א המטביל כלים בשבת, שוגג, ישתמש בהם. מזיד, לא ישתמש בהם. המעשר והמבשל בשבת, שוגג, יאכל. מזיד, לא יאכל.

מקורות והערות

12. התנא כורך מעשר ומבשל יחד מפני ששניהם ישראל, אות י"ז. 13. שולחן ערוך, או"ח סימן שי"ח, מעניין אכילה (ראה תוספות יום טוב, ד"ה המעשר; תפארת סעף א'.

כונת המשנה "לאכל" הינו: במוצאי שבת, ו"לא לאכל" הינו: שהוא אסור בו לעולם, ואחרים - עד מוצאי שבת.

לגבי טבילת כלים והפרשת מעשרות, שהם אסורים מדרבנן, נחלקו הפוסקים¹⁴. יש אומרים שדינם כדין בשול, ויש אומרים שהשוגג אינו נאסר כלל, והמזיד נאסר עד מוצאי שבת בלבד.

ב הנוטע בשבת, כך הוא הדין:

בשוגג - רשאי לקיים את הנטיעה.

במזיד - קנסוהו שעליו לעקרה.

נטע בשנת השמיטה - בין היה שוגג ובין היה מזיד, קנסוהו לעקרה, לפי שהחמירו באסורי שביעית יותר

מבאסורי שבת, מפני שבעיני העם היו אסורי שביעית קלים, וחז"ל נזקקו לגדרם ולהוסיף עליהם סגים; ואם היו מתירים את שנטעה בשגגה, היו נוטעים במזיד ומתממם: שוגגים היינו.

ב הנוטע בשבת, שוגג, יקים.

מזיד, יעקר. ובשביעית, בין

שוגג, בין מזיד, יעקר:

• פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

המטביל כלים בשבת. שאסור להטביל כלים טמאים להעלותם מידי טומאתן נשנת, מפני שנראה כמתקן כלי: המעשר. שאסור להפריש תרומות ומעשרות נשנת מפני שהוא מתקן: והמבשל בשבת. שוגג, יאכל אותו תציל למוצאי שבת, אצל לא נשנת ענמו. וזמזיד לא יאכל הוא, אצל אחרים אוכלים למוצאי שבת, דכתיב (שמות לא) ושמרתם את השבת כי קדש היא, היא קודש ואין מעשיה קודש: ובשביעית בין שוגג בין מזיד יעקור. שנחשדו ישראל על השביעית ולא נחשדו על השבת:

יום ה' י"ח אייר

משנה ד'

משנה זו עוסקת בהפרשת תרומה "ממין על שאינו מינו", כגון: מפריש תרומה חטים על שעורים.

בחלקה השני עוסקת המשנה במצות הפרשת תרומה מן החלק המושבח ביבול.

א אין מפרישים תרומה ממין על

א אין תורמין ממין על

מקורות והערות

¹⁴. ראה תוספות יום טוב, שם; תפארת ישראל, אות י"ז; ועיין ביאור הלכה שם סימן שי"ח, ד"ה המבשל בשבת, ומשנה ברורה, סימן של"ט, ס"ק כ"ה.

שאינו מינו. ואם תרם, אין תרומתו תרומה.² כל מין חטים, אחד. כל מין תאנים וגרוגרות ודבלה, אחד. ותורם מזה על זה.³ כל מקום שיש בהן, תורם מן היפה. וכל מקום שאין בהן, תורם מן המתקים. רבי יהודה אומר, לעולם הוא תורם מן היפה:

שאינו מינו, ואם תרם - אפלו בדיעבד אין תרומתו תרומה. הלכה זו נדרשת מן הפסוקים¹⁵.

המשנה מבהירה כי תתי-מינים, או פרות מין אחד במצבים שונים, נחשבים כמין אחד לענין זה - כל מיני החטים, כגון: חטה לבנה וחטה אדמדמה, נחשבים מין אחד ואפשר להפריש מזה על זה. כל מיני התאנים, כגון: תאנים שחרות ולבנות, וכן "גרוגרות" (תאנים מייבשות שחרות ולבנות, וכן "דבלה" (תאנים דרוסות לגוש) מתאנים שחרות ולבנות - נחשבים כמין תאנה אחד לענין זה. זאת, ועוד: בתאנים, גרוגרות ודבלה, אפשר לתרם מזה על זה.

מצוה מן התורה להפריש תרומה מן החלק המשבח ביבול, שנאמר לגבי תרומה¹⁶: "בהרימכם את חלב" - החלק המשבח.¹⁷ בכל מקום שמצוי בו כהן שאפשר לתת לו את התרומה מיד לאחר הפרשתה, יש לתרם מן החלק המשבח ביבול - במקרה של תאנים וגרוגרות, שהמשנה הזכירה שאפשר לתרם מאלו על אלו, יש לתרם מן התאנים, שהן משבחות מן הגרוגרות¹⁷. בכל מקום שאין מצוי בו כהן, ויהיה צריך לאחסן את התרומה עד שיעבירנה לידי כהן שבמקום אחר - יש לתרם מן היבול המשתמר יותר, במקרה של תאנים - מן הגרוגרות; שמא תפסד התרומה עד שתגיע לידי הכהן¹⁸. רבי יהודה חולק ואומר: מצוה לתרם מן המשבח ואפלו אם אין כהן מצוי, כי אין לעקר מצוה זו מפני החשש פן תפסד התרומה. אך תנא קמא נוקט כי באפן שיש לשמר את התרומה, היבול המשתמר הוא המשבח¹⁹.

מקורות והערות

מדבלה, ראה ירושלמי ומפרשיו, ביכורים, פרק ג' תחילת הלכה ג'; דרך אמונה, הלכות ביכורים, פרק ב', ס"ק ל"ח. ¹⁹ דרך אמונה, הלכות תרומות, פרק ה' ס"ק ו', על פי דיוק לשונות הראשונים. אולם עיין משנה ראשונה, ד"ה תורם.

¹⁵ ראה מלאכת שלמה, ד"ה אין. ¹⁶ במדבר, יח/לב. ¹⁷ היינו, הרוצה לתרום מסוג אחד על משנהו, יתרום מן התאנים; אך הרוצה להפריש מן התאנים לחוד ומן הגרוגרות לחוד, הרשות בידו (דרך אמונה, הלכות תרומות, פ"ה ס"ק י'). ¹⁸ לגבי הפרשה

• פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

כל מין חטים אחד. ואף על גב דליכא שממית ולזנה: וכל מין תאנים אחד. ואף על גב דליכא שמורות ולזנות. תאנים צעודן לחיס קרויין תאנים, וכשיצשו קרויין גרורות, וכשנדרסין צעגול קרויין עגול דללה: תורם מן היפה. מן התאנים על הגרורות דתאנים יפס מן הגרורות: תורם מן המתקיים. מן הגרורות על התאנים, דגרורות מתקיימי טפי: לעולם הוא תורם מן היפה. דכתיב (צמדנר יח) צהרימכס את חלצו לעולם צעינ חלצו, ואי פסיד יפסד. ואין הלכה כרבי יהודה:

משנה ה'

במשנה הקודמת הובאה מחלקת תנא-קמא ורבי יהודה אם יש לתרם מן המשתמר או מן המשבח במקום שאין כהן. משנה זו מדגימה את מחלקתם במקרים נוספים.

במקום שאין כהן ויש לשמר את התרומה עד שימצא כהן -

א' באשר יש להפריש תרומה מבצלים או בצל קטן שלם או חצי בצל גדול - יש להפריש בצל שלם קטן ולא חצי בצל גדול, אף על פי שהבצל הגדול משבח יותר, מפני שהשלם משתמר ומתקיים יותר.

רבי יהודה חולק ואומר: יש לתרם חצי בצל גדול.

וכך היה רבי יהודה אומר לשיטתו: לעולם, גם באשר אין כהן מצוי, מפרישים לתרומה בצלים מגדולי העיר על בצלים כפריים, ולא להפך, מפני שבצלי העיר יפים יותר וחסובים יותר

ועולים על שלחנם של "פוליטיקין" - בני פלטין, שהם אנשים נכבדים המתגוררים בארמונות. זאת, למרות שהבצלים הכפריים מתקיימים יותר.

א' תורמין בצל קטן שלם, ולא חצי בצל גדול. רבי יהודה אומר, לא כי, אלא חצי בצל גדול. וכן היה רבי יהודה אומר, תורמין בצלים מבני המדינה על הפופרים, אבל לא מן הפופרים על בני המדינה, מפני שהוא מאכל פוליטיקין:

פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

תורמים בצל קטן שלם. לפי שהוא מתקיים: ולא חצי בצל גדול. אף על פי שהוא יפה ממנו: רבי יהודה אומר לא בי. רבי יהודה לטעמיה דאמר לעולם הוא תורם מן היפה: מבני המדינה. טוים לאכילה מן הכופרים הנזלים של בני הכפרים, אבל של בני הכפרים מתקיימים יותר: מפני שהוא מאכל פולטיקין. נזלים של בני המדינה הוא מאכל לאנשים חשובים, והם יפים יותר מאותן של בני הכפרים. פולטיקין, בני פלטרין של מלכים:

יום ו' י"ט אייר

משנה ו'

משנה זו ממשיכה את דברי רבי יהודה מן המשנה הקודמת הנוקט שלעולם יש לתרם מן המשבח אף על פי שאינו מתקיים כל כך, גם כאשר אין בהן מצוי ויש לשמר את התרומה עד שתגיע ליד בהן²⁰. בחלקה השני שבה המשנה לעסק בתרומה ממין על שאינו מינו ומן הרע על היפה.

א ותורמים מזיתים משבחים עתירי-שמן²¹ על זיתי-כבש - מעוטי-שמן העומדים לכבישה ולמאכל, המשבחים פחות, אף לא להפך, אף על פי שזיתי-כבש משתמרים יותר.

כמו כן, תורמים מיין שאינו מבשל על יין מבשל, אף לא להפך, לפי שהיין שאינו מבשל משבח יותר, אף על פי שהמבשל מתקיים יותר.

מכאן ואילך מסכמת המשנה את נושא הפרשת תרומה ממין על שאינו מינו, ואת מצות הפרשת תרומה מן הרע על היפה, והיא קובעת כללים בדבר.

² זה הכלל: כל מין שאסור לזרעו עם מין אחר משום אסור כלאים - לפי המפרט במסכת כלאים - אף לענין תרומה הרי הוא מין אחר ואין להפריש תרומה מזה על זה, אפילו מן היפה שבהם על הרע שבהם²².

מקורות והערות

הם בגדר דבר שלא נגמרה מלאכתו שאין תורמים ממנו (ראה משנה ראשונה, ד"ה זית). ²² תירוש ויצהר נחשבים כמין על שאינו מינו, לפי שנתמעטו במפורש מן

²⁰ תוספות יום טוב על פי הר"ש, ד"ה ותורמין. ²¹ זיתים אלה מיועדים בדרך כלל להפקת שמן, אך כאן במשנה מדובר שהם עומדים למאכל, שאם לא כן

וְכָל שְׁאֵינוֹ כְּלָאִים בַּחֲבֵרוֹ,
תּוֹרֵם מִן הַיָּפָה עַל הָרַע,
אָבֵל לֹא מִן הָרַע עַל הַיָּפָה.
וְאִם תָּרַם מִן הָרַע עַל
הַיָּפָה, תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה,
חוּץ מִן הַזּוֹנִין עַל הַחֲטִיִּם,
שְׂאִינָן אֲכָל. וְהַקְשׁוֹת
וְהַמְלַפְפוֹן, מִיֵּן אֶחָד. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר, שְׁנֵי מִיֵּנִין:

וְכָל שְׁנֵי מִיֵּנִים שְׂאִינָם כְּלָאִים זֶה בְּזֶה,
לְפִי שְׂאִינָם שְׁנֵי מִיֵּנִים מִמֶּשׁ - אִף לְעֵנִין
תְּרוּמָה אֵינָם נִחְשָׁבִים שְׁנֵי מִיֵּנִים וּמִתָּר
לְתָרֵם מִן הַיָּפָה שְׁבָהֶם עַל הָרַע שְׁבָהֶם,
אִךְ לֹא לְהִפָּךְ, כִּפִּי שֶׁנִּתְבָּאֵר.

בְּדִיעֵבֶד, הַתּוֹרֵם מִן הָרַע עַל הַיָּפָה -
תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה.

אֲמַנָם מִפְּסוּקֵי הַתּוֹרָה לְמִדֵּים שֵׁשׁ לְהַפְרִישׁ מִן
הַמִּשְׁבָּח, אִךְ קִיָּמָה דְּרָשָׁה שְׁהַעֲוֶשָׁה כֵּן תְּרוּמָתוֹ קִיָּמָה
וְאֵינוֹ אֶלָּא חוּטָא.

בְּמַסְכַּת כְּלָאִים²³ מְבֹאֵר שֶׁ"חֲטִיִּם"
וְהַזּוֹנִין" (- "זֶה מִשְׁכָּר"), אֵינָם כְּלָאִים זֶה
בְּזֶה, לְפִי שְׁזוֹנִין הֵם מִמִּין חֲטָה.

בְּרַם, הַמְּפָרִישׁ תְּרוּמָה מִן הַזּוֹנִין עַל

הַחֲטִיִּם, אֵין תְּרוּמָתוֹ חֻלָּה, לְפִי שֶׁהַזּוֹנִין אֵינָם מֵאֲכָל אָדָם וְאֵינָם חֲיָבִים בְּתְרוּמָה
כָּלֵל, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַפְרִישׁ בְּתְרוּמָה יָבוּל שְׂאִינוֹ בֵּר הַפְּרָשָׁה.

הַ"קְשׁוֹת" (- "מִלּוֹן הַקְּטָא"²⁴) וְ"מִלְּפָפוֹן"²⁵, נִחְשָׁבִים מִיֵּן אֶחָד, וְאֶפְשָׁר לְהַפְרִישׁ מִזֶּה
עַל זֶה.

רַבִּי יְהוּדָה חוֹלֵק וְאוֹמֵר: הֵם נִחְשָׁבִים שְׁנֵי מִיֵּנִים וְאִי אֶפְשָׁר לְהַפְרִישׁ מִזֶּה עַל
זֶה - כִּשֶּׁם שֶׁנִּחְלָקוּ לְגִבֵּי מִיֵּנִים אֵלוֹ לְעֵנִין כְּלָאִים בְּמַסְכַּת כְּלָאִים נִחְלָקוּ כֵּאֵן
לְעֵנִין תְּרוּמָה²⁶.

• פִּירוּשׁ ר' עֻבְדִּיה מְבִרְטִנּוּרָא •

תּוֹרֵם מִן זֵיתֵי שֶׁמֶן. הַעוֹמְדִים לְהוֹלִיֵּא שֶׁמֶן: עַל זֵיתֵי כֶּבֶשׂ. זֵיתִים שֶׁאֵין עוֹשִׂים שֶׁמֶן,
וְכֹזְשִׁים אוֹתָן צִיֵּן אוֹ צוּמָן לְקִיִּים אוֹתָן לְאִכְלָה. וְזֵיתֵי שֶׁמֶן יֵפִין מִזֵּיתֵי כֶּבֶשׂ, הַלֵּכךְ

מִקְוֹת וְהַעֲרוֹת

הַמִּשְׁנָה). לְדַעַת ר"י בֶּן מַלְכֵי צִדֵּק (כְּלָאִים פֶּרֶק א', מִשְׁנָה
ב', ד"ה הַקִּשּׁוֹת) וְר"ש סִירִילִיאוֹ (לִירוּשְׁלָמִי שֶׁם),
הַמְּלַפְפוֹן שֶׁבִּמִּשְׁנָה הוּא מִיֵּן מִלּוֹן מִתּוֹק שִׁפְיֹרֵתוֹ
קִטְנִים וְדוּמִים לְתַפּוּחִים, וְהַקִּשּׁוֹת הוּא הִירֵק הַקְּרוֹי
בְּזִמְנֵנוּ מִלְּפָפוֹן. מִכָּל מְקוֹם בְּרוּר שֶׁהַקִּשּׁוֹת שֶׁבִּמִּשְׁנָה
אֵינוֹ הִירֵק הַקְּרוֹי בְּזִמְנֵנוּ קִישׁוֹא, לְפִי שֶׁמִּקְוֹרֵינוּ בְּצִפּוֹן
אִמְרִיקָה וְהוּא לֹא הִיָּה יָדוּעַ בְּאִזְרוֹנוֹ בְּתַקּוּפַת הַמִּשְׁנָה.
²⁶ כְּלָאִים, פֶּרֶק א', מִשְׁנָה ב', וְרָאָה בְּבִיאֹרְנוֹ שֶׁם
בְּטַעְמֵי מַחְלֻקָּתָם.

הַפְּסוּק, וּמִכָּאֵן לְמַדּוֹ קֵל וְחוּמָר: אִם מִתִּירוֹשׁ וִיצְהָר
שְׂאִינָם כְּלָאִים זֶה בְּזֶה [שְׂאִין כְּלָאִים בְּאִילֻנוֹת], אֵין
מִפְּרִישִׁים מִזֶּה עַל זֶה, קֵל וְחוּמָר שְׁנֵי מִיֵּנִים שֶׁהֵם
כְּלָאִים זֶה בְּזֶה - אֵין מִפְּרִישִׁים מִזֶּה עַל זֶה (רָאָה
תּוֹסֵפוֹת יוֹם טוֹב, ד"ה כָּל). ²³ פֶּרֶק א', מִשְׁנָה א':
²⁴ רַע"ב (עַל פִּי הַרְמְב"ם בְּפִירוּשׁ הַמִּשְׁנָה). מִלּוֹן הַקְּטָא
הוּא זֶן קָדוּם שֶׁל מִלּוֹן בִּלְתִּי מִתּוֹק שֶׁהִיָּה נִפּוֹץ
בְּאַרְצוֹת עֵרֶב וְיֵשׁ לוֹ צוּרָה מֵאַרְכַּת הַדּוּמָה לְמִלְּפָפוֹן.
²⁵ זֶהוּ הַמְּלַפְפוֹן בֶּן זִמְנֵנוּ (עַל פִּי הַרְמְב"ם בְּפִירוּשׁ

מפרישים מזימי שמן על זימי כזש דהוה ליה מן היפה על הרע: ויין שאינו מבושל. יפה לשמיה מן המבושל: כל שהוא בלאים בחבירו לא יתרום מזה לזה. דאמר קרא (במדבר יח) כל חלז יזהר וכל חלז תירוש ודגן, אמרה תורה תן חלז לזה וחלז לזה: חוץ מן הזונין. צערצי זוא"ן וצלע"ז וי"א, ואינו אוכל אדם ומקיימים אותו ליונים: הקישות. צערצי פאקו"ס: והמלפפון. צערצי כיא"ר: מין אחד. ותורמין מזה על זה: שני מינים. ואין תורמין מזה על זה. ואין הלכה כרבי יהודה:

פרק ג'

הפרק השלישי - "התורם קשות" - עוסק בנושאים הבאים:
 - תרומה שאינה ראויה למאכל.
 - תרומה שנתרמה בחזקת יין ונמצאת חמץ.
 - דיני תרומה הנוגעים לשותפים ביבול; שליחות להפרשת תרומה.
 - דינו של הקובע תרומות ומעשרות בתוך הפרות בלא לצין אלו פרות יהיו לתרומה ואלו למעשר.
 - סדר הפרשת תרומות, מעשרות ובכורים.
 - דין הפרשת תרומות או מעשרות בטעות, כגון: התכוון להפריש תרומה ואמר "מעשר", וכיוצא בדבר.
 - דין תרומה שהפריש נכרי מיבולו.

משנה א'

משנה זו קובעת הלכה לגבי הפרשת תרומה מן הרע על היפה. בחלקה השני עוסקת המשנה בתרומת חמץ על יין, ובהשלכות הפרשה מסוג זה באפנים שונים.

בפרק הקודם נתבאר כי התורם במזיד מן הרעה על היפה, תרומתו חלה בדיעבד, ולא קנסוהו לחזור ולתרום. המשנה תציין אפן שבו קנסוהו לחזור ולתרום.

א' התורם קשות ונמצאת מרה, אבטיח ונמצא סרוח,

א' התורם "קשות" (- "מלון הקתא"¹) ונמצאת מרה בטעמה; אבטיח ונמצא סרוח -

מקורות והערות

1. רע"ב (פרק ב', משנה ו', על פי הרמב"ם בפירוש המשנה). מלון הקתא הוא זן קדום של מלון בלתי מתוק שהיה

**תְּרוּמָה, וַיַּחֲזֹר וַיִּתְּרֶם.
הַתּוֹרֵם חֲבִית שֶׁל יֵין
וְנִמְצְאָתָה שֶׁל חֲמֶץ, אִם
יָדוּעַ שֶׁהִיָּתָה שֶׁל חֲמֶץ עַד
שֶׁלֹא תִרְמָה, אֵינָה תְּרוּמָה.
אִם מִשְׁתִּרְמָה הֶחֱמִיצָה,
הָרִי זֶה תְּרוּמָה. אִם
סָפֵק, תְּרוּמָה, וַיַּחֲזֹר וַיִּתְּרֶם.**

תְּרוּמָתוֹ חֲלָה, אִךְ קִנְסוּהוּ שְׁעָלָיו לַחֲזֹר
וְלִתְרֵם יָבֹול רְאוּי, מִפְּנֵי שְׁקֻשּׁוֹת מְרָה
וְאֲבִטִּיחַ סְרוּחַ אֵינָם רְאוּיִים לְמֶאֱכָל אֶלֶּא
בְּדַחַק רַב² וְנִגְרַם הֶפְסֵד לִכְהֵן (כְּפִי שְׁנֵתִבְאָר
בְּפֶרֶק הַקּוֹדֵם שֶׁקִּנְסוּ אֶת הַמִּפְרִישׁ פְּרוֹת טְמֵאִים
לְתְּרוּמָה, לַחֲזֹר וּלְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה). קִנְסוּהוּ אִךְ
עַל פִּי שְׁהִידָה שׁוֹגֵג ("וְנִמְצְאָתָה מְרָה... וְנִמְצָא
סְרוּחַ"), לְפִי שֶׁקֶלְקוֹל מֵעֵין זֶה מְצוּי³, וְהִידָה
עָלָיו לְוֹדֵא אֶת טִיב הַיָּבֹול הַמִּפְרֶשׁ לְפָנֵי
הַפְּרָשָׁתוֹ לְתְּרוּמָה⁴,⁵.

הַהֲלָכָה הַבָּאָה שְׁנוּיָה בְּדַעַת רַבִּי,
הַנוֹקֵט כִּי יֵין וְחֲמֶץ מְגִדְרִים מֵינִים שׁוֹנִים⁶.
² הַתּוֹרֵם חֲבִית יֵין עַל יֵין טָבֵל שְׁבִרְשׁוֹתוֹ

וְהַתְּבַרֵּר, שֶׁהַחֲבִית שֶׁהַפְּרִישׁ הִיא חֲמֶץ, כִּךְ הוּא הַדִּין:
אִם לְפָנֵי שֶׁהַפְּרִישׁ הָיָה יָדוּעַ שֶׁהִיא חֲמֶץ - אֵין הַפְּרָשָׁתוֹ חֲלָה כָּלֵל, כִּי
הַפְּרָשָׁה מִמֵּין אֶחָד עַל מִין אֲחֵר אֵינָה חֲלָה. אִם הֶחֱמִיצָה לְאַחֵר הַהַפְּרָשָׁה,
הָרִי זֶה תְּרוּמָה.

בְּמִקְרָה שֶׁל סָפֵק, נִוְהָגִים לְחַמְרָא: מִתִּיחִסִּים לְחֲבִית שֶׁהַפְּרָשָׁה בְּתְּרוּמָה שְׁמָא
הֶחֱמִיצָה לְאַחֵר הַהַפְּרָשָׁה, אִךְ עָלָיו לִתְרֵם חֲבִית נֹסֶפֶת שְׁמָא יֵין הַחֲבִית הָרִאשׁוֹנָה
הֶחֱמִיץ לְפָנֵי הַהַפְּרָשָׁה⁷.

כָּל חֲבִית אֵינָה אֶלֶּא סָפֵק תְּרוּמָה וּלְפִיכֶךְ קִיָּמוֹת בִּהֵן הַקְּלוֹת הַבָּאוֹת:
בְּפֶרֶק הַבֵּא⁸ תִּתְבָּאָר חֲמָרָא הַקֵּיָּמָת בְּתְּרוּמָה, שֶׁתְּרוּמָה שֶׁהַתְּעַרְבָה בְּחֵלִין אֵינָה
בְּטֵלָה בְּרַב רִגִּיל, אֶלֶּא אִם שְׁעוֹר הַחֵלִין הוּא פִּי מֵאָה מִן הַתְּרוּמָה.
תְּעַרְבֵת חֵלִין וְתְּרוּמָה קְרוּיָה "דְּמוּעַ" עַל שֵׁם חֵלֶק הַתְּרוּמָה שְׁבָה, הַקְּרוּיָה בְּתוֹרָה

מקורות והערות

בהם כתרומה מחד גיסא ולחזור ולתרום מאידך גיסא
(ראה מלאכת שלמה, ד"ה קישות). ⁶ רע"ב (על פי
משמעות הירושלמי, ראה ר"ש, ד"ה ונמצאת). אולם
הרמב"ם נוקט כי גם לדעת הסובר שחומץ ויין אינם
שני מינים, אין תרומתו חלה לפי שהיא תרומה בטעות
שהרי התכוון לתרום יין ונמצא חומץ. ⁷ עתה יש בידו
שתי תרומות שאין ידוע איזו מהן היא תרומה ואיזו היא
חולין. לפיכך יתן את שתיהן לכהן והלה ישלם לו דמי
אחת מהן; הגדולה שבהן, לפי שהוא אינו יכול לתבוע
במתנה אלא את הקטנה בהתאם לכלל "המוציא מחברו
עליו הראיה". ⁸ משנה ז'.

נפוץ בארצות ערב ויש לו צורה מארכת הדומה
למלפפון. ² משנה ראשונה, ד"ה ונמצאת.
³ רשב"א, ד"ה שוגג; ריטב"א, ד"ה שוגג, יבמות פט/א.
⁴ היה עליו ליטול מעט מן הפרי ולהפריש ממנו תרומה
ולטעום אם הוא סרוח או מר (ראה תוספות יום טוב, ד"ה
ונמצא). ⁵ פירשנו על פי התלמוד הבבלי (יבמות,
פט/א) וכפי שנקט רע"ב, אולם התלמוד ירושלמי מפרש
שהפרשות אלה הן ספק תרומה, שכן ספק אם קישות
מרה מוגדרת "אוכל", ולפיכך ספק אם חלה עליה
תרומה, והאבטיח שנמצא סרוח - ספק אם הסריח לפני
הפרשת התרומה או לאחריה, ומפני הספק עליו לנהוג

**ה' הראשונה אינה מדמעת
בפני עצמה, ז' ואין חיבין
עליה חמש, ח' וכן השניה:**

"דמע"⁹. מה שהתרומה אוסרת את החלין קרוי "מדמעת"¹⁰.

^א החבית הראשונה, שהתבררה בחמץ, ויש ספק מתי החמיצה, אם התערבה היא לבדה בחלין בלא החבית השניה - אינה אוסרת את החלין אפלו אינם

בשעור פי מאה מן התרומה, מפני שהיא ספק תרומה ולא הצריכו אלא רב רגיל.

קלא נוספת: בהמשך המסכת¹¹ יתבאר כי זר האוכל תרומה מתחייב בתשלומיה (באמצעות הפרשת פרות אחרים לתרומה חלק הפרות שאכל) בתוספת חמש מערפה.

^ז זר השותה מחבית זו מתחייב רק בתשלומי התרומה ששתה בלא תוספת חמש, הואיל ואי תשלום החמש אינו מעכב את הכפרה לא חיבוהו בו בתרומה מספקת¹².

^ח כך הוא גם דין החבית השניה שאינה מדמעת ואין מתחייבים עליה חמש, שהרי גם היא תרומת-ספק.

במשנה הבאה יתבאר מה הדין אם שתי התרומות יחד התערבו בחלין.

• פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

התורם וכו'. נשוגג איירי ואפילו הכי יחזור ויתרום דהוי קרוז למיזד משום דהוה ליה [למטעמיה]: **ונמצאת של חומץ כו',** שהמורס מן החומץ על היין אין תרומתו תרומה, דיין וחומץ שני מינים הן: **אם ספק.** עד שלא תרמה החמיצה או לאחר שתרמה החמיצה: **תרומה ויחזור ויתרום.** ונותן שמהן לכהן וכהן נותן לו דמי הראשונה שהיא גדולה מן השניה שהשניה מתמעטת כפי מה שעולה תרומת הראשונה, ולפי שהכהן הוא המוציא מחצירו ואין קיימא לן ככל דוכתא המוציא מחצירו עליו הראיה לפיכך אינו לוקח כלל דמים אלא הקטנה ונריך שיתן לו דמי הגדולה שהיא הראשונה: **הראשונה אינה מדמעת בפני עצמה.** אם נפלה לפחות ממאה של חולין אין נעשית מדומע, דשמא אינה תרומה אלא השניה היא תרומה, וכן השניה אינה מדמעת בפני עצמה שמא הראשונה תרומה ולא השניה: **ואין חייבים עליה חומש.** זר שאכל הראשונה או השניה לזדה אינו משלם חומש כדין שאר אוכלי תרומה נשגגה:

מקורות והערות

⁹ שמות כב/כח: "מִלֶּאֱתָךְ וְדָמָעַךְ לֹא תֵאָחֵז". ¹⁰ ראה תוספות יום טוב, ד"ה אינה. ¹¹ פרק ה'. ¹² משנה ראשונה, ד"ה ואין, אולם ראה מה שהביא בשם המשנה למלך.

שב"ק כ' אייר

משנה ב'

משנה זו עוסקת בהרחבה בדין שתי חביות התרומה שעסקה בהן המשנה הקודמת, ששתיהן הן תרומה מספק לפי שאין ידוע איזו תרומה חלה.

תחלה שונה המשנה בקצרה את שכבר נתבאר במשנה הקודמת, בהקדמה להלכה נוספת שברצותה לשנות: **א** אם נפלה תכולת אחת החביות לתוך חלין, אין עליה דין "דמוע" הקובע שהחלין אסורים אם אינם בשעור פי מאה מן התרומה, אלא די ברב רגיל של חלין כדי לבטל את התרומה.

כמו כן, אם נפלה תכולת החבית השנייה לחלין אחרים - אינה מדמעתן¹³.

ברם, אם נפלה תכולת שתי החביות לתוך אותם חלין, נאסרים החלין אלא אם כן יש בהם פי מאה משעור הקטנה שבין החביות, שהרי עתה יש בתערובת זו תרומה ודאי, כי אחת החביות ודאי תרומה.

הקטנה שבין החביות היא התרומה השנייה, שהפרשה לאחר שכבר נטלה התרומה הראשונה, ולפיכך שעורה פחות (אם שתי ההפרשות היו ביחס זהה, אחד לארבעים, אחד לחמשים וכדומה).

באשר תרומה נתערבה ביותר ממאה חלין, שאין החלין נאסרים, מן התערבות יש להפריש ולתת לכהן בשעור התרומה שהתערבה. במקרה דנן יש להוציא זין בשעור שתי החביות¹⁴.

פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

מדמעות כקטנה שבשתיהן. כשיעור השניה שהיא קטנה שנשתיהן, ואם יש בחולין מאה כנגד הקטנה אין נעשין מדומע, אלא נוטל מן החולין כשיעור אלו השתי תרומות שנפלו בהן ונותן לכהן והשאר חולין כמו שהיו:

מקורות והערות

¹³ נראה שהתנא שונה מקרה זה כהקדמה למקרה הבא, אך יתכן גם כן שכוונתו לחדש שאף על פי שזאת ידוע שבאחת מן התערובות יש תרומה ודאי, מכל מקום

הקלו שאינן מדמעות (הון עשיר). ¹⁴ בטעם הדבר שעליו להוציא שתי תרומות ואין די באחת ראה דרך אמונה, הלכות תרומות, פ"ה, ציון ההלכה תקי"ח.

משנה ג'

משנה זו עוסקת באופן הפרשת תרומה מיבול שתפים. יכול של שתפים חייב בהפרשת תרומות ומעשרות. שתף שהפריש תרומות ומעשרות בלא להודיע לשתפו, תרומתו חלה בתנאי ששתפו אינו מקפיד על כר.

א שתפים שהפרישו¹⁵ תרומות ומעשרות מן היבול המשתף, בזה אחר זה, ונמצא שיחד הפרישו כמות בפולה מן הדרוש, כך הוא הדין:

רבי עקיבא אומר: "תרומת שניהם תרומה", כלומר: רק מחצית מן ההפרשה של כל שתף חלה אף המחצית השנייה חלין; מפני שהעבדה שכל אחד מהם תרם בפני עצמו מוכיחה שכל אחד מהם מקפיד ואינו מתיר לשתפו לתרם על חלקו, ולפיכך חלה תרומת כל אחד מהם על החלק שלו ביבול בלבד^{16, 17}.

חכמים חולקים וסוברים שרק תרומת הראשון חלה. טעמם: הם נוקטים שאין להסיק מהפרשת השתף השני שאיננו מסכים שהראשון יפריש גם מחלקו, אלא

א השתפין שתּרמוּ זה אחר זה, רבי עקיבא אומר, תרומת שניהם תרומה. וחכמים אומרים, תרומת הראשון תרומה.^ב רבי יוסי אומר, אם תרם הראשון בשעור, אין תרומת השני תרומה. ואם לא תרם הראשון בשעור, תרומת השני תרומה:

יש לאמור שעשה כן מפני שלא ידע ששתפו כבר הפריש.

ב רבי יוסי מרחיב בדברי חכמים ואומר: רק אם הראשון תרם בשעור התרומה שהורו חז"ל¹⁸, חלה תרומתו ואין תרומת השני כלום; אך אם פחת מן השעור, אין להניח שהתרצה שתפו בהפרשתו, ובמקרה זה חלה הפרשת שניהם, ומחצית מהפרשתם תרומה והמחצית השנייה חלין.

מקורות והערות

15. לשון המשנה "שתרמו" משמע בדיעבד אך לכתחילה לא יתרום אחד השותפים בלא דעת חבירו, אולם עיין בדרך אמונה (הלכות תרומות, פ"ד, ס"ק פ') שנחלקו ראשונים בכך (ועיין עוד משנה ראשונה, ד"ה השותפין). 16. רע"ב, תמורה פרק א' משנה ה', ועיין בגמרא שם, דף יג/א. 17. הואיל ומחצית הפירות שהפרישו הם חולין, ימכרום לכהן, והוא ישלם את דמי חלק החולין שבהם (ועיין ברע"ב שהביא פירוש נוסף). 18. עין ביוניט - אחד מחמישים, כפי שיתבאר בפרק הבא.

15. לשון המשנה "שתרמו" משמע בדיעבד אך לכתחילה לא יתרום אחד השותפים בלא דעת חבירו, אולם עיין בדרך אמונה (הלכות תרומות, פ"ד, ס"ק פ') שנחלקו ראשונים בכך (ועיין עוד משנה ראשונה, ד"ה השותפין). 16. רע"ב, תמורה פרק א' משנה ה', ועיין בגמרא שם, דף יג/א. 17. הואיל ומחצית הפירות שהפרישו הם חולין, ימכרום לכהן, והוא ישלם את דמי חלק החולין שבהם (ועיין ברע"ב שהביא פירוש נוסף). 18. עין ביוניט - אחד מחמישים, כפי שיתבאר בפרק הבא.

• פירוש ר' עובדיה מברטנורא •

תרומות שניהם תרומה. היינו דתרומת כל אחד מהן חליה תרומה וחליה חולין, נמלא כשתרמו שניהם מחמשים סאין זה סאה וזה סאה, שלא קדשה תרומה כי אם חלי סאה בשל זה וחלי סאה בשל זה כל אחד כפי חלקו: **אם תרם הראשון כשיעור.** אחד מחמשים כשיעור שנתנו חכמים, תרומתו תרומה. והלכה כרבי יוסי דלפרושי מלתייהו דחכמים קאמי. ואית דמפרשי אם תרם הראשון כשיעור מה שתרם חזרו אחר כך תרומתו תרומה, דחזינן דהוה ניחא ליה להיאך בתראה צמה שתרם הראשון, שהרי היתה דעתו מסכמת עמו כשיעור התרומה. ופירוש ראשון נראה צעני עיקר:

משנה ד'

יום א' כ"א אייר

משנה זו מרחיבה בדברי המשנה הקודמת לגבי הפרשת שתפים מיבולם, ומתוך כך יפרטו דיני מנוי שליחות להפרשת תרומה, והפרשת תרומה על ידי פועלים.

במשנה הקודמת הובאה שיטת רבי עקיבא, שאם שני שתפים תרמו בזה אחר זה, חלה רק מחצית תרומת כל אחד מהם, כי הפרשת השתף השני מעידה שאיננו חפץ בהפרשת שתפו על חלקו. ^א במה דברי רבי עקיבא אמורים?¹⁹ באשר השתף השני הפריש בלא לומר דבר לשתפו הראשון, אך אם נתן רשות לשתף הראשון לתרם - רק תרומת הראשון תרומה, ואפלו נתן רשות למי שאינו שתף, כגון לבן ביתו²⁰, עבדו או שפחתו²¹, חלה תרומת השליח.

^א במה דברים אמורים, בשלא דבר. אבל הרשה את בן ביתו או את עבדו או את שפחתו לתרם, תרומתו תרומה. ^ב בטל, אם עד שלא תרם בטל, אין תרומתו תרומה.

מתוך שהזכירה המשנה מנוי שליחות להפרשת תרומות ומעשרות, היא מפרטת את דינה של שליחות כזו שבטלה.

^ב אם מנה בעל היבול שליח להפרשת תרומה ובטלו, כך הוא הדין: בטלו לפני שהפריש השליח - אין הפרשת השליח חלה;

מקורות והערות

¹⁹ לדיון אם "במה דברים אמורים" מתייחס גם לדברי חכמים מן המשנה הקודמת, עיין תוספות יום טוב, ד"ה במה; משנה ראשונה, ד"ה במה. ²⁰ דהיינו: משרת

המתעסק בצרכי הבית (דרך אמונה, הלכות תרומות, פ"ד, ס"ק צ"א). ²¹ דהיינו: עבד ושפחה כנענים (משנה ראשונה, ד"ה א), אולם ר"ש סירילאו מפרש שהכוונה

לקט מאמרי התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע במוסר ואגדה

יראת שמים

אמר ר' חנינא, משום רבי שמעון בן יוחי,
אין לו להקדוש ברוך הוא בבית גנזיו, אלא אוצר
של יראת שמים, שנאמר 'יראת ה' היא אוצרו'.
[ברכות לג:]

כבוד המצוות

אמר רבי שמעון בן יוחאי, אמר הקדוש
ברוך הוא לישראל, הויו מכבדין את המצוות, שהן
שלוחי, ושלוחו של אדם פמותרו, אם כבדת אותו,
כאלו לי כבדתני, ואם בזית אותו, כאלו לכבודי
בזית וכו'. [תנחומא, ויגש ו]

קריאת שמע

יְהִיָּה כְּקִרְבְּכֶם אֶל הַמִּלְחָמָה, וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן
וְדַבֵּר אֶל הָעָם] וְאָמַר אֲלֵיהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. מֵאִי
שָׁנָא 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' (-לְמָהּ מִתְחִיל בְּלָשׁוֹן זֶה)? אָמַר ר'
יִחוֹנֵן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יִיְחִי, אָמַר לָהֶן
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ לֹא קִיַּמְתֶּם אֶלָּא
קְרִיאַת שְׁמַע שְׁחֲרִית וְעֲרִבִית, אִי אַתֶּם נִמְסָרִים
בִּיָּדָם. [סוטה מ"ב. (פי' רש"י)]

ציצית

רבי שמעון בן יוחאי אומר, כל הזריז במצוה
זו [ציצית], זוכה ומקבל פני שכינה. כתיב הקא (-)
בציצית 'ויראיכם אותם', וכתיב הָתָם (-) בפעבודת
השכינה 'את ה' אלקיך תירא ו'אותו' תעבד' (כָּשֶׁם
ש'אותו תעבד' עולה על השכינה, אף כאן בציצית 'אותו' עולה
על ראית השכינה). [מנחות מג: (ע"פ רש"י)]

בקשת רבי שמעון בן יוחאי

אמר רבי שמעון לתלמידיו, בני, שנו
מדותי (-למדו תורתי (רש"י)), שמדותי תרומות
מתרומות מדותיו של רבי עקיבא' (-בחרתם ותרמתם
מתוך עקרי משניותיו של רבי עקיבא, והינו בריה אחר בריה
(רש"י)). [גיטין סז.]

אמירת שמועות הקב"ה

אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, כל
תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם
הזה, שפותריו דוכבות (-נעות) בקבר (והנאה הוא לו
שדומה כחי). [יבמות צז. בכורות לא: (רש"י)]

נצחיות התורה

תנו רבנן, כשנכנסו רבותינו לפרס ביבנה,
אמרו, עתידה תורה שתשתפח מ'ישראל וכו'. תניא,
רבי שמעון בן יוחאי אומר, חס ושלום
שתשתפח תורה מ'ישראל, שנאמר 'כי לא תשכח
מפי זרעו', אלא מה אני מקים 'שוטטו לבקש את
דבר ה' ולא ימצאו', שלא ימצאו הלכה ברורה
(בטעמים שלא יהא בה מחלוקת) ומשנה ברורה במקום
אחד. [שבת קלח: (רש"י)]

חזוק התורה

תנו רבנן, רבי שמעון בן יוחאי אומר, אם ראית
את הבריות שנותניאשו ידיהן מן התורה מאד, עמד
והתחזק בה, ואתה מקבל שכר כלם. מאי טעמא?
(שאמר הכתוב, שאם-) 'הפרו תורתך' (אז היא-) 'עם
לעשות לה'. [ירושלמי סוף ברכות]

צדקה

צדקתך כהררי א-ל [משפטיך תהום רבה].
אמר רבי שמעון בן יוחי, כשם שההרים כובשין על התהום, כדי שלא יעלה ויציף את העולם, כך צדקה כובשת על מדת הדין ועל הפרענות, כדי שלא יבוא לעולם. (וזהו שמדמה הפתוח את 'צדקתך' שהוא הצדקה להיות 'כהררי א-ל', ואת 'משפטיך' שהוא מדת הדין והפרענות כ'תהום רבה', היות שכובשת) 'צדקתך' על 'משפטיך', 'כהררי א-ל' על 'תהום רבה'. [תנחומא הקדום, נח ח]

תפלה בצבור

אמר רבי יוחנן, משום רבי שמעון בן יוחי, מאי דכתיב 'ואני תפילתי לך ה' עת רצון' (-מוכח שיש שעה שהיא של רצון, ואם כן-) אימתי עת רצון? בשעה שהצבור מתפללין. [ברכות ז: (ע"פ רש"י)]

מקום בתפלה

אמר ר' יוחנן, משום רבי שמעון בן יוחי, כל הקובע מקום לתפלתו, אויביו נופלים תחתיו, שנאמר 'ושמתי מקום לעמי לישראל, ונטעתי ושכן תחתיו, ולא ירגז עוד, ולא יוסיפו בני עולה לענותו כאשר בראשונה'. [ברכות ז:]

פעודה

רבי שמעון אומר, שלשה שאכלו על שלחן אחד, ולא אמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו מזבחתי מתיים (-עבודת כוכבים), שנאמר 'פי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום' (בלי שמזכירין שמו של המקום ברוך הוא שם). אבל שלשה שאכלו על שלחן אחד, ואמרו עליו דברי תורה, כאלו אכלו משלחנו של מקום, שנאמר 'וידבר אלי (-מיד כשדבר דברי תורה, נקרא) זה השלחן אשר לפני ה'". [אבות פ"ג מ"ג (פי' רש"י)]

לשון הרע

רבי שמעון אומר, על מספרי לשון הרע, נגעים באים עליו, שכן מצינו באהרן ומרים שספרו לשון הרע במשה, ובא עליהם הפרענות וכו'. והרי דברים קל וחמר, ומה מרים שלא דברה אלא באהיה, ולא דברה אלא בהחבא, ולא דברה אלא שלא בפניו של משה, נענשה, אדם הדיוט המדבר דברים בפני חברו ומבישו, על אחת כמה וכמה שיהא ענשו מרבה וכו'. [אבות דר"נ, פ"ט ב]

הלפנת פנים

אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש, ואל ילפין פני חברו ברבים. מנלן? מתמר, שנאמר 'היא מוצאת [והיא שלחה אל חמיה לאמר, לאיש אשר אלה לו] וגו' (ואלו בפרוש לא אמרה שאלו הסימנים של יהודה הם, אלא שאם ירצה יודה מעצמו, ואם לאו, תשרף היא ולא תלבין פניו). [ברכות מג: (ע"פ רש"י)]

גאווה

אמר רבי יוחנן, משום רבי שמעון בן יוחי, כל אדם שיש בו גסות הרוח, כאלו עובד עבודת כוכבים, כתיב הקא (בגסות הרוח) 'תועבת ה' כל גבה לב', וכתיב הָתָם (-בעבודת כוכבים) 'ולא תביא תועבה' אל ביתך' (שפסם ש'תועבה' זו היא עבודת כוכבים, כך 'תועבה' האמורה על גסות הרוח היא עבודת כוכבים). [סוטה ד:]

אונאת דברים

אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי, גדול (עוון) אונאת דברים (יותר) מאונאת ממון, שנה (-אונאת דברים) נאמר בו (תוספת אזהרה) 'ויראת מאלקיך', וזה (-אונאת ממון) לא נאמר בו (תוספת אזהרה) 'ויראת מאלקיך'. [בבא מציעא נח:]

כבוד אב ואם

תני, רבי שמעון בן יוחאי אומר, גדול הוא כבוד אב ואם, שהעדיפו הקדוש ברוך הוא יותר מכבודו. נאמר 'כבוד את אביך ואת אמך', ונאמר 'כבוד את ה' מהונך', ממה אתה מכבדו (-את ה')? ממה שיתננה (שכבוד ה' נאמר 'מהונך' שמשמעו אם יש לה, כגון-) מפריש לקט, שכחה, פאה, מפריש תרומה, ומעשר ראשון, ומעשר שני, ומעשר עני, וחלה וכו', אם יש לה, אתה חייב בכלן, ואם אין לה, אין אתה חייב באחת מהן. אבל כשהוא בא אצל כבוד אב ואם (נאמר 'כבוד סתם'), בין שיש לה הון, בין שאין לה הון, כבוד את אביך ואת אמך, ואפלו אתה מסבב על הפתחים. [ירושלמי, פאה פ"א ה"א (ע"פ פני

משה)]

שם שמים לבטלה

תניא, רבי שמעון אומר, מנין שלא יאמר אדם (בשעה שהוא מקדיש קרבן, את שם ה' מקודם שיקרי הקרבן, כגון-) 'לה' עולה', 'לה' מנחה', 'לה' תודה', 'לה' שלמים'? תלמוד לומר 'קרבן לה' (קודם 'קרבן' ואחר כך 'לה', שאם יקדים להזכיר שם ה', שמא לא יגמר דבורו להזכיר הקרבן, ונמצא מוציא שם שמים לבטלה). וקל וחמר, ומה זה שלא נתפון אלא להזכיר שם שמים על הקרבן, אמרה תורה 'קרבן לה' (מחשש שמא יבא לגי הזכרת שם שמים לבטלה, אם כן בודאי שלהזכיר סתם שם שמים) לבטלה, על אחת כמה וכמה (שאסור). [גדרים י. (ע"פ רש"י)]

קבלת התפלה

שנו רבותינו, בכל יום מתפלל אדם שמונה עשרה [ברכות], ולמה שמונה עשרה? וכו', **רבי שמעון** אומר, כנגד שמונה עשרה מזמורים שמראש ספר 'תהלים' עד 'יענך ה' ביום צרה', לומר, תענה בתפלתך ולכך נאמר 'יענך ה' ביום

צרה', לכך נאמר בסוף י"ח מזמורים 'יענך ה'.

[תנחומא, וירא א]

פרנסה

שאלו תלמידיו את **רבי שמעון בן יוחי**, מפני מה לא ירד להם לישראל מן פעם אחת בשנה (עבור כל ימות השנה, במקום שירד בכל יום)? אמר להם, אמשל לכם משל למה הדבר דומה, למלך בשור ודם שיש לו בן אחד. פסק (אביו המלך לתת) לו מזונותיו פעם אחת בשנה (עבור כל ימות השנה), ולא היה מקביל פני אביו אלא פעם אחת בשנה (כשהצריך למזונותיו). עמד ופסק (המלך לתת לבנו) מזונותיו בכל יום, והיה מקביל פני אביו כל יום. אף ישראל, מי שיש לו ארבעה וחמשה בנים, היה דואג ואומר, שמא לא ירד מן למחר ונמצאו כלן מתים ברעב, נמצאו כלן מכונים את לבם לאביהן שבשמים. [יומא עו:]

שמירת שבת

אמר רבי יוחנן, משום **רבי שמעון בן יוחי**, אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן, מיד נגאלין, שנאמר 'פה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי', וכתוב בתריה 'והביאותים אל הר קדשי'. [שבת קי"ח:]

תשובה

רבי שמעון בן יוחי אומר, אפלו צדיק גמור כל ימיו, ומרד באחרונה, אבד את הראשונות, שנאמר 'צדקת הצדיק לא תצילנו ביום פשעו'. ואפלו רשע גמור כל ימיו, ועשה תשובה באחרונה, אין מזכירין לו שוב רשעו, שנאמר 'ורשעת הרשע לא יכשל בה ביום שובו מרשעו'. [קדושין מ:]

שלום

אמר **רבי שמעון בן יוחאי**, גדול השלום, שכל הברכות כלולות בו (-שכל ההצלחות הזמניות

והנפשות עומדות על תל השלום), שנאמר 'ה' עז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום' (-שה' נותן לעמו עז ותעצומות של הצלחות, ולכן כרי שיתקומו, מברכם בשלום שהוא כלי המחזיק כל ברכה [עץ יוסף]. או יבאר: 'ה' יברך את עמו', שהברכות אשר ה' מברך את עמו, הן כולן נמצאות בתוך הכלי המחזיקן שהוא השלום, וזהו 'בשלום' [פי' מהרז"ו].
[ויק"ר פ"ט, ט, ט]

עשירות

מעשה בתלמיד אחד של רבי שמעון בן יוחאי, שיצא חוצה לארץ, ובא (-וחר פשהוא) עשיר, והיו התלמידים רואין אותו ומקנאין בו, והיו מבקשים הן לצאת לחוצה לארץ. וידע רבי שמעון, והוציאן לבקעה אחת של פני מרון, והתפלל ואמר 'בקעה, בקעה, מלאי דיגרי זהב'. התחילה מושכת דיגרי זהב לפניהן. אמר להם 'אם זהב אתם מבקשים, הרי זהב טלו לכם, אלא היו יודעין, כל מי שהוא נוטל עכשו - חלקו של עולם הבא הוא נוטל, שאין מתן שכר התורה אלא לעולם הבא, הרי יתשחק ליום אחרון'. [שמור"ר פנ"ב ג]

גאולה

רבי שמעון אומר, בין עושין תשובה ובין אין עושין תשובה, כיון שהגיע הקץ, מיד נגאלין, שנאמר 'אני ה' בעתה אחישנה'. [תנחומא, בחקותי ג]

עזרה

אמר רבי שמעון בן יוחאי, כל העוזר את ישראל, כאלו עוזר את השכינה. שנאמר 'ארו ארו

יושביה כי לא באו לעזרת ה' (-אותם שישבו סמוך למקום מלחמת סיסרא עם ישראל ולא באו לעזר לישראל), וכי צריך הוא (-ה') לסייע (שכן כתוב 'לעזרת ה')? אלא ללמדך, שכל העוזר לישראל, כאלו עוזר את השכינה. [תנחומא, ויחי ה' (ע"פ רש"י, שופטים ה, כג)]

בית הרשב"י

אמר חזקיה, אמר ר' ירמיה, משום רבי שמעון בן יוחאי, יכול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין, מיום שנבראתי עד עתה (-בזכותי אני סובל כל צוונותיהם ופטורין מן הדין), ואילמלי אלעזר בני עמי, (אפשר לפטור העולם מהדין) מיום שנברא העולם ועד עכשו, ואילמלי יותם בן עזיהו עמנו, (אפשר לפטור העולם מהדין) מיום שנברא העולם עד סופו (-עד שיכלה העולם) וכו'. ראיתי בני עליה והן מועטין (-רואה אני לפי מעשה הבירות, ש'בני עליה', שהם כח המקבלין פני שכינה, מועטים הם, ולכן) אם אלה הן, (הרי) אני ובני מהן, (וכן) אם מאה הם, (הרי) אני ובני מהן, (וכן) אם שנים הן, (הרי) אני ובני הן. [סוכה מה: (ע"פ רש"י)]

כח ספר הזוהר

[רעיא מהימנא:] בהאי חבורא דילך (-בזה החיבור שלך), דאיהו ספר הזוהר וכו', יפקון ביה מן גלותא ברחמי (-יצאו בו מן הגלות לגאולה ברחמים).
[זוהר הק', פר' נשא קכד:]

האמרות נלקטו מהש"ס והמדרשים בסיוע הקונטרס "ל"ג בעמר בהלקה ואגדה" מאת מו"ל ספר חסידים וצוות ר"י החסיד המפואר

תורתו מגן לנו, היא מאירת עינינו,
הוא ימליץ טוב בעדנו, אדוננו בר יוחאי

כן, כבר עוררו רבים שבזמננו עם כל ניסיונות הדור, עניין זה הוא כיום מעיקרי היהדות, כשנראה בחוש על כל אחד האם הוא מהקובעים עת קבוע ללימוד התורה בבית המדרש? וכפי שגדולי ישראל שליט"א מוסיפים ומדגישים: לא רק על האדם עצמו רואים, רק הדבר ניכר ומובחן בביורר גם על בני ביתו ובניו, שהאדם היושב ומתחבר לתורתנו הקדושה, הלימוד משפיע עליו ועל כל תהלוכות והנהגות הבית.

כל הרוצה יבוא ויטול!

בטל' 077-313-8028. באימייל a0773138028@gmail.com

געפועל'ט אלעס גוטס. אמן.

אמר רבי שמעון בר יוחאי: "חס ושלום שתשרתה תורה מישר-אל!"

יוצא לאור ע"י

לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א